

श्रीः

श्रीमद्भागवतानुक्रमणी ।

[१. कथानामनुक्रमणी, २. नाम्नां विषयाणां च वर्णानुक्रमणी चेति विधाद्वयोपेता ।]

पण्डित टी. आर्. कृष्णाचार्येण संकलिता ।

तत्तन्नेन टी. के. वेंकोबाचार्येण

प्रकाशिता ।

INDEX TO SRIMAD BHAGAVATAM

(1) TABLE OF CONTENTS AND

(2) ALPHABETICAL INDEX OF LEADING TOPICS, PLACES
AND PERSONS

COMPILED AND CARRIED THROUGH THE PRESS

BY

Pandit T. R. Krishnacharya

AND

Published by

T. K. Venkobacharya

son of the Author

AND MANAGER

MADHYA VILAS BOOK DEPOT, KUMBakonam

Registered according to the Act XXV of 1867.

[All rights reserved by the publisher.]

PRINTED AT THE
HINDI PRACHAR PRESS,
MADRAS.

1932.

S. Vidyadhar
5/1/49.

PREFACE TO BHAGAVATHA STORY INDEX.

A perusal of this INDEX will enable readers to locate and identify tales and stories in the Bhagavatha in reference to SKANDHA and ADHYAYA (Cantoës and Chapters.).

Unlike Mahabharata, Bhagavatha does not differ in Northern and Southern texts. There is not any great or significant or material divergence in readings. Four commentators are famous and well-known. 1. Sridhara-swami interprets Bhagavatha in the light of ADVAITA. 2. Veeraraghavacharya comments on the Bhagavatha in accordance with VISHISHTADVAITA, 3. Vallabhaçharya's commentary conforms to the traditions of SUDDHA-ADVAITA, and 4. The commentary of Vijayadhvajacharya interprets the Bhagavatha in the light of DVAITA. There are other commentaries as well, but, the interpretations found in them can be subsumed under the main four.

Sridhara, Veeraraghava and Vallabha agree in the readings adopted. Vijayadhvaia however proceeds along a divergent path. The Tenth Skandha presents particular difficulty as Vijayadhvaia rejects some chapters found in the texts adopted by other commentators, who in their turn have rejected chapters adopted by the former. I do not propose to reject anything that is useful and I regard all the commentators reliable and trustworthy.

In our INDEX, stanzas of Sridhara epitomizing the essence of each chapter are printed and their meaning explained in plain Sanskrit prose. The INDEX will be useful to all.

PREFACE TO ALPHABETICAL INDEX.

Even experts will sometimes find it difficult to identify and locate names, stories, achievements of the persons spoken of, in the Bhagavatha running over 18,000 (Eighteen Thousands) stanzas. The Alphabetical INDEX has been prepared with great care, and at great cost in the shape of remuneration to Pandits and other helpers.

1. Important and leading names are printed in thick type.

The explanations are in smaller types.

2. Names of SKANDHAS are indicated by the first letters thus Pra. (Prathama-skandha), Dvi. (Dviteeya-skandha) and so on.

3. The numbers of the Chapters (Adhyayas) are indicated in thick face numerals. Numbers of stanzas are noted in ordinary face numerals.

4. A long hyphen between quotation marks thus "—" indicates from X to Y.

5. It is hoped that the numbers indicated will apply to all the Editions of the Bhagavatha now available, and should readers notice any divergence, they are requested to peruse 3 or 4 stanzas before and after the context in question.

6. Excepting the one adopted by Vijayadhvajacharya, other readings will agree in the number of the chapters.

KUMBAKONAM, }
1st January 1932. }

T. R. KRISHNACHARYA.

श्रीवेदव्यासाय नमः

श्रीमद्भागवतकथानुक्रमण्या भूमिका ।

सकृद्द्विवारं वा श्रीमद्भागवतं पठितवतां जनानाम् एकदैव स्कन्धाध्यायक्रमेण समस्तकथो-
पस्थितिरस्या अनुक्रमण्याः पठनेनानायासं स्यात् ।

श्रीमद्भागवते श्रीमन्महाभारतवत् श्रीमद्वाल्मीकिरामायणवच्च दक्षिणोत्तरदेशभेदेन पाठभेदो
नास्ति । प्रायः सर्वदेशेष्वपि पाठसाम्यमेव । एतस्य महाग्रन्थस्य मुख्या व्याख्यातारः चत्वारः । ते च
अद्वैतमतरीत्या व्याख्यातारः श्रीधरस्वामिनः । विशिष्टाद्वैतमतरीत्या व्याख्यातारः वीररम्भवाचार्याः ।
शुद्धाद्वैतमतरीत्या व्याख्यातारः बल्लभाचार्याः । द्वैत(माध्व)मतरीत्या व्याख्यातारः विजयध्वजतीर्थाः ।
यद्यप्येतान्विना बहवो व्याख्यातारो वर्तन्ते ; तथाऽपि ते सर्वे एतच्चतुष्टयान्तर्भूता एव । तेषु प्रथमानां
त्रयाणामाचार्याणां मूलपाठः एकरीतिक एव ।

अस्यां कथानुक्रमण्यां स्कन्धाध्यायादीनां क्रमः द्वैतपाठे विना अन्यपाठानामनुगुण एव
स्यात् । विजयध्वजाचार्याणां पाठे । अध्यायेषु च कचित्कचिन्पूनाधिक्यं पौर्वापर्यव्यत्यासश्च वर्तते । तत्रापि
दशमस्कन्धे इतरैरङ्गीकृताः केचन अध्याया अत्र न सन्ति । एतादृशो व्यत्यासः स्वल्पेषु स्थलेष्वेव
वर्तते । अन्यत्र तु सर्वेषां सम एव पाठः ।

इतरैरनभ्युपगताः केचनाध्याया अत्राधिकाश्च सन्ति । अत्र कारणं वक्तुं नाहं शक्तः ।
चतुरोऽप्याचार्यान्प्रामाणिकानेवाहं चिन्तयामि ।

अस्यामनुक्रमण्यां प्रत्यध्यायं श्रीधरस्वामिभिर्विरचिताः अध्यायार्थसंग्रहरूपाः कारिकाः
प्रथमं मुद्रयित्वा ततोऽनन्तरं वाक्यरूपं तद्व्याख्यानं चास्मिन्मुद्रितम् । अतः सर्वविधपुस्तकवतामप्यु-
पयोऽयेतद्भवेदिति प्रत्येयि ।

नाम्नां विषयाणां च वर्णानुक्रमण्या भूमिका ।

अनेकवारं श्रीमद्भागवतं पठितवतां विदुषामपि अष्टादशसहस्रग्रन्थात्मके रत्नाकरवदतिविपुले-
ऽस्मिन्महति ग्रन्थे कान्युपाख्यानानि कुत्र वर्तन्ते, कस्य कीदृशः संबन्धः, केन केन कानि कानि कर्माणि
कृतानि, समाननामानः कति वर्तन्ते इत्यादयो विषया न झटिति ज्ञातुं सुशकम् । तदर्थम् इयं विपुला
वर्णानुक्रमणी महता श्रमेण सहायभूतेभ्यो विद्वद्भ्यः श्रमदक्षिणादानेन मुद्रकादिवेतनव्ययेन न संमुच्य
सर्वेषां दृग्गोचरीकृता । सर्वविधन्यूनतावता मया रचितायामस्यामनुक्रमणिकायां शब्ददोषादयः स्युरेव
तथाऽपि विमर्शका महान्तः तान्समीकृत्योपयुज्येरिति प्रार्थये ।

अत्र मुख्यपदानि स्थूलैरक्षरैर्मुद्रितानि । तद्विवरणं तु तनुभिरक्षरैः कृतम् ।

प्रथमं स्कन्धनाम प्र०, द्वि०, तृ० इत्यादिभिः स्थूलैः आद्यक्षरैः प्रदर्शितम् । अध्यायसंख्या
स्थूलैः संख्याक्षरैः प्रदर्शिता । श्लोकसंख्या तु तनुभिरक्षरैः । द्वयोः संख्यायोर्मध्ये दत्ता तिरश्चीना
“—” रेखा एतदारभ्यैतत्पर्यन्तमित्यस्य ज्ञापिका भवति । अत्र निर्दिष्टा श्लोकसंख्या भरतखण्डस्थेषु
मुद्रितेषु लिखितेषु वा सर्वेषु पुस्तकेषु समैव स्यात् । यदि कुत्र चित्पुस्तके विसंवदेत चेत्तर्हि पूर्वोक्तोत्तरत्र च-
द्वित्राः श्लोका द्रष्टव्याः । अध्यायसंख्या तु [कुत्र चिद्विजयध्वजीयपाठे विना] सर्वत्र संवदेत ।

कुम्भघोणम् ।

१-जानुवरी, १९३२. }

टी. आर्. कृष्णाचार्यः

श्रीवेदव्यासाय नमः ।

श्रीमद्भागवतकथानुक्रमणिका ।

प्रथमः स्कन्धः ॥ १ ॥

श्रीगोपालकृष्णाय नमः ॥

प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

भगवता श्रीवेदव्यासेन श्रीमद्भागवतग्रन्थारम्भे
मङ्गलाचरणम् ॥ १ ॥ नैमिषारण्ये सत्रदीक्षितैः
शौनकादिकृषिभिः कदाचित्त्रागतं रोमहर्षणपुत्र-
मुग्रश्रवोनामकं सूतपौराणिकं प्रति षट्प्रश्न-
करणम् ॥ २ ॥

ते च—“ तत्र तत्राञ्जसाऽऽयुष्मन् ” इति नवमेन
(९) श्लोकेन पुंसामेकान्ततः श्रेयः किमिति प्रथमः
प्रश्नः ॥ १ ॥ “ अतः साधोऽत्र यत्सारम् ” इति
एकादशेन (११) श्लोकेन सर्वशास्त्रार्थसारं किमिति
द्वितीयः ॥ २ ॥ “ सूत जानासि भद्रं ते ” इति
द्वादशेन (१२) श्लोकेन भगवान्देवक्यां किमर्थं
जात इति तृतीयः ॥ ३ ॥ “ तस्य कर्माण्युदा-
राणि ” इति सप्तदशेन (१७) श्लोकेन श्रीकृष्णस्य
उदाराणि कर्माणि ब्रूहि इति चतुर्थः ॥ ४ ॥
“ अथाख्याहि हरेर्धीमन् ” इति अष्टादशेन (१८)
श्लोकेन भगवतो मत्स्यादिनानावतारकथाकथन-

प्रश्नः पञ्चमः ॥ ५ ॥ “ ब्रूहि योगेश्वरे कृष्णे ” इति
त्रयोविंशेन (२३) श्लोकेन धर्मः कं शरणं गत इति
षष्ठः प्रश्नः ॥ ६ ॥

द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

तदेवं प्रथमेऽध्याये षट् प्रश्ना मुनिभिः कृताः ।
द्वितीये तूत्तरं सूतश्चतुर्णामिह दत्तवान् ॥ १ ॥

सूतपौराणिकेन शुकाचार्यादिनमनपूर्वकं शौन-
कादिकृतप्रश्नप्रशंसनम् ॥ १ ॥ भगवद्भक्तितत्त्वकथा-
श्रवणादिमहिमानुवर्णनेन चतुर्णां प्रश्नानामुत्तरदा-
नम् ॥ २ ॥

तद्यथा—“ स वै पुंसाम् ” इति षष्ठेन (६)
श्लोकेन भगवद्भक्तिजनकस्यैव धर्मस्य सारत्वकथनेन
प्रथमस्योत्तरम् ॥ १ ॥ “ मुमुक्षवो घोररूपान् ”
इति षड्विंशश्लोकमारभ्य चतुःश्लोक्या भगवद्भ-
जनस्यैव सर्वशास्त्रगोचरत्वकथनेन द्वितीयस्योत्त-
रम् ॥ २ ॥ “ भावयन्नेपसत्त्वेन ” इति चतु-
विंशेन (३४) श्लोकेन लोकपालनमेव सर्वेषां

भगवदवताराणां प्रयोजनम् । विशेषतः श्रीकृष्णा-
वतारस्य इति तृतीयस्योत्तरम् ॥ ३ ॥ “स एवेदं
ससर्जाग्रे इति त्रिशेन (३०) जगत्सृष्ट्यादीनि
तस्योदारकर्माणीति चतुर्थप्रश्नस्योत्तरम् ॥ ४ ॥
अवशिष्टयोर्द्वयोः प्रश्नयोरुत्तरं तृतीयेऽध्याये ।

तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

अवतारकथाप्रश्ने तृतीये तूत्तराभिधा ।
पुरुषाद्यवतारोक्त्या तत्तच्चारित्रवर्णनैः ॥ २ ॥

सूतपौरणिकेन शौनकादीन् प्रति “जगृहे
पौरुषं रूपम्” इत्यादिभिः “संक्षेपेण भगवतः
पुरुषाद्यवतारोक्त्या पञ्चमप्रश्नस्योत्तरम् ॥ ५ ॥
“कृष्णे स्वधामोपगते—पुराणार्कोऽमुनोदितः”
इति श्लोकेन धर्मः पुराणश्रेष्ठे श्रीमद्भागवतमेव शरणं
माप्त इति कथनेन षष्ठस्य प्रश्नस्योत्तरम् ॥ ६ ॥
द्वादशस्कन्धात्मकं समग्रं भागवतमपि पूर्वो
क्तानां षट्प्रश्नानामेव विवरणरूपं ज्ञातव्यम् ॥

चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

तुर्थे भागवतारम्भकारणत्वेन वर्ण्यते ।
व्यासस्यापरितोषस्तु तपःप्रवचनादिभिः ॥ ३ ॥

शौनकेन सूतंप्रति श्रीव्यासेन भागवतकरणे
कारणस्य तद्देशकालयोः शुक्परीक्षितसमागमप्र-
कारस्य परीक्षितप्रायोपवेशहेतोश्च प्रश्नः ॥ १ ॥
सूतेन तत्प्रश्नानामुत्तरकथनोपक्रमः ॥ २ ॥ कदाचन
सरस्वतीतीरे समासीने व्यासे स्वेन वेदविभजन-
पूर्वकं भारतप्रणयने कृतेऽप्यात्मनोऽकृतार्थत्वबुद्ध्या
परिचिन्तयति सति नारदस्य तदाश्रमं प्रत्याग-
मनम् ॥ ३ ॥

पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

पञ्चमे सर्वधर्मेभ्यो हरिकीर्तनगौरवम् ।
व्यासचित्तप्रसादाय नारदेनोपदिश्यते ॥ ४ ॥

श्रीव्यासेन स्वस्यापरितोषकारणं पृष्ठेन नारदेन
व्यासं प्रति प्राधान्येन भगवच्चरित्रप्रतिपादकप्रबन्ध-
प्रणयनोपदेशः ॥ १ ॥ तथा भगवत्कथाश्रवणादेः
परमपुमर्थहेतुत्वे स्वस्यैव साक्षीकरणाय स्वपूर्वजन्म-
वृत्तान्तकथनम् ॥ २ ॥ पूर्वजन्मनि दासीसूनुना
नारदेन बाल्ये योगिनां शुश्रूषणम् ॥ ३ ॥
तत्र तदुदीरितहरिकथाश्रवणसमुपजातहरिभक्तेर्बालस्य
शुश्रूषासंतुष्टैर्योगिभिस्तस्मै ज्ञानोपदेशः ॥ ४ ॥

षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

व्यासस्य प्रत्ययार्थं च षष्ठे प्राग्जन्मसंभवम् ।
स्वभाग्यं नारदः प्राह कृष्णसंकीर्तनोद्भवम् ॥ ५ ॥

स्वमातुर्भरणानन्तरं महादुर्वी प्रविष्टस्य नारदस्य
भगवद्ब्रूयाने भगवता हृद्यपरोक्षीभूय पुनरन्त-
र्धानम् ॥ १ ॥ तद्देहं त्यक्तवतस्तस्य कल्पान्तरे
चतुर्षुखान्नारदत्वेन जननम् ॥ २ ॥ नारदेन
व्यासं प्रत्येतत्कथाकथनानन्तरं तस्मादाश्रमाभिर्गम-
नम् ॥ ३ ॥

सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

अथभागवतश्रोतुर्जन्म वक्तुं परीक्षितः ।
सुतबालवधाद्द्रोणेर्दण्डः सप्तम उच्यते ॥ ६ ॥

श्रीव्यासेन नारदाज्ञानुसारेण भागवतं निर्माय
स्वपुत्राय शुकाचार्याय तदुपदेशः ॥ १ ॥ शौनकेन
कस्मिन्पुगे पृच्छते [४३] मिति पृष्ठेऽप्युत्तरतया
सूतेन परीक्षितवृत्तान्तकथनोपादाततयाऽन्वयामृतो

न्तकथनारम्भः ॥ २ ॥ भीमसेनेन हतस्य दुर्योधनस्य प्रीतये शिविरसुप्तान्पाण्डवेयान्हतवतोऽश्वत्थाम्नो वधायार्जुनस्यानुधावनम् ॥ ३ ॥ अश्वत्थाम्नः प्राणसंकटे प्राप्ते तेनार्जुनवधाय ब्रह्मास्त्रप्रयोगः ॥ ४ ॥ तत्प्रतिघातार्थमर्जुनेन प्रतिब्रह्मास्त्रप्रयोगः ॥ ५ ॥ ब्रह्मास्त्रद्वयेनोत्पन्नं प्रजोपप्लवमालक्ष्य अर्जुनेन श्रीकृष्णाज्ञया स्वास्त्रोपसंहारपूर्वकं अश्वत्थाम्नो बन्धनेन द्रौपदीसमीपप्रापणम् ॥ ६ ॥ द्रौपदीप्रार्थनयाऽर्जुनेनाश्वत्थाममूर्धन्यमणिहरणपूर्वकं तस्य शिविराद्बहिर्निष्कासनम् ॥ ७ ॥

अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

अष्टमे कुपितद्रौणेस्त्राद्रक्षा परीक्षितः ।
कृष्णेन तत्स्तुतिः कुन्त्या राज्ञः शोकश्च कीर्त्यते ॥ ७ ॥
युधिष्ठिरं राज्ये प्रतिष्ठाप्य द्वारकां जिगमिषति श्रीकृष्णे अश्वत्थामोपसृष्टपाण्डवेयास्त्रपीडितया उत्तरादेव्या श्रीकृष्णं प्रति मध्येमार्गं शरणगमनम् ॥ १ ॥ श्रीकृष्णेन सुदर्शनायुधेनाश्वत्थामास्त्रप्रतिघातपूर्वकं उत्तराया गर्भरक्षणम् ॥ २ ॥ कुन्त्या श्रीकृष्णस्तुतिः ॥ ३ ॥ युधिष्ठिरप्रार्थनया श्रीकृष्णस्य पुनर्हास्तिनपुरप्रवेशः ॥ ४ ॥ बन्धुवधहेतुकप्रापशङ्कया युधिष्ठिरेण परिशोचनम् ॥ ५ ॥

नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥

युधिष्ठिराय भीष्मेण सर्वधर्मनिरूपणम् ।
कृष्णस्तुतिश्च मुक्तिश्च नवमे तस्य कीर्त्यते ॥ ८ ॥
श्रीकृष्णादिभिः सहितेन युधिष्ठिरेण भीष्मसमीपगमनम् ॥ १ ॥ भीष्मेण युधिष्ठिरादीन्प्रति ज्ञानाविधधर्मोपदेशः, श्रीकृष्णस्तवनपूर्वकं निजशरी-

रत्यागश्च ॥ २ ॥ भीष्मं संस्कृत्य नगरमागतेन युधिष्ठिरेण श्रीकृष्णधृतराष्ट्रानुमत्या नीत्या प्रजापालनम् ॥ ३ ॥

दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

दशमे कृतकार्यस्य हस्तिनापुरतो हरेः ।
स्त्रीभिः संस्तूयमानस्य वर्ण्यते द्वारकागमः ॥ ९ ॥
श्रीकृष्णस्य द्वारकां प्रति प्रस्थानम् ॥ १ ॥
स्त्रीभिः कृता श्रीकृष्णस्तुतिः ॥ २ ॥ सायाह्ने श्रीकृष्णस्य आनर्तदेशगमनम् ॥ ३ ॥

एकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥

आनर्तैः स्तूयमानस्य पुरीं निर्विश्य बन्धुभिः ।
एकादशे रतिः सम्यग्यादवेन्द्रस्य वर्ण्यते ॥ १० ॥
उत्सवैरुच्चलत्पौरमुदञ्चध्वजतोरणम् ।
उल्लसद्गन्तदीपालि स्वपुरं प्रभुराविशत् ॥ ११ ॥
श्रीकृष्णस्य द्वारकां प्रविश्य वसुदेवदेवक्याद्यभिवान्नपूर्वकं स्वभवनप्रवेशः ॥ १ ॥ तत्र बन्धुभिः सह सुखेन निवासः ॥ २ ॥

द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥

पूर्वोक्तं यत्प्रसङ्गाय द्रौणिदण्डादि विस्तरात् ।
द्वादशे तु तदेवाथ परीक्षिज्जन्म उच्यते ॥ १२ ॥
शौनकेन परीक्षितकथां पृष्टेन सूतेन तं प्रति तत्कथनोपक्रमः ॥ १ ॥ मातुर्गर्भे द्रौण्यस्त्रतेजोदह्यमानाय परीक्षिते श्रीकृष्णेन स्वदिव्यरूपं प्रदर्श्यास्त्रतेजश्शमनपूर्वकमन्तर्धानम् ॥ २ ॥ अथ परीक्षिज्जननसमयसमागतैर्ब्राह्मणैर्युधिष्ठिरं प्रति परीक्षितो विष्णुरात इति नामकरणपूर्वकं जननप्रभृति निध-

नावधि तदीयभविष्यत्सकलवृत्तान्तनिवेदनम् ॥३॥
अश्वमेधयाजनाय युधिष्ठिरसमाहूतेन श्रीकृष्णेन
हास्तिनपुरमागत्य यागावसाने पुनर्द्वारकाग-
मनम् ॥ ४ ॥

त्रयोदशोऽध्यायः ॥ १३ ॥

निर्गमो धृतराष्ट्रस्य विदुरोक्त्या त्रयोदशे ।
उक्तः पौत्राभिषेकेण वक्तुं राज्ञो महापथम् ॥ १३ ॥

कुरुपाण्डवयुद्धात्प्रागेव मन्त्राय धृतराष्ट्रेणाहूतस्य
तत्पुत्रेण दुर्योधनेन तिरस्कृतस्य विदुरस्य तीर्थ-
यात्रां निमित्तीकृत्य वनगमनम् ॥ १ ॥ तीर्थयात्रा-
काले मैत्रेयादधिगतभगवज्ज्ञानेन विदुरेण दुर्योधन-
वधानन्तरं हास्तिनपुरं प्रत्यागमनम् ॥ २ ॥ युधि-
ष्ठिरेण द्वारकाजनकुशलं पृष्टेन विदुरेण तं प्रति
यदुकुलक्षयं विना सकलवृत्तान्तकथनम् ॥ ३ ॥
विदुरबोधनाज्जातवैराग्येण धृतराष्ट्रेण हिमालयगम-
नम् ॥ ४ ॥ प्रातर्धृतराष्ट्रवन्दनाय तद्गृहं प्रविष्टे
युधिष्ठिरे तत्र तददर्शनेन दूयमाने तदा यहृच्छा-
समागतेन नारदेन तं प्रति धृतराष्ट्रादीनां हिमालय-
गमनस्य ततः पञ्चमेऽहनि भविष्यतः तेषां देहत्या-
गस्य च कथनम् ॥ ५ ॥

चतुर्दशोऽध्यायः ॥ १४ ॥

चतुर्दशे त्वरिष्ठानि दृष्ट्वा राजा विशङ्कितः ।
अशृणोदर्जुनात्कृष्णतिरोधानमितीर्यते ॥ १४ ॥

बन्धुदिदृक्षया द्वारकां गते पार्थे चिरायति सति
युधिष्ठिरेण नानाविधदुर्निमित्तदर्शनम् ॥ १ ॥ ततः
प्रत्यागतमर्जुनं प्रति युधिष्ठिरेण द्वारकाजनकुशल-
प्रश्नपूर्वकं तन्मुखमालिन्यादिकारणप्रश्नः ॥ २ ॥

पञ्चदशोऽध्यायः ॥ १५ ॥

कलिप्रवेशमालक्ष्य धुरं न्यस्य परीक्षिति ।
आरुरोह नृपः स्वर्गमिति पञ्चदशोऽब्रवीत् ॥ १५ ॥

अर्जुनेन युधिष्ठिरं प्रति स्वीयसकलाभ्युदयानां
श्रीकृष्णानुग्रहैकहेतुत्वकथनम् । तथा विप्रशाप-
निमित्तकसकलयदुकुलक्षयस्य भगवत्स्वधामोपग-
मस्य च कथनम् ॥ १ ॥ जातनिर्वेदेन युधिष्ठिरेण
वज्रपरीक्षितोर्ध्वरायां स्वपुर्यां चाभिषेचनपूर्वकं
द्रौपद्या भ्रातृभिर्य सह स्वर्गारोहणम् ॥ २ ॥

षोडशोऽध्यायः ॥ १६ ॥

ततश्च षोडशे भूमिधर्मयोः कलिखिन्नयोः ।
संवादे वर्ण्यते प्राप्तिः पालकस्य परीक्षितः ॥ १६ ॥

परीक्षित उत्तरकुमारपुत्र्या इरावत्या सह
विवाहः । तस्यां जनमेजयादिपुत्रचतुष्टयोत्पत्तिश्च
॥ १ ॥ तेनाश्वमेधत्रययजनम् ॥ २ ॥ तेनदिग्विजये
भद्राश्वकेतुमालादिवर्षविजयः ॥ ३ ॥ तेन कुत्रचि-
त्कस्य चिदाश्चर्यस्य दर्शनम् ॥ ४ ॥ एकचरणाव-
शिष्टेन वृषरूपिणा धर्मेण विवर्णां गोरूपधारिणीं
धरणीदेवीं प्रति नानाविकल्पपूर्वकं शोककारण-
प्रश्नः ॥ ५ ॥ तथा तं प्रति कलिकलितसर्ववर्णा-
श्रमधर्मलोपस्य श्रीकृष्णवियोगस्य च स्वशोकका-
रणत्वकथनम् ॥ ६ ॥

सप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥

ततः सप्तदशे राज्ञा कलेर्निग्रह उच्यते ।
तस्यैवंवीर्यभाजोऽपि वैराग्यं वक्तुमर्ह्युतम् ॥ १७ ॥

तत्र प्राचीसरस्वतीतीरे राजवेषधारिणा शूरेण
ताड्यमानगोमिथुनदर्शनम् ॥ १ ॥ वृषभो धर्म

इति गौर्भूमिरिति शूद्रः कलिरिति च ज्ञातवता
परीक्षिता कलिवधाय खड्गपरिग्रहः ॥ २ ॥
शरणगताय स्वस्य निवासाय किञ्चित्स्थानं
याचमानाय कलये द्यूतादिस्थानपञ्चकदानम्
॥ ३ ॥

अष्टादशोऽध्यायः ॥ १८ ॥

रात्रस्त्वष्टादशे तस्य ब्रह्मशापो निरूप्यते ।
स चानुग्रहपवास्य जातो वैराग्यमावहन् ॥ १८ ॥

एकदा मृगयार्थं वनं गतेन क्षुत्पिपासार्दितेन
परीक्षिता शमीकमुनेराश्रमं प्रविश्य पानीययाचनेऽपि
मुनेः समाधिस्थतया तस्माज्जलमलभमानेन
कोपात्तदंसे मृतसर्पनिक्षेपपूर्वकं स्वपुरगमनम् ॥ १ ॥
तच्छ्रवणरूपेण मुनिसुतेन परीक्षिते तत्सप्तमेऽहनि
तक्षकदंशनप्रकारकशापदानम् ॥ २ ॥ समाध्युपर-

तेन मुनिना स्वपुत्रदत्तशापं ज्ञात्वाऽनुतापाधि-
गमः ॥ ३ ॥

ऊनविंशोऽध्यायः ॥ १९ ॥

प्रायोपविष्टे गङ्गायां रात्रि योगिजनावृते ।
शुकस्यागमनं तत्र प्रोक्तमेकोनविंशके ॥ १९ ॥

स्वनगरीं प्राप्तवतः परीक्षितः स्वकृतं ब्राह्मणाप-
मानं स्मृत्वा पश्चात्तापः ॥ १ ॥ ऋषिपुत्रस्य शापं ऋषेः
शिष्यमुखात् ज्ञातवता परीक्षिता गङ्गातीरे प्रायोप-
वेशः ॥ २ ॥ तत्र समागतानेकदेवर्ष्यादिपूजन-
पूर्वकं हरिकथागानप्रार्थना ॥ ३ ॥ तत्र
यदृच्छासमागतं सकलसंभ्यजनपूजितं शुकाचार्यं
प्रति सप्रणामं मुमूर्षुणा कर्तव्यस्य जाप्यस्य त्या-
ज्यस्य च निवेदनप्रार्थना ॥ ४ ॥

इति प्रथमः स्कन्धः ॥ १ ॥

श्रीगोपालकृष्णाय नमः ।

द्वितीयः स्कन्धः ॥ २ ॥

द्वितीये तु दशाध्यायैः श्रीभागवतमादितः । उद्देशलक्षणोक्तिभ्यां संक्षेपेणोपवर्ण्यते ॥ १ ॥

प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

तत्र तु प्रथमाध्याये कीर्तनश्रवणादिभिः ।
स्थविष्टे भगवद्गुणे मनसो धारणोच्यते ॥ २ ॥
उक्तः पूर्वमुपोद्धातः सप्रसङ्गः शुकागमः ।
राक्षा पृष्टं नृणां कृत्यमथाह शुकसन्मुनिः ॥ ३ ॥

शुकेन परीक्षितं प्रति मुमूर्षुणा नारायणस्मरण-
सावयं करणीयत्वकथनपूर्वकं तच्चरित्रप्रतिपादक-

भागवतपुराणकथनप्रतिज्ञानम् ॥ १ ॥ तथा
सपरिकरभगवद्भ्यानप्रकारनिरूपणपूर्वकं स्थूलो-
पासनाय विराडूपनिरूपणम् ॥ २ ॥

द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

द्वितीये तु ततः स्थूलधारणातो जितं मनः ।
सर्वसाक्षिणि सर्वेशे विष्णौ धार्यतिमितीर्यते ॥ ४ ॥

दृश्यालम्बनरूपैवमुक्ता वैराजधारणा ।
इहोच्यते तु तत्साध्या सर्वान्तर्यामिधारणा ॥ ५ ॥

शुकेन परीक्षितं प्रति हृदयकमले भगवदुपासना-
प्रकारतत्फलयोः कथनम् ॥ १ ॥ तथा जीवस्य
देहादुत्क्रान्तिप्रकारस्य कथनम् ॥ २ ॥ भगवत्प्र-
सादार्थं भक्तिविरक्तिभगवच्चरित्रश्रवणकीर्तनादीनां
अत्यवश्यकर्तव्यत्वस्य कथनम् ॥ ३ ॥

तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

तृतीये विष्णुभक्तेस्तु वैशिष्ट्यं शृण्वतो मुनेः ।
भक्त्युद्रेकेण तत्कर्मश्रवणादर ईर्यते ॥ ६ ॥

शुकेन परीक्षितं प्रति इतरदेवताभजनस्य अल्पा-
स्थिरैहिकफलमात्रसाधनत्वेन हरिभक्तेरेव निखिल-
पुरुषार्थसाधनत्वकथनम् ॥ १ ॥

चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

तुर्ये परीक्षिता पृष्ठे सृष्ट्यादिहरिचेष्टितम् ।
शुकेन ब्रह्मतत्पुत्रसंवादेनोपवर्ण्यते ॥ ७ ॥

शुकोपदेशेन दृढतरं वैराग्यं प्राप्तवता परीक्षिता
शुकंप्रति भगवतः जगत्सृष्ट्यादिप्रकारनिरूपण-
प्रार्थना ॥ १ ॥ शुकेन भगवन्नमनपूर्वकं ब्रह्मनारद-
संवादकथनमुखेन तन्निरूपणम् ॥ २ ॥

पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

पञ्चमे नारदेनाथ पृष्ठे सृष्ट्यादि वक्तव्यजः ।
हरेर्लीलां विराट्सृष्टिं कालकर्मादिशक्तिभिः ॥ ८ ॥

नारदेन चतुर्मुखंप्रति जगत्सृष्ट्यादिप्रकारक-
थनप्रार्थना ॥ १ ॥ ब्रह्मणा नारदं प्रति नारायण-
प्रणामपूर्वकं तदनुग्रहेणैव स्वस्य स्रष्टृत्वादिशक्ति-

सद्भावकथनपूर्वकं तत्त्वसृष्टिनिरूपणम् ॥ २ ॥
अण्डसृष्टिकथनपूर्वकं अण्डान्तर्भगवदवयवैश्चतुर्दश-
लोककल्पनकथनम् ॥ ३ ॥

षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

षष्ठे विराड्भूतिश्च प्रोक्ताऽध्यात्मादिभेदतः ।
दृढीकृतं च पूर्वोक्तं सर्वं पुरुषसूक्ततः ॥ ९ ॥

ब्रह्मणा नारदं प्रति पुरुषसूक्तोक्तप्रकारेण
भगवन्मुखादिभ्य इन्द्रियाणां तदभिमानिदेवानां
चोत्पत्तिप्रकारनिरूपणम् ॥ १ ॥ तथा भगवदवय-
वेभ्यो यज्ञसाधनकुशादिसंभवकथनपूर्वकं प्राधान्येन
भगवदवतारचरित्रनिरूपणप्रतिज्ञानम् ॥ २ ॥

सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

सप्तमे भगल्लीलावतारा ब्रह्मणोदिताः ।
नारदाय तु तत्कर्मप्रयोजनगुणैः सह ॥ १० ॥

ब्रह्मणा नारदं प्रति संक्षेपेण भगवतो वराहादि-
नानावतारचरित्रकथनम् ॥ १ ॥

अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

अष्टमे देहसंबन्धमाक्षिपन्नीशजीवयोः ।
बह्वन्परीक्षितापृच्छत्पुराणार्थान्वुभुत्सितरन् ॥ ११ ॥

परीक्षिता शुकं प्रति जीवेशयोर्देहसंबन्धाद्यनेक-
प्रश्नकरणम् ॥ १ ॥

नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥

राजप्रश्नोत्तरं वक्ष्यन्ब्रह्मणे हरिणोदितम् ।
कथयामास नवमे शुको भागवतं पुनः ॥ १२ ॥

एवं परीक्षिता पृष्ठेन शुकेन भगवता ब्रह्मणे
प्रोक्तस्य श्रीभागवतस्य परीक्षितं प्रति कथनम् ॥ १२ ॥

दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

ततो भागवतव्याख्याद्वारैव दशमे स्फुटम् ।
राजप्रश्नोत्तरं वक्तुमारेभे बादरायणिः ॥ १३ ॥

शुकेन परीक्षितं प्रति भागवतदशलक्षणीलक्षण-
कथनम् ॥ १ ॥ पूर्वोक्तायाः सृष्ट्याः पुनः प्रपञ्च-

नम् ॥ २ ॥ तृतीयस्कन्धे पाञ्चकल्पनिरूपण-
प्रतिज्ञानम् ॥ ३ ॥ शौनकेन विदुरमैत्रेयसंवाद-
प्रकारं पृष्टेन सूतेन तं प्रति शुकेन परीक्षितं प्रत्युक्तस्य
संवादस्य कथनप्रतिज्ञानम् ॥ ४ ॥

इति द्वितीयः स्कन्धः ॥ २ ॥

श्रीगोपालकृष्णाय नमः ।

तृतीयः स्कन्धः ॥ ३ ॥

तृतीये तु त्रयस्त्रिंशदध्यायैः सर्गवर्णनम् । ईशेच्छया गुणक्षोभात्सर्गो ब्रह्माण्डसम्भवः ॥ १ ॥

प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

तत्र तु प्रथमेऽध्याये बन्धून्हित्वा गतायुषः ।
निर्गतस्योद्धवेनादौ संवादः क्षत्तुरुच्यते ॥ २ ॥

विदुरमैत्रेयसंवादमुखेन सृष्टिं विस्तरशः
कथयन् शुकाचार्यः परीक्षितं प्रति विदुरस्य
मैत्रेयेण समागमं प्रसज्जयति ॥ १ ॥ दुर्योधनास-
त्कृतेन विदुरेण तीर्थयात्रार्थं प्रभासक्षेत्रगमनम् ॥ २ ॥
ततो यमुनां गतस्य तस्य तत्रोद्धवस्य दर्शनम् ॥ ३ ॥
विदुरेण तं प्रति द्वारकाजनकुशलप्रश्नः ॥ ४ ॥

द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

द्वितीये कृष्णविश्लेषादनुशोचन्नथोद्धवः ।
क्षत्रं बालचरित्राणि कृष्णस्यावर्णयच्छ्रुत्वा ॥ ३ ॥

उद्धवेन विदुरं प्रति श्रीकृष्णस्य भूलोकत्यागकथ-
नम् ॥ १ ॥ कृष्णस्य चरित्राणि स्मृत्वा तस्य
बाल्यचरित्रकथनम् ॥ २ ॥

तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

तृतीये मथुरामेत्य ब्रजात्कंसवधादिकम् ।
यत्कृतं द्वारकायां च कृष्णेन तदवर्णयत् ॥ ४ ॥

उद्धवेन विदुरं प्रति संग्रहेण श्रीकृष्णचरित्रकथ-
नम् ॥ १ ॥ श्रीकृष्णाज्ञया यादवानां प्रभासतीर्थ-
गमनकथनम् ॥ २ ॥

चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

चतुर्थे बन्धुनिधनं श्रुत्वाऽऽत्मज्ञानलब्धये ।
उद्धवस्योपदेशेन क्षत्ता मैत्रेयमागमत् ॥ ५ ॥

मदिरापानमत्तानां यदूनां परस्परं मर्मोक्ति-
कथनेन क्रोधमुत्पाद्य परस्परेण हत्वा निःशेषं
मारणम् ॥ १ ॥ तदा श्रीकृष्णेन सरस्व-
तीतीरे किञ्चिद्वृक्षमूलाश्रयणेन तत्रागतमुद्धवं
प्रति मैत्रेयसमक्षं दिव्यज्ञानोपदेशः ॥ २ ॥ ततो
निर्गतेनोद्धवेन विदुरं प्रति यदुकुलक्षयनिवेदनपूर्वकं
स्वस्य बदरिकाश्रमगमनोद्यमनिवेदनम् ॥ ३ ॥

विदुरेण स्वस्य ज्ञानोपदेशं प्रार्थितेन उद्धवेन
“श्रीकृष्णाज्ञया तव मैत्रेयो ज्ञानोपदेशं करिष्यति
इत्युक्त्वा बदरिकाश्रमगमनम् ॥ ४ ॥ ततो यादव-
नाशं श्रीकृष्णस्य वैकुण्ठगमनं च श्रुतवता विदुरेण
मैत्रेयदिदृक्षया गङ्गातीरगमनम् ॥ ५ ॥

पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

पञ्चमे भगवल्लीलां क्षत्वा पृष्ठो महामुनिः ।
प्रोवाच महदादीनां सर्गं तैश्च हरेः स्तुतिम् ॥ ६ ॥
उक्तश्चतुर्भिरध्यायैः क्षत्तुमैत्रेयसंगमः ।
संवादस्तु तयोः स्कन्धद्वयेनाथ निगद्यते ॥ ७ ॥

विदुरेण गङ्गाद्वारमेत्य मैत्रेयं प्रति स्वस्य ज्ञानोप-
देशप्रार्थना ॥ १ ॥ भगवता ब्रह्माण्डाद्विदुः वटपत्रे
शयानेन महदादितत्वानां तदभिमानिदेवानां च
सृष्टिकथनम् ॥ २ ॥ तदैवैरण्डसृष्टावसामर्थ्या-
द्भगवन्तं प्रति स्तवनपूर्वकं अण्डसृष्टिप्रार्थना ॥ ३ ॥
अयं पुराणस्य दशलक्षण्यन्तर्भूतः सर्गः ।

इत आरभ्य चतुर्थस्कन्धसमाप्त्यवधि विदुर-
मैत्रेययोः संवादः कथ्यते ।

षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

षष्ठे तैरीश्वराविष्टैः सृष्टिमाह विराट् तनोः ।
अधिदैवादिभेदं च तत्रैव भगवत्कृतम् ॥ ८ ॥

भगवता स्वतत्त्वांशैरण्डसर्जनपूर्वकं तत्र विराट्-
पुरुषसर्जनम् ॥ १ ॥ इन्द्रियतदभिमानिदेवतानां-
तद्विषयाणां च सर्जनम् ॥ २ ॥ अयपि सर्गान्तर्भूतः ।

सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

सप्तमे संशयच्छेदि प्रतिनन्द्य मुनेर्वचः ।
पुनः क्षत्रा कृता नानाप्रश्नाः सम्यगुदीरिताः ॥ ९ ॥

विदुरेण मैत्रेयं प्रति चतुर्मुखब्रह्मकर्तृकप्रजापति-
मनुमन्वन्तरादिसृष्ट्यादिविषयकनानाप्रश्नाः ॥ १ ॥

अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

अष्टमे समभूद्ब्रह्मा नामेस्तु जलशायिनः ।
तमजानञ्जलेऽविभ्यत्तपसाऽतोषयद्विभुम् ॥ १० ॥

मैत्रेयेण विदुरप्रश्नानां उत्तरदानोपक्रमः ॥ १ ॥
अण्डोदके शेषभागे शयानेन श्रीनारायणेन स्वना-
भावुद्भूतपद्मोत्पादनपूर्वकं तत्र चतुर्मुखसर्जनम् ॥ २ ॥
ब्रह्मणा स्वोत्पादकस्य परिज्ञानाय तपश्चरणम् ॥ ३ ॥
ततो वर्षशतावसाने शेषशायिनो नारायणस्य स्वहृदये
निरीक्षणम् ॥ ४ ॥

नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥

नवमे तपसा तुष्टं दृष्ट्वा नारायणं त्वजः ।
अस्तौदैकार्णवे सीदैल्लोकसर्गचिकीर्षया ॥ ११ ॥

ततश्चतुर्मुखेन बहुधा श्रीनारायणस्तवनम् ॥ १ ॥
तपस्तुष्टेन विष्णुना चतुर्मुखं प्रति पुनस्तपश्चर्यया
विज्ञानं लब्ध्वा जगत्सर्जनं कुर्विति चोदनापूर्वकमन्त-
र्धानम् ॥ २ ॥

दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

दशमे कालसंप्रश्ने प्रतिवक्तुं तदुद्धवः ।
प्राकृतादिविभागेन सर्गस्तु दशधोच्यते ॥ १२ ॥

विरिञ्चेन पुनस्तपश्चरणेन विज्ञानं लब्ध्वा
अण्डोदकपानेन स्वाधिष्ठानभूतपद्मेन लोकत्रयसर्जन-
चिन्तनम् ॥ १ ॥ तत्र ब्रह्माण्डे विरिञ्चेन चराच-
रात्मकप्राकृतवैकृतात्मना दशविधनानांप्रपञ्चसर्ज-
नम् ॥ २ ॥

एकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥

तत एकादशे कालः परमाण्वादिलक्षणैः ।

युगमन्वन्तरादिभ्यः कल्पमानादि वर्ण्यते ॥ १३ ॥

मैत्रेयेण विदुरं प्रति क्षणलवप्रभृतिपरार्थावधि-
मन्वन्तरावान्तरप्रलयमहाप्रलयादिसकलकालनिरूप-
णम् ॥ १ ॥

द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥

द्वादशे तु कुमारादिमनःसर्गासमेधनात् ।

कायद्वैधेन यौनस्तु मनुसर्गोऽनुवर्ण्यते ॥ १४ ॥

ब्रह्मणा अविद्यासृष्टिः ॥ १ ॥ सनकादीनां
रुद्रमरीच्यादीनां च सर्जनम् ॥ २ ॥ ऋगादिवेद-
चतुष्टयसर्जनम् ॥ ३ ॥ स्यायंभुवमनोः शतरूपा-
याश्चोत्पत्तिः ॥ ४ ॥ अयं दशलक्षण्यन्तर्भूतो
विसर्गः ।

त्रयोदशोऽध्यायः ॥ १३ ॥

त्रयोदशे सिंस्तृक्षायां मनोराकस्मिकाप्लुताम् ।

धरामुद्धर्तुमुद्धृताक्रोडादित्यानुसूदनम् ॥ १५ ॥

ब्रह्मणा प्रजासृष्टिमादिष्टेन स्वायंभुवेन तं प्रति
सलिलनिमग्नधरणीसमुद्धरणप्रार्थना ॥ १ ॥ ब्रह्मणो
नासाविवरांन्निर्गतेन वराहरूपिणा हरिणा हिर-
ण्याक्षहननपूर्वकं धरणीसमुद्धरणम् ॥ २ ॥

चतुर्दशोऽध्यायः ॥ १४ ॥

चतुर्दशे निदानं तु तद्वधे वक्तुमुच्यते ।

संध्यायां कश्यपाद्रुमसंभवः कामतो दितेः ॥ १६ ॥

विदुरेण मैत्रेयंप्रति हिरण्याक्षवधकारणप्रश्नः
॥ १ ॥ अदित्याः कश्यपादसमये सन्ध्याकाले
गर्गधारणादिकथाकथनम् ॥ २ ॥

पञ्चदशोऽध्यायः ॥ १५ ॥

हतप्रभैः सुरैः पृष्टः प्राह पञ्चदशे विधिः ।

तद्वीजं विप्रशापादि वैकुण्ठे विष्णुभृत्ययोः ॥ १७ ॥

दितिगर्भतेजसा हतालोके लोके देवैः प्रार्थितेन
ब्रह्मणा तान्प्रति तत्कारणकथनोपक्रमः ॥ १ ॥
कदाचन सनकादीनां वैकुण्ठगमनम् ॥ २ ॥
वैकुण्ठवर्णनम् ॥ ३ ॥ भगवन्मन्दिरं प्रविशतां तेषां
जयविजयाभ्यां निरोधः ॥ ४ ॥ क्रुद्धैः सनकादिभिः
जयविजययोरामुरजन्मप्रापकशापदानम् ॥ ५ ॥

षोडशोऽध्यायः ॥ १६ ॥

हरिणा सान्त्वितैर्विप्रैरनुतप्तैस्तु षोडशे ।

तयोरसुरभावेऽपि कृतोऽनुग्रह ईर्यते ॥ १८ ॥

भगवता श्रीनारायणेन सनकादीन्प्रति ब्राह्मण-
महिमानुवर्णनपूर्वकं तदीयशापानुमोदनम् ॥ १ ॥
भगवता त्वरितमेव स्वसमीपगमनमादिष्टाभ्यां
जयविजयाभ्यां वैकुण्ठादधःपतनम् ॥ २ ॥ एवं
ब्रह्मणा पुरावृत्तनिवेदनपूर्वकं इदानीं दितिगर्भं
प्रविष्टयोर्ययविजययोः भगवताऽचिरादेव वधो
भविष्यतीति देवेभ्यः कथनम् ॥ ३ ॥

सप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥

ततः सप्तदशे जन्म तयोर्लोकभयंकरम् ।

हिरण्याक्षप्रभावश्च वर्ण्यते दिग्जयेऽद्भुतः ॥ १९ ॥

दितेर्जठराद्वर्षशतावसाने हिरण्यकशिपुहिरण्याक्ष-
योरुत्पत्तिः ॥ १ ॥ हिरण्याक्षेण दिग्जयार्थं
निर्गतेन युद्धाय वरुणाह्वानम् ॥ २ ॥ वरुणेन
तं प्रति स्वस्य वृद्धत्वात् युद्धाय नारायणं प्रति
गमनचोदना ॥ ३ ॥

अष्टादशोऽध्यायः ॥ १८ ॥

अष्टादशे हिरण्याक्षधरोद्धर्तवराहयोः ।

निर्विशेषं महायुद्धं देवक्षोभि निरूप्यते ॥ २० ॥

नारायणान्वेषिणा हिरण्याक्षेण नारदवचनाद्र-
सातलगमनम् ॥ १ ॥ तत्र धरणीहारिणा वराह-
रूपिणा हरिणा सह युद्धारंभः ॥ २ ॥

एकोनविंशोऽध्यायः ॥ १९ ॥

ऊनविंशे विरिञ्च्यादिप्रार्थितेन महामृधे ।

वराहेण हिरण्याक्षवधः श्लाघ्योऽनुवर्ण्यते ॥ २१ ॥

भगवता हिरण्याक्षवधः ॥ १ ॥

विंशोऽध्यायः ॥ २० ॥

विंशे वराहजन्मादिव्यवधानादथादितः ।

सर्गोऽनुस्मार्यते वक्तुमन्वयं प्रस्तुतं मनोः ॥ २२ ॥

स्वायंभुवमनोः कथाया मध्ये प्रसक्तां भगवतो
वराहावतारकथां हिरण्याक्षवधकथां च त्रयोदशा-
ध्यूनिर्विशान्तैः सप्तभिरध्यायैः परिसमाप्य विदु-
रप्रश्नात्तुरोधेन मैत्रेयेण ब्रह्मकृतयक्षरक्षोगन्धर्वभूत-
पिशाचादिनानाप्रजासृष्टेर्विस्तरेण कथनम् ॥ १ ॥

एकविंशोऽध्यायः ॥ २१ ॥

एकविंशे तपोविद्यातोषितेन तु विष्णुना ।

कर्मस्य मनोः पुत्र्या विवाहघटनोच्यते ॥ २३ ॥

मध्ये त्रुटितां स्वायंभुवमनुकथां वक्तुं विदुर-
प्रार्थितेन मैत्रेयेण तत्कथनारम्भः ॥ १ ॥ ब्रह्मणा
प्रजासर्जनं चोदितेन कर्दमेन सरस्वतीतीरे भगव-
दुद्देशेन तपश्चरणम् ॥ २ ॥ अपरोक्षीभूतेन श्रीना-
रायणेन स्वायंभुवमनुपुत्र्या देवहूत्याः परिणये
आज्ञादानम् ॥ ३ ॥ परेद्यवि भार्यया शतरूपया

पुत्र्या देवहूत्या च सह स्वायंभुवमनोः कर्ममाश्रम-
गमनम् ॥ ४ ॥

द्वाविंशोऽध्यायः ॥ २२ ॥

द्वाविंशे कर्ममायादाद्यथाऽऽदिष्टं हि विष्णुना ।

मनुर्दुहितरं देवहूतिमित्युपवर्ण्यते ॥ २४ ॥

स्वायंभुवेन मनुना सोपचारं स्वपुत्रीपाणिग्रहणं
प्रार्थितेन कर्दमेन सवहुमानं देवहूतिसमुद्वाहः ॥ १ ॥

त्रयोविंशोऽध्यायः ॥ २३ ॥

त्रयोविंशे ततो योगनिर्मिते सर्वसम्पदि ।

विमाने कामगे चित्रा तयो रतिरुदीर्यते ॥ २५ ॥

ततश्चिरतरदुश्चरशुश्रूषया कश्चितनिजदेहां देवहूतिं
प्रति तुष्टेन कर्दमेनाभीष्टवरणचोदना ॥ १ ॥ तथा
सुखविहरणपूर्वकमपत्योत्पादनं प्रार्थितेन तेन योग-
विभवेन दिव्यविमाननिर्माणपूर्वकं बिन्दुसरःस्नान-
मात्रेण दिव्यरूपवत्या योगप्रभावेण नव देहान्धारि-
तवत्या देवहूत्या सह स्वयमपि नवधाऽऽत्मानं विभ-
ज्य कामगमं विमानमारुह्य नन्दनवनादिषु सुखेन
विहरणं नवकन्योत्पादनं च ॥ २ ॥ ततः प्रव्रजि-
ष्यन्तं तमृषिं विज्ञाय देवहूत्या पुमपत्योत्पादन-
प्रार्थना ॥ ३ ॥

चतुर्विंशोऽध्यायः ॥ २४ ॥

चतुर्विंशे ततो जन्म कपिलस्याह तत्पितुः ।

प्रव्रज्यां तमनुज्ञाप्य ऋणत्रयविमोक्षतः ॥ २६ ॥

कर्दमेन देवहूतिं समाश्वस्य तस्यां भगवदंश-
भूतकपिलनामकतनयोत्पादनम् ॥ १ ॥ ब्रह्मणा
मरीच्यादिभिः सह कर्ममाश्रममेत्य कपिलकर्दम-
देवहूतीनां प्रशंसनम् ॥ २ ॥ कर्दमेन ब्रह्मचो-

नया मरीच्यादिभ्यो नवभ्यो महर्षिभ्यः स्वकन्या-
नवकप्रदानम् ॥ ३ ॥ कर्दमेन रहसि कपिलमेत्य
प्रणामस्तवनपूर्वकं तदनुज्ञया यत्याश्रमं स्वीकृत्य
वनं प्रति गमनम् ॥ ४ ॥

पञ्चविंशोऽध्यायः ॥ २५ ॥

पञ्चविंशे जनन्या तु पृष्ठो बन्धविमोचनम् ।
आदावाह परं भक्तिलक्षणं कपिलः सुतः ॥ २७ ॥

देवहूत्या कपिलं प्रति जीवानां बन्धमोक्षोपाय-
कथनप्रार्थना ॥ १ ॥ कपिलेन भक्तियोगस्य तदु-
पायत्वकथने तथा तं प्रति भक्तियोगनिरूपण-
प्रार्थना ॥ २ ॥ कपिलेन तां प्रति स्वमहिमानु-
वर्णनपूर्वकं भक्तियोगप्रशंसनम् ॥ ३ ॥

षड्विंशोऽध्यायः ॥ २६ ॥

षड्विंशे पुं प्रकृत्योस्तु विवेकायोपवर्ण्यते ।
सांख्येन सर्वभावानां जन्म लक्षणभेदतः ॥ २८ ॥
धात्रा पुत्राय यत्प्रोक्तं क्षत्रे मित्रासुतेन च ।
मात्रे सांख्यं तदध्यात्म प्राधान्येनाह तत्त्ववित् ॥ २९ ॥

कपिलेन देवहूतिं प्रति तत्त्वलक्षणतदुत्पत्तिप्रका-
रादिकथनम् ॥ १ ॥ ब्रह्माण्डविराट्पुरुषेन्द्रियतद-
धिष्ठानाभिमानिविषयादिनिरूपणम् ॥ २ ॥ अन्व-
यव्यतिरेकाभ्यां क्षेत्रज्ञस्य विराट्देहोत्थापकत्व-
कर्त्तृत्वम् ॥ ३ ॥

सप्तविंशोऽध्यायः ॥ २७ ॥

सप्तविंशे ततः सम्यग्बहुसाधनयोगतः ।
पुं प्रकृत्योर्विवेकेन मोक्षरीतिरिर्ण्यते ॥ ३० ॥

कपिलेन स्वमात्रे देवहूत्यै प्रकृतिपुरुषविवेकि-
रूपणम् ॥ १ ॥

अष्टाविंशोऽध्यायः ॥ २८ ॥

अष्टाविंशे ततोऽष्टाङ्गयोगेन ध्यानशोभिना ।
सर्वोपाधिनिर्मुक्तं स्वरूपज्ञानमीर्यते ॥ ३१ ॥
भक्तिं संक्षेपतः प्रोच्य सांख्यमाख्याय विस्तृतम् ।
अथाह वैष्णवं योगमष्टाङ्गं कपिलो हरिः ॥ ३२ ॥

कपिलेन देवहूतिं प्रति अष्टाङ्गयोगनिरूपणम्
॥ १ ॥ भगवतः पादादिसर्वावयवध्यानप्रकारः
॥ २ ॥

एकोनविंशोऽध्यायः ॥ २९ ॥

एकोनविंशके भक्तियोगस्तु बहुधोच्यते ।
कालस्य च बले घोरा संसृतिश्च विरक्तये ॥ ३३ ॥
कपिलेन देवहूतिं प्रति भक्तियोगनिरूपणम्
॥ १ ॥ तथा कालमहिमानुवर्णनम् ॥ २ ॥

त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३० ॥

त्रिंशे तु कायकान्तादिलालनाकुलचेतसाम् ।
कामिनां तामसी पापादधोगतिरुदीर्यते ॥ ३४ ॥
कपिलेन देवहूतिं प्रति विरक्तिजननाय विषया-
सक्तानां नरकयातनाद्यनुभवप्रकारवर्णनम् ॥ १ ॥

एकत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३१ ॥

एकत्रिंशे विमिश्रेस्तु पुण्यपापैरिहान्तरा ।
मनुष्ययोनिस्प्रसिर्वर्ण्यते राजसी गतिः ॥ ३५ ॥

कपिलेन देवहूतिं प्रति जीवानां गर्भयातनादि-
कथनम् ॥ १ ॥ तथा स्त्रीसङ्गस्यानर्थहेतुत्वकथ-
नम् ॥ २ ॥

द्वात्रिंशोऽध्यायः ॥ ३२ ॥

द्वात्रिंशे सात्विकैर्धर्मैरुर्ध्वं गतिरुदीर्यते ।
तत्त्वज्ञानविहीनस्य ततश्च पुनरागतिः ॥ ३६ ॥

कपिलेन देवहूतिं प्रति काम्याकाम्यकर्मणोः फल-
कथनपूर्वकं भगवद्भजनचोदना ॥ १ ॥ तथा ज्ञान-
भक्तिवैराग्यादीनां भगवत्प्राप्त्युपायत्वोक्तिः ॥ २ ॥
तत्त्वोपदेशयोग्यायोग्यलक्षणप्रतिपादनम् ॥ ३ ॥

त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३३ ॥

त्रयस्त्रिंशे तु तस्यैव कपिलस्योपदेशतः ।
ज्ञानभावेन तन्मातुर्जीवन्मुक्तिरुदीर्यते ॥ ३७ ॥

कपिलोपदेशसमधिगतभगवज्ज्ञानया देवहूत्या
कपिलस्तवनम् ॥ १ ॥ कपिलस्य निर्गमनम् ॥ २ ॥
देवहूत्या कपिलोपदिष्टमार्गेण भगवद्भयानपूर्वकं
देहत्यागः ॥ ३ ॥ कपिलेन उदीर्क्षं दिशमेत्य
मुखविहरणम् ॥ ४ ॥

इति तृतीयः स्कन्धः ॥ ३ ॥

श्रीगोपालकृष्णाय नमः ।

चतुर्थः स्कन्धः ॥ ४ ॥

अथैकत्रिंशतोऽध्यायैर्विसर्गस्तुर्य उच्यते । विसर्गस्त्वोश्वराधीनैर्ब्रह्ममन्वादिभिः कृतः ॥ १ ॥

प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

तत्र तु प्रथमेऽध्याये मनुकन्यान्वयाः पृथक् ।
वर्ण्यन्ते यत्र यज्ञादिमूर्तिभिः प्रभवो हरेः ॥ २ ॥

स्वायंभुवमनुपुत्र्यां आकूत्यां यज्ञनामकभगव-
दवतारः ॥ १ ॥ देवहूतिपुत्रीणां नवानां वंशकथनम्
॥ २ ॥ अनसूयायां दत्तात्रेयावतारः ॥ ३ ॥
तृतीयाया मनुपुत्र्याः प्रसूत्या वंशकथनम् ॥ ४ ॥
मूर्तिनाम्न्यां नरनारायणोत्पत्तिः ॥ ५ ॥ सती-
नाम्न्या रुद्रभार्यायाः स्वभर्तृद्विषि पितरि दक्षे कोपेन
योगमार्गेण देहत्यागः ॥ ६ ॥

द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

द्वितीये प्रथमाध्यायोपक्षिप्तभवदक्षयोः ।
विद्वेषे वर्ण्यते हेतुर्विश्वसृग्यज्ञसम्भवः ॥ ३ ॥

रुद्रदक्षयोर्द्वेषकारणकथनारम्भः ॥ १ ॥ विश्व-
सृजां सत्रं प्रति दक्षस्यागमनम् ॥ २ ॥ तत्र

पूर्वमागतेन तज्जामात्रा रुद्रेण तस्मै प्रत्युत्थानाद्यकरणा
त्क्रोधेन तं विनिन्द्य शप्त्वाच दक्षस्य बहिर्गमनम्
॥ ३ ॥ नन्दीश्वरेण दक्षादिब्राह्मणानां प्रतिशापे
दत्ते रुद्रेण यज्ञशालातो बहिर्गमनम् ॥ ४ ॥

तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

तृतीये तु सती तातयज्ञोत्सवदिदृक्षया ।
गमिष्यन्ती महेशानवारिता नीतिहेतुभिः ॥ ४ ॥

स्वपितुर्दक्षस्य बृहस्पतिसवनामकक्रतुं प्रति गन्तुं
सत्या प्रार्थितेन रुद्रेण सहेतुकं गमननिवारणम्
॥ १ ॥

चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

चतुर्थे तु पतिं हित्वा गता पित्राऽवमानिता ।
रुषा निर्भर्त्स्य तं यज्ञे जहौ देहमितीर्यते ॥ ५ ॥

स्वभर्त्राज्ञां विनापि सतीदेव्या दक्षाध्वरं प्रति
गमनम् ॥ १ ॥ तत्र पित्रवमानितया तया अरुद्रमे-

गक्रतुं निरीक्ष्य क्रोधेन स्वभर्तृप्रशंनपूर्वकं दक्षं
विनिन्द्य योगमार्गेण स्वदेहत्यागः ॥ २ ॥

पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

पञ्चमे तु सतीदेहत्यागमाकर्ण्य शङ्करः ।
वीरभद्रं स्म्योत्पाद्य तेन दक्षमघातयत् ॥ ६ ॥

सतीदेहत्यागं श्रुतवता शंकरेण रुषा स्वजटातो
वीरभद्रमुत्पाद्य तेन दक्षघातनम् ॥ १ ॥

षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

षष्ठे तु देवसंघेन सह गत्वा भवं विधिः ।
सान्त्वयामास दक्षादिजीविताद्यर्थमादरात् ॥ ७ ॥

दैवैर्विनिवेदितदक्षनाशेन विरिञ्चिना दक्षा-
दिजीवनार्थं रुद्रं सान्त्वयितुं देवैः सह कैलासगमनम्
॥ १ ॥ कैलासवर्णनम् ॥ २ ॥ शिववर्णनम् ॥ ३ ॥
ब्रह्मणा रुद्रस्तुतिः ॥ ४ ॥ दक्षादीनां जीवन-
प्रार्थना ॥ ५ ॥

सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

सप्तमे विष्णुरुद्धूतः स्तुतो दक्षभवादिभिः ।
यज्ञं प्रवर्तयामास दक्षेणेति निरूप्यते ॥ ८ ॥

परितुष्टेन शङ्करेण सह ब्रह्मादिदेवानां दक्षाध्व-
रगमनम् ॥ १ ॥ दक्षादीनां रुद्रानुग्रहेण शिर-
आद्यवयवप्राप्तिः ॥ २ ॥ तत्र यज्ञकुण्डात्प्रादुर्भू-
तस्य विष्णोः दक्षादिभिरनेकैः कृता स्तुतिः ॥ ३ ॥
अवभृथस्नानानन्तरं देवानां स्वस्वस्थानगमनम्
॥ ४ ॥ मैत्रेयेण विदुरं प्रति यज्ञकथाश्रवणफल-
कथनम् ॥ ५ ॥ [सतीदेव्याः पार्वतीत्वेनावतारस्य
तस्यां सुब्रह्मण्योत्पत्तेश्च कथनम् ॥ ६ ॥]

अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

दक्षकन्यान्वये प्राप्ता दक्षयज्ञकथोदिता ।
मनुपुत्रान्वये प्राप्ता ध्रुवचर्याऽथ पञ्चभिः ॥ ९ ॥

स्वायंभुवमनुपुत्र्याः प्रसूत्या वंशकथनावसरे
प्राप्तां सतीदेव्याः तद्वर्तुः शङ्करस्य, तत्पितुर्दक्षस्य,
तद्यज्ञस्य च कथां समाप्य ब्रह्मपुत्रस्याधर्मस्य वंशकथ-
नम् ॥ १ ॥ स्वायंभुवमनुपुत्रस्योत्तानपादस्य
अन्वयकथनप्रसङ्गेन एतदादिद्वादशाध्यायान्तैः
पञ्चभिरध्यायैस्तत्पुत्रस्य ध्रुवस्य चरित्रं कथ्यते
॥ २ ॥ मातुः सपत्न्या दुरुक्तयवमानितेन ध्रुवेण
तपसे वनगमनम् ॥ ३ ॥ तत्र नारदोपदिष्टप्रकारेण
ध्रुवेण भगवदाराधनम् ॥ ४ ॥

नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥

नवमे तु हरिं स्तुत्वा लब्ध्वा तस्माद्भारान्ध्रुवः ।
प्रत्यागत्याकरोद्भ्राज्यं पित्रा दत्तमितीर्यते ॥ १० ॥

ध्रुवतपसा तुष्टस्य भगवतो मधुवनगमनं ध्रुवाय
वरदानं च ॥ १ ॥ वनान्नगरमागतस्य ध्रुवस्य
पित्रा उत्तानपादेन राज्ये पट्टाभिषेकः ॥ २ ॥

दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

दशमे भ्रातृहन्तृणां यक्षाणामकरोद्धमम् ।
एक एवालकां गत्वेत्यस्य विक्रम उच्यते ॥ ११ ॥

ध्रुवस्य विवाहः पुत्रोत्पत्तिश्च ॥ १ ॥ ध्रुवस्य
वैमात्रेयभ्रातुरकृतोद्वाहस्य मृगयार्थं वनं गतस्योत्तम-
नाम्नो यक्षैर्वधः ॥ २ ॥ ध्रुवेण अलकां गत्वा तद्वा-
तृहन्तृणां यक्षाणां वधः ॥ ३ ॥

एकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥

एकादशे तु यक्षाणां क्षयं दृष्ट्वा मनुः स्वयम् ।
आगत्य वारयामास ध्रुवं तत्त्वोपदेशतः ॥ १२ ॥

स्वायंभुवमनुना स्वपौत्रकृतयक्षवधं ज्ञात्वा ध्रुवस-
काशमेत्य तस्य भगवत्त्वोपदेशं कृत्वा युद्धाभिवा-
रणम् ॥ १ ॥

द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥

द्वादशे धनदेनाभिनन्दितः पुरमागतः ।
यज्ञैरिष्टा हरः स्थानमारुरोहेति कीर्त्यते ॥ १३ ॥

युद्धान्निवृत्तस्य ध्रुवस्यार्जवं दृष्ट्वा तुष्टेन कुबेरेण
तदभिनन्दनम् ॥ १ ॥ ततः पुरमागत्य षट्त्रिंशत्स-
हस्रवर्षाणि राज्यपालनम् ॥ २ ॥ ततो जातवैराग्येण
तेन विशालायां तपस्तप्त्वा विष्णुपदप्राप्तिः ॥ ३ ॥

त्रयोदशोऽध्यायः ॥ १३ ॥

एवं पञ्चभिरध्यायैर्ध्रुवचर्याऽनुवर्णिता ।
अथैकादशमिच्छित्रं पृथुचारित्रमुच्यते ॥ १४ ॥
तत्र त्रयोदशे वक्तुं पृथोर्जन्म ध्रुवान्वये ।
अङ्गो वेनपिता पुत्रकौर्याद्भूत इतीर्यते ॥ १५ ॥

ततो ध्रुववंशकथनप्रसंगेन तदंशस्य अङ्गराजस्य
वेननामकपुत्रोत्पत्तिकथनम् ॥ १ ॥ स्वपुत्रदौशी-
ल्यनिर्विण्णेनाङ्गराजेन इतरालक्षितं वनगमनम्
॥ २ ॥

चतुर्दशोऽध्यायः ॥ १४ ॥

चतुर्दशे तु दुष्पुत्रभयादङ्गे गते द्विजैः ।
अभिषिक्तस्य वेनस्य रोषात्तैर्वध उच्यते ॥ १६ ॥

अराजकभयात्रस्तैर्भृग्वादिमुनिभिर्वेनस्य पट्टाभि-
षेकः ॥ १ ॥ अधर्मे प्रवृत्तस्य वेनस्य ऋषिभि-
र्हुकारेण हननम् ॥ २ ॥ पुनराज्यस्याराजकत्वा-
च्चोरेभ्यो लोकस्य भयोत्पत्तिः ॥ ३ ॥ मृतस्य
वेनस्य ऊरुमथनान्निषादोत्पत्तिः ॥ ४ ॥

पञ्चदशोऽध्यायः ॥ १५ ॥

ततः पञ्चदशे विप्रैर्मथनाद्वेनबाहुतः ।
जातस्य तु पृथोऽक्तमभिषेकार्हणादिकम् ॥ १७ ॥

विप्रैः पुनः पुत्रोत्पत्त्यर्थं वेनबाहोर्मथनेन पृथु-
नामकस्य भगवदंशस्य पुत्रस्य अर्चिर्नाग्न्या महा-
लक्ष्म्यंशभूतायाः पुत्र्याश्चोत्पत्तिः ॥ १ ॥ तां भार्या-
कृतवतः पृथोः पट्टाभिषेकः ॥ २ ॥ तस्मै दातुं
देवैरर्हणाहरणम् ॥ ३ ॥ तं स्तोतुमुपक्रान्तान्मूता-
दीन्स्वस्तवनान्निवारणम् ॥ ४ ॥

षोडशोऽध्यायः ॥ १६ ॥

षोडशे सर्वलोकेषु सत्कृतं भार्यया युतम् ।
मुनिप्रयुक्ताः सूताद्याः स्तुवन्ति स्मेति कीर्त्यते ॥ १८ ॥

सूतमागधादिभिर्मुन्युपदिष्टमार्गेण पृथोः वृत्त-
वर्तिष्यमाणमहिमानुवर्णनम् ॥ १ ॥

सप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥

ततः सप्तदशे लोकक्षुधाः प्रशमयन्पृथुः ।
ग्रस्तबीजां महीं हन्तुं यत्तो भीत्या तया स्तुतः ॥ १९ ॥

अन्नाभावात्प्रजासु क्षुधापीडितासु पृथुना
तत्कारणं ज्ञात्वा उष्मानि बीजानि ग्रसन्त्या
आत्मरुद्धानि बीजानि बहिरमुञ्चन्त्याश्च भूमेर्हननो-
द्यमः ॥ १ ॥ भीतया भूम्या पृथोः स्तुतिः ॥ २ ॥

अष्टादशोऽध्यायः ॥ १८ ॥

अष्टादशे महीवाक्याद्वत्सपात्रादिभेदतः ।
पृथ्वादिभिस्तु सा दुग्धा स्वं स्वं दुग्धमितीर्यते ॥ २० ॥

भूदेव्युक्तोपायेन पृथुराजप्रभृतिभिः वत्सपात्रा-
दिभेदेन क्रमशः स्वस्वाभीष्टपदार्थानां धरित्र्या दोह-
नम् ॥ १ ॥

एकोनविंशोऽध्यायः ॥ १९ ॥

ऊनविंशेऽश्वमेधाङ्गहयापहरणात्पृथोः ।

इन्द्रं हन्तुं प्रवृत्तस्य धात्रा वारणमुच्यते ॥ २१ ॥

पृथुचक्रवर्तिना शताश्वमेधकरणारंभः ॥ १ ॥

चरममश्वमेधं कुर्वाणे पृथौ इन्द्रेण असूयया

यज्ञियाश्वहरणम् ॥ २ ॥ इन्द्रं हन्तुं प्रवृत्तस्य पृथोः

ब्रह्मणा निवारणम् ॥ ३ ॥

विंशोऽध्यायः ॥ २० ॥

विंशे तु विष्णुना साक्षात्पृथोर्यज्ञेऽनुशासनम् ।

वरदानप्रसङ्गेन प्रीतिश्चान्योन्यमीर्यते ॥ २२ ॥

साक्षाद्विष्णुना पृथुराजाय ज्ञानोपदेशः ॥ १ ॥

स्वकृतापरार्थं क्षमापयता मधवता सह प्रीतिं प्राप्य

तस्य विसर्जनम् ॥ २ ॥ भगवत्स्तुतिः ॥ ३ ॥

भगवतो वैकुण्ठगमनम् ॥ ४ ॥

एकविंशोऽध्यायः ॥ २१ ॥

एकविंशे तु पृथुना प्रजानामनुशासनम् ।

महासत्रे सुरादीनां महासदसि वर्ण्यते ॥ २३ ॥

पृथुना प्रजाभ्यो धर्मोपदेशः ॥ १ ॥

द्वाविंशोऽध्यायः ॥ २२ ॥

द्वाविंशे तु परं ज्ञानं पृथवे हरिशासनात् ।

सनत्कुमारो भगवानुपादिशदितिर्यते ॥ २४ ॥

सनत्कुमारेण पृथुराजाय ज्ञानोपदेशः ॥ १ ॥

त्रयोविंशोऽध्यायः ॥ २३ ॥

त्रयोविंशे सभार्थस्य वने नित्यसमाधितः ।

विमानमधिरुह्याथ वैकुण्ठगतिरिर्यते ॥ २५ ॥

सभार्येण पृथुना वने तपश्चरणम् । मृतस्य

भर्तुः अग्निप्रदानपूर्वकं पत्न्याः सहगमनम् ॥ १ ॥

तयोर्बिमानमधिरुह्य वैकुण्ठगमनम् ॥ २ ॥

चतुर्विंशोऽध्यायः ॥ २४ ॥

एकादशभिरध्यायैः पृथोश्चरितमीरितम् ।

प्रचेतसामथाष्टाभिस्तन्मध्ये पञ्चभिः पितुः ॥ २६ ॥

चतुर्विंशे प्रपौत्रास्तु पृथोः प्राचीनवर्हिषः ।

प्रचेतसां जनिस्तेभ्यो रुद्रगीतं च वर्ण्यते ॥ २७ ॥

पृथुवंशोत्पन्नस्य प्राचीनवर्हिषः कथारंभः ॥ १ ॥

प्राचीनवर्हिषः पुत्राणां पित्रा प्रजासर्गे आदिष्टानां

प्रचेतसां श्रीरुद्रेण भगवन्महिमोपदेशः ॥ २ ॥

पञ्चविंशोऽध्यायः ॥ २५ ॥

प्रचेतस्सु तपस्यत्सु तत्पित्रे नारदो घृणी ।

प्राचीनवर्हिषेऽध्यात्मं पारोक्ष्येणाह पञ्चभिः ॥ २८ ॥

पुरञ्जनकथाव्याजात्पञ्चविंशे तु नारदः ।

आत्मनो बुद्धिसङ्गेन विविधामाह संसृतिम् ॥ २९ ॥

प्रचेतोभिः रुद्रोपदिष्टमार्गेण भगवन्तमुद्दिश्य

तपश्चरणम् ॥ १ ॥ एतस्मिन्नन्तरे नारदस्य प्राचीन-

वर्हिषः समीपगमनम् ॥ २ ॥ नारदेन प्राचीन-

वर्हिषे कर्ममार्गापेक्षया ज्ञानमार्गः श्रेष्ठ इत्युपदेशार्थं

पुरंजनोपाख्यानकथनारंभः ॥ ३ ॥ पुरंजनस्य

कामभोगकथाकथनम् ॥ ४ ॥

षड्विंशोऽध्यायः ॥ २६ ॥

षड्विंशे मृगयाव्याजात्स्वप्रजागरणोक्तिः ।

सद्बुद्धित्यागयोगाभ्यां संसृतिः सा प्रपञ्च्यते ॥ ३० ॥

पुरंजनस्य मृगयार्थं वनगमनम् ॥ १ ॥ वना-

न्नित्येन तेन क्रुद्धायाः स्वमहिष्याः सान्त्वनम्

॥ २ ॥

सप्तविंशोऽध्यायः ॥ २७ ॥

सप्तविंशे प्रियापुत्राद्यासक्त्या विस्मृतात्मनः ।
कालकन्याद्युपाख्यानैर्जरारोगाद्युदीर्यते ॥ ३१ ॥

महिष्या रममाणस्य भगवन्तं विस्मृतवतः पुरंज-
नस्य जराप्राप्तिः ॥ १ ॥

अष्टाविंशोऽध्यायः ॥ २८ ॥

अष्टाविंशे तु वैदभ्याख्यानेन स्त्रीविविचिन्तया ।
स्त्रीत्वं प्राप्तस्य दैवेन कदाचिन्मुक्तिरुच्यते ॥ ३२ ॥

जराग्रस्तस्य स्वीयदारापत्यादीन्प्रति शोचतः
पुरञ्जनस्य मरणसमयप्राप्तिः ॥ १ ॥ परलोके
नरकयातनानुभवानन्तरं पुरंजनस्य अन्यजन्मनि
विदर्भदेशे स्त्रीत्वेन जननम् ॥ २ ॥ स्त्रीभूतस्य
पुरंजनस्य भगवज्ज्ञानप्राप्त्या मोक्षप्राप्तिः ॥ ३ ॥

ऊनत्रिंशोऽध्यायः ॥ २९ ॥

ऊनत्रिंशे मरौक्षार्थव्याख्यानेनोपसंहृतम् ।
स्त्रीसंगतो भवस्स्वीशसंगान्मुक्तिरिति स्फुटम् ॥ ३३ ॥

पूर्वोक्तप्रमेयस्य दुर्बोधत्वात्तत्स्पष्टीकरणार्थं प्राची-
नवर्हिषा प्रार्थितेन नारदेन तद्विवरणम् ॥ १ ॥

त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३० ॥

प्रसंगात्पञ्चभिः प्रोक्तं वृत्तं प्राचीनवर्हिषः ।
वर्ण्यते च पुनर्द्वाभ्यां प्रस्तुतं तत्प्रचेतसाम् ॥ ३४ ॥

तत्र त्रिंशे तपस्तुष्टादीशाल्लब्धवरास्ततः ।
आगत्य वार्क्षीमुद्रात्स्व राज्यं चक्रुरितीर्यते ॥ ३५ ॥

मध्ये प्राप्तप्राचीनवर्हिः कथासमापनानन्तरं प्रचे-
तसां कथाकथनम् ॥ १ ॥ रुद्रोक्तमार्गेण भग-
वन्तं तोषयतां तेषां भगवतः प्रादुर्भावः ॥ २ ॥
भगवदाज्ञानुसारेण तेषां मारिषानामककन्याविवाहः
तस्यां दक्षनामकपुत्रोत्पादनं च ॥ ३ ॥

एकत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३१ ॥

एकत्रिंशे सुते दक्षे धुरं न्यस्य वने सताम् ।
नारदांकेन मार्गेण मुक्तिरुक्ता प्रचेतसाम् ॥ ३६ ॥

प्रचेतोभिः स्वकुटुम्भारं स्वपुत्रे दक्षे विन्यस्य
गृहात्प्रव्रजन्तम् ॥ १ ॥ समुद्रतीरे तपस्यतां तेषां
नारदोपदेशः तेषां मोक्षप्राप्तिश्च ॥ २ ॥

इति चतुर्थः स्कन्धः ॥ ४ ॥

श्रीगोपालकृष्णाय नमः ।

पञ्चमः स्कन्धः ॥ ५ ॥

अथातः पञ्चमस्कन्धो व्याख्यानेकविशेषवान् । प्रियव्रतान्वयो यत्र सप्रपञ्चः प्रपञ्च्यते ॥ १ ॥
षड्विंशत्याधुनाऽध्यायैः पञ्चमे स्थानमीर्यते । लोकद्वीपादिमर्यादा पालनाख्यमनेकधा ॥ २ ॥
पृथिव्युपर्यधोलोकैर्मर्यादा त्रिविधा मता । पुनश्चैकैकशस्तेषु मर्यादा बहुधा मता ॥ ३ ॥
भुवि द्वीपादिमर्यादाः पाल्यन्ते राजभिः पृथक् । भूमेरुपरि देवाद्यैस्ततश्चाधोऽसुरादिभिः ॥ ४ ॥
तत्राध्यायैस्तु विंशत्या प्रियव्रतपुरःसरैः । भुवि द्वीपादिमर्यादाः पालिता इति वर्ण्यते ॥ ५ ॥
त्रिभिः सूर्यादिभिर्ज्योतिश्चक्रादिष्विति कीर्त्यते । अतलादिषु दैत्याद्यैः पालनं च ततस्त्रिभिः ॥ ६ ॥

प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

तत्र तु प्रथमेऽध्याये ज्ञानिनो राज्यनिर्वृतिः ।
पुनश्च ज्ञाननिष्ठेति प्रियव्रतकथाऽद्भुता ॥ ७ ॥
वंशः प्रियव्रतस्यापि निबोध नृपसत्तम ! ।
यो नारदादात्मविद्यामधिगम्य पुनर्महीम् ।
भुक्त्वा विभज्यं पुत्रेभ्य ऐश्वरं समगात्पदम् ॥ ८ ॥

पूर्वस्मिंस्कन्धे मनुपुत्रस्योत्तानपादस्य कथा
तद्वंशावलिश्चोक्ते । अस्मिंस्कन्धे तज्ज्येष्ठभ्रातुः
प्रियव्रतस्य कथोच्यते ॥ १ ॥ अस्मिन्नध्याये
राज्यमनिच्छतः प्रियव्रतस्य ब्रह्मण आदेशेन
राज्याङ्गीकरणम् ॥ २ ॥ तस्य आग्नीध्रादि-
पुत्रोत्पत्तिः ॥ ३ ॥ तेन भूमण्डले सप्तकृत्वः
प्रदक्षिणीकरणेन जम्बवादिषट्पदीपान्सप्तवारिधींश्च
परिकल्प्य आग्नीध्रादिभ्यः सप्तभ्यः पुत्रेभ्यो
दानम् ॥ ४ ॥

द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

द्वितीये प्रोक्तमाग्नीध्रचरित्रं स्त्रैणसम्मतम् ।
पत्न्यां हि पूर्वचित्यां यो नाभिमुख्यानजीजनत् ॥ ९ ॥
अस्मिन्वंशे प्रसिद्धोऽयमाग्नीध्रः स्त्रैणपुङ्गवः ।
विहसन्निव तस्येदं चरितं मुनिरब्रवीत् ॥ १० ॥

प्रियव्रतपुत्रस्य आग्नीध्रस्य चरित्रम् ॥ १ ॥
अनूहस्याप्यपत्यकामस्य आग्नीध्रस्य सकाशे ब्रह्मणा
पूर्वचित्तिनामकाप्सरःप्रेषणम् ॥ २ ॥ मुग्धेनेव तेन
तस्या वशीकरणार्थं चाटुवाक्यैरनुनयः ॥ ३ ॥
मुचिरं कालं तया सह रममाणस्याग्नीध्रस्य तस्यां
नाभिकिंपुरुषादिनवपुत्रोत्पत्तिः ॥ ४ ॥

तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

तृतीये चरितं नाभैः परं मङ्गलमीर्यते ।
तस्य यज्ञे प्रतीतः सन्पुत्रोऽभूदृषभो हरिः ॥ ११ ॥

आग्नीध्रपुत्रस्य नाभेश्चरित्रम् ॥ १ ॥ अनपत्येन
तेनापत्यं कामनया भगवन्तमुद्दिश्य यजनम् ॥ २ ॥
भगवतो नाभिभार्यायां मेरुदेव्यां ऋषभनाम्ना
प्रादुर्भावः ॥ ३ ॥

चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

चतुर्थादित्रिभिः प्रोक्तमृषभस्येहितं महत् ।
लोकार्थं येन सत्कर्म नैष्कर्म्यं च निर्दिशितम् ॥ १२ ॥
चतुर्थे शतपुत्रस्य राज्यं तस्योपवर्ण्यते ।
यस्य राज्ये जनः सर्वः संतोषामृतनिर्वृतः ॥ १३ ॥

ऋषभचरित्रम् । तस्य जयन्तीनाम्न्यां भार्यायां
भरतादिपुत्रशतोत्पत्तिः ॥ १ ॥

पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

पञ्चमे मोक्षधर्मोपदेशैः पुत्रानुशासनम् ।
उक्तं पारमहंस्यं च तस्य द्वन्द्वतितिक्षया ॥ १४ ॥

ऋषभेण ब्रह्मर्षिप्रवरसभायां स्वपुत्रेभ्यो मोक्ष-
धर्मोपदेशः ॥ १ ॥ लोकशिक्षार्थं तेन संन्यासाश्रमं
स्वीकृत्य देशाटनम् ॥ २ ॥

षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

षष्ठे लीनाभिमानस्य देहत्यागक्रमाभिधा ।
प्रदहन्तं दवाग्निं यः पश्यन्नपि न पश्यति ॥ १५ ॥

अवशिष्टऋषभचरित्रकथनम् ॥ १ ॥ तस्य
जडवदवधूतवेषेण नानादेशेषु संचरणम् ॥ २ ॥
दवाग्निना तस्य देहत्यागः ॥ ३ ॥

सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

अध्यायानां त्रयेणैवमृषभाख्यानमीरितम् ।
अष्टभिर्मतरताख्यानमतः प्रस्तूयतेऽमृतम् ॥ १६ ॥
सप्तमे भरतो राज्ये चिरं यज्ञैर्हरिं यजन् ।
आरब्धकर्मनिर्वाणे हरिक्षेत्रेऽभजद्धरिम् ॥ १७ ॥

ऋषभपुत्रस्य भरतस्य चरित्रम् ॥ १ ॥ बहुभिः
क्रतुभिर्यजनम् ॥ २ ॥ राज्यं पालयित्वा स्वतनयेषु
राज्यं निक्षिप्य पुलहाश्रमं गत्वा बहूनि सहस्र-
वर्षाणि तस्य तपश्चरणम् ॥ ३ ॥

अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

अष्टमे भजतो विष्णुं तस्य कर्मान्तरायतः ।
एणरक्षाप्रसक्तस्य जातमेणत्वमीर्यते ॥ १८ ॥
कृपयाऽपि कृतः सङ्गः पतनायैव योगिनः ।
इति प्रदर्शनाह भरतस्यैणपोषणम् ॥ १९ ॥

तपस्यतस्तस्य भरतस्य एणशिशुसङ्गेन जन्मा-
न्तरे हरिणजन्मप्राप्तिः ॥ १ ॥

नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥

नवमे जडविप्रत्वे तस्य रागाद्यभावतः ।
भद्रकालीपशुत्वेऽपि निर्विकारत्वमीर्यते ॥ २० ॥
पितुः प्राप्तात्मविज्ञानो भरतो मृगतां गतः ।
प्रारब्धकर्मवेगेन तदन्ते जडविप्रताम् ॥ २१ ॥

हरिणदेहत्यागानन्तरं द्विजवंश उत्पन्नस्य भरतस्य
(जडभरतस्य) कथा ॥ १ ॥ आत्मानं जडवत्प-
दर्शयतः केदाररक्षणार्थं वीरासनेनोपविष्टस्य तस्य
केनचिद्वृषलपतिना भद्रकाल्यै पुरुषपशुत्वेन नय-
नम् ॥ २ ॥ क्रुद्धया देव्या अकार्योद्यतानां
वृषलानां शिरश्छेदः ॥ ३ ॥

दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

दशमे क्षिपता राज्ञा शिबिकां स्वां वहन्मुनिः ।
स्वदुर्वादानुवादेन विज्ञायाशु प्रसादितः ॥ २२ ॥
एवंभूताविकारिवमज्जसर्वज्ञयोः समम् ।
इति सर्वज्ञतासिद्धयै रूहगणकथरणम् ॥ २३ ॥

कस्यचिद्रूहगणनान्नो राज्ञः शिबिकावहने
नियुक्तेन जडभरतेन तस्मै ज्ञानोपदेशः ॥ १ ॥

एकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥

एकादशे तु संपृष्टो रूहगणमहीभृता ।
उपादिशत्परं ज्ञानं स योगीति निगद्यते ॥ २४ ॥

पुनरूहगणप्रार्थिनेन जडभरतेन तस्मै ज्ञानो-
पदेशः ॥ १ ॥

द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥

द्वादशे तु पुनः पृष्टः सन्देहेन महीभृता ।
स योगी सर्वसन्देहानपानुददितिर्यते ॥ २५ ॥

पुनस्तेन राज्ञा स्वसंशयान्पृष्टेन जडभरतेन
राज्ञे ज्ञानोपदेशः ॥ १ ॥ तत्सन्देहापनुत्यर्थं स्वस्य
पूर्वजन्मनि हरिणजन्मप्राप्तिकथनेन दुःसङ्गस्य
त्याज्यत्वकथनम् ॥ २ ॥

त्रयोदशोऽध्यायः ॥ १३ ॥

त्रयोदशेऽविरक्ताय वृथा तत्वनिरूपणम् ।
इति वैराग्यदाढर्थाय भवाटव्युपवर्ण्यते ॥ २६ ॥

जडभरतेन रूहगणं प्रति विरक्तेरावश्यकत्वकथ-
नार्थं संसारस्य अटवीत्वेन वर्णनम् ॥ १ ॥

चतुर्दशोऽध्यायः ॥ १४ ॥

चतुर्दशे भवारण्यरूपकव्याकृतिः कृता ।
प्रस्तुते तस्य गोमायुमशकाद्यर्थकल्पना ॥ २७ ॥

पूर्वाध्यायोक्तप्रमेयस्य विवरणम् ॥ १ ॥

पञ्चदशोऽध्यायः ॥ १५ ॥

एवमष्टभिरध्यायैर्भरतस्योक्तमीहितम् ।
ततः पञ्चदशे तस्य कीर्त्यन्ते वंशजा नृपाः ॥ २८ ॥

भरतवंशकथनम् ॥ १ ॥ विशेषतो गयचरित्र-
वर्णनम् ॥ २ ॥

षोडशोऽध्यायः ॥ १६ ॥

पूर्वोक्तद्वीपसिन्ध्वादिमानचिह्नस्वरूपतः ।
स्पष्टं प्रवक्तुमारब्धा पञ्चाध्यायी ततः परम् ॥ २९ ॥
षोडशोऽधस्तथा चोर्ध्वं परितः संनिवेशतः ।
मेरोः स्थितिर्मही कञ्जकर्णिका चोपवर्ण्यते ॥ ३० ॥
प्रियव्रतचरित्रोक्तावुक्ता द्वीपादिकल्पना ।
तद्विशेषविजिज्ञासुः कथान्ते परिपृच्छति ॥ ३१ ॥

प्रथमेऽध्याये प्रियव्रतचरित्रकथने तेन सप्तकृत्वो
भूमण्डलप्रदक्षिणीकरणेन तद्व्यवस्थेभिः सप्त समुद्राः
सप्त द्वीपाश्चोपकृप्ता इति शुकाचार्योक्तं विस्तरतो
ज्ञातुं परीक्षितः प्रश्नः ॥ १ ॥ शुकाचार्येण
विस्तरतो भूगोलकथनारंभः ॥ २ ॥ तत्र जम्बूद्वी-
पस्य तन्मध्यप्रदेशस्थस्य मेरुपर्वतस्य तत्स्थनववर्षाणां
तन्मर्यादागिरीणां च वर्णनम् ॥ ३ ॥

सप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥

ततः सप्तदशे गङ्गागमनं तच्चतुर्दिशम् ।
इलावृते च रुद्रेण संकर्षणनिषेवणम् ॥ ३२ ॥

भगवत्स्त्रिविक्रमस्य दक्षिणपादाङ्गुष्ठविनिर्भिन्ना-
द्ब्रह्माण्डोर्ध्वकटाहान्मेरोर्मूर्धनि चतुर्दिशं गलितस्य
जलस्य गङ्गारूपेणागमनम् ॥ १ ॥ सीताऽलक-
नन्दादिगङ्गाशाखानां स्थानादिनिरूपणम् ॥ २ ॥
इलावृतखण्डवर्णनम् ॥ ३ ॥

अष्टादशोऽध्यायः ॥ १८ ॥

अष्टादशे ततो मेरोः पूर्वादिक्रमतस्त्रिषु ।
त्रिषु चोत्तरवर्षेषु सेव्यसेवकवर्णनम् ॥ ३३ ॥

भद्राश्वादिवर्षषट्कवर्णनम् ॥ १ ॥ तत्र संनिहि-
तस्य सेव्यस्य भगवद्रूपस्य तत्सेवकानां च वर्ण-
नम् ॥ २ ॥

एकोनविंशोऽध्यायः ॥ १९ ॥

ऊनविंशे किंपुरुषे भारते चोपवर्ण्यते ।
सेव्यसेवकभावश्च भारतश्रेष्ठयमेव च ॥ ३४ ॥

किंपुरुषभारतवर्षवर्णनम् ॥ १ ॥ तत्रापि भारत-
वर्षस्य सर्ववर्षेभ्यः श्रेष्ठ्यं तस्यैव कर्मभूमित्वं
च ॥ २ ॥

विंशोऽध्यायः ॥ २० ॥

विंशे पृक्षादिषट्द्वीपस्थितिमाह सहार्णवैः ।
लोकालोकस्थितिश्चान्तर्बहिर्भागादिमानतः ॥ ३५ ॥
पृक्षादिद्वीपषट्कवर्णनम् ॥ १ ॥ तत्तदर्णवानां
लोकालोकपर्वतस्य च वर्णनम् ॥ २ ॥

एकविंशोऽध्यायः ॥ २१ ॥

एवमध्यायविंशत्या भूमर्यादा निरूपिता ।
अतः परं भूमर्यादापालनं त्रिभिरुच्यते ॥ ३६ ॥
एकविंशे रवेः कालचक्रेण भ्रमतोऽन्वहम् ।
स्वगत्या राशिसंचारैर्लोकयात्रा निरूप्यते ॥ ३७ ॥
ज्योतिश्चक्रवर्णनम् ॥ १ ॥ सूर्यरथवर्णनम् ॥ २ ॥

द्वाविंशोऽध्यायः ॥ २२ ॥

द्वाविंशे सोमशुक्रादेः स्थानमाहोत्तरोत्तरम् ।
तत्तद्रत्यनुसारेण इष्टानिष्टे तथा नृणाम् ॥ ३८ ॥
चन्द्रादिग्रहाणां स्थानकथनम् ॥ १ ॥

त्रयोविंशोऽध्यायः ॥ २३ ॥

त्रयोविंशे ध्रुवस्थानं ज्योतिश्चक्राश्रयं ततः ।
शिशुमारस्वरूपेण हरेश्च स्थितिरुच्यते ॥ ३९ ॥
ध्रुवमण्डलस्य शिशुमाररूपिणो हरेश्च स्थानक-
थनम् ॥ १ ॥

चतुर्विंशोऽध्यायः ॥ २४ ॥

एवं त्रिभिर्द्युमर्यादापालनं वर्णितं तथा ।

अधोभुवनमर्यादापालनं त्रिभिरुच्यते ॥ ४० ॥

चतुर्विंशे रवेरर्वाक् स्वर्भान्वादिस्थितिः क्रमात् ।

अतलादिविलस्वर्गमर्यादाः सप्त वर्णिताः ॥ ४१ ॥

राह्यादिस्थितिः अतलादिविलस्वर्गस्थितिकथ-
नं च ॥ १ ॥

पञ्चविंशोऽध्यायः ॥ २५ ॥

पञ्चविंशे ततोऽधस्तादाह शेषस्य संस्थितिम् ।

संजिहीषोरिदं काले यत्र रुद्रसमुद्भवः ॥ ४२ ॥

पाताललोके निवसतः सहस्रफणामण्डलमण्डि-
तस्य भूषण्डलं शिरसि धृतवत आदिशेषस्य
स्थितिकथनम् ॥ १ ॥

षड्विंशोऽध्यायः ॥ २६ ॥

षड्विंशे तु ततोऽधस्तात्तरकस्थितिरुच्यते ।

पापिनो यत्र दह्यन्ते यमदूतैर्यथायथम् ॥ ४३ ॥

पापिनां यातनास्थानस्य नरकस्य स्थिति-
कथनम् ॥ १ ॥

इति पञ्चमः स्कन्धः ॥ ५ ॥

श्रीगोपालकृष्णाय नमः ।

षष्ठः स्कन्धः ॥ ६ ॥

विसर्गसंभवाजीवान्स्वमर्यादासु संस्थितान् । विष्णुः पात्यखिलै रूपैरित्येवं पञ्चमे स्थितम् ॥ १ ॥

अध्यायैकोनविंशत्या षष्ठे पोषणमुच्यते । अतिलङ्घितमर्यादभक्तरक्षणलक्षणम् ॥ २ ॥

अजामिलो मनुष्येषु महापापो यथाऽवितः । विश्वरूपादिघाती च यथा देवेषु वासवः ॥ ३ ॥

अजामिलस्य भक्तत्वं विष्णुदूतैर्निरूपितम् । सङ्केतभगवन्नामपुत्रस्नेहानुषङ्गजम् ॥ ४ ॥

इन्द्रोऽपि भगवद्भक्तः सख्येनोपेन्द्रसेवकः । तदधीनसुरैर्ध्वंशानुनिर्जयजीवितः ॥ ५ ॥

तत्रादौ त्रिभिरध्यायैरजामिलकथोच्यते । विश्वरूपकथा षड्भिरिन्द्रदोषोक्तये ततः ॥ ६ ॥

इन्द्रस्यैव तु दोषोक्तयै वृत्राख्यानं ततोऽष्टभिः । द्वाभ्यां च मरुदाख्यानमेवं प्रकरणकमः ॥ ७ ॥

प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

तत्रादौ प्रथमे विष्णोर्दूतैः पातक्रिमोचने ।

तत्पापख्यापनायोक्तं यास्यैर्धर्मादिलक्षणम् ॥ ८ ॥

पापपरिहारकं प्रायश्चित्तं कीदृशमिति परीक्षिता
पृष्टेन शुकाचार्येण पश्चात्तापसंयुक्तं भगवन्नामस्मर-
णादिकमेव प्रायश्चित्तमिति वक्तुं अजामिलोपाख्या-

नारंभः ॥ १ ॥ भ्रष्टसदाचरेण दासीपतिना अजा-

मिलनाम्ना विप्रेण मरणकाले नारायण ३ इति

दूरस्थस्वपुत्राह्वानम् ॥ २ ॥ तत्काल एवागतैर्विष्णु-

दूतैर्यमदूतान्निवार्य अजामिलस्य यमपाशान्मोचनम्

॥ ३ ॥ यमदूतविष्णुदूतयोर्विवादः ॥ ४ ॥ यम

दूतैः अजामिलकृतपापानुवादपूर्वकं तस्य दण्डच-

त्वकथनम् ॥ ५ ॥

द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

द्वितीये वैष्णवैर्यान्नाममाहात्म्यमद्भुतम् ।
श्रावयित्वा द्विजो विष्णोर्लोकं नीत इतीर्यते ॥ ९ ॥

विष्णुदूतैर्मदूतान्प्रति अजामिलेन मरणकाले
नारायणनाम्नो यदृच्छयोच्चरितत्वेऽपि तस्य सकल-
दुरितनिर्मुक्तत्वकथनपूर्वकं तस्य याम्यपाशान्निर्मो-
चनम् ॥ १ ॥ ततो जातानुतापेनाजामिलेन गङ्गा-
द्वारे तपस्तप्त्वा योगेन तनुत्यागः ॥ २ ॥ पुन-
र्विष्णुदूतैर्विमानमारोप्य तस्य विष्णुलोकप्रापणम्
॥ ३ ॥

तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

तृतीये तु यमेनापि वैष्णवोत्कर्षवर्णनैः ।
सान्त्वयित्वा स्वदूतास्ते वैष्णवे किङ्करीकृताः ॥ १० ॥

विष्णुदूतकृतं स्वावज्ञानं स्वदूतमुखतो ज्ञातवता
यमेनापि स्वदूतेभ्यः विष्णोरेव सर्वोत्तमत्वक-
थनम् ॥ १ ॥

चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

चतुर्थादित्रिभिर्विश्वरूपजन्मविवक्षया ।
प्रचेतःसुतदक्षस्य वंशस्तावत्प्रतन्यते ॥ ११ ॥

चतुर्थे तु प्रजासृष्ट्यै दक्षेणाराधनं हरेः ।
तपसा हंसगुह्याख्यस्तोत्रेण च निरूप्यते ॥ १२ ॥
प्रसक्तानुप्रसक्तेन स्वायंभुवसुतान्वये ।
नामप्रभावमाकर्ण्य वंशव्यासं बुभुक्षते ॥ १३ ॥

दशानां प्रचेतसां मारिषानाम्भ्या कन्यया
विवाहः ॥ १ ॥ तेषां तस्यां दक्षनामकपुत्रोत्पत्तिः
॥ २ ॥ दक्षकृतहंसगुह्याख्यस्तुत्या तुष्टय भगवतो
नारायणस्याज्ञया दक्षस्य पञ्चजनप्रजापतिपुत्र्या
असिकन्या विवाहः ॥ ३ ॥

पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

पञ्चमे नारदेनाथ वाचःकूटैस्तु नाशितान् ।
सुतानाकर्ण्य दक्षोऽमुं शशापेति निरूप्यते ॥ १४ ॥

अयुतसङ्ख्याकानां हर्यश्चनाम्नां प्रजासर्गे उद्यु-
क्तानां दक्षपुत्राणां नारदेन वाचःकूटैः वैराग्योत्पाद-
नम् ॥ १ ॥ पुनः शबलाश्वनाम्नां दक्षपुत्राणामपि
नारदेन वैराग्योत्पादनम् ॥ २ ॥ रुष्टेन दक्षप्रजा-
पतिना नारदाय शापदानम् ॥ ३ ॥

षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

षष्ठे दक्षेण सृष्टायां कन्याषष्ठ्यां प्रकीर्तिताः ।
पृथग्वंशा यतो जातो विश्वरूपोऽदितेः सुतात् ॥ १५ ॥

दक्षकन्यावंशकथनम् ॥ १ ॥ त्वष्टृनामकादा-
दित्यात् विश्वरूपाचार्योत्पत्तिः ॥ २ ॥

सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

सप्तमे विश्वरूपोऽसौ पौरोहित्ये वृतः सुरैः ।
गुरुणा संपरित्यक्तैः पौरोहित्यमथाऽकरोत् ॥ १६ ॥

बृहस्पत्याचार्येण परित्यक्तैः सुरैः विश्वरूपा-
चार्यस्य पौरोहित्ये वरणम् ॥ १ ॥

अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

अष्टमे विश्वरूपस्तु वर्म नारायणात्मकम् ।
इन्द्राय प्राह येनेन्द्रो गुप्तो दैत्यानथाजयत् ॥ १७ ॥

विश्वरूपाचार्येण इन्द्राय नारायणवर्मोपदेशः ॥ १ ॥

नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥

नवमे विश्वरूपे तु हते शक्रेण कोपतः ।
त्वष्ट्रा चोत्पादिते वृत्रे भीतैर्देवैः हरेः स्तुतिः ॥ १८ ॥

इन्द्रेण विश्वरूपाचार्यहननम् ॥ १ ॥ स्वपुत्रवध-
रुष्टेन त्वष्ट्रा इन्द्रहननाय वृत्रोत्पादनम् ॥ २ ॥

वृत्रत्रस्तैर्देवैर्भगवत्स्तुतिः ॥ ३ ॥ भगवता देवान्प्रति
दधीचेरस्थीनि संगृह्य वज्रायुधनिर्माणे आज्ञप-
नम् ॥ ४ ॥

दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

दशमे केशवादिष्टदध्यङ्गस्थजवज्रधृत् ।
इन्द्रोऽयुध्यत वृत्रेण सासुरेण स निर्जितः ॥ १९ ॥

देवैः स्वास्थीनि याचितेन दधीचा योगेन
स्वदेहत्यागः ॥ १ ॥ तदस्थिनिर्मितं वज्रायुधमा-
दायेन्द्रस्य अनेकैरसुरैः सहितेन वृत्रासुरेण सह
युद्धम् ॥ २ ॥ युद्धे असुराणां पराजयः ॥ ३ ॥

एकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥

एकादशे तु वृत्रस्य युद्धयमानस्य वज्रिणा ।
भक्तिज्ञानबलोदकाश्चित्रा वाचोऽनुवर्णिताः ॥ २० ॥

इन्द्रेण सह युद्धयमानस्य वृत्रस्य इन्द्रं बहु वि-
नियं भगवद्भक्तियुक्ता वाचः ॥ १ ॥

द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥

द्वादशेऽतिविषण्णेन स्वयमुत्साहितेन तु ।
महेन्द्रेण महायुद्धे वृत्रस्य वध ईर्यते ॥ २१ ॥

इन्द्रेण छिन्नैकबाहुना वृत्रेण सह युद्धयमानस्य
इन्द्रस्य हस्तात् वज्रायुधभ्रंशः ॥ १ ॥ लज्जया
पुनर्वज्रायुधमगृहीतवन्तं इन्द्रं प्रति वृत्रासुरेण
ज्ञानोपदेशः ॥ २ ॥ वृत्रं स्तुत्वा पुनर्बुद्ध्वा वज्रायुधेन
वृत्रवधः ॥ ३ ॥

त्रयोदशोऽध्यायः ॥ १३ ॥

त्रयोदशे तु वृत्रस्य ब्रह्महत्यामहाभयात् ।
चिरं नष्टोऽधितः शक्रो विष्णुनेति निगद्यते ॥ २२ ॥

इन्द्रेण वृत्रे हते सर्वलोकानां सुखप्राप्तिः ॥ १ ॥
इन्द्रस्य तु वृत्रहत्यानिमित्तकब्रह्महत्याप्राप्तिः ॥ २ ॥

ब्रह्महत्याया भीत्वा इन्द्रेण इतरालक्षितस्थले गूढं
निवासः ॥ ३ ॥ ब्रह्मर्षिभिर्वैष्णवेनाश्वमेधेन याजि-
तस्येन्द्रस्य ब्रह्महत्याया विमोकः ॥ ४ ॥

चतुर्दशोऽध्यायः ॥ १४ ॥

वृत्रस्य ज्ञानभक्त्यादि श्रुत्वा पृष्टः परीक्षिता ।
हेतुमाह चतुर्भिस्तत्प्राग्जन्मचरितोक्तिभिः ॥ २३ ॥

आसुरजातेरपि वृत्रस्य तादृशभगवज्ज्ञानप्राप्ति-
कारणं किमिति परीक्षिता पृष्टेन शुकेन तत्कथनार्थं
तस्य प्राग्जन्मनि चित्रकेतुत्वात्तच्चित्रकथनम् ॥ १ ॥
पुत्राभावेन दूयमानस्य चित्रकेतोः अङ्गिरोनामक-
ऋषिणा त्वाष्ट्रेष्टिकरणेन पुत्रप्राप्तिः ॥ २ ॥ सापत्न-
मातृदत्तविषभक्षणेन तस्य शिशोर्मरणम् ॥ ३ ॥
तेन चित्रकेतोः शोकाधिगमः ॥ ४ ॥

पञ्चदशोऽध्यायः ॥ १५ ॥

ततःपञ्चदशे चित्रकेतोः शोकापनोदनम् ।
कृतं तत्त्वोपदेशेन नारदेनाङ्गिरोयुजा ॥ २४ ॥

नारदाङ्गिरोभ्यां चित्रकेतोः सकाशमेत्य तत्त्वो-
पदेशेन तस्य पुत्रशोकापनोदनम् ॥ १ ॥

षोडशोऽध्यायः ॥ १६ ॥

षोडशे तत्सुतोक्त्यैव विशोकीकृत्य तं नृपम् ।
आदिदेश महाविद्यां नारदः शेषतोषिणीम् ॥ २५ ॥

नारदाङ्गिरोभ्यां मृतपुत्रजीवमाहूय तन्मुखेनापि
राज्ञो ज्ञानोत्पादनं शेषदेवतोषकरविद्योपदेशश्च ॥ १ ॥
सप्तरात्रं तस्या विद्याया जपात् शेषदेवस्य दर्श-
नम् विद्याधरपदप्राप्तिश्च ॥ २ ॥

सप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥

ततः सप्तदशेऽमांघ्रमहर्षिं प्राप्य खेचरन् ।
विहस्य गिरिशं शापादुमाया वृत्रतां गतः ॥ २६ ॥

महर्षि प्राप्तेन चित्रकेतुना महादेवस्य निन्द-
नम् । तेन क्रुद्धाया उमायाः शापाद्वृत्रासुरजन्म-
प्राप्तिः ॥ १ ॥

अष्टादशोऽध्यायः ॥ १८ ॥

आदित्यानां चतुर्थस्य त्वष्टुर्वंशप्रसङ्गतः ।
प्रोक्तमिन्द्रकृतं विश्वरूपवृत्रवधादिकम् ॥ २७ ॥
अदितेः पञ्चमादीनां पुत्राणामन्वयोक्तिभिः ।
अष्टादशे दितेर्गर्भे शक्रेण मरुतां भिदा ॥ २८ ॥
त्वष्टुर्वंशमनुक्रम्य सप्रसङ्गं यथाक्रमम् ।
आदित्यानामथान्येषां वंशानाह महामुनिः ॥ २९ ॥

पूर्वं अदितिपुत्राणां विवस्वदादीनां त्वष्टन्तानां
चतुर्णां वंशो निरूपितः ॥ १ ॥ तत्प्रसक्ता विश्वरूप

वृत्रासुरकथाश्चोक्ताः ॥ २ ॥ अत्र अन्येषाम्
आदित्यानां वंशकथनम् ॥ ३ ॥ कश्यपपत्नीषु
दितिवंशमनुक्रम्य एकोनपञ्चाशन्मरुदुत्पत्तिकथनम्
॥ ४ ॥

एकोनविंशोऽध्यायः ॥ १९ ॥

ऊनविंशे तु यत्प्रोक्तं कश्यपेन दितेर्व्रतम् ।
तदेव विवृतं लोकहिताय हरितोषणम् ॥ ३० ॥

पूर्वाध्याये कश्यपेन दित्यै विहितं पुमपत्यो-
त्पादकं वैष्णवव्रतं विस्तरतो ज्ञातुमिच्छुना परीक्षिता
पृष्टेन शुकाचार्येण सप्रकारं तत्कथनम् ॥ १ ॥

इति षष्ठः स्कन्धः ॥ ६ ॥

श्रीगोपालकृष्णाय नमः ।

सप्तमः स्कन्धः ॥ ७ ॥

ऊतिः पञ्चदशाध्यायैः सप्तमे वर्ण्यतेऽधुना । ऊतिश्च वासना प्रोक्ता तत्तत्कर्मानुसारिणी ॥ १ ॥
अशुभा च शुभा चेति द्विधा सा हेतुभेदतः । अशुभा महतां कोपाच्छुभा महदनुग्रहात् ॥ २ ॥
हरेर्द्वारपयोर्यद्वैकुण्ठे वसतोरपि । चतुःसनरुषा विष्णुद्वेषाद्यशुभवासना ॥ ३ ॥
यथा च दैत्यगर्भेऽपि प्रह्लादस्य सतः स्थिरा । नारदानुग्रहादास विष्णौ सद्भक्तिवासना ॥ ४ ॥
स्वभक्तं च सदा विष्णुद्विषं तमपि रक्षति । तृतीयेऽथ भवेद्वाःस्थावकरोदात्मसात्पुनः ॥ ५ ॥
अतो मनीषिणा यत्नः कार्यो महदनुग्रहे । इत्येतदर्थमूतीनामत्र लक्षणमुच्यते ॥ ६ ॥
तत्रादौ दशभिर्दैत्यतत्पुत्रमतिभेदतः । महत्कोपानुकंपोत्थवासनाभेद उच्यते ॥ ७ ॥
सद्वासना च युज्येत कर्मभिः शुद्धचेतसः । परैस्तु पञ्चभिस्तस्मात्क्रियते धर्मनिर्णयः ॥ ८ ॥

प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

तत्र तु प्रथमेऽध्याये हिरण्यकशिपोः सुते ।
विष्णुभक्ते विरोधस्तु विप्रशापज ईर्यते ॥ ९ ॥
सर्वसमस्य भगवतो वैषम्यं कथमिति परीक्षिता

पृष्टेन शुकाचार्येण तदुत्तरदानार्थं युधिष्ठिरनारद-
संवादकथनम् ॥ १ ॥ कलभाषणमारभ्य श्रीकृष्णं
द्विषतः शिशुपालस्य कथं सायुज्यप्राप्तिरिति युधि-
ष्ठिरपृष्टेन नारदेन भगवत्पार्षदयोर्ययविजययोः

सनकादिशपेनासुरयो नौ हिरण्यकशिपुहिरण्याक्ष-
नाम्ना जननकथाकथनम् ॥ २ ॥ तयोः स्वपुत्रं
द्विषन् हिरण्यकशिपुर्नृसिंहरूपिणा हरिणा हतः ।
हिरण्याक्षो वराहरूपिणा हरिणा हत इति च
कथनम् ॥ ३ ॥

द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

द्वितीये विष्णुरोषेण लोकं विग्राह्य दानवैः ।
तद्धतश्चात्पुत्रादीनितिहासैरसान्त्वयत् ॥ १० ॥

स्वपुत्रे प्रह्लादे हिरण्यकशिपोर्द्वेषः कथं संजात इति
युधिष्ठिरपृष्ठेन नारदेन तत्कथनारंभः ॥ १ ॥
श्रीवराहकृतहिरण्याक्षवधतप्तेन हिरण्यकशिपुना
स्वभ्रातृभार्यायाः स्वमातुर्दितेश्च उशीनरेश्वरदृष्टान्त-
कथनेन परिसान्त्वनम् ॥ २ ॥ मृतम् उशीनरराजं
सुयज्ञमुद्दिश्य विषीदतां प्रेतबन्धूनां यमस्य च
संवादः ॥ ३ ॥ यमेन तान्प्रति लुब्धककुलिङ्गमि-
थुनकथाकथनम् ॥ ४ ॥

तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

तृतीये तस्य तपसा तप्तं वीक्ष्य जगद्विधिः ।
आगत्य विस्मितस्तेन संस्तुतश्च वरानदात् ॥ ११ ॥

हिरण्यकशिपुना ब्रह्माणमुद्दिश्य तपश्चरणम्
॥ १ ॥ वरं दातुमागतं ब्रह्माणं प्रति हिरण्यकशिपुना
वरयाचनं ब्रह्मणा वरदानं च ॥ २ ॥

चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

चतुर्थे तु वराल्लब्ध्वा विजित्याखिललोकपान् ।
विष्णुद्वेषेण तान्सर्वान्दैत्येन्द्रः समपीडयत् ॥ १२ ॥

ब्रह्मणः सकाशात्प्राप्तवरेण हिरण्यकशिपुना
इन्द्रस्य त्रिविष्टपहरणम् ॥ १ ॥ तदुपद्रवसंविघ्नैर्दैवैः

भगवन्तं प्रति शरणगमनम् ॥ २ ॥ श्रीमता नाराय-
णेन तेषामभयदानपूर्वकं 'यदाऽयमसुरः परम-
भागवताय स्वपुत्राय प्रह्लादाय द्रुहति तदा तं
हनिष्यामि' इत्युक्त्वा प्रेषणम् ॥ ३० ॥ नारदेन
युधिष्ठिरं प्रति प्रह्लादकथाकथनम् ॥ ४ ॥

पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

पञ्चमे गुरुतोऽधीतं त्यक्त्वा विष्णुस्तुतौ रतम् ।
घातयन्निपसर्पाद्यैः सुतं दैत्यो न चाशकत् ॥ १३ ॥

हिरण्यकशिपुना "गुरोः सकाशाद्यधीतं
तत्कथय" इत्युक्तेन प्रह्लादेन विष्णौ भक्तिरवश्यं
कर्तव्येति कथनम् ॥ १ ॥ प्रह्लादस्य विष्णुभक्तत्वं
ज्ञात्वा क्रुद्धेन हिरण्यकशिपुना नानाप्रकारैः तद्धन-
नप्रयत्नः ॥ २ ॥

षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

षष्ठे गुरौ गृहव्यग्रे प्रह्लादो दैत्यबालकान् ।
अनुकम्प्य परं तत्त्वं नारदोक्तमुपादिशत् ॥ १४ ॥
निरर्थकक्रियालापैरायुर्व्ययमजानताम् ।
प्रह्लादः सदयं प्राह धर्मं भागवतं कृती ॥ १५ ॥

प्रह्लादेनासुरबालकेभ्यः परतत्त्वोपदेशः ॥ १ ॥
"अन्तःपुरस्थस्य तव ज्ञानप्राप्तिः कथम्" इति
असुरबालकैः प्रह्लादं प्रति प्रश्नः ॥ २ ॥

सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

सप्तमे मातृगर्भस्थे स्वस्मिन्नारदभाषितम् ।
प्रह्लादो वर्णयामास शिष्यप्रत्ययसिद्धये ॥ १६ ॥
अथापि नारदादेतन्मया गर्भे इतीरितम् ।
तत्प्रस्तावकथामाह पद्यैः षोडशभिः सुधीः ॥ १७ ॥

प्रह्लादेन मातृगर्भस्थस्यैव स्वस्य ज्ञानप्राप्ति-
नारदानुग्रहेणेति कथनम् ॥ १ ॥ गर्भस्थस्य तस्य

नारदेनोपदेशं घटयितुं गर्भिण्या स्वमातुरिन्द्रेणा-
पहरणादिकथाकथनम् ॥ २ ॥

अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

अष्टमेऽतिरुषा सृनुं निघ्नन्दैत्यो हतः स्वयम् ।
आविर्भूय नृसिंहेन स च ब्रह्मादिभिः स्तुतः ॥ १८ ॥
अन्तःकृपासुधापूर्णो बहिःक्रोधो नृकेसरी ।
दैत्येन्द्रमरिभावेन भजन्तं समभावयत् ॥ १९ ॥

पुनः स्वपुत्रं प्रह्लादं हन्तुमुद्युक्तस्य हिरण्य-
कशिपोः तत्क्षणे स्तंभादाविर्भूतेन नृसिंहरूपिणा
हननम् ॥ १ ॥ ब्रह्मरुद्रादि देवैर्नृसिंहस्तवनम् ॥ २ ॥

नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥

नवमे ब्रह्मणा भीत्या चोदितोऽसुरवालकः ।
कोपं प्रशमयन्नस्तौ नृसिंहमतिभीषणम् ॥ २० ॥
कुपितं नृसिंहं शमयितुं ब्रह्मणा प्रेषितेन प्रह्लादेन
श्रीनृसिंहस्तुतिः ॥ १ ॥

दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

दशमे त्वनुगृह्यामुं भक्तमन्तर्हिते हरौ ।
प्रसङ्गाद्धरिणा रुद्रे कृतोऽनुग्रह इर्यते ॥ २१ ॥

श्रीनृसिंहेन प्रह्लादाय वरदानम् ॥ १ ॥ तस्मा-
त्प्रदेशाद्भगवतोऽन्तर्धानम् ॥ २ ॥ न केवलं प्रह्लाद-
मेवानुब्रूयाद् विष्णुरपितु श्रीरुद्रमपीति कथयितुं
त्रिपुरासुरवधकथा ॥ ३ ॥

एकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥

एकादशे नृणां धर्माः साधारण्येन वर्णिताः ।
विशेषेण च वर्णानां मुख्यामुख्याश्च योषिताम् ॥ २ ॥
तदेवं दशभिर्ज्ञानभक्तियोगावुदीरितौ ।
अथ पञ्चभिर्ध्यायैः कर्मयोगोऽनुवर्ण्यते ॥ २३ ॥

नारदोक्तं प्रह्लादचरित्रं श्रुतवता युधिष्ठिरेण तं
प्रति वर्णाश्रमाचारकथनप्रार्थना ॥ १ ॥ नारदेन नृणां
साधारणधर्मस्य, वर्णधर्माणां स्त्रीधर्माणां च कथ-
नम् ॥ २ ॥

द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥

द्वादशे वर्ण्यते धर्मो ब्रह्मचारिवनस्थयोः ।
चतुर्णामाश्रमाणां च साधारण्येन कश्चन ॥ २४ ॥

ब्रह्मचारिवानप्रस्थधर्मकथनम् ॥ १ ॥ साधा-
रण्येन चातुराश्रम्यधर्मकथनम् ॥ २ ॥

त्रयोदशोऽध्यायः ॥ १३ ॥

त्रयोदशे यतेर्धर्मः साधकस्योच्यते महान् ।
अवधूतेतिहासेन सिद्धावस्था च वर्ण्यते ॥ २५ ॥
यतिधर्मकथनम् ॥ १ ॥ आजगरमुनिचरि-
त्रम् ॥ २ ॥

चतुर्दशोऽध्यायः ॥ १४ ॥

चतुर्दशे गृहस्थस्य परमो धर्म इर्यते ।
देशकालादिभेदेन पुनः श्रेयोविशेषकृत् ॥ २६ ॥
गृहस्थाश्रमधर्मकथनम् ॥ १ ॥ महत्सेवाया
अवश्यकर्तव्यत्वे प्रथमम् उपवर्हणनामकगन्ध-
र्वस्य स्वस्य महदवज्ञानेन शूद्रजन्मप्राप्तेः, तस्मि-
ञ्जन्मनि महत्सेवया ब्रह्मपुत्रत्वप्राप्तेश्च कथनम् ॥ २ ॥

पञ्चदशोऽध्यायः ॥ १५ ॥

ततः पञ्चदशे वर्णाश्रमनिबन्धनम् ।
सारतः संग्रहेणाथ वर्ण्यते मोक्षलक्षणम् ॥ २७ ॥
सर्ववर्णाश्रमसाधारणधर्मकथनम् ॥ १ ॥

इति सप्तमः स्कन्धः ॥ ७ ॥

श्रीवेदव्यासाय नमः ।

श्रीगोपालकृष्णाय नमः ।

अष्टमः स्कन्धः ॥ ८ ॥

अथाष्टमे चतुर्विंशत्यध्यायैर्मनुवर्णनम् । तत्सुतैर्ऋषिदेवेन्द्रैर्मूर्तिभिश्च हरेः सह ॥ १ ॥

प्रतिमन्वन्तरं चैव मन्वाद्याः षट् पृथक्पृथक् । प्रवर्तयन्ति सद्धर्मान्पालयन्त्याचरन्ति च ॥ २ ॥

अतो मन्वन्तरस्योक्तं सद्धर्म इति लक्षणम् । येन वै क्रियमाणेन नरो न निरयं व्रजेत् ॥ ३ ॥

प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

तत्र तु प्रथमे स्वायंभुवः स्वारोचिपस्तथा ।

उत्तमस्तामसश्चेति चतुर्मनुरूपणम् ॥ ४ ॥

स्वायंभुवेऽन्तरेऽनन्तदुरन्तगुणवर्णनात् ।

मुदितः परिपप्रच्छ सर्वमन्वन्तरस्थितिम् ॥ ५ ॥

स्वायंभुवादिमन्वन्तरचतुष्टयनिरूपणम् ॥ १ ॥

चतुर्थमन्वन्तरीयभगवद्वतारभूतस्य हरेर्गजेन्द्रमोक्षण-
कथोपक्षेपः ॥ २ ॥

द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

तुर्ये मन्वन्तरे प्रोक्तं गजेन्द्रस्य विमोक्षणम् ।

द्वितीयादित्रिभिस्तत्तु विस्तरेणोपवर्ण्यते ॥ ६ ॥

द्वितीये तु गजेन्द्रस्य गजीभिः क्रीडतो जले ।

दैवाद्ग्राहगृहीतस्य हरिस्मृतिरुदीर्यते ॥ ७ ॥

गजेन्द्रमोक्षकथारंभः ॥ १ ॥ त्रिकूटपर्वते स्वैरं
गजीभिः सह विक्रीडतो मदान्धस्य गजेन्द्रस्य जलं
पातुं सरोऽवतीर्य लोडयतो ग्राहेण चरणे गृहीतस्य
तस्य दुःखकाले हरिस्मरणप्राप्तिः ॥ २ ॥

तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

तृतीये तु गजेन्द्रेण स्तुतो हरिरुपेत्य तम् ।

समुद्धारं तं ग्राहद्ग्राहं देवलशापतः ॥ ८ ॥

ग्राहगृहीतेन गजेन्द्रेण भगवत्स्तुतिः ॥ १ ॥

तत्क्षणागतेन हरिणा ग्राहद्गजेन्द्रमोचनम् ॥ २ ॥

ग्राहस्य च देवलशापतो मोचनम् ॥ ३ ॥

चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

चतुर्थे तु तयोर्ग्राहः प्राप गन्धर्वतां पुनः ।

गजं स्वपार्षदं कृत्वा हरिर्निन्ये निजं पदम् ॥ ९ ॥

देवलशापेन ग्राहतां प्राप्तस्य हूहूनामकगन्धर्वस्य
स्वस्वरूपप्रापणम् ॥ १ ॥ पूर्वमिन्द्रद्युम्ननाम्नो राज्ञः
अगस्त्यशापाद्गजेन्द्रत्वं प्राप्तस्य भगवता तज्जन्म-
परिहारपूर्वकं स्वपार्षदीकरणम् ॥ २ ॥ हरिणा
गजेन्द्रमोक्षपारायणस्य फलकथनम् ॥ ३ ॥

पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

अमृताख्यानमष्टाभिरध्यायैरनुवर्ण्यते ।

स्वभक्तपक्षपातेन यत्र योपायितं प्रभोः ॥ १० ॥

पञ्चमे पञ्चमं चाथ षष्ठं चाकथयन्मनुम् ।

विप्रशापाच्च निःश्रीकैः कृतां देवैर्हरेः स्तुतिम् ॥ ११ ॥

पञ्चमषष्ठमन्वन्तरनिरूपणम् ॥ १ ॥ अमृत-
मथनकथारंभः ॥ २ ॥ दुर्वाससः शापादितिजप-
राजितैर्देवैः स्वपराजयं विरिञ्चये विज्ञाप्य तेन सह
क्षीराब्धिगमनम् ॥ ३ ॥ ब्रह्मणा भगवद्दर्शनाय
तत्स्तुतिः ॥ ४ ॥

षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

षष्ठे पुनः स्तुतिर्विष्णावाविर्भूते सुरैः कृता ।
तन्मन्त्रेणासुरैः साकममृतार्थं महोद्यमः ॥ १२ ॥

स्तुतिप्रसन्नेन भगवता देवेभ्यः प्रत्यक्षीभवनम् ॥ १ ॥ पुनरपरोक्षतो ब्रह्मणा भगवत्स्तुतिः ॥ २ ॥ भगवता श्रीनारायणेन देवान्प्रति असुरैः सह सन्धिं कृत्वा तत्साहाय्येन क्षीरोदधौ अमृतमथनार्थमाज्ञादानम् ॥ ३ ॥ तदर्थं मन्दरपर्वतानयनम् ॥ ४ ॥

सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

सप्तमे मथनोद्धूतविषभीत्याऽखिलैर्जनैः ।
स्तुतः सन्कृपया रुद्रः पपौ विषमितीर्यते ॥ १३ ॥
अमृतमथनारंभः ॥ १ ॥ रुद्रेण विषपानम् ॥ २ ॥

अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

अष्टमे मथ्यमानेऽन्धौ लक्ष्म्या विष्णौ वृतेऽसुरैः ।
धन्वन्तरेर्हृते सोमे मोहिन्युद्धव ईर्यते ॥ १४ ॥
कामधेन्वाद्युत्पत्तिः ॥ १ ॥ महालक्ष्म्युत्पत्तिः तथा इतरान्सर्वान्देवान् दोषिणो विज्ञाय निर्दोषस्य भगवतो वरुणं च ॥ २ ॥ अमृतकलशहस्तस्य धन्वन्तरेरुत्पत्तिः ॥ ३ ॥ असुरैरमृते हृते तद्वञ्चनार्थं भगवता मोहिनीरूपस्वीकारः ॥ ४ ॥

नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥

नवमे मोहितैर्दैत्यैरपितेऽमृतभाजने ।
तद्वञ्चनेन देवेभ्योऽमृतं दत्तमितीर्यते ॥ १५ ॥
मोहिन्या रूपं दृष्ट्वा मोहितैर्दैत्यैर्मोहिनीहस्ते अमृतपात्रसर्पणम् ॥ १ ॥ मोहिन्या दैत्यान्वञ्चयित्वा देवेभ्योऽमृतपरिवेषणम् ॥ २ ॥

दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

दशमे मत्सराहैत्यैरारब्धे तु मृधे सुरैः ।
दैत्यमायाविषण्णेषु देवेष्वाविर्भवौ हरिः ॥ १६ ॥
तदेव ममतावाप्तिर्नाभक्तानामितीरितम् ।
भक्तमत्सरतः प्राणहानिः पुनरुदीर्यते ॥ १७ ॥
दैत्यैर्मत्सरादेवैस्सह युद्धारंभः ॥ १ ॥ पराजयत्सु देवेषु तद्रक्षणार्थं भगवत आविर्भावः ॥ २ ॥

एकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥

एकादशे तु देवेषु दैत्यघातिषु नारदः ।
देवानवारयच्छुक्रो मृतान्दैत्यान्जीवयत् ॥ १८ ॥
इन्द्रेण जंभवलपाकनमुचिप्रभृतीनां वधः ॥ १ ॥
नारदेन युद्धनिवारणम् ॥ २ ॥ शुक्राचार्येण मृतानां अविनष्टावयवानां दैत्यानामुज्जीवनम् ॥ ३ ॥

द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥

द्वादशे मोहिनीरूपविभ्रमालोकनोत्सुकम् ।
भवं स मोहयामास हरिः पुनरसान्त्वयत् ॥ १९ ॥
अमुह्यन्नसुरा विष्णुमायया न तदद्भुतम् ।
इति वक्तुं महादेवमोहोऽयमुपवर्ण्यते ॥ २० ॥
मोहिनीरूपं पुनः स्वस्मै दर्शयितुं रुद्रयाचितेन भगवता तत्प्रदर्शने सति तत्सौन्दर्यदर्शनक्षुभितमनसो हरस्य मोहाधिगमः ॥ १ ॥

त्रयोदशोऽध्यायः ॥ १३ ॥

त्रयोदशे तु वर्ण्यन्ते सप्तमादीन्यनुक्रमात् ।
मन्वन्तराणि सर्वाणि षड्विधानि पृथक्पृथक् ॥ २१ ॥
सप्तमादिचतुर्दशमन्वन्तरवर्णनम् ॥ १ ॥

चतुर्दशोऽध्यायः ॥ १४ ॥

चतुर्दशे तु सर्वेषां मन्वादीनां यथायथम् ।
पृथक्कर्माणि वर्ण्यन्ते भगवद्वशवर्तिनाम् ॥ २२ ॥

सर्वमन्वन्तरेष्वपि मन्वादीनां साधारणकर्मकथनम् ॥ १ ॥

पञ्चदशोऽध्यायः ॥ १५ ॥

बलिं पञ्चदशे विश्वजिता ऽऽचार्या अयाजयन् ।
ततोऽसौ स्वर्गमजयद्भयाद्देवा निलिलित्यरे ॥ २३ ॥
अत्रैर्यते नवाध्याय्या वामं वामनचेष्टितम् ।
निग्रहच्छलतो यत्र बलेर्भूयाननुग्रहः ॥ २४ ॥

पूर्वमिन्द्रपराजितस्य बलेः पुरोहितेन शुक्रा-
चार्येण सर्वलोकजयाय विश्वजिता याजनम् ॥ १ ॥
गुरुप्रसादसमुन्नद्धबलस्य बलेर्भयात् देवगणसहि-
तस्येन्द्रस्य त्रिविष्टपात्पलायनम् ॥ २ ॥

षोडशोऽध्यायः ॥ १६ ॥

षोडशे पुत्रनाशेन शोचन्त्या अदितेः पतिः ।
प्रार्थितः कश्यपः प्राह पयोव्रतमितीर्यते ॥ २५ ॥

पुत्राणां त्रिविष्टपनाशेन शोचन्त्या अदित्या
प्रार्थितेन कश्यपेन हरितोषणार्थं तस्यै पयोव्रतो-
पदेशः ॥ १ ॥

सप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥

ततः सप्तदशेऽदित्या कृते तस्मिन्व्रते हरिः ।
तत्कामपूरणायादौ तत्पुत्रोऽभूद्वितीर्यते ॥ २६ ॥

अदित्या पयोव्रताचरणम् ॥ १ ॥ तद्भूताचरण-
तुष्टस्य भगवतस्तद्भ्रमे प्रादुर्भावः ॥ २ ॥

अष्टादशोऽध्यायः ॥ १८ ॥

ततस्त्वष्टादशे भूत्वा वामनः सत्कृतोऽखिलैः ।
यज्ञं गतस्ततस्तेन सत्कृत्योक्तो वरान्वृणु ॥ २७ ॥

अदितिदेव्यां भगवतो वामनस्यावतारः ॥ १ ॥
पित्रोपनीतस्य तस्य अश्वमेधैर्यजतो बलेर्यज्ञवाट-

गमनम् ॥ २ ॥ बलिना वामनं सत्कृत्यामिलिषि-
तवरदानप्रतिज्ञानम् ॥ ३ ॥

एकोनविंशोऽध्यायः ॥ १९ ॥

ऊनविंशे तु हरिणा याचिते च पदत्रये ।
प्रतिश्रुते च बलिना जानन्भृगुरवारयत् ॥ २८ ॥

वामनेन बलिप्रशंसनपूर्वकं स्वपदत्रयमितभूया-
चनम् ॥ १ ॥ तत्पदातुमुद्युक्तस्य बलेः शुक्रा-
चार्येण तस्य वामनस्य विष्णुत्वकथनपूर्वकं भूप्रदान-
निषेधः ॥ २ ॥

विंशोऽध्यायः ॥ २० ॥

विंशे त्वनृतभीतोऽसौ ज्ञात्वाऽपि कपटं हरेः ।
ददावेव ततो विष्णुः सहसोऽवर्धताञ्छुतम् ॥ २९ ॥

हरेः कपटं ज्ञातवतापि बलिनाऽनृतभयाद्विष्णवे
तदपेक्षितपदत्रयमितभूदानम् ॥ १ ॥ प्राप्तपदत्रयेण
वामनेन स्वीयविश्वरूपग्रहणेन भूलोकस्यैकेन पदा-
ऽऽक्रमणम् ॥ २ ॥

एकविंशोऽध्यायः ॥ २१ ॥

एकविंशे पदापूर्तिमिषेण बलिवन्धनम् ।
विष्णुना कृतमुत्कर्षं तस्य ख्यापयितुं जने ॥ ३० ॥

द्वितीयेन पदा स्वर्लोकं क्रमतस्त्रिविक्रमस्य
ब्रह्मादिदेवैः पादप्रक्षालनम् ॥ १ ॥ वामनं हन्तु-
मुद्युक्तानामसुराणां विष्णुपार्षदैर्निवारणम् ॥ २ ॥
भगवदभिप्रायज्ञेन गरुडेन बलेर्वाहणपार्श्वबन्ध-
नम् ॥ ३ ॥

द्वाविंशोऽध्यायः ॥ २२ ॥

द्वाविंशे तु प्रसन्नः सन् प्रस्थाप्य सुतलं बलिम् ।
दत्त्वा वरान्हरिर्न्यूनं मत्वा तद्द्वारपोऽभवत् ॥ ३१ ॥

समर्पिततनूचित्तिनिर्मलाचलभक्तिः ।

छलितो बलिना चित्रं स्वमेवार्पयदच्युतः ॥ ३२ ॥

बलिना भगवत्स्तुतिः ॥ १ ॥ प्रह्लादस्य तत्रा-
गमनम् ॥ २ ॥ सप्रह्लादस्य बलेः सुतललोक-
प्रेषणम् ॥ ३ ॥ हरिणा बलेद्वारपालकत्वेन
भवनम् ॥ ४ ॥

त्रयोविंशोऽध्यायः ॥ २३ ॥

त्रयोविंशे बलौ याते सुतलं सपितामहे ।
उपेन्द्रेण दिवं गत्वा पूर्ववन्मोदितो हरिः ॥ ३३ ॥

प्रह्लादेन सह महाबलेः सुतलप्रवेशः ॥ १ ॥
भगवदाज्ञया शुक्राचार्येण यज्ञच्छिद्रसंधानम् ॥ २ ॥
इन्द्रस्य वामनं पुरस्कृत्य स्वर्गलोकगमनम् ॥ ३ ॥

चतुर्विंशोऽध्यायः ॥ २४ ॥

चतुर्विंशे प्रसङ्गेन मत्स्यरूपस्य शार्ङ्गिणः ।
लीलोच्यते यतः सत्यव्रतरक्षा महार्णवे ॥ ३४ ॥
तनुं तनुं विदर्यादौ निजैश्वर्यनिदर्शनात् ।
मत्स्ये पृच्छति पृथ्वीशो लीलया वामनोपमम् ॥ ३५ ॥

वराहादिकान्भगवतः कांश्चनावतराञ्छ्रुतवता
राज्ञा मत्स्यावतारकथां वक्तुं प्रार्थितेन शुक्रा-
चार्येण सत्यव्रतकथाकथनपूर्वकं मत्स्यावतारनि-
रूपणम् ॥ १ ॥

इत्यष्टमः स्कन्धः ॥ ८ ॥

श्रीगोपालकृष्णाय नमः ।

नवमः स्कन्धः ॥ ९ ॥

त्रिगुणाष्टभिरध्यायैर्वैवस्वतसुतान्वयः । नवमे कृष्णसत्कीर्तिप्रसंगाय वितन्यते ॥ १ ॥
एवमुक्तोऽष्टमस्कन्धे सद्धर्मः सत्वशोधकः । कर्तृपालकवक्त्रादिमन्वादीनां निरूपणैः ॥ २ ॥
सद्धर्मशुद्धसत्त्वानामन्तरङ्गेशसत्कथा । सूर्यसोमान्वयाख्यानैरधुना संगतोच्यते ॥ ३ ॥
त्रयोदशभिरध्यायैः सूर्यवंशोऽनुवर्ण्यते । एकादशभिरध्यायैः सोमवंशस्ततः परैः ॥ ४ ॥

प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

तत्र तु प्रथमेऽध्याये वैवस्वतसुतान्वये ।
सोमवंशप्रवेशोक्त्यै सुद्युम्नस्त्रीत्वमुच्यते ॥ ५ ॥

पूर्वस्कन्धे चतुर्दशमन्वन्तराणि श्रुतवता परी-
क्षिता शुक्राचार्यं प्रति वैवस्वतमनोर्वेशकथनप्रार्थना
॥ १ ॥ श्रीशुक्राचार्येण सूर्यवंशकथनारंभः ॥ २ ॥
सूर्यपुत्रस्य श्राद्धदेवस्य मनोः इक्ष्वाकुप्रभृतिपुत्रो-

त्पत्तेः पूर्वं पुत्रोत्पत्त्यर्थं मैत्रावरुणेष्टिकरणम् ॥ ३ ॥
मनुपत्त्या श्रद्धादेव्या दुहितृजननार्थं प्रार्थितस्य
होतुर्मन्त्रविपर्यासेन इलानामकन्योत्पत्तिः ॥ ४ ॥
वसिष्ठाराधितस्य भगवतो वरदानेन इलायाः पुंस्त्व-
प्राप्तिः ॥ ५ ॥ मृगयार्थं मेरुसमीपस्थं किंचन वनं
प्रविष्टस्य सुद्युम्ननामकस्य तस्य स्त्रीत्वप्राप्तिः ॥ ६ ॥
तस्यामिलायां सोमसुताद्दुधात्पुंस्त्वनामकपुत्रो-

त्पत्तिः ॥ ७ ॥ ततः शङ्करप्रसादेन तस्याः पुनः
मासपर्यायव्यवस्थया स्त्रीपुंसत्वप्राप्तिः ॥ ८ ॥
सुद्युम्नस्य उत्कचादिपुत्रोत्पत्तिः ॥ ९ ॥ पुरुरवसं
प्रतिष्ठाननगरेऽभिषिच्य सुद्युम्नस्य तपोवन्गम-
नम् ॥ १० ॥

द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

द्वितीये मनुपुत्राणां द्वावपुत्रौ विरागतः ।
करूपकादिपञ्चानां वंशानाह लघुकृत्मात् ॥ ६ ॥

ततो वैवस्वतमनोरिक्ष्वाकुप्रभृतिपुत्रोत्पत्तिः ॥ १ ॥
अज्ञानाद्गोवधं कृतवता मनोरष्टमपुत्रेण पृषध्रेण तपो-
वनगमनम् ॥ २ ॥ इक्ष्वाकुवंशस्य महत्त्वात् लघूना-
मन्येषां मनुपुत्राणां वंशकथनम् ॥ ३ ॥

तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

तृतीये मनुपुत्रस्य शर्यातिः कीर्त्यतेऽन्वयः ।
यत्र सौकन्यमाख्यानं रैवतं च महाद्भुतम् ॥ ७ ॥

वैवस्वतमनुपुत्रस्य शर्यातिः तत्पुत्र्याः सुकन्या-
यास्तद्भर्तृश्चयवनऋषेभ्यः कथा ॥ १ ॥ शर्यातिप्रपौ-
त्रस्य ककुब्जिनस्तत्पुत्र्या रेवत्याश्च कथा ॥ २ ॥

चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

चतुर्थे मनुपुत्रस्य नभगस्य कथोच्यते ।
तत्सूनोश्चाम्बरीषस्य कृत्या प्रतिहता यतः ॥ ८ ॥

मनुपौत्रस्य नाभागस्य कथा ॥ १ ॥ नाभाग-
पुत्रस्याम्बरीषस्य कथा ॥ २ ॥ एकादशीव्रतमनु-
तिष्ठतोऽम्बरीषस्य द्वादशीपारणसमये दुर्वासस
आगमनम् ॥ ३ ॥ स्वपारणवेलातिक्रमभियां वरी-
षेण अव्यक्षणे कृते क्रुद्धेन ऋषिणा अंबरीषं हन्तुं
स्वजटातः कृत्यानिर्माणम् ॥ ४ ॥ तस्य राज्ञो

रक्षणार्थं स्थितेन चक्रायुधेन कृत्यां दग्ध्वा ऋषि-
मपि हन्तुमभिद्रावणम् ॥ ५ ॥ कुत्राप्यलब्धप्राणेन
ऋषिणा भगवन्तं प्रति शरणगमनम् ॥ ६ ॥ भग-
वता नारायणेन स्वभक्तमाहात्म्यप्रकटनार्थं अंब-
रीषं प्रत्येव शरणगमनचोदना ॥ ७ ॥

पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

पञ्चमे विष्णुचक्रं तु प्रसाद्य प्राणसंकटात् ।
दुर्वासा रक्षितस्तेन तथा तद्वृत्तमीर्यते ॥ ९ ॥

भगवदाज्ञानुसारेण अम्बरीषमागत्य तस्य पादौ
गृहीतवतो दुर्वाससो रक्षणार्थं अंबरीषेण सुदर्शन-
स्तुतिः ॥ १ ॥ तत्स्तुतिप्रसन्नेन सुदर्शनेन दुर्वा-
ससो मोचनम् ॥ २ ॥

षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

षष्ठारम्भेम्बरीषस्य वंशमुक्त्वा ततः परम् ।
षष्ठ्याद्यष्टभिरध्यायैरिक्ष्वाकोर्वंश उच्यते ॥ १० ॥
तत्र षष्ठे शशादादिमान्धात्रन्तो निरूप्यते ।
प्रसंगात्सौभरेराख्या मान्धातृतनयापतेः ॥ ११ ॥

अम्बरीषस्य वंशे राथीतरापरनामकानामाङ्गि-
रसानां ब्राह्मणानां जननम् ॥ १ ॥ मनोज्येष्ठपुत्रस्य
इक्ष्वाकोर्वंशे शशादादिमान्धातृपर्यन्तानां राज्ञां
कथाकथनम् ॥ २ ॥ प्रसंगान्मान्धातृजामातुः सौभ-
रिऋषेः कथा ॥ ३ ॥

सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

मान्धातुरन्वयः प्रोक्तः सप्तमे यत्र गीयते ।
पुरुकुत्सस्य चाख्यानं हरिश्चन्द्रस्य चोत्तमम् ॥ १२ ॥
मान्धातृवंशे पुरुकुत्सस्य त्रिशङ्कोः हरिश्चन्द्रस्य
च कथाः ॥ १ ॥

अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

अष्टमे रोहितस्योक्तो वंशो यत्राभवन्नृपः ।

सगरः कपिलाक्षेपास्त्रिर्दग्धा यस्य सूनवः ॥ १३ ॥

हरिश्चन्द्रवंश्यस्य सगरस्य चरित्रम् ॥ १ ॥ तस्य
सुमत्यां जाताः षष्ठिसहस्राणि पुत्राः कपिलमहर्षेः
कोपाग्निना दग्धाः ॥ २ ॥ केशिन्याः पुत्रोऽस-
मञ्जो योगी अभवत् ॥ ३ ॥

नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥

नवमेऽशुमतो वंशः खट्वाङ्गावधि वर्ण्यते ।

गङ्गां भूतलमानिन्ये यस्य पौत्रो भगीरथः ॥ १४ ॥

असमञ्जस्य पौत्रेण भगीरथेन प्रार्थितया
गङ्गया भूमावतरणम् ॥ १ ॥ मदन्यन्तीपतेः कल्मा-
षपादस्य कथा ॥ २ ॥ खट्वाङ्गपर्यन्तं तद्वंशवर्ण-
नम् ॥ ३ ॥

दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

दशमे प्राह खट्वाङ्गवंशे श्रीरामसम्भवम् ।

तच्चरित्रं च लङ्केशं हत्वाऽयोध्यागमावधि ॥ १५ ॥

भगीरथवंश्यस्य खट्वाङ्गस्यान्ववाये जातस्य
दशरथस्य गृहे श्रीनारायणो राम इति नाम्नाऽवत-
तार ॥ १ ॥ तस्य कथा रावणवधानन्तरमयोध्यां
गत्वा प्रह्लाभिषेकावधिहक्ता ॥ २ ॥

एकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥

ततश्चैकादशेऽयोध्यामावसन्ननुजैः सह ।

यज्ञादि यच्चकारेशो रामस्तदनुवर्ण्यते ॥ १६ ॥

बहुभिर्मर्त्यैर्यजनपूर्वकं रामस्य भ्रात्रादिभिः सह
सुखेनायोध्यायां वासः ॥ १ ॥ तत्कृतराज्यपरिपा-
लनप्रकारकथनम् ॥ २ ॥

द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥

द्वादशे रामपुत्रस्य कुशस्यान्वय उच्यते ।

एवमिक्ष्वाकुपुत्रस्य शशादस्येऽस्तिऽन्वयः ॥ १७ ॥

अतीतानामनागतानां च रामवंश्यानां कथ-
नम् ॥ १ ॥

त्रयोदशोऽध्यायः ॥ १३ ॥

इक्ष्वाकोरेव पुत्रस्य निमेर्वंशस्त्रयोदशे ।

वर्ण्यते जज्ञिरे यत्र ब्रह्मज्ञा जनकादयः ॥ १८ ॥

इक्ष्वाकुतनयस्य निमेः कथाकथनपूर्वकं तद्वं-
श्यानां ज्ञानिनां जनकादीनां वंशकथनम् ॥ १ ॥

चतुर्दशोऽध्यायः ॥ १४ ॥

चतुर्दशादिभिः सोमवंशमाह समाहितः ।

यस्मिन्नेलादयो भूपाः कीर्त्यन्ते पुण्यकीर्तयः ॥ १९ ॥

चतुर्दशे गुरोः पत्न्यां तारायां सोमजादुबुधात् ।

जातश्चैलः षड्वंश्यामायुमुख्यानजीजनत् ॥ २० ॥

एवं षष्ठादित्रयोदशान्तैरष्टभिरध्यायैः इक्ष्वाको-
र्वंशमुक्त्वा चन्द्रवंशकथनारंभः ॥ १ ॥ बृहस्पति-
भार्यायां तारायां चन्द्राद्बुधोत्पत्तिः ॥ २ ॥ वैव-
स्वतमनुपुत्र्यां इलायां बुधादुत्पन्नस्य पुरुरवसः
उर्वश्यां पुत्रोत्पत्तिः ॥ ३ ॥

पञ्चदशोऽध्यायः ॥ १५ ॥

ततः पञ्चदशे गाधिरैलपुत्रान्वयेऽजनि ।

यदौहित्रसुतो रामः कार्तवीर्यमहन्नुषा ॥ २१ ॥

पुरुरवसः षट्पुत्राणां मध्ये श्रुतायुपभृतीनां
पञ्चानां वंशकथनम् ॥ १ ॥ तत्र विजयवंशे गाधि-
राजस्योत्पत्तिः ॥ २ ॥ तस्य सत्यवतीनामकपुत्र्या
उत्पत्तिः ॥ ३ ॥ गाधिदौहित्राज्जमदग्नेर्भगवदंशस्य

परशुरामस्योत्पत्तिः ॥ ४ ॥ परशुरामेण कार्तवी-
र्यार्जुनहननम् ॥ ५ ॥

षोडशोऽध्यायः ॥ १६ ॥

षोडशेऽथार्जुनसुतैर्जमदग्नौ हते मुहुः ।

रामात्क्षत्रवधः प्रोक्तो विश्वामित्रस्य चान्वयः ॥ २२ ॥

परशुरामेण पित्राज्ञया मातू रेणुकायाः ज्येष्ठ-
भ्रातृणां च वधः ॥ १ ॥ परशुरामेण प्रसादितस्य
जमदग्नेरनुग्रहेण मृतानां पुनरुज्जीवनम् ॥ २ ॥
कार्तवीर्यार्जुनसुतै रामासन्निधाने जमदग्नेर्वधः ॥ ३ ॥
रामेण माहिष्मतीं गत्वा स्वपितृवधं व्याजीकृत्य
दुष्टानां क्षत्रियाणां एकविंशतिकृत्यो वधः ॥ ४ ॥
गाधिराजस्य विश्वामित्रनामकपुत्रोत्पत्तिकथाकथ-
नम् । तस्य तपसा ब्राह्मण्यप्राप्तिकथनम् ॥ ५ ॥
विश्वामित्रस्य वंशकथनम् ॥ ६ ॥

सप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥

आयोः सप्तदशे त्वैलज्येष्ठपुत्रस्य पञ्चसु ।

सुतेषु क्षत्रवृद्धादिचतुर्णां वंशवर्णनम् ॥ २३ ॥

पुरुवरसो ज्येष्ठपुत्रस्य आयोर्नहुषादिपुत्रपञ्च-
कोत्पत्तिः ॥ १ ॥ नहुषव्यतिरिक्तानां क्षत्रवृद्धा-
दीनां चतुर्णां पुत्राणां वंशकथनम् ॥ २ ॥

अष्टादशोऽध्यायः ॥ १८ ॥

अष्टादशे ययातेस्तु नाहुषस्य कथोच्यते ।

यस्य पञ्चसु पुत्रेषु कनीयानग्रहीज्जराम् ॥ २४ ॥

नहुषस्य यतिप्रभृतिपुत्रपट्टोत्पत्तिः ॥ १ ॥
द्वितीयपुत्रस्य ययातेः शर्मिष्ठादेवयानीभ्यां विवाहः
॥ २ ॥ देवयान्याः पित्रा शुक्राचार्येण ययाते-
र्जराप्राप्तिरूपकशापदानम् ॥ ३ ॥ तस्य यदुप्रभृ-

तिपञ्चपुत्रोत्पत्तिः ॥ ४ ॥ पञ्चसु पुत्रेषु कनिष्ठेन
पूरुणा ययातेर्जरां गृहीत्वा तस्मै स्वयौवनदा-
नम् ॥ ५ ॥

एकोनविंशोऽध्यायः ॥ १९ ॥

ऊनविंशे ययातिः स्वं चेष्टितं नन्वजोपमम् ।

देवयानीं समाश्राव्य विरक्तो मुक्तिमन्वयात् ॥ २५ ॥

भुक्तभोगामजां हास्यन्नजवद्वृत्तमात्मनः ।

विडम्बयन्प्रियामाह निर्वेदयितुमात्मवान् ॥ २६ ॥

भोगान्भुक्त्वा प्राप्तनिर्वेदेन ययातिना वस्ता-
जयोः कथाकथनव्याजेन कामिनः स्वस्य चेष्टां
विनिन्द्य कनिष्ठं पुत्रं पूरुं राज्येऽभिषिच्य तपोवन-
गमनम् ॥ १ ॥ तत्र तपस्तप्त्वा तस्योत्तमगति-
प्राप्तिः ॥ २ ॥

विंशोऽध्यायः ॥ २० ॥

विंशे पितृप्रसादात्तराज्यासनमहोन्नतेः ।

पूरोर्वंशे हि दौष्यन्तेर्भरतस्योपवर्ण्यते ॥ २७ ॥

पूरोर्वंशकथने दुष्यन्ताच्छकुन्तलायां भरतो-
त्पत्तिः ॥ १ ॥ प्रसंगात् उच्यथ्यपत्न्यां ममतायां
बृहस्पतेः भरद्वाजोत्पत्तिकथनम् ॥ २ ॥ अपुत्राय
भरताय देवैर्भरद्वाजस्य पुत्रत्वेन दानम् ॥ ३ ॥
तस्य वितथ इति नामाजनि ॥ ४ ॥

एकविंशोऽध्यायः ॥ २१ ॥

एकविंशे तु दौष्यन्तेः सुतस्यान्वय उच्यते ।

रन्तिदेवाजमीढादेर्वच कीर्तिः प्रतन्यते ॥ २८ ॥

वितथवंशकथने रन्तिदेवचरित्रवर्णनम् ॥ १ ॥

गर्गस्य वंशे गार्ग्यादिब्राह्मणोत्पत्तिः ॥ २ ॥ अजमी-

ढस्य वंशे केषां चित् मुद्गञ्जरद्वत्कृपप्रभृतीनां

ब्राह्मणानामुत्पत्तिः ॥ ३ ॥

द्वाविंशोऽध्यायः ॥ २२ ॥

द्वाविंशे तु दिवोदासवंशमुक्त्वाऽथ वर्णिताः ।
ऋक्षवंशे जरासन्धपार्थदुर्योधनादयः ॥ २९ ॥

द्रुपदजरासन्धयोर्विश्ववर्णनम् ॥ १ ॥ शन्तनू-
त्पत्तिः ॥ २ ॥ धार्तराष्ट्राणां पाण्डवानां चोत्पत्तिः
॥ ३ ॥ पाण्डववंशे अतीतानामनागतानां च
राज्ञां वंशकथनम् ॥ ४ ॥

त्रयोविंशोऽध्यायः ॥ २३ ॥

त्रयोविंशे त्वनोर्दुहोस्तुर्वसोश्चान्वयः क्रमात् ।
यदोश्च वंशोऽनुकान्तो यावज्ज्यामघसंभवः ॥ ३० ॥

ययातिपुत्राणाम् अनुदुह्युतुर्वसूनां वंशकथनम्
॥ १ ॥ पुनर्यदुवंशमनुक्रम्य ज्यामघपर्यन्तं वर्णनम्
॥ २ ॥

चतुर्विंशोऽध्यायः ॥ २४ ॥

चतुर्विंशे विदर्भस्य पुत्रत्रयसमुद्भवाः ।
वंशा नानाविधाः प्रोक्ता रामकृष्णोद्भवावधि ॥ ३१ ॥
विदर्भवंशं चेदिवंशं चोक्त्वा सङ्ग्रहेण श्री-
कृष्णरामाद्युत्पत्तिकथनम् ॥ १ ॥

इति नवमः स्कन्धः ॥ ९ ॥

श्रीगोपालकृष्णाय नमः ॥

दशमः स्कन्धः पूर्वार्धम् ॥ १० ॥

दशमे दशमं लक्ष्यमाश्रिताश्रयविग्रहम् । क्रीडद्यदुकुलाम्बोधौ परानन्दमुदीर्यते ॥ १ ॥
दशमे कृष्णसत्कीर्तिवितानायानुवर्ण्यते । धर्मग्लानिनिमित्तस्तु निरोधो दुष्टभुजाङ्गम् ॥ २ ॥
प्राकृतादिश्रुतुर्धा यो निरोधः स तु वर्णितः । तत्तत्प्रसंगतः सृष्टिसंहारादि निरूपणैः ॥ ३ ॥
कृता नवतिरध्यायाः दशमे कृष्णकीर्तये । आद्यैश्चतुर्भिरध्यायैर्ब्रह्मप्रार्थनयाऽवनेः ।
भारं हर्तुं हरेर्जन्म सप्रसंगं निरूप्यते ॥ ४ ॥

गोकुले मथुरायां च द्वारवत्यां ततः क्रमात् । कृष्णलीला त्रिविधा प्रोक्ता तत्तद्भेदैस्त्वनेकधा ॥ ५ ॥
सपञ्चत्रिंशताऽध्यायैर्वृहद्वृन्दावनादिषु । गोकुले वसतो लीला वर्ण्यते सुरदुष्करा ॥ ६ ॥
एकेन यमुनावारिण्यकूरेण कृता स्तुतिः । एकादशभिराख्याता लीला मधुवने कृता ॥ ७ ॥
शेषैर्द्वारवतीलीलातन्निर्माणादि वर्ण्यते । एवं नवतिरध्याया दशमे विशदार्थकाः ॥ ८ ॥

प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

तत्र तु प्रथमे कंसः स्वमृत्युं देवकीसुतात् ।
श्रुत्वा भीतोऽवधीत्तस्याः षड्गर्भानिति वर्ण्यते ॥ २ ॥
कृष्णावतारचरितश्रवणामृतनिर्वृतः ।
उक्तानुवादेनौत्सुक्याद्राजा पृच्छति तत्पुनः ॥ १० ॥

श्रीकृष्णचरित्रकथनारंभः ॥ १ ॥ देवकीवसु-
देवयोर्विवाहः ॥ २ ॥ देवकीहननोद्युक्तस्य कंसस्य
वसुदेवेन सामपूर्वकं निर्वर्तनम् ॥ ३ ॥ कंसेन देव-
कीवसुदेवयोर्निगडबन्धनम् ॥ ४ ॥ तेन तयोः पुत्र-
षट्कस्य हननम् ॥ ५ ॥

द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

द्वितीये कंसघाताय देवक्या गर्भगो हरिः ।
ब्रह्मादिभिः स्तुतः सा च सान्त्वितेति निरूप्यते ॥ ११ ॥

देवक्याः सप्तमगर्भस्य स्रुतत्वेन प्रथा ॥ १ ॥
तस्य गर्भस्य दुर्गया रोहिण्या जठरे स्थापनं तस्या
बलरामजननम् ॥ २ ॥ देवकीगर्भस्थस्य श्रीकृष्णस्य
ब्रह्मादिदेवकृता स्तुतिः ॥ ३ ॥ तैर्देवक्याः परि-
सान्त्वनम् ॥ ४ ॥

तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

तृतीये निजरूपेण संभूतस्तु हरिः स्वयम् ।
पितृभ्यां संस्तुतो नीतः पित्रा भीतेन गोकुलम् ॥ १२ ॥

शङ्खचक्राद्यायुधधारिचतुर्भुजरूपेण श्रीकृष्णजन-
नम् ॥ १ ॥ वसुदेवेन श्रीकृष्णस्तुतिः ॥ २ ॥ वसु-
देवेन श्रीकृष्णस्य गोकुलनयनं ततो यशोदासुताया
दुर्गाया आनयनं च ॥ ३ ॥

चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

चतुर्थे चण्डिकावाक्यमाकर्ण्यतिभयाकुलः ।
दुर्मन्त्रिभिर्हितं मेने कंसो बालादिर्हिसनम् ॥ १३ ॥

देवकीप्रसवं श्रुतवता कंसेन तत्कन्याहननो-
द्योगः ॥ १ ॥ हस्तादुत्पतिताया यशोदासुताया
दुर्गाया आकाशगमनम् ॥ २ ॥ तन्मुखात्स्वशत्रोर्यत्र
कंचनोत्पत्तिं ज्ञातवता कंसेन सर्वबालकहननो-
द्योगः ॥ ३ ॥

पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

पञ्चमे जातकं नन्दः सूनोः कृत्वा महोत्सवम् ।
गत्वाऽथ मधुरां प्राप वसुदेवागमोत्सवम् ॥ १४ ॥

नन्देन श्रीकृष्णस्य जातकर्मकरणम् ॥ १ ॥

करदानार्थं मधुरां गतस्य नन्दस्य वसुदेवदर्शनम्
॥ २ ॥ वसुदेवचोदनया शीघ्रमेव नन्दस्य गोकुलं
प्रति निर्वर्तनम् ॥ ३ ॥

षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

षष्ठे सख्युगिरा नन्दो ब्रजं गच्छन्मृतां पृथि ।
दृष्ट्वा तु राक्षसीं तस्या मृत्युं श्रुत्वाऽथ विस्मितः ॥ १ ॥
कंसप्रेरणया श्रीकृष्णं हन्तुमागतायाः पूतनायाः
भगवता हननम् ॥ १ ॥

सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

उत्क्षिपञ्चशकटं व्योम्नि तृणावर्तमधः क्षिपन् ।
दर्शयन्विश्वमास्ये च कृष्णः क्रीडति सप्तमे ॥ १६ ॥
कृष्णार्भकसुधासिन्धुसंलवानन्दनिर्भरः ।
भूयस्तदेव संप्रभुं राजाऽन्यदभिनन्दति ॥ १७ ॥

श्रीकृष्णेन शकटामुरभञ्जनम् ॥ १ ॥ तृणावर्त-
वधः ॥ २ ॥ स्वपात्रे यशोदायै विश्वरूपप्रदर्श-
नम् ॥ ३ ॥

अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

अष्टमे नामकर्मास्य बालक्रीडाकुतूहले ।
मृद्भक्षणाभियोगे च विश्वरूपं निरूप्यते ॥ १८ ॥
विश्वरूपादि बालस्य निशाम्याऽऽशङ्कितः पितुः ।
नामकृद्गर्वाक्येन निजं तत्त्वमसूचत् ॥ १९ ॥

गर्गाचार्येण श्रीकृष्णस्य नामकरणपूर्वकं तन्मा-
हात्म्यकथनम् ॥ १ ॥ श्रीकृष्णेन यशोदायै मृद्भ-
क्षणव्याजेन विश्वरूपप्रदर्शनम् ॥ २ ॥ नन्दस्य
पूर्वजनमवृत्तान्तकथनम् ॥ ३ ॥

नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥

नवमे पय उत्सिक्ते गत्वा गोप्यथ तत्कृतम् ।
विलोक्य भाण्डभङ्गादि कृष्णं दाम्ना बबन्ध तम् ॥ २० ॥

तनूदराश्रितं विश्वं दृष्ट्वा विस्मितचेतसः ।

बन्धनद्वयकुलापूर्या पूर्णतामन्वदशयत् ॥ २१ ॥

स्तनं पिबन्तमृतं श्रीकृष्णं त्यक्त्वा उत्सिच्य-
मानं क्षीरं क्षुल्लया अपश्रपयितुं यशोदायां गतायां
श्रीकृष्णेन दधिपात्रभञ्जनम् ॥ १ ॥ गोण्यां कृष्ण-
मुल्लूखलेबद्धा गृहकर्मव्यग्रायां नलकूबरमोचनाय
कृष्णस्य बहिर्गमनम् ॥ २ ॥

दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

दशमेऽपातयद्रिङ्गचन्तरा यमलार्जुनौ ।

तत्रत्याभ्यां च देवाभ्यां कृष्णः स्तुत इतीर्यते ॥ २२ ॥

नारदेन नलकूबरमणिग्रीवयोः शापः ॥ १ ॥
नारदशापेन यमलार्जुनवृक्षतां प्राप्तयोस्तयोर्मध्ये
बद्धोलूखलेन श्रीकृष्णेन प्रविश्य तयोरुन्मूलनम् ॥ २ ॥
तयोर्वृक्षयोः स्थिताभ्यां नलकूबरमणिग्रीवाभ्यां
कृष्णस्तुतिः ॥ ३ ॥

एकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥

एकादशे समागत्य वृन्दावनमथार्भकैः ।

वत्सान्पालयताऽनेन हतौ वत्सबकासुरौ ॥ २३ ॥

श्रीकृष्णरामयोर्बालक्रीडाविशेषकथनम् ॥ १ ॥
नन्ददादीनां गोकुलावृन्दावनगमनम् ॥ २ ॥ श्रीकृ-
ष्णेन वत्सानां पालनम् ॥ ३ ॥ श्रीकृष्णेन वत्सा-
सुरबकासुरयोर्हननम् ॥ ४ ॥

द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥

(१) एतदादयश्चतुर्दशान्तास्त्रयोऽध्याया विजयध्व-
जीय[माध्व]पाठे न सन्ति ॥

द्वादशे तु महासर्पवपुर्धरमघासुरम् ।

वत्सपालगिलं क्रुद्धो गलेऽहन्नि ति वर्ण्यते ॥ २४ ॥

महाबकगलक्रीडा केवलस्य न कौतुकम् ।

इतीवाघासुरमुखे ससंखः प्राविशद्भरिः ॥ २५ ॥

श्रीकृष्णेन अधासुरहननम् ॥ १ ॥

त्रयोदशोऽध्यायः ॥ १३ ॥

त्रयोदशेऽहरद्ब्रह्मा वत्सान्पालांश्च मायया ।

तदा तत्सर्वरूपोऽब्दं कृष्णः पूर्ववदाचरत् ॥ २६ ॥

ब्रह्मणा वत्सानां वत्सपालानां च मायया
हरणम् ॥ १ ॥ श्रीकृष्णेन संवत्सरपर्यन्तं वत्सव-
त्सपालरूपेण स्थितिः ॥ २ ॥ तद्दर्शनेन ब्रह्मणो
विस्मयप्राप्तिः ॥ ३ ॥

चतुर्दशोऽध्यायः ॥ १४ ॥

चतुर्दशेऽद्भुतं दृष्ट्वा पूर्वागन्तुकनिश्चयम् ।

अनीशः कर्तुमस्तौषीत्कृष्णं ब्रह्मा विमोहितः ॥ २७ ॥

ब्रह्मकृता श्रीबालकृष्णस्तुतिः ॥ १ ॥

पञ्चदशोऽध्यायः ॥ १५ ॥

ततः पञ्चदशे धेनुपालनं धेनुकार्द्वनम् ।

कालियक्ष्वेडतो गोपरक्षणं च निरूप्यते ॥ २८ ॥

अहिबकप्रवेशेन वृथाखिन्नान्सखीनतः ।

कृष्णः प्रावेशयत्पक्वफलं तालालिकाननम् ॥ २९ ॥

कृष्णबलरामाभ्यां गोचारणम् ॥ १ ॥ बल-
रामेण रासभरूपिणो धेनुकासुरस्य वधः ॥ २ ॥
कालियविषदूषितकालिन्दीजलपानमृतानां गवां
गोपानां च श्रीकृष्णेनोज्जीवनम् ॥ ३ ॥

षोडशोऽध्यायः ॥ १६ ॥

षोडशे कालियस्योक्तो निग्रहो यमुनाह्वे ।

तत्पत्नीभिः स्तुतेनाथ कृष्णेनानुग्रहः कृतः ॥ ३० ॥

हत्वा रासभदैतैयाङ्गध्वा तालफलान्यलम् ।

प्रीतोऽनृत्यत्फणारङ्गे कालियस्य कलानिधिः ॥ ३१ ॥

यमुनां निर्विषां कर्तुं तद्भद्रमवाह्य कालिय-
दपनम् ॥ १ ॥ कालियपत्नीभिः श्रीकृष्णस्तुतिः
॥ २ ॥ श्रीकृष्णाज्ञया कालियस्य पुनरमणकद्वी-
पगमनम् ॥ ३ ॥

सप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥

नागं सप्तदशे नागालयं तं निरथापयत् ।
बन्धून्स्वदुःखतः श्रान्तान्सुतांस्तत्र दवादापात् ॥ ३२ ॥
सर्वैः सपैः स्वरक्षणार्थं गरुडाय प्रतिमासं क्लृप्त-
स्य बलेः दृष्टेन कालियेन स्वयं भोजनम् ॥ १ ॥
तत्कर्मणा क्रुद्धेन गरुडेन ताडितस्य कालियस्य
सौभरिक्त्रिषिषापात्सुपर्णागम्ये कालिन्दीहृदे प्रवेशः
॥ २ ॥ इति पूर्वं रमणद्वीपस्थस्य कालियस्य
कालिन्दीहृदागमने कारणकथनम् ॥ ३ ॥ सर्प-
दंशमुक्तश्रीकृष्णसंप्राप्तिदृष्टेन नन्देन ब्राह्मणेभ्यो
गोदानादिकरणम् ॥ ४ ॥ श्रीकृष्णेन दावाग्नेर्नन्द-
मोचनम् ॥ ५ ॥

अष्टादशोऽध्यायः ॥ १८ ॥

अष्टादशे ततो ग्रीष्मे वसन्तगुणलक्षिते ।
अघातयद्वलेनालं प्रलम्बं लीलया हरिः ॥ ३३ ॥
ग्रीष्मर्तुवर्णनम् ॥ १ ॥ बलरामेण प्रलंबासुर-
वधः ॥ २ ॥

एकोनविंशोऽध्यायः ॥ १९ ॥

ऊनविंशे निविष्टं तु गोपगोकुलमच्युतः ।
मुञ्जारण्यमरण्याग्नेरक्षत्तन्निपानतः ॥ ३४ ॥
श्रीकृष्णादिभिश्चार्यमाणानां गवां मुञ्जाद्वीप्र-
वेशः ॥ १ ॥ ता अन्विष्य गतानां दावाग्निना वेष्टि-
तानां गोपानां श्रीकृष्णेन तस्मान्मोक्षणम् ॥ २ ॥

विंशोऽध्यायः ॥ २० ॥

विंशे प्रावृट्छरच्छोभावर्णनेन वनोचिताः ।
प्रावृट्क्रीडा निरूप्यन्ते गोपरामयुजो हरेः ॥ ३५ ॥
वर्षाकालशरत्कालयोर्वर्णनम् ॥ १* ॥

एकविंशोऽध्यायः ॥ २१ ॥

एकविंशे शरद्रम्यबृन्दावनगते हरौ ।
तद्वेणुस्वनमाकर्ण्य गोपीभिर्गीतमीर्यते ॥ ३६ ॥
श्रीकृष्णस्य वेणुगानमाकर्ण्य गोपीभिस्तद्गुणवर्ण-
नम् ॥ १ ॥

द्वाविंशोऽध्यायः ॥ २२ ॥

गोपीनां कामतः कृष्णे निःसीमप्रेमसंगमः ।
कात्यायन्यर्चनोद्भूततत्प्रसादमहोदयः ॥ ३७ ॥
द्वाविंशे गोपकन्यानां वस्त्राहरणलीलया ।
वरं दत्त्वा गतः कृष्णो यज्ञशालामितीर्यते ॥ ३८ ॥
व्रजकुमारीभिः अस्माकं श्रीकृष्णः प्रतिभूया-
दिति कात्यायनीव्रताचरणम् ॥ १ ॥ श्रीकृष्णेन
तासां वस्त्रापहरणं वरदानं च ॥ २ ॥ निदाघकाले
कृष्णेन सह वने गाश्चारयतां गोपानां बुभुक्षाधि-
गमः ॥ ३ ॥

त्रयोविंशोऽध्यायः ॥ २३ ॥

त्रयोविंशे ततो गोपैरन्नयाच्चापदेशतः ।
तत्पत्न्यनुग्रहात्कृष्णो दीक्षितानन्वतापयत् ॥ ३९ ॥
अन्नं प्रार्थयतां गोपानां श्रीकृष्णेन विप्राणां
यज्ञशालाप्रेषणम् ॥ १ ॥ भगवतोऽन्नकांक्षां श्रुत्वा-
प्युदासीनेषु विप्रेषु श्रीकृष्णेन पुनस्तेषां यज्ञपत्नी-
निवेदयितुं गोपानां प्रेषणम् ॥ २ ॥ द्विजपत्नीभि-
निषेद्वन्स्वपतीनप्यनाहत्य श्रीकृष्णाय स्वाद्वन्नान-

यनम् ॥ ३ ॥ स्वपत्नीनां भगवद्भक्तिं दृष्ट्वा द्विजाना-
मनुतापः ॥ ४ ॥

चतुर्विंशोऽध्यायः ॥ २४ ॥

चतुर्विंशे महेन्द्रस्य मखं व्यावर्त्य हेतुभिः ।
कृष्णः प्रवर्तयामास गोवर्धनमखोत्सवम् ॥ ४० ॥
भूसुराणां क्रियागर्वं निरस्य स्वःसुरेषु च ।
मघवन्मदभङ्गाय तन्मखं समचारयत् ॥ ४१ ॥

श्रीकृष्णेन इन्द्रमुद्दिश्य नन्दादिभिः क्रियमाणं
मखं व्यावर्त्य गोवर्धनपर्वतमुद्दिश्य मखप्रवर्त-
नम् ॥ १ ॥

पञ्चविंशोऽध्यायः ॥ २५ ॥

पञ्चविंशे रुपा शक्रे व्रजनाशाय वर्षति ।
उद्धृत्य गिरिमासारादरक्षद्रोकुलं प्रभुः ॥ ४२ ॥

कुद्रेनेन्द्रेण गोकुलनाशनार्थं सांवर्तकमेघैर्वर्षणम्
॥ १ ॥ भगवता गोवर्धनाद्रिं करे धृत्वा व्रजवासि-
नस्तदयः प्रवेश्य वातवर्षभयाद्रक्षणम् ॥ २ ॥

षड्विंशोऽध्यायः ॥ २६ ॥

षड्विंशे विस्मिताङ्गोपान्कृष्णस्याद्भुतकर्मभिः ।
नन्दो गगोक्तिमाश्राव्य तदैश्वर्यमवर्णयत् ॥ ४३ ॥

श्रीकृष्णस्याद्भुतं कर्म वीक्ष्य विस्मितैर्नन्दादि-
भिस्तत्सामर्थ्यानुवर्णनम् ॥ १ ॥

सप्तविंशोऽध्यायः ॥ २७ ॥

सप्तविंशे तदालक्ष्य कृष्णस्य प्राभवं वरम् ।
वर्णयते सुरभीन्द्राभ्यामभिषेकमहोत्सवः ॥ ४४ ॥

इन्द्रेण श्रीकृष्णं स्तुत्वा गोलोकादागतया सुर-
भ्या सह श्रीकृष्णस्याभिषेकः ॥ १ ॥

अष्टाविंशोऽध्यायः ॥ २८ ॥

अष्टाविंशे ततो नन्दानयनं वरुणालयात् ।
वैकुण्ठदर्शनं चाथ गोपीनामनुवर्णयते ॥ ४५ ॥

वरुणभृत्यानीतस्य नन्दस्य श्रीकृष्णेनानयनम्
॥ १ ॥ भगवता गोपेभ्यो वैकुण्ठलोकप्रदर्शनम् ॥ २ ॥

एकोनविंशोऽध्यायः ॥ २९ ॥

ऊनविंशे तु रासार्थमुक्तिप्रत्युक्तयो हरेः ।
गोपीभी राससंरंभे तस्य चान्तर्धिकौतुकम् ॥ ४६ ॥
ब्रह्मादिजयसंरूढदर्पकन्दर्पदर्पहा ।
जयति श्रीपतिर्गोपीरासमण्डलमण्डनः ॥ ४७ ॥

गोपीभिस्सह श्रीकृष्णस्य रासक्रीडारंभः ॥ १ ॥
गोपीनां गर्वपरिहारार्थं क्रीडामध्ये श्रीकृष्णस्यान्त-
र्धानम् ॥ २ ॥

त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३० ॥

इत आरभ्य रासपञ्चाध्यायी ।

त्रिंशे विरहसंतप्तगोपीभिः कृष्णमार्गणम् ।
उन्मत्तवन्ननियतं भ्रमन्तीभिर्वर्त्तते वने ॥ ४८ ॥

श्रीकृष्णविरहसंतप्तानां गोपीनां तमन्विष्येतस्ततो
धावनम् ॥ १ ॥ तासामुन्मादावस्थावर्णनम् ॥ २ ॥
मध्येमार्गं दामोदरपादाङ्केन सह कस्याश्चित्पदाङ्कमपि
दृष्ट्वा तासामधिकतापप्राप्तिः ॥ ३ ॥ दृष्ट्वायास्तस्या
अपि गर्वभङ्गार्थं श्रीकृष्णेन त्यागः ॥ ४ ॥ तथा
पूर्वविस्मृताभिर्गोपीभिः सह यमुनापुलिने श्रीकृष्ण-
प्रतीक्षणम् ॥ ५ ॥

एकत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३१ ॥

एकत्रिंशे निराशास्ताः पुनः पुलिनमागताः ।
कृष्णमेवानुगायन्त्यः प्रार्थयन्ते तदागमम् ॥ ४९ ॥

गोपीगीतम् ॥ १ ॥

द्वात्रिंशोऽध्यायः ॥ ३२ ॥

द्वात्रिंशे विरहालापविक्रिन्नहृदयो हरिः ।

तत्राविर्भूय गोपीस्ताः सान्त्वयामास मानयन् ॥ ५० ॥

स्वप्रेमामृतकलोलविह्वलीकृतचेतसः ।

सदयं नन्दयन्गोपीरुद्रतो नन्दनन्दनः ॥ ५१ ॥

शोचतां गोपीनां मध्ये श्रीकृष्णस्य प्रादु-
र्भावः ॥ १ ॥

त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३३ ॥

त्रयस्त्रिंशे ततो गोपीमण्डलीमध्यगो हरिः ।

प्रियास्ता रमयामास हृदिनीवनकेलिभिः ॥ ५२ ॥

श्रीकृष्णस्य गोपिकाभिस्सह रासक्रीडावर्ण-
नम् ॥ १ ॥ गोपीभिः सह श्रीकृष्णस्य जल-
क्रीडा ॥ २ ॥

चतुस्त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३४ ॥

चतुस्त्रिंशेऽहिना ग्रस्तं नन्दं हरिरमूमुचत् ।

विद्याध्रं चाङ्गिरःशापाच्छङ्खचूडं तथाऽवधीत् ॥ ५३ ॥

रासापदेशतः कामं किङ्करीकृत्य कामतः ।

अनुगृह्णन्वशं निन्द्ये तथा विद्याधराधिपम् ॥ ५४ ॥

सर्पग्रस्तस्य नन्दस्य श्रीकृष्णेन मोचनम् ॥ १ ॥

अङ्गिरसां ऋषीणां शापात्सर्पजन्म प्राप्तस्य सुदर्शन-

नामकविद्याधरस्य श्रीकृष्णेन स्वपादस्पर्शेन तज्ज-

न्मनो मोक्षणम् ॥ २ ॥ कस्यां चिद्रात्र्यां गोपीभिः

समं वने विहरतो रामकृष्णयोः शङ्खचूडनाम्ना

गुह्यकेन स्त्रीणां भयोत्पादने कृष्णेन तस्य शिरःकर्त-

नम् ॥ ३ ॥

इति रासपञ्चाध्यायी ।

पञ्चत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३५ ॥

पञ्चत्रिंशे वनं याते कृष्णे गोकुलयोषितः ।

युग्मश्लोकानुगीतेन निन्युर्दुःखेन वासरान् ॥ ५५ ॥

गोपिकायुगलगीतम् ॥ १ ॥ इयमेव वेणु-
गीता ॥

षट्त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३६ ॥

षट्त्रिंशे तु हतेऽरिष्टे नारदोत्था बलाच्युतौ ।

वसुदेवसुतौ ज्ञात्वा कंसोऽक्रूरं समादिशत् ॥ ५६ ॥

गोपीरासान्तरायान्तं शङ्खचूडं निहत्य सः ।

अहन्गोपीमहानन्दासहं दुष्टमरिष्टकम् ॥ ५७ ॥

अरिष्टनामकवृषभासुरवधः ॥ १ ॥ नारदेन

कंसाय श्रीकृष्णबलरामयोः देवकीरोहिणीपुत्रत्व-

कथनम् ॥ २ ॥ [विजयध्वजीयपाठे कंसेन स्वसेव-

कान्मति स्वभातरि द्रुमिलनामकगन्धर्वात् स्वस्यो-

त्पत्तिकथाकथनम् ॥ ३ ॥] श्रीकृष्णरामयोरानय-

नार्थं कंसेनाक्रूरप्रेषणम् ॥ ४ ॥

सप्तत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३७ ॥

सप्तत्रिंशे हते केशिन्यच्युतो भाविकर्मभिः ।

नारदेन स्तुतः क्रीडन्व्योमासुरमथावधीत् ॥ ५८ ॥

वृषवेषासुरं यद्वत्केशिनं हयवेषिणम् ।

कंसप्राणसखं हत्वा कंसं व्यसुमिवाकरोत् ॥ ५९ ॥

श्रीकृष्णेन केशिनामकहयरूपासुरवधः ॥ १ ॥

नारदेन कृष्णेन करिष्यमाणकार्यैः तत्स्तुतिः ॥ २ ॥

निलायनक्रीडायां व्योमनाम्नोऽसुरस्य कृष्णेन

वधः ॥ ३ ॥

अष्टत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३८ ॥

अष्टत्रिंशे यथा ध्यायन्नक्रूरो गोकुलं गतः ।

तथैव रामकृष्णाभ्यां गृहं नीत्वा सुसत्कृतः ॥ ६० ॥

प्रातः केशिवधे वृत्ते द्वादश्यां निर्गते मुनौ ।

ततो व्योमे हतेऽक्रूरः सायं गोकुलमागमत् ॥ ६१ ॥

अक्रूरस्य नन्दगोकुलगमनम् ॥ १ ॥

एकोनचत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ३९ ॥

नवत्रिंशे पुरीं गच्छत्यच्युते गोपिकोक्तयः ।

अक्रूरेणाथ कालिन्ध्यां विष्णुलोकस्य दर्शनम् ॥ ६२ ॥

अक्रूरस्य रामकृष्णाभ्यां सह रात्रौ भोजनं
संवादश्च ॥ १ ॥ श्रीकृष्णस्य मधुरागमनं श्रुतवतां
गोपिकानां व्यसनोक्तयः ॥ २ ॥ कालिन्ध्यां
स्नानार्थं मग्नेनाक्रूरेण जलान्तर्विष्णुलोकदर्शनम् ॥ ३ ॥

चत्वारिंशत्तमोऽध्यायः ॥ ४० ॥

चत्वारिंशे ततोऽक्रूरः कृष्णं मत्तेश्वरेश्वरम् ।

प्रणम्य भक्त्या तुष्टाव सगुणागुणभेदतः ॥ ६३ ॥

अक्रूरेण भगवत्स्तुतिः ॥ १ ॥

एकचत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४१ ॥

एकचत्वारिंशकेऽहन्नजकं प्रविशन्पुरीम् ।

ततो वरानदात्तुष्टं सुशम्नो वायकस्य च ॥ ६४ ॥

सशङ्कमक्रूरमनः प्रबोध्य स्वधामसन्दर्शनसत्कृपातः ।
स्वराजधानीं मधुरामपश्यदलंकृतान्तमहोत्सवा-
ढ्याम् ॥ ६५ ॥

श्रीकृष्णस्य मधुरापुरीप्रवेशः ॥ १ ॥ मधुरा-
पुरस्त्रीणां श्रीकृष्णदर्शने प्रेमातिशयवर्णनम् ॥ २ ॥
श्रीकृष्णेन मूजकस्य वधः ॥ ३ ॥ वायकसुदामभ्यां
वरदामम् ॥ ४ ॥

द्विचत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४२ ॥

द्विचत्वारिंशके कुब्जोन्नमनं धनुषो भिदा ।

धधस्तद्रक्षिणां कंसारिष्टं रङ्गोत्सवादि च ॥ ६६ ॥

कुब्जाक्रुज्वङ्गकरणम् ॥ १ ॥ कंसधनुर्भङ्गकर-
णम् ॥ २ ॥ तद्रक्षिणां वधः ॥ ३ ॥ कंसस्यारि-
ष्टदर्शनम् ॥ ४ ॥ परेऽह्नि प्रातर्नन्दादीनां रङ्ग-
प्रवेशः ॥ ५ ॥

त्रिचत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४३ ॥

त्रिचत्वारिंशके हत्वा गजेन्द्रं रामकृष्णयोः ।

रङ्गप्रवेशसौभाग्यं चाणूरेण च भाषणम् ॥ ६७ ॥

कुवलयपीडवधः ॥ १ ॥ रङ्गप्रविष्टयो राम-
केशवयोर्वर्णनम् ॥ २ ॥ तयोश्चाणूरेण सह भाष-
णम् ॥ ३ ॥

चतुश्चत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४४ ॥

चतुश्चत्वारिंशके तु मल्लकंसादिमर्दनम् ।

कंसयोषित्समाध्वासस्ताभ्यां पित्रोश्च दर्शनम् ॥ ६८ ॥

चाणूरमुष्टिकादिवधः ॥ १ ॥ कंसवधः ॥ २ ॥
कंसानुजानां वधः ॥ ३ ॥ कंसस्त्रीणां समाध्वास-
नम् ॥ ४ ॥ पित्रोर्वन्धनान्मोचनम् ॥ ५ ॥ देवकी-
वसुदेवयोः सान्त्वनम् ॥ ६ ॥

पञ्चचत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४५ ॥

पञ्चचत्वारिंशकेऽथ पितृनन्दादिसान्त्वनम् ।

उग्रसेनाभिषेकश्च गुरौ वासात्पुरागमः ॥ ६९ ॥

श्रीकृष्णेन देवकीवसुदेवयोः सान्त्वनम् ॥ १ ॥
उग्रसेनस्य राज्येऽभिषेकः ॥ २ ॥ यशोदानन्दयोः
सान्त्वनम् ॥ ३ ॥ श्रीकृष्णरामयोः उपनयन-
संस्कारः ॥ ४ ॥ तयोस्सान्दीपिन्याचार्याद्विद्या-
भ्यासः ॥ ५ ॥ श्रीकृष्णेन मृतगुरुपुत्रानयनम् ॥ ६ ॥

षट्चत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४६ ॥

षट्चत्वारिंशके घोषमुद्धवं प्रेष्य तद्विरा ।

यशोदानन्दयोश्चक्रे कृष्णः शोकापनोदनम् ॥ ७० ॥

कामचारं द्विजातिः सन्परित्यज्यातिसंयतः ।

गुरोर्ज्ञानमनुप्राप्य सख्या गोपीरूपादिशत् ॥ ७१ ॥

उद्धवं गोकुलं संप्रेष्य यशोदानन्दयोः शोका-
पनोदनम् ॥ १ ॥

सप्तचत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४७ ॥

सप्तचत्वारिंशकेऽथ कृष्णादेशेन गोपिकाः ।
बोधयित्वोद्धवस्तत्त्वमनुज्ञाप्यागमत्पुरीम् ॥ ७२ ॥

भ्रमरगीता ॥ १ ॥ उद्धवेन श्रीकृष्णाज्ञया
गोपीनां तत्त्वज्ञानमुपदिश्य मधुरागमनम् ॥ २ ॥

अष्टचत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४८ ॥

अष्टचत्वारिंशकेऽथ कृष्णः कुब्जामरीरमत् ।
अक्रूरस्य गृहं गत्वा तं गजाह्वयमादिशत् ॥ ७३ ॥
सैरन्ध्रीकाममापूर्य पूरयित्वा मनोरथान् ।
अक्रूरस्य ततः कृष्णस्तेन पार्थान्सान्त्वयत् ॥ ७४ ॥

श्रीकृष्णेन त्रिवक्राया गृहगमनम् ॥ २ ॥
अक्रूरगृहगमनम् ॥ २ ॥ तस्य हास्तिनपुरीप्रेष-
णम् ॥ ३ ॥

एकोनपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ ४९ ॥

ऊनपञ्चाशत्तमे तु गत्वाऽक्रूरो गजाह्वयम् ।
राज्ञः स्वभ्रातृपुत्रेषु बुद्ध्वा वैषम्यमागमत् ॥ ७५ ॥
हास्तिनपुरं प्राप्तवताऽक्रूरेण धृतराष्ट्रस्य पाण्डवेषु
विषमां बुद्धिं ज्ञात्वा मधुरागमनम् ॥ १ ॥

दशमस्कन्धे पूर्वार्धं संपूर्णम् ॥

श्रीगोपालकृष्णाय नमः ।

दशमः स्कन्धः उत्तरार्धम् ॥ १० ॥

ततः पञ्चाशत्तमे तु जरासन्धभयादिव । कारयित्वाऽम्बुधौ दुर्गे तन्निनाय निजं जनम् ॥ १ ॥
कपटान्कपटैरेव हत्वा दैत्यानयत्ततः । अजयच्च जरासन्धं धर्मेणैव तु धार्मिकम् ॥ २ ॥

पञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५० ॥

कंसभार्याभ्यां स्वपितरं जरासन्धं प्रति कृष्ण-
कृतस्वभर्तृवधकथनम् ॥ १ ॥ कुद्वस्य जरासन्धस्य
सर्वयादवसंहारार्थं विशत्यक्षौहिण्या सह मथुरागम-
नम् ॥ २ ॥ तद्दृष्ट्वा “इदानीमस्य वधो नोचितः
अयं त्वागतः किमस्माभिः करणीयम्” इति कृष्णस्य
चिन्ता ॥ ३ ॥ [एवं ध्यायति गोविंदे जरासन्ध-
पक्षीयैः मथुरायाः सर्वद्वारनिरोधः ।] ॥ ४ ॥
तदानीमाकाशात् रथद्वयस्य स्वायुधानां चोपस्था-
नम् ॥ ५ ॥ श्रीकृष्णरामयोः जरासन्धसैन्येन
युद्धम् ॥ ६ ॥ बलरामे जरासन्धं जीवग्राहं गृहीत्वा

पोथयितुमारब्धे “इदानीं तस्य वधो मास्तु” इति
कृष्णेन निवारणम् ॥ ७ ॥ मगधेन्द्रस्य आयोधन-
गतं कोशवाहनादि वित्तं गृहीत्वा रामकृष्णाभ्यां
यदुराजायोग्रसेनाय समर्पणम् ॥ ८ ॥

[अत्र विजयध्वजीयपाठे (४९) एकोनपञ्चा-
शत्तमत्वेन अध्यायविच्छेदः ॥ स तु श्रीधरादिपाठे
नास्ति ।

अपि च एतदनन्तरं विजयध्वजीयपाठे चतुः-
षष्ट्यधिकैकशतश्लोकात्मकाः किञ्चिदधिकत्रयोऽ-
ध्यायाश्चाधिका दृश्यन्ते । तेषां कथासङ्ग्रहस्त्वि-
त्यम्—

विजयध्वजीयपाठे पञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५० ॥

जीवन्गच्छेति बलरामविसृष्टस्य जरासन्धस्य पूर्वापेक्षयाप्य-
धिकसैन्यमेलनेन श्रीकृष्णेनसहयुद्धायागत्य सायं यमुनातटे-
ऽवस्थानम् ॥ १ ॥ श्रीकृष्णरामाभ्यां राड्यामालोच्य सूर्यो-
दयसमये सैन्येन सह प्रसुप्तमागधसैन्ये प्रवेशः ॥ २ ॥
श्रीकृष्णेन बलरामादिभिश्च हन्यमानायाः कर्तव्यमूढाया
जरासन्धसेनायाः पलायनम् ॥ ३ ॥ तैस्तत्र त्यक्तस्य
वाहनावरोधहिरण्याभरणादिरूपस्य धनस्य यदुराजाय
समर्पणम् ॥ ४ ॥

विजयध्वजीयपाठे एकपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५१ ॥

बाणासुरं सहायं वरीतुं जरासन्धस्य शोणितपुरगमनम्
॥ १ ॥ तत्प्रेषिताभ्यां कुम्भाण्डकूपकर्णाभ्यां तन्मन्त्रिभ्यां
सहागत्य मथुरां निरुध्य युद्धारम्भः ॥ २ ॥ बलराम-
जरासन्धयोर्द्वन्द्वयुद्धम् ॥ ३ ॥ प्राणसंशयं प्राप्तयोः कुम्भा-
ण्डकूपकर्णयोः जरासन्धमनापृच्छयैव पलायनम् ॥ ४ ॥

विजयध्वजीयपाठे द्विपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५२ ॥

जरासन्धं मौलौ गृहीत्वा मुसलेन हन्तुमिच्छता बलरामेन
“त्वयाऽयं न वध्यः” इत्यशरीरवाणीं श्रुत्वा विसर्जनम् ॥ १ ॥
पराजितस्य जरासन्धस्य स्वपुरगमनम् ॥ २ ॥ शत्रुं विजित्य
स्वपुरीं प्राप्तस्य कृष्णस्य दुर्गान्वेषणार्थं रामेन सह गोमन्त-
गमनम् ॥ ३ ॥ मध्येमार्गं परशुरामदर्शनम् ॥ ४ ॥ तदाज्ञां
गृहीत्वा गच्छता श्रीकृष्णेन करवीरपुरे शृगालवासुदेवस्य
वधः ॥ ५ ॥

विजयध्वजीयपाठे त्रिपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५३ ॥

रामकृष्णयोः गोमन्तकपर्वतारोहणम् ॥ १ ॥ अत्रान्तरे
महाबलिना श्वेतद्वीपं गत्वा भगवतः किरीटापहारः ॥ २ ॥
तं जित्वा किरीटमादाय गच्छता गह्वरेन मध्येमार्गं गोमन्ते
स्थितस्य श्रीकृष्णस्य शिरसि तत्किरीटसमर्पणम् ॥ ३ ॥ ततो
रामकृष्णयोर्मथुरागमनम् ॥ ४ ॥ पुनर्युद्धायागतस्य जरा-
सन्धस्य पराजयः ॥ ५ ॥

पुतावता प्रबन्धेनास्मिन्नध्याये १४ श्लोकाः संपन्नाः ।
इतः परमुभयत्र समाः ॥

विजयध्वजीयेतरेषु पाठेषु ।

• पञ्चाशत्तमाध्यायशेषः ॥ ५० ॥

• विजयध्वजीयेतु ५३ अध्यायशेषः ॥

अत्रान्तरे नारदप्रेषितेन कालयवनेन कोटित्रय-
संख्याकेन यवनानां सैन्येन सह मथुरानिरोधया-
गमनम् ॥ ९ ॥ तद्दृष्ट्वा कालयवनात् जरासन्धा-
च्चागतां यादवानामापदं विचिन्त्य कृष्णेन समुद्र-
मध्ये दुर्गकरणं निश्चित्य द्वारकानिर्माणम् ॥ १० ॥
मथुरातः सर्वेषां स्वीयानां तत्र प्रेषणम् ॥ ११ ॥
निरायुधेन कृष्णेन कालयवनवञ्चनार्थं पलायनम्
॥ १२ ॥

एकपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५१ ॥

एकपञ्चाशत्तमेऽहन्मुचुकुन्ददृशा हरिः ।
यवनेन मुचुकुन्देन स्तुतः सन्नन्वकम्पत ॥ २ ॥
यवनेन्द्रसुतात्कालयवनाद्युदभीषणात् ।
हरिर्हरगिरः स्वैरं पालनाय पलायत ॥ ३ ॥

पलायमानस्य कृष्णस्य कालयवनेनानुधावनम्
॥ १ ॥ कां चिद्विरिगुहां प्रविष्टेन श्रीकृष्णेन
तत्र चिरं सुप्तेन मुचुकुन्देन कालयवनघातनम्
॥ २ ॥ मुचुकुन्दकृता श्रीकृष्णस्तुतिः ॥ ३ ॥

द्विपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५२ ॥

द्विपञ्चाशत्तमे धावन्भयादिव गतः पुरीम् ।
अन्वमोदत संदेशं रुक्मिण्या द्विजवर्णितम् ॥ ४ ॥

यवनं घातयित्वा परावृत्त्य मथुरां प्राप्तेन कृष्णेन
यवनसैन्यवधपूर्वकं तदीयधनस्य द्वारकानयनम्
॥ १ ॥ पुनर्जरासन्धस्य युद्धायागमनम् ॥ २ ॥ तं
दृष्ट्वा श्रीकृष्णरामयोर्गोमन्तपर्वतगमनम् ॥ ३ ॥ तौ
हन्तुं जरासन्धेन प्रदीपितात्पर्वतात् उत्सृत्य तयोर्द्वा-
रकागमनम् ॥ ४ ॥ [विजयध्वजीयपाठे पाण्डवदर्श-
नार्थं श्रीकृष्णेन कृतवर्मप्रेषणम् । रेवतेन स्वपुत्र्या रेव-
त्याः वरं प्रष्टुं ब्रह्मसभागमनम् । ब्रह्मचोदितेन रेव-

तेन रेवत्याः बलरामाय प्रदानम् ॥] भीष्मकराज
कथा ॥ ५ ॥ रुक्मिण्या श्रीकृष्णाय पत्रिकाप्रेष-
णम् ॥ ६ ॥

त्रिपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५३ ॥

त्रिपञ्चाशत्तमे गत्वा विदर्भान्द्रुतेहितः ।
रुक्मिणीमहरत्कृष्णो मिषतां द्विषतां बलात् ॥ ५ ॥
श्रीकृष्णस्य विदर्भनगरगमनम् ॥ १ ॥ रुक्मिणी-
हरणम् ॥ २ ॥

चतुःपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५४ ॥

चतुःपञ्चाशत्तमे तु जित्वा राज्ञोऽरिपक्षगान् ।
रुक्मिणं च विरूप्याथ भैष्याः पाणिं पुरेऽग्रहीत् ॥
युद्धार्थमागतानां रुक्मिणक्षीयानां राज्ञां श्रीकृ-
ष्णेन पराजयपूर्वकं रुक्मिणो विरूपकरणम् ॥ १ ॥
द्वारकायां रुक्मिणीविवाहमहोत्सवः ॥ २ ॥

पञ्चपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५५ ॥

पञ्चपञ्चाशत्तमे तु प्रद्युम्नोऽजनि कृष्णतः ।
शम्बरेण हतः सोऽथ हत्वा तं कान्तयाऽऽगतम् ॥ ७ ॥
प्रद्युम्नहानिलाभाद्यैः शम्बराहरणादिना ।
कुट्टम्बिनामपत्यादिसुखदुःखमसूचत् ॥ ८ ॥

श्रीकृष्णस्य [श्रीशङ्करमाराध्य] रुक्मिण्यां प्रद्यु-
म्नोत्पत्तिः ॥ १ ॥ जातमात्रस्य तस्य शम्बरा-
सुरेणापहारः ॥ २ ॥ तत्र स्थितया मायावतीनाम्न्या
रतिदेव्या स्वभर्तुः प्रद्युम्नस्य पोषणम् ॥ ३ ॥
मायावत्याः सकाशात्प्राप्तमहामास्यस्य प्रद्युम्नस्य
शंवरवधपूर्वकं तया सह द्वारकामागत्य रुक्मिण्या
अन्तःपुरप्रवेशः ॥ ४ ॥ पूर्वमदर्शनं गतस्य प्रद्युम्नस्य
प्राप्त्या श्रीकृष्णरुक्मिण्यादीनां हर्षप्राप्तिः ॥ ५ ॥

षट्पञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५६ ॥

षट्पञ्चाशत्तमे मिथ्याऽभियोगे मणिमाद्वरत् ।
कन्यां जाम्बवतः प्राप कृष्णः सत्राजितस्ततः ॥ ९ ॥
पुत्रादिकामसौख्यस्य निष्ठामुक्त्वाऽतिचञ्चलाम् ।
अर्थस्यानर्थतामाह स्यमन्तहरणादिना ॥ १० ॥

सत्राजितः सूर्यमाराध्य स्यमन्तकांख्यं मणिं
लेभे ॥ १ ॥ प्रसेनस्तं मणिं कण्ठे धृत्वा वने
मृगयामाचरत् ॥ २ ॥ सिंहस्तं हत्वा मणिमादाय
गतः ॥ ३ ॥ गच्छन्तं सिंहं जाम्बवान्हत्वा मणिं
कुमारस्य क्रीडनं चक्रे ॥ ४ ॥ कृष्णः स्वस्या-
गतमपयशो मार्ष्टुं वनं गत्वा जाम्बवन्तं युद्धेऽजयत्
॥ ५ ॥ जांबवता स्वापराधं परिहर्तुं श्रीकृष्णाय
मणिनासह जांबवतीप्रदानम् ॥ ३ ॥ श्रीकृष्णस्य
सत्यभामाविवाहः ॥ ७ ॥

सप्तपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५७ ॥

सप्तपञ्चाशत्तमे तु पुनः शतधनोर्वधे ।
प्राप्तं स्म दुर्यशो मार्ष्टि कृष्णोऽक्रूराहृतात्मणेः ॥ ११ ॥
अक्रूरमुररीकृत्य मणेः पात्रमथाच्युतः ।
उपामन्य तमेकान्ते स रामोऽगाद्रजाह्वयम् ॥ १२ ॥

कदाचित्कृष्णे हास्तिनपुरं गते शतधन्वना सत्रा-
जितो वधः ॥ १ ॥ श्रीकृष्णेन शतधन्वनो वधः
॥ २ ॥ श्रीकृष्णेनाक्रूराय स्यमन्तकमणिदा-
नम् ॥ ३ ॥

अष्टपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५८ ॥

अष्टपञ्चाशत्तमे तु कृष्णः पञ्च करेऽग्रहीत् ।
कालिन्दीं मित्रविन्दां च सत्यां भद्रां च लक्ष्मणाम् ।
कालिन्दीं निजलाभाय तपः परमुपेयुषीम् ।
परिणेष्यन्प्रियावासमिन्द्रप्रस्थमथागमत् ॥ १४ ॥

श्रीकृष्णस्य कालिन्दीमित्रविन्दादीनां विवाहः
॥ १ ॥

ऊनषष्ठितमोऽध्यायः ॥ ५९ ॥

ऊनषष्ठितमे भौमं हत्वा तेनाहता हरिः ।
कन्याः सहस्रशः प्राप पारिजातं दिवोऽहरत् ॥ ५५ ॥
परिणीय ततस्तामिस्तन्मनोरथपूरणैः ।
आत्मारामोऽप्यसौ रेमे तद्गृहेषु गृहस्थवत् ॥ १६ ॥

श्रीकृष्णेन नरकासुरवधः ॥ १ ॥ तत्र स्थितानां
षोडशसहस्रकन्यानां द्वारवतीप्रेषणम् ॥ २ ॥ इन्द्र-
लोकं गत्वा अदित्यै कुण्डलदानं पारिजातहरणं च
॥ ३ ॥ श्रीकृष्णस्य द्वारकां प्रत्यागत्य शतोत्तराः
षोडशसहस्रस्त्रिय उदुह्य ताभी रमणम् ॥ ४ ॥

[पूर्वाध्याये नरकासुरवधानन्तरं विद्यमानानां
पारिजातापहरणप्रतिपादकानां चतुर्णां श्लोकानां
प्रतिनिधितया विजयध्वजीयपाठे अध्यायत्रयमस्ति]

विजयध्वजीयपाठे पञ्चषष्ठितमोऽध्यायः ॥ ६५ ॥

नरकासुरवधानन्तरम् अदित्यै कुण्डलं दातुं सत्यभामया
सह श्रीकृष्णस्येन्द्रलोकगमनम् ॥ १ ॥ तत्र शचीपुरंदराभ्यां
पूजितस्य श्रीकृष्णस्य अदित्या गृहगमनम् ॥ २ ॥ सत्यभा-
मया श्वश्रू नरकासुरापहतयोः कुण्डलयोः समर्पणम् ॥ ३ ॥
ततः प्रतिनिवृत्तयोस्तयोर्दम्पत्योर्मागे नन्दनवनदर्शनम् ॥ ४ ॥
सत्यभामाप्रार्थितेन कृष्णेन पारिजातापहरणम् ॥ ५ ॥ वन-
रक्षकैर्निवेदितपारिजातहरणवृत्तान्तस्येन्द्रस्य दिक्पालकैः सह
युद्धायागमनम् ॥ ६ ॥

विजयध्वजीयपाठे षट्षष्ठितमोऽध्यायः ॥ ६६ ॥

आगतैर्देवैः सह शार्ङ्गहस्तायाः सत्यभामाया युद्धम् ॥ १ ॥
तथा कुबेरेण सह युद्धे तत्कामुकच्छेदः ॥ २ ॥ एवं कुबेरं
जितवत्याः सत्यभामायाः प्रशंसनपूर्वकं श्रीकृष्णस्य देवैः
सह युद्धारम्भः ॥ ३ ॥ गरुडेन वरुणपराजयः ॥ ४ ॥
कृष्णेन त्रिशूलिनः पराजयः ॥ ५ ॥

विजयध्वजीयपाठे सप्तषष्ठितमोऽध्यायः ॥ ६७ ॥

श्रीकृष्णेन महेन्द्रपराजयः ॥ १ ॥ इन्द्रेण श्रीकृष्णसत्य-
भामयोः सान्त्वनम् ॥ २ ॥ श्रीकृष्णस्य द्वारकागमनम् ॥ ३ ॥
सत्यभामायाः गृहप्राङ्गणे पारिजाततटस्थापनम् ॥ ४ ॥

षष्ठितमोऽध्यायः ॥ ६० ॥

अथ षष्ठितमे कृष्णः परिहासेन रुक्मिणीम् ।
कोपयित्वा ततः प्रेमकलहे तामसान्त्वयत् ॥ १७ ॥
रामारामजनानन्दमहोदयविडम्बनैः ।
रुक्मिण्याः प्रेमकलहच्छन्नैश्वर्यमीर्यते ॥ १८ ॥

श्रीकृष्णरुक्मिण्योः प्रेमकलहः ॥ १ ॥

एकषष्ठितमोऽध्यायः ॥ ६१ ॥

एकषष्ठितमे शौरेः पुत्रपौत्रादिसंततिः ।
अनिरुद्धविवाहे च रुक्मिणो रामतो वधः ॥ १९ ॥
अष्टाधिकशतद्वयप्रसहस्रस्त्रीसमुद्भवान् ।
कोटिशः पुत्रपौत्रादीन्हरिर्दारैरयोजयत् ॥ २० ॥

श्रीकृष्णस्य पुत्रपौत्रादिसन्ततिकथनम् ॥ १ ॥
अनिरुद्धस्य विवाहः ॥ २ ॥ बलरामेण रुक्मिणो
वधः ॥ ३ ॥

द्विषष्ठितमोऽध्यायः ॥ ६२ ॥

द्वियुक्षष्ठितमे प्रोक्तमनिरुद्धस्य रोधनम् ।
कन्यया रममाणस्य बाणेन बहुबाहुना ॥ २१ ॥
अनिरुद्धोद्धेऽन्यस्मिन्बाणयादवसंयुगे ।
श्रीकृष्णः श्रीहरं जित्वा बाणबाहुनथाच्छिनत् ॥ २२ ॥

कदाचिदनिरुद्धेन बाणासुरपुत्र्या ऊषया सह
स्वप्नावस्थायां रमणम् ॥ १ ॥ तत ऊषयाः
सख्या चित्रलेखया अनिरुद्धस्यानयनम् ॥ २ ॥
ऊषया प्रच्छन्नं रममाणस्य अनिरुद्धस्य बाणासुरेण
बन्धनम् ॥ ३ ॥

त्रिषष्टितमोऽध्यायः ॥ ६३ ॥

त्रियुक्षष्टितमे चाथ बाणयादवसंगरे ।

स्तुतिज्वरेण रौद्रेण बाणबाहुभिदो हरेः ॥ २३ ॥

नारदाद्विदितवृत्तान्तेन श्रीकृष्णेन शोणितपुरं
गत्वा माहेश्वरज्वरपराजयः ॥ १ ॥ बाणासुरबा-
हुच्छेदपूर्वकं ऊषया सहितस्य अनिरुद्धस्य स्वपुरं
प्रत्यानयनम् ॥ २ ॥

चतुःषष्टितमोऽध्यायः ॥ ६४ ॥

चतुष्षष्टितमे कृष्णे नृगं पापादमोचयत् ।

ब्रह्मस्वहारिदोषोक्त्या राज्ञो हृत्तानशिक्षयत् ॥ २४ ॥

विभूतिभाग्यभोगादिमदोन्नद्धमनोरथान् ।

अन्वशासद्यदुन्कृष्णे नृगोद्धारप्रसंगतः ॥ २५ ॥

[विजयध्वजीयपाठे वनवासगतान्पाण्डवान्द्रुं
श्रीकृष्णस्य वनगमनं सुभद्रादीनामानयनं च ॥ १ ॥]
नृगोपाख्यानम् ॥ २ ॥

पञ्चषष्टितमोऽध्यायः ॥ ६५ ॥

पञ्चषष्टितमे रामश्चक्रे गोकुलमागतः ।

रममाणस्तु गोपीभिः कालिन्ध्याः कर्षणं मदात् ॥ २६ ॥

रामस्य चरितं चित्रं कालिन्ध्याकर्षणादि यत् ।

पौण्ड्रकान्तादि कृष्णस्य पृथगुक्तमतः परम् ॥ २७ ॥

बलरामस्य नन्दगोकुलगमनम् ॥ १ ॥ यमुना-
तीरे गोपीभिः सह बलरामस्य क्रीडा ॥ २ ॥ कालि-
न्ध्याकर्षणम् ॥ ३ ॥

षट्षष्टितमोऽध्यायः ॥ ६६ ॥

षड्युक्षष्टितमे कार्शीं गत्वाऽहन्पौण्ड्रकं हरिः ।

तन्मित्रं च ततो वृत्तं सुदक्षिणवधादिकम् ॥ २८ ॥

[विजयध्वजीयपाठे पौण्ड्रकवासुदेवस्योत्पत्तिक-

थनम् ॥ १ ॥] श्रीकृष्णेन पौण्ड्रकवधः सुदक्षिण-
वधश्च ॥ २ ॥

सप्तषष्टितमोऽध्यायः ॥ ६७ ॥

सप्तषष्टितमे रामो गिरौ रैवतके मदात् ।

स्वैरं युवतिभिः क्रीडन्नवधीद्विद्विदं खलम् ॥ २९ ॥

कदाचिद्रैवतके गिरौ बलरामे स्त्रीभिः सह क्रीड-
ति तत्रागतेन द्विविदाख्येन वानरेण स्त्रीणां त्रासनम्
॥ १ ॥ तद्दृष्ट्वा क्रुद्धेन रामेण तस्य वधः ॥ २ ॥

अष्टषष्टितमोऽध्यायः ॥ ६८ ॥

अष्टषष्टितमे साम्बे निरुद्धे कौरवैर्युधि ।

तद्विमोक्षाय रामेण गजाह्वयविकर्षणम् ॥ ३० ॥

स्वयंवरस्थां दुर्योधनपुत्रीं लक्ष्मणां हतवतो जांव-
वतीपुत्रस्य सांवस्य कौरवैर्वन्धनम् ॥ १ ॥ तन्मोच-
नार्थं गतेन रामेण गङ्गायां पातयितुं लाङ्गलायेण
हास्तिनपुरविकर्षणम् ॥ २ ॥

एकोनसप्ततितमोऽध्यायः ॥ ६९ ॥

एकोनसप्ततितमे गार्हस्थ्यं प्रतिमन्दिरम् ।

कृष्णस्य नारदो दृष्ट्वा विस्मितोऽगात्ततः स्तुवनम् ॥ ३१ ॥

नारदेन द्वारकां गत्वा प्रतिमन्दिरं श्रीकृष्ण-
गार्हस्थ्यदर्शनम् ॥ १ ॥

सप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७० ॥

ततस्तु सप्ततितमे कृष्णस्याह्निककर्मणि ।

दूतनारदयोः कार्यं कार्यमन्त्रविचारणम् ॥ ३२ ॥

जगन्मङ्गलचारित्रमाह्निकं जगदीशितुः ।

नारदेन क्वचित्किञ्चिद्दृष्टमाह यथाक्रमम् ॥ ३३ ॥

भगवतः श्रीकृष्णस्याह्निककर्मकथनम् ॥ १ ॥

जरासन्धसंनिरुद्धै राजभिः स्वमोचनार्थं श्रीकृष्णं

प्रति दूतप्रेषणम् ॥ २ ॥ तदानीं तत्रागतेन नार-
देन युधिष्ठिरस्य राजसूयकरणार्थं प्रयत्नकथ-
नम् ॥ ३ ॥

एकसप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७१ ॥

अथैकसप्ततितमे उद्धवस्य तु मन्त्रतः ।
इन्द्रप्रस्थं गते कृष्णे पार्थानां परमोत्सवः ॥ ३४ ॥
राजसूयमिषं कृत्वा भीमदुर्योधनादिषु ।
कलिमुत्पाद्य तद्द्वारा भूभारमहत्प्रभुः ॥ ३५ ॥

शीघ्रं जरासन्धं हत्वा राज्ञो मोचयिष्यामि
इत्युक्त्वा दूतं संप्रेष्य पाण्डवान्द्रष्टुं श्रीकृष्णस्य इन्द्र-
प्रस्थगमनम् ॥ १ ॥ कांश्चन मासांस्तत्र वसता स्वाण्ड-
ववनदाहः युधिष्ठिरस्य सभानिर्माणं च ॥ २ ॥

द्विसप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७२ ॥

ततो द्विसप्ततितमे राज्ञा कार्यं निवेदिते ।
दुर्जयं मागधं बुद्ध्वा भीमेनाघातयद्धरिः ॥ ३६ ॥

अर्जुनाद्भीमं दिग्विजये नियुज्य इतरासाध्यस्य
जरासन्धस्य वधार्थं भीमार्जुनाभ्यां सह श्रीकृष्णस्य
गमनम् ॥ १ ॥ भीमेन जरासन्धवधः ॥ २ ॥

त्रिसप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७३ ॥

ततस्त्रिसप्ततितमे मोचयित्वा नृपान्हरिः ।
राजाहंभोगैः स्वान्देशान्प्रस्थाप्य पुनरागमत् ॥ ३७ ॥
अत्युन्नद्धजरासन्धवधात्तद्गुह्यभूपतीन् ।
विमोक्ष्य कृपया कृष्णो निजरूपमदर्शयत् ॥ ३८ ॥

जरासन्धनिरुद्धानां राज्ञां श्रीकृष्णेन मोचनम्
॥ १ ॥ तैः श्रीकृष्णस्तुतिः ॥ २ ॥

चतुस्सप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७४ ॥

चतुर्युक्सप्ततितमे राजसूयक्रिया द्विजैः ।
अथपूजाप्रसंगेन चैद्यघातादि वर्ण्यते ॥ ३९ ॥

राजसूयमुखे हत्वा जरासन्धं तदन्तरे ।
चैद्यं तदन्तं कुर्वन्तं बीजं कलिमिवावपत् ॥ ४० ॥

युधिष्ठिरस्य राजसूययागः ॥ १ ॥ श्रीकृष्ण-
स्याथ्यपूजायां सदस्यैः सर्वैरनुमतायां शिशुपालेन
श्रीकृष्णनिन्दनम् ॥ २ ॥ श्रीकृष्णेन शिशुपाल-
वधः ॥ २ ॥

पञ्चसप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७५ ॥

पञ्चयुक्सप्ततितमे यज्ञावभृथसंभ्रमः ।
सुयोधनस्य चाक्षान्त्या मानभङ्गो दृशि भ्रमात् ॥ ४१ ॥

यज्ञावभृथस्नानं समाप्य राज्ञो बन्धुभिः सह
स्वावासगमनम् ॥ १ ॥ युधिष्ठिरेण श्रीकृष्णस्य
दुर्योधनादीनां च सत्कारैः स्थापनम् ॥ २ ॥ तत्र
वसतो कदाचित्सभादर्शनार्थं गतस्य स्थलभ्रान्त्या
जले पतितस्य दुर्योधनस्य मानभङ्गः ॥ ३ ॥

षट्सप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७६ ॥

ततः षट्सप्ततितमे वृष्णिं सार्वभृदामृधे ।
द्युमद्वदाप्रहारेण रणात्प्रद्युम्ननिर्गमः ॥ ४२ ॥
सम्पाद्य धर्मराजस्य राजसूयमहोदयम् ।
निहत्य सौभराजादीनथोपारमदच्युतः ॥ ४३ ॥

श्रीकृष्णस्य इन्द्रप्रस्थवाससमये साल्वेन द्वार-
वतीमेत्य नगरद्वारनिरोधः ॥ १ ॥ वृष्णीनां
सार्वभृदस्य च युद्धे प्रद्युम्नपराजयः ॥ २ ॥

सप्तसप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७७ ॥

सप्तयुक्सप्ततितमे नानामायाविवक्षणः ।
कृष्णेनागत्य साल्वस्तु हतः सौभं च चूर्णितम् ॥ ४४ ॥

इन्द्रप्रस्थादागतेन श्रीकृष्णेन साल्ववधः ॥ १ ॥
कृष्णेन सह योद्धुं दन्तवक्रस्यागमनम् ॥ २ ॥

अष्टसप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७८ ॥

ततोऽष्टसप्ततितमे दन्तवक्रविदूरथौ ।
हत्वा हरिः पुरे रेमे रामः सूतं ततोऽवधीत् ॥ ४५ ॥
श्रीकृष्णेन दन्तवक्रविदूरथवधः ॥ १ ॥ [विज-
यध्वजीयपाठानुसारेण मध्ये महाभरतयुद्धकथा
॥ २ ॥] कौरवपाण्डवयुद्धं द्रष्टुमनस्कस्य रामस्य
तीर्थयात्राव्याजेन गमनम् ॥ ३ ॥ अपत्युत्थायिनो
रोमहर्षणाख्यस्य पौराणिकस्य भूतस्य रामेण वधः
॥ ४ ॥

ऊनाशीतितमोऽध्यायः ॥ ७९ ॥

ऊनाशीतितमे रामो बल्वलं द्विजतुष्टये ।
निहत्य तीर्थस्नानाद्यैः सूतहत्यामपानुदत् ॥ ४६ ॥
रामेण इल्वलपुत्रस्य बल्वलस्य वधः ॥ १ ॥
तीर्थयात्रातः प्रत्यागमनसमये द्वन्द्वं युध्यतोभीषदुर्यो-
धनयोः रामेण निवारणम् ॥ २ ॥ तद्वाक्यम-
शृण्वन्तौ तौ ज्ञात्वा रामस्य द्वारकागमनम् ॥ ३ ॥

अशीतितमोऽध्यायः ॥ ८० ॥

अथाशीतितमे कृष्णः श्रीदामानं गृहागतम् ।
संपूज्यापृच्छदर्थेषु गुरुवासकथां मुदा ॥ ४७ ॥
सुरारिमारको हरिः पुरा चकार शं सताम् ।
अतः परं विनैव तन्निजोपकारमाचरत् ॥ ४८ ॥
[दुर्योधनवधानन्तरं युधिष्ठिरं राज्येऽभिषिच्य
श्रीकृष्णस्य स्वपुरगमनम् ॥ १ ॥] कुचेलोपाख्या-
नम् ॥ २ ॥

एकाशीतितमोऽध्यायः ॥ ८१ ॥

एकाशीतितमे सख्युर्जग्ध्वा पृथुकतण्डुलान् ।
श्रियं निर्मितवानिन्द्रदुर्लभां तु तदाश्रमे ॥ ४९ ॥
श्रीकृष्णप्रसादात्कुचेलस्य महैश्वर्यप्राप्तिः ॥ १ ॥

द्वयशीतितमोऽध्यायः ॥ ८२ ॥

द्वयशीतितम आगत्य कुरुक्षेत्रं रविग्रहे ।
वृष्णीन्दृष्ट्वा मुदा भूपाश्चक्रुः कृष्णकथा मिथः ॥ ५० ॥
सूर्योपरागकाले कुरुक्षेत्रे सर्वासां प्रजानां वृष्णी-
नां च गमनम् ॥ १ ॥ तत्र कुन्तीवसुदेवयोः संवादः
॥ २ ॥ नन्दयशोदाभ्यां श्रीकृष्णरामादीनामालिङ्ग-
नम् ॥ ३ ॥ श्रीकृष्णेन गोपीनां अध्यात्मज्ञानोपदे-
शेन सान्त्वनम् ॥ ४ ॥

त्र्यशीतितमोऽध्यायः ॥ ८३ ॥

त्र्यशीतितम एवं च स्त्रीणां कृष्णकथोत्सवे ।
द्रौपद्यै कृष्णभार्याभिरुक्ताः स्वस्वकरग्रहाः ॥ ५१ ॥
तत्र समेतानां स्त्रीणां परस्परं श्रीकृष्णकथावर्ण-
नम् ॥ १ ॥ द्रौपदीपृष्ठाभिः श्रीकृष्णमहिषीभिः
स्वस्वविवाहकथाकथनम् ॥ २ ॥

चतुरशीतितमोऽध्यायः ॥ ८४ ॥

चतुर्भिरधिकाशीतितमे मुनिसमागमे ।
वसुदेवमखोत्साहबन्धुप्रस्थापनादिकम् ॥ ५२ ॥

श्रीकृष्णरामदिदृक्षया बहूनां ऋषीणां तत्रा-
गमनम् ॥ १ ॥ भगवता ब्राह्मणमुद्दिमकथनम्
॥ २ ॥ ऋषिभिर्भगवत्स्तुतिः ॥ ३ ॥ केन कर्मणा
कर्मबन्धक्षयो भवेत् ? इति वसुदेवेन पृष्ठैः ऋषिभिः
सर्वयज्ञेश्वरस्य भगवतो यज्ञेनाराधनमेव श्रेयोधिक-
मित्युक्ते वसुदेवेन तत्रैवोत्तमकल्पेन यजनम् ॥ ४ ॥
बन्धुप्रस्थापनादिकम् ॥ ५ ॥

पञ्चाशीतितमोऽध्यायः ॥ ८५ ॥

पञ्चाशीतितमे रामकृष्णौ संप्रार्थितौ सुतौ ।
पित्रे ज्ञानमथो मात्रे मृतान्पुत्रानयच्छताम् ॥ ५३ ॥

वसुदेवकृता श्रीकृष्णरामस्तुतिः ॥ १ ॥ देवकी-
प्रार्थिताभ्यां श्रीकृष्णरामाभ्यां पूर्वमृतानां स्वाग्रजा-
नामानयनाय रसातलगमनम् । महाबलिना तावर्ह-
यित्वा आगमनकारणप्रश्नः ॥ २ ॥

षडशीतितमोऽध्यायः ॥ ८६ ॥

षडशीतितमे दम्भात्सुभद्रामर्जुनोऽहरत् ।
गत्वा च मिथिलां कृष्णो नृपविभ्रावनन्दयत् ॥ ५४ ॥

रामकृष्णयोः स्वसारं सुभद्रामर्जुनः कथं जहार
इति परीक्षिता पृष्टेन शुकाचार्येण अतीतायास्त-
त्कथायाः कथनम् ॥ १ ॥ श्रीकृष्णेनैकदैव बहुला-
श्वश्रुतदेवयोगृहं गत्वाऽनुग्रहः ॥ २ ॥

सप्ताशीतितमोऽध्यायः ॥ ८७ ॥

सप्ताशीतितमे नारायणनारदवाक्यतः ।
वेदैः स्तुतिर्गुणालम्बा निर्गुणावधि वर्ण्यते ॥ ५५ ॥
श्रुतिगीता ॥ १ ॥

अष्टाशीतितमोऽध्यायः ॥ ८८ ॥

अष्टाशीतितमे विष्णुभक्तः कैवल्यमश्नुते ।
ततोऽर्वाद्देवभक्तस्तु विभूतिमिति वर्ण्यते ॥ ५६ ॥

विष्णुभक्तएव अनल्पस्थिरशाश्वतसुखरूपं मोक्ष-
माप्नोति । इतरदेवताभक्तस्तु अल्पास्थिराशाश्वतं
दुःखमिश्रं मोक्षेतरफलमेव । इत्यत्र वृकासुरोपाख्या-
नम् ॥ १ ॥

एकोनवतितमोऽध्यायः ८९ ॥

नवाशीतितमे देवः को महानिति संशये ।
परीक्ष्य विष्णोरुत्कर्षं मुनिभ्योऽवर्णयद्भृगुः ॥ ५७ ॥
देवेषु क उत्तम इति संशये भृगुवादिभिः परीक्ष्य
विष्णुरेव सर्वोत्तम इति ख्यापनम् ॥ १ ॥

नवतितमोऽध्यायः ॥ ९० ॥

शिखरे तु ततः प्रोक्ता कृष्णलीला समासतः ।
यदुवंशप्रसूतानामानन्दं च सकारणम् ॥ ५८ ॥
स्कन्धान्ते श्रीकृष्णलीलासङ्ग्रहः ॥ १ ॥
अस्मिन् स्कन्धे विजयध्वजीयपाठे अध्यायः ॥ १०३ ॥
इति दशमः स्कन्धः ॥ १० ॥

श्रीगोपालकृष्णाय नमः ।

एकादशः स्कन्धः ॥ ११ ॥

उक्तैकत्रिंशतोऽध्यायैर्मुक्तिरेकादशे ततः । जायन्तेयेतिहासाद्यैः समासव्यासरूपतः ॥ १ ॥
नारदो वसुदेवाय समासेन न्यवर्णयत् । भगवानुद्धवायाथ विस्तरेणोपपत्तिभिः ॥ २ ॥

प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

अत्र प्रथमेऽध्याये यदुवंशस्य संक्षयः ।
उपक्षिप्तो विरागाय मौसलव्यपदेशतः ॥ ३ ॥

प्रवृत्तिः परानन्दकृष्णक्रीडाऽनुवर्णिता ।
तन्निवृत्त्या परानन्दपदारोहोऽनुवर्ण्यते ॥ ४ ॥
शुकाचार्येण राज्ञे यदुकुलसंक्षयं वक्तुं ऋषिदत्त-

यदुकुमारशापदानकथनम् ॥ १ ॥ कदाचिद्यदु-
कुमारैः साम्बं स्त्रीवेषेणालंकृत्य इयमन्तर्वत्नी कुमारं
प्रसोष्यत्युत कुमारीमिति पिण्डारकक्षेत्रवासिन
ऋषीन्प्रति प्रश्नः ॥ २ ॥ इति च्छलिता महर्षयः
इयं युष्मत्कुलनाशकमायसं मुसलं प्रसोष्यतीति शेषुः
॥ ३ ॥ यथाशप्तमुत्पन्नपायसं मुसलमुग्रसेनः चूर्ण-
यित्वा समुद्रे प्रास्यत् ॥ ४ ॥ ते आयसकणाः
समुद्रतीरे एरका अभवन् ॥ ५ ॥ यादवाः परस्परं
ताभिरेरकाभिः प्रहत्य मम्रुः इति ॥ ६ ॥

द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

द्वितीये निमिजायन्तसंवादेनाह नारदः ।
धर्मान्भागवतान्भक्त्या वसुदेवाय पृच्छते ॥ ५ ॥

श्रीकृष्णसेवार्थमभीक्ष्णं द्वारकायां निवसन्तं
नारदं प्रति वसुदेवेन भागवतधर्मप्रश्नः ॥ १ ॥
नारदेन वसुदेवाय निमिजायन्तेयसंवादरूपभागवत-
धर्मकथनम् ॥ २ ॥ जायन्तेयेषु कविहरिभ्यां
निमिराजाय धर्मोपदेशः ॥ ३ ॥

तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

माया-तत्तरण-ब्रह्म-कर्म-प्रश्नचतुष्टये ।
तृतीये तूत्तरं दत्तमार्षमैर्मुनिभिः पृथक् ॥ ६ ॥

निमिराजेन अन्तरिक्ष - प्रबुद्ध - पिप्पयलायन-
आविर्होत्रान्प्रति कृतानां माया - तत्तरणोपाय -
ब्रह्मस्वरूप - कर्मस्वरूप - विषयकाणां चतुर्णां
प्रश्नानां तैः पृथक् पृथक् उत्तरदानम् ॥ १ ॥
तान्त्रिकभगवत्पूजाप्रकारकथनम् ॥ २ ॥

चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

चतुर्थे त्ववतारेहाप्रश्नस्योत्तरमुक्तवान् ।
जयन्तीनन्दनो नाम्ना द्रुमिलो नवसत्तमः ॥ ७ ॥

जायन्तेयेन द्रुमिलेन निमिराजं प्रति भगवद-
वतारवर्णनम् ॥ १ ॥

पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

पञ्चमे भक्तिहीनानां का निष्ठा को युगे युगे ।
पूजाविधिरिति प्रश्नद्वयस्योत्तरमुच्यते ॥ ८ ॥

जायन्तेयेन चमसेन निर्मि प्रति भगवद्भक्तिही-
नानां निष्ठाकथनम् ॥ १ ॥ करभाजनेन प्रतियुगं
भगवत्पूजाविधिकथनम् ॥ २ ॥

षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

षष्ठे ब्रह्मादिभिः स्तुत्वा गन्तुं विज्ञापितं हरिम् ।
उद्धवः प्रार्थयामास स्वधाम नय मामिति ॥ ९ ॥

ब्रह्मादिदेवैः श्रीकृष्णस्य स्वलोकगमनाय प्रार्थ-
नम् ॥ १ ॥ भगवता यादवानां प्रभासगमनार्थ-
माज्ञापनम् ॥ १ ॥ भगवतो भूलोकत्यागेच्छां ज्ञात-
वतोद्धवेन स्वस्यापि परलोकनयनप्रार्थना ॥ ३ ॥

सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

सप्तमे तूद्धवस्वात्मज्ञानसिद्ध्यै हरिः स्वयम् ।
अवधूतेतिहासोक्तगुरुष्वष्टावर्णयत् ॥ १० ॥

भगवता उद्धवंप्रति ज्ञानोपदेशार्थमवधूतेतिहास-
कथनारंभः ॥ १ ॥ अवधूतेन यदुं प्रति स्वस्य ज्वतु-
र्विंशतिगुरुणां मध्ये अष्टभ्यः शिक्षितबुद्धिकथ-
नम् ॥ २ ॥

अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

अष्टमेऽजगरादिभ्यो नवभ्यः शिक्षितं हरिः ।
अवधूतगिरा प्राह विवेकायोद्धवं प्रति ॥ ११ ॥

अवधूतस्य अजगरादिभ्यो नवभ्यो गुरुभ्यः
शिक्षितबुद्धिकथनम् ॥ १ ॥

नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥

नवमे कुररादिभ्यो देहतश्चोपशिक्षितम् ।
श्रुत्वा यदुः कृतार्थोऽभूदिति कृष्णेन वर्णितम् ॥ १२ ॥
अवधूतस्य कुररादिसप्तगुरुभ्यः प्राप्तबुद्धिकथ-
नम् ॥ १ ॥ अवधूतेतिहाससमाप्तिः ॥ २ ॥

दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

चतुर्विंशतिगुर्वाख्यालब्धसंभावनाभुवः ।
उद्धवस्यात्मतत्वाप्त्यै साधनोक्तिरतःपरैः ॥ १३ ॥
दशमे देहसंबन्धात्संसृतिर्नात्मनः स्वतः ।
इत्येतद्वर्णयामास मतान्तरनिरासतः ॥ १४ ॥

श्रीकृष्णेनोद्धवं प्रति जीवस्य संसारप्राप्तिका-
रणकथनम् ॥ १ ॥

एकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥

एकादशे तु ब्रह्मज्ञानं मुक्तानां चाथ लक्षणम् ।
साधूनां च तथा भक्तैर्लक्षणं हरिणेरितम् ॥ १५ ॥
कृष्णेनोद्धवं प्रति बद्धमुक्तलक्षणकथनम् ॥ १ ॥
साधूनां भक्तेश्च लक्षणम् ॥ २ ॥

द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥

द्वादशे साधुसङ्गस्य महिमा वर्णितः पुरा ।
कर्मानुष्ठानतत्यागव्यवस्था च ततःपरम् ॥ १६ ॥
कृष्णेनोद्धवं प्रति सत्सङ्गमहिमकथनम् ॥ १ ॥
कर्मानुष्ठानतत्यागयोश्च व्यवस्थाकथनम् ॥ २ ॥

त्रयोदशोऽध्यायः ॥ १३ ॥

त्रयोदशेऽथ सत्त्वस्य वृद्ध्या विद्योदयक्रमः ।
हंसेतिहासतश्चित्तगुणविश्लेषवर्णनम् ॥ १७ ॥
सत्त्ववृद्ध्या विद्योदयः ॥ १ ॥ हंसेतिहासः ॥ २ ॥

चतुर्दशोऽध्यायः ॥ १४ ॥

चतुर्दशे परं श्रेयो भक्तिरेव नचेतरत् ।
इत्येतद्वर्ण्यते ध्यानयोगश्च सह साधनैः ॥ १८ ॥

भगवद्भक्तेः परमश्रेयस्साधनत्वकथनम् ॥ १ ॥
ध्यानयोगनिरूपणम् ॥ २ ॥

पञ्चदशोऽध्यायः ॥ १५ ॥

ततः पञ्चदशे प्रोक्ताः सिद्धयो धारणाद्युताः ।
श्रीविष्णुपदसम्प्राप्तवन्तरायतया मताः ॥ १९ ॥

अणिमाद्यष्टादशसिद्धिवर्णनम् ॥ १ ॥

षड्विंशोऽध्यायः ॥ १६ ॥

षोडशे तु हरेराविर्भावयुक्ता विभूतयः ।
ज्ञानवीर्यप्रभावादिविशेषणोपवर्णिताः ॥ २० ॥
अन्तश्चित्तेन यद्व्यानमशक्यमकृतात्मनाम् ।
अतस्तद्योग्यतापस्यै विभूत्यादिनिरूपणम् ॥ २१ ॥
हरेर्विभूतिरूपवर्णनम् ॥ १ ॥

सप्तदशोऽध्यायः ॥ १७ ॥

ततः सप्तदशे पृष्टे स्वधर्मे भक्तिलक्षणे ।
हंसोक्तं धर्मेमन्वाह ब्रह्मचारिगृहस्थयोः ॥ २२ ॥
उद्धवाय श्रीकृष्णेन ब्रह्मचारिगृहस्थधर्मवर्ण-
नम् ॥ १ ॥

अष्टादशोऽध्यायः ॥ १८ ॥

अष्टादशेऽवदद्धर्मे वनस्थयतिगोचरम् ।
अधिकारिविशेषेण विशेषं चापि तद्वतम् ॥ २३ ॥
वानप्रस्थसंन्यासिनोर्धर्मकथनम् ॥ १ ॥

एकोनविंशोऽध्यायः ॥ १९ ॥

ज्ञानादेर्निर्णयः पूर्वं कृतो ह्याश्रमधर्मतः ।
अत्रोनविंशतितमे ज्ञानादेस्त्याग उच्यते ॥ २४ ॥
ज्ञानादीनां यमादीनां च स्वरूपकथनम् ॥ १ ॥

विंशोऽध्यायः ॥ २० ॥

विंशे योगत्रयं प्रोक्तं भक्तिज्ञानक्रियात्मकम् ।
गुणदोषव्यवस्थार्थमधिकारिविभागतः ॥ २५ ॥
भक्तिज्ञानक्रियात्मकयोगकथनम् ॥ १ ॥

एकविंशोऽध्यायः ॥ २१ ॥

एकविंशे क्रियाज्ञानभक्तिध्वनधिकारिणाम् ।
कामिनां द्रव्यदेशादिगुणदोषाः प्रकीर्तिताः ॥ २६ ॥
कामिनां द्रव्यदेशादिगुणदोषवर्णनम् ॥ १ ॥

द्वाविंशोऽध्यायः ॥ २२ ॥

द्वाविंशे तत्त्वसंख्यानामविरोधविधोच्यते ।
पुं प्रकृत्यां विवेकश्च जन्ममृत्युविधादि च ॥ २७ ॥
तत्त्वसंख्यानप्रभेदानामविरोधकथनम् ॥ १ ॥
प्रकृतिपुरुषविवेकः ॥ २ ॥ जन्ममृत्युप्रकारकथ-
नम् ॥ ३ ॥

त्रयोविंशोऽध्यायः ॥ २३ ॥

त्रयोविंशे तिरस्कारसहनोपाय ईर्यते ।
भिक्षुगीताप्रकारेण मनसः संयमो धिया ॥ २८ ॥
दुर्जनोपद्रवो नूनं दुःसहो हि महीयसाम् ।
अतश्चतुर्भिर्ध्यायैः सहनोपायवर्णनम् ॥ २९ ॥

मनसः दुःखादिसहनोपायकथनार्थं भिक्षुगीता-
कथनम् ॥ १ ॥ अवन्त्यामाढ्यः कश्चिद्द्विज आसीत्
॥ २ ॥ तेन स्वेषां परेषां वा उपकृतिः कदापि
न कृतो ॥ ३ ॥ तेन कष्टार्जितं सर्वमपि द्रव्यं
राजचोरादिभिरपहृतम् ॥ ४ ॥ तदा तस्य भार्यापुत्र-
स्वजनाः तं नाहतवन्तः ॥ ५ ॥ ततो निर्वेदमापन्नः
स द्विजो भिक्षुरभवत् ॥ ६ ॥ पूर्वं तेनानर्चिता
जनास्तमनेकाभिर्विधाभिरूपद्रव्यांचक्रुः ॥ ७ ॥
दुर्जनोपद्रवं सोऽद्भुतं स्वयमात्मानं विगर्हयन् अध्या-
त्मविषयिणीं गाथामगायत् ॥ ८ ॥

चतुर्विंशोऽध्यायः ॥ २४ ॥

चतुर्विंशे तु सांख्येन मनोमोहो निवार्यते ।
आत्मनः सर्वभावाणामागमापायचिन्तया ॥ ३० ॥
मनोमोहनिरासार्थं सांख्यकथनम् ॥ १ ॥

पञ्चविंशोऽध्यायः ॥ २५ ॥

पञ्चविंशे स्वनैर्गुण्यप्रतिपत्त्यै निरूप्यते ।
चित्तप्रभवसत्त्वादिगुणवृत्तिरनेकधा ॥ ३१ ॥
कृष्णेनोद्भावाय सत्त्वादिगुणवृत्तिवर्णनम् ॥ १ ॥

षड्विंशोऽध्यायः ॥ २६ ॥

षड्विंशे योगनिष्ठाया विघातो दुष्टसंगतः ।
साधुसंगेन तन्निष्ठापराकाष्ठेति वर्ण्यते ॥ ३२ ॥
योगिनो योगविभ्रंशः संगतः संभवेदिति ।
सर्वथा तन्निवृत्त्यर्थमेलगीतं वितन्यते ॥ ३३ ॥
दुष्टसङ्गेन योगविघातः सत्सङ्गेन योगप्राप्ति-
रित्यत्र ऐलगीताकथनम् ॥ १ ॥ बहुकालमुर्वश्या
रममाणस्य मध्ये तथा रहितस्य पुरारवसः स्वयमात्म-
नाऽऽत्मानं विनिन्द्य स्त्रीसङ्गः सर्वथा न कर्तव्य
इति गाथानानम् ॥ २ ॥

सप्तविंशोऽध्यायः ॥ २७ ॥

सप्तविंशे क्रियायोगः सद्यश्चित्तप्रसादकः ।
सर्वकामाप्तिहेतुश्च साङ्गः प्रोक्तः समासतः ॥ ३४ ॥
रागाद्याकुलचित्तानां कुतोऽसंगतिर्भवः ।
इति कृष्णार्चनं भद्रमनुस्मृत्यानुपृच्छति ॥ ३५ ॥

श्रीकृष्णेनोद्भावाय क्रियायोगे अर्चाप्रभेदस्य
पूजाविधानस्य च कथनम् ॥ १ ॥

अष्टाविंशोऽध्यायः ॥ २८ ॥

अष्टाविंशे तु यः पूर्वं विस्तरेणोपवर्णितः ।
ज्ञानयोगः पुनश्चासौ समाहृत्य निरूप्यते ॥ ३६ ॥

पूर्वोक्तस्य ज्ञानयोगस्यात्र संक्षेपतः पुनर्नि-
रूपणम् ॥ १ ॥

एकोनविंशोऽध्यायः ॥ २९ ॥

एकोनविंशे तु यः पूर्वं विस्तरेण निरूपितः ।
भक्तियोगस्तमेवाह स्वभक्ताय समासतः ॥ ३७ ॥

अतिक्लेशमिवाल्क्ष्य योगेऽसंगैकसंपदि ।

सुखोपायं पुनः कृष्णमुद्धवः परिपृच्छति ॥ ३८ ॥

श्रीकृष्णेनोद्धवं प्रति पूर्वोक्तस्य भक्तिर्भोगस्य
पुनरत्र संक्षेपतो निरूपणम् ॥ १ ॥ श्रीकृष्णो-
पदेशेन प्राप्तविज्ञानस्य उद्धवस्य तं स्तुत्वा तदाज्ञया
वदरिकाश्रमप्रवेशः ॥ २ ॥

त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३० ॥

त्रिंशे तु प्रागुपक्षितमौसलच्छलतो हरिः ।

स्वधाम गन्तुमन्विच्छन्संजहार निजं कुलम् ॥ ३९ ॥

विरागाय पुरा घोरमुपक्षिप्तं हि मौसलम् ।

कथावसाने तत्रैव विशेषं परिपृच्छति ॥ ४० ॥

शुकाचार्येण परीक्षितं प्रति भगवता कृतस्य

मौसलव्याजेन यादवकुलसंहारस्य कथनम् ॥ १ ॥

बलरामस्य देहत्यागः ॥ २ ॥

एकत्रिंशोऽध्यायः ॥ ३१ ॥

एकत्रिंशे स्वकं धाम जगाम भगवानितः ।

तमेवानुययुः प्रीत्या वसुदेवादयस्ततः ॥ ४१ ॥

देवान्यद्वन्विधायादौ भुवो देवान्विधाय च ।

श्रीकृष्णः स्वेच्छया धाम स्वतन्वैव समाविशत् ४२

शुकाचार्येण परीक्षितं प्रति भगवतः स्वलोक-
गमनस्य ततो वसुदेवादीनां स्वस्वमूलरूपप्राप्तिश्च
कथनम् ॥ १ ॥

इत्येकादशः स्कन्धः ॥ ११ ॥

श्रीगोपालकृष्णाय नमः ।

द्वादशः स्कन्धः ॥ १२ ॥

उक्तस्त्रयोदशाध्यायैर्द्वादशे त्वाश्रयः सतः । अधिष्ठानावधित्वाभ्यामाश्रयश्चेश्वरः सतः ॥ १ ॥

उक्तो लयावधित्वेन प्राकृतात्यन्तिके लये । अधिष्ठानतया चाक्तो महारुपवर्णने ॥ २ ॥

तत्रादौ षड्भिरध्यायैः शुकः प्राह परीक्षिते । शेषैस्तत्राखिलान्याह सूतः पृष्टोऽथ सत्रिभिः ॥ ३ ॥

स्वाश्रयश्रवणे कार्यो न विलम्बो मनीषिणा । इत्येतत्कालवैषम्यं चतुर्भिस्तावदुच्यते ॥ ४ ॥

प्रथमोऽध्यायः ॥ १ ॥

तत्र तु प्रथमे भाविमागधान्वयभूमिपान् ।

कलिप्रभावतः प्राह सङ्करादिमलीमसान् ॥ ५ ॥

मागधवंशे कलौ भविष्यतां राज्ञां कथनम् ॥ १ ॥

तेषामयोग्यताकथनम् ॥ २ ॥

द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥

द्वितीये तु कलेर्दोषवृद्धौ कल्क्यवतारतः ।

अधर्मिष्ठे जने नष्टे पुनः कृतयुगागमः ॥ ६ ॥

कलियुगदोषकथनम् ॥ १ ॥ कलेरन्ते कल्क्य-

वतारः ॥ २ ॥ ततः कृतयुगारंभः ॥ ३ ॥

तृतीयोऽध्यायः ॥ ३ ॥

तृतीये भूमिगीतैश्च राज्यदोषादि वर्ण्यते ।

कलौ च दोषभूयिष्ठे दोषहन्त्री हरेर्नतिः ॥ ७ ॥

भूम्या राज्यस्पृधां राज्ञामुपहासः ॥ १ ॥ कलि-

दोषनिरासकश्रीहरिगुणप्रशंसा ॥ २ ॥

चतुर्थोऽध्यायः ॥ ४ ॥

चतुर्थे तु चतुर्थोक्ता लया नैमित्तिकादयः ।
तत्र संसारनिस्तरो हरिकीर्त्यैव वर्ण्यते ॥ ८ ॥
नैमित्तिकादिचतुर्विधलयकथनम् ॥ १ ॥

पञ्चमोऽध्यायः ॥ ५ ॥

पञ्चमे तु समासेन परब्रह्मोपदेशतः ।
राज्ञस्तक्षकसदंशान्मृत्युभीतिनिवारणम् ॥ ९ ॥
शुकाचार्येण परीक्षिते ब्रह्मोपदेशेन तक्षकदं-
शभीतिनिवारणम् ॥ १ ॥

षष्ठोऽध्यायः ॥ ६ ॥

षष्ठे परीक्षितो मोक्षः सर्पहोमादि तत्सुतात् ।
वेदशास्त्रविभागोक्तौ त्रिवेदिव्यासवर्णनम् ॥ १० ॥
राज्ञाऽनुज्ञातस्य शुकाचार्यस्य गमनानुपदं तक्षकेण
राज्ञो दंशनम् ॥ १ ॥ परीक्षितपुत्रेण जनमेजयेन
सर्पसत्रकरणम् ॥ २ ॥ कृष्णद्वैपायनेन वेदविभाग-
करणम् ॥ ३ ॥ याज्ञवल्क्यस्य सूर्याद्वाजसनेयशा-
खाध्ययनम् ॥ ४ ॥

सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥

सप्तमेऽथर्वविस्तारः पुराणव्यसनं ततः ।
पुराणलक्षणादीनि फलं भागवतश्रुतेः ॥ ११ ॥
अथर्ववेदविभागः ॥ १ ॥ पुराणलक्षणदशक-
कथनम् ॥ २ ॥ अष्टादशपुराणनामकथनम् ॥ ३ ॥

अष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

अष्टमे तु तपश्चर्या मार्कण्डेयस्य मोहकैः ।
कामादिभिरसन्मोहो नरनारायणस्तुतिः ॥ १२ ॥
मार्कण्डेयस्य तपश्चर्या ॥ १ ॥ तत्कृता नरनारा-
यणस्तुतिः ॥ २ ॥

नवमोऽध्यायः ॥ ९ ॥

नवमे भगवन्मायादिदृशोर्दर्शने मुहुः ।
मायाशिशोर्लयाब्धौ च मुनेर्निर्वेशनिर्गमैः ॥ १३ ॥
भगवता मार्कण्डेयाय प्रलयप्रदर्शनम् ॥ १ ॥
वटपत्रशायिनो बालमुकुन्दस्य मार्कण्डेयेन दर्श-
नम् ॥ २ ॥

दशमोऽध्यायः ॥ १० ॥

दशमे शिव आगत्य मुनेस्तुष्टो वरानदात् ।
तेन साकमतिप्रीत्या समाभाष्य सभाजयन् ॥ १४ ॥
मार्कण्डेयस्य शिवेनापि वरदानम् ॥ १ ॥

एकादशोऽध्यायः ॥ ११ ॥

एकादशे तु पूजार्थं महापुरुषवर्णनम् ।
स्वेव्यूहस्य चाख्यानं प्रतिमासं पृथक्पृथक् ॥ १५ ॥
येनामर्त्यत्वमापन्नो मर्त्योऽसौ भार्गवोत्तमः ।
तं पृच्छति क्रियायोगं साङ्गोपाङ्गादिकल्पितम् ॥ १६ ॥
पूजार्थं महापुरुषवर्णनम् ॥ १ ॥ सूर्यव्यूहवर्ण-
नम् ॥ २ ॥

द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥

द्वादशे तु पुराणोक्तसर्वार्थानुक्रमः कृतः ।
प्रथमस्कन्धमारभ्य प्राधान्येन समासतः ॥ १७ ॥
भागवतोक्तसर्वार्थानुक्रमः ॥ १ ॥ भागीवतश्रवण-
फलम् ॥ २ ॥

त्रयोदशोऽध्यायः ॥ १३ ॥

त्रयोदशे पुराणानां संख्यामाह यथाक्रमम् ।
दानं दानस्य माहात्म्यं श्रीमद्भागवतस्य च ॥ १८ ॥
अष्टादशपुराणानां ग्रन्थसङ्ख्या ॥ १ ॥

इति द्वादशः स्कन्धः ॥ १२ ॥

श्रीलक्ष्मीनारायणाभ्यां नमः ॥ श्रीगोपालकृष्णाय नमः । श्रीवेदव्यासाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः ।

श्रीभागवतस्थानां प्रसिद्धानाम्नां विषयाणां च वर्णानुक्रमणी ।

अंशुमान् । क्ष० । सू० वं० । असमञ्जस्य पुत्रः ।
न० ८ । १५ ॥ तत्पुत्रो दिलीपः । न०
९ । २ ॥

अकृतव्रणः । ऋ० । परशुरामस्य शिष्यः । पौरा-
णिकः । द्वा० ७ । ५ ।

अक्रियः । क्ष० । सो० वं० । गम्भीरस्य पुत्रः ।
तस्य वंशे ब्राह्मणानामुत्पत्तिः । न० १७ । १० ।

अकूरः । क्ष० । सो० वं० । श्वफल्कस्य पुत्रः ।
न० २४ । १५ ॥ [भार्या आहुकपुत्री
सुतनुः । म० भा० स० १४ ॥] पुत्रौ देवान्

उपदेवश्च । न० २४ । १७ । कृष्णाह्वानार्थं
गोकुलगमनम् । द० ३८ ॥ कालिन्ध्यां स्नान-
काले रामकृष्णयोर्दर्शनम् । द० ३९ । ४१ ॥
श्रीकृष्णस्तुतिः । द० ३८ । ७-२२ ॥ ४० ।

१-३० ॥ ४८ । १८-२७ ॥ कृष्णस्य तद्गृह-
गमनम् । द० ४८ । १२-३६ ॥ हास्ति-
नपुरगमनम् । द० ४९ ॥ द्वारकापुरीतोऽन्यत्र
गमनम् । द० ५७ । ३० ॥

अक्षयूतम् । रुक्मिबलरामयोः । द० ६१ । २७ ॥

१ अगस्त्यः । ऋ० । पुलस्त्यस्य पुत्रः । माता हवि-
र्मुक् । भ्राता विश्रवाः । अयं स्वायंभुवमन्वन्तरीयः ।
च० १ । ३६ । इन्द्रद्युम्नाय शापदानम् ।
अ० ४ । १० ॥ महादेवशापात् तन्नाशः ।

२ अगस्त्यः । पूर्वोक्तस्य तस्य पुनः एतस्मिन् मन्वन्तरे
उर्वशीदर्शनक्षुभितात् कुम्भे धृतात् मित्रावरुणतेजस
उत्पत्तिः । तदानीं तस्य सहजो वसिष्ठः । अत
एवास्य कुम्भयोनिः मैत्रावरुणिः इति च प्रसिद्धिः ।
ष० १८ । ५ । भार्या लोपामुद्रा । पुत्र
इध्मवाहः ॥

१ अग्निः । प्रधानाग्निः । ब्रह्मणो मानसः पुत्रः भार्या
स्वायंभुवदक्षपुत्री स्वाहा । पुत्राः पावकः पवमा-
नः शुचिश्च । पौत्राः पञ्चचत्वारिंशत् । च० १ ।
६० ॥

२ अग्निः । पूर्वोक्त एव चाक्षुषे मन्वन्तरे द्वितीयवार-
मुत्पन्नः । पिता धर्मप्रजापतिः । माता प्राचेतसद-
क्षपुत्री वसोधरा । अयमष्टवसुष्वन्यतमः । पुत्राः
द्रविणकादयः स्कन्दश्च । ष० ६ । १३ ।

अग्नितत्त्वम् । तेजस्तत्त्वशब्दं पश्यत ॥

अग्निमिता । पैलस्य शिष्यः । द्वा० ६ । ५४-
५५ ॥

अग्निमित्रः । क्ष० मौर्यस्य बृहद्रथस्य पुत्रः । द्वा०
१ । १६ ॥

अग्निवर्णः । क्ष० सू० वं० । न० १२ । ५ ॥

अग्निवेश्यः । क्ष० । तपसा ब्राह्मणो जातः । कानी-
नः जातृकर्ण्य इति च नामनी । न० २ । २१ ॥

अग्निष्टुत । यागविशेषः । तृ० १२ । ४० ।

अग्निष्टोमः । देवः । पिता चक्षुर्नामा मनुः । माता
नडुला । च० १३ । १६ ॥

अग्निहोत्रम् । देवः । पिता सविता । माता पृथ्विः ।
ष० १८ । १ ॥

अग्निष्वात्ताः । पितरः । पत्नी स्वायंभुवदक्षपुत्री
स्वधा । कन्ये वयुना धारिणी च । च० १ ।
६३ ॥

अग्र्यपूजा । श्रीकृष्णस्य । द० ७४ । २६ ॥

अग्रः । अजगररूपी असु० । कृष्णेन हतः । द०
१२ । १३-३१ ॥

अघमर्षणम् । तीर्थविशेषः । तत्र प्राचेतसदक्षेन तपश्च-
रणम् । ष० ४ । २०-२१ ।

१ अङ्गः । क्ष० । उत्तानपादवंश्यः । पिता उल्मुकः ।
भार्या सुनीथा । पुत्रो वेनः । च० १३ । १७ ।
अश्वमेधकरणम् । २५ । निर्वेदेन राज्यत्यागः ।
४७ ॥

२ अङ्गः । क्ष० । सो० वं० । बलेर्भार्यायां दीर्घतमस
उत्पन्नः । न० २३ । ५ ।

१ अङ्गदः । बालिपुत्रो वानरः । न० १० । १७ ॥

२ अङ्गदः । क्ष० । दाशरथिलक्ष्मणस्य पुत्रः । न०
११ । १२ ।

अङ्गारकः । ग्रहः । मण्डलम् । पं० २२ । १४ ॥

अङ्गिरसां सत्रम् । न० ४ । ३ ॥

१ अङ्गिराः । ब्रह्मणो मुखाज्जातः प्रजापतिः । दशमानस-
पुत्रेष्वन्यतमः तृ० १२ । २४ ॥ भार्या कर्दमपुत्री
२४ । २२ ॥ पुत्रौ उच्यथो बृहस्पतिश्च । च०
१ । ३५ ॥ कन्याः सिनीवाली राका अनुमतिश्च ।
अयं महादेवशापान्मृतः । च० ३० । ४८ ॥

२ अङ्गिराः । ऋ० । स एव पुनः वैवस्वतमन्वन्तरे
वरुणस्य यज्ञे उत्पन्नः । भार्ये प्राचेतसदक्षकन्ये
स्वधा २ सती च । स्वधापुत्राः पितरः । सतीपुत्रोऽथ-
र्वाङ्गिराः । ष० ६ । १७ । चित्रकेतुराजाय वरप्रदा-
नम् । १४ । १४ ॥ ज्ञानोपदेशः । १६ ॥

३ अङ्गिराः । क्ष० । च० १३ । १७ ॥

१ अजः । क्ष० । प्रतिहर्तुः पुत्रः । पं० । १५ । ५ ॥

२ अजः । एकादशरुद्रेष्वन्यतमः । पिता भूतप्रजापतिः ।
माता सरूपा । ष० ६ । १७ ॥

३ अजः । क्ष० । सू० वं० । दशरथस्य पिता ।
न० १० । १ ॥

अजकः । क्ष० । सो० वं० । पिता बलाकाश्वः ।
पुत्रः २ कुशः । न० १५ । ३-४ ॥

अजनः । जिन इति नामान्तरम् । बुद्धस्य पिता ।
प्र० ३ । २४ ॥

अजनाभम् । भारतवर्षस्य प्राक्तनं नाम । पं० ७ । ३ ॥

अजमीढः । क्ष० । सो० वं० । पिता हस्ती । पुत्राः
बृहदिषुः नीलः शान्तिश्च । तद्वंशे प्रियधामादयो
ब्राह्मणा बभूवुः । न० २१ । २१, ३० ॥

अजयः । क्ष० । द्वा० १ । ६ ॥

१ अजातशत्रुः । युधिष्ठिरः । प्र० १३ । ३० ॥

२ अजातशत्रुः । क्ष० । पुत्रो दर्भकः । द्वा० १ । ६ ॥
 अजामिलः । ब्रह्मणः । उपाख्यानम् । ष० १ ।
 २१-२ ॥
 अजितः । वैजस्य पुत्रो भगवदवतारः । स एव पुनः
 कूर्मरूपेणाविर्भूतः । अ० ५ । ९ ॥ अमृतमथ-
 नम् । ७ । १६ ॥
 अजैकपात् । एकादशरुद्रेष्वन्यतमः । पिता भूतप्रजा-
 पतिः । माता सरूपा । ष० ६ । १७ ॥
 अज्ञानम् । ष० ५ । १२ ॥
 अटमानः । क्ष० । द्वा० १ । २४ ॥
 अणिमा । सिद्धिः । ए० १५ । १० ॥
 अण्डम् । ब्रह्माण्डशब्दं पश्यत ॥
 अण्डकोशः । ब्रह्माण्डशब्दं पश्यत ॥
 अण्डराशयः । ब्रह्माण्डशब्दं पश्यत ॥
 अतलम् । अधोलोकेषु प्रथमः । ष० २४ । ७ ।
 वर्णनम् । १६ ॥ द्वि० १ । २७ ॥ ५ ।
 ४० ॥
 अतिकायः । राक्ष० । न० १० । १८ ॥
 अतिथिः । क्ष० । सू० वं० । पिता रामपुत्रः कुशः ।
 न० १२ । १ ॥
 अतिभानुः । क्ष० । सो० वं० । पिता कृष्णः ।
 माता सत्यभामा । द्वा० ६१ । १० ॥
 १ अतिरात्रः । यागः । ब्रह्मणो वक्त्रादुत्पन्नः । तृ०
 १२ । ४० ॥
 २ अतिरात्रः । क्ष० । पिता चक्षुर्नामा मनुः । माता
 नडुला । च० १३ । १६ ॥
 अतीरात्रः । २ अतिरात्रशब्दं पश्यत ॥
 अत्रिः । ऋ० । ब्रह्मणो नेत्राज्जातः । तृ० १२ ।
 २४ ॥ भार्या अनसूया । पुत्राः दत्तः दूर्वासाः

सोमश्च । च० १ । १५ । ३३ ॥ न० १४ ।
 २ ॥ अस्थापि दक्षस्येव द्विवारमुत्पत्तिः ॥
 अथर्वः । वेदः । प्र० ४ । २० ॥
 अथर्वा । ऋ० । ब्रह्मणो मानसः पुत्रः । भार्या शान्तिः
 (चित्तिः) । पुत्रो दध्यङ् । च० १ । ४२ ॥
 अथर्वाङ्गिरसः । ऋ० । २ अङ्गिरसः पुत्रः । माता
 २ सती । ष० ६ । १९ ॥
 अदितिः । दक्षप्रजापतिपुत्री । कश्यपस्य भार्या ।
 पुत्रा द्वादशादित्याः । ष० ६ । २५, ३८ ॥
 तथा पयोव्रतकरणम् । अ० १६-१७ ॥
 तस्यां वामनावतारः । १८ । १ ॥ कुण्डलदानं
 श्रीकृष्णेन । द० पृष्ठ० ३६ ॥
 अद्भुतः । दक्षसावर्णिमन्वन्तरीय इन्द्रः । अ० १३ ।
 १९ ॥
 अद्वैतप्रकरणम् । स० ९ । ३०-३१ ॥ द० ३ ।
 १८ ॥ १४ । २२ ॥ च० ७ । ५०-५४ ।
 ९ । ३३ ॥
 अधर्मः । देवः ब्रह्मणः पृष्ठादुत्पन्नः । तस्य मृत्युरित्यपि
 नाम । तृ० १२ । २५ ॥ तद्वार्या मृषा । पुत्रौ
 दंभो माया च । तौ दम्पती अभवताम् । च०
 ८ । २ ॥
 अधर्मांशाः । समयः सङ्गः मदश्च । प्र० १७ ।
 २४ ॥ तल्लक्षणम् । स० १५ । १२ ॥ तद्वंशः ।
 च० ८ । २ ॥
 अधिदैवम् । द्वि० १० । १४ ॥
 अधिभूतम् । द्वि० १० । १४ ॥
 अधिरथः । क्ष० । सो० वं० । सूतत्वं प्राप्तः । पिता
 सत्कर्मा । पुत्रः कर्णः । न० २३ । १२ ॥
 अधोलोकाः । अतलं, वितलं, सुतलं, तलातलं, महातलं,

रसातलं, पातालं चेति सप्त । पं० २४ । ७-॥
 उत्पत्तिः । द्वि० ५ । ४० ॥
 अध्यात्मम् । द्वि० १० । १४ ॥
 अनग्रयः । पितरः । भार्या स्वधा । च० १ । ६३ ॥
 अनघा । शाकद्वीपस्था नदी । पं० २० । २६ ॥
 अनमित्रः । क्ष० । सो० वं० । पिता शिनिः । न०
 २४ । १२ ॥
 अनर्वा । असु० । ष० १० । १९ ॥
 अनमूया । कर्दमप्रजापतिपुत्री । माता देवहूतिः । तृ०
 २४ । २२ । अत्रिमहर्षेर्भार्या । पुत्राः दत्तः
 दुर्वासाः सोमश्च ॥ च० १ । १५ ॥
 अनिरुद्धः । क्ष० । सो० वं० । पिता प्रद्युम्नः । माता
 रुक्मवती । द० ६१ । १८ ॥ भार्या रोचना ।
 २५ ॥ पुत्रो वज्रः । द० ९० । ३७ ॥ उषा-
 हरणम् । ६२-६३ ॥
 अनिलः । क्ष० । सो० वं० । पिता कृष्णः । माता
 मित्रविन्दा । द० ६१ । १६ ॥
 अनिष्टकर्मा । क्ष० । द्वा० १ । २५ ॥
 अनीशः । गुणेषु सक्तः । द्वा० १९ । ४४ ॥
 अनीहः । क्ष० । सू० वं० । न० १२ । २ ॥
 १ अनुः । क्ष० । सो० वं० । ययातिपुत्रः । माता
 शर्मिष्ठा । न० १८ । ३३ ॥ पुत्राः सभानरः
 ४ चक्षुः परोक्षश्च ॥ न० २३ । १ ॥
 २ अनुः । क्ष० । सो० वं० । कुरुवशस्य पुत्रः । न०
 २४ । ५ ॥
 ३ अनुः । क्ष० । सो० वं० । पिता कपोतरोमा ।
 पुत्रः अन्धकः । न० २४ । २० ॥
 अनुक्रमणिका । श्रीभागवतग्रन्थस्य । द्वा० १२ ॥

अनुतापनः । दनोः पुत्रः । ष० ६ । ३१ ॥
 १ अनुमतिः । अङ्गिरसः पुत्री । माता श्रद्धा । च०
 १ । ३४ । धातुरादित्यस्य भार्या । पुत्रः पूर्ण-
 मासः । ष० १८ । ३ ॥
 २ अनुमतिः । शाल्मलिद्वीपस्था नदी । पं० २० ।
 १० ॥
 अनुश्लोचा । अप्स० । द्वा० ११ । ३८ ॥
 अनुष्टुप् । छन्दः । तृ० १२ । ४५ ॥
 अनुहादः । हिरण्यकशिपोः पुत्रोऽसुरः । माता
 कयाधूः । ष० १८ । १३ ॥
 अनूरुः । अरुणः । पिता कश्यपः । माता विनता
 (सुपर्णा) ष० ६ । २२ ॥
 अनूर्मिमन्त्रम् (श्रेयता) सिद्धिः । ए० १५ । १८ ॥
 अनृतम् । ष० १७ । २५ ॥ ३२ । ३९ ॥
 निन्दा अ० २० । ३-॥
 १ अनेनाः । क्ष० । सू० वं० । न० ६ । २० ॥
 २ अनेनाः । क्ष० । सो० वं० । आयोः पुत्रः । न०
 १७ । २ ॥ तत्पुत्रः शुद्धः । ११ ॥
 अन्तकाले कर्तव्यम् । द्वि० १ । १५ ॥
 अन्तरिक्षम् । ऊर्ध्वलोकः । अस्य भुवर्लोक इति
 नामान्तरम् । पं० २४ । ५ ॥
 १ अन्तरिक्षः । क्ष० । सू० वं० । न० १२ ।
 १२ ॥
 २ अन्तरिक्षः । असु० । द० ५९ । १२ ॥
 ३ अन्तरिक्षः । ऋषभदेवस्य पुत्रः । पं० ४ । ११ ॥
 ए० ३ । ३ ॥
 अन्तर्धानः । क्ष० । विजिताश्वस्य नामान्तरम् । पुत्राः
 पावकः पवमानः शुचिः हविर्धानश्च । च० २४ ।
 ३ ॥

अन्तर्यामिपूजा । तृ० २९ । २१ ॥
 अन्तिभारः । क्ष० । सो० वं० । न० २० । ६ ॥
 अन्धं तमः । तृ० २५ । ७ ॥ ३० । २८ । ३३ ॥
 पं० १४० । २८ ॥ स० ६ । ६ ॥ अ० ४ ।
 १० ॥ दृ० ४९ । २४ ॥ ६० । ३५ ॥ ए०
 ८ । ७ ॥ १७ । ५८ ॥ २६ । ३ ॥
 अन्धः । नदः । पं० १९ । १८ ॥
 १ अन्धकः । क्ष० । सो० वं० । पिता सात्वतः ।
 न० २४ । ६ ॥
 २ अन्धकः । क्ष० । सो० वं० । ३अनोः पुत्रः ।
 न० २४ । २० ॥
 अन्धकूपः । नरकः । पं० २६ । ७ । १७ ॥
 १ अन्धतामिस्रम् । अविद्यावृत्तिः । तृ० १२ । २ ॥
 २० । १८ ॥
 ३ अन्धतामिस्रम् । नरकः । पं० २६ । ७ । ९ ॥
 अन्नदानम् । प्र० १२ । ९ ॥
 अन्नादः । क्ष० । सो० वं० । पिता कृष्णः । माता
 मित्रविन्दा ॥ द० ६१ । १६ ॥
 अन्यदेवोपासकाः । प्र० २ । २७ ॥ पं० ९ ।
 १२-१९ ॥ १४ । २९ ॥ ष० १६ । ३८ ॥
 अपराजितः । लोकालोकपर्वतस्थः उत्तरदिग्गजः ।
 पं० २० । ३९ ॥
 अपराजिता । शाकद्वीपस्था नदी । पं० २० ।
 २६ ॥
 अपशकुनम् । दुर्निमित्तम् । प्र० १४ । २-२० ॥
 तृ० १७ । ४-१४ ॥ द० ४२ । २७-३१ ॥
 अपाण्डवेयाम्नाप्रयोगः । प्र० ८ । ११ ॥
 अपांतरतमः । ऋ० । ष० १५ । १२ ॥
 अपुनर्भवः । प्र० १८ । १३ ॥

अमृत्त्वम् । उत्पत्तिः । तृ० २६ । ४१ ॥
 अप्रतिरथः । १० क्ष० । सो० वं० । पिता अन्तिभारः ।
 पुत्रः कण्वक्रषिः । न० २० । ६ ॥
 अप्रतिहताज्ञा । सिद्धिः । ए० १५ । ७, २७ ॥
 असौर्यामः । देवः । तृ० १२ । ४० ॥
 अप्सरसः । स्वर्वेश्याः । क्षीरसागरादुत्पत्तिः । अ०
 ८ । ७ ॥ माता मुनिः । ष० ६ । २७ ॥
 ब्रह्मणा सृष्टाः । तृ० २० । ३८ ॥
 अभयः । धर्मप्रजापतेः पुत्रः । माता दया । च० १ ।
 ५० ॥
 अभयम् । लक्षद्वीपस्थं वर्षम् । पं० २० । ३ ॥
 अभया । कौञ्चद्वीपस्था नदी । पं० २० । २१ ॥
 अभिजित् । मुहूर्तः । तृ० १८ । २७ ॥
 अभिमन्युः । क्ष० । सो० वं० । १ अर्जुनस्य पुत्रः ।
 माता सुभद्रा । भार्या उत्तरा । पुत्रः २ प्ररीक्षित् ।
 न० २२ । ३३ ॥ बृहद्बलस्य वधः । १२ । ८ ॥
 तृ० ३ । १७ ॥
 अभिमानः । तृ० ६ । २५ ॥
 अमर्षणः । क्ष० । सू० वं० । न० १२ । ७ ॥
 अमितः । क्ष० । सो० वं० । न० १५ । २ ॥
 अमित्रजित् । क्ष० । सू० वं० । न० १२ । १२ ॥
 अमूर्तरयः । क्ष० । सू० वं० । द्वि० ७ । ४४ ॥
 १ अमृतम् । पीयूषम् । सुधा । तदर्थं क्षीरोदमथनम् ।
 अ० ५ । ११-८ ॥ तस्योत्पत्तिः । ८ । ३४ ॥
 देवेभ्यः परिवेषणं मोहिन्या । ९ । १७ ॥
 २ अमृतम् । लक्षद्वीपस्थं वर्षम् । पं० २० । ३ ॥
 अमृतप्रभाः । सार्वर्णिमन्वन्तरीया देवाः । अ० १३ ।
 ११ ॥

अमृतरसकूपः । त्रिपुरासुराणाम् । गोरूपिणा विष्णुना
तत्पानम् । स० १० । ६२ ॥ •

अमृतौघा । क्रौञ्चद्वीपस्था नदी । पं० २० । २१ ॥

१ अम्बरीषः । क्ष० । सू० वं० नाभागस्य पुत्रः ।

न० ४ । १३ ॥ पुत्राः विरूपः । केतुमान्

शम्भुश्च । ६ । १ ॥ अश्वमेधः । ४ । २२ ॥

द्वादशीव्रताचरणम् । २९ ॥ दुर्वाससा तन्मार-

णाय अभिचारेण कृत्यानिर्माणम् । ४६-७१ ॥

सुदर्शनस्तुतिः । ५ । ६ ॥

२ अम्बरीषः । क्ष० । सू० वं० । पिता मान्धाता ।

न० ६ । ३८ ॥ पितामहेन युवनाश्वेन पुत्रत्वेन

स्वीकृतः । ७ । १ ॥

अम्बालिका । विचित्रवीर्यस्य भार्या । पुत्रः व्या-

साज्जातः पाण्डुः । न० २२ । २३-२५ ॥

अम्बिका । विचित्रवीर्यस्य भार्या । पुत्रः व्यासाज्जातो-

धृतराष्ट्रः । न० । २२ । २१-२६ ॥

अम्बुधारा । आयुष्मतो भार्या । पुत्रः ६ ऋषभः ।

अ० १३ । २० ॥

अयनम् । कालविशेषः । तृ० ११ । १२ । पं० २१ ।

३-६ ॥

अयःपानम् । नरकः । पं० २६ । ७ । २९ ॥

अयुतः । क्ष० । सो० वं० । न० २२ । १० ।

अयुताजित् । क्ष० । सो० वं० । भजमानस्य पुत्रः न०

२४ । ८ ॥

१ अयुतायुः । क्ष० । सू० वं० । पिता सिन्धुद्वीपः ।

पुत्रः ऋतुपर्णः । न० ९ । १६ ॥

२ अयुतायुः । क्ष० । सो० वं० । न० २२ । ४६ ॥

अयोग्यलक्षणम् । च० ३ । १७ ॥ पं० ९ ।

१७ ॥ ष० ३ । २८-२९ ॥ द० १ ।

५८ ॥ ए० ५ । ६-१० ॥ १० । २७-

३३ ॥ १८ । ४० -४१ ॥

अयोमुखः । दनोः पुत्रोऽसुरः । ष० ६ । ३० ॥

१० । १९ ॥

अराजकजनपददोषाः । च० १४ । ३८ ॥

अरिजित् । क्ष० । सो० वं० । पिता कृष्णः ।

माता भद्रा । द० ६१ । १७ ॥

अरिमर्दनः । क्ष० । सो० वं० । पिता श्वफल्कः ।

न० २४ । १६ ॥

अरिष्टम् । अपशकुनशब्दं पश्यत ॥

१ अरिष्टः । दनुपुत्रोऽसुरः । ष० ६ । ३० ॥

२ अरिष्टः । वृषभरूपी असुरः । कृष्णेन हतः ।

तस्य २ ककुद्भीति नामान्तरम् । द० ३६ । १-

१५ ॥

१ अरिष्टनेमिः । क्ष० । सू० वं० । १ पुरुजित्

पुत्रः । न० १३ । २३-॥

२ अरिष्टनेमिः । ऋषिः । प्र० १९ । ९ ॥

अरिष्टा । कश्यपभार्या । दक्षपुत्री । पुत्रा गन्धर्वाः

(अश्वाः) । ष० ६ । २५-२९ ॥

१ अरुणः । क्ष० । सू० वं० । तत्पुत्रः त्रिवन्धनः ।

न० ७ । ४ ॥

२ अरुणः । दनुपुत्रोऽसुरः । ष० ६ । ३० ॥

३ अरुणः । नरकासुरपक्षीयोऽसुरः । द० ५९ ।

१२ ॥

४ अरुणः । ताक्ष्यापरनाम्नः कश्यपस्य पुत्रः । माता

विनता । ष० ६ । २२ ॥ सूर्यस्य सारथ्यकरणम् ।

पं० २१ । १६ ॥

अरुणाः । ऋषयः । अ० १३ । २५ । प्र० १९ ।

११ ॥

अरुणा । पृक्षद्वीपस्था नदी । पं० २० । ४ ॥

अरुणिः । ऋ० । ब्रह्मपुत्रः । च० ८ । १ ॥

अरुणोदा । मन्दरप्रभवा नदी । पं० १६ । १७ ॥

अरुन्धती । ० कर्दमप्रजापतिपुत्री । वसिष्ठस्य भार्या ।
तृ० २४ । २३ ॥ ऊर्जेति नामान्तरम् । च०
१ । ४० ॥

१ अर्कः । देवः । पिता धर्मप्रजापतिः । अष्टवसुष्व-
न्यतमः ॥ माता ३ वसुः । भार्या वासना । ष०
६ । ११-१३ ॥

२ अर्कः । क्ष० । सो० वं० । न० २१ । ३१ ॥
अर्चा । प्रतिमा । तद्विधितस्त्राशस्त्यादयः । तृ०
२९ । २१-२७ ॥ च० ८ । ५४-६१ ॥
द० ८४ । १० ॥ ८६ । ५५ ॥ ए० २ ।
४७ ॥ ११ । ४२ ॥ २७ । ९-१६ ॥

१ अर्चिः । २ दक्षपुत्री । कृशाश्वस्य भार्या । ष० ६ ।
२० ॥

२ अर्चिः । पृथुचक्रवर्तिनो भार्या । महालक्ष्म्यंशभू-
ता । च० १५ । २-६ ॥ २३ । १९-२६ ॥

१ अर्जुनः । क्ष० । सो० वं० । पिता पाण्डुः । माता
कुन्ती । इन्द्रांशभूतः । कृष्णस्तुतिः । प्र-७ ।
१२-२५ ॥ अश्वत्थामप्रयुक्तब्रह्मशिरोस्त्रस्य प्रत्य-
स्त्रप्रयोगः । २९ ॥ द्वारकागमनम् । १२ ।
३६ ॥ युधिष्ठिरेण तन्मुखस्य विच्छाद्यत्वकारण-
प्रश्नः १४ । ३९-४४ ॥ युधिष्ठिराय कृष्णस्य
परलोकगमनवृत्तान्तकथनम् । प्र० १५ ॥ भार्या
द्रौपदी । पुत्रः श्रुतकीर्तिः । न० २२ । २७-
२९ ॥ अन्या भार्या सुभद्रा । पुत्रः अभिमन्युः ।
३३ ॥ तृतीया भार्या चित्राङ्गदा । पुत्रो बभ्रु-

वाहनः । चतुर्थी उल्लपी । पुत्रः इरावान् । ३२ ॥
यतिवेषेण सुभद्रापहारः द० । ८६ । ३-
१२ ॥ [मृतस्य ब्राह्मणशिशोः रक्षणप्रतिज्ञानम् ।
द० पृ० ११० ॥] मित्रविन्दास्वयंवरे लक्ष्यवेध-
यत्नः । ८३ २४ ॥

२ अर्जुनः । क्ष० । सो० वं० । पिता कृतवीर्यः । न०
१५ । १७-४१ ॥ वधः परशुरामेण । ३५ ॥
पुत्राः २३ । २४-॥ अस्य कार्तिवीर्यार्जुन इति
प्रसिद्धं नाम ॥

अर्जुनपालः । क्ष० सो० वं० । न० २४ । ४४ ॥
अर्जुनवृक्षौ । कृष्णेन भग्नौ । द० १० । २३-
२७ ॥

१ अर्थः । द्वितीयः पुरुषार्थः । प्र० २ । ९ ।

२ अर्थः । देवः । पिता धर्मप्रजापतिः । माता बुद्धिः ।
च० १ । ५१ ॥

अर्थसिद्धिः । साध्यानां पुत्रः ष० ६ । ७ ॥

अर्यमा । पिता कश्यपः । माता अदितिः । पत्नी
मातृका । पुत्राः चर्षणयः । ष० ६ । ३९-
४२ ॥ द्वादशादित्येष्वन्यतमः ॥

अर्वाक्स्रोतसां सर्गः । तृ० १० । २५ ॥

अलकनन्दा । कैलासस्था नदी । गङ्गायाः शाखाभूता ।
च० ६ । २४ ॥ पं० १७ । ५ । ९ ॥

अलका । कुबेरस्य पुरी । ध्रुवस्य गमनम् । च० १० ।
५ ॥

अलम्बुषा । अप्सराः । तस्यां तृणविन्दोः सकाशात्
इडविडानाभ्याः पुत्र्याः, विशालः शून्यवन्धुः
धूम्रकेतुः इति सुतत्रयस्य चोत्पत्तिः । न० २ ।
३०-३३ ॥

अलर्कः । क्ष० । सो० वं० । ३द्युमतः पुत्रः । न०
 १७ । ६-८ ॥ दत्तात्रेयस्य शिष्यः । प्र० ३ ।
 ११ ॥ द्वि० ७ । ४४ ॥
 अवटनिरोधः । नरकः । पं० २६ । ७, ३४ ॥
 अवटोदा । नदी । पं० १९ । १८ ॥
 अवतारप्रयोजनम् । प्र० १ । १३ ॥ ८ । ३२-
 ३५ ॥ १० । २५ ॥ तृ० २ । १५ ॥ ५ ।
 १६ । ४२ ॥ १७ । ३१ ॥ २४ । १० ।
 १८ । ३६ । ३७ ॥
 अवतारमालिका । प्र० ३ । १-२५ ॥ द्वि० ७ ।
 १-३८ ॥ द० ४० । १७-२२ ॥ ए० ४ ।
 ३-१३ ॥
 अवतारानुचरितम् । ईशकथा । पुराणलक्षणम् । द्वि०
 १० । ५ ॥
 अवयवसृष्टिः । द्वि० १० । १५-३२ ॥ तृ० ६ ।
 ११-३४ ॥
 अवधूतः । ब्रा० । यदुराजेन संवादः । चतुर्विंश-
 तिगुरुकथा । ए० ७ । २४-९ । ३३ ॥
 अवध्याः । प्र० ७ । ३५ ॥
 अवन्ती । नगरी । द० ४५ । ३१ ॥
 अवरोधनः । क्ष० । पिता ३गयः । पं० १५ ।
 १४ ॥
 अविज्ञातम् । शालमलिद्वीपस्थं वर्षम् । पं० २० ।
 ९ ॥
 अविज्ञातः । पिता य(ज्व)ज्ञवाहुः । पं० २० । ९ ।
 अविद्या । पाञ्चपर्वणी । सृष्टिः । तृ० १२ । २ ॥
 २० । १८ ॥ प्र० ३ । ३३ ॥ द्वि० ६ । २० ॥
 अविपक्वकषायः । प्र० ६ । २२ ॥

अवीक्षित् । क्ष० । सू० वं० । पिता करन्धमः । पुत्रो
 मरुतः । न० २ । २६ ॥
 अवीचिः । नरकः । पं० २६ । ७ ॥ २८ ॥
 अव्यक्तम् । श्रीतत्त्वम् । तृ० ५ । २७ ॥
 अव्याकृतम् । तृ० ११ । ३७ ॥
 अशना । महाबलेर्भार्या । ष० १८ । १७ ॥ विन्ध्या-
 वलिः कोटरा इति नामान्तरे ॥
 अशरीरवाक् । नारदं प्रति । प्र० ६ । २१ ॥ ३
 भरतं प्रति न० २० । २० । कंसं प्रति । द०
 १ । ३४ ॥ रुक्मिणं प्रति द० ६१ । ३३ ॥
 अशोकः । (विशोकः) त्रिवकायाः पुत्रः । पिता
 कृष्णः । द० पृष्ठम् । ११५ ॥
 अशोकवर्धनः । द्वा० १ । १३ ॥
 अशपकः । क्ष० । सू० वं० । कल्पाषपादस्य पुत्रः ।
 माता मदयन्ती । तत्पुत्रो मूलकः । न० ९ । ४० ॥
 अश्वत्थामा । ब्राह्मणः । पिता द्रोणाचार्यः । माता कृपी ।
 रुद्रांशभूतः । तद्विषयकी कथा । प्र० ७ । १३-
 ५८ ॥
 अश्वमेधः । क्रतुश्रेष्ठः । युधिष्ठिरस्य । प्र० १२ ।
 ३४ ॥ तृ० ३ । १८ ॥ परीक्षितः १६ । ३ ॥
 पृथुचक्रवर्तिनः । च० १९ ॥ इन्द्रस्य । ष०
 १३ । १९ ॥ १ अम्बरीषस्य । न० ४ । १३ ॥
 ३ भरतस्य । २० । २५ ॥ वसुदेवस्य । द०
 ८४ । ४२-॥ महाबलेः । अ० १८ ॥
 सगरस्य । न० ८ । ८ ॥
 अश्वमेधजः । क्ष० । सो० वं० । न० २२ । ३९ ॥
 अश्वशिराः । ऋ० । अथर्वणः पुत्रः । माता चित्तिः ।
 च० १ । ४२ ॥ दध्यङ् इति नामान्तरम् ॥

अश्वसेनः । क्ष० । सो० वं० । पिता कृष्णः । माता
सत्या । द० ६१ । १३ ॥

अश्वः । सृष्टिः । तृ० १० । २२ ॥

अश्विनौ । सूर्यपुत्रौ नासत्यदस्यौ । बडबारूपधारिण्यां
संज्ञादेव्यां जातौ । ष० ६ । ४० ॥ च्यवनाय
यौवनवयोदानम् । न० ३ । ११ ॥ माध्यां जातौ
पुत्रौ नकुलः सहदेवश्च । २२ । २८ ॥

अष्टकः । ऋ० । विश्वामित्रस्य पुत्रः । न० १६ ।
३६ ॥

अष्टमं मन्वन्तरम् । अधिपतिः सार्वर्णिः । अ० १३ ।
११ ॥

अष्टवसवः । ५ वसु शब्दं पश्यत ॥

अष्टाङ्गयोगः । तृ० २८ ॥

अष्टादश असौहिण्यः । तृ० ३ । १४ ॥

अष्टादशपुराणानि । नामानि । द्वा० ७ । २३ ॥
लक्षणपञ्चकं दशकं च । ८-२३ ॥ तद्ग्रन्थ-
संख्या । १३ ॥

अष्टादशसिद्धयः । ए० १५ ॥

असत्यम् । प्र० १७ । २५ ॥ अनृतशब्दं पश्यत ॥

असमञ्जः । क्ष० । सू० वं० । सगरस्य पुत्रः । माता
केशिनी । पुत्रः अंशुमान् । न० ८ । १५ ॥

असिक्री । पञ्चजनप्रजापतेर्दुहिता । रदक्षप्रजापते-
र्भार्या । ष० ४ । ५१ ॥

असितः । ऋ० । देवलोऽप्ययमेवेति भाति । तत्तीर्थम् ।
तृ० १ । २२ ॥

असिपत्रवचम् । नरकम् । पं० २६ । ७ । १५ ॥

असीमकृष्णः । क्ष० । न० २२ । ३९ ॥

असुः । प्राणशब्दं पश्यत ॥

असुराः । नामानि । ष० १० । १९-२१ ॥ अ०
१० ॥ जयः । तृ० १७ । १९ ॥ ष० ७ ।
१७ ॥ अ० ५ । १५ ॥ १५ । ३३ ॥

अस्तिः । जरासन्धस्यपुत्री कंसस्य भार्या । द० ५० ।
१ ॥

अहंतत्त्वम् । तृ० ५ । २९ ॥ ष० २५ ॥ २६ ।
२३ ॥ द्वि० ५ । २४ ॥

अहंयातिः । क्ष० सो० वं० । बहुगवस्य पुत्रः ।
रौद्राश्वस्य पिता । न० २० । ३ ॥

अहल्या । सुद्वलऋषेः पुत्री । गौतमस्य भार्या । पुत्रः
शतानन्दः । न० २१ । ३४ ॥

अहिर्बुध्न्यः । एकादशरुद्रेष्वन्यतमः । ष० ६ ।
१८ ॥

अहोरात्रमानम् । पं० २१ । ४ ॥

आ०

आकाशः । नभस्तत्त्वम् । द्वि० ५ । २५ ॥ तृ०
५ । ३२ ॥ २६ । ३२ ॥

१ आकूतिः । स्वायंभुवमनुपुत्री । रुचिप्रजापतेर्भार्या ।
पुत्रो यज्ञनामा भगवान् । पुत्री दक्षिणा । च० १ ।
१-॥ द्वि० ७ । २ ॥

२ आकूतिः । सर्वतेजसः पत्नी । च० १३ । १४-॥

३ आकूतिः । पृथुषेणस्य भार्या । पं० १५ । ६ ॥

आगमः । प्रमाणम् । ए० १९ । १७ ॥

आग्नीध्रः । प्रियव्रतस्य पुत्रः । माता बर्हिष्मती ।
पं० १ । २५ ॥ पूर्वचित्तिनाम्न्यामप्सरसि तस्य
नवपुत्रोत्पत्तिः । २ । २-२० ॥

आग्नीध्रकः । ऋषिः । अ० १३ । २८ ॥

आङ्गिरसम् । सत्रम् । द० २३ । ३ ॥

१ आङ्गिरसी । नदी । पं० २० । ४ ॥

२ आङ्गिरसी । ४ वसुनामकवसोभार्या । पुत्रो विश्व-
कर्मा । ष० ६ । १५ ॥

आजगरः । अजगरवृत्तिः निरुद्यमः कश्चिद्ब्राह्मणः ।
प्रह्लादेन संवादः । स० १३ । ११-४५ ॥

आज्यपाः । पितरः । पत्नी दक्षपुत्री स्वधा । च० १ ।
६३ ॥

आण्डकोशः । तृ० ११ । ३९ ॥

आढ्यः । गुणाढ्यः ए० १९ । ४३ ॥

आततायी । प्र० ७ । ५३ ॥

आतपः । विभावकनामकवसोः पुत्रः । माता १ उषा ।
ष० ६ । १६ ॥

आत्यन्तिकप्रलयः । द्वा० ४ । ३४ ॥

आथर्वणः । दध्यङ् शब्दं पश्यत ॥

आदित्यव्यूहः । द्वा० ११ । ३०-॥

आदित्याः । द्वादश । ष० ६ । ३९ ॥ द्वा० ११ ।
३२ ॥

आदिदैत्यः । हिरण्याक्षः । द्वि० ७ । १ ॥ तृ०
१४ । २ ॥

आदिराजः । पृथुचक्रवर्ती । च० २० । ३२ ॥

आदिशेषः । सर्पराजः । माता कद्रूः । रूपवर्णनं
स्तुतिश्च । पं० २५ । १-१५ ॥ ष० १६ ।

३०-३२ ॥ चित्रकेतुना तस्तुतिः । ३४-४८ ॥

आध्यात्मिकयोगः । तृ० २५ । १३-॥

आनकः । क्ष० सो० वं० । शूरराजस्य पुत्रः । वसु-
देवस्य भ्राता । न० २४ । २८ ॥ भार्या कङ्का ।
४१ ॥

आनकदुन्दुभिः । वसुदेवस्य नामान्तरम् । न० २४ ।
२९-३० ॥

आनर्तः । क्ष० सू० वं० । शयतिः पुत्रः । तत्पुत्रो
रेवतः । न० ३ । २७ ॥

आनर्ताः । आनर्तेन निर्मितो देशः । न० ३ ।
२८ ॥

आनुः । अनुशब्दं पश्यत ॥

आन्ध्रः । क्ष० सो० वं० । बलिराजस्य भार्यायां दीर्घ-
तमस ऋषेर्जातः पुत्रः । न० २३ । ५ ॥

आन्ध्रवंशः । द्वा० १ । २२-॥

आन्वीक्षिकी । विद्या । दत्तात्रेयेण स्वशिष्येभ्यः प्रह्ला-
दादिभ्य उपदिष्टा । प्र० ३ । ११ ॥

आपः । जलशब्दं पश्यत । द्वि० १० । १० ॥

आप्यायनम् । शाल्मलिवर्षस्य नामान्तरम् । पं०
२० । ९ ॥

१ आमः । क्रौञ्चस्य नामान्तरम् । पं० २० । २१ ॥

२ आमः । क्ष० सो० वं० । पिता कृष्णः । माता
सत्या । द० ६१ । १३ ॥

आम्बः । क्ष० सो० वं० । पिता कृष्णः । माता नाम्न-
जिती । प्र० १० । २९ ॥

१ आयतिः । मेरुपर्वतपुत्री । धातुभार्या । पुत्रः मृकण्डुः
च० १ । ४४ ॥

२ आयतिः । क्ष० सो० वं० । नहुषस्य पुत्रः । न०
१८ । १ ॥

१ आयुः । प्राणनामकवसोः पुत्रः । ष० ६ । १२ ॥

२ आयुः । क्ष० सो० वं० । पुरूरवसः पुत्रः ।
न० १५ । १ ॥ पुत्राः नहुषाद्वयः पञ्च ।
१७ । १ ॥

३ आयुः । क्ष० सो० वं० । पुरुहोत्रस्य पुत्रः । न०
२४ । ६ ॥

४ आयुः । जीवितकालः । तस्य व्ययः । प्र० १६ ।
१० ॥ १७ । १० ॥ द्वि० १ । ३ ॥ ३ ।
१७ ॥ स० ६ । ६ ॥

५ आयुः । क्ष० सो० वं० । पिता कृष्णः । माता
भद्रा द० ६१ । १७ ॥

आयुर्दा । शाकद्वीपस्था नदी । पं० २० । २६ ॥

आयुर्वेदः । द्वि० ७ । २१ ॥ तृ० १२ । ३८ ॥
अ० ८ । ३५ ॥ न० १७ । ४ ॥

आयुष्मान् । ६ ऋषभस्य पिता । भार्या अम्बुधारा ।
अ० १३ । २० ॥

आरब्धः । क्ष० सो० वं० । सेतोः पुत्रः । तत्पुत्रः
गान्धारः । न० २३ । १५ ॥

अर्जवम् । गुणः । प्र० १६ । २७ ॥

आर्यकः । धर्मसेतुनामकभगवदवतारस्य पिता । भार्या
वैश्रता । अ० १३ । २६ ॥

आर्यका । कौञ्चद्वीपस्था नदी । पं० २० । २१ ॥

आर्यावर्तः । न० ६ । ५ ॥

आर्षभाः । ऋषभदेवपुत्राः । पं० ४ । ११ ॥ तेषां
निमिसत्रगमनम् । ए० २ । १४-५ । ४२ ॥

आर्ष्टिषेणः । ऋ० । प्र० १९ । १० ॥ द्वि० ७ ।
४५ ॥

आवन्त्यः । ऋ० । सुकर्मणः शिष्यः । द्वा० ६ ।
७७ ॥

आवरणः । १ भरतस्य पुत्रः । पं० ७ । ३ ॥

आवर्तनः । जम्बूद्वीपस्य उपद्वीपः । पं० १९ । ३० ॥

आविर्होत्रः । १ ऋषभदेवस्यपुत्रः पं० ४ । ११ ॥

निमिराजाय ज्ञानोपदेशः । ए० ३ । ४३ ॥

आशीः । भगनामकादित्यस्य पुत्री । ष० १८ । २ ॥

आश्रमाः । ब्रह्मचर्यादयश्चत्वारः । तृ० १२ । ४१ ॥
ए० १८ । ४१ ॥ स० ११-१४ ॥

आश्रमापशदाः । स० १५ । ३८ ॥

आश्रयः । पुराणलक्षणम् । परंब्रह्म परमात्मा । द्वि०
१० । १ । ७ ॥ तदुक्तिः द्वादशे स्कन्धे ॥

आश्विनमासः । इषमासः द्वा० ११ । ४३ ॥

आषाढमासः । शुचिमासः । द्वा० ११ । ३६ ॥

आसङ्गः । क्ष० सो० वं० । श्वफलकस्य पुत्रः । न०
२४ । १६ ॥

आसनप्रकाराः । ए० १४ । ३२ ॥

आसुरिः ऋ० । कपिल ऋषेः शिष्यः । प्र० । ३ ।
१० ॥ ष० १५ । १४ ॥

आसुरी । देवजितो भार्या । पं० १५ । ३ ॥

आस्तिक्यम् । प्र० १६ । २९ ॥

आहुकः । क्ष० सो० वं० । पुनर्वसोः पुत्रः । पुत्रौ
उग्रसेनः देवकश्च । न० २४ । २९ ॥

आहुकी । आहुकस्य स्वसा । न० २४ । २१ ॥

इ

इक्षुमती । नदी । पं० १० । १ ॥

इक्षुरसोदः । द्वितीयो महासमुद्रः । पं० २० । ७ ॥

इक्ष्वाकुः । वैवस्वतमनोः पुत्रः । माता श्रद्धा । अ०
१३ । २ ॥ न० १ । ११-॥ तत्पुत्राः । न०
६ । ४ ॥

इज्या । तृ० १२ । ३७ ॥

इज्यामूर्तिः । प्र० १७ । ३४ ॥

इडविडा । (इडविला) विश्रवसो भार्या । पिता
तृणविन्दुः । माता अलम्बुषा । पुत्रः ऐडविलः
कुबेरः । न० २ । ३१ ॥

इडस्पतिः । तुषितेऽप्यन्यतमः । च० १ । ७ ॥
इतिहासपुराणानि । प्र० ४ । २० ॥ तृ० १२ ।
३९ ॥

इधमः । तुषितेऽप्यन्यतमः । च० १ । ७ ॥

इधमजिह्वः । प्रियव्रतस्य पुत्रः । पं० १ । २५ ॥

इन्द्रः । प्रतिमन्वन्तरम् एकैक इति चतुर्दशस्वपि
मन्वन्तरेषु चतुर्दशाधिपतीनां साधारणमिदं पदकृतं
नाम । तेषां प्रातिस्विकानि नामानि तु-यज्ञः १,
रोचनः २, सत्यजित् ३, त्रिशिखः ४, विभुः ५,
मन्त्रद्युम्नः (मन्त्रद्युम्नः) ६, पुरंदरः ७, महाबलिः
८, अद्भुतः ९, शम्भुः १०, वैधृतः ११,
ऋतधामा १२, दिवस्पतिः १३, शुचिः १४,
इति । इदानीं तनेषु भारतभागवतादिषु पुराणादिषु
विद्यमानाः गोत्रभिर्-वज्री पुरुहूतः इत्यादयः
शब्दाः पुरन्दरमेव बोधयन्ति ॥

इन्द्रद्युम्नः । पाण्ड्यदेशाधिपो राजा । अ० ४ । ७ ॥

इन्द्रप्रमदः । ऋ० । प्र० ९ । ७ ॥ १९ । ९ ॥

इन्द्रप्रमितिः । ऋ० । पैलस्य शिष्यः । तच्छिष्यो
माण्डूकेयः । द्वा० ६ । ५४ ॥

इन्द्रयागः । द० २४ ॥

इन्द्रलोकः । वर्णनम् । स० ४ । ८-१८ ॥ अ०
१५ । १२-२२ ॥

इन्द्रवाहः । क्ष० सू० वं० । पुरंजयः ककुत्स्थ इति
नामान्तरे । न० ६ । १२ ॥

इन्द्रशत्रुः । वृत्रः । ष० ११ । १० ॥

इन्द्रसावर्णिः । चतुर्दशो मनुः । अ० १३. ३३ ॥
तस्य मन्वन्तरम् । ३५ ॥

१इन्द्रसेनः । महाबलिः । अ० २२ । १३ ॥

२इन्द्रसेनः । देवऋषभस्य पुत्रः । ष० ६ । ५ ॥

३इन्द्रसेनः । म्लक्ष्मीपस्थः पर्वतः । पं० २० । ४ ॥

४इन्द्रसेनः । क्ष० सू० वं० । पिता कूर्चः । पुत्रो
वीतिहोत्रः । न० २ । १९ ॥

इन्द्रस्पृक् । ऋषभदेवस्य पुत्रः । पं० ४ । १० ॥

इन्द्रियाणि । द्वि० १ । २९ ॥ तृ० ६ ।
१२-२५ ॥ द्वि० ३ । २० ॥ गोलकानि ।

द्वि० ६ । १-१४ ॥ १० । १७-३२ ॥

अभिमानिनः । द्वि० ५ । ३०-३१ ॥ ६ ।

१-१० ॥ उत्पत्तिर्भगवतोऽवयवेभ्यः । द्वि० १ ।

२९ ॥ तज्जयमहिमा । पं० १ । १७ ॥

इधमवाहः । ऋ० । अगस्त्यस्य पुत्रः । माता लोपा-
मुद्रा । प्र० १९ । ९ ॥

इरा । ४ इलाशब्दं पश्यत ॥

इरावान् । अर्जुनस्य पुत्रः । माता उलूपी न० २२ ।
३२ ॥

१इला । प्राचेतसदक्षपुत्री । कश्यपस्य भार्या । पुत्राः
भूरुहाः । ष० ६ । २५. २८ ॥

२ इला । इक्ष्वाकीरपत्यम् । सुद्युम्न इति नामान्तरम् ।
न० १ । १६-२२ ॥ तस्यां बुधेन समागमात्
पुरूरवोनामकपुत्रोत्पत्तिः । ३५ ॥ शेषं सुद्युम्नशब्दे
पश्यत ॥

३ इला । वायोः पुत्री । ध्रुवस्य द्वितीया भार्या ।
च० १० । २ ॥

४ इला । वसुदेवस्य भार्या । न० २४ । ४९ ॥

इलावर्तः । ऋषभदेवस्य पुत्रः । पं० ४ । १० ॥

इलावृतः । पिता आग्नीध्रः । भार्या लता । पं० २ । १९, २३ ॥

इलावृतम् । जम्बूद्वीपस्थं वर्षम् । पं० १६ । ७ ॥ १७ । १५-२४ ॥

इल्वलः । असु० । पिता ह्रादः । माता धमनी । भ्राता वातापिः । ष० १८ । १५ ॥

इषंधराः । शाल्मलिद्वीपस्था जनाः । पं० २० । ११ ॥

१ इषः । वत्सरस्य पुत्रः । माता स्वर्वीथी । च० १३ । १२ ॥

२ इषः । आश्विनमासः ॥ द्वा० ११ । ४३ ॥

इषुकारः । चतुर्विंशतिगुरुष्वन्यतमः । ए० ९ । ११-१३ ॥

इमुमान् । क्ष० सो० वं० । न० २४ । ४१ ॥

इष्टं धमम् । धर्मः । ए० १९ । ३९ ॥

ई०

ईशः । गुणेष्वसक्तधीः ए० १९ । ४४ ॥

ईशकथा । पुराणलक्षणम् । हरेस्तद्भक्तानां च कथाऽस्मिन्ग्रन्थे न तत्र तत्रोक्ता ॥ द्वि० १० । ५ ॥

ईशानः । पृक्षद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । २६ ॥

ईशवास्यमिति । मन्त्रार्थः । अ० १ । ९-१६ ॥

ईशित्वम् । सिद्धिः । ए० १५ । १५ ॥

ईश्वरास्तित्वम् । च० २१ । २६-२९ ॥

उ०

उक्थम् । प्र० १५ । ६ ॥

उक्थ्यः । यागः । तृ० १२ । ४० ॥

उग्रः । एकादशस्तद्रेष्वन्यतमः । ष० ६ । १७ ॥

उग्रदंष्ट्री । मेरोः पुत्री । पं० २ । १९-२३ ॥

उग्रसेनः । क्ष० सो० वं० । आहुकस्य पुत्रः । तत्पुत्रः कंसः । न० २४ । २१-२४ ॥ राज्ये पट्टाभिषेकः । द० ४५ । १२ ॥

उग्रायुधः । क्ष० सो० वं० । नीपस्य पुत्रः । न० २१ । २९ ॥

उचथ्यः (उत्थ्यः) । ऋ० । अङ्गिरसः पुत्रः । माता श्रद्धा । च० १ । ३५ ॥ भार्या ममता । न० २० । ३७ ॥

उच्चैःश्रवाः । इन्द्रस्याश्वः । उत्पत्तिः क्षीरसमुद्रात् । अ० ८ । ३ ॥

उत्कः । (उत्कङ्कः) उदङ्कशब्दं पश्यत ॥

उत्थ्यः । उचथ्यशब्दं पश्यत ॥

उतामृतत्वस्येशान । इति मन्त्रार्थः । द्वि० ६ । १७ ॥

उत्कचः (उत्कटः । उत्कलः) असु० हिरण्याक्षस्य पुत्रः । स० २ । १८ ॥

उत्कटः । उत्कचशब्दं पश्यत ॥

१ उत्कलः । उत्कचशब्दं पश्यत ॥

२ उत्कलः । क्ष० सू० वं० । रसुद्युम्नस्य पुत्रः । न० १ । ४१ ॥

उत्कला । संराजो भार्या । पं० १५ । १४ ॥

उत्क्रमणम् । तत्प्रकारः । द्वि० २ । १९-३० ॥ च० ४ । २५ । २३ । १३-१८ ॥

उत्क्रान्तिः । उत्क्रमणशब्दं पश्यत ॥

१ उत्तमः । उत्तानपादस्य पुत्रः । माता सुरुचिः । च० ८ । ९ ॥ राक्षसैर्हतः । १० । ३ ॥

२ उत्तमः । तृतीयो मनुः । पं० १ । २८ ॥ तत्पुत्राः । अ० १ । २३ ॥

उत्तमप्रायश्चित्तम् । ष० १ । ११-१९ ॥ २ ।

१६ ॥ ३ । २४-३३ ॥

उत्तरः । विराटस्य पुत्रः । तत्पुत्री इरावती । प्र०

१६ । २ ॥

उत्तरकुरवः । देशः । पं १८ । ३४-३९ ॥

उत्तरा । विराटराजपुत्री । अभिमन्योर्भार्या । पुत्रः

२ परीक्षित् । तृ० ३ । १७ ॥

उत्तरायणम् । पं० २१ । ३-६ ॥

उत्तानपादः । क्ष० । स्वायंभुवननोः पुत्रः । च० १ ।

९ ॥ पुत्रो ध्रुवः उत्तमश्च । कथा । ८ -९ ॥

उत्तानवर्हिः । क्ष० सू० वं० । पिता शर्यातिः । न०

३ । २७ ॥

उत्पथः । चित्तविक्षेपः । अमार्गः । ए० १९ । ४२ ॥

उत्पाताः । अपशकुनशब्दं पश्यत ॥

उत्सर्गः । देवः । मित्रस्य पुत्रः । माता २ रेवती ।

ष० १८ । ६ ॥

उदक्स्वनः । क्ष० सो० वं० । ३ विष्वक्सेनस्य पुत्रः ।

पुत्रो भल्लादः । न० २१ । २६ ॥

उदङ्कः । (उत्तङ्कः) ऋ० । कुवल्याश्चैन धुन्धुनामका-

सुरघातनम् । न० ६ । २२ ॥

उदावसुः । क्ष० सू० वं० । मिथेः पुत्रः । न०

१३ । १४ ॥

उदासीनः । द्वि० ९ । ३ ॥

उद्गीथः । क्ष० । पिता भूमा । माता ऋषिकुल्या ।

पं० १५ । ६ ॥

उद्धवः । क्ष० सो० वं० । [वसुदेवभ्रातुर्देवभागस्य

पुत्रः । माता कंसा । सः बृहस्पतेः शिष्यस्तदंशश्च ।

कृष्णस्य मन्त्री भक्तश्च ।] नन्दव्रजगमनम् । द०

४६ ॥ कृष्णेन तत्त्वोपदेशः । ए० ६ । ४१-॥

कृष्णस्तुतिः । २९ । ३-॥ विदुरेणसंवादः ।

तृ० २-४ ॥ तस्य वस्वंशत्वम् । ४ । १ ॥

बदरिकागमनम् । तृ० ४ । ३२ ॥ द्वा० २९ ।

४७ ॥

उद्यानवर्णनम् । च० ९ । ६३ ॥ २५ । १७ ॥

अ० २ । ९ ॥

उन्नतिः । दक्षस्य पुत्री । धर्मप्रजापतेर्भार्या । तत्पुत्रो

दर्पः । च० १ । ५१ ॥

उपगुप्तः । (उपगुरुः) । क्ष० सू० वं० । न० १३ ।

२४ ॥

उपदानवी । वैश्वानरस्य पुत्री । हिरण्याक्षस्य भार्या ।

ष० ६ । ३४ ॥

१ उपदेवः । रुद्रसावर्णेः पुत्रः । अ० १३ ।

२७ ॥

२ उपदेवः । क्ष० सो० वं० । अकूरस्य पुत्रः ।

न० २४ । १७-१८ ॥

३ उपदेवः । क्ष० सो० वं० । देवकस्य पुत्रः । न०

२४ । २२ ॥

उपदेवा । क्ष० सो० वं० । देवकस्य पुत्री । वसु-

देवस्य भार्या । न० २४ । २३ ॥

१ उपनन्दः । क्ष० सो० वं० । पिता वसुदेवः ।

माता मदिरा । न० २४ । ४८ ॥

२ उपनन्दः । गोपवृद्धः । द० ११ । २२ ॥

उपवर्हिणः । गन्धर्वः । तस्य विश्वसृजां शापेन शूद्रत्व-

प्राप्तिः । ततोऽन्यजन्मनि नारदत्वेनोत्पत्तिः । स०

१५ । ६९-७३ ॥

उपवर्हिणः । क्रौञ्चद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० ।

२१ ॥

उपरतिः । विषयालंबुद्धिः । प्र० १६ । २७ ॥

उपरागः । सूर्यचन्द्रयोः राहुग्रहणम् । पं० २४ ।

२ ॥ सूर्योपरागः । द० ८२ ॥

उपरिचरः । ० वसुशब्दं पश्यत ॥ न० २२ । ५-६ ॥

उपवेदाः । आयुर्वेदः धनुर्वेदः गान्धर्ववेदः स्थापत्य-
वेदश्च । तृ० १२ । ३८ ॥

उपश्लोकः । ब्रह्मसावर्णेः पिता । अ० १३ । २१ ॥

उपस्थम् । स्त्रीणां जननेन्द्रियम् । द्वि० ६ । ८ ॥
१० । २६ ॥

उपेन्द्रः । २ जयन्तशब्दं पश्यत ॥

उपेन्द्रदत्तः । शुकाचार्यः । द्वि० ७ । ४५ ॥

उभयस्पृष्टिः । (उभयसृष्टिः) शाकद्वीपस्था नदी ।
पं० २० । २६ ॥

उरुः । क्ष० । इन्द्रसावर्णेः पुत्रः । अ० १३ ।
३३ ॥

उरुक्रमः । त्रिविक्रमः । माता अदितिः । पिता कश्यपः ।
भार्या कीर्तिः । पुत्रो बृहच्छ्लोकः । ष० ६ ।
३९ ॥ १८ । ८ ॥ वामन एवायम् । शेषं तत्र
पश्यत ॥

उरुक्रियः । क्ष० सू० वं० । न० १२ । १० ॥

उरुशृङ्गः । शाकद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । २६ ॥

उरुश्रवाः । क्ष० सो० वं० । न० २ । २० ॥

उर्वशी । अप्सराः । मित्रावरुणशापात् पुरुरवसि
वासः । न० १४ । १६-४९ ॥ पुत्रोत्पत्तिः ।

१५ । १ ॥ पुरुरवसे हितोपदेशः । १४ । ३६-

३९ ॥ ए० २६ । १४-१६ ॥ भगवतो नारा-

यणस्य देहात् (ऊरुप्रदेशात्) उत्पत्तिः । ए० ४ ।

१५ ॥ मार्गशीर्षमासनेतृत्वम् । द्वा० ११ ।

४१ ॥ मित्रावरुणाभ्यां तस्या दर्शनम् । ष०

१८ । ५-६ ॥

उलूकिका । (उलूपिका) पूतना । द्वि० ७ । २७ ॥

उलूपी । नागकन्या अर्जुनभार्या । पुत्रः इरावान् । न०
२२ । ३२ ॥

उल्मुकः । क्ष० । चक्षुर्नामकमनोः पुत्रः । माता
नडुला । भार्या पुष्करिणी । पुत्राः १ अङ्गः
१ सुमनाः १ ख्यातिः २ कतुः ३ अङ्गिराः १ गयः
इति षट् । च० १२ । १७ ॥

उलवणः । ऋ० । वसिष्ठपुत्रः । च० १ । ४१ ॥

उशना । कवेः पुत्रः । च० १ । ४५ ॥ तस्य
तीर्थम् । तृ० १ । २२ ॥

उशिकः । क्ष० सो० वं० । १ कृतेः पुत्रः । तत्पुत्रः
चेदिः । न० २४ । २ ॥

उशीनरः । क्ष० सो० वं० । महामनसः पुत्रः ।
तत्पुत्राः २ शिविप्रभृतयः । न० २३ । २ ॥

उशीनरराजः । सुयज्ञः । स० २ । २८ ॥

१ उषा । विभावसुनामकवसोभार्या । ष० ६ ।
१६ ॥

२ उषा । (ऊषा) बाणासुरपुत्री । विवाहोऽनिरुद्धेन ।
द० ६२-६३ ॥

उष्णिक् । छन्दः । प्रजापतेरुत्पत्त्या । तृ० १२ । ४५ ॥

ऊ०

ऊतयः । पुराणलक्षणम् । जीवानां संसारहेतुभूतानि
नानाविधकर्माणि । द्वि० १० । ४ ॥

१ ऊर्जः । क्ष० । वत्सरस्य पुत्रः । माता स्ववीथी ।
च० १३ । १२ ॥

२ ऊर्जः । ऊर्जमासः । कार्तिकमासः द्वा० ११ ।
४४ ॥

ऊर्जस्तम्भः । ऋ० । अ० १ । २० ॥

१ ऊर्जस्वती । प्रियव्रतस्य पुत्री । पं० १ । २४ ॥
उशनसो भार्या । पुत्री देवयानी । ३४ ॥

२ ऊर्जस्वती । प्राणनामकवसोभार्या । प० ६ ।
१२ ॥

ऊर्जा । कर्दमपुत्री । माता देवहूतिः । वसिष्ठस्य
भार्या । च० १ । ४० । पुत्राः चित्रकेतुप्रभृतयः ॥

ऊर्जितः । क्ष० सो० वं० । कार्तिवीर्यार्जुनस्य पुत्रः ।
न० २३ । २७ ॥

ऊर्जा । २ चित्ररथस्य भार्या । पं० १५ । १४ ॥

ऊर्ध्वकेतुः । क्ष० सू० वं० । न० १३ । २२ ॥

ऊर्ध्वगः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता
लक्षणा (माद्री) । द० ६१ । १५ ॥

ऊर्ध्वबाहुः । ऋ० । अ० ५ । ३ ॥

ऊर्ध्वरेतसः । सनकायाः ब्रह्मपुत्राः । च० ८ । १ ॥

ऊर्ध्वरोमा । कुशद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । १५ ॥

ऊर्ध्वलोकाः । भूः भुवः स्वः महः जनः तपः सत्यम्
इति सप्त । द्वि० १ । २७ ॥ ५ । ३८--३९ ॥

ऊषा । २ उषाशब्दं पश्यत ॥

ऋ०

ऋक् । ऋग्वेदः । तद्धारकः पैलः । प्र० ४ । २१ ॥
तृ० १२ । २७ ॥

१ ऋक्षः । पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥ अत्रिऋषिणा
तत्र तपश्चरणम् । च० १ । १७ ॥

२ ऋक्षः । क्ष० सो० वं० । अजमीढस्य पुत्रः ।
पुत्रः संवरणः । न० २२ । ३ ॥

ऋक्षराजः । जाम्बवान् ॥

ऋचीकः । ऋ० । और्वस्य पुत्रः । तद्भार्या गाधि-
राजपुत्री सत्यवती । पुत्रो जमदग्निः । न० १५ ।
५ ॥

ऋजुः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । माता
देवकी । न० २४ । ५४ ॥

ऋणत्रयम् । द० ८४ । ३९ ॥

ऋतम् । सूनुता वाणी । ए० १९ । ३८ ॥

१ ऋतः । चक्षुर्नामिकमनोः पुत्रः । च० १३ । १६ ॥

२ ऋतः । क्ष० सू० वं० । रविजयस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
१ शुनकः । न० १३ । २५ ॥

१ ऋतधामा । द्वादशमन्वन्तरीय इन्द्रः । अ० १३ ।
२८ ॥

२ ऋतधामा । क्ष० सो० वं० । वसुदेवप्रातुः कङ्कस्य
पुत्रः । न० २४ । ४४ ॥

१ ऋतध्वजः । सिद्धः ऋषिः । प० १५ । १५ ॥

२ ऋतध्वजः । प्रतर्दनस्य नामान्तरम् । न० १७ ।
६ ॥

ऋतम्भरा । लक्षद्वीपस्था नदी । पं० २० । ४ ॥

ऋतुः । मासद्वयात्मकः कालः । तृ० ११ । ११ ॥

ऋतुपर्णः । क्ष० सू० वं० । १ अयुतायुषः पुत्रः ।
तत्पुत्रः सर्वकामः । न० ९ । १७-॥

ऋतेयुः । क्ष० सो० वं० । रौद्राश्वस्य पुत्रः । माता
धृताची अप्सराः । पुत्रोऽन्तिभारः । न० २० ।
४-६ ॥

ऋभवः । दक्षाध्वरे उत्पन्ना देवाः । च० ४ । ३३ ॥

१ ऋभुः । ब्रह्मपुत्रः ऊर्ध्वरेता ऋषिः । च० ८ ।
१ ॥

२ ऋभुः । सिद्ध ऋषिः । ष० १५ । १२ ॥ प्रथ-
मोऽप्ययमेवेति भाति ॥

ऋश्यमूकः । पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥

भृश्यभृङ्गः । विभाण्डकऋषेः पुत्रः । भार्या शान्ता । न०
२३ । ८ ॥ तस्यागामिमन्वन्तरे सप्तर्षित्वम् । अ०
१३ । १५ ॥

१ ऋषभः । विष्ण्ववतारभूतः । नामेः पुत्रः । माता
मेरुदेवी । पं० ३ । २० ॥ भार्या जयन्ती । शतं
पुत्राः । तेषु ज्येष्ठो भरतः । पं० ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥

२ ऋषभः । भारतवर्षस्थः पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥

३ ऋषभः । मेरोः केसरपर्वतः । पं० १६ । २६ ॥

४ ऋषभः । लोकालोकपर्वतस्थः दिग्गजः । पं०
२० । ३९ ॥

५ ऋषभः । इन्द्रस्य पुत्रः । तन्माता पौलोमी । ष०
१८ । ७ ॥

६ ऋषभः । नवममन्वन्तरे भगवदवतारभूतः आयुष्म-
तः पुत्रः । माता अम्बुधारा । अ० १३ । २० ॥

७ ऋषभः । क्ष० सो० वं० । उपरिचरवसोः पुत्रः ।
न० २२ । ६ ॥

८ ऋषभः । कृष्णस्य पुत्रः । प्र० १४ । ३१ ॥

ऋषभदेवः । ६ ऋषभशब्दं पश्यत ॥

ऋषभावतारः । प्र० ३ । १३ ॥ द्वि० ७ । १० ॥

ऋषयः । अनेकेषां नामधेयानि । प्र० ९ । ६-८ ॥

१९ । ७-११ ॥ ष० १५ । १२-१५ ॥

द० ८४ । ३-॥ ८६ । १८-॥

१ ऋषिकुलेया । भूम्नो भार्या । पं० १५ । ६ ॥

२ ऋषिकुलेया । नदी । पं० १९ । १८ ॥

ऋषिसर्गावतारः । प्र० ३ । ८ ॥

ऋष्यः । क्ष० सो० वं० । दिलीपस्य पिता । न०
२२ । ११ ॥

ए०

एकः । क्ष० सो० वं० । रयस्य पुत्रः । न० १५ ।
२ ॥

एकचक्रः । दनुपुत्रोऽसुरः । ष० ६ । ३१ ॥

एकपत्नीव्रतम् । श्रीरामस्य । न० १० । ५५ ॥

एकशफाः । खरादयः । तेषां सृष्टिः । त० १० ।
२२ ॥

एकादशं मन्वन्तरम् । धर्मसावर्णिमन्वन्तरम् । अ०
१३ । २४ ॥

एकादशरुद्राः । भूतप्रजापतेः पुत्राः । माता सरूपा
(भूता) । ष० ६ । १६-१८ ॥

एकान्तिनः । भगवद्भक्तेषूत्तमाः । त० १५ ।

४८ ॥ ष० ९ । ४८ ॥ स० १० । ११ ॥

अ० ३ । २० ॥ न० २ । ११-१३ ॥

४ । १५-२१ ॥ द० १६ । २७ ॥ २३ ।

२६-२७ ॥ ३९ । २ ॥ ए० २० । ३४-

३६ ॥ द्वा० १० । १९-२४ ॥

ऐ०

ऐडविडः (ऐडविलः) । क्ष० सू० वं० । १६श-
स्थस्य पुत्रः । न० ९ । ४१ ॥

ऐन्द्री । इष्टिः । संतानप्रदा । युवनाश्वस्य । न० ६ ।
२६ ॥

ऐन्द्रियः । सर्गः । त० १० । १६ ॥

ऐरावतः । देवगजः । अ० ८ । ४ ॥

ऐलः । पुरुरवाः ॥

ऐलगीता । ए० २६ ॥

ऐश्वर्यम् । गुणः । प्र० १६ । २८ ॥ अणिमादयः

अष्टौ अष्टादश वा । ए० १९ । २७ ॥

ओ०

ओघवती । प्रतीकस्य पुत्री । ३ सुदर्शनस्य भार्या ।

न० २ । १८ ॥

ओघवान् । पूर्वोक्तस्य प्रतीकस्य पुत्रः । न० २ । १८ ॥

१ ओजः । गुणः । प्र० १६ । २९ ॥ द्वि० ५ ।

२६ ॥ १० । १५ ॥

२ ओजः । क्ष० सा० वं० । कृष्णस्य पुत्रः ।

माता माद्री द० ६१ । १५ ॥

ओषध्यः । तृ० ६ । १८ ॥

औ०

औत्तरेयः । २ परीक्षित् । प्र० १७ । ४० ॥

औदुम्बरः । वानप्रस्थावान्तरभेदः । तृ० १२ ।

४३ ॥

और्वः । ऋ० । प्र० १९ । १० ॥ सगरराजस्य

गुरुः । न० ८ । ८ ॥

क०

कंसः । क्ष० सो० वं० । उग्रसेनस्य पुत्रः । देवकस्य

पितृव्यपुत्रः । न० २४ । २४ ॥ पत्न्यौ अस्तिः

प्राप्तिश्च (प्राप्तिश्च) जरासन्धपुत्र्यौ । द० ५० । १ ॥

कालनेम्यंशः । ५१ । ४२ ॥ देवक्या हननोद्यमः ।

१ । ३५ ॥ देवकीसुताया हननोद्यमः । ४ । ३ ॥

तस्मै नारदेन नन्दादीनां देवपक्षत्वकथनम् । १ ।

६२-६४ ॥ कृष्णमानेतुमक्रूरप्रेषणम् । ३६ ।

२७ ॥ वधः कृष्णेन । ४४ । ३४-३८ ॥ तृ०

३ । १ ॥

कंसा । उग्रसेनस्य पुत्री । वसुदेवानुजस्य देवभागस्य

भार्या । न० २४ । २५ ॥

कंसावती । उग्रसेनस्य पुत्री । वसुदेवभ्रातुर्देवश्रवसो

भार्या । न० २४ । २५ ॥

ककुत्स्थः । क्ष० सू० वं० । १ पुरंजयस्य नामान्तरम् ।

न० ६ । १२ ॥

१ ककुद्भी । रेवतस्य पुत्रः । तस्य रैवत इति नामान्तरम् ।

पुत्री रेवती । न० ३ । २९ ॥

२ ककुद्भी । २ अरिष्टशब्दं पश्यत ॥

ककुप् । दक्षप्रजापतिपुत्री । धर्मप्रजापतेर्भार्या । पुत्रः

संकटः । ष० ६ । ४-६ ॥

ककुभः । पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥

कक्षीवान् । ऋ० । प्र० ९ । ७ ॥

१ कङ्कः । क्ष० सो० वं० । उग्रसेनस्य पुत्रः । न०

२४ । २४ ॥

२ कङ्कः । क्ष० सो० वं० । शूरस्य पुत्रः । वसुदेवस्य

भ्राता । न० २४ । २९ ॥

कङ्का । उग्रसेनस्य पुत्री । वसुदेवभ्रातुरानकस्य भार्या ।

न० २४ । २५ ॥

कचः । बृहस्पतेः पुत्रः । न० १८ । २२ ॥

कण्डुः । ऋ० । तस्य प्रम्लोचानाम्न्यामप्सरसि मारि-

षानामकपुत्र्या जननम् । च० ३० । १३ ॥

कण्वः । ऋ० । अप्रतिरथनामकक्षत्रियस्य पुत्रः ।

स ब्राह्मण्यं प्राप्तः । तत्पुत्रो मेधातिथिः । न०

२० । ६ ॥ [पुत्री शकुन्तला ।]

कद्रूः । दक्षपुत्री । ताक्ष्यापरनाम्नः कश्यपस्य भर्त्या ।

पुत्राः नागाः । ष० ६ । २२ ॥

१ कपिलः । योगी । कर्दमस्य पुत्रः । माता देवहूतिः ।
द्वि ७ । ३ ॥ तृ० २३ । ६-२४ । २६ ॥
देवहूत्यै तत्त्वोपदेशः । २५-३३ ॥ सगरपुत्राणां
भस्मीकरणम् । न० ८ । १० ॥

२ कपिलः । कुशद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० ।
१५ ॥

३ कपिलः । मेरोः केसरपर्वतः । पं० १६ । २६ ॥

४ कपिलः । दनुपुत्रोऽसुरः । ष० ६ । ३० ॥

कपिलाश्वः । क्ष० सू० वं० । कुवलयाश्वस्य पुत्रः ।
न० ६ । २४ ॥

कपोतदम्पतिकथा । ए० ७ । ५३ ॥

कपोतरोमा । क्ष० सो० वं० । न० २४ । २० ॥

कबन्धः । राक्ष० । रामेण हतः । न० १० । १२ ॥

कम्बलवर्हिषः । क्ष० सो० वं० । १अन्धकस्य पुत्रः ।
न० २४ । १९ ॥

कयाधुः । जम्भनामकस्यासुरस्य पुत्री । हिरण्यकंशिपो-
भार्या । ष० १८ । १२ ॥ गर्भिण्यास्तस्याः
नारदस्य आश्रमे वासः । स० ७ । १२-॥

१ करंधमः । क्ष० सू० वं० । खनिनेत्रस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः अवीक्षित् । न० २ । २५ ॥

२ करंधमः । क्ष० सो० वं० । त्रिभानोः पुत्रः । पुत्रो
मरुतः । न० २३ । १७ ॥

करभाजनः । ऋषभदेवस्य पुत्रः । तन्माता जयन्ती ।
पं० ४ । ११ ॥ निमिराजं प्रति धर्मोपदेशः ।
ए० ५ । २०-॥

करंभिः । क्ष० सो० वं० । न० २४ । ५ ॥

करवीरः । मेरोर्दक्षिणदिक्स्थः पर्वतः । पं० १६ ।
२७ ॥

करुशाधिपतिः । पौण्ड्रको वासुदेवः । द० ६६ ।
१ ॥

करुषः (करुषकः) । वैवस्वतमनोः पुत्रः । अ० १३ ।
३ ॥ न० १ । १२ ॥ तत्पुत्राः । २ । १६ ॥

करेणुमती । पाण्डवस्य नकुलस्य भार्या । न० २२ ।
३२ ॥

कर्णः । कुन्त्याः कानीनः पुत्रः । पिता सूर्यः । अधि-
स्थेन सूतेन वर्धितः । न० २३ । १३ ॥

कर्णौ । श्रोत्रशब्दं पश्यत ॥

कर्णिका । २ कङ्कस्य भार्या । न० २४ । ४४ ॥

कर्दमः । ऋ० । ब्रह्मणश्छायाया उत्पन्नः । तृ० १२ ।

२७ ॥ सरस्वतीतीरे तपश्चरणम् । २१ । ६-॥

देवहूत्या विवाहः । २२ । १५ ॥ देवहूत्या सह

रमणम् । २३ । १०-४७ ॥ नवकन्योत्पत्तिः ।

४७ ॥ कपिलनामकपुत्रोत्पत्तिः । २४ । २६ ॥

तत्कृता भगवत्स्तुतिः । २१ । १३ ॥ २४ । २७ ॥

यत्याश्रमस्वीकारः । २४ । ४१ ॥

कर्मजित् । क्ष० सो० वं० । न० २२ । ४७ ॥

कर्मनिन्दा । च० २५ । ३ ॥ २९ । ४७ ॥

पं० ५ । ५ ॥ १४ । २३ ॥ ष० ५ । ११ ॥

९ । ४९ ॥ १६ । ६० ॥ स० ७ । २८ ।

४१ ॥ अ० २४ । ४७ ॥ द० २३ । ९ ।

३८-५२ ॥ ४० । २३ । ८६ । ४७ ॥ ए०

५ । ६ ॥ १४ । ११ ॥ १८ । १२ ॥ २० ।

९ । २६-२८ ॥

कर्मयोगः । ए० २० ॥

कर्मश्रेष्ठः । ऋ० । पुलहस्य पुत्रः । माता कर्दमपुत्री
गतिः । च० १ । ३८ ॥

कर्मेन्द्रियाणि । वाक् करौ चरणौ गुह्यं पायुश्चेति
पञ्च । तृ० २६ । १३ ॥

कला । कर्दमपुत्री । मरीचिकरूपेभार्या । तृ० २४
२२ ॥ पुत्रौ कश्यपः पूर्णिमा च । च० १ ।
१३ ॥

कलापग्रामः । न० १२ । ६ ॥ तत्र देवापेर्मरोश्च
तपश्चरणम् । द्वा० २ । ३७ ॥

कलिः । चतुर्थयुगाभिमानि असुरः । २ परीक्षिता
तन्निग्रहः । प्र० १६ । ४ ॥ १७ । २८ ॥
तस्यावासस्थानानि । ३८ युगारंभसमयः । प्र०
१५ ३६ ॥ १८ । ६ ॥ द्वा० २ । २९ ॥

भीरुत्वम् । प्र० १८ । ८ ॥ दोषाः । द्वा०
२ । १-१६ ॥ युगधर्माः । ३ । २४ ॥ लक्ष-
णम् । ३ । ३० ॥ दोषपरिहरणोपायः । ३ ।
४४-५१-॥ एको महान्गुणः । ३ । ५१-॥

कलिङ्गः । क्ष० सो० वं० । २ बलेभार्यायां दीर्घतमस
ऋषेरुत्पन्नः । न० २३ । ६ ॥

कल्किः । कल्की । भगवदवतारो दुष्टराजनिग्रहार्थम् ।
पिता विष्णुयशाः । द्वा० २ । १६ । प्र० ३ ।
२५ ॥

१ कल्पः । क्ष० । ध्रुवस्य पुत्रः । तन्माता भ्रमिः ।
च० १० । १

२ कल्पः । कालविशेषः । तत्परिमाणम् । द्वा० ।
४ । २ ॥

३ कल्पः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । तन्माता
उपदेवा । न० २४ । ५१ ॥

कलमाषपादः । सौदासस्य नामान्तरम् ॥ न० ९ ।
१८ ॥

कवचः । ऋ० । प्र० १९ । १० ॥ द० ७४ ।
७ ॥

१ कविः । तुषितेष्वन्यतमः । च० १ । ७ ॥

२ कविः । ऋ० । भृगोः पुत्रः । माता स्यातिः ।
पुत्रः उशना । च० १ । ४५ ॥

३ कविः । क्ष० । प्रियव्रतस्य पुत्रः । ऊर्ध्वरेताः ।
पं० १ । २५ ॥

४ कविः । क्ष० । ऋषभदेवस्य पुत्रः । माता जयन्ती ।
पं० ४ । ११ ॥ निमिराजाय भागवतधर्मकथनम् ।
ए० २ । ३३-४३ ॥

५ कविः । वैवस्वतमनोः पुत्रः । न० १ । १२ ॥
तपश्चरणम् । २ । १५ ॥

६ कविः । क्षत्रियस्य दुरितक्षयस्य पुत्रः । ततः स
ब्राह्मणो जातः । न० २१ । १९ ॥

७ कविः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता
कालिन्दी । द० ६१ । १४ ॥

कविरथः । क्ष० सो० वं० । न० २२ । ४० ॥

कश्यपः । मरीचेः पुत्रः । माता कर्दमप्रजापतिपुत्री
कला । च० १ । १३ ॥ भार्यास्त्रयोदश दक्ष-
प्रजापतिपुत्र्यः अदित्यादयः । प्र० ६ । २५-॥
तस्यान्ये द्वे भार्ये वैश्वानरनामकदानवपुत्र्यौ । तयोः
स्वपौत्रीत्वेऽपि ब्रह्मण आज्ञया पाणिग्रहणम् ।
३४-३६ ॥ तस्य पुनस्तार्क्ष्यनाम्नोऽन्याश्चतस्रो
दक्षपुत्र्यो भार्याः । २१-२२ ॥

२ कश्यपः । पौराणिक ऋषिः । द्वा० ७ । ५ ॥

काकवर्णः । क्ष० । द्वा० १ । ५ ॥

काञ्चनः । क्ष० सो० वं० । न० १५ । ३ ॥

कात्यायनीव्रतम् । द० २२ ॥

कानीनः । अग्निवेश्यः । न० २ । २१ ॥

कान्तिः । गुणः । प्र० १६ । २८ ॥
 कान्यकुब्जः । देशः । ष० १ । २१ ॥
 कामः । इच्छाभिमानां देवः । संकल्पस्य पुत्रः । ष०
 ६ । १० । पूर्व ब्रह्मणो हृदयादुत्पन्नः । तृ०
 १२ । २६ ॥ तन्निन्दा । पं० १४ । ४ ॥ स०
 १५ । १५-२१ ॥
 कामगमाः । एकादशमन्वन्तरीया देवाः । अ० १३ ।
 २५ ॥
 कामगिरिः । पं० १९ । १६ ॥
 कामधेनुः । हविर्धानी । उत्पत्तिः क्षीरोदधेः । अ०
 ८ । १-॥
 कामरूपम् । सिद्धिः । ए० १५ । २१-२२ ॥
 कामिनां निन्दा । च० २६ । १८-॥
 काम्पिल्यः । क्ष० सो० वं० । भर्माश्वस्य पुत्रः ।
 न० २१ । ३२ ॥
 कारुषाः । क्ष० । उत्तरापथगोप्तारः । न० २ ।
 १६ ॥
 कार्तवीर्यः । २ अर्जुनशब्दं पश्यत ॥
 कार्तिकमासः । ऊर्जमासः । द्वा० ११ । ४४ ॥
 कालः । स्वरूपम् । तृ० १० । १०-१४ ॥ परि-
 भाणम् । ११ । १-१४ ॥ द० ३ । २६ ॥
 विभागः । तृ० ११ ॥ महिमा । प्र० ७ ।
 १४ ॥ १३ । १६-४१ ॥ तृ० ११ । १५ ।
 ३७-४१ ॥ २९ । ४०-४५ ॥ ३० ।
 १-२ ॥ च० ११ । १९-२१ ॥ १२ ।
 ३ ॥ अ० ६ । १९ ॥ ११ । ८ ॥ २१ ।
 १९-२४ ॥ न० ४ । ५३ ॥ ए० ६ ।
 १५ ॥

२ कालः । कालयवनः । कृष्णेन मुचुकुन्दद्वारा घातितः ।
 तृ० ३ । १० ॥ द० ५१ । १२ ॥
 कालका । वैश्वानरनामकदानवपुत्री । कश्यपभार्या ।
 पुत्राः कालकेयाः । ष० ६ । ३४-३५ ॥
 कालकूटम् । विषशब्दं पश्यत ॥
 कालकेयाः । कालकाशब्दं पश्यत ॥
 कालचक्रम् । मानसोत्तरगिरिस्थम् । पं० २१ ।
 १३ ॥
 कालञ्जरः । मेरोः केसरपर्वतः । पं० १६ । २६ ॥
 कालदुहिता । च० २७ । १९ ॥
 कालनरः । क्ष० सो० वं० । समानरस्य पुत्रः ।
 न० २३ । १ ॥
 कालनाभः । हिरण्याक्षस्य पुत्रः । स० २ । १८ ॥
 कालनेमिः । असुरः । द० ५१ । ४२ ॥
 कालयवनः । यवनशब्दं पश्यत ॥
 कालसूत्रम् । नरकः । पं० २६ । ७, १४ ॥
 कालाग्रिरुद्रः । द्वि० १० । ४३ ॥
 कालापः । कलापग्रामशब्दं पश्यत ॥
 १ कालिन्दी । सूर्यपुत्री । कृष्णस्य भार्या । तस्या
 विवाहः । द० ५८ । १७-२९ ॥ ८३ । ११
 पुत्राः । ६१ । १४ ॥
 २ कालिन्दी । नदी । तृ० ४ । ३६ ॥
 कालियः । नागः । कृष्णेन दमितः । द्वि० ७ ।
 २८ ॥ तृ० २ । ३१ ॥ द० १६ । १७ ॥
 काली । १ भीमसेनस्य भार्या । पुत्रः सर्वगतः । न०
 २२ । ३१ ॥
 कालेयाः । दैत्याः । पं० २४ । ३० ॥
 कावषेयः । ऋ० । तस्य तुर इति नामान्तरम् ।

१ जनमेजयस्याश्वमेवे पुरोहितः । न० २२ ।
 ३७ ॥
 कावेरी । नदी । पं० १९ । १८ ॥ द० ७९ । १४ ॥
 काव्यः । शुक्राचार्यः । तत्पुत्रौ शण्डामर्कौ । स०
 ५ । १ ॥
 काशिः । क्ष० सो० वं० । काश्यस्य पुत्रः । न०
 १७ । ४ ॥
 १ काश्यः । क्ष० सो० वं० । सुहोत्रस्य पुत्रः ।
 पुत्रः काशिः । न० १७ । ४ ॥
 २ काश्यः । क्ष० सो० वं० । सेनजितः पुत्रः । न०
 २१ । २३ ॥
 काश्यपः । कश्यपशब्दं पश्यत ॥
 १ काष्ठा । कालविशेषः । तृ० ११ । ७ ॥
 २ काष्ठा । दक्षपुत्री । कश्यपऋषेभार्या । पुत्राः
 द्विशफेतराः । चतुष्पादाः । ष० ६ । २५,
 २९ ॥
 कासारः । ऋ० । बाष्कलस्य शिष्यः । द्वा० ६ ।
 ५९ ॥
 किङ्किणः । क्ष० सो० वं० । भजमानस्य पुत्रः ।
 न० २४ । ७ ॥
 किंनराः । देवयोनयः । तेषां सृष्टिः । तृ० २० ।
 ४५ ॥
 किंपुरुषः । आग्नीध्रस्य पुत्रः । भार्या मेरोः पुत्री
 प्रतिरूपा । पं० २ । १९-२३ ॥
 किंपुरुषम् । जम्बूद्वीपस्थं वर्षम् । तदधिपतिः ।
 किंपुरुषः । पं० २ । १९-२३ ॥ १९ । १-
 ८ ॥
 किंपुरुषाः । देवयोनयः । तृ० २० । ४५ ॥
 कीटकः । संकटस्य पुत्रः । ष० ६ । ६ ॥

१ कीटकः । गयासमीपस्थं बुद्धावतारस्थलम् । प्र०
 ३ । २४ ॥
 २ कीटकः । ऋषभदेवस्य पुत्रः । पं० ४ । १० ॥
 १ कीर्तिः । उरुकमस्य भार्या । ष० १८ । ८ ॥
 २ कीर्तिः । गुणः । प्र० १६ । २९ ॥ १७ ।
 १० ॥
 कीर्तिमान् । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः ।
 माता देवकी । द० १ । ५४-५७ ॥
 कुकुरः । क्ष० सो० वं० । सात्वतस्य पुत्रः । न०
 २४ । १९ ॥
 कुक्षिः । ऋ० । पौण्ड्रिजिऋषेः पुत्रः । द्वा० ६ ।
 ७९ ॥
 कुक्षेयुः । क्ष० सो० वं० । रौद्राश्वस्य पुत्रः । न०
 २० । ४ ॥
 कुचेलोपाख्यानम् । द० ८०-८१ ॥
 कुटीचकः । संन्यासाश्रमभेदः । तृ० १२ । ४३ ॥
 कुणिः । क्ष० सो० वं० । न० २४ । १४ ॥
 कुत्सः । चक्षुर्नामिकमनोः पुत्रः । च० १३ । १६ ॥
 १ कुन्तिः । क्ष० सो० वं० । नेत्रस्य पुत्रः । न०
 २३ । २२ ॥
 २ कुन्तिः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । मा-
 ता सत्या । द० ६१ । १३ ॥
 कुन्ती । शूरस्य पुत्री । भ्राता वसुदेवः । पाण्डोर्भार्या ।
 न० २२ । २७ ॥ तस्याः पृथा इति नामान्त-
 रम् । २४ । ३० ॥ तत्कृता कृष्णस्तुतिः । प्र०
 ८ । १८-४३ ॥ अक्रूरेण संवादः । द० ४९ ।
 ७-१३ ॥ वासुदेवेन संवादः । द० ८२ ।
 १९-॥

कुन्दः । शाल्मलिद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । १० ॥

कुवेरः । उत्तरदिगीश्वरो विश्रवसः पुत्रो देवः । माता
इडबिला । च० १ । ३६-३७ ॥ न० २ ।

३३ ॥ ध्रुवाय वरदानम् । च० १२ । २-९ ॥

कुब्जा । त्रिवकाशब्दं पश्यत ॥

कुमाराः । सनकादयः । द्वि० । ६ । ११ ॥ ७ ।

५ ॥

कुमार्याः सकाशात् शिक्षिता गुणाः । ए० ९ ।

५-१० ॥

१ कुमुदः । मेरोरवष्टम्भपर्वतः । पं० १६ । ११-

१२ ॥

२ कुमुदः । भगवत्पार्षदो देवः । अ० २१ । १६ ॥

३ कुमुदः । ऋ० । पथ्यऋषेः शिष्यः । द्वा० ७ ।

२ ॥

कुमुदाक्षः । देवः । भगवत्पार्षदः । अ० २१ ।

१६ ॥

कुम्भकर्णः । विश्रवसः पुत्रः । च० १ । ३७ ॥

माता कैकसी । भ्राता रावणः । रामेण हतः ।

न० १० । १८ ॥

कुम्भाण्डः । बाणासुरस्य मन्त्री । पुत्री चित्रलेखा ।

द० ६२ १४ ॥ । ६३ । ८ ॥

कुम्भीपाकः । नरकः । पं० २६ । ७ । १३ ॥

कुरङ्गः । मेरोः केसरपर्वतः । पं० १६ । २६ ॥

कुर्योगी । प्र० ६ । २२ ॥

कुररः । मेरोः केसरपर्वतः । पं० १६ । २६ ॥

कुररात् शिक्षिता गुणाः । ए० ९ । २ ॥

१ कुरुः । आग्नीध्रस्य पुत्रः । भार्या मेरोः पुत्री नारी ।

पं० २ । १९-२३ ॥

२ कुरुः । क्ष० सो० वं० । संवरणस्य पुत्रः । माता
सूर्यपुत्री तपती । पुत्राः १ परीक्षिदादयः । न०
२२ । ४ ॥

कुरुक्षेत्रम् । प्र० १० । ३४ ॥ न० २२ । ४ ॥

कुरुजाङ्गलाः । देशः । प्र० ४ । ६ ॥ १० । ३४ ॥

१६ । ११ ॥ तृ० १ । २४ ॥

कुरुवर्षम् । जम्बूद्वीपस्थम् । अधिपतिः आग्नीध्रपुत्रः

कुरुः । पं० २ । १९-२३ ॥ १६ । ८ ॥

१८ । ३४-३९ ॥

कुलिङ्गमिथुनकथा । स० २ । ५०-५७ ॥

कुल्यः । सामगऋषिः । द्वा० ६ । ७९ ॥

कुरुवशः । क्ष० सो० वं० । न० २४ । ५ ॥

कुवल्यापीडः । कंसस्य गजः । कृष्णेन हतः । द०

४३ । २-१५ ॥

१ कुवल्याश्वः । क्ष० सू० वं० । १ बृहदश्वस्य

पुत्रः । अयमेव धुन्धुमारः । न० ६ । २२,

२४ ॥

२ कुवल्याश्वः । क्ष० सो० वं० । दिवोदासस्य पुत्रः ।

अयमेव प्रतर्दनः युमान् शत्रुजित् ऋतध्वज इति

नामवान् । न० १७ । ६-५ ॥

कुवलाश्वः । कुवल्याश्व शब्दं पश्यत ।

१ कुशः । क्ष० सू० वं० । श्रीरामस्य पुत्रः । माता

सीता । न० ११ । ११ ॥ तत्पुत्रोऽतिथिः ।

१२ । १ ॥

२ कुशः । क्ष० सो० वं० । पिता अजकः । पुत्राः

कुशाम्बुप्रभृतयः । न० १५ । ४ ॥

३ कुशः । क्ष० सो० वं० । सुहोत्रस्य पुत्रः । न०

१७ । ३ ॥ पुत्रः प्रतिः । १६ ॥

४ कुशः । क्ष० सो० वं० । विदर्भस्य पुत्रः । माता
शैब्या । न० २४ । १ ॥
कुशद्वीपः । तदधिपतिः हिरण्यरेताः । पं० १ । ३२ ॥
२० । १३ ॥
कुशध्वजः । क्ष० सू० वं० । सीरध्वजस्य पुत्रः । न०
१३ । १९ ॥
कुशनाभः । क्ष० सो० वं० । अजकस्य पुत्रः । न०
१५ । ४ ॥
कुशाम्रः । क्ष० सो० वं० । बृहद्रथस्य पुत्रः । तस्य
वैमात्रेयो भ्राता । जरासन्धः । न० २२ । ६-८ ॥
कुशाम्बः । क्ष० सो० वं० । उपरिचरवसोः पुत्रः ।
न० २२ । ५-६ ॥
कुशाम्बुः । क्ष० सो० वं० । कुशस्य पुत्रः । तत्पुत्रो
गाधिः । न० १५ । ४ ॥
१ कुशवर्तः । ऋषभदेवस्य पुत्रः । पं० ४ । १० ॥
२ कुशवर्तः । गङ्गाद्वाराख्यं क्षेत्रम् । तत्र विदुरमैत्रेययोः
संवादः । तृ० २० । ४ ॥
कुसीदः । ऋ० । पौण्यज्जिपुत्रः । द्वा० ६ । ७९ ॥
कुसुम्भः । मेरोः केसरपर्वतः । पं० १६ । २६ ॥
१ कुहूः । शाल्मलिद्वीपस्था नदी । पं० २० । १० ॥
२ कुहूः । अज्जिरसः पुत्री । माता श्रद्धा । धातुर्भार्या ।
च० १ । ३४ ॥
कूटः । कंसभृत्यो मल्लः । द० ४४ । २६ ॥
कूटकः । पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥
कूपकर्णः । असुरः । बाणासुरस्य मन्त्री । द० ६३ ।
८ ॥
कूर्मः । भगवदवतारः । प्र० ३ । १६ ॥ द्वि० ७ ।
१३ ॥ तत्सुतिर्मन्त्रं च । पं० १८ । २९-३० ॥
अजितोऽपि स एव । अ० ५ । ९ ॥

कृकलासः । नृगस्य तज्जन्मप्राप्तिः श्रीकृष्णेनोद्धारश्च ।
द० ६४ । ३-९ ॥
१ कृतः । क्ष० सो० वं० । ७ जयस्य पुत्रः । न०
१७ । १७ ॥
२ कृतः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । माता
रोहिणी । न० २४ । ४६ ॥
कृतकः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । माता
मदिरा । न० २४ । ४८ ॥
कृतंजयः । क्ष० सू० वं० । बर्हिषः पुत्रः । न०
१२ । १३ ॥
कृतद्युतिः । चित्रकेतुराजस्य भार्या । प० १४ ।
२८ ॥ मृतं पुत्रमुद्दिश्य तस्याः प्रलापः ।
५१-५८ ॥
कृतध्वजः । क्ष० सू० वं० । धर्मध्वजस्य पुत्रः ।
पुत्रः केशिध्वजः । न० १३ । १९-२१ ॥
कृतमाला । नदी । अ० २४ । १२ ॥ तत्तीरे
सत्यव्रतेन तपश्चरणम् । पं० १९ । १८ ॥ द०
७९ । १६ ॥
कृतम् । प्रथमं युगम् । द्वा० २ । २४ ॥ ३ ।
१८ । २७ ॥
कृतरथः । कृतिरथशब्दं पश्यत ॥
कृतवर्मा । क्ष० सो० वं० । हृदिकस्य पुत्रः । न०
२४ । २७ ॥
कृतवीर्यः । क्ष० सो० वं० । धनकस्य पुत्रः । पुत्रः
कार्तवीर्यार्जुनः । न० २३ । २३ ॥
कृतस्थली । अप्सराः । द्वा० ११ । ३३ ॥
कृताग्निः । क्ष० सो० वं० । धनकस्य पुत्रः । न०
२४ । २३ ॥

कृताश्वः । ३ कृशाश्वशब्दं पश्यत ।

१ कृतिः । क्ष० सो० वं० । ३वभ्रोः पुत्रः ।
तत्पुत्रः उशिकः । न० २४ । २ ॥

२ कृतिः । क्ष० सो० वं० । नहुषस्य पुत्रः । न०
१८ । १ ॥

३ कृतिः । क्ष० सो० वं० । नीपस्य पिता । न०
२१ । २८ ॥

४ कृतिः । असु० । संह्रादस्य भार्या । पुत्रः
पञ्चजनः । ष० १८ । १४ ॥

कृतिमान् । क्ष० सो० वं० । यवीनरस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः सत्यधृतिः । न० २१ । २७ ॥

कृतिरथः (कृतरथः) । क्ष० सू० वं० । प्रतीपकस्य
पुत्रः । तत्पुत्रः देवमीढः । न० १३ । १६ ॥

१ कृती । विश्वकर्मणो भार्या । ष० ६ । १५ ॥

२ कृती । क्ष० सो० वं० । ३च्यवनस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः उपरिचरवसुः । न० २२ । ५ ॥

कृतेयुः । क्ष० सो० वं० । रौद्राश्वस्य पुत्रः । न०
२० । ४ ॥

कृतौजाः । क्ष० सो० वं० । धनकस्य पुत्रः । माता
अप्सराः । न० २४ । २३ ॥

कृत्या । क्षामिचारप्रयोगः । १ अम्बरीषमारणाय दुर्वा-
ससा सृष्टा । न० ४ । ४६ ॥ प्रह्लादहननाय
प्रयुक्ता । स० ५ । ४३ ॥

कृत्वी । शुकाचार्यस्य पुत्री । नीपस्य भार्या । पुत्रो
ब्रह्मदत्तः । न० २१ । २५ ॥ अत्रेदं तत्त्वम् ।
नेयं सक्षाच्छुकाचार्यस्य दुहिता किंतु तच्छायायाः
इति ॥

कृपः । ऋ० । शरद्वहपेरयोनी जातः पुत्रः । तत्स्वसा
कृपी । न० २१ । ३५-३६ ॥ अष्टमे मन्वन्तरेऽस्य

सप्तर्षित्वम् । अ० १३ । १५ ॥ २ परीक्षितो
गुरुः । प्र० १६ । ३ ॥

कृपी । कृपस्य स्वसा । द्रोणाचार्यस्य भार्या । पुत्रः
अश्वत्थामा । न० २१ । ३६ ॥ गौतमी इति
नामान्तरम् । प्र० ७ । ४७ ॥

कृमिभोजनम् । नरकः । पं० २६ । ७ , १८ ॥

१ कृशाश्वः । प्रजापतिः । भार्ये दक्षपुत्र्यौ अर्चिर्धि-
षणा च । अर्चिषः पुत्रो धूम्रकेशः । धिषणायाः
पुत्रा वेदशिराः देवलः वयुनः मनुश्च । ष० ६ ।
२० ॥

२ कृशाश्वः । क्ष० सू० वं० । न० २ । ३५ ।

३ कृशाश्वः (कृताश्वः) । क्ष० सू० वं० । बर्हणाश्वस्य
पुत्रः । तत्पुत्रः सेनजित् । न० ६ । २५ ॥

कृष्णः । क्ष० सो० वं० । भगवदवतारभूतः । अव-
तारकथा । प्र० ३ । २३ ॥ द्वि० ७ । २६ ॥

तृ० २-३ ॥ द० ३ । १-८ ॥ तेन गर्भस्थस्य
२ परीक्षितो रक्षणम् । प्र० ८ । १४ ॥ १२ ।

७-११ ॥ तत्कथाश्रवणं नारदेन । प्र० ५ ।
२६ ॥ हास्तिनपुरात् द्वारकागमनम् । प्र० १० ।

७-३६ ॥ अर्जुनेन सह द्वारकागमनम् । १२ ।
३६ ॥ तत्स्तुतिः । द्वारकावासिस्त्रीभिः कृता । प्र०

१० । २१-३१ ॥ मातृगर्भस्थस्य तस्य ब्रह्मणा
कृता स्तुतिः । द० २ । २६-४० ॥ वसुदेवकृता

स्तुतिः । ३ । १३-२१ ॥ ८५ ॥ देवक्या कृता
स्तुतिः । ३ । २४-३१ ॥ नलकूबरमणिप्रीव-

कृता स्तुतिः । १० । २८-३८ ॥ ब्रह्मकृता
स्तुतिः । १४ । १-४ ॥ कालीयपत्नीभिः कृता

स्तुतिः । १६ । ३३-५३ ॥ कालीयेन कृता ।

अथोपपत्तिर्वापिभिः । द्विष्टिपुत्रवधः । ७४ ॥ सान्न-
तस्य नित्याहिकम् । ७० ॥ युधिष्ठिररत्नसंयु-
३३ ॥ तद्विद्वत्स्य नारदेन दर्शनम् । ६९ ॥
मोक्षोपमम् । ६४ ॥ पौण्ड्रकवधः । सुदर्शितावधः ।
सुतच्छन्दः । ६३ ॥ कंकालसज्जनमवतो नृपस्य
ऊरुस्य पुत्रपौत्रोत्पत्त्यनम् । ६१ ॥ वामासिरे-
कासुरवधः । ५९ ॥ कृत्रिमोपमकलहः । ६० ॥
विन्दत्यस्यमदलहसम्मानां विवाहः । ५८ ॥ नरे-
मार्जानवधस्योविवाहः । ५६ ॥ कालिन्दी मित्र-
तस्यां प्रवृत्तिममकपुत्रोत्पत्तिः । ५५ ॥ सत्यमा-
रणम् । ५४ ॥ कृत्रिमोक्तव्यापाम् ५३-६० ॥
कृत्रिमोद्विष्टरणम् । ५३ ॥ कृत्रिमो विजयक-
वर्तमानं च । ५१ ॥ कृत्रिमोपविका । ५२ ॥
५० ॥ मुचिकन्देन कालवधनवानात्मनः । मुचिकन्द्या
नम् । अकरोद्गदगमनम् । ४८ ॥ द्वारकानिगमोपम-
दानाय गुरवे दानं च । ४५ ॥ विवकाया गृहगम-
चायार्द्धिदास्यासः । सुतानां गुरुपुत्राणां यमलोका-
व । ४४ ॥ उग्रसेनस्य पट्टाभिषेकः सान्त्वित्या-
चाणूरवधः । कंसवधः । देवकीवसुदेवयोः सान्त्व-
न । ४२ ॥ कुवलयापूजवधः । ४० ॥
विवकायाः ऋजङ्गकराणाम् । कंसधनुषो मञ्जन-
रजकवधः । मालाकरस्य सुदर्शोत्पिष्टश्च । ४१ ॥
व्यामनासुरवधः । केशिवधश्च । ३७ ॥ मथुरामवधः ।
सुस्य वधः । ऊरुणाह्वानायाकर्णमामनं च । ३६ ॥
शोचवर्चद्विसुरवधश्च । ३४ ॥ वृषभक्षिणोत्पिष्टा-
३३ ॥ महोद्विना अस्य नन्दस्य मोचनम् ।
नन्दस्य मोचनम् । ३८ ॥ रासक्रीडा । ३९-
क्षीरभिषेकः । ४० ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥ ८१ ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ ९० ॥ ९१ ॥ ९२ ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७ ॥ ९८ ॥ ९९ ॥ १०० ॥

वधः । ७६-७७ ॥ दन्तवक्रविडूरथयोर्वधः ।
 ७८ ॥ कुचेलायैश्वर्यदानम् ॥ ८०-८१ ॥
 कंसेन हतानां स्वाग्रजानां परलोकादानीय देवक्यै
 प्रदर्शनम् । ८५ ॥ तस्य विभूतिवर्णनम् । ९० ॥
 उद्धवाय ज्ञानोपदेशः । ए० ६-२९ ॥ वैकुण्ठ-
 गमनम् । प्र० १५ । ३४-३६ ॥ तृ० २ ।
 ११ ॥ ४ । ३-२३ ॥ ए० ३० । २८ ॥
 ३१ । ५ ॥

२ कृष्णः । हविर्धानस्य पुत्रः । च० २४ । ८ ॥
 ३ कृष्णः । आन्ध्रदेशाधिपो वृषलः । द्वा० १ ।
 २२-२३ ॥

कृष्णवेणी । कृष्णा । नदी । पं० १९ । १८ ॥
 केकयः । क्ष० सो० वं० । शिवेः पुत्रः । न० २३ ।
 ३ ॥

१ केतुः । ताम्रसमनोः पुत्रः । अ० १ । २७ ॥
 २ केतुः । ऋषभदेवस्य पुत्रः । पं० ४ । १० ॥
 केतुमान् । क्ष० सो० वं० । २ धन्वन्तरेः पुत्रः ।
 न० १७ । ४-५ ॥

१ केतुमालः । आग्नीध्रस्य पुत्रः । भार्या मेरोः पुत्री
 देवीतिः । पं० २ । १९-२३ ॥

२ केतुमालः । जम्बूद्वीपस्थं वर्षम् । प० १८ ।
 १५-२३ ॥

केदारः । तस्य भस्मासुरः वृकासुर इति च नामा-
 न्तरे । शकुनेः पुत्रः । द० ८८ । १७ ॥

केरलाः । देशः । द० ७९ । १९ ॥

केवलः । क्ष० सू० वं० । ३ नरस्य सुतः । न० २ ।
 २९-३० ॥

केशिध्वजः । क्ष० सू० वं० । न० १३ । २०-
 २१ ॥

केशिनी । सगरस्य भार्या । पुत्रः असमंजः । न० ८ ।
 १५ ॥

१ केशी । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । माता
 कौसल्या (भद्रा) । न० २४ । ४८ ॥

२ केशी । अश्वरूपी कंसभृत्योऽसुरः । कृष्णेन हतः ।
 द० ३७ । १-७ ॥

कैकयः । कैकयशब्दं पश्यत ॥

कैलासः । रुद्रावासभूतः पर्वतः । पं० १६ । २७ ॥
 वर्णनम् । च० ६ । ९-३० ॥

कोकामुखः । गोकामुखः । पर्वतः । पं० १९ ।
 १६ ॥

कोटरा । महाबलेर्भार्या । पुत्रो बाणासुरः । द० ६३ ।
 २०-२१ ॥ तस्याः विन्ध्यावलिः अशना इति
 नामान्तरे ।

कोल्लः । कोल्लकः । पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥

कौशिकी । नदी । पं० १९ । १८ ॥

कौषारवः । मैत्रेयः । द्वि० १० । ४९ ॥ तृ० ४ ।
 २६ ॥

कौसल्या । वसुदेवस्य भार्या । पुत्रः केशी । अस्याः
 ३ भद्रा इति नामान्तरम् । न० २४ । ४८ ॥

कौस्तुभः । पद्मरागरूपो मणिः । क्षीरसमुद्रादुत्पन्नः ।
 अ० ८ । ५ ॥

१ क्रतुः । ब्रह्मर्षिः । ब्रह्मणः करादुत्पन्नः । तृ० १२ ।
 २३ ॥ भार्या कर्दमप्रजापतिपुत्री क्रिया । पुत्राः

वालखिल्याः । च० १ । ३९ ॥

२ क्रतुः । क्ष० । उल्मुकस्य पुत्रः । च० १३ ।
 १७ ॥

३ क्रतुः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता
 जाम्बवती । द० ६१ । १२ ॥

क्रतुमान् । ऋ० । विश्वामित्रस्य पुत्रः । न० १६ ।
३६ ॥

क्रथः । क्ष० सो० वं० । विदर्भस्य पुत्रः । न० २४ ।
१ ॥

क्रिमिभोजनम् । कृमिभोजनशब्दं पश्यत ॥

१ क्रिया । कर्दमप्रजापतिपुत्री । १ क्रतुमहर्षेर्भार्या ।
तृ० २४ । २३ ॥ तत्पुत्राः बालखिल्याः ।
च० १ । ३९ ॥

२ क्रिया । दक्षपुत्री । धर्मप्रजापतेर्भार्या । पुत्रो
योगः । च० १ । ५१ ॥

३ क्रिया । विधातृनामकादित्यस्य भार्या । ष०
१८ । ४ ॥

क्रियाद्वैतम् । स० १५ । ६४ ॥

क्रियायोगः । ए० २७ ॥ प्र० ५ । ३४ द्वा० ११ ॥

क्रियाशक्तिः । द्वि० ५ । २४ । ३१ ॥

१ क्रोधः । दुर्गुणः । तद्दोषाः । प्र० १८ । २९ ॥
च० ११ । ७ । ३१ । ३२ ॥

२ क्रोधः । ब्रह्मणः भ्रुवोरुत्पन्नः । तृ० १२ ॥ २६
लोभस्य पुत्रः । पुत्रौ दुरुक्तिः कलिश्च दंपती । च०
८ । ३ ॥

क्रोधनः । क्ष० सो० वं० । अयुतस्य पुत्रः । न०
२२ । ११ ॥

क्रोधवशा । दक्षपुत्री । कश्यपस्य भार्या । पुत्राः दन्द-
शूकादयः सर्पाः । ष० ६ । २६ । २८ ॥

क्रोष्टा । क्ष० सो० वं० । यदोः पुत्रः । न० २३ ।
२० ॥

क्रौञ्चः । पर्वतः । मैनाकस्य पुत्रः । पं० २० ।
१८ ॥

क्रौञ्चद्वीपः । तदधिपतिः ऋतपृष्ठः । पं० । १ । ३२-
३३ ॥ २० । १८ ॥

क्षणः । कालविशेषः । तृ० ११ । ७ ॥

क्षत्ता । विदुरशब्दं पश्यत ॥

क्षत्रधर्मा । क्ष० सो० वं० । जयस्य पुत्रः । न०
१७ । १८ ॥

क्षत्रवृद्धः । क्ष० सो० वं० । आयोः पुत्रः । तत्पुत्राः
सुहोत्रादयः । न० १७ । १-२ ॥

क्षत्रियः । तद्वृत्तिः । स० ११ । १४ । लक्षणम् ।
२२ ॥ ए० १७ । १७ ॥

क्षमा । गुणः । तन्महिमा । न० १५ । ३९-४० ॥
प्र० १६ । २७ ॥

क्षान्तिः । क्षमा ॥

क्षारकर्दमः । नरकः । पं० २६ । ७ । ३० ॥

क्षीरसागरः । मथनम् । अ० ५-९ ॥

क्षुध् (क्षुधा) । उत्पत्तिः । द्वि० १० । १७ ॥

क्षुधिः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता
मित्रविन्दा । द० ६१ । १६ ॥

१ क्षेत्रज्ञः । क्ष० क्षेमधर्मणः पुत्रः । द्वा० १ । ५ ॥

२ क्षेत्रज्ञः । प्र० १३ । ५४ ॥ द्वि० २ । १६ ॥

क्षेत्रोपेक्षः । क्ष० सो० वं० । श्रृफलकस्य पुत्रः । न०
२४ । १६ ॥

१ क्षेमः । क्ष० सो० वं० । न० २२ । ४८ ॥

२ क्षेमः । देवः । धर्मप्रजापतिपुत्रः । माता तितिक्षा ।
च० १ । ५२ ॥

क्षेमम् । पृथ्वीवर्षस्य वर्षम् । पं० २० । १ ॥

क्षेमकः । क्ष० सो० वं० । पाण्डववंशस्य अवसान-
भूतः । न० २२ । ४४ ॥

क्षेमधन्वा । क्ष० सू० वं० । न० १२ । १ ॥

क्षेमधर्मा । द्वा० १ । ५ ॥

क्षेमधिः । क्ष० सू० वं० । न० १३ । २३ ॥

क्षेम्यः । क्ष० सो० वं० । नीपस्य पुत्रः । न० २१ ।
२९ ॥

ख०

खगणः (शङ्खणः) । क्ष० सू० वं० । वज्रनाभस्य
पुत्रः । न० १२ । ३ ॥

खगाः । कङ्कगुप्रादयः । तेषामुत्पत्तिः । तृ० १० ।
२४ ॥

खगोलः । च० ९ । २० ॥ १२ । ३९ ॥ पं०
२० । ४३ ॥ २१-२४ ॥

खट्वाङ्गः । क्ष० सू० वं० । विश्वसहस्य पुत्रः । न०
९ । ४१ ॥ पुत्रो दीर्घबाहुः । १० । १ ॥
चरित्रम् द्वि० १ । १३ ॥

खनपानः । क्ष० सो० वं० । २अङ्गस्य पुत्रः । न०
२३ । ५-६ ॥

खनित्रः । क्ष० सू० वं० । प्रमतेः पुत्रः । तत्पुत्रः
३ चाक्षुषः । न० २ । २४ ॥

खनिनेत्रः । क्ष० सू० वं० । रम्भस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः १ करन्धमः । न० २ । २५ ॥

खरः । राक्षसः । श्रीरामेण हतः । न० १० । ९ ।

खाण्डवम् । वनम् । तद्बाहोऽर्जुनेन । द० ५८ ।
२५ ॥ ७१ । ४५ ॥ प्र० १५ । ८ ॥

खाण्डिक्यः । क्ष० सू० वं० । कृतध्वजस्य सुतः । तस्य
कथा । न० १३ । २१ ॥

१ ख्यातिः । क्ष० । उल्मुकस्य पुत्रः । माता पुष्क-
रिणी । च० १३ । १७ ॥

२ ख्यातिः । ताम(पु)समनोः पुत्रः । अ० १ ।
२७ ॥

३ ख्यातिः । कर्दमप्रजापतेः पुत्री । भृगोर्भार्या ।
तृ० २४ । २३ ॥ पुत्राः धाता विधाता श्रीश्च ।
च० १ । ४३ ॥

ग०

गङ्गा । नदी । देवता च । शन्तनोर्भार्या । पुत्रो भी-
ष्मः । न० २२ । १९ ॥ सा पूर्वजन्मनि देव-
कुल्यानाम पूर्णिमः पुत्री । च० १ । १४ ॥ तस्या
नद्या भूमाववतरणम् । पं० १७ ॥ तन्माहात्म्यम् ।
प्र० ८ । २ ॥ १८ । २१ ॥ १५ । ५-६ ॥
तृ० ५ । ४० ॥ १६ । ९ ॥ च० २१ ।
३१ ॥ अ० १८ । २८ ॥ २१ । ४ ॥ न०
९ । ३-५ । १४ ॥ द० ४१ । १५ ॥
७० । ४४ ॥ तस्यास्तीरे २ परीक्षितः प्रायोपवेशः ।
प्र० ३ । ४३ ॥ ४ । १० ॥ जहनुना तत्पानम् ।
न० १५ । ३ ॥

गङ्गाद्वारम् । क्षेत्रम् । विदुरमैत्रेययोः समागमः । तृ०
५ । १ ॥

गङ्गासागरसंगमः । द० ७९ । ११ ॥

गजात् शिक्षिता गुणाः । ए० ८ । १३ ॥

गजेन्द्रः । अगस्त्यशापात् गजत्वं प्राप्त इन्द्रधुम्नः ।
अ० ४ । ६-१३ ॥ ग्राहेण ग्रहणम् । २ ।
२७ ॥ भगवत्स्तुतिः । ३ ॥ ग्राहात् हरिणो मोक्ष-
णम् । ३ । ३३ ॥ द्वि० ७ । १५ ॥ तृ०
१९ । ३५ ॥ ए० ४ । १८ ॥ कथा । अ०
१ । ३०-४ ॥

गण्डकी । नदी । द० ७९ ११ ॥

गतिः । कर्दमपुत्री । पुलहस्य भार्या । तृ० २४ ।

२३ ॥ पुत्राः कर्मश्रेष्ठादयः । च० १ । ३८ ॥

१ गदः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । माता
रोहिणी । न० २४ । ४६ ॥ प्र० १४ । २८ ॥
तृ० १ । ३५ ॥

२ गदः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । माता
देवरक्षिता । न० २४ । ५२ ॥

गन्धः । भूमेर्गुणः । तृ० ६ । १४ ॥ २६ । ४४ ॥

गन्धमादः । क्ष० सो० वं० । श्वफल्कस्य पुत्रः ।
न० २४ । १७ ॥

१ गन्धमादनः । जम्बूद्वीपस्थो मर्यादागिरिः । पं०
१६ । १० ॥

२ गन्धमादनः । वानरः । न० १० । १९ ॥

१ गन्धर्वाः । देवयोनयः । तेषां सृष्टिः । तृ० १० ।
२७ ॥ २० । ३८ ॥

२ गन्धर्वाः । अश्वशब्दं पश्यत ॥

गम्भीरः । क्ष० सो० वं० । न० १७ । १० ॥

गम्भीरबुद्धिः । इन्द्रसावर्णेः पुत्रः । अ० १३ ।
३३ ॥

१ गयः । क्ष० । उल्मुकस्य पुत्रः । च० १३ ।
१७ ॥

२ गयः । हविर्धानस्य पुत्रः । च० २४ । ८ ॥

३ गयः । नक्तस्य पुत्रः । माता द्रुतिः । भार्या
गयन्ती । पं० १५ । ६ ॥

४ गयः । क्ष० सू० वं० । सुद्युम्नस्य पुत्रः । न०
१ । ४१ ॥

गयन्ती । ३ गयस्य भार्या । पुत्राः रचित्ररथादयः
त्रयः पं० १५ । १४ ॥

गया । क्षेत्रविशेषः । द० ७९ । ११ ॥

गरुडः । पक्षीन्द्रः । कश्यपस्य पुत्रः । तन्माता सुपर्णा-
मन्त्री विनता । ष० ६ । २२ ॥ तेन कालि-

यपराजयः । द० १७ । १-॥ सौभरीणां शापः ।
१७ । ९-॥ कृष्णमुदुह्य प्राग्जोतिषपुरगमनम् ।

द० ५९ ॥ तत्पक्षयोरपि वेदोच्चारणशक्तिमत्त्वम् ।
तृ० २१ । ३४ ॥ भगवद्ब्रह्मं गजेन्द्रमोक्षणाय ।

अ० ३ । ३२ ॥

गर्गः । ऋ० । क्ष० सो० वं० । मन्यीः पुत्रः ।
न० २१ । १ ॥ तत्पुत्रः शितिः । १९ ॥ यदूनां

पुरोहितः । कृष्णादीनां जातकर्मादिकरणम् । द०
८ । १-॥

गर्भः । उत्पत्तिप्रकारः । तृ० ३१ । १-॥

गाण्डीवम् । अर्जुनस्य धनुः । प्र० ७ । १६ । ९ ।
१५ ॥ १५ । १३ ॥

गात्रवान् । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता
लक्ष्मणा (माद्री) । द० ६१ । १५ ॥

गाधिः । क्ष० सो० वं० । कुशाम्बोः पुत्रः । पुत्री
२ सत्यवती ऋचीकस्य भार्या । न० १५ । ४-॥
पुत्रो विश्वाभित्रः । १६ । २८ ॥

गान्दिनी । काशिराजस्य पुत्री । श्वफल्कस्य भार्या ।
द० ५७ । ३२ ॥ न० २४ । १५ ॥

गान्धारः । क्ष० सो० वं० । आरब्धस्य पुत्रः । न०
२३ । १५ ॥

गान्धारी । धृतराष्ट्रस्य भार्या । प्र० ८ । ३ ॥ ९ ।
४८ ॥

गान्धर्ववेदः । तृ० १२ । ३८ ॥

गाम्भीर्यम् । गुणः । प्र० १६ । २९ ॥

गार्ग्यः । क्ष० सो० वं० । शिनेः पुत्रः । ब्राह्मणो
जातः । न० २१ । १९ ॥

गिरिः । क्ष० सो० वं० । श्वफल्कस्य पुत्रः । न०
२४ । १६ ॥

गिरित्रजः । जरासंधस्य राजधानी । भीमसेनादीनां तत्र
गमनम् । द० ७२ । १६ ॥

गुणत्रयवृत्तयः । ए० २५ ॥

गुणवैषम्यम् । तृ० १० । १४ ॥

गुदम् । पाण्डिन्द्रियम् । तदभिमानिदेवता च ।
उत्पत्तिः । तृ० ६ । २० ॥ द्वि० ६ । ९ ॥
१० । २७ ॥

१ गुरुः । ए० ३ । २१ ॥ ७ । २० ॥ ९ ।
३१ ॥

२ गुरुः । क्ष० सो० वं० । कृतेः पुत्रः । न० २१ ।
२ ॥

गृत्समदः । ऋ० । सो० वं० । सुहोत्रस्य राज्ञः
पुत्रः । स ब्राह्मणोऽभूत् । तत्पुत्रः २ शुनकः ।
न० १७ । ३ ॥ प्र० ९ । ७ ॥

गृध्रः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता मित्र-
विन्दा । द० ६१ । १६ ॥

गृहम् । शरीम् । ए० १९ । ४३ ॥

गृहस्थाश्रमः । तृ० १२ । ४२ ॥ स० १२ ।
२१ ॥ १४ । २-२४ ॥ १५ । १-११ ॥
द० ७० । ४-१३ ॥ ए० १७ । ३८-५४ ॥
१८ । ४३ ॥ निन्दा । पं० १४ । ३२ ॥

गो (गौः) । ब्रह्मदत्तस्य भार्या । पुत्रो विष्वक्सेनः ।
न० २१ । २५ ॥

गोकर्णम् । क्षेत्रविशेषः । द० ७९ । १९ ॥

गोदानम् । न० ४ । ३३ ॥ नृगस्य द० ६४ ।
१०-१४ ॥

गोकामुखः (कोकामुखः) । पर्वतः । पं० १९ ।
१६ ॥

गोखल्यः । ऋ० । शाकल्यस्य शिष्यः । द्वा० ६ ।
५७ ॥

गोतीर्थम् । (गवां तीर्थम्) । तृ० १ । २२ ॥

गोदावरी । नदी । पं० १९ । १८ ॥

गोपाः । नन्दाद्याः । तेषां कृष्णेन वैकुण्ठदर्शनम् ।
द० २८ । १४ ॥

गोपिकायुगलगीतम् । द० ३५ ॥

गोपी । गोप्यः । वस्त्रापहारः कृष्णेन । द० २२ ॥
तद्रूपवर्णनम् । ५ । ९-१२ ॥ ११ । ३३ ॥
४६ । ४५ ॥ तत्कृता भगवत्स्तुतिः । २९ ।
३१-४१ ॥ ताभिर्वेणुगानगुणवर्णनम् । २१ ॥
तासां कृष्णविरहादुन्मादावस्था । अक्रूरं दृष्ट्वा
तासां व्यसनोक्तयः । ३९ ॥ उद्धवेन संवादः ।
४७ ॥ तासां श्रीकृष्णेन ज्ञानोपदेशेन सान्त्वनम् ॥
८२ । ४०-॥

गोपीगीतम् । द० ३१ ॥

गोलोकः । द० २७ । १ ॥

गोवर्धनः । पर्वतः । तदुद्धारः कृष्णेन । द्वि० ७ ।
३२ ॥ तृ० २ । ३३ ॥ द० २५ । १९-२८ ॥

गोसवः । यागः । नन्दगोपस्य । तृ० २ । ३२ ॥
१२ । ४० ॥

गौः । गोशब्दं पश्यत ॥

ग्रहाः । सूर्यादयः । उदयास्तमयौ । पं० २१ ।
११ ॥ तेषां मण्डलानि । २२ ॥

ग्रहणम् । उपरागशब्दं पश्यत ॥

ग्राहः । नक्रः । तेन गजेन्द्रस्य ग्रहणम् । अ० २ ।
 २७ ॥ हरिणा तस्य हननम् । ३ । ३३ ॥ तस्य
 पूर्वजन्मनि हूहनामकगन्धर्वत्वम् । ४ । ३ ॥
 ग्रीष्मर्तुवर्णनम् । द० १८ । १-६ ॥

घ०

घटोत्कचः । राक्षसः । हिडिम्बायाः पुत्रः । पिता
 १ भीमसेनः । न० २२ । ३०-३१ ॥
 घृतच्युता । कुशद्वीपस्था नदी । पं० २० । १५ ॥
 घृतपृष्ठः । प्रियव्रतस्य पुत्रः । पं० १ । २५ ॥
 घृताची । अप्सराः । पुत्रोत्पत्तिः रौद्राश्वात् । न०
 २० । ३-५ ॥ तस्याः माघमासनेवृत्वम् । द्वा०
 ११ । ३९ ॥
 घृतोदः । समुद्रः । पं० २० । १३-१८ ॥
 घोषः । क्ष० । द्वा० १ । १७ ॥
 घ्राणम् । गन्धग्राहकं नासेन्द्रियम् । उत्पत्तिः अभि-
 मानिदेवता च । तृ० ६ । २ । १४ ॥ २६ ।
 ४४, ४८ ॥

च०

चक्रः । पर्वतः । पं० २० । १५ ॥
 चक्रम् । सुदर्शनशब्दं पश्यत ॥
 १ चक्षुः । रूपग्राहकमिन्द्रियम् । उत्पत्तिः अभिमानी
 देवता च । तृ० ६ । १५ ॥ २६ । ३८, ४८ ॥
 द्वि० ६ । ३ ॥ १० । २१ ॥
 २ चक्षुः । क्ष० । सर्वतेजसः पुत्रो मनुः । माता आ-
 कूतिः । भार्या नडुला । च० १३ । १५ ॥
 ३ चक्षुः । गङ्गायाः शाखाभूता नदी । पं० १७ ।
 ५, ७ ॥

४ चक्षुः । क्ष० सो० वं० । अनोः पुत्रः । न०
 २३ । १ ॥
 चण्डीशः । रुद्रपार्षदः । तेन दक्षाध्वरे पूष्णो ग्रहणम् ।
 च० ५ । १७ ॥
 चतुरङ्गः । क्ष० सो० वं० । रोमपादस्य पुत्रः । न०
 २३ । १० ॥
 चतुर्दशं मन्वन्तरम् । इन्द्रसार्वर्णिमन्वन्तरम् । अ०
 १३ । ३३-३५ ॥
 चतुर्थं मन्वन्तरम् । ताप(म)समन्वन्तरम् । अ० १ ।
 २७ ॥ ४ ॥
 चतुर्युगवर्णनम् । तृ० ११ । १८-२२ ॥
 चतुर्विधो लयः । द्वा० ४ ॥
 चतुर्विंशतिगुरुकथा । ए० ७-९ ॥ तेषां नामानि ।
 ७ । ३३-३४ ॥
 चतुःशृङ्गः । कुशद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । १५ ॥
 चतुःषष्टिः कलाः । कृष्णेन सान्दीपिन्यानार्यादधी-
 ताः । द० ४५ । ३६ ॥ तासां नामानि ।
 गीतम् ॥ १ ॥ वाद्यम् ॥ २ ॥ नृत्यम् ॥ ३ ॥
 नाट्यम् ॥ ४ ॥ आलेख्यम् ॥ ५ ॥ विशेषकच्छे-
 द्यम् ॥ ६ ॥ तण्डुलकुसुमबलिविकाराः ॥ ७ ॥ पुष्पा-
 स्तरणम् ॥ ८ ॥ दशनवसुनाङ्गरागाः ॥ ९ ॥
 मणिभूमिकार्कम् ॥ १० ॥ शयनरचनम् ॥ ११ ॥
 उदकवाद्यमुदकघातः ॥ १२ ॥ चित्रयोगाः ॥ १३ ॥
 माल्यग्रथनविकल्पाः ॥ १४ ॥ शेखरापीड-
 योजनम् ॥ १५ ॥ नेपथ्ययोजनम् ॥ १६ ॥
 कर्णपत्रभङ्गाः ॥ १७ ॥ सुगन्धयुक्तिः ॥ १८ ॥
 भूषणयोजनम् ॥ १९ ॥ ऐन्द्रजालम् ॥ २० ॥
 कौचुमारयोगाः ॥ २१ ॥ हस्तलाघवम् ॥ २२ ॥

चित्रशाकापूपभक्ष्यविकाराः ॥ २३ ॥ पानकरस-
रागासवयोजनम् ॥ २४ ॥ सूचीवायकर्म ॥ २५ ॥
सूत्रक्रीडा ॥ २६ ॥ वीणाडमस्कवाद्यानि ॥ २७ ॥
प्रहेलिका ॥ २८ ॥ प्रतिमाला ॥ २९ ॥ दुर्वाच-
कयोगाः ॥ ३० ॥ पुस्तकवाचकम् ॥ ३१ ॥
नाटकाख्यायिकादर्शनम् ॥ ३२ ॥ काव्यसमस्या-
पूरणम् ॥ ३३ ॥ पट्टिकावेत्रबाणविकल्पाः ॥ ३४ ॥
तर्ककर्माणि ॥ ३५ ॥ तक्षणम् ॥ ३६ ॥ वास्तु-
विद्या ॥ ३७ ॥ रूप्यरत्नपरीक्षा ॥ ३८ ॥ धातु-
वादः ॥ ३९ ॥ मणिरागज्ञानम् ॥ ४० ॥
आकरज्ञानम् ॥ ४१ ॥ वृक्षायुर्वेदयोगाः ॥ ४२ ॥
मेषकुट्टलावकयुद्धविधिः ॥ ४३ ॥ शुकशारिका-
प्रलापनम् ॥ ४४ ॥ उत्सादनम् ॥ ४५ ॥
केशमर्जनकौशलम् ॥ ४६ ॥ अक्षरमुष्टिकाकथनम्
॥ ४७ ॥ म्लेच्छितकुर्तकविकल्पाः ॥ ४८ ॥
देशभाषाज्ञानम् ॥ ४९ ॥ पुष्पशकटिकानिर्मिति-
ज्ञानम् ॥ ५० ॥ यन्त्रमातृकाधारणमातृका ॥ ५१ ॥
संवाच्यम् (संभाष्यम्) ॥ ५२ ॥ मानसी काव्यक्रिया
॥ ५३ ॥ अभिधानकोशः ॥ ५४ ॥ छन्दोज्ञा-
नम् ॥ ५५ ॥ क्रियाविकल्पाः ॥ ५६ ॥ छलितक-
योगाः ॥ ५७ ॥ वस्त्रगोपनानि ॥ ५८ ॥ द्यूतवि-
शेषाः ॥ ५९ ॥ आकर्षक्रीडा ॥ ६० ॥ बालक्री-
डनकानि ॥ ६१ ॥ बैनायिकीनां ज्ञानम् ॥ ६२ ॥
वैजयिकीनां ज्ञानम् ॥ ६३ ॥ वैतालिकीनां ज्ञानम्
॥ ६४ ॥ इति चतुःषष्टिः कलाः ।

१ चन्द्रः । सोममण्डलाधिपतिर्देवः । सोमशब्दं पश्यत ॥

२ चन्द्रः । क्ष० सू० वं० । विश्वरन्ध्रेः पुत्रः । पुत्रः
युवनाश्वः । न० ६ । २० ॥

३ चन्द्रः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता
नम्रजितः पुत्री संत्या (नीला) । द० ६१ ।
१३ ॥

चन्द्रभागा । नदी । पं० १९ । १८ ॥

चन्द्रभानुः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता
सत्यभामा । द० ६१ । १० ॥

चन्द्रमण्डलम् । पं० २२ । ८-१० ॥

चन्द्रवशा । (चन्द्रवटा) । नदी । च० २८ । ३५ ॥
पं० १९ । १८ ॥

चन्द्रशुक्रः । जम्बूद्वीपस्योपद्वीपः । पं० १९ । ३० ॥

चमसः । ऋषभदेवस्य पुत्रः । माता जयन्ती । पं०
४ । ११ ॥ ए० २ । २१ ॥ निमिराजाय
भागवतधर्मोपदेशः । पृ० २-१८ ॥

चम्पः । क्ष० सू० वं० । हरितस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
सुदेवः । चम्पापुर्या निर्माता । न० ८ । १ ॥
चरकाध्वर्यवः । वैशंपायनस्य शिष्याः । द्वा० ६ ।
६१ ॥

चर्म । त्वक्शब्दं पश्यत ॥

चर्मपत्रती । नदी । पं० १९ । १८ ॥

चर्षणयः । अर्थमणः पुत्राः । माता मातृका । पं०
६ । ४२ ॥

चर्षणी । वरुणस्य पत्नी । पुत्रो २ भृगुः । पं० १८ ।
४ ॥

१ चाक्षुषः । विश्वकर्मणः पुत्रः षष्ठो मनुः । माता
कृती । पं० ६ । १५ ॥ ?

२ चाक्षुषः । चक्षुषः पुत्रः । षष्ठो मनुः । अ० ५ । ७ ॥ ?

३ चाक्षुषः । क्ष० सू० वं० । खनित्रस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रो विविंशतिः । न० २ । २४ ॥

चाक्षुषमन्वन्तरम् । षष्ठमन्वन्तरं पश्यत ॥
 चाक्षुषाः । चतुर्दशमन्वन्तरीया देवाः । अ० १३ ।
 ३४ ॥
 चाणूरः । कंसभृत्यो मल्लः । कृष्णेन हतः । द०
 ४३ । ३१-४४ । २३ ॥
 चातुराश्रम्यधर्माः । स० १२-१३ ॥ ए० १७ ॥
 चातुर्वर्ण्यम् । स० ११ । १३-१५ ॥ द्वि० १ ।
 ३७ ॥ ५ । ३७ ॥ तृ० ६ । ३०-३३ ॥
 चातुर्होत्रम् । तृ० १२ । ३५ ॥
 चारुः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता
 रुक्मिणी । द० ६१ । ९ ॥
 चारुगुप्तः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता
 रुक्मिणी । द० ६१ । ८ ॥
 चारुचन्द्रः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता
 रुक्मिणी । द० ६१ । ९ ॥
 चारुदेष्णः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।
 माता रुक्मिणी द० ६१ । ८ ॥
 चारुपदः । मनस्योः पुत्रः । तत्पुत्रः सुद्युः । न०
 २० । २-३ ॥
 चारुमती । कृष्णस्य पुत्री । माता रुक्मिणी । कृतवर्म-
 पुत्रस्य ३ बलेभार्या । द० ६१ । २४ ॥
 चित्तिः । कर्दमस्य पुत्री । माता देवहूतिः । अस्याः
 शान्तिरिति नामान्तरम् । अथर्वऋषेः पत्नी ।
 तृ० २४ । २४ ॥ च० १ । ४२ ॥
 चित्रकूटः । पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥ २० ।
 १५ ॥
 १ चित्रकेतुः । ऋ० । वसिष्ठस्य पुत्रः । माता ऊर्जा ।
 च० १ । ४० ॥

२ चित्रकेतुः । क्ष० । शूरसेनानां राजा । ष० १४ ।
 ९ ॥ पत्नी कृतद्युतिः । तस्य पुत्रोत्पत्त्यादिकथा ।
 ष० १४ । २८-४६ ॥ नारदेन तस्य मन्त्रोप-
 देशः । १५ । २७ ॥ विद्याधराधिपत्यप्राप्तिः ।
 १६ । २८ ॥ भगवत्स्तुतिः । ३४-४८ ॥
 तस्य कैलासगमनं तत्र रुद्रापहासः । १७ । ४ ॥
 पार्वत्या तस्मै शापदानम् । ११-२४ ॥ तस्य
 वृत्रासुरजन्मप्राप्तिः । ३९ ॥
 ३ चित्रकेतुः । क्ष० सू० वं० । लक्ष्मणस्य पुत्रः ।
 न० ११ । १२ ॥
 ४ चित्रकेतुः । क्ष० सो० वं० । देवभागस्य पुत्रः ।
 न० २४ । ४० ॥
 ५ चित्रकेतुः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः ।
 माता जाम्बवती । द० ६१ । १२ ॥
 चित्रगुः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता
 सत्त्वा । द० ६१ । १३ ॥
 १ चित्ररथः । ध्रुवस्य नामान्तरम् । च० १० ।
 २२ ॥
 २ चित्ररथः । ३ गयस्य पुत्रः । माता गयन्ती । भा-
 र्या ऊर्णा । पुत्रः सम्राट् । पं० १५ । १४ ॥
 ३ चित्ररथः । क्ष० सू० वं० । सुपार्श्वस्य पुत्रः । न०
 १३ । २३ ॥
 ४ चित्ररथः । क्ष० सो० वं० । रोमपादस्य नामान्त-
 रम् । न० २३ । ७ ॥
 ५ चित्ररथः । क्ष० सो० वं० । रुशेकोः पुत्रः ।
 पुत्रः शशबिन्दुः । न० २३ । ३१ ॥
 ६ चित्ररथः । क्ष० सो० वं० । ३ वृष्णेः पुत्रः । श्वफल्क-
 स्य आता । न० २४ । १५-१८ ॥

७ चित्ररथः । क्ष० सो० वं० । नेमिचक्रस्य पुत्रः ।
न० २२ । ४० ॥

१ चित्ररेफः । मेधातिथेः पुत्रः । चित्ररेफनामकवर्ष-
स्याधिपः । पं० २० । २५ ॥

२ चित्ररेफः । शाकद्वीपस्थं वर्षम् । पं० २० ।
२५ ॥

चित्रलेखा । असुरी । कुम्भाण्डस्य पुत्री । बाणासुर-
पुत्र्या ऊषायाः सखी । द० ६२ । १४ ॥

१ चित्रसेनः । देवसावर्णेः पुत्रः । अ० १३ । ३० ।

२ चित्रसेनः । क्ष० सू० वं० । नरिष्यन्तस्य पुत्रः ।
न० २ । १९ ।

चित्राङ्गदः । क्ष० सो० वं० । शन्तनोः पुत्रः । ग-
न्धर्वेण हतः । न० २२ । २०-॥

चित्रा । पुष्पभद्रानद्याः समीपस्था काचन शिला । द्वा०
८ । १७ ॥

चिविल्लकः । आन्ध्रराजः । लम्बोदरस्य पुत्रः । द्वा०
१ । २४ ॥

चेदिः । क्ष० सो० वं० । उशिकस्य पुत्रः । न०
२४ । २ ॥

चैत्रमासः । द्वा० ११ । ३३ ॥

चैत्ररथम् । कुबेरस्योद्यानवनम् । पं० १६ । १४ ॥

१ च्यवनः । ऋ० । भृगोः पुत्रः । माता पुलोमा । तस्य
तप्स्यतो नेत्रनिर्भेदः शर्यातिपुत्र्या सुकन्यया । तस्य
तया विवाहश्च । न० ३ । २-९ ॥ इन्द्रबाहोः
स्तम्भनम् । २५ ॥

२ च्यवनः । क्ष० सो० वं० । मित्रेयोः पुत्रः । न०
२२ । १ ॥

३ च्यवनः । क्ष० सो० वं० । सुधनुषः पुत्रः । तत्पुत्रः
कृती । न० २२ । ५ ॥

छ०

छन्दांसि । गायत्र्यादीनि । तेषां ब्रह्मणः सकाशा-
दुत्पत्तिः । द्वि० ६ । १ ॥ तृ० १२ । ४५ ॥
छाया । विवस्वतो भार्या । संज्ञादेव्याः प्रतिकृतिः ।
तत्पुत्राः शनैश्चरः सार्वर्णिः तपन्ती च । ष० ६ ।
४१ ॥

ज०

जगती । छन्दोविशेषः । ब्रह्मणोऽस्त्रः समुत्पन्ना । तृ०
१२ । ४५ ॥

जठरः । मेरोः पूर्वस्यां दिशि विद्यमानः पर्वतः । पं०
१६ । २७ ॥

जडभरतः । आङ्गिरसकुलोत्पन्नो ब्राह्मणः । ऋषभदेव
पुत्रस्य द्वितीयं जन्म । पं० ९ । रहूगणस्य
शिविकावहनं ज्ञानोपदेशश्च । १०-१४ ॥

जनः । जनलोकः । पञ्चम ऊर्ध्वलोकः । द्वि० १ ।
२८ ॥ ५ । ३९ । तृ० ११ । २९ ॥

जनकः । क्ष० सू० वं० । निमेः पुत्रः । वैदेहः
मिथिलः इति नामान्तरे । पुत्र उदावसुः । न०
१३ । १३ ॥

१ जनमेजयः । क्ष० सो० वं० । २ परीक्षितः पुत्रः ।
पुत्रः शतानीकः । न० २२ । ३५-३७ ॥
सर्पसत्रकरणम् । द्वा० ६ । १६-२८ ॥

२ जनमेजयः । क्ष० सो० वं० । २ सृञ्जयस्य पुत्रः ।
न० २३ । २ ॥

जनलोकः । जनःशब्दं पश्यत ॥

जन्तुः । क्ष० सो० वं० । सोमकराजस्य पुत्रः ।
न० २२ । १ ॥

जन्ममृत्युकथनम् । ए० २२ ॥ ३६-॥

जन्मेजयः । क्ष० सो० वं० । पूरोः पुत्रः । तत्पुत्रः
प्राचीन्वान् । न० २० । २ ॥

जमदग्निः । ऋ० । ऋचीकस्य पुत्रः । माता
२ सत्यवती । भार्या रेणोः पुत्री रेणुका । पुत्राः
५ पञ्च । तेषु कनीयान् परशुरामः । न० १५ ।
११-१३ ॥ तस्य वधः कार्तवीर्यार्जुनपुत्रैः ।
१६ । ९-१५ ॥ पुनः संज्ञानलक्षणदेहप्राप्त्या
सप्तर्षित्वप्राप्तिः ॥ २४ ॥

जम्बूः । मेरुमन्दरपर्वतादुत्पन्ना नदी । पं० १६ ।
१९ ॥

जम्बूद्वीपः । अयं पृथिव्या मध्ये स्थितः । पं०
१६-१९ ॥ अयं क्षारोदेन समुद्रेण परिवृतः ।
तस्याधिपतिः प्रियव्रतपुत्र आग्नीध्रः । १ । ३३ ॥
तस्मिन्नव वर्षाणि । १६ । ६ ॥ अष्टौ उपद्वीपाः ।
१९ । ३०-३१ ॥

जम्भः । असुरः । इन्द्रेण हतः । अ० ११ । १८ ॥
पुत्री हिरण्यकशिपोर्भार्या कयाधूः । प० १८ ।
१२ ।

१ जयः । क्ष० । १ ध्रुवपुत्रस्य वत्सरस्य पुत्रः । माता
स्वर्वाथी । च० १३ । १२ ॥

२ जयः । भगवतो द्वारपालकः तृ० १६ । २ ॥
शेषं जयविजयशब्दे पश्यत ॥

३ जयः । दशममन्यन्तरीय ऋषिः । अ० १३ ।
२२ ॥

४ जयः । क्ष० सू० वं० । श्रुतस्य पुत्रः । न०
१३ । २५ ॥

५ जयः । क्ष० सो० वं० । पुरुरवसः पुत्रः । तत्पुत्रः
अमितः । न० १५ । १-२ ॥

६ जयः । ऋषिः । विश्वामित्रस्य पुत्रः । न० १६ ।
३६ ॥

७ जयः । कुशकुलोत्पन्नस्य संजयस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
कृतः । न० १७ । १६ ॥

८ जयः । क्ष० सो० वं० । बृहत्क्षत्रस्य पुत्रः । न०
२१ । १ ॥

९ जयः । क्ष० सो० वं० । युयुधानस्य पुत्रः । न०
२४ । १४ ॥

१० जयः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवभ्रातुः कङ्कस्य
पुत्रः । भार्या कर्णिका । न० २४ । ४४ ॥

११ जयः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता
भद्रा । द० ६१ । १७ ॥

१२ जयः । क्ष० सो० वं० । संकृतेः पुत्रः । तत्पुत्रः
क्षत्रधर्मा । न० १७ । १८ ॥

१ जयद्रथः । क्ष० सो० वं० । बृहत्कायस्य पुत्रः ।
न० २१ । २२ ॥

२ जयद्रथः । क्ष० सो० वं० । रोमपादवंशोद्भवस्य
बृहन्मनसः पुत्रः । तत्पुत्रो ५ विजयः । न० २३ ।
११-११ ॥

जयध्वजः । क्ष० सो० वं० । कार्तवीर्यार्जुनस्य
पुत्रः । तत्पुत्रः तालध्वजः । न० २३ । २७-११ ॥

१ जयन्तः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य भ्राता । पं०
१४ । २८ ॥

२ जयन्तः । धर्मप्रजापतेः पुत्रः । माता मरुत्वती ।
सः वासुदेवांशः । तस्य उपेन्द्र इत्यपि नाम ।
प० ६ । ८ ॥

३ जयन्तः । भगवत्पार्थिवः । अ० २१ । १६ ॥

४ जयन्तः । इन्द्रस्य पुत्रः । माता पौलोमी शची ।
प० १८ । ७ ॥

जयन्ती । ऋषभदेवस्य भार्या । पं० ४ । ८ ॥

जयविजयौ । भगवतो द्वारपालकौ । तयोः सनकादि-

शापः । तृ० १५ । १२-३५ ॥ १६ । २ ॥

तयोर्भूमौ आसुरजन्मत्रयप्राप्तिः । स० १ । ३९-

४५ ॥ तयोः स्वरूपवर्णनम् । तृ० १५ । २७-

२८ ॥ तयोः रमया शापः । तृ० १६ । ३० ॥

१ जयसेनः । आवन्त्यो राजा । भार्या राजाधिदेवी ।

पुत्रौ विन्दः अनुविन्दश्च । न० २४ । ३१-३९ ॥

पुत्री मित्रविन्दा कृष्णभार्या । द० ५८ । ३१ ॥

२ जयसेनः । क्ष० सो० वं० । १ सार्वभौमस्य पुत्रः ।

तत्पुत्रः राधिकः । न० २२ । १० ॥

३ जयसेनः । क्ष० सो० वं० । हीनस्य पुत्रः । न०

१७ । १७ ॥

जरा । वार्धकम् । तद्दोषकथनम् । तृ० ३० ।

१४-१६ ॥

जरासन्धः । क्ष० सो० वं० । २ बृहद्रथस्य पुत्रः ।

तत्पुत्रः ५ सहदेवः । न० २२ । ८-९ ॥ तस्य

कृष्णेन सह प्रथमयुद्धम् । द० ५० ॥ [कृष्णरा-

मयोर्दार्ढ्यं प्रवर्षणपर्वतदाहः । ५२ । १० ॥]

भीमसेनेन तस्य वधः । ७२ । तृ० ३ । १० ॥

जलक्रीडा । कर्दमस्य देवहत्या सह । तृ० २३ ।

३९ ॥ देवस्त्रीणां पुंभिः । च० ६ । २३-॥

कार्तवीर्याजिनस्य स्त्रीभिः सह । न० १५ ।

२० ॥ युधिष्ठिरस्य राजसूयावभृथस्नानसमये

वारयोषितां पुंभिः । द० ७५ । १४-॥

जलाशयवर्णनम् । तृ० २१ । ३९-॥ च० ६ ।

१९-॥ २४ । २०-॥ अ० २ । १४-॥

जलेयुः । क्ष० सो० वं० । रौद्राश्वस्य पुत्रः । न०

२० । ४ ॥

जहुः । क्ष० सो० वं० । पुष्पवतः पुत्रः । न० २२ ।

७ ॥

१ जहनुः । क्ष० सो० वं० । २ कुरुराजस्य पुत्रः ।

तत्पुत्रः २ सुरथः । न० २२ । ४ ॥

२ जहनुः । क्ष० सो० वं० । होत्रकस्य पुत्रः ।

अयमेव गङ्गायाः पाता । न० १५ । ३ ॥

जाजलिः । ऋ० । अथर्ववित् । पथ्यस्य शिष्यः ।

च० ३१ । २ ॥ द्वा० ७ । २ ॥

१ जातूकर्ण्यः । अग्निवेश्यशब्दं पश्यत ॥ न० २ ।

२१ ॥

२ जातूकर्ण्यः । शाकल्यस्य शिष्यः । वेदनिरुक्तकर्ता ।

तच्छिष्याः बलाकादयश्चत्वारः । द्वा० ६ ।

५८ ॥

जामातुः शिष्यसदृशत्वम् । च० २ । ११ ॥

जामिः । दक्षप्रजापतिपुत्री । धर्मप्रजापतेर्भार्या ।

तत्पुत्रा भुवो दुर्गाणि । ष० ६ । ६ ॥

जाम्बवती । ऋक्षराजस्य जाम्बवतो दुहिता । तस्याः

श्रीकृष्णेन विवाहः । द० ५६ । ३२ ॥ ८३ ।

१० ॥ तत्पुत्राः । ६१ । ११-१२ ॥

जाम्बवान् । ऋक्षराजः । तेन त्रिविक्रमस्य विजयोद्घो-

षणम् । अ० २१ । ८ ॥ स्यमन्तकमणिहरणम् ।

कृष्णेन सह युद्धम् । द० ५६ । १४-२५ ॥

भगवत्स्तुतिः । २६-३२ ॥

जायन्तेयाः । ऋषभदेवस्य पुत्राः । माता जयन्ती ।

भगवत्स्तुतिः । ए० ५ । २९-३४ ॥

जारुधिः । मेरोः केसरपर्वतः । पं० १६ । २६ ॥

जितव्रतः । क्ष० । हविर्धानस्य पुत्रः । माता हविर्धानी ।

च० २४ । ८ ॥

जिनः । बुद्धस्य पिता । तस्य अजन इति नामान्तरम् ।

प्र० ३ । २४ ॥

जिह्वा । रसनेन्द्रियम् । रसनाशब्दं पश्यत । तृ०

६ । १३ ॥

जीवः । प्र० ३ । ३२ ॥ ७ । ५ । २४ ॥ द्वि०

५ । १४ ॥ १० । १२ ॥ तृ० १२ ।

४६ ॥ तस्य संसारप्राप्तिकारणम् । ए० १० ॥

जन्ममृत्युप्रकारः । २२ ॥ प्रसवकालीनं दुःखम् ।

तृ० ३० । १२-१८ ॥

जैगीषव्यः । ऋ० । न० २१ । २६ ॥

जैमिनिः । ऋ० । सामगो व्यासशिष्यः । प्र० ४ ।

२१ ॥ द्वा० ६ । ५३ ॥ तत्पुत्रः ३ सुमन्तुः ।

७५ ॥ तच्छिष्यः ३ सुकर्मा । ७६ ॥ तस्यान्यः

शिष्यः हिरण्यनाभः । न० १२ । ३-४ ॥

ज्ञानशक्तिः । द्वि० ५ । २४ ॥

ज्ञानम् । प्र० १६ । २८ ॥ तस्य भगवत्प्राप्त्युपा

यत्नम् । तृ० ३२ । ३२-३६ ॥

ज्ञानयोगः । ए० २८ ॥

ज्ञानिनां नामानि । द्वि० ७ । ४३-॥ ष० ३ ।

२० ॥ १५ । १२-॥

ज्ञानेन्द्रियाणि । तृ० २६ । १३ ॥

ज्यामघः । क्ष० सो० वं० । २ रुचकस्य पुत्रः । भार्या

शैब्या । पुत्रो विदर्भः । न० २३ । ३५-३९ ॥

ज्येष्ठमासः । शुक्रमासः । द्वा० ११ । ३५ ॥

ज्येष्ठा । अलक्ष्मीः । कलेर्भार्या । प्र० १७ । ३२ ॥

ज्योतिः । द्वितीय ऊर्ध्वलोकः । द्वि० १ । २८ ॥

अस्य स्वर्लोक इति नामान्तरम् ॥

ज्योतिर्धर्मा । चतुर्थमन्वन्तरीय ऋषिः । अ० १ ।

२८ ॥

ज्योतिश्चक्रम् । च० ९ । २० ॥

ज्योतिष्पान् । पर्वतः । कुशद्वीपस्थः ॥ पं० २० ।

४ ॥

त०

१ तक्षः । क्ष० सू० वं० । २ भरतस्य पुत्रः । न०

११ । १२ ॥

२ तक्षः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवभ्रातुर्वृकस्य पुत्रः ।

माता दुर्वाक्षी । न० २४ । ४३ ॥

१ तक्षकः । क्ष० सू० वं० । प्रसेनजितः पुत्रः ।

पुत्रः १ बृहद्बलः । न० १२ । ८ ॥

२ तक्षकः । सर्पः । तेन २ परीक्षितो दशनम् । द्वा०

६ । ११-१३ ॥

तत्त्वानि । महदादीनि । सृष्टिः । द्वि० ५ । २२-

३४ ॥ तृ० ५ । २६-३७ ॥ ६ । २ ॥ तेषां

संख्यानम् । तृ० २६ । १०-१५ ॥ अभिमानि-

देवकृता भगवत्स्तुतिः । तृ० ५ । ३८-५० ॥

९ ॥

तत्त्वदर्शः । त्रयोदशमन्वन्तरीय ऋषिः । अ० १३ ।

३०-३१ ॥

१ तपः । षष्ठ ऊर्ध्वलोकः । द्वि० १ । २८ ॥ उत्पत्तिः ।

५ । ३९ ॥

२ तपः । भगवत्प्रीत्यर्थं कायक्लेशसहनम् । महिमा ।

प्र० १३ । ५० ॥ द्वि० ९ । २२ ॥ तृ०

१२ । १८ ॥ च० ८ । ७१-८० ॥ २३ ।

४-७ ॥ २८ । ३५-३८ ॥ पं० ५ । १ ॥

५० ४ । ४३-४६ ॥ ए० १७ । ३७ ॥

तपस्वी । द्वादशमन्वन्तरीय ऋषिः । अ० १३ ।

२८ ॥

तपोमूर्तिः । द्वादशमन्वन्तरीय ऋषिः । अ० १३ ।
२८ ॥

तपोमासः । माघमासः ॥

तप्तमूर्तिः । नरकः । पं० २६ । ७, २० ॥

१ तमः । तमोगुणः । प्र० २ । २३ ॥ १३ ।
५३ ॥ द्वि० ४ । ५ ॥ ५ । १८ ॥ ९ । १० ॥

२ तमः । अविद्या । सृष्टिः । तृ० १० । १७ ॥
१२ । २ ॥ २० । १८ ॥

तर्षः । देवः । १ अर्कनामकवसोः पुत्रः । माता
वासना । ष० ६ । १३ ॥

तलातलम् । चतुर्थ अधोलोकः । उत्पत्तिः । द्वि० १ ।
२६ ॥ ५ । ४० ॥ पं० २४ । ७-२८ ॥

तस्थुषां सर्गः । तृ० १० । १८ ॥

तापत्रयम् । प्र० ५ । ३२ ॥ १० । ६ ॥

तापसः । तामसशब्दं पश्यत ॥

तापी । नदी । पं० १९ । १८ ॥

तामसः । प्रियव्रतस्य द्वितीयभार्यायाः पुत्रः । चतुर्थो
मनुः । तद्भातरौ उत्तमो रैवतश्च । पं० १ ।
२८ ॥ तत्पुत्रा दश । अ० १ । २७ ॥

तामससर्गः । तृ० १० । १७ ॥

तामसाहंकारः । द्वि० ५ । २४ ॥ तृ० ५ ।
३१ ॥

तामिस्रम् । अविद्यावृत्तिः । तृ० १२ । २ ॥ २० ।
१८ ॥

तामिस्रः । नरकः । पं० २६ । ७, ८ ॥

ताम्रः । नरकासुरस्य सेनापतिः । द० ५९ । १२ ॥

ताम्रपर्णी । नदी । च० २८ । ३५ ॥ पं० १९ ।
१८ ॥ द० ७९ । १६ ॥

ताम्रा । दक्षप्रजापतिपुत्री । कश्यपस्य भार्या । पुत्राः
श्येनगृध्रादयः । ष० ६ । २७ ॥

तारतम्यम् । प्र० २ । २४ ॥ तृ० २९ । २८-
३७ ॥ पं० ५ । २१-२२ ॥

तारा । बृहस्पतेर्भार्या । सोमेन तस्या अपहारः,
तस्मात्तस्यां बुधनामकपुत्रोत्पत्तिश्च । न० १४ ।
४-१४ ॥

तार्क्ष्यः । कश्यपस्य रूपान्तरं नामान्तरं वा । तस्य
भार्या चतस्रो दक्षकन्याः । शेषं कश्यपशब्दे पश्यत ।
ष० ६ । २१ ॥

तालजङ्घः । जयध्वजस्य पुत्रः । तस्य शतं पुत्राः
और्वेण हताः । न० २३ । २८ ॥

तालफलभक्षणम् । गोपालैः । द० १५ । २१-
४० ॥

तालवनम् । द० १५ । २१ ॥

१ तितिक्षा । गुणः । प्र० १६ । २७ ॥ ए० १९ ।
३६ ।

२ तितिक्षा । दक्षप्रजापतिपुत्री । धर्मप्रजापतेर्भार्या ।
पुत्रः २ क्षेमः । च० १ । ५२ ॥

तितिक्षुः । क्ष० सो० वं० । महामनसः पुत्रः ।
तत्पुत्रः रुशद्रथः । न० २३ । २-४ ॥

१ तिभिः । दक्षप्रजापतिपुत्री । कश्यपभार्या । तत्पुत्रा
यादोगणाः । ष० ६ । २६ ॥

२ तिभिः । क्ष० सो० वं० । दूर्वस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
३ बृहद्रथः । न० २२ । ४२ ॥

तिरश्चां सर्गः । } तृ० १० । २० ॥
तिर्यक्सर्गः । }

तिलोत्तमा । अप्सराः । आश्विनमासनेत्री । द्वा०
११ । ४३ ॥

तीर्थयात्रा । विदुरस्य । तृ० १ । १७-॥ परशुरामस्य । न० १५ । ४१ ॥ बलरामस्य । द० ७८-७९ ॥

तीर्थवती । कौञ्चद्वीपस्था नदी । पं० २० । २१ ॥ हुङ्गभद्रा । नदी । पं० १९ । १८ ॥

तुम्बुरुः । देवर्षिः । प्र० १३ । ३७ । ५९ ॥

तुरः । कावपेयशब्दं पश्यत । न० २२ । ३७ ॥

तुर्वसुः । क्ष० सो० वं० । ययातेः पुत्रः । माता २ देवयानी । न० १८ । ३३ ॥ तत्पुत्रो २ वह्निः । २३ । १६ ॥

तुलसी । प्र० १९ । ६ ॥ द्वि० ३ । २३ ॥

१ तुषिता । २ वेदशिरसः पत्नी । तत्पुत्रो विभुनामा भगवदवतारः । अ० १ । २१ ॥

२ तुषिताः । द्वितीयमन्वन्तरीया देवाः । अ० १ । २० ॥

३ तुषिताः । सुयमा इति नामान्तरम् । यज्ञनाम्नो भगवतः पुत्राः । तन्माता दक्षिणा द्वि० ७ । २ ॥ स्वायंभुवमन्वन्तरीया देवाः । तोषः प्रतोषः संतोषः भद्रः शान्तिः इडस्पतिः इध्मः कविः विभुः स्वहः सुदेवः रोचनश्चेति द्वादश । च० १ । ३-८ ॥

तुष्टिः । दक्षप्रजापतिपुत्री । धर्मप्रजापतेर्भार्या । तत्पुत्री मुत् । च० १ । ४९-५१ ॥

तुष्टिमान् । क्ष० सो० वं० । उग्रसेनस्य पुत्रः । न० २४ । २४ ॥

तृद् । पिपासा । द्वि० १० । १७ ॥

तृणबिन्दुः । क्ष० सू० वं० । २ बन्धोः पुत्रः । तस्य अलंबुषानाम्स्यामप्सरसि जाताः पुत्राः विशालः शून्यबन्धुः धूम्रकेतुश्च । न० २ । ३० ॥ दुहिता इडविडा (इडविला) ३१ ॥

तृणावर्तः । कंसभृत्योऽसुरः । कृष्णेन हतः । द० ७ । १८-३३ ॥

तृतीयं मन्वन्तरम् । तदधिपतिः प्रियव्रतपुत्र उत्तमः । अ० १ । २३-२६ ॥

तेजस्तत्त्वम् । तदभिमानी अग्निः । उत्पत्तिः । द्वि० ५ । २७ ॥ तृ० २६ । ३८ ॥

तैजसादंकारः । द्वि० ५ । २४ ॥ तृ० ५ । ३० ॥

तैत्तिरीयशाखा । यजुर्वेदान्तर्गता । तन्नामनिरुक्तिः । द्वा० ६ । ६५ ॥

तोशलकः । कंसस्य भृत्यो मलः । कृष्णेन हतः । द० ४४ । २७ ॥

तोषः । तुषितशब्दं पश्यत ॥

त्यागः । संन्यासः । ए० १९ । ३८ ॥

त्रयी । सवितुः पुत्री । ष० १८ । १ ॥

त्रयोदशं मन्वन्तरम् । अधिपतिर्देवसावर्णिः । अ० १३ । ३० ॥

त्रय्यारुणिः । ऋ० । सोमवंशीयस्य दुरितक्षयनामकस्य क्षत्रियस्य पुत्रः । न० २१ । १९ ॥ तस्य पौराणिकत्वम् । द्वा० ७ । ५ ॥

त्रसदस्युः । क्ष० सू० वं० । पुरुकुत्सस्य पुत्रः । तत्पुत्रः अनरण्यः । न० ७ । ४ ॥

त्रिककुत् । क्ष० सो० वं० । ४ शुवेः पुत्रः । तत्पुत्रः । शान्तरयः । न० १७ । ११ ॥

त्रिकालज्ञत्वम् । सिद्धिः । ए० १५ । २८ ॥

१ त्रिकूटः । मेरोः केसरपर्वतः । पं० १६ । २६ ॥

२ त्रिकूटः । भारतवर्षस्थः पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥ अ० २ । १ ॥

त्रिगर्तः । सुशर्मा । प्र० १५ । १६ ॥

१ त्रितः । क० । प्र० ९ । ७ ॥ ततीर्थम् । तृ०
१ । २२ ॥

२ त्रितः । २ चक्षुषः पुत्रः । च० १३ । १६ ॥
त्रिपवित्राणि । तृ० १३ । २५ ॥

त्रिपुरासुराः । तद्वधकथा । स० १० । ५३--७१ ॥

त्रिवन्धनः । क्ष० सू० वं० । १ अरुणस्य पुत्रः ।

तत्पुत्रः १ सत्यव्रतः (त्रिशङ्कुः) । न० ७ । ४ ॥

त्रिभानुः । क्ष० सो० वं० । ३ भानुमतः पुत्रः ।

तत्पुत्रः कर्णधमः । न० २३ । १७ ॥

त्रिलोकी । भूः भुवः स्वः । उत्पत्तिः । द्वि० ५ ।
४२ ॥

त्रिवक्त्रा । कंसस्य गन्धकर्त्री । कृष्णेन तस्या ऋजू-
करणम् । द० ४२ । १-१३ ॥ तद्गृहगमनं
कृष्णस्य । ४८ । १-१० ॥ [तत्पुत्रः विशोकः ।
९० ॥]

त्रिविक्रमः । उरुकमनामा भगवान् । अ० २० ।
२१ ॥ द्वि० ७ । १८ ॥

त्रिशङ्कुः । क्ष० सू० वं० । १ सत्यव्रत इति नामान्त-
रम् । पिता त्रिवन्धनः । तत्पुत्रो हरिश्चन्द्रः । न०
७ । ५-७ ॥

त्रिशिखः । तापसमन्वन्तरीयो भगवदवतारः । अ०
१ । २८ ॥

१ त्रिशिराः । राक्षसः । रामेण हतः । न० १० । ९ ॥

२ त्रिशिराः । विश्वरूपाचार्यः । ष० ९ । १ ॥

त्रिशृङ्गः । मेरोरुतरदिक्स्थः पर्वतः । पं० १६ ।
२७ ॥

त्रिसामा । नदी । पं० १९ । १८ ॥

त्रुटिः । कालावयवः । तृ० ११ । ६ ॥

त्रेता । अग्नित्रयम् । उत्पत्तिः । न० १४ । ४९ ॥

त्रेतायुगम् । धर्माः । द्वा० ३ । २०--२३ ॥

त्वक् । चर्मैन्द्रियम् । उत्पत्तिः अभिमानिदेवता च । तृ०

६ । १६ ॥ २६ । ३५ ॥ द्वि० ६ । ४ ॥

१० । २३ ॥

१ त्वष्टा । क्ष० । भौवनस्य पुत्रः । भार्या विरोचनम् ।

पुत्रो विरजाः । पं० १५ । १५ ॥

२ त्वष्टा । कश्यपस्य पुत्रः । माता अदितिः । ष०

६ । ३९ ॥ भार्या प्रह्लादपुत्री रचना । पुत्रौ

संनिवेशः विश्वरूपश्च । ४४ ॥ तेनेन्द्रहनाय वृत्रा-

सुरोत्पादनम् । ९ । ११-१२ ॥

द०

१ दक्षः । ब्रह्मणो दक्षिणाङ्गुष्ठादुत्पन्नः प्रजापतिः ।

तृ० १२ । २३ ॥ भार्या स्वायंभुवमनुपुत्री

प्रसूतिः । ५६ ॥ च० १ । ११, ४७ ॥ तस्य

षोडश कन्याः । ४८ ॥ तस्य विश्वसृजां सत्रं

प्रति गमनम् । तत्र रुद्रस्य दूषणं तस्मै शापदानं

च । २ । ५-२० ॥ तस्य पट्टाभिषेकः । ३ ।

२ ॥ बृहस्पतिसवकरणम् । ३ ॥ यज्ञदर्शनार्थ-

मागतायाः रुद्रभार्यायाः स्वपुत्र्याः सतीदेव्या

अनादरकरणेन तया देहत्यागः । ४ । ८-२८ ॥

वीरभद्रेण तच्छिरसश्छेदः । ५ । २२-२४ ॥ अस्य

वस्तुमुखप्राप्तिः । ७ । ८ ॥ अयं स्वायंभुवदक्षः ।

अयं कदाचन महादेवमवज्ञाय तन्निष्कृतिरूपेण

स्वदेहं तत्याज । च० ३० । ४८ ॥

२ दक्षः । प्रजापतिः । पूर्वोक्तः स्वयं त्यक्तदेहो दक्षः

द्वितीयवारं चाक्षुषमन्वन्तरे प्राचीनबर्हिषः पुत्रेभ्यो

दशभ्यः प्रचेतोभ्यः वाक्ष्यीं मारिषायामुत्पन्नः ।

च० ३० । ४८-४९ ॥ ष० ४ । १७ ॥ भग-

वस्तुतिः । २३-३४ ॥ भार्या पञ्चजनप्रजापति-
पुत्री असिक्ती । ५१ । तस्याः पुत्राः हर्यश्वाः ।
५ । १ ॥ नारदोपदेशेनादर्शनं गतेषु तेषु पुत्रेषु
षष्टिसंख्याकानां कन्यानामुत्पादनम् । ६ । १-॥
तासु धर्मप्रजापतिपत्न्यः दश । मानुः लम्बा ककुप्
जामिः विश्वा साध्या मरुत्वती वसुः सुहृता संकल्पा-
चेति । ४-१६ ॥ भृगुपुत्रस्य भूतप्रजापतेः
सरूपा भूता चेति द्वे पत्न्यौ । १७-१८ ॥
अङ्गिरःप्रजापतेर्द्वेभार्ये स्वधा सती च । १९ ॥
कृशाश्वस्य द्वेभार्ये अर्चिः धिषणा च । २० ॥
तार्क्ष्यनाम्नः कश्यपस्य विनता कन्दूः पतङ्गी
यामिनी इति चतस्रः पत्न्यः । २१-२२ ॥ इन्द्रोः
पत्न्यः नक्षत्राभिमानिन्यो रोहिण्यादयः सप्तविंशतिः ।
२३ ॥ कश्यपस्य पत्न्यः त्रयोदश । अदितिः
दितिः दनुः काष्ठा अरिष्ठा सुरसा इला मुनिः
क्रोधवशा ताम्रा सुरभिः सरमा तिमिश्रेति । २५-
४५ ॥
३ दक्षः । क्ष० सू० वं० । रचित्रसेनस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रो मीढ्वान् । न० २ । १९ ॥
४ दक्षः । क्ष० सो० वं० । उशीनरस्य पुत्रः । न०
२३ । ३ ॥
दक्षसप्तर्षिः । वरुणस्य पुत्रः । नवमो मनुः । अ०
१३ । १८ ॥
दक्षिणा । महालक्ष्म्यंशभूता रुचिप्रजापतेः पुत्री ।
माता आकूतिः । तस्या भर्ता बभ्रातृत्वेनावतीर्णो
यज्ञनामा भगवान् । पुत्राः द्वादश तुषिताः । च०
१ । ३-७ ॥ द्वि० ७ । २ ॥
दक्षिणायनम् । पं० २१ । ३-६ ॥

दण्डकः । क्ष० सू० वं० । इक्ष्वाकोः पुत्रः । न०
६ । ४ ॥
दण्डपाणिः । क्ष० सो० वं० । वहीनरस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः २ निमिः । न० २२ । ४४ ॥
दत्तः । दत्तात्रेयः । अत्रेः पुत्रः । माता कर्दमपुत्री
अनसूया । स नारायणांशसंभूतः । च० १ ।
१५ । ३३ ॥ प्र० ३ । ११ ॥ द्वि० ७ ।
४ ॥ तच्छिष्यः कार्तवीर्यार्जुनः । न० १५ ।
१७ ॥
दधीचिः । दध्यङ् शब्दं पश्यत ॥ ष० ११ ।
२० ॥
दध्यङ् । दधीचिः । अथर्वणः पुत्रः ।
माता कर्दमपुत्री चित्तिः । अश्वशिरा इति
नामान्तरम् । च० १ । ४२ ॥ ष० ९ ।
५२ ॥ देवैर्वज्रायुधनिर्माणार्थं तस्य पृष्ठास्थिया-
चदम् योगधारणया तेन देहत्यागश्च । १० ।
१-१२ ॥
दनुः । दक्षप्रजापतिपुत्री । कश्यपस्य भार्या । पुत्राः
द्विर्मूर्धशम्भरादयः एकषष्टिर्दानवाः । ष० ६ ।
२९ ॥
दन्तवक्रः । करुशदेशाधिपतेः वृद्धशर्मणः पुत्रः । माता
वसुदेवस्य भगिनी श्रुतदेवा । न० २४ । ३७ ॥
कृष्णेन हतः । द० ७७ । ३७ । ७८ ।
१-१० ॥
दन्दशूकः । कनरकः । पं० २६ । ७, ३३ ॥
१ दमः । क्ष० सू० वं० । मरुतस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
राज्यवर्धनः । न० २ । २९ ॥
२ दमः । गुणः । ए० १९ । ३६ ॥ प्र० १६ ।
२७ ॥

दमघोषः । क्ष० सो० वं० । चेदिराजस्य पुत्रः ।

भार्या वसुदेवभगिनी श्रुतश्रवाः । तत्पुत्रः शिशुपालः ।

न० २४ । ३९-४० ॥ स० १ । १७ ॥

१ दम्भः । अधर्मस्य पुत्रः । तन्माता मृषा । भार्या
माया । पुत्रौ लोभो निकृतिश्च दम्पती । च० ८ ।
२-३ ॥

२ दम्भः । दोषः । प्र० १७ । ३२ ॥

१ दया । दक्षप्रजापतिपुत्री । धर्मप्रजापतेर्भार्या । पुत्रः
अभयः । च० १ । ५० ॥

२ दया । गुणः । प्र० १६ । २७ ॥ १७ । २४;
४२ ॥

दरिद्रोतः । क्ष० सो० वं० । दुन्दुभेः पुत्रः । तत्पुत्रः
पुनर्वसुः । न० २४ । २० ॥

दरिद्रः । ए० १९ । ४४ ॥

दूषः । क्ष० । उन्नतेः पुत्रः । च० १ । ५१ ॥

दर्भकः । क्ष० । मगधराजः । २ अजातशत्रोः पुत्रः ।
द्वा० १ । ६ ॥

१ दर्शः । देवः । धातुः पुत्रः । माता सिनीवाली ।
ष० १८ । ३ ॥

२ दर्शः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता
कालिन्दी । द० ६१ । १४ ॥

दशप्रजापतयः । मरीच्यादयः । ब्रह्मण उत्पन्नाः ।
तृ० १२ । २१-२२ ॥

दशमं मन्वन्तरम् । अधिपतिः ब्रह्मसावर्णिः । अ०
१३ । २१-२३ ॥

१ दशरथः । क्ष० सू० वं० । मूलकस्य पुत्रः । त-
त्पुत्रः रेडविडः । न० ९ । ४१ ॥

२ दशरथः । क्ष० सू० वं० । अजस्य पुत्रः । तत्पु-
त्राः रामलक्ष्मणभरतशत्रुघ्नः । न० १० । १-३ ॥

पुत्री शान्ता २ रोमपादाय पुत्रीत्वेन दत्ता । २३ ।
७-८ ॥

३ दशरथः । क्ष० सो० वं० । त्वरथस्य पुत्रः ।
न० २४ । ४ ।

दशरक्षणम् । श्रीमद्भागवतम् । द्वि० ९ । ४३ ॥
तेषां नामानि तेषां विवरणं च । द्वि० १० ।
१-७ ॥ द्वा० ७ । ८ ॥

दशविधः सर्गः । तृ० १० ॥ १४-२८ ॥

दशर्हिः । क्ष० सो० वं० । निवृत्तेः पुत्रः । तत्पुत्रो
१ व्योमः । न० २४ । ३ ॥

दशेन्द्रियाणि । तृ० २६ । १३ ॥

दहः । अग्निविशेषः । सौम्यजन्मनि अगस्त्यो जातः ।
च० १ । ३६ ॥

दानम् । तृ० ३ । २७-२८ ॥ ए० १९ । ३७ ॥

दानपतिः । अकूरः । द० ३६ । २८ ॥

दावाग्निपानम् । कृष्णेन । द० १७ । २०-२५ ॥
१९ । ७-१३ ॥

दाशकन्या । १ सत्यवती शन्तनोर्भार्या । न० २२ ।
२० ॥

दिक् । दश दिशः । तृ० ६ । १७ ॥

दितिः । २ दक्षप्रजापतिपुत्री । कश्यपस्य भार्या ।

ष० ६ । २५ ॥ तयाऽपत्यार्थं सायमसमये भर्तु-
निर्वन्धः । तृ० १४ ॥ गर्भोत्पत्तिः । १५ ॥ हिर

ण्यकशिपुः हिरण्याक्षश्चेति पुत्रद्वयजननम् । १७ ।

२-२० ॥ ष० १८ । १०-११ ॥ इन्द्रघात-

कपुत्रप्राप्त्यर्थं कश्यपाद्गर्भमाधाय पुंसवनव्रताचरणम् ।

१८ । २३-५५ ॥ तत्पुत्राः एकोनपञ्चाशन्मरुतः ।

६१-७२ ॥

दिनमानम् । द्वादशमासानाम् । पं० २१ । ३-६ ॥

१ दिलीपः । क्ष० सू० वं० । अंशुमतः पुत्रः ।
तत्पुत्रो भगीरथः । न० ९ । २ ॥

२ दिलीपः । क्ष० सो० वं० । ऋष्यस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः प्रतीपः । न० २२ । ११ ॥

दिव्यकः । क्ष० सू० वं० । न० १२ । १० ॥

दिविरथः । क्ष० सो० वं० । खनपानस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः धर्मरथः । न० २३ । ६ ॥

१ दिवोदासः । क्ष० सो० वं० । भीमरथस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रो धुमान् । न० १७ । ६ ॥

२ दिवोदासः । पूर्ववंशोत्पन्नस्य मुद्गलस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः २ सत्यवृत्तिः । कन्या अहल्या । न० २१ ।
३४ ॥ तस्यान्यः पुत्रो मित्रेयुः । २२ । १ ॥

दिव्यः । क्ष० सो० वं० । सात्वतस्य पुत्रः । न०
२४ । ६ ॥

दिष्टः । क्ष० । वैवस्वतमनोः पुत्रः । अ० १३ ।
२ ॥ न० १ । १२ ॥ तत्पुत्रो नाभागः । २ ।
२३ ॥

दीक्षितान्नम् । न भोज्यम् । द० २३ । ८ ॥

दीप्तकेतुः । क्ष० । दक्षसावर्णिमनोः पुत्रः । अ०
१३ । १८ ॥

दीर्घतमाः । क्ष० सो० वं० । राष्ट्रस्य पुत्रः । तत्पुत्रो
द्वितीयो भगवदंशो रथन्वन्तरिः । न० १७ । ४ ॥
तेन बलेर्भार्यायां अङ्गवङ्गकलिङ्गादीनामुत्पादनम्
२३ । ५ ।

दीर्घबाहुः । क्ष० सू० वं० । खट्वाङ्गस्य पुत्रः तत्पुत्रो
रघुः । न० १० । १ ॥

दीर्घसत्रम् । प्र० १ । २१ ॥

दुःखम् । दोषः । ए० १९ । ४१ ॥ तत्सहनोपाये
भिक्षुगीता । २३ ॥

दुन्दुभिः । क्ष० सो० वं० । अन्धकस्य पुत्रः । तत्पुत्रो
दरिद्योतः । न० २४ । २० ॥

दुरितक्षयः । क्ष० सो० वं० । महावीर्यस्य पुत्रः ।
तत्पुत्राः । त्रय्यारुणिः कविः पुष्करारुणिः इति
त्रयो ब्राह्मणाः । न० २१ । १९ ॥

दुरुक्तिः । कलेर्भार्या । पुत्रौ भयो मृत्युश्च । च०
८ । ४ ॥

दुर्गा । देवी । तस्या भूमाववतरीतुं भगवदाज्ञा । द०
२ । ६-१२ ॥

दुर्जयः । दनुपुत्रोऽसुरः । प० ६ । ३१ ॥

दुर्दमनः । क्ष० सो० वं० । शतानीकस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रो बहीनरः । न० २२ । ४३ ॥

दुर्निमित्तानि । अपशकुनशब्दं पश्यत ।

१ दुर्मदः । क्ष० सो० वं० । भद्रसेनस्य पुत्रः तत्पुत्राः
कृतवीर्यः कृताग्निः कृतवर्मा कृतौजाः धनकश्चेति
पञ्च । न० २३ । २३ ॥

२ दुर्मदः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः ।
माता रोहिणी । न० २४ । ४६ ॥

३ दुर्मदः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः ।
माता पौरवी । न० २४ । ४७ ॥

दुर्मनाः । क्ष० सो० वं० । धृतस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
प्रचेताः न० २३ । १५ ॥

दुर्मर्षणः । क्ष० सो० वं० । रसज्जयस्य पुत्रः । माता
राष्ट्रपाली । न० २४ । ४२ ॥

दुर्मित्रः । द्वा० १ । ३४ ॥

दुर्मुखः । राक्षसः । तस्य वधः । न० १० । १८-
२० ॥

दुर्योधनः । क्ष० सो० वं० । धृतराष्ट्रस्य पुत्रः ।
न० २२ । २६ ॥ तेन विदेहनगरे विद्याभ्यासः

द० ५७ । २६ ॥ तत्पुत्री लक्ष्मणा । सा कृष्ण
पुत्रेण साम्बेनापहृता । ६८ ॥ युधिष्ठिरसभायां-
पतनम् । ७५ । १७ ॥ तस्योरुभेदनम् । प्र०
७ । १३ ॥ विदुरधिकारः । तृ० १ । १४-
१५ ॥

दुर्वः । दुर्वशब्दं पश्यत ॥

दुर्वाक्षी । क्ष० सो० वं० । वृकस्य भार्या । तत्पुत्राः
तक्षपुष्करादयः । न० २४ । ४३ ॥

दुर्वासाः । शङ्करांशः अत्रेः पुत्रः । माता अनसूया ।
भ्रातरौ दत्तात्रेयः सोमश्च । च० १ । १५-३३ ॥
शापेन इन्द्रादीनां असुरैः पराजयः । अ० ५ ।
१६ ॥ तेन १ अम्बरीषस्य द्वादशीव्रतभञ्जनम् ।
कृत्यानिर्माणम् । सुदर्शनास्त्रेण तस्यैव उपद्रवप्राप्तिः ।
न० ४ । ३५-५९ ॥

दुःशकुनम् । अपशकुनशब्दं पश्यत ॥

दुःशाला । धृतराष्ट्रस्य पुत्री । न० २२ । २६ ॥

दुःशासनः । क्ष० सो० वं० । धृतराष्ट्रस्य पुत्रः ।
दुर्योधनस्यावरजः । तृ० ३ । १३ ॥

दुःष्यन्तः । क्ष० सो० वं० । रैभ्यस्य पुत्रः । भार्या
शकुन्तला । पुत्रो भरतः । न० २० । ७-२६ ॥
तः तुर्वसुवंशोत्पन्नस्य मरुतस्याभिमानिकः पुत्रो-
ऽभूत् । पुनः स्वस्य वंशमेव प्राप्तवान् । २३ ।
१७-१८ ॥

दुःस्वप्नानि । द० ४२ । २६-३० ॥

दूरदर्शनम् । सिद्धिः । ए० १५ । २० ॥

दूरश्रवणम् । सिद्धिः । ए० १५ । १९ ॥

दुर्वः । क्ष० सो० वं० । नृपञ्जयस्य पुत्रः । तत्पुत्रः २
तिमिः । न० २२ । ४२ ॥

दूषणः । राक्षसः । रामेण हतः । न० १० । ९ ॥

दूषणा । भौवनस्य भार्या । तत्पुत्रः १ त्वष्टा । पं०
१५ । १५ ॥

दृढनेमिः । क्ष० सो० वं० । सत्यधृतेः पुत्रः । तत्पुत्रः
सुपार्श्वः । न० २१ । २७ ॥

दृढहनुः । क्ष० सो० वं० । सेनजितः पुत्रः । न०
२१ । २३ ॥

दृढाश्वः । क्ष० सू० वं० । कुवलाश्वस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रो हर्यश्वः । न० ६ । २४ ॥

दृषद्वती । नदी । पं० १९ । १८ ॥

देवः । देवाः । तैः कृता भगवत्स्तुतिः । तृ० १९ ।
३० ॥ च० १ । ५६-५७ ॥ ष० ९ । २१-
४५ ॥ ए० ४ । ९-११ ॥ ६ । ७-१९ ॥
भगवन्तं प्रति ध्रुवतपःप्रभावकथनम् । च० ८ ।
८१ ॥ तेषां असुरैर्युद्धम् । अ० १० ॥
त्रिविष्टपं परित्यज्य पलायनम् । अ० १५ ।
२४-३२ ॥

देवक्रुषभः (वेदक्रुषभः) । धर्मप्रजापतेः पुत्रः । माता
भानुः । पुत्रः इन्द्रसेनः । ष० ६ । ५ ॥

१ देवकः । क्ष० सो० वं० । युधिष्ठिरस्य पुत्रः ।
माता पौरवी । न० २२ । ३० ॥

२ देवकः । क्ष० सो० वं० । आहुकस्य पुत्रः ।
भ्राता उग्रसेनः । पुत्राः देवान् उपदेवः सुदेवः
देववर्धकश्च ॥ दुहितरः धृतदेवा शान्तिदेवा
उपदेवा श्रीदेवा देवरक्षिता सहदेवा देवकी चेति
सप्त । न० २४ । २१-२३ ॥

देवकी । २ देवकस्य पुत्री । वसुदेवस्य भार्या । न०
२४ । २३ ॥ तस्या विवाहः । द० १ ।

२९ ॥ पुत्राः कीर्तिमान् सुषेणः भद्रसेनः ऋजुः
संमर्दनः भद्रः संकर्षणः कृष्णश्च । न० २४ ।
५४ ॥ पुत्री. सुमद्रा । ५५ ॥ षण्णां पुत्राणां कंसेन
हननम् । ६० २ । ४ ॥ तस्या हननोद्योगः कंसेन ।
• १ । ३५ ॥ कंसेन वसुदेवेन सह तस्या निगड-
बन्धः । ६६ ॥ तस्या गर्भे भगवतः प्रवेशः । २ ।
१८ ॥ ब्रह्मणा तद्गर्भस्थस्य भगवतः स्तुतिः । २६-
४० ॥ तत्कृता स्तुतिः । ३ । २४-३१ ॥ ८५ ।
२९-३१ ॥
१ देवकुल्या । पूर्णिमः पुत्री । इयमेव द्वितीय-
जन्मनि गङ्गाऽभूत् । च० १ । १४ ॥
२ देवकुल्या । उद्गीथस्य भार्या । पं० १५ । ६ ॥
देवकूटः । मेरोः पूर्वभागस्थः पर्वतः । पं० १६ ।
२७ ॥
देवक्षत्रः । क्ष० सो० वं० । देवरातस्य पुत्रः । तत्पुत्रो
४ मधुः । न० २४ । ५ ॥
देवगर्भा । कुशद्वीपस्था नदी । पं० २० । १५ ॥
देवगिरिः । पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥
देवगुह्यः । भार्या २सरस्वती । २ पुत्रः सार्वभौमो
भृगवदवतारः । अ० १३ । १७ ॥
देवताजित् । १ सुमतेः पुत्रः । माता बृहत्सेना
(बृहत्सेना) भार्या आसुरी । तत्पुत्रो देवद्युम्नः । पं०
१५ । २-३ ॥
देवदत्तः । क्ष० सू० वं० । उरुश्रवसः पुत्रः । तत्पुत्रः
अग्निवेश्यः । न० २ । २०-२१ ॥
देवद्युम्नः । देवताजितः पुत्रः । भार्या धेनुमती । पुत्रः
परमेष्ठी । पं० १५ । ३ ॥
देवपालः । शाकद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । २६ ॥
देवबाहुः । क्ष० सो० वं० । हृदीकस्य पुत्रः ।

तद्भ्रातरौ शतधनुः कृतवर्मा च । न० २४ ।
२७ ॥
देवभागः । क्ष० सो० वं० । २ शूरस्य पुत्रः । वसु-
देवस्य भ्राता । न० २४ । २८ ॥ पुत्रौ चित्रकेतुः
२ बृहद्बलश्च । ४० ॥
देवभूतिः । शुङ्गस्य पुत्रः । अमात्येन कर्णवान्ना हतः ।
द्वा० १ । १८-१९ ॥
देवमित्रः । बह्वृच ऋषिः । माण्डूकेयस्य शिष्यः ।
सौमर्यादीनां गुरुः । द्वा० ६ । ५६ ॥
१ देवमीढः । क्ष० सू० वं० । कृतरथस्य (कृतिरथस्य)
पुत्रः । तत्पुत्रः विस्तृतः । न० १३ । १६ ॥
२ देवमीढः । क्ष० सो० वं० । १ विदूरथस्य
नामान्तरम् । तत्पुत्रः २ शूरः । न० २४ । २७ ॥
देवयानी । शुक्राचार्यस्य पुत्री । तन्माता प्रियव्रतराज
पुत्री ऊर्जस्वती । पं० १ । २४-३४ ॥ शर्मिष्ठा
तस्याः कूपे प्रक्षेपः । ययातिना विवाहः । यदुग्रभृति
पुत्रद्वयोत्पत्तिः । न० १८ । ६-३३ ॥
देवरक्षिता । देवकस्य पुत्री । वसुदेवस्य भार्या ।
न० २४ । २३ ॥ पुत्राः गदादयः । ५२ ॥
१ देवरातः । क्ष० सू० वं० । सुकेतोः पुत्रः ।
तत्पुत्रः १ बृहद्रथः । न० १३ । १४-१५ ॥
२ देवरातः । शुनः शेषक्रुषेर्नामान्तरम् । न० १६ ॥
३०-३२ ॥
३ देवरातः । क्ष० सो० वं० । करम्भेः पुत्रः । न०
२४ । ५ ॥
देवलः । कुशाश्वक्रुषेः पुत्रः । माता धिषणम् । ष०
६ । २० ॥ प्र० ७ । ४५ ॥ हूहनामकगन्ध-
र्वाय शापदानम् । अ० ४ । ३ ॥

देवलोकः । (इन्द्रपुरी) वर्णनम् । अ० १५ । ११-२२ ॥
 देववर्धनः । क्ष० सो० वं० । देवकस्य पुत्रः । न० २४ । २२ ॥
 देववर्षम् । शाल्मलिद्वीपस्थम् । पं० २० । ९ ॥
 १ देवान् । रुद्रसावर्णेः पुत्रः । अ० १३ । २७ ॥
 २ देवान् । क्ष० सो० वं० । अक्रूरस्य पुत्रः । न० २४ । १७-१८ ॥
 ३ देवान् । क्ष० सो० वं० । देवकस्य पुत्रः । न० २४ । २२ ॥
 देववीतिः । मेरुपर्वतस्य पुत्री । १ केतुमालस्य भार्या । पं० २ । १९-२३ ॥
 देवश्रवाः । क्ष० सो० वं० । २ शूरस्य पुत्रः । माता मारिषा । भ्राता वसुदेवः । न० २४ । २८ ॥
 भार्या उग्रसेनस्य पुत्री कंसवती । पुत्रौ सुवीरः इषुमांश्च । ४१ ॥
 देवश्रुता । तृतीयमन्वन्तरीया देवाः । अ० १ । २४ ॥
 देवश्रेष्ठः । रुद्रसावर्णेः पुत्रः । अ० १३ । २७ ॥
 देवसर्गः । तृ० १० । २७ ॥
 देवसार्वाणि । त्रयोदशो मनुः । पुत्राः चित्रसेनाद्याः । अ० १३ । ३० ॥
 देवहूतिः । स्वायंभुवमनोः पुत्री । माता शतरूपा । तृ० १२ । ५५ ॥ कर्दमऋषिणा विवाहः । २२ । १९-२४ ॥ तस्याः सौन्दर्यवर्णनम् । १७-१८ ॥ २३ । ३०-३७ ॥ कर्दमस्य शुश्रूषा । २३ । २-५ ॥ भर्त्रा सह सुखेन विहरणम् । ३६-४७ ॥ तस्यां नवकन्योत्पत्तिः ।

४८ ॥ तस्यां कपिलोत्पत्तिः । २४ । ६ ॥
 कपिलेन ज्ञानोपदेशः । २४-३३ ॥ भगवंत्स्तुतिः । ३३ । २-८ ॥ तस्या मोक्षप्राप्तिः । १२-३० ॥
 देवहोत्रः । उपहर्तृनामकस्य विष्ण्ववतारस्य पिता । पत्नी बृहती । अ० १३ । ३२ ॥
 देवातिथिः । क्ष० सो० वं० । क्रोधनस्य पुत्रः । तत्पुत्रः ऋष्यः । न० २२ । ११ ॥
 १ देवानीकः । कुशद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । १५ ॥
 २ देवानीकः । क्ष० सू० वं० । क्षेमधन्वनः पुत्रः । तत्पुत्रः अनीहः । न० १२ । २ ॥
 देवापिः । क्ष० सो० वं० । प्रतीपस्य पुत्रः । भ्रातरौ शंतनुः बाह्लीकश्च । जन्मप्रभृतिविरक्तः सः वनं ययौ । न० २२ । १२-१७ । तेन कलापग्रामे पुनर्धर्मप्रवर्तनार्थं वासः । द्वा० २ । ३७-३८ ॥
 देवावृधः । क्ष० सो० वं० । सात्वतस्य पुत्रः । तत्पुत्रो बभ्रुः । न० २४ । ६-१० ॥
 दैनंदिनः सर्गः । तृ० ११ । २५ ॥
 १ दोषः । देवः । धर्मप्रजापतिपुत्रः । तद्भार्या शर्वरी । माता ३ वसुः । तत्पुत्रः भगवदंशः शिशुमारः । पं० ६ । ११-१४ ॥
 २ दोषः । गुणविरोधी । प्र० १७ । २४ ॥ ३२ ॥
 दोषा । पुष्पाण्यस्य भार्या । पुत्राः प्रदोषः निशीथः व्युष्टश्च । च० १३ । १३-१४ ॥
 दौष्यन्तिः । ३ भरतः । न० २० । २७ ॥
 द्युतिमान् । नवममन्वन्तरीय ऋषिः । अ० १३ । १९ ॥
 द्युमत्सेनः । क्ष० सो० वं० । शमस्य पुत्रः । तत्पुत्रः ७ सुमतिः । न० २२ । ४८ ॥

१ युमान् । वसिष्ठस्य पुत्रः । माता अरुन्धती (ऊर्जा) ।
च० १ । ४१ ॥

२ युमान् । स्वरोचिषमनोः पुत्रः । अ० १ । १९ ॥

३ युमान् । क्ष० सो० वं० । १ दिवोदासस्य पुत्रः ।
तस्य प्रतर्दनादीनि नामानि । तस्य पुत्रः अलर्कः ।
न० १७ । ६ ॥

४ युमान् । शाल्वराजस्यामात्यः । प्रद्युम्नेन सह
युद्धम् । द० ७६ । २६ ॥ वधः प्रद्युम्नेन ।
७७ । ३ ॥

युम्नः । चक्षुषः पुत्रः । माता नडूला । च० १३ ।
१६ ॥

यूतम् । अक्षक्रीडा । अधर्मस्थानम् । प्र० १७ ।
३८ ॥ तृ० १ । ८ ॥

द्रविडः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता
जाम्बवती । द० ६१ । १२ ॥

द्रविडाः । देशः । तत्र कलावपि नारायणपरायणजन-
भूयिष्ठत्वम् । ए० ५ । ३६-४० ॥

द्रविणः । कुशद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । १५ ॥

द्रविणाः । पृथोः पुत्रः । तन्माता अर्चिः । च० २४ ।
२ ॥ सान्तपदम् ।

द्रविणकः । अग्निनामकवसोः पुत्रः । माता वसोर्धारा ।
ष० ६ । १३ ॥

द्रव्यशक्तिः । द्वि० ५ । २४ ॥

द्रव्याद्वैतम् । स० १५ । ६५ ॥

द्रुतिः । नक्तस्य भार्या । पुत्रः ३ गयः । पं० १५ ।
६ ॥

द्रुपः । क्ष० सो० वं० । पृषतस्य पुत्रः । तत्पुत्राः
धृष्टद्युम्नादयः । पुत्री द्रौपदी कृष्णा पाण्डवानां
भार्या । न० २२ । २-३ ॥

१ द्रुमिलः । ऋषभदेवस्य पुत्रः । माता जयन्ती । पं०
४ । ८-११ ॥ ए० २ । २१ ॥ निमिराजं
प्रति भगवद्धर्मकथनम् । ४ ॥

[२ द्रुमिलः । गन्धर्वः । कंसस्य जनकः । द० ३६ ॥]
द्रुमुः । क्ष० सो० वं० । यथातेः पुत्रः । माता
शर्मिष्ठा । न० १८ । ३३ ॥ तत्पुत्रो बभ्रुः ।
२३ । १४ ॥

१ द्रोणः । पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥

२ द्रोणः । धर्मप्रजापतेः पुत्रः । अष्टवसुष्वन्यतमः ।
माता ३ वसुः । भार्या अभिमतिः । पुत्राः हर्षः
शोकः भयश्च । ष० ६ । ११ ॥ स एव भूमौ
नन्दगोपत्वेनावतीर्णः । तद्भार्या धरा यशोदाऽजनि ।
द० ८ । ४८ ॥

३ द्रोणः । द्रोणाचार्यः । भार्या कृपी । पुत्रः अश्वत्थामा ।
प्र० ७ । ४ ॥ तृ० ३ । १४ ॥

द्रौणिः । अश्वत्थामा । प्र० ७ । १४ ॥

द्रौपदी । द्रुपदस्य पुत्री कृष्णा । न० २२ । २-३ ॥
तस्याः पुत्राः । २३ । २८-३० ॥ तस्याः
सान्त्वनमर्जुनेन । प्र० ७ । १५ ॥ अश्वत्थामानं
बन्धनान्मोचयितुमर्जुनं प्रति प्रार्थना । ४२-४८ ॥
तस्याः स्वर्गारोहणम् । १५ । ५० ॥ कृष्णमहिषीभिः
सह संवादः । द० ८३ ॥

द्वादशं मन्वन्तरम् । अधिपतिः रुद्रसार्वर्णिः । अ०
१३ । २७ ॥

द्वादशमासाः । तेषां नामानि तत्तन्मासनेतृणां सूर्यादीनां
नामानि च । द्वा० ११ । ३०-५० ॥

द्वादशादित्याः । ष० ६ । ३९ ॥

द्वादशीव्रतम् । अम्बरीषस्य । न० ४ । २९ ॥

द्वापरयुगधर्माः । द्वा० ३ । २२-२३ ॥ २९-॥

द्वारका । कृष्णस्य पुरी । निर्माणं विश्वकर्मणा ।

[विजयध्वजपाठानुसारेण द० उत्तरार्धे पृष्ठं ११ ।

श्लो० ५० ॥]

द्विजन्मानः । ब्राह्मणक्षत्रियवैश्याः । तेषां साधारणो
धर्मः । स० ११ । १३ ।

द्विजपत्नीनां भगवद्भक्तिः । द० २३ ॥

द्वितीयं मन्वन्तरम् । अधिपतिः स्वरोचिषः । अ०
१ । १९ ॥

द्विपरार्धः । तृ० ११ । ३७-३८ ॥

द्विमीढः । क्ष० सो० वं० । हस्तिनः पुत्रः । न०
२१ । २१ ॥ तत्पुत्रः यवीनरः । २७ ॥

द्विमूर्धा । दनुपुत्रोऽसुरः । प० ६ । ३० ॥

द्विविदः । सुग्रीवसचिवो वानरः । बलरामेण हतः ।
द० ६७ ॥ तृ० ३ । ११ ॥

द्विशफाः । गवादयः । तेषां सर्गः । तृ० १० ।
२१ ॥

द्वीपाः । सप्तद्वीपशब्दं पश्यत ॥

द्वेषः । तस्यापि मोक्षसाधनत्वम् । स० १ । २९ ॥

ध०

धनंजयः । अर्जुनः । प्र० ७ । ५० ॥ ९ । ३ ।
१५ । ३३ ॥

धनम् । धर्म एव । ए० १९ । ३९ ॥

धनदः । कुबेरः । तस्योत्पत्तिः । न० २ । ३२ ॥

धनिनां दुःखम् । स० १३ । ३१-३३ ॥

धनुर्यागः । कंसस्य । द० ३६ । २६ ॥

धनुर्वेदः । तृ० १२ । ३८ ॥

१ धन्वन्तरिः । आयुर्वेदकर्ता भगवान् । तस्योत्पत्तिः

क्षीरसमुद्रात् । अ० ८ । ३१-३६ ॥ प्र० ३ ।

१७ ॥ द्वि० ७ । २१ ॥

२ धन्वन्तरिः । क्ष० सो० वं० । पूर्वोक्तस्यैव धन्व-
न्तरे द्वितीयोऽवतारः । अयमपि आयुर्वेदकर्ता ।
दीर्घतमसः पुत्रः । पुत्रः केतुमान् । न० १७ ।
४-५ ॥

धमनिः । हादासुरस्य भार्या । प० १८ । १५ ॥

धरा । भूदेवी । तत्कृता भगवत्स्तुतिः । च० १७ ।
२९-३९ । भूशब्दं च पश्यत ॥

१ धर्मः । ब्रह्मणो दक्षिणस्तनादुत्पन्नः प्रजापतिः ।
[अयं यमस्यांशभूतः] । तृ० १२ । २५ ॥ पद्मयः
त्रयोदश दक्षपुत्र्यः । तासां नामानि तत्पुत्राश्च ।
च० १ । ४९-५९ ॥ तस्यान्या भार्या सूनृता
तस्यां जातः पुत्रः सत्यसेनो नाम भगवदवतारः ।
अ० १ । २५ ॥

२ धर्मः । पूर्वोक्तस्यैव कारणान्तरे त्यक्तदेहस्य चाक्षुष-
मन्वन्तरे द्वितीयजन्मभूतः । तस्य भार्यापुत्रादयः ।
प० ६ । ४-१६ ॥

३ धर्मः । क्ष० सो० वं० । गान्धारस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रो धृतः । न० २१ । १५ ॥

४ धर्मः । क्ष० सो० वं० । हैहयस्य पुत्रः । तत्पुत्रो-
नेत्रः । न० २३ । २२ ॥

५ धर्मः । पुण्यकर्माभिमानी देवः । तस्य पादाः
चत्वारः तपः शौचं दया सत्यमिति । प्र० १७ ।
२४ । तस्य गोरूपया भूदेव्या संवादः । प्र०
१६ । १८-३७ ॥ १७ । १७ ॥ एकपादेनाव-
स्थितस्य तस्य परीक्षिता दर्शनम् । १७ । २ ॥
२४ ॥ तृ० १२ । ३५ । ४१ ॥

धर्मकेतुः । क्ष० सो० वं० । सुकेतनस्य पुत्रः ।

तत्पुत्रः सत्यकेतुः । न० १७ । ८ ॥

धर्मध्वजः । क्ष० सू० वं० । कुशाध्वजस्य पुत्रः ।

पुत्रौ तिमिध्वजः कृतध्वजश्च । न० १३ । १९ ॥

धर्मनेत्रः । धर्मसूत्रशब्दं पश्यत ॥

धर्मरथः । क्ष० सो० वं० । दिविरथस्य पुत्रः ।

तत्पुत्रः ४चित्ररथः । (रोमपादः) । न० २३ ।

७ ॥

धर्मवृद्धः । क्ष० सो० वं० । श्वफल्कस्य पुत्रः । न०

२४ । १६ ॥

धर्मसावर्णिः । एकादशो मनुः । अ० १३ । २४ ॥

धर्मसूत्रः । (धर्मनेत्रः) क्ष० सो० वं० । सुव्रतस्य

पुत्रः । तत्पुत्रः शमः । न० २२ । ४८ ॥

धर्मसेतुः । एकादशमन्वन्तरीयो भगवदवतारः ।

तत्पिता आर्यकः । माता वैधृता । अ० १३ ।

२६ ॥

धर्मेयुः । क्ष० सो० वं० । रौद्राश्वस्य पुत्रः । न०

२० । ४ ॥

१ धातकिः । वीतिहोत्रस्य पुत्रः । वर्षपतिः । पं०

२० । ३१ ।

२ धातकिः । पुष्करद्वीपस्थं वर्षम् । पं० २० ।

३१ ॥

१ धाता । देवः । कश्यपस्य पुत्रः । माता अदितिः ।

द्वादशादित्येष्वन्यतमः । ष० ६ । ३९ ॥

भार्याः चतस्रः । प्रथमा कुहूः । तत्पुत्रः सायम् ।

द्वितीया सिनीवाली । तत्पुत्रः दर्शः । तृतीया राका ।

तत्पुत्रः प्रातः । चतुर्था अनुमतिः । तत्पुत्रः पूर्ण-

मासः । ष० १८ । ३ ॥

२ धाता । ऋ० । भृगोः पुत्रः । माता रुत्यातिः । भार्या

मेरोः पुत्री आयतिः । पुत्रो मृकण्डुः । च०

१ । ४३-४४ ॥

धातुः । धातवः । देहस्थाः धारणकर्तारः वातपित्तक-

फादयः सप्त । द्वि० १० । ३१ ॥

धारणा । अखण्डतया भगवद्भयानम् । प० ९ ।

३१ ॥ द्वि० १ । १८-३९ ॥ २ । ८-१४ ॥

धारिणी । अग्निष्वात्तादिपितृणां कन्या । माता

स्वायंभुवदक्षपुत्री स्वधा । तस्याः स्वसा वयुना ।

ते उभे अपि ब्रह्मादिन्यौ । च० १ । ६४ ॥

धार्ष्टाः । १ धृष्टस्य पुत्रा ब्राह्मणाः । न० २ । १७ ॥

धिषणा । दक्षपुत्री । कृशाश्वऋषेर्भार्या । पुत्रः

वेदशिराः देवलः वयुनः मनुश्च । ष० ६ । २० ॥

धुन्धुः । असुरः । कुवल्याश्वेन हतः । न० ६ ।

२२ ॥

धुन्धुमासः । १ कुवल्याश्वस्य नामान्तरम् । न० ६ ।

२३ ॥

धूमकेशः । दनुपुत्रोऽसुरः । ष० ३ । ३१ ॥

१ धूम्रकेतुः । १ भरतस्य पुत्रः । पं० ७ । ३ ॥

२ धूम्रकेतुः । तृणविन्दोः पुत्रः । न० २ । ३३ ॥

१ धूम्रकेशः । पृथुराजस्य पुत्रः । च० २४ । ३ ।

२ धूम्रकेशः । कृशाश्वस्य पुत्रः । तन्माता १ अर्चिः ।

ष० ६ । २० ॥

१ धूम्राक्षः । क्ष० सू० वं० । हेमचन्द्रस्य पुत्रः ।

तत्पुत्रः संयमः । न० २ । ३४ ॥

२ धूम्राक्षः । राक्षसः । तद्वधः । न० १० । १८ ॥

१ धूम्रानीकः । मेधातिथेः पुत्रः । तन्नामकवर्षपतिः ।

पं० २० २५ ॥

२ धूम्रानीकः। शाकद्वीपस्थं वर्षम्। पं० २० ॥
२५ ॥

धृतः। क्ष० सो० वं०। धर्मस्य पुत्रः। तत्पुत्रो
दुर्मनाः। न० २३। १५ ॥

धृतदेवा। देवकस्य पुत्री। वसुदेवस्य भार्या। पुत्रो
विष्टः। न० २४। २२। ५० ॥

धृतराष्ट्रः। विचित्रवीर्यस्य पुत्रः। माता अम्बिका।
न० २२। २४-२५ ॥ भार्या गान्धारी। पुत्राः
दुर्योधनादयः शतम्। २६ ॥ विदुरोपदेशेन
तस्य वैराग्यप्राप्तिः वनगमनं तत्र देहत्यागश्च। प्र०
१३। १८-५९ ॥

धृतव्रतः। क्ष० सो० वं०। २ धृतेः पुत्रः। तत्पुत्रः
सत्यकर्मा। न० २३। १२ ॥

१ धृतिः। क्ष० सू० वं०। वीतहव्यस्य पुत्रः।
तत्पुत्रो बहुलाश्वः। न० १३। २६ ॥

२ धृतिः। क्ष० सो० वं०। ५ विजयस्य पुत्रः।
तत्पुत्रः धृतव्रतः। न० २३। १२ ॥

३ धृतिः। जिहोपस्थजयः। ए० १९। ३६ ॥

१ धृष्टः। श्राद्धदेवस्य मनोः पुत्रः। अ० १३। २ ॥
न० १। १२ ॥ तत्पुत्रा धार्ष्टा ब्राह्मणाः २।
१७ ॥

२ धृष्टः। हिरण्याक्षस्य पुत्रः। स० २। १८ ॥

१ धृष्टकेतुः। क्ष० सू० वं०। निमिवंश्यस्य सुधृतेः
पुत्रः। तत्पुत्रः ३ हर्यश्वः। न० १३। १५ ॥

२ धृष्टकेतुः। क्ष० सो० वं०। सत्यकेतोः पुत्रः
तत्पुत्रः सुकुमारः। न० १७। ९ ॥

३ धृष्टकेतुः। क्ष० सो० वं०। धृष्टद्युम्नस्य पुत्रः।
न० २२। ३ ॥

४ धृष्टकेतुः। कैकयो राजा। तद्भार्या वसुदेवभगिनी
श्रुतकीर्तिः। पुत्री ४ भद्रा। न० २४। ३८ ॥

धृष्टद्युम्नः। क्ष० सो० वं०। द्रुपदस्य पुत्रः। तत्पुत्रः
३ धृष्टकेतुः। न० २२। ३ ॥

१ धृष्टिः। क्ष० सो० वं०। कुन्तेः पुत्रः। तत्पुत्रः
निवृत्तिः। न० २४। ३ ॥

२ धृष्टिः। क्ष० सो० वं०। भजमानस्य पुत्रः।
न० २४। ७ ॥

धेनुकः। रासमरूपी असुरः। श्रीकृष्णेन हतः। द०
१५। २०-३८ ॥

धेनुमती। देवद्युम्नस्य भार्या। तत्पुत्रः परमेष्ठी पं०
१५। ३ ॥

धौम्यः। ऋ०। पाण्डवानां पुरोहितः। प्र० ९।
२ ॥

ध्यानम्। तैलधारावदविच्छिन्नतया भगवतश्चिन्तनम्।

द्वि० १। १९ ॥ २। ८-१३ ॥ ९।

१६ ॥ तृ० ८। २३-३१ ॥ १५।

३८-४२ ॥ २१। ९-११ ॥ २८।

१३-३३ ॥ च० ७। २०-२१ ॥ ८।

४४-५१ ॥ २४। ४५-५२ ॥ ष० ४।

३३-४० ॥ अ० ६। ३-७ ॥ १०। ५४ ॥

द० ३। ९-१० ॥ २१। ५ ॥ २३। २२ ॥

३५। २-२५ ॥ ३८। ८ ॥ ३९। ४४-

५५ ॥ ५१। १-३। २५-२७ ॥ ए०

११। ४६ ॥ १४। ३६-४१ ॥ २७।

३९-४९ ॥ द्वा० ९। २२-२५ ॥

ध्यानयोगः। ए० १४। ३१-४६ ॥

१ ध्रुवः। उत्तानपादस्य पुत्रः। तन्माता सुनीतिः।
च० ८। ८ ॥ ९ चित्ररथ इति नामान्तरम्।

१० । २२ ॥ भार्या शिशुमारप्रजापतिपुत्री अमिः ।
पुत्रौ कल्पो वत्सरश्च । १० । १ ॥ द्वितीया
भार्या वायुपुत्री इला । तत्पुत्रः उत्कलः । १० ।
२ ॥ तस्य संपूर्णं चरित्रम् । च० ८-१२ ॥
• सपत्नीमात्राऽवमानितस्य तस्य वनगमनम् । ८ ।
१० ॥ नारदेन वासुदेवमन्त्रोपदेशः । २५-६२ ॥
वरदानार्थं भगवत आगमनम् । ९ । १-२६ ॥
भगवत्स्तुतिः । ६-१७ ॥ राज्येऽभिषेकः ।
६६-६७ ॥ राक्षसानां वधः । १० । ६ ।
२९ ॥ स्वायंभुवमनुना तस्य धर्मोपदेशः । च०
११ । ७-॥

२ ध्रुवः । धर्मप्रजापतिपुत्रः । माता वसुः । अयम-
ष्टवसुष्वन्यतमः । भार्या धरणिः । तत्पुत्राः त्रिवि-
धानि पुराणि । ष० ६ । ११-१२ ॥

३ ध्रुवः । क्ष० सो० वं० । अन्तिभारस्य पुत्रः ।
न० २० । ६ ॥

४ ध्रुवः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । माता
रोहिणी । न० २४ । ४६ ॥

ध्रुवमण्डलम् । च० ९ । २०-२५ ॥ पं० २३ ।
१-९ ॥

ध्रुवसन्धिः । क्ष० । पुष्यस्य पुत्रः । तत्पुत्रः सुदर्शनः ।
न० १२ । ५ ॥

न०

नकुलः । क्ष० सो० वं० । पाण्डोः पुत्रः । माता
माद्री । नासत्यदस्ययोजितः तदंशश्च । भार्या द्रौपदी ।
पुत्रः शतानीकः । द्वितीया भार्या करेणुमती । तत्पुत्रो
निरमित्रः । न० २२ । २८-३२ ॥

नक्तः । पृथुषेणस्य पुत्रः । भार्या द्रुतिः । पुत्रो
३ गयः । पं० १५ । ६ ॥

नक्षत्राणि । कृत्तिकादीनि । ता दक्षपुत्र्यः सप्तविंशति-
श्चन्द्रस्य पत्न्यः । ष० ६ । २३ ॥ पं० २३ ।
६-७ ॥

नक्षत्रकल्पः । आथर्वणाचार्यः । द्वा० ७ । ४ ॥

नक्षत्रमण्डलम् । पं० २२ । ११ ॥

नग्नजित् । कौसल्यो राजा । तत्पुत्री श्रीकृष्णमहिषी
सत्या [नोला] द० ५८ । ३२ ॥

नडुला । चाक्षुषमनोभार्या । तत्पुत्राः पुरुकुत्सप्रभृतयो
द्वादश । च० १३ । १५-१६ ॥

नदीनां नामानि । पं० १९ । १८ ॥ २० । ४,
१०, १५, २१, २६, ॥ भगवतो नाडीभ्य
उत्पत्तिः । द्वि० १ । ३३ ॥

१ नन्दः । क्रौञ्चद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । २१ ॥

२ नन्दः । भगवत्पार्षदः । ष० ४ । ३९ ॥ अ०
२१ । १६ ॥

३ नन्दः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । माता
मदिरा । न० २४ । ४८ ॥

४ नन्दः । गोपः । [वसुदेवपितुः शूरस्य वैश्यायां दास्यां
जातः] द० ५ । २० ॥ पत्नी यशोदा । तस्यां
योगमायाया जननम् । द० ३ । ४७ ॥ तस्य
पुत्रोत्पत्त्यादिकथा । ५ ॥ तस्य पूर्वजन्मनि द्रोण-
नामकवसुत्वादिकथा । ८ । ४६-५२ ॥ तेन
कृष्णचरित्रकथनपूर्वकं स्तुतिः । २६ ॥ तस्य
वरुणभृत्येनापहरणं कृष्णेन मोचनं च । २८ ॥
द्वि० ७ । ३१ ॥ अजगरेण तस्य ग्रहणम् ।
द० ३४ ॥

५ नन्दः । शूरां जातो महानन्दिपुत्रो मागधराजः ।
 द्वा० १ । ८९ ॥
 नन्दनम् । मेरुपर्वतस्थं वनम् । पं० १६ । १४ ॥
 तृ० २३ । ४० ॥
 नन्दनः । कौञ्चद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । २१ ॥
 १ नन्दा । कैलासस्था गङ्गा । च० ६ । २४ ॥
 २ नन्दा । शाल्मलिद्वीपस्था नदी । पं० २० ।
 १० ॥
 १ नन्दिवर्धनः । क्ष० सू० वं० । उदावसोः पुत्रः ।
 तत्पुत्रः सुकेतुः । न० १३ । १४ ॥
 २ नन्दिवर्धनः । राजकस्य पुत्रो मागधराजः । तत्पुत्रः
 शिशुनागः । द्वा० १ । ४ ॥
 ३ नन्दिवर्धनः । अजयस्य पुत्रो मागधराजः । द्वा०
 १ । ७ ॥
 मन्दीश्वरः । रुद्रस्य वाहनभूतो वृषभः । तेन दक्षादीनां
 ब्रह्मणानां शापदानम् । च० २ । २० ॥ तेन
 भग्नमैकस्यादित्यस्य ग्रहणम् । ५ । १७ ॥
 १ नभः । आकाशशब्दं पश्यत ॥
 २ नभः । द्वितीय ऊर्ध्वलोकः । द्वि० १ । २७ ॥
 अयमेव भुवर्लोकोऽपि । उत्पत्तिः द्वि० ५ । ३८,
 ४२ ॥
 ३ नभः । क्ष० सू० वं० । कुशस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
 पुण्डरीकः । न० १२ । १ ॥
 ४ नभः । श्रावणमासः ।
 नभगः । श्राद्धदेवनाम्नः वैवस्वतमनोः पुत्रः । अ०
 १३ । २ ॥ न० १ । १२ ॥ तत्पुत्रो नाभागः ।
 ४ । १ ॥
 नभस्तलम् । २ नभः शब्दं पश्यत ॥

नभस्यः । भाद्रपदमासः ॥
 नभस्वती । अन्तर्धानस्य भार्या । तत्पुत्रो हविर्धानः ।
 च० २४ । ५ ॥
 नभोमासः । श्रावणमासः ॥
 नभस्वान् । नरकासुरपक्षीयोऽसुरः । द० ५९ ।
 १२ ॥
 नमुचिः । [विप्रचित्तेः पुत्रः] असुरः । प० १० ।
 १९ ॥ इन्द्रेण हतः । अ० ११ । १९-४० ॥
 १ नरः । धर्मप्रजापतेः पुत्रः । तन्माता मूर्तिः । आता
 नारायणः । प्र० २ । ४ ॥ द्वि० ७ । ६ ॥
 च० १ । ५२ ॥
 २ नरः । तामसमनोः पुत्रः । अ० १ । २७ ॥
 नरकाः । पापिनां यातनानुभवस्थानानि । तृ० ३० ।
 २४-२८ ॥ पं० २६ । तेषु मुख्या
 एकविंशतिः । ७-३७ ॥
 नरकयातना । तृ० ३० । २५-२८ ॥
 नरकासुरः । भूदेव्यां श्रीवराहादुत्पन्नः । श्रीकृष्णेन हतः ।
 द० ५९ । २१ ॥ प्र० १० । २९ ॥ द्वि० ७ ।
 ३४ ॥ तृ० ३ । ६ ॥
 नरनारायणौ । भगवदवतारभूतौ ऋषी । प्र० ३ ।
 ९ ॥ द्वि० ७ । ६ ॥ धर्मप्रजापतिपुत्रौ । माता
 दक्षकन्या मूर्तिः । च० १ । ५२ ॥ मार्कण्डेयेन
 तयोः स्तोत्रम् । द्वा० ८ । ४०-४९ ॥
 नरसिंहः । भगवदवतारः । प्र० ३ । १८ ॥ द्वि० ७ ।
 १४ ॥ तदवतारकथा हिरण्यकशिपुवधश्च विस्तरेण ।
 स० ८ । १८-३६ ॥ तत्स्तुतिः ब्रह्मादिदेव
 कृता । स० ८ । ४०-५६ ॥ तस्य मन्त्रः । पं०
 १८ । ८ ॥ प्रह्लादकृता तत्स्तुतिः । स० ९ ।
 ८-१३ ॥ ९-१४ ॥ पं० १८ । ७-१४ ॥

नरान्तकः । रावणपुत्रो राक्षसः । तस्य वधः । न०
१० । १८ ॥

नरिष्यन्तः । श्राद्धदेवनामकस्य वैवस्वतस्य पुत्रः ।
अ० १३ । २ ॥ न० १ । १२ ॥ तत्पुत्रः
२ चित्रसेनः । २ । १९ ॥

१ नर्मदा । नदी । पं० १९ । १८ ॥

२ नर्मदा । नागकन्या । पुरुकुत्सस्य भार्या । तत्पुत्रः
त्रसदस्युः । न० ७ । २-४ ॥

नलः । क्ष० सो० वं० । यदोः पुत्रः । न० २३ ।
२० ॥

नलकूबरपणिग्रीवौ । कुबेरस्य पुत्रौ । द० ९ ।
२३ ॥ नारदशापादजुनवृक्षौ बभूवतुः । तयोः
श्रीकृष्णेन भञ्जनम् । १० । १-२३ ॥ तत्कृता-
कृष्णस्तुतिः । २९-३६ ॥

नलिनी । अजमीढस्य भार्या । तत्पुत्रः नीलः । न०
२१ । ३० ॥

नवग्रहाः । तेषां मण्डलानि । पं० २२ ॥

नवतन्दाः । द्वा० १ । १२ ॥

नवनीतचौर्यम् । श्रीकृष्णस्य । द० ९ ॥

नवमं मन्वन्तरम् । अधिपतिः दक्षसावर्णिः । अ०
१३ । १८-॥

नवरथः । क्ष० सो० वं० । भीमरथस्य पुत्रः । तत्पुत्रो
३ दशरथः । न० २४ । ४ ॥

नवविधः सर्गः । तृ० १० । १३-२९ ॥

नवविधा भक्तिः । स० ५ । २३-२४ ॥

नहुषः । क्ष० सो० वं० । आयुषः पुत्रः । न०
१७ । १ ॥ तत्पुत्राः यतिः ययातिः संयातिः
आयतिः नियतिः कृतिः इति षट् । १८ । १ ॥

तेन देवेन्द्रत्वं प्राप्य स्वर्गपालनम् । ष० १३ ।
१६ ॥

१ नागः । मेरोः केसरपर्वतः । पं० १६ । २६ ॥

२ नागः । नागाः । कद्रोः पुत्राः । ष० ६ । २२ ॥

नागपत्न्यः । तत्कृता कृष्णस्तुतिः । द० १६ ।
३३-५३ ॥

नागलोकः । पं० २४ । ३१ ॥

नागालयः । रमणकद्वीपः । द० १७ । १ ॥

नागजिती । श्रीकृष्णभार्या सत्या । द० ६१ । १३ ॥

नाडिका । कालविशेषः । तृ० ११ । ८ ॥

नाडी । द्वि० ६ । १० ॥ १० । २९ ॥

नानावतारचरित्रम् । प्र० ३ ॥ द्वि० ७ ॥

नाभः । क्ष० सू० वं० । श्रुतस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
सिन्धुद्वीपः । न० ९ । १६ ॥

१ नाभागः । वैवस्वतमनोः पुत्रः । अ० १३ । २ ॥

२ नाभागः । क्ष० सू० वं० । वैवस्वतमनुपुत्रस्य
दिष्टस्य पुत्रः । सः कर्मणा वैश्यतां गतः । तत्पुत्रः
भलन्दनः । न० २ । २३ ॥

३ नाभागः । नभगस्य पुत्रः । तेन आतृन्पति स्वभाग-
दानप्रार्थने कृते पित्रा अङ्गिरसां सत्रावशिष्टद्रव्यग्र-
हणचोदना । तत्पुत्रः १ अम्बरीषः । न० ४ ।
१३ ॥

१ नाभिः । देहद्वारम् । द्वि० १० । २८ ॥

२ नाभिः । आग्नीध्रस्य पुत्रः । पं० २ । १९ ॥
प्र० ३ । १३ ॥ द्वि० ७ । १० ॥ तन्माता
पूर्वचित्तिरप्सराः । पं० २ । ३ ॥ तद्भार्या
मेरुदुहिता मेरुदेवी । ३ । १ ॥ तत्कर्तृके यज्ञे
ऋत्विग्भिर्भगवतः स्तुतिः । ४-१५ ॥ तद्भार्यायां

ऋषभनामकभगवदवतारः । २० ॥ तपस्तस्वा
परलोकगमनम् । ४ । ५ ॥

१ नारदः । देवर्षिः । ब्रह्मण उत्सङ्गादुत्पन्नः । तु०
१२ । २३ ॥ प्र० ६ । ३० ॥ तदागमनं
व्याससमीपे । प्र० ४ । ३२ ॥ व्यासं प्रति
भागवतपुराणोपदेशः । ५ । ८-२२ ॥ पूर्वजन्मनि
दास्याः पुत्रस्य तस्य योगिनां शुश्रूषणम् । योगि-
भिस्तस्य ज्ञानोपदेशः । ५ । २३-२७ ॥
तन्मातुः शूद्राया दास्याः मरणम् । ६ ।
६-९ ॥ व्यवहितपूर्वजन्मनि उपबर्हणनामकगन्धर्व-
त्वम् । विश्वसृग्भिस्तस्य शूद्रजन्मप्रापकशापदानम् ।
स० १५ । ६९-७३ ॥ ध्रुवाय वासुदेवद्वाद-
शाक्षरमन्त्रोपदेशः । च० ८ । २५-६१ ॥
प्राचीनबर्हिषे पुरञ्जनोपाख्यानकथनम् । च० २५-
२९ ॥ दक्षपुत्राणां वैराग्योपदेशः । दक्षेण तस्य
शापः । प० ५ । ५-४४ ॥ युधिष्ठिराय
धृतराष्ट्रदेहत्यागकथनम् । प्र० १३ । ३७-५९ ॥
तं प्रति शिशुपालस्य सायुज्यप्राप्तौ कारणकथनम् ।
स० १-१० ॥ तं प्रति नानाविधधर्मकथनम् ।
स० ११-१५ ॥ २ चित्रकेतवे मन्त्रोपदेशः । प०
१५ । २७ ॥ भगवत्स्तुतिः । पं० १९ । १०-
१५ ॥ २५ । ९-१३ ॥ द० ३७ । १०-
२४ ॥ ७० । ३७-३९ ॥ कंसं प्रति
नन्दादीनां देवत्वकथनम् । द० १ । ६२ ॥
कंसं प्रति कृष्णबलरामयोः देवकीरोहिणी-
पुत्रत्वकथनम् । ३६ । १६-॥ कृष्णगार्हस्थ्यदर्श-
नम् । द० ६९ ॥

२ नारदः । मेरोः केसरपर्वतः । पं० १६ । २६ ॥

१ नारायणः । मूलरूपी भगवान्वासुदेवः । प्र० २ ।
२६-३० ॥ अन्यत्सर्वं भगवच्छब्दे द्रष्टव्यम् ।
नारायणशब्दनिर्वचनम् । द्वि० १० । १०-
११ ॥

२ नारायणः । धर्मप्रजापतेः पुत्रः । माता मूर्तिः ।
भगवदवतारभूतः । आता नरः । प्र० ३ । ९ ॥
द्वि० ७ । ६ ॥ तस्य तपोविघातो देवैः । ए०
४ । ६-१६ ॥

३ नारायणः । अजामिलस्य पुत्रः । प० १ । २४-
२९ ॥

४ नारायणः । भूमित्रस्य पुत्रः । द्वा० १ । २० ॥
नारायणवर्म । विश्वरूपाचार्येण इन्द्रायोपदिष्टो वैष्णवः
कवचरूपो मालामन्त्रः । प० ८ ॥

नारायणसरः । सिन्धुसमुद्रसंगमस्थानस्थितं सरः । प०
५ । ३-॥

नारायणास्त्रम् । ध्रुवेण राक्षससैन्ये प्रयुक्तम् । च०
११ । १-॥

नारायणाष्टाक्षरमन्त्रम् । प० ८ । ६ ॥

नारायणस्मृतिः । द्वि० १ । ६ ॥ महिमा । प०
२ । ७-१२ ॥

नारी । मेरोः पुत्री । आग्नीध्रपुत्रस्य १ कुरोर्भार्या ।
पं० २ । १९-२३ ॥

नारीकवचः । मूलकस्य नामान्तरम् । न० ९ ।
४० ॥

नासत्यौ । “अश्विनौ” इति पदं पश्यत ॥

नासा । प्राणशब्दं पश्यत ॥

नासिका । प्राणशब्दं पश्यत । द्वि० १० । २० ॥

१ निकुम्भः । क्ष० सू० वं० । हर्यश्वस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रो बर्हणाश्वः । न० ६ । २४-२५ ॥

२ निकुम्भः । राक्षसः । न० १० । १८ ॥
 निकृतिः । दम्भस्य पुत्रः । च० ८ । २-३ ॥
 निजघृतिः । शाकद्वीपस्था नदी । पं० २० । २६ ॥
 नित्यलयः । द्वा० ४ । ३५ ॥
 १ निमिः । क्ष० सू० वं० । इक्ष्वाकोः पुत्रः । न०
 ६ । ४ ॥ वसिष्ठशापात्तस्य देहनाशः । न० १३ ।
 १-४ ॥ अत एव तस्य विदेह इति नामान्तरम् ।
 ११ ॥ तत्पुत्रो मिथिलः । १२-१३ ॥ आर्षभै-
 स्तस्मै भागवतधर्मोपदेशः । ए० २ । २४-॥
 २ निमिः । क्ष० सो० वं० । दण्डपाणेः पुत्रः ।
 तत्पुत्रः क्षेमकः । न० २२ । ४४ ॥
 निमेषः । कालैकदेशः । तृ० ११ । ७ ॥
 निम्नः । क्ष० सो० वं० । अनमित्रस्य पुत्रः । तत्पुत्राः
 सत्राजित् प्रसेनः ३ शिनिश्च । न० २४ । १२-
 १४ ॥
 निम्लोचिः । क्ष० सो० वं० । भजमानस्य पुत्रः ।
 न० २४ । ७ ॥
 नियतिः । मेरोः पुत्री । विधातुर्भार्या । तत्पुत्रः प्राणः ।
 च० १ । ४४ ॥
 नियुत्सा । प्रस्तावस्य भार्या । पुत्रो २ विभुः । पं०
 १५ । ६ ॥
 १ निरमित्रः । क्ष० सो० वं० । अयुतायोः पुत्रः ।
 तत्पुत्रः सुनक्षत्रः । न० २२ । ४६-४७ ॥
 २ निरमित्रः । क्ष० सो० वं० । नकुलस्य पुत्रः ।
 माता कणेमुमती । न० २२ । ३२ ॥
 निरयः । नरकाभिमानी असुरः । भयस्य पुत्रः ।
 तद्भार्या यातना । च० ८ । ४ ॥
 निरोधः । पुराणलक्षणम् । महाप्रलये जीवस्य भगवदुदर
 प्रवेशरूपः । द्वि० १० । १, ६ ॥

निर्द्धतिः । पापाभिमानी असुरः । ब्रह्मणः पायोरुत्पन्नः ।
 तृ० १२ । २६ ॥ अप्रजसा तेन मृषाऽधर्मपुत्रयोः
 मायादम्भयोः पुत्रत्वेन स्नुषात्वेन च स्वीकारः ।
 च० ८ । २ ॥
 निर्गुणम् । द्वि० ६ । ३९ ॥ तृ० ७ । २ ॥
 निर्मोकः । त्रयोदशमन्वन्तरीय ऋषिः । अ० १३ ।
 ३१ ॥
 निर्वाणरुचयः । एकादशमन्वन्तरीया देवाः । अ०
 १३ । २५ ॥
 निर्विन्ध्या । नदी । च० १ । १८ ॥ द० ७९ ।
 २० ॥
 निर्वृतिः । क्ष० सो० वं० । धृष्टेः पुत्रः । तत्पुत्रो
 दशार्हः । न० २४ । ३ ॥
 निलायनक्रीडा । श्रीकृष्णस्य । द० ३७ ।
 २६-३२ ॥
 निवातकवचाः । दैत्याः । पं० २४ । ३० ॥
 निशीथः । पुष्पाण्यस्य पुत्रः । तन्माता दोषा । च०
 १३ । १४ ॥
 १ निषधः । जम्बूद्वीपस्य मर्यादागिरिः । पं० १६ ।
 ९ ॥
 २ निषधः । मेरोः केसरपर्वतः । पं० १६ । २६ ॥
 ३ निषधः । क्ष० सू० वं० । अतिथेः पुत्रः । तत्पुत्रः
 ३ नमः । न० १२ । १ ॥
 निषधान्वः । क्ष० सो० वं० । २ कुरुराजस्य पुत्रः ।
 माता तपती । न० २२ । ४ ॥
 निषादः । तज्जातेर्मूलपुरुषः । वेनदेहाज्जातः । च०
 १४ । ४३-४६ ॥
 निष्क्रियः । चतुर्थाश्रमावान्तरभेदः । तृ० १३ ।
 ४३ ॥

१ नीपः । क्ष० सो० वं० । पारस्य पुत्रः । तद्भार्या शुकाचार्यपुत्री कृत्वी । तत्पुत्राः शतम् । तेषु मुख्यो ब्रह्मदत्तः । न० २१ । २४-२५ ॥

२ नीपः । क्ष० सो० वं० । द्विमीढस्य पुत्रः । तत्पुत्रः उग्रायुधः । न० २१ । २९ ॥

१ नीलः । इलावृत्तरस्यकयोर्मर्यादागिरिः प्रागायतः । पं० १६ । ८ ॥

२ नीलः । वानरः । न० १० । १९ ॥

३ नीलः । क्ष० सो० वं० । अजमीढस्य पुत्रः । तत्पुत्रः शान्तिः । न० २१ । ३० ॥

नीललोहितः । रुद्रः । उत्पत्तिः । तृ० १२ । ७ ॥

नीला । नमजितः पुत्र्याः सत्याया नामान्तरम् ॥

नीहारः । तृ० १२ । ३४ ॥

नृगः । वैवस्वतमनोः पुत्रः । न० १ । १२ ॥ तत्पुत्रः सुमतिः । २ । १७ ॥ तस्य कृकलासजन्मप्राप्तिः कृष्णेन तं हत्वा शापान्मोक्षणं च । द० ६४ ॥ तत्कृत्वा भगवत्सुतिः । २६-२९ ॥

नृचक्षुः । क्ष० सो० वं० । सुनीथस्य पुत्रः । तत्पुत्रः सुखीनलः । न० २२ । ४१ ॥

नृपञ्जयः । क्ष० सो० वं० । मेधाविनः पुत्रः । तत्पुत्रो हर्वः । न० २२ । ४२ ॥

नृम्णा । मृक्षद्वीपस्था नदी । पं० २० । ४ ॥

नृसिंहः । नरसिंहशब्दं पश्यत ॥

नृहरिः । नरसिंहः । प्र० १५ । १६ ॥

नेत्रः । क्ष० सो० वं० । ४ धर्मस्य पुत्रः । न० २३ । २२ ॥

नेमिचक्रः । क्ष० सो० वं० । असीमकृष्णस्य पुत्रः । तत्पुत्रः ७ चित्ररथः । न० २२ । ३९ ॥

नैमित्तिको लयः । द्वा० ४ । १-४ ॥

नैमिषम् । क्षेत्रम् । प्र० १ । ४ ॥

नैर्गुण्यम् । द्वि० १ । ७ ॥

नैःश्रेयसम् । वैकुण्ठस्थं वनम् । तृ० १५ । १६ ॥

न्यग्रोधः । क्ष० सो० वं० । उग्रसेनस्य पुत्रः । न० २४ । २४ ॥

प०

पक्षिणः । खगशब्दं पश्यत ॥

पञ्च कर्मेन्द्रियाणि । कर्मेन्द्रियशब्दं पश्यत ॥

१ पञ्चजनः । असुरः । संहवादस्य पुत्रः । तन्माता ४ कृतिः । ष० १८ । १४ ॥

२ पञ्चजनः । शङ्खाकृतिरसुरः श्रीकृष्णेन हतः । तृ० ३ । २ ॥ द० ४५ । ४०-४१ ॥

३ पञ्चजनः । प्रजापतिः । तत्पुत्री २ दक्षप्रजापति-भार्या असिक्री । ष० ४ । ५१ ॥

पञ्चजनी । विश्वरूपस्य दुहिता । १ भरतस्य भार्या । पं० ७ । १ ॥

पञ्च ज्ञानेन्द्रियाणि । ज्ञानेन्द्रियशब्दं पश्यत ॥

पञ्चनखाः । श्वादयः । तेषां सर्गः । तृ० १० । २३ ॥

पञ्चपदी । शाकद्वीपस्था नदी । पं० २० । २६ ॥

पञ्चपर्वाणि । अविद्याया भागाः । तृ० १२ । २ ॥

पञ्चमवेदः । इतिहासपुराणादीनि । प्र० ४ । २० ॥ तृ० १२ । ३९ ॥

पञ्चमहाभूतानि । आकाशः वायुः तेजः जलम् पृथिवी चेति । तेषामुत्पत्तिः । द्वि० ५ । २५-३० ॥ तृ० ५ । ३१-३६ ॥

पञ्चमं मन्वन्तरम् । रैवतमन्वन्तरम् । अ० ५ ।
१-६ ॥

पञ्चयामः । विभावसुनामकवसोः पुत्रः । ष० ६ ।
१६ ॥

पञ्चशिराः । ऋ० । ष० १५ । १४ ॥

पञ्चाप्सरस्तीर्थम् । द० ७९ । १८ ॥

पञ्चालाः । क्ष० सो० वं० । भर्माश्वस्य पुत्राः ।
मुद्गलः यवीनरः बृहदिषुः काम्पिल्यः सञ्जयश्चेति ।
न० २१ । ३२ ॥

पणयः । रसातलस्थाः दैत्यविशेषाः । पं० २४ ।
३० ॥

पण्डितः । बन्धमोक्षवित् । ए० १९ । ४१ ॥

पतगाः । (पतङ्गाः) कीटविशेषाः । ष० ६ । २१ ॥

पतङ्गः । मेरोः केसरपर्वतः । पं० १६ । २६ ॥

पतङ्गी । दक्षपुत्री । तार्क्ष्यस्य भार्या । तत्पुत्राः ।
पतङ्गाः । ष० ६ । २१ ॥

पतञ्जलिः । ऋ० । ष० १५ । १४ ॥

पथ्यः । ऋ० । अथर्वविदः सुमन्तोः प्रशिष्यः ।
(कबन्धस्य शिष्यः) द्वा० ७ । १ ॥ तच्छिष्याः ।

कुमुदः शुनकः जाजलिश्चेति । द्वा० ७ । २ ॥

पद्मकोशोत्पत्तिः । तत्र चतुर्मुखोत्पत्तिश्च । तृ० ८ ।
१४-२१ ॥ १० । ५ ॥ २० । १६ ॥

पद्मकल्पः । पाद्मकल्पशब्दं पश्यत ॥

पनसः । वानरः । न० १० । १९ ॥

पन्थाः । भगवन्निगमः । ए० १९ । ४२ ॥

पम्पा । सरः । द० ७९ । १२ ॥

पयःस्विनी । नदी । पं० १९ । १८ ॥

पयोव्रतम् । पुत्रप्रदं वैष्णवव्रतम् । पुंसवनव्रतम् ।
अ० १६ । २५-५८ ॥

पयोष्णी । नदी । पं० १९ । १८ ॥

परकायप्रवेशः । सिद्धिः । ए० १५ । २३ ॥

परमहंसाः । प्र० ४ । ३१ ॥ ८ । २० ॥

परमाणुः । कालः । तृ० ११ । ५ ॥

परमेष्ठी । ऋषभदेववंश्यस्य देवद्युम्नस्य पुत्रः । भार्या
सुवर्चला । पुत्रः प्रतीहः । पं० १५ । ३ ॥

परशुरामः । ऋ० । जमदग्नेः पुत्रः । भगवदवतारः ।
प्र० ३ । २० ॥ द्वि० ७ । २२ ॥ न० १५ ।

१३ ॥ कार्तवीर्यार्जुनवधः । ३५ ॥ माता
रेणुका । न० १५ । १२ ॥ तेन पित्राज्ञया स्वमातुः

भ्रातृणां च हननम् । १६ । ५ ॥ तस्य अष्टमे
मन्वन्तरे सप्तर्षित्वम् । अ० १३ । १५ ॥ तस्य

आगामिनि मन्वन्तरे वेदव्यासत्वम् । न० १६ ।
२५ ॥

पराधः । ब्रह्मदेवस्य अयुषोऽर्धः । तृ० ११ । ३३-
३४ ॥

१ पराशरः । ऋ० । व्यासस्य पिता । प्र० ४ ।
१४ ॥ १९ । ९ ॥ द्वि० ७ । ४५ ॥

२ पराशरः । ऋ० । इन्द्रप्रमितेः शिष्यः । द्वा० ६ ।
५४-५५ ॥ ?

परिग्रहः । पदार्थानां संपादनम् । तस्य दुःखकरत्वम् ।
ए० ९ । १-२ ॥

परिप्लवः । क्ष० सो० वं० । सुखीनलस्य पुत्रः । तत्पुत्रः ।
सुनयः । न० २२ । ४२ ॥

१ परिक्षित् (परीक्षित्) । क्ष० सो० वं० । २ कुरुरा-
जस्य पुत्रः । माता तपती । न० २२ । ४-९ ॥

२ परीक्षित् (परिक्षित्) । क्ष० सो० वं० । अभि-
मन्योः पुत्रः । माता उत्तरा । भार्या उत्तरकुमारस्य

तनया इरावती । प्र० १६ । २ ॥ पुत्राः जनमेजयः
 श्रुतसेनः भीमसेनः उग्रसेनश्च । न० २२ । ३३-
 ३५ ॥ तेन भागवतश्रवणम् । प्र० ३ । ४२ ॥
 मातुरुदरस्थस्य अपाण्डवेयास्त्रदग्धस्य कृष्णेन रक्ष-
 णम् । ८ । १४ ॥ तृ० ३ । १७ ॥ गर्भस्थस्य
 तस्य भगवद्दर्शनम् । प्र० १२ । ७-१० ॥ तस्य
 जननम् । १२ । १२ ॥ विष्णुरात इति तस्य
 नामान्तरम् । १७ ॥ पट्टाभिषेकः । १५ । ३८ ।
 तन्नामनिर्वचनम् । १२ । ३० ॥ अश्वमेधत्रयकर-
 णम् । १६ । ३ ॥ दिग्विजयः । ११ ॥ तेन वृषभ-
 रूपस्य धर्मस्य गोरूपाया भूमेश्च दर्शनम् । १७ ॥
 कलिनिग्रहः । १७ । २८-४५ ॥ मृगयायै वनग-
 मनादिकथा । १८ । २४-॥ तस्य ऋषिशापः ।
 ३२-३७ ॥ प्रायोपवेशः । ३ । ४३ ॥
 १९ । ५ ॥ तक्षकदंशनेन मरणम् । द्वा० ६ ।
 १२-१३ ॥

परोक्षः । क्ष० सो० वं० । अनोः पुत्रः । न० २३ ।
 १ ॥

पर्जन्यः । मेघचक्राभिमानि देवः । तस्योत्पत्तिः । द्वि०
 ६ । ७ ॥

पर्यावर्तनः । नरकविशेषः । पं० २६ । ७, ३५ ॥

पर्वतः । देवर्षिः । प्र० ९ । ६ ॥

पर्वतानां नामानि । पं० १९ २६ । २० । ४ ॥
 १० । १५ । २१ । २६ ॥ भगवत उत्पत्तिः । द्वि०
 १ । ३२ ॥ २१ । वर्णनम् । च० ६ । ८-२२ ॥
 अ० २ । १-॥

पवनः । मेरोः पश्चिमदिक्स्थः पर्वतः । पं० १६ ।
 २७ ॥

२ पवनः । उत्तममनोः पुत्रः । अ० १ । २३ ॥

१ पवमानः । प्रधानाग्नेः पुत्रः । माता स्वाहा ।
 च० १ । ६० ॥ २४ । ४ ॥

२ पवमानः । शाकद्वीपस्थं वर्षम् । तदधिपतेरपि
 तदेव नाम । पं० २० । २५ ॥

पवित्रवती । क्रौञ्चद्वीपस्था नदी । पं० २० । २१ ॥

पवित्राः । चतुर्दशमन्वन्तरीया देवाः । अ० १३ ।
 ३४ ॥

पाकः । असुरः । इन्द्रेण हतः । अ० ११ । १९-
 २८ ॥

पाखण्डः । मतविशेषः । तस्योत्पत्तिः । च० १९ ।
 २३ ॥

१ पाञ्चजन्यः । कृष्णस्य शङ्खः । प्र० ११ । २ ॥
 च० ९ । ४ ॥

२ पाञ्चजन्यः । जम्बूद्वीपस्य उपद्वीपः । पं० १९ ।
 ३० ॥

पाञ्चजनी । असिकन्या नामान्तरम् ॥

पाञ्चपर्वणी । अविद्या । तत्सृष्टिः । तृ० १२ । २ ।
 २० । १८ ॥

पाञ्चालाः । देशः । प्र० १० । ३४ ॥

पाञ्चाली । द्रौपदीशब्दं पश्यत । प्र० ७ । ३८,
 ५४ ॥

पाण्डुः । क्ष० सो० वं० । विचित्रवीर्यस्य भार्यायां
 व्यासाज्जातः पुत्रः । न० २२ । २५ ॥ भार्या
 कुन्ती । तस्यां यमाज्जातः पुत्रो युधिष्ठिरः । वायो-
 र्जातो भीमसेनः । इन्द्राज्जातोऽर्जुनः । द्वितीया
 भार्या माद्री । तस्यां नासत्यदस्योर्जातो पुत्रौ
 नकुलः सहदेवश्च । न० २२ । २७-२८ ॥

प्रातः । सप्तम अथोक्तः । पं० २४ । तत्त्वोक्तवर्णनम् । ३१ ॥ तत्र आदिशेषस्य

स्थितिः । २५ ॥

प्रातः । गमनसाधनमिन्द्रियम् । तदभिमानित्वेववाप्य

उत्पत्तिः । त्वं ६ । २२ ॥ द्वि० १० । २५ ॥

प्रातः । त्वं ८-११ ॥

प्रातः । क्षं सो वं० । तत्रोक्तस्य पुनः । तत्पुनः

पुनर्मुक्तः । त्रीषु । न० २१ । २४ ॥

प्रातः । पुनरुक्तं पश्यत ॥

प्रातः । त्वममनन्तरीया देवाः । अ० १३ । १९ ॥

प्रातः । त्वं ९ । १७ ॥

प्रातः । कल्पवृक्षः । क्षीरवृक्षकल्पः । अ० ८ ।

३ ॥ कल्पान तस्यापहृतः । त्वं ३ । ५ [विज-

यवर्वायपण्डितं ० अथा० । ६५ ॥]

प्रातः । आत्मनिर्दिष्टस्य वक्ष्यम् । पं० २० ।

९ ॥

१ प्रातः । मेरुः पश्चिमदिशि स्थितः पर्वतः ।

पं० १६ । २७ ॥

२ प्रातः । मारुतवर्षस्यः पर्वतः । पं० १९ ।

१६ ॥

३ प्रातः । क्षं सो वं० । अनीहस्य पुनः ।

तत्पुनः वत्स्यतः । न० १२ । २ ॥

प्रातः । कदमायां हिमवतः पुत्री । विवकेतवे

शोषवर्णनम् । पं० १७ । ११-१५ ॥

प्रातः । विष्णोः । ज्यो विजयश्च । त्वं १६ । २ ॥

सुतवत्तद्वत्को । वं० १२ । २३ ॥ कुमुदवत्तयः ।

अ० २१ । १५-१७ ॥ कदम्ब । मणिमन्मद-

दयः । वं० ४ । ४ ॥ ३१ ॥ चण्डीशानन्दश्री ।

५ । १३-२० ॥ पं० ६ । १७-१८ ॥

प्रातः । क्षं । पञ्चोक्तस्य पुत्री माधराजः । द्वि०

१ । ३ ॥

प्रातः । प्रयानादिपुनः । माता स्वाहा । वं० १ ।

६० ॥ २४ । ४ ॥

प्रातः । क्षं सो वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः । माता

मित्रविन्द । त्वं ६१ । १६ ।

प्रातः । मताविशेषः । वं० २ । २८ ॥

१ पिङ्गला । वेत्या । तस्याः कथा । पं० ८ ।

२२-४४ ॥

[२ पिङ्गला । गाढी । विजय । द्वि० २ । २४ ॥]

प्रातः । अग्निव्यालाः बहिर्षदः सौम्याः प्रियः

आज्यपाः सामयः अतश्चयश्च । तेषां सर्वेषां

एकैव पत्नी १ स्वया । पुत्र्यौ वयुना धारिणी च ।

वं० १ । ६३-६४ ॥ तेषां ब्रह्मण्य सृष्टिः ।

त्वं २० । ४३ ॥ पं० ६ । १९ ॥

प्रातः । द्वि० १० । १७ ॥

१ प्रातः । वृक्षः । नारदपर्वेशः । पं० ६ । १६ ॥

कृष्णपर्वेशः । त्वं ४ । २ ॥ पं० ३० ।

२७ ॥

२ प्रातः । मित्रनामकादिभ्यस्य पुत्रः । तन्माता

देवती । पं० १८ । ३ ॥

प्रातः । क० । दधीचः पुत्रः । पं० १९ ।

१० ॥ द्वि० ७ । ४५ ॥

प्रातः । कृष्णमदेवस्य पुत्रः । माता जयन्ती ।

पं० ४ । ११ ॥ पं० २ । २१ ॥ मिमिराज

मातावतमपिपदेक्षः ३ । ३५-४२ ॥

पिप्पलायनिः । अथर्वविद्विषिः । वेददक्षेभ्यः शिष्यः ।

द्वि० ७ । २ ॥

1. முதலாவது

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

॥ ०४ । ०६ ०७ । ३५ । ३६ । ३७ । ३८ । ३९ ।

॥ ६४ । ४५-०२ । : पुण्डरीक लक्षणम् । : ॥

ॐ । ह्रीं । क्लीं । विसृज्यते । ॐ ।

[illegible]

—୧୧ । ୩୬ ଓ । ମହାପ୍ରଭୁଙ୍କ ଦ୍ଵାରା

• ॥ ८३

॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥ ८१ ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ ९० ॥ ९१ ॥ ९२ ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७ ॥ ९८ ॥ ९९ ॥ १०० ॥

$$\parallel \circ \alpha'$$

ପ୍ରାଚୀନକାବ୍ୟ । ଉପାଦାନ । ନୟା ନାଟକପଦ୍ୟାଳୟ ।

-የደብዳቤዎች ስርዓት ለጥቅም ላይ የዋለው ምዕራፍ 12 ነው፡፡

|| 83 | 88 | 44

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

|| ስ | ረ፩ ዐ | ፲፭.፳፭

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

॥ ५ । ३८ ०९ । ऋषिः श्रीः ।

॥-७३। ५० ॥ ३३-६८। ४४० ॥ १२५५

॥ ४४-३४ । ५८ ०६ । १२११ । ११११११

पुनर्वसुः । क्ष० सा० व० । तृतीयस्तु पुनः ।

। गे ० । ए । कृति : कृति । कृति

11 82--02

॥ ५८-५९ ॥

॥ ४ । ७८ ०५ । ॥ श्रीगणेशाय नमः । ॥

२. प्रविष्टिः । ३. ० ४. ० ५. ० ६. ० ७. ० ८. ० ९. ० १०. ० ११. ० १२. ० १३. ० १४. ० १५. ० १६. ० १७. ० १८. ० १९. ० २०. ० २१. ० २२. ० २३. ० २४. ० २५. ० २६. ० २७. ० २८. ० २९. ० ३०. ० ३१. ० ३२. ० ३३. ० ३४. ० ३५. ० ३६. ० ३७. ० ३८. ० ३९. ० ४०. ० ४१. ० ४२. ० ४३. ० ४४. ० ४५. ० ४६. ० ४७. ० ४८. ० ४९. ० ५०. ० ५१. ० ५२. ० ५३. ० ५४. ० ५५. ० ५६. ० ५७. ० ५८. ० ५९. ० ६०. ० ६१. ० ६२. ० ६३. ० ६४. ० ६५. ० ६६. ० ६७. ० ६८. ० ६९. ० ७०. ० ७१. ० ७२. ० ७३. ० ७४. ० ७५. ० ७६. ० ७७. ० ७८. ० ७९. ० ८०. ० ८१. ० ८२. ० ८३. ० ८४. ० ८५. ० ८६. ० ८७. ० ८८. ० ८९. ० ९०. ० ९१. ० ९२. ० ९३. ० ९४. ० ९५. ० ९६. ० ९७. ० ९८. ० ९९. ० १००. ०

॥ ॐ नमः शिवाय ॥

॥ ० २ । : ॥ ५ ५ ३ : ५ ६ ४ ॥ २ १

२ प्रश्नः । ४० । उपविष्ट इति नामानसम् ।

॥ २ । ४ ० १ ॥ : ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥ ८१ ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ ९० ॥ ९१ ॥ ९२ ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७ ॥ ९८ ॥ ९९ ॥ १०० ॥

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

॥ १५६७८९० ॥

॥ ४ ॥

पुस्तकः । क्ष० सो० वं० । अतोः पुनः । तत्पुनः
३ आयुः । न० २४ । ६ ॥

पुस्तकः । क्ष० सो० वं० । वृषस्य पुनः । माता
इदंवाक्योद्दिष्टा इति । तस्य ऐत इति प्रसिद्धः ।

न० ११ । १५ ॥ तस्य आयुस्त्रिंशतीया उर्वरी ।

१४-६४ ॥ तस्यां जाताः पुत्राः २ आयुः
५ आयुः सत्यायुः अयः विजयः ५ अयः
अत्रायुः सत्यायुः १५ । १ ॥ तस्य मीना । (प्रेतगीता)

१ पुत्रोत्पन्नः । आकाशीयस्य वर्षस्य । पं० २० ॥

२५ ॥

२ पुत्रोत्पन्नः । प्राणानामकवसोः पुनः । पं० ६ ।

१२ ॥
पुस्तकः । ब्रह्मर्षिः । ब्रह्मणो नामोत्पन्नः । तं १२ ।

२४ ॥ आयुः कर्ममयजपपति पुत्री गतिः । पुत्राः
कर्मश्रेष्ठः परीयान संहिष्णुश्च । व० १ । ३८ ॥

पुस्तकः । क्षेत्रविशेषः । तं ७९ । १० ॥

पुस्तकः । ब्रह्मर्षिः । ब्रह्मणः कर्मायोजितः । तं १२ ।
२४ ॥ आयुः कर्ममयजपपति पुत्री हविर्भुक् । पुत्री

पुस्तकः । अयस्य पुनः । तं १० १ । १७ ॥

१ पुत्रोत्पन्नः । तत्पुत्रोत्पन्नः । पं० ६ । ३१ ॥ अ०
१० । ३१ ॥

२ पुत्रोत्पन्नः । वैश्वानरनामकदानवस्य पुत्री । कश्यपस्य
आयुः । तत्पुत्राः पौलोमाः । अत्रिनेन हताः ।

१ पुस्तकः । द्वीपः । सुहृतेन समुद्रेणावृतः ।
अधिपतिः वीरिहतेन । पं० । १ ३२-३३ ॥

२ पुस्तकः । क्ष० सो० वं० । सुतक्षत्रस्य पुनः ।
तत्पुनः अन्तरिक्षः । न० १२ । १२ ॥

३ पुस्तकः । क्ष० सो० वं० । वृकस्य पुनः ।
न० २४ । ४३ ॥

पुस्तकः । लोकांशकपर्वतस्यो विभागः । पं०
२० । ३९ ॥

पुस्तकः । क्ष० सो० वं० । पूर्ववशोत्पन्नस्य
दुरितक्षयस्य पुनः । पश्चादयं ब्राह्मणो जातः ।

न० २१ । १९-२० ॥

१ पुस्तकः । वृष्टस्य आयुः । तत्पुनः सर्वजेजाः ।
व० १३ । १४ ॥

२ पुस्तकः । उत्सुकस्य आयुः । तत्पुनः १ अज्ञा-
तयः पदे । व० १३ । १७ ॥

पुस्तकः । क्ष० सो० वं० । ३ भरतस्य पुनः ।
न० ११ । १२ ॥

पुष्टिः । १ दक्षस्य पुत्री । धर्मयज्ञपर्वतस्य । तत्पुनः
समयः । व० १ । ५१ ॥

पुस्तकः । विमानस्य । न० १० । ४५ ॥

पुस्तकः । समवतारार्थः । अ० २१ । १७ ॥

पुस्तकः । देवोद्यानस्य । तं २३ । ४० ॥

पुस्तकः । नदी । तत्पुनः साकण्डेयन तपश्चरणस्य ।
तं ८ । १७ ॥

पुस्तकः । राजा । तं १ । ३४ ॥

पुस्तकः । शाल्मलिद्वीपस्यः पर्वतः । पं० २० ।
१० ॥

पुस्तकः । क्ष० सो० वं० । सत्यहिरस्य पुनः ।
तत्पुनः बह्विः । न० २२ । ७ ॥

पुष्पाणिः । वत्सरस्य पुत्रः । तस्य द्वे भार्ये प्रभा दोषा
चेति । प्रभापुत्राः प्रातः मध्यंदिनं सायं चेति ।
दोषापुत्राः प्रदोषो निशीथो व्युष्ट इति । च०
१३ । १२-१४ ॥

पुष्यः । क्ष० सू० वं० । हिरण्यनाभस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रो ध्रुवसन्धिः । न० १२ । ५ ॥

पुष्यमासः । दशमोमासः । द्वा० ११ । ४२ ॥

पूजाविधिः । ए० ३ । ४९-५५ ॥ २७ ॥

पूतना । असुरस्त्री । कंसस्य धात्री । कृष्णेन हता ।
द० ६ । २-१८ ॥ उल्लपिकेति नामान्तरम् ।
दि० ७ । २७ ॥

पूयोदः । नरकः । पं० २६ । ७, २३ ॥

१ पूरुः । चाक्षुषमनोः पुत्रः । अ० ५ । ७ ॥

२ पूरुः । क्ष० सो० वं० । ययातेः पुत्रः । तन्माता
शर्मिष्ठा । न० १८ । ३३ ॥ राज्ये पट्टाभिषेकः ।
१९० । ३३ ॥ तद्वंशकथनम् । २० । १-४९ ॥
तत्पुत्री १ जनमेजयः । २० । २ ॥

३ पूरुः । क्ष० सो० वं० । जहोः पुत्रः । तत्पुत्रो
बलाकः । न० १५ । ३ ॥

पूर्णमासः । आदित्यस्य धातुः पुत्रः । माता अनुमतिः ।
ष० १८ । ३ ॥

पूर्णिमा । २ मरीचेः पुत्रः । कश्यपस्य भ्राता । माता
कला । पुत्रौ विरजः विश्वनाथ । पुत्री देव-
कुल्या । च० १ । १४ ॥

पूर्वचित्तिः । अप्सराः । तस्याम् आग्नीध्रात् नाभिप्रभृ-
तिनवसंख्याकपुत्रोत्पत्तिः । पं० २ । ३-२१ ॥
तस्याः पुष्यमासनेतृत्वम् । द्वा० ११ । ४२ ॥

पूर्वजातिस्मरः । तृ० ३१ । ९ ॥ पं० ९ । ३ ॥
न० ८ । १६ ॥

पूषा । कश्यपस्य पुत्रः । माता अदितिः । द्वादशादि-
त्येष्वन्यतमः । ष० ६ । ३९ ॥ तस्य दन्तपातनं
वीरभद्रेण । च० ५ । २१ ॥

पृथा । अस्याः कुन्ती इति प्रसिद्धं नाम । शूरस्य
पुत्री । न० २४ । ३०-३१ ॥ पित्रा कुन्तिनाम्ने
भोजाय पुत्रीत्वेन दत्ता । तस्याः दुर्वाससो मन्त्र-
प्राप्तिः, कर्णोत्पत्तिः, पाण्डुना विवाहश्च । ३२-
३६ ॥ अधिकं कुन्तीशब्दे पश्यत ॥

पृथिवीतत्वम् । तृ० २६ । ४४-४६ ॥

१ पृथुः । वेनस्य पुत्रः । भगवदंशः । च० १५ ।
१ ॥ प्र० ३ । १४ ॥ द्वि० ७ । ९ ॥ भार्या
महालक्ष्म्यंशभूता अर्चिः । च० १५ । ३-५ ॥ भग-
वत्स्तुतिः । २० । २३-३१ ॥ पुत्राः विजिताश्वः
हर्यक्षः धूम्रकेशः वृको द्रविणश्चेति । २४ । १-
२ ॥ राज्याभिषेकः । १५ । ७-२१ ॥ भूमैः
समीकरणम् । १७ ॥ भूम्याः सस्यदोहनम् ।
१८ ॥ ब्रह्मावर्तेऽश्वमेधकरणम् । इन्द्रेण यज्ञी-
याश्चहरणं च । १९ ॥ तस्मै सनत्कुमारेण तत्त्वोप-
देशः । २२ । १७-४० ॥ तस्य परलोकगमनम् ।
२३ ॥ पृथुतीर्थम् । तृ० १ । २२ ॥

२ पृथुः । क्ष० सू० वं० । अनेनसः पुत्रः । तत्पुत्रः
विश्वरन्धिः । न० ६ । २० ॥

३ पृथुः । तामसमनोः पुत्रः । अ० १ । २७ ॥

४ पृथुः । क्ष० सो० वं० । रुचकस्य पुत्रः । न०
२३ । ३५ ॥

५ पृथुः । क्ष० सो० वं० । ६ चित्ररथस्य पुत्रः ।
न० २४ । १८ ॥

पृथुलाक्षः । क्ष० सो० वं० । चतुरङ्गस्य पुत्रः ।
तत्पुत्राः बृहद्रथः बृहत्कर्मा बृहद्भानुश्चेति त्रयः ।
न० २३ । १०-११ ॥

पृथुश्रवाः । क्ष० सो० वं० । शशबिन्दोः पुत्रः । तत्पुत्रः
रुचकः । न० २३ । ३४ ॥

पृथुषेणः । २ विभोः पुत्रः । भार्या ३ आकूतिः ।
तत्पुत्रो नक्तः । पं० १५ । ६ ॥

२ पृथुषेणः । (पृथुसेनः) । क्ष० सो० वं० । पारस्य
पुत्रः । तत्पुत्रो नीपः । न० २१ । २४ ॥

१ पृश्निः । सवितुर्भार्या । तत्पुत्रा अग्निहोत्रादयः ।
पुत्र्यः सावित्र्यादयः । ष० १८ । १ ॥

२ पृश्निः । देवक्याः पूर्वजन्मीयं नाम । भर्ता सुतपाः ।
तत्पुत्रः पृश्निगर्भः । द० ३ । ३२ ॥

पृश्निगर्भः । २ पृश्न्याः पुत्रो भगवदवतारः । द०
३ । ३२-४१ ॥

पृषतः । क्ष० सो० वं० । सोमकस्य पुत्रः । तत्पुत्रो
द्रुपदः । न० २२ । २ ॥

पृषदश्वः । क्ष० सू० वं० । विरूपस्य पुत्रः । तत्पुत्रो
स्थीतरः । न० ६ । १ ॥

पृषध्नः । वैवस्वतमनोः पुत्रः । अ० १३ । ३ ॥ न०
१ । १२ ॥ गोवधेन तस्य शूद्रत्वप्राप्तिः । २ ।
३-९ ॥

पैत्रः । जातूकर्णस्य शिष्यो बह्वृच ऋषिः । द्वा०
६ । ५८ ॥

पैलः । व्यासशिष्यः । बह्वृच ऋषिः । प्र० ४ ।
२१ ॥ द्वा० ६ । ५२ ॥ तच्छिष्यौ इन्द्रप्रमतिः
२ बाष्कलश्च । ५४ ॥

पोषणम् । पुराणलक्षणम् । स्वभक्तेषु भगवतोऽनुग्रहः ।
द्वि० १० । ४ ॥

पौण्ड्रकः । करुशदेशाधिपतिः । द० ६६ । ११ ॥
कृष्णेन हतः । तत्पुत्रः सुदक्षिणः । २१-२८ ॥

१ पौरवी । युधिष्ठिरस्य भार्या । तत्पुत्रो देवकः ।
न० २२ । ३० ॥

२ पौरवी । वसुदेवस्य भार्या । पुत्राः सुभद्रः भद्रबाहः
दुर्मदः भद्रश्च । न० २४ । ४७ ॥

पौरोहित्यम् । तद्गृहणं विश्वरूपाचार्येण । ष० ७ ।
३४-३६ ।

पौर्णमासः । आन्त्रराजः । द्वा० १ । २३ ॥

पौलोमाः । पुलोमायाः पुत्रा असुराः । ष० ६ ।
३४-३५ ॥

पौलोमी । इन्द्रभार्या । १ पुलोमः पुत्री । पुत्राः
जयन्तः ऋषभः मीढ्वाश्च । ष० १८ । ७ ॥

पौषमासः । पुष्यमासशब्दं पश्यत ॥

पौष्यञ्जिः । सुकर्मणः शिष्यः सामगः । द्वा० ६ ।
७७ ॥ तच्छिष्या लौगाक्षिः माङ्गलिः कुशीदः
कुक्षिश्च । ७९ ॥

प्रकृतिगुणाः । प्र० २ । २३ ॥

प्रकृतिपुरुषविवेकः । तृ० २६ । २७ ॥ ए० २२ ॥

प्रकृतिलक्षणम् । तृ० २६ । २६ ॥

प्रद्योषः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । तन्माता
माद्री लक्ष्मणा । द० ६१ । १५ ॥

प्रचिन्वान् । प्राचीन्वान् । क्ष० सो० वं० । जन्मेजयस्य
पुत्रः । तत्पुत्रः प्रवीरः । न० २० । २ ॥

प्रचेतसः । प्राचीनबर्हिषः पुत्राः । माता शतद्रुती । ते च
दश समाननामानः । च० २४ । १३ ॥ तेषां

तपश्चरणम् । १४-७९ ॥ वरदानार्थं भगवत्
आगमनम् । ३० । ४-॥ भगवत्स्तुतिः । २२-
४२ ॥ क्रोधाद्द्रुक्षदाहः । ४४-॥ ष० ४ ।
४-॥ मारिषायाः परिणयः २ दक्षनामपुत्रोत्प-
त्तिश्च । च० ३० । ४७-५१ ॥ ष० ४ ।
१५-१७ ॥

१ प्रचेताः । वरुणशब्दं पश्यत ॥

२ प्रचेताः । क्ष० सो० वं० । दुर्मनसः पुत्रः । तस्य
शतं पुत्राः । ते च स्लेच्छाधिपतयोऽभूवन् ।
न० २३ । १५-१६ ॥

प्रजापतयः । मरीच्याद्याः । तृ० १२ । २२ ॥ द्वि०
३ । २ ॥ ६ । २८ । ३४ ॥

प्रज्वारः । यवनेश्वरस्य आता । च० २७ । ३० ॥

प्रणिधानम् । प्र० ६ । २० ॥ ७ । ३ ॥

प्रतर्दनः । क्ष० सो० वं० । १ दिवोदासस्य पुत्रः ।
तस्य शत्रुजित् द्युमाम् वत्सः ऋतध्वजः २ कुवल-
याश्वः इति नामान्तराणि । तत्पुत्रा अलर्कादयः ।
न० १७ । ६-७ ॥

प्रतिः । क्ष० सो० वं० । ३ कुशस्य पुत्रः ।
न० १७ । १६ ॥

प्रतिबाहुः । क्ष० सो० वं० । श्वफलकस्य पुत्रः ।
न० २४ । १५-१७ ॥

प्रतिभानुः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता
सत्यमामा । द० ६१ । ११ ॥

प्रतिमा । पूजा । तृ० २९ । २१-२७ ॥ च०
८ । ५४-६१ ॥ स० १४ । २९, ३३, ३९,
४० ॥ न० ४ । ३०-३२ ॥ द० ८४ ।
१०-१३ ॥ ८६ । ५५ ॥ ए० २ । ४७ ॥

३ । ५० ॥ ११ । ४२-४६ ॥ २७ । ९-
१९ ॥

प्रतिरूपा । मेरोः पुत्री । किंपुरुषस्य भार्या पं० २ ।
१९-२३ ॥

प्रतिविन्ध्यः । क्ष० सो० वं० । युधिष्ठिरस्य पुत्रः ।
माता द्रौपदी । न० २२ । २९ ॥

प्रतिव्योमः । क्ष० सू० वं० । वत्सवृद्धस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रो भानुः । न० १२ । १० ॥

प्रतिश्रुतः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । माता
शान्तिदेवा । न० २४ । ५० ॥

प्रतिसंक्रमः । तृ० १० । १४ ॥

प्रतिहर्ता । प्रतीहस्य पुत्रः । माता (सुवर्चला) अर्चला ।
भार्या स्तुतिः । पुत्रौ अजः भूमा च । पं० १५ ।
५ ॥

प्रतीकः । क्ष० सू० वं० । १ वसोः पुत्रः । तत्पुत्रौ
ओषवान् ओषवती च । न० २ । १८ ॥

प्रतीकाश्वः । क्ष० सू० वं० । भानुमतः पुत्रः ।
तत्पुत्रः सुप्रतीकः । न० १२ । ११ ॥

प्रतीपः । क्ष० सो० वं० । २ दिलीपस्य पुत्रः ।
तत्पुत्राः देवापिः शन्तनुः बाह्लीकश्च । न० २२ ।
११-१२ ॥

प्रतीपकः । क्ष० सू० वं० । मरोः पुत्रः । तत्पुत्रः
कृतिरथः (कृतरथः) । न० १३ । १६ ॥

प्रतीहः । परमेष्ठिनः पुत्रः । तद्भार्या सुवर्चला । तत्पुत्राः
प्रतिहर्तादयस्त्रयः । पं० १५ । ३ ॥

प्रतोषः । द्वादशतुषितेष्वन्यतमः । च० १ । ७ ॥

प्रत्यक्षप्रमाणम् । ए० १९ । १७ ॥

प्रथमं मन्वन्तरम् । स्वायम्भुवमन्वन्तरम् । च० १ ॥

तत्रेन्द्रो यज्ञः । मरीचिप्रभृतय ऋषयः । देवास्तु-
षिताः । च० १ । १-९ ॥

प्रदोषः । पुष्पार्णस्य पुत्रः । तन्माता दोषा । च०
१३ । १४ ॥

१ प्रद्युम्नः । २ चक्षुषः पुत्रः । च० १३ । १६ ॥

२ प्रद्युम्नः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः ।
माता रुक्मिणी । कामदेवांशः । द० ५५ ।
१-२ ॥ तस्य शम्बरसुरेण समुद्रे प्रक्षेपः । ३ ॥
तेन शम्बरस्य वधः । ५५ ॥ ५६ ॥ तस्य सा-
ल्वसचिवेन द्युमता युद्धं तस्य वधश्च । ७६ ।
७७ । ३ ॥

प्रद्योतः । शुनकपुत्रो मगधराजः । द्वा० १ । ३ ॥

१ प्रबलः । भगवत्पार्षदः । अ० २१ । १६ ॥

२ प्रबलः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः ।
माता लक्ष्मणा । द० ६१ । १५ ॥

प्रबुद्धः । ऋषभदेवस्य पुत्रः । पं० ४ । ११ ॥ ए०
२ । २१ ॥ निमिराजं प्रति भागवतधर्मकथनम् ।
३ । १८-३३ ॥

प्रभा । पुष्पार्णस्य भार्या । तत्पुत्राः प्रातर्मध्यदिनं
सायमिति । च० १३ । १३ ॥

प्रभानुः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता
सत्यभामा । द० ६१ । १० ॥

१ प्रभासः । पश्चिमसमुद्रतीरस्थं क्षेत्रम् । तत्र यादवानां
गमनम् । तृ० ३ । २५ ॥ ए० ६ । ३५ ॥
तत्र विदुरस्य गमनम् । तृ० १ । २० ॥ विदुरस्य
तत्र देहत्यागः । प्र० १५ । ४९ ॥

२ प्रभासः । ४ वसोर्नामान्तरम् ॥

प्रभुः । भगनामकादित्यस्य पुत्रः । तन्माता सिद्धिः ।
ष० १८ । २ ॥

प्रमतिः । क्ष० सू० वं० । प्रांशोः पुत्रः । तत्पुत्रः
खनित्रः । न० २ । २४ ॥

प्रमदः । ऋ० । वसिष्ठस्य पुत्रः । तृतीयमन्वन्तरीयः
सप्तर्षिः । अ० १ । २४ ॥

प्रमथुः । वीरव्रतस्य पुत्रः । माता भोजा । पं० १५ ।
१५ ॥

प्रमाणचतुष्टयम् । प्रत्यक्षादि । ए० १९ । १७ ॥

प्रम्लोचा । अप्सराः । तस्यां कंडुऋषेर्जाता पुत्री
१ मारिषा । च० ३० । १३ ॥ तस्याः श्रावण-
मासनेतृत्वम् । द्वा० ११ । ३७ ॥

प्रयागः । क्षेत्रम् । द० ७९ । १० ॥

प्रलयः । तृ० ११ । २७-३१ ॥ अ० २४ ।
३२ ॥ स च नित्यो नैमित्तिकः प्राकृतः आत्यन्ति-
कश्चेति चतुर्विधः । द्वा० ४ । ३-२३ ॥
मार्कण्डेयेन तद्दर्शनम् । द्वा० ९ ॥

प्रलम्बः । असुरः । बलरामेण हतः । द० १८ ।
१७-२६ ॥ द्वि० ७ । ३४ ॥

प्रवर्षणः । पर्वतः । द० ५२ । १० ॥

प्रवीरः । क्ष० सो० वं० । प्राचीनवतः पुत्रः ।
तत्पुत्रो मनस्युः । [नमस्युः] न० २० । २ ॥

१ प्रश्रयः । धर्मप्रजापतेः पुत्रः । माता ह्रीः । च०
१ । ५२ ॥

२ प्रश्रयः । गुणः । प्र० १६ । २९ ॥

प्रसवः । प्राणिनां मातृयोण्या बहिर्निःसरणम् ।
जीवस्य तत्कालीनं दुःखम् । तृ० ३१ । २२-
२३ ॥

प्रसादः । धर्मप्रजापतेः पुत्रः । माता मैत्री । च० १ ।
५० ॥

प्रसुश्रुतः । क्ष० सू० वं० । मरोः पुत्रः । तत्पुत्रः
सन्धिः । न० १२ । ७ ॥

प्रसूतिः । स्वायंभुवमनोः पुत्री । १ दक्षप्रजापतेर्भार्या ।
च० १ । १-११ ॥ शेषं १ दक्षशब्दे पश्यत ॥

प्रसेनः । क्ष० सो० वं० । निम्नस्य पुत्रः । न०
२४ । १३ ॥ सिंहेन हतः । द० ५६ । १४ ॥

प्रसेनजित् । क्ष० सू० वं० । विश्वसाहस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः १ तक्षकः । न० १२ । ८ ॥

प्रस्कण्वः । ऋ० । मेधातिथेः पुत्रः । न० २० ।
७ ॥

प्रस्तावः । उद्धीथस्य पुत्रः । भार्या नियुत्सा । पुत्रो
२ विभुः । पं० १५ । ६ ॥

प्रहरः । कालविशेषः । तृ० ११ । ८ ॥

प्रहस्तः । राक्षसः । वधः श्रीरामेण । न० १० ।
१८ ॥

प्रहेतिः । असुरः । अ० १० । २८ ॥

प्रह्लादः । प्रह्लादशब्दं पश्यत ॥

प्रह्लादः । हिरण्यकशिपोः पुत्रः । माता कयाधूः ।

प० १८ । १२-१३ । [तस्य भार्या धृतिः इति
वीरराघवः ।] पुत्रो विरोचनः । १६ ॥ तद्गुणवर्णनम् ।

स० ४ । ३०-४२ ॥ तृ० १४ । ४४-४९ ॥

विद्याभ्यासः । स० ५ । १-३२ ॥ तेन

वयस्येभ्यो हितोपदेशः । ६ । १-२८ ॥ भगव-

स्तुतिः । ९ । ८-५० ॥ पित्रा तस्य हिंसनम् ।

५ । ३३-४५ ॥ राज्याभिषेकः । १० । ३३ ॥

वामनस्य स्तुतिः । अ० २३ । ६-८ ॥ दत्तात्रे-

यात् आन्वीक्षिकीविद्याभ्यासः । प्र० ३ । ११ ॥

प्रांशुः । क्ष० सू० वं० । वत्सप्रीतेः पुत्रः । तत्पुत्रः
प्रमतिः । न० २ । २४ ॥

प्राकाश्यम् । सिद्धिः । ए० १५ । १४ ॥

प्राकृतिको लयः । द्वा० ४ । ४-६ ॥

प्राकृतः सर्गः । तृ० १० । १३ ॥

प्राज्योतिषपुरम् । नरकासुरस्य पत्तनम् । द० ५९ ।
२ ॥

प्रागल्भ्यम् । गुणः । प्र० १६ । २९ ॥

प्राचीनबर्हिः । बर्हिषच्छब्दं पश्यत ॥

प्राचीन्वान् (प्रचीन्वान्) । क्ष० सो० वं० । जन्मे-
जयस्य पुत्रः । तत्पुत्रः प्रवीरः । न० २० । २ ॥

प्राची सरस्वती । प्र० १६ । ३७ ॥

१ प्राणः । १ विधातुः पुत्रः । माता नियतिः ।
पुत्रः वेदशिराः । च० १ । ४४-४५ ॥

२ प्राणः । धर्मप्रजापतेः पुत्रः । माता ३ वसुः ।
भार्या २ ऊर्जस्वती । पुत्राः सहः आयुः पुरोजवश्च ।
प० ६ । ११-१२ ॥

प्राणरोधः । नरकः । पं० २६ । ७ । २४ ॥

प्राणायामः । ए० १४ । ३४ ॥ द्वि० २ । १५ ॥
च० ८ । ४४ ॥

प्राणोत्क्रमणम् । निर्याणम् । द्वि० २ । १९-३२ ॥
च० ४ । २४ ॥ तृ० ३० । १८-२० ॥

१ प्रातः । पुष्पाणि स्य पुत्रः । माता प्रभा । च० १३ ।
१३ ॥

२ प्रातः । १ धातुः पुत्रः । माता राका । प० १८ ।
३ ॥

१ प्राप्तिः । (प्राप्तिः) जरासन्धस्य पुत्री । कंसस्य
भार्या । द० ५० । १ ॥

२ प्राप्तिः । सिद्धिः । ए० १५ । १३ ॥

प्रायः । प्रयोपवेशनम् । २ परीक्षिता । प्र० १९ ।
५ ॥

प्रायश्चित्तम् । तृ० १२ । ३७ ॥ पापनिष्कृतिः ।
ष० १ । ७-१८ ॥

प्रवृत्कालः । वर्णनम् । द० । २० । ३-३१ ॥

प्रियव्रतः । स्वायंभुवमनोः पुत्रः । माता शतरूपा ।

च० १ । १ ॥ ब्रह्मणा तत्त्वोपदेशः पं० १ ।

११-१९ ॥ भार्या विश्वकर्मपुत्री २ बर्हिष्मती ।

पुत्राः आग्नीध्रः इध्मजिह्वः यज्ञबाहुः महावीरः

हिरण्यरेताः धृतपृष्ठः सवनः मेधातिथिः वीतिहोत्रः

कविः इति दश । पुत्री शुक्राचार्यभार्या १ ऊर्ज-

स्वती । २४-२५ ॥ तस्यान्यस्यां भार्यायां जाताः

उत्तमः तामसो रैवत इति त्रयो मन्वन्तराधिपतयः ।

२८ ॥ तेन सप्तकृत्वः भूप्रदक्षिणम् । ३०-३३ ॥

तृ० १२ । ५५ ॥

प्रेतबन्धवः । तेषां यमेन संवादः । स० २ । २७-

५७ ॥

प्रेमकलहः । कृष्णस्य रुक्मिण्या सह । द० ६० ॥

पुक्षद्वीपः । इक्षुरसोदसमुद्रेण आवृतः । तदधिपतिः

इध्मजिह्वः । पं० १ । ३२-३३ ॥ तद्वर्णनम् ।

२० । १-६ ॥

फ०

फाल्गुनमासः । तपस्याख्यो मासः । द्वा० ११ । ४० ॥

फेनपाः । वानप्रस्थावान्तरप्रभेदः । तृ० १२ ।

४३ ॥

ब०

बकः । पक्षिविशेषः । तद्रूपधरस्यासुरस्य कृष्णेन

वधः । द० ११ । ४७-५३ ॥

बकी । पूतना । तृ० २ । २३ ॥

बडवा । हयस्त्री । तद्रूपधारिणी विवस्वतो भार्या ।

तत्पुत्रौ अश्विनौ । अ० १३ । १० । ष० ६ ।

४० ॥

बदरी । नरनारायणाश्रमः । तस्या विशाला इति

नामान्तरम् । उद्धवस्य तत्र गमनम् । ए० २९ ।

४१-४७ ॥

१ बन्धुः । क्ष० सू० वं० । बन्धुमतः पुत्रः ।

तत्पुत्रः तृणबिन्दुः । न० २ । ३० ॥

२ बन्धुः । ए० १९ । ४३ ॥

बन्धुमान् । क्ष० सू० वं० । केवलस्य पुत्रः । तत्पुत्रो

बन्धुः । न० २ । ३० ॥

१ बन्धुः । क्ष० सो० वं० । द्रुह्योः पुत्रः । तत्पुत्रः

सेतुः । १ न० २३ । १४ ॥

२ बन्धुः । क्ष० सो० वं० । रोमपादस्य पुत्रः ।

तत्पुत्रः कृतिः । न० २४ । २ ॥

३ बन्धुः । क्ष० सो० वं० । देवावृधस्य पुत्रः । न०

२४ । ९-॥

४ बन्धुः । अथर्वविद्विषिः । आङ्गिरसः । शुनकस्य

शिष्यः । द्वा० ७ । ३ ॥

बन्धुवाहनः । क्ष० सो० वं० । १ अर्जुनस्य पुत्रः ।

माता चित्राङ्गदा । न० २२ । ३२ ॥

बर्हिणाश्वः । क्ष० सू० वं० । निकुम्भस्य पुत्रः ।

तत्पुत्रः कृशाश्वः । न० ६ । २५ ॥

बर्हिः । क्ष० सू० वं० । बृहद्राजस्य पुत्रः । न० १२ ।

१३ ॥

बर्हिषत् । हविर्धानस्य पुत्रः । माता हविर्धानी । च०

२४ । ८ ॥ तस्य प्राचीनबर्हिः वेदिषत् इति

नामान्तरे । १३-२७ ॥ तद्धार्या सामुद्री शत-
द्रुतिः । तत्पुत्रा दश प्रचेतसः । ९-१३ ॥
तस्मै नारदेन पुरञ्जनोपाख्यानकथनम् । च०
२५-२६ ॥

बर्हिषदः । पितृगणेष्वन्यतमाः । तेषां पत्नी स्वायंभुव-
मनुपुत्री १ स्वधा । च० १ । ६३ ॥

१ बर्हिष्मती । स्वायंभुवमनो राजधानी । तृ० २२ ।
२९ ।

२ बर्हिष्मती । प्रियव्रतस्य भार्या विश्वकर्मप्रजापतेः
पुत्री । पं० १ । २४ ॥ विशेषः प्रियव्रतशब्दे
द्रष्टव्यः ॥

१ बलः । असुरः । इन्द्रेण हतः । अ० ११ । २८ ॥

२ बलः । भगवत्पार्षदः । अ० २१ । १६ ॥

३ बलः । बलरामः । द्वि० ७ । ३५ ॥

४ बलः । मयासुरस्य पुत्रः । अतलाख्यस्य अधोलो-
कस्य अधिपतिः । पं० २४ । १६ ॥ १ बलोऽप्य-
यमेवेति मे वितर्कः ? ।

५ बलः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता
लक्ष्मणा । द० ६१ । १५ ॥

बलदेवः । बलरामः । तृ० ३ । १ ॥

१ बलभद्रः । बलरामः ॥

२ बलभद्रः । शाकद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० ।
२६ ॥

बलरामः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । माता
१ रोहिणी । न० २४ । ४६ ॥ तस्य नारायणां
शत्वम् आदिशेषावतारत्वं च । द० २ । ५ ॥
तस्य संकर्षणः रामः बलः इत्यादीनि नामानि ।
१३ ॥ प्रथमं देवक्या गर्भे स्थितस्य योगमायया यशो-

दागर्भे स्थापनम् । द० २ । ५-८ ॥ तस्य रेवत्या
विवाहः । न० ३ । ३६ ॥ द० ५२ । १५ ।
प्रलम्बासुरस्य वधः । १८ । १७-२६ ॥
विदेहपुरे वासः । तस्मादुर्योधनस्य गदाविधा-
भ्यासः । द० ५७ । २६ ॥ रुक्मिणो वधः ।
६१ । ३०-३६ ॥ मधुराया नन्दगोकुलगमनम् ।
६५ ॥ वारुणीपानम् । १९-२० ॥ यमुनाया
आह्वानम् । २३-२८ ॥ द्विविदवधः । द०
६७ ॥ कौरवैर्वैद्वस्य साम्बस्य मोचनार्थं हास्ति-
नपुरगमनम् । तत्पुरस्य गङ्गायां पातनोपक्रमः ।
६८ । १५-४१ ॥ रोमहर्षणस्य वधः । तीर्थयात्रा
च । ७८ ॥ बलवलस्य वधः । ७९ । १-६ ॥
गदया युद्धयतोर्भूमिदुर्योधनयोर्निवारणम् । द०
७९ । ३०-३९ ॥ तस्य देहत्यागः । ए०
३० । २६ ॥

बलस्थलः । क्ष० सू० वं० । पारियात्रस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः वज्रनाभः । न० १२ । २ ॥

१ बलाकः । बहुवृच ऋषिः । जातूकर्ण्यस्य शिष्यः ।
द्वा० ६ । ५८ ।

२ बलाकः । क्ष० सो० वं० । ३ पूरोः पुत्रः ।
तत्पुत्रोऽजकः । न० १५ । ३ ॥

१ बलिः । (महाबलिः) । विरोचनपुत्रो भागवतोऽसु-
रः । तद्धार्या अशना । तस्याः कोटरा विन्ध्याबलिः
इत्यपि नामान्तरे । पुत्राः बाणादयः । पं० १८ ।
१६-१७ ॥ इन्द्रेण पराजयः । अ० ११ । ४६ ॥
तस्य आगामिनि मन्वन्तरे इन्द्रत्वम् । १३ । १२ ॥
विश्वजिद्यागकरणम् । १५ । ४ ॥ शताश्वमेध-
यजनम् । ३४ ॥ तत्समीपे भिक्षार्थं वामनदेवस्य

गमनम् । १८ ॥ वामनेन विश्वरूपप्रदर्शनम् ।
 २० । २२ ॥ गरुडेन वारुणपार्श्वबन्धनम् । २१ ।
 २६ ॥ भगवदाज्ञया सुतलोकप्रवेशः । २३ ।
 ३ ॥ तत्कृता भगवस्तुतिः । द० ८५ । ३९-
 ४६ ॥ तस्य गृहद्वारे गदापाणेर्भगवतोऽवस्थानम् ।
 पादाङ्गुष्ठेन दशकन्धरस्य योजनायुतमुच्चाटनम् ।
 इत्यादिकथा । पं० २४ । १८-२७ ॥ प्र० ३ ।
 १९ ॥ १२ । २५ ॥ द्वि० ७ । १८-४४ ॥
 २ बलिः । क्ष० सो० वं० । सुतपसः पुत्रः । तद्भार्या
 सुदेष्णा । तस्यां दीर्घतमस ऋषेर्जाताः पुत्राः
 अङ्गः वङ्गः कलिङ्गः सुह्यः पुण्ड्रः आन्ध्रः इति
 षट् । न० २३ । ४-५ ॥
 ३ बलिः । क्ष० सो० वं० । कृतवर्मणः पुत्रः ।
 तद्भार्या रुक्मिण्याः पुत्री चारुमती । द० ६१ ।
 २४ ॥
 बलिविन्ध्यः । रैवतमनोः पुत्रः । अ० ५ । २ ॥
 बलवलः । असुरः । इल्वलस्य पुत्रः । द० ७८ ।
 ३८-॥ बलरामेण हतः । ७९ । १-६ ॥ द्वि०
 ७ । ३४ ॥ तृ० ३ । ११ ॥
 वस्तकथा । ययातिना देवान्यै वैराग्योत्पादनाय
 कथिता कथा । न० १९ ॥
 बहुगवः । क्ष० सो० वं० । पूरुकुलोत्पन्नस्य सुद्युता-
 मकस्य पुत्रः । तत्पुत्रः संयातिः । न० २० । ३ ॥
 बहुगथः । क्ष० सो० वं० । रिपुञ्जयस्य पुत्रः । न०
 २१ । ३० ॥
 १ बहुरूपः । शाकद्वीपस्थं वर्षम् पं० २० । २५ ॥
 २ बहुरूपः । एकादशरुद्रेष्वन्यतमः । पं० ६ । १७-
 १८ ॥

बहुलाश्वः । क्ष० सू० वं० । धृतेः पुत्रः । तत्पुत्रः
 कृतिः । न० १३ । २६ ॥ तद्बहुगमनं
 श्रीकृष्णस्य । द० ८६ । १६ ॥ भगवस्तुतिः ।
 ३१-३५ ॥
 बहूदः । संन्यासावान्तरभेदः । तृ० १२ । ४३ ॥
 बहूनामेका पत्नी । दशप्रचेतसां भार्या वार्ष्णी
 मारिषा । च० ३० । १६ ॥ पं० ४ । १६ ।
 अग्निष्वात्तादिपितृणां भार्या १ स्वधा । च०
 १ । ६३-६४ । पाण्डवानां पत्नी द्रौपदी । न०
 २२ । २७-३० ॥
 बहोदः । बहूदः । तृ० १२ । ४३ ॥
 बाणः । असुरः । १ बलेः पुत्रः तन्माता कोटरा ।
 द० ६३ । २०-२१ । पुत्री ऊषा । ६२ ।
 १-२ । १२ ॥ तस्यावासस्थानम् शोणितपुरम् ।
 ४ ॥ तस्य सहस्रं बाहवः । अनिरुद्धस्य बन्धनम् ।
 ३५ ॥ कृष्णेन तद्बाहुच्छेदनम् । ६३ । ३२ ॥
 तृ० ३ । ११ ॥
 बालक्रीडा । कृष्णस्य । द० १८ । १२-१५ ॥
 बालरक्षा । श्रीकृष्णस्य द० ६ । १९-२९ ॥
 बालहत्याव्रतम् । चित्रकेतुभार्याभिः कृतम् । पं०
 १६ । १४ ॥
 बालायनिः । बह्वृच ऋषिः । वाष्कलेः शिष्यः ।
 बालखिल्यसंहिताध्येता । द्वा० ६ । ५९ ॥
 १ वाष्कलः । अनुद्वादपुत्रोऽसुरः । पं० १८ ।
 १६ ॥
 २ वाष्कलः । बह्वृच ऋषिः । पैलस्य शिष्यः ।
 तच्छिष्याः बोध्यः ४ याज्ञवल्क्यः पराशरः अग्नि-
 मिता चेति चत्वारः । द्वा० ६ । ५४-५५ ॥

बाष्कलिः । ऋ० । बालखिल्यसंहिताया उद्धृता ।
तच्छिष्याः । बालायनिः भज्यः कासारश्च । द्वा०
६ । ५९ ॥

बाहुकः । क्ष० सू० वं० । ३ वृत्तस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
सगरः । न० ८ । २-४ ॥

बाह्वीकः । क्ष० सो० वं० । प्रतीपस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
सोमदत्तः । न० २२ । १२-१८ ॥

१ बिन्दुमती । २ मरीचेर्भार्या । तत्पुत्रो बिन्दुमान् ।
पं० १५ । १५ ॥

२ बिन्दुमती । मान्धातुर्भार्या । न० ६ । २५-
३३ ॥

बिन्दुमान् । २ मरीचेः पुत्रः । माता १ बिन्दुमती ।
भार्या सरघा । पुत्रो मधुः । पं० १५ । १५ ॥

बिन्दुसगः । सरस्वतीतीरस्थं तीर्थम् । तत्र कर्दम-
ऋषिणा तपश्चरणम् । तृ० २१ । ३५ ॥ तत्रा-
मनिर्वचनम् । ३८-३९ ॥ तत्र कबिलमहर्षेः
स्थितिः । २५ । ५ ॥

बिलस्वर्गः । पातालरूपः स्वर्गः । पं० २४ । ८ ॥

बुद्धावतारः । प्र० ३ । २४ ॥ द्वि० ७ । ३७ ॥
जननस्थानम् । कीकटदेशः । प्र० ३ । २४ ॥

१ बुद्धिः । दक्षप्रजापतिपुत्री । धर्मप्रजापतेर्भार्या । पुत्रः
अर्थः । च० १ । ५१ ॥

२ बुद्धिः । बुद्धीन्द्रियम् । तदुत्पत्तिः, अभिमानिदेवता
च । तृ० ६ । २३ ॥ द्वि० १० । ३२ ॥

बुधः । बुधमण्डलाधिपो ग्रहः । बृहस्पतिभार्यायां
तारायां सोमाज्जातः । न० १४ । ४-१४ ॥

तस्मादिलायां जातः पुत्रः पुरूरवाः । १५ ॥

बुधमण्डलम् । ग्रहरूपम् । पं० २२ । १३ ॥

बृन्दावनम् । नन्दगोपस्य वनम् । महिमा । द०
१३ । ५९-६० ॥ १८ । ३-७ ॥

बृहच्छोकः । वामनदेवस्य पुत्रः । माता कीर्तिः ।
पुत्राः सौभगादयः । पं० १८ । ८ ॥

१ बृहती । देवहोत्रस्य भार्या । तत्पुत्रो भगवदंश
उपहर्ता । अ० १३ । ३२ ॥

२ बृहती । छन्दः । तृ० १२ । ४६ ॥

बृहत्कर्मा । क्ष० सो० वं० । पृथुलाक्षस्य पुत्रः ।
न० २३ । ११ ॥

बृहत्कायः । क्ष० सो० वं० । बृहद्धनुषः पुत्रः ।
तत्पुत्रः १ जयद्रथः । न० २१ । २२ ॥

बृहत्क्षत्रः । क्ष० सो० वं० । मन्योः पुत्रः । न०
२१ । १ ॥ तत्पुत्रो हस्ती । २० ॥

१ बृहत्सेनः । क्ष० सो० वं० । सुनक्षत्रस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः कर्मजित् । न० २२ । ४७ ॥

२ बृहत्सेनः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः ।
माता भद्रा । द० ६१ । १७ ॥

बृहत्सेना । बृहत्सेनाशब्दं पश्यत ॥

१ बृहदश्वः । क्ष० सो० वं० । शावस्तस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः कुवल्याश्वः । न० ६ । २१ ॥

२ बृहदश्वः । क्ष० सू० वं० । १ सहदेवस्य पुत्रः ।
न० १२ । ११ ॥

३ बृहदश्वः । ऋ० । प्र० ९ । ६ ॥

१ बृहदिषुः । क्ष० सो० वं० । अजमीढस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः बृहद्धनुः । न० २१ । २२ ॥

२ बृहदिषुः । क्ष० सो० वं० । भर्म्याश्वस्य पुत्रः ।
न० २१ । ३२ ॥

बृहद्भुः । क्ष० सो० वं० । १ बृहदिषोः पुत्रः ।
तत्पुत्रः बृहत्कायः । न० २१ । २२ ॥

१ बृहद्भुः । क्ष० सू० वं० । १ तक्षकस्य पुत्रः ।
अभिमन्युना भारतयुद्धे हतः । तत्पुत्रो बृहद्भुः ।
• न० १२ । ८-९ ॥

२ बृहद्भुः । क्ष० सो० वं० । देवभागस्य पुत्रः ।
न० २४ । ४० ॥

१ बृहद्भुः । क्ष० सो० वं० । पृथुलाक्षस्य पुत्रः ।
न० २३ । ११ ॥

२ बृहद्भुः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता
सत्यमामा । द० ६१ । १० ॥

३ बृहद्भुः । चतुर्दशमन्वन्तरीयो भगवदवतारः ।
तत्पितरौ सत्त्रायणो १ विनताच । अ० १३ ।
३५ ॥

बृहद्भुः । क्ष० सू० वं० । १ बृहद्भुस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः उरुक्रियः । न० १२ । ९-१० ॥

१ बृहद्भुः । क्ष० सू० वं० । देवरातस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः महावीर्यः । न० १३ । १५ ॥

२ बृहद्भुः । क्ष० सो० वं० । उपरिचरवसोः पुत्रः ।
तत्पुत्रः कुशनामः । तस्यान्यः पुत्रो जरासन्धः ।
न० २२ । ६-८ ॥

३ बृहद्भुः । क्ष० सो० वं० । तिमेः पुत्रः । तत्पुत्रः
३ सुदासः । न० २२ । ४३ ॥

४ बृहद्भुः । क्ष० सो० वं० । पृथुलाश्वस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रो बृहन्मनाः । न० २३ । १०-११ ॥

५ बृहद्भुः । क्ष० । नवमो मौर्यः । द्वा० १ । १५ ॥

बृहद्भुजः । क्ष० सू० वं० । अमित्रजितः पुत्रः ।
तत्पुत्रो बर्हिः । न० १२ । १२-१३ ॥

बृहन्मनाः । क्ष० सो० वं० । ४ बृहद्भुस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रो २ जयद्रथः । न० २३ । ११ ॥

बृहत्पतिः । ऋ० । अङ्गिरसः पुत्रः । माता २ श्रद्धा ।
च० १ । ३४-३५ ॥ इन्द्रेण तस्यापमानम् ।
ष० ७ । २-८ ॥ इन्द्रस्य परित्यागः । ९-१७ ॥
तस्य उच्यते नामकभ्रातृपत्न्यां जातः पुत्रो भरद्वाजः ।
न० २० । ३६-३८ ॥ तत्पत्न्यास्तारायाश्चन्द्रेणा-
पहारस्तस्यां चन्द्राज्जातः पुत्रो बुधः । न० १४ ।
४-१४ ॥ तस्य त्रयोदशे मन्वन्तरे इन्द्रत्वम् ।
अ० १३ । ३१ ॥ औरसः पुत्रः कचः । न०
१८ । २२ ॥ सः नवग्रहेष्वन्यतमः ॥

बृहत्पतिमण्डलम् । पं० २२ । १५ ॥

बृहत्पतिसवः । १ दक्षप्रजापतिना कृतः । च० ३ ।
३ ॥

बोध्यः । ऋ० । ष० १५ । १४ ॥

ब्रह्मा । चतुर्मुखः । भगवतो नाभिपद्मात्तस्योत्पत्तिः ।
प्र० ३ । २ ॥ तपश्चरणम् । द्वि० ९१ । मुख-
चतुष्टयोत्पत्तिः । तृ० ८ । १५-१६ ॥ भग-
वत्तुतिः । द्वि० ६ । ३५-४५ ॥ तृ० ९ ।
१-२५ ॥ २० । २७ ॥ द० २ । २६-४२ ॥
१४ । १-४० ॥ स० ८ । ४० ॥ मरीच्योदि-
दशपुत्रोत्पत्तिः । तृ० १२ । २२ ॥ स्वदुहितुः वाचः
कामना । तृ० १२ । २८ तस्य देहात् स्वायं-
भुवमनोऽस्तुपत्तिः । तृ० १२ । ५२-५३ ॥ तस्य
नानाविधदेहग्रहणं तत्त्यागश्च । २८-५३ ॥ ३१ ॥
३६ ॥ स्वायंभुवमनुना संवादः । तृ० १३ ।
६-१५ ॥ तस्य नासाविवराद्वराहोत्पत्तिः । तृ०
१३ । १८ ॥ तं यमितुं यक्षरक्षसां प्रवृत्तिः ।

२० । २३ ॥ रुद्रदेवं प्रसादयितुं कैलासगमनम् ।
च० ६ । ८-४१ ॥ रुद्रस्तुतिः । ४२-५३ ॥
प्रियव्रताय तत्त्वोपदेशः । पं० १ । ११-१९ ॥
हिरण्यकशिपवे वरदानम् । स० ३ । १८ ।
गोवत्सानां तत्पालानां च हरणम् । द० १३ ॥
कृष्णस्य स्वलोकगमनप्रार्थना । ए० ६ ।
२१-२७ ॥

ब्रह्मचारी । प्रथमाश्रमी । तद्धर्माः । स० १२ ।
१-१६ ॥ ए० १७ । २२-३८ ॥

ब्रह्मदत्तः । क्ष० सो० वं० । नीपस्य पुत्रः । तन्माता
शुकाचार्यपुत्री कृत्वी । भार्या गौः पुत्रो विष्वक्सेनः ।
न० २१ । २५ ॥ नेयं कृत्वी साक्षाच्छुका-
चार्यस्य पुत्री किंतु शुकाचार्यलायायाः इति ज्ञेयम् ।

ब्रह्मशिरोस्त्रम् । अस्त्रविशेषः । प्र० ७ । १९ ॥

ब्रह्मबलिः । अथर्वविदष्टिः । वेददर्शस्य शिष्यः । द्वा०
७ । २ ॥

ब्रह्मरातः । शुकाचार्यः । प्र० ९ । ८ ॥ द्वि० ८ ।
२७ ॥

ब्रह्मसावर्णिः । दशमो मनुः । उपश्लोकस्य पुत्रः । तत्पुत्रो
भूरिपेणः । अ० १३ । २१ ॥

ब्रह्मसावर्णिमन्वन्तरम् । दशममन्वन्तरं पश्यत ॥

ब्रह्मस्वम् । तदपहरणे दोषः । द० ६४ । ३२-
४४ ॥

ब्रह्महत्या । इन्द्रस्य विश्वरूपाचार्यवधजा । पं० ९ ।
४-११ ॥ तस्यैव वृत्रवधाज्जाता । १३ । १०-
२१ ॥ वैशंपायनाचार्यस्य । द्वा० ६ । ६१ ॥

ब्रह्महृदः । वैकुण्ठस्थः । द० २८ । १६ ॥

ब्रह्माण्डम् । सृष्टिः । द्वि० ५ । ३४ ॥ १० ।
१०-॥ तृ० ६ । १-६ ॥ २० । १४ ॥

तेषामनेकत्वम् । तृ० ११ । ३९-४० ॥ तस्य
सुवर्णमयत्वम् । २० । १४ ॥ द० १४ ।
११ ॥ ए० १६ । ३९ ॥

१ ब्रह्मावर्तः । ऋषभदेवस्य पुत्रः । माता जयन्ती ।
पं० ४ । १० ॥

२ ब्रह्मावर्तः । सरस्वतीदृषद्वत्योर्मध्ये विद्यमानो देशः ।
प्र० १० । ३४ ॥

ब्राह्मणः । चातुर्वर्ण्ये प्रथमः । माहात्म्यम् । तृ०
१४ । ४१-॥ १६ । २-११ ॥ २२ । २ ॥
च० २१ । ३६-४३ ॥ २२ । ४६ ॥ पं०
५ । २३-२७ ॥ १३ । २३ ॥ स० १४ ।
४१-॥ द० ५२ । ३३ ॥ ६४ । ३२-४३ ॥
८० । २८-३३ ॥ ८६ । ५१-५७ ॥
८९ । १८ ॥ तद्धर्माः । स० ११ । १३-
१४ ॥ ए० १७ । ४०-४१ ॥ लक्षणम् ।
स० ११ । २१ ॥ ए० १७ । १६ ॥ वृत्तिः ।
स० ११ । १४, १६, १८, २० ॥ द०
५२ । ३१ ॥ ए० १७ । ४० ॥ तेभ्यो
नन्दीश्वरेण शापः । च० २ । २६ ॥ तत्कोपफलम् ।
प्र० ७ । ४८ ॥ वधप्रतिनिधिः । ५७ ॥

भ०

भक्ताः । श्रीमतो भगवतो नारायणस्य भक्ताः । तेषु केषां
चिन्नामानि । द्वि० ७ । ४३-४६ ॥ तत्प्रशंसा ।
प्र० १ । १५ ॥ २ । २५-२६ ॥ ४ ।
१२ ॥ १३ । ९ ॥ १८ । ४, १३, ४८ ॥
१९ । ८ ॥ द्वि० ३ । ११ ॥ ७ । ४२ ॥
८ । ६ ॥ तृ० ४ । २५ ॥ ५ । ३ ॥ १३ ।
४ ॥ २१ । १७-१८ ॥ २२ । ३७ ॥

३३ । ४२, ५५ ॥ २५ । ३८ ॥
 च० २० । १२ ॥ २४ । ३०, ५७, ५९ ॥
 २९ । ३९-४० ॥ ३० । १९-२०, ३३-
 ३७ ॥ पं० १ । १-५, ३५ ॥ ६ । १ ॥ ९ ।
 • २० ॥ १० । २५ ॥ १३ । २११-२३ ॥
 प० ३ । २७, ३३ ॥ ९ । ३९, ४८ ॥
 १७ । २७-२८, ३१ ॥ स० ५ । ३२ ॥
 १० । ९-२०, ४८ ॥ न० ४ । ६३-७१
 ५ । १४-१५ ॥ ९ । ६ ॥ द० १० ।
 ४१ ॥ ३३ । ३५ ॥ ८४ । १०-१३ ॥

भक्तिः । प्र० २ । २२ ॥ द्वि० १ । २१ ॥
 तृ० २५ । २८-॥ तस्या नवविधत्वम् । स०
 ५ । २३-२४ ॥ च० ९ । १० ॥ तस्याः
 निखिलपुरुषार्थप्रदत्वम् । द्वि० ३ । १० ।

भक्तियोगः । प्र० २ । ७, २० ॥ ५ । ३५ ॥
 ७ । ४ ॥ ८ । २० ॥ ए० १४ ॥ १९ ।
 १९ ॥ २९ ॥ प्रशंसा । तृ० १५ । ३३-४४ ॥

भगः । कश्यपस्य पुत्रः । तन्माता अदितिः । प०
 ६ । ३९ ॥ तद्भार्या १ सिद्धिः । पुत्राः महिमा
 विभुः प्रभुः इति त्रयः । कन्या आशीर्नाम्नी ।
 प० १८ । २ ॥ तन्नेत्रमङ्गो दक्षाध्वरे वीरभद्रेण ।
 च० ५ । २० ॥

भगवान् । श्रीमाध्वारायणः । स्वरूपवर्णनम् । प्र०
 १२ । ८-१० ॥ द्वि० ९ । १४-१६ ॥ तृ०
 १५ । ३८-४५ ॥ २८ । २१-३३ ॥ च०
 ७ । २०-२१ ॥ अ० ६ । ३-७ ॥ द०
 ३९ । ४५-५५ ॥ तल्लोकवर्णनम् । द्वि० ९ ।
 ९-१३ ॥ अधिकं वैकुण्ठलोकशब्दे पश्यत । स्थूल-

रूपवर्णनम् । द्वि० १ । २४-३८ ॥ उपासना-
 प्रकारः । द्वि० २ । ८-१४ ॥ वेदनप्रकारः ।
 द्वि० २ । ८-१४ ॥ नाभिपद्माद्ब्रह्मण उत्पत्तिः ।
 प्र० ३ । २ ॥ तृ० ८ । १३-१६ ॥ सोऽसक्त-
 एव कर्म कुरुते । प्र० ३ । ३६ ॥ सेवाफलम् ।
 प्र० ६ । २४ ॥ सनकादीन्प्रति ब्राह्मणमहिमानु-
 वर्णनम् । तृ० १६ । २-१२ ॥ माहात्म्यम् ।
 प्र० १ । १३-१६ ॥ २ । ११, २३-३६ ॥
 ६ । ३५-३६ ॥ ७ । १० ॥ ८ । १३-
 १६ ॥ ९ । १०, १४-१६, १८-२४ ॥
 ११ । २५-२७, ३३-३९ ॥ १२ । ७-
 ११ ॥ १४ । ३५-३८ ॥ १५ । ६-२१ ॥
 १६ । २६-२९, ३२-३५ ॥ द्वि० ५ ।
 ११-२० ॥ ६ ॥ ७ । ४०-४२, ४७-
 ५० ॥ ८ । ४-६ ॥ ९ । १४-१६ ॥ तृ०
 २ । १८-२४ ॥ ३ । १-११ ॥ ६ । ३४-
 ३९ ॥ ९ । १-२१ ॥ १४ । २५-२८ ॥
 १९ । ३४-३८ ॥ च० ३ । २३ ॥ ८ ।
 २०-२३ ॥ ११ । २५-२७ ॥ १४ ।
 २०-२२ ॥ २० । ७ ॥ २१ । ३०-३४ ॥
 २२ । ३७-४० ॥ २९ । ४२-४६ ॥ ३१ ।
 २०-२२ ॥ पं० १ । ११-१५ ॥ ११ ।
 १२-१४ ॥ २० । ४०-४१ ॥ २५ । २-
 १३ ॥ प० ३ । १२-१८ ॥ ११ । २४-
 २७ ॥ स० ६ । १९-२८ ॥ ९ । २० ॥
 १० । ४८-५० ॥ १४ । ३४-३८ ॥ अ०
 २ । ३२-॥ ३ । २-२९ ॥ ५ । ६ ॥ ६ ।
 ८-१५ ॥ ८ । १९-२३ ॥ २१ । २-४ ॥
 २३ । २९ ॥ न० ११ । २०-२२ ॥ १८ ।

४८-४९ ॥ द० ६ । ३ ॥ ७ । ३६-३७ ॥
 ८ । ३७-३९ ॥ ९ ॥ १३-१७ ॥ १३ ।
 १९-२० ॥ २६ । २-१२ ॥ ३४ । १७-
 १८ ॥ ४६ । ३१-४३ ॥ ५० । ३० ॥
 ७७ । ३१-३२ ॥ ८३ । ८-४३ ॥ ८९ ।
 १५-१९ ॥ ९० । ४७-४८ ॥ ए० ३ । ३५-
 ४० ॥ ५ । १०-१३ ॥ १३ । ३९-४० ॥
 २८ । ५-७, १८-२० ॥ ३१ । ११-१३ ॥
 द्वा० ३ । ४५-४७ ॥ ४ । ३०-३१ ॥ ६ ।
 २९ ३२ ॥ ११ । ४-२५ ॥ नाममहात्म्यम् ।
 प्र० १ । १४, १६ ॥ १८ । १९ ॥ द्वि० १ ।
 ११ ॥ तृ० ९ । १५ ॥ ३३ । ६-७ ॥
 च० ७ । ४७ ॥ १० ३० ॥ पं० २४ ।
 २० ॥ २५ । ११ ॥ ष० १ । ३०-३१ ॥
 २ । ७-१९, ४५-४९ ॥ ३ । २२-३१ ॥
 १३ । ८ ॥ अ० २३ । १६ ॥ न० ४ ।
 ६२ ॥ ५ । १६ ॥ द० २ । ३७ ॥ द्वा०
 ३ । ४४ ॥ १२ । ४६-४७ ॥ कथामहिमा ।
 तृ० १३ । ५० ॥ समदर्शित्वम् । प्र० ८ ।
 २९ ॥ स० १ । १-११ ॥ तद्वक्त्रेव निखिल
 पुरुषार्थप्रदत्वम् । द्वि० ३ । १० ॥ तदवय-
 वेभ्यो लोकानां सृष्टिः । द्वि० १ । २६-३९ ॥
 अंवतारप्रयोजनवितर्कः । प्र० ८ । ३२-३५ ॥
 तन्निन्दा न श्रोतव्या । द० ७४ । ३९-४० ॥
 दक्षयज्ञे प्रादुर्भावः । च० ७ । १८ ॥ पृथुरा-
 जस्य सकाशे तस्य प्रादुर्भावः । २० ॥ ३ ॥
 दक्षानुग्रहार्थमघमर्षणतीर्थे प्रादुर्भावः । ष० ४ ।
 ३५-४२ ॥ देवदानवयुद्धे प्रादुर्भावः । अ०
 १० । ५३ ॥ गजेन्द्रमोचनार्थं प्रादुर्भावः । अ०

३ । ३१ ॥ तान्त्रिकपूजाविधिः । ए० ३ ।
 ४९-५५ ॥ विभूतिरूपम् विश्वरूपशब्दे
 द्रष्टव्यम् ॥

भगीरथः । क्ष० सू० वं० । दिलीपस्य पुत्रः ।
 गङ्गाया भूमावतारणम् । न० ९ । २-१४ ॥
 तत्पुत्रः श्रुतः । १६ ॥

१ भजमानः । क्ष० सो० वं० । सात्वतस्य पुत्रः ।
 न० २४ । ६ ॥ तत्पुत्राः किङ्किणादयः ।
 ७-८ ॥

२ भजमानः । क्ष० सो० वं० । १ अन्धकस्य पुत्रः ।
 न० २४ । १९ ॥

३ भजमानः । क्ष० सो० वं० । १ शूरस्य पुत्रः ।
 तत्पुत्रः शिनिः । न० २४ । २६ ॥

भजिः । क्ष० सो० वं० । सात्वतस्य पुत्रः । न० २४ ।
 ६ ॥

भज्यः । बहुवृच ऋषिः । बाष्कलेः शिष्यः । वाल्खि-
 ल्यसंहिताध्येता । द्वा० ६ । ५९ ॥

१ भद्रः । तुषितेष्वन्यतमः । च० १ । ७ ॥ विशेषं
 तुषितशब्दे पश्यत ।

२ भद्रः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । माता
 पौरवी । न० २४ । ४७ ॥

३ भद्रः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । माता
 देवकी । न० २४ । ५४ ॥

४ भद्रः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः । माता
 का लिन्दी । द० ६१ । १४ ॥

५ भद्रः । भद्राः । तृतीयमन्वन्तरीया देवाः । अ०
 १ । २४ ॥

भद्रकः । शुङ्गस्य वसुमित्रस्य पुत्रः । द्वा० १ ।
१७ ॥

भद्रकाली । देवता । पं० ९ । १२-१९ ॥

भद्रचारुः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता
• रुक्मिणी द० ६१ । ८ ॥

भद्रवाहः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । माता
पौरवी । न० २४ । ४७ ॥

भद्रश्रवाः । धर्मप्रजापतिपुत्रः । पं० १८ । १ ॥

१ भद्रसेनः । ऋषभदेवस्य पुत्रः । पं० ४ । १० ॥

२ भद्रसेनः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः ।
माता देवकी । न० २४ । ५४ ॥

३ भद्रसेनः । क्ष० सो० वं० । महिष्मतः पुत्रः ।
पुत्रो दुर्मदः । न० २३ । २२-२३ ॥

१ भद्रा । मेरोः पुत्री । आग्नीध्रपुत्रस्य भद्राश्वस्य
भार्या । पं० २ । १९-२३ ॥

२ भद्रा । गङ्गायाः शाखाभूता नदी । पं० १७ ।
५, ८ ॥

३ भद्रा । १ वसुदेवस्य भार्या । तस्याः कौसल्येति
नामान्तरम् । तत्पुत्रः । केशी । न० २४ ।
४५-४८ ॥

४ भद्रा । कैकयस्य धृष्टकेतोः पुत्री । माता कृष्णस्य
पितृष्वसा श्रुतकीर्तिः । कृष्णस्य महिषी । द०
५८ । ५६ ॥ ८३ । १२ ॥ तत्पुत्राः ६१ ।
१७ ॥

५ भद्राः । ५ भद्रशब्दं पश्यत ।

१ भद्राश्वः । क्ष० । आग्नीध्रस्य पुत्रः । भार्या मेरोः
पुत्री १ भद्रा । पं० २ । १७-२३ ॥

२ भद्राश्वः । जम्बूद्वीपस्य वर्षम् । पं० २ । १७-२३ ॥

१६ । १० ॥ १८ । १-१४ ॥ २ परीक्षितो
द्विग्विजयः । प्र० १६ । १३ ॥

३ भद्राश्वः । क्ष० सू० वं० । १ कुवल्याश्वस्य पुत्रः ।
न० ६ । २४ ॥

भयः । कलेः पुत्रः । माता दुरुक्तिः । भार्या मृत्युः ।
पुत्रौ निरयो यातना च । च० ८ । ४ ॥

१ भरतः । (भडभरतः) ऋषभदेवस्य पुत्रः । माता
जयन्ती । भार्या विश्वरूपदुहिता पञ्चजनी । पं० ४ ।
८-९ ॥ ७ । १-३ ॥ तत्पुत्राः सुमतिः राष्ट्रभृत्
सुदर्शनः आवरणः धूम्रकेतुश्चेतिपञ्च तच्चरित्रम् ।
७-१५ ॥

२ भरतः । क्ष० सू० वं० । दशरथस्य पुत्रः । माता
कैकयी । न० १० । ३ ॥ तेन रामपादुक्रयोः
स्वशिरसि धारणम् । ३५-४३ ॥ पुत्रौ तक्षः
पुष्कलश्च । ११ । १२ ॥ अयोग्यानां गन्धर्वाणां
वधः । ११ । १३ ॥

३ भरतः । क्ष० सो० वं० । दुष्यन्तस्य-पुत्रः । माता
शकुन्तला । न० २० । ७-२६ ॥ तत्पत्न्यः
तिस्रो वैदर्भ्यः । ताभिः पुत्राणां वधे कृते भरद्वा-
जस्य पुत्रत्वेन स्वीकारः । ३४-३९ ॥

भरतवर्षम् । जम्बूद्वीपस्थमस्मदावासभूतं वर्षम् ।
[अस्य हिन्दुदेश इति इन्दिया इति चेदानीं
प्रसिद्धिः] इदमेव कर्मक्षेत्रम् । अधिपतिः मियन्नतस्थ
पुत्रो भरतः । पं० १७ । ११ ॥ १९ । ७-
२८ ॥ अजनाम इति नामान्तरम् । पं० ७ ।
३ ॥ १६ । ९ ॥

भरद्वाजः । भारद्वाज इत्यपि । ऋ० । उच्चैर्यभार्यायां
ममतायां बृहस्पतेर्जातः । तन्नामनिर्वचनम् ।
देवैस्तस्य भरताय पुत्रत्वेन दानम् । तत्र तस्य

- भरताय पुत्रत्वेन दानम् । तत्र तस्य वितथ इति नाम । न० २० । ३५-३८ ॥
- १ भर्गः । क्ष० सो० वं० । वीतिहोत्रस्य पुत्रः । तत्पुत्रो भार्गभूमिः । न० १७ । ९ ॥
- २ भर्गः । क्ष० सो० वं० । वहेः पुत्रः । तत्पुत्रो भानुमान् । न० २३ । १६ ॥
- भर्म्याश्वः । क्ष० सो० वं० । अर्कस्य पुत्रः । तत्पुत्राः १ मुद्गलः यवीनरः बृहदिषुः काम्पिल्यः ४ सञ्जयः इति पञ्च पाञ्चालाः । न० २१ । ३२ ॥
- भलन्दनः । क्ष० सो० वं० । दिष्टस्य पुत्रः । तत्पुत्रो वत्सप्रीतिः । न० २ । २३ ॥
- भल्लादः । क्ष० सो० वं० । उदक्स्वनस्य पुत्रः । न० २१ । २६ ॥
- भवः । एकादशरुद्रेष्वन्यतमः । ष० ६ । १७ ॥
- भस्मासुरः । वृकासुरः । केदार इति नामान्तरम् । शकुनेः पुत्रः । उपाख्यानम् । द० ८८ ॥
- भागवतम् । पुराणम् । तत्प्रणयनदेशकालौ । प्र० ४ । १४-॥ तस्य दश लक्षणानि । द्वि० ९ । ४३ ॥ १० । १-९ ॥ तत्प्रशंसा । प्र० १ । २-३ ॥ ३ । ४०-४३ ॥ ५ । ८-२२ ॥ द्वि० १ । ८-१० ॥ तृ० ८ । २ ॥ द्वा० ४ । ४०-४३ ॥ १२ । ५७-६८ ॥ विषयानुक्रमणी । द्वा० १२ । ३-४५ ॥
- भागवतः । शुङ्गस्य वज्रमित्रस्य पुत्रः । द्वा० १ । १८ ॥
- भाण्डीरः । वटवृक्षः । तत्र कृष्णस्य क्रीडा । बलरामेण प्रलम्बस्य वधः । द० १८ । २२ ॥
- भाद्रपदमासः । नभस्यो मासः । द्वा० ११ । ३८ ॥
- १ भानुः । दक्षप्रजेश्वरस्य पुत्री । धर्मप्रजापतेर्भार्या । तत्पुत्रो देवक्रषभः (वेदक्रषभः) । ष० ६ । ५ ॥
- २ भानुः । क्ष० सू० वं० । बृहद्गलवन्धस्य प्रतिव्योमस्य पुत्रः । न० १२ । १० ॥
- ३ भानुः । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता सत्यमामा । द० ६१ । १० ॥
- १ भानुमान् ॥ क्ष० सू० वं० । बृहदश्वस्य पुत्रः । न० १ । ११ ॥
- २ भानुमान् । क्ष० सू० वं० । केशिध्वजस्य पुत्रः । तत्पुत्रः शतद्युम्नः । न० १३ । २१ ॥
- ३ भानुमान् । क्ष० सो० वं० । २ भर्गस्य पुत्रः । तत्पुत्रः त्रिभानुः । न० २३ । १६-१७ ॥
- ४ भानुमान् । क्ष० सो० वं० । कृष्णस्य पुत्रः । माता सत्यमामा । द० ६१ । १० ॥
- भारतम् । महाभारताख्य इतिहासः । श्रीव्यासकृतम् । प्र० ४ । २५ । २९ । ५ । ३ । तृ० ५ । १२ ॥
- २ भारतम् । भरतवर्षशब्दं पश्यत ॥
- भारद्वाजः । भरद्वाजशब्दं पश्यत ॥
- भार्गभूमिः । क्ष० सो० वं० । १ भर्गस्य पुत्रः । न० १७ । ९ ॥
- भार्गवः । कुलपतिः शौनकः । प्र० १० । ३५ ॥ तृ० १० । ३ ॥
- भिक्षुगीता । मनसः दुःखादिसहनोपायकथनार्थम् । ए० २३ ॥
- १ भीमः । एकादशरुद्रेष्वन्यतमः । ष० ६ । १७ ॥
- २ भीमः । क्ष० सो० वं० । विजयस्य पुत्रः । तत्पुत्रः काञ्चनः । न० १५ । ३ ॥
- ३ भीमः । १ भीमसेनशब्दं पश्यत ॥

१. भीमरथः । क्ष० सो० वं० । केतुमतः पुत्रः ।
तत्पुत्रो १ दिवोदासः । न० १७ । ५-६ ॥

२ भीमरथः । क्ष० सो० वं० । विकृतेः पुत्रः ।
तत्पुत्रो नवरथः । न० २४ । ४ ॥

भीमरथी । नदी । पं १९ । १८ ॥ द० ७९ ।
१२ ॥

१ भीमसेनः । भीमः, वृकोदरः इत्यपि । पाण्डोः
पुत्रः । कुन्त्यां वायोर्जातः । तद्भार्या-द्रौपदी ।
तत्पुत्रः श्रुतसेनः । न० २२ । २९ ॥ अन्या
भार्या राक्षसी हिडिम्बा । तत्पुत्रो घटोत्कचः ।
३० ॥ तृतीया भार्या काली । तत्पुत्रः सर्वगतः
(शर्वत्रातः) ३१ ॥ जरासन्धवधः । द० ७२ ।
४४-४६ ॥

२ भीमसेनः । क्ष० सो० वं० । २ परीक्षितः पुत्रः ।
न० २२ । ३५ ॥

भीष्मः । देवव्रतः । क्ष० सो० वं० । शन्तनोः पुत्रः ।
माता गङ्गा । न० २२ । १९ ॥ तेन पाण्डवेभ्यो
धर्मोपदेशः । प्र० ९ । १-३१ ॥ तेन कृष्ण-
स्तुतिः । ३२-४२ ॥ देहत्यागः । ४३ ॥

भीष्मकः । विदर्भदेशाधिपतिः । पुत्राः रुक्मी, रुक्मरथः,
रुक्मबाहुः, रुक्मकेशः, रुक्ममाली इति पञ्च ।
पुत्री रुक्मिणी श्रीकृष्णस्य भार्या । द० ५२ ।
२१-२२ ॥

भुवः । भुवर्लोकः । अस्य नभस्तलमिति अन्तरिक्षमिति
च नामान्तरे । द्वितीय ऊर्ध्वलोकः । द्वि० १ ।
२७ ॥ ५ । ३८-४२ ॥

१ भूः । महीतलं प्रथम ऊर्ध्वलोकः । द्वि० १ । २७ ॥
५ । ३८ । ४२ ॥

२ भूः । भूदेवी । तथा भारवतरणार्थं ब्रह्माणं प्रति
प्रार्थना । द० १ । १७ ॥ जले मन्त्रायास्तस्या
वराहेणोद्धरणम् । त० १३ । १६-॥ तथा
श्रीकृष्णस्तुतिः । द० ५९ । २५-३१ ॥
धर्मदेवतया संवादः । प्र० १६ । १८-३७ ॥
१७ । २६-२८ ॥

भृगोलम् । त० ११ । ३९ ॥ २३ । ४३ ॥ पं०
१ । ३०-३३ ॥ १६ । ४-३० ॥ १७ ।
१-१३ ॥ १८ । १, ७, १५-१७, २४ ॥
१९ । १, १६-१८, २९-३१ ॥ २० । १-
३९ ॥

भूतः । प्रजापतिः । भृगोः पुत्रः । भार्या २ दक्षप्रजापति-
पुत्री सरूपा । पुत्राः कोटिशो रुद्राः । तेषां
प्रधाना एकादश । पं० ६ । १७ ॥ द्वितीयस्या
[भूतानाम्नाः] भार्यायाः पुत्राः रुद्रपार्षदाः ॥ १८ ॥

भूतकेतुः । दक्षसावर्णेः पुत्रः । अ० १३ । १८ ॥

भूतज्योतिः । क्ष० सू० वं० । २-सुमतेः पुत्रः ।
तत्पुत्रो १ वसुः । न० २ । १७ ॥

भूतपिशाचाः । तेषां सृष्टिः । त० २० । ४० ॥

भूतरयाः । पञ्चममन्वन्तरीया देवाः । अ० ५ । ३ ॥

भूतसन्तापनः । असुरः । हिरण्याक्षस्य पुत्रः । स०
२ । १८ ॥

[भूता । २ दक्ष प्रजापतेः पुत्री भूतप्रजापतेर्भार्या ।
पं० ६ । १६ ॥]

भूतादिः । महत्तत्त्वम् । द्वि० ५ । २५ ॥ त० ५ ।
२७-२९ ॥ २६ । १९-२२ ॥

भूतानि । पञ्चमहाभूतशब्दं पश्यत ॥

भूमा । प्रतिहर्तुः पुत्रः । भार्या ऋषिकुल्या । पुत्र
उद्गीथः । पं० १५ । ५-६ ॥

भूमिः । भूशब्दं पश्यत ॥

भूमित्रः । कण्वस्य २ वसुदेवस्य पुत्रः । द्वा० १ ।
२० ॥

भूरिः । क्ष० सो० वं० । सोमदत्तस्य पुत्रः ।
न० २२ । १८ ॥

भूरिश्रवाः । क्ष० सो० वं० । सोमदत्तस्य पुत्रः ।
न० २२ । १८ ॥

१ भूरिषेणः । ब्रह्मसावर्णेः पुत्रः । अ० १३ ।
२१ ॥

२ भूरिषेणः । क्ष० सू० वं० । शर्यातिः पुत्रः ।
न० ३ । २७ । द्वि० ७ । ४५ ॥

भूवराहः । वराहशब्दं पश्यत ॥

१ भृगुः । ब्रह्मणस्त्वच उत्पन्नो मानसः पुत्रः । तृ०
१२ । २३ ॥ भार्या कर्दमपुत्री ख्यातिः । तत्पुत्री
श्रीदेवी । २४ । २३ ॥ पुत्रौ धाता विधाता
कनिश्च । च० १ । ४३-४५ ॥ शिवभक्तेभ्यः
शापदानम् । २ । २० ॥ मणिमता बन्धनम् ।
५ । १७ ॥ वीरभद्रेण तस्य श्मश्रुलुञ्चनम् । १९ ॥
तत्कृता भगवत्स्तुतिः । ७ । ३० ॥ अयं महा-
देवावज्ञानान्मृत इति पुराणान्तरकथा ॥

२ भृगुः । पूर्वोक्त एव पुनश्चाक्षुषे मन्वन्तरे वरुणस्य
यज्ञीयाभिकुण्डादुत्पन्नः । अत एवास्य वारुणि-
भृगुरिति प्रसिद्धिः । वरुणभार्यायां चर्षण्यां जात
इत्युक्तिस्त्वैपचारिकी । ष० १८ । ४ ॥ [तत्पुत्रो
भूतप्रजापतिः ॥]

[भोजकटः । रुक्मिणा स्वावासार्थं निर्मितं पुरम् ॥
द० ५४ । ५२ ॥]

भोजनः । क्रौञ्चद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । २१ ॥

भोजाः । क्ष० सो० वं० । महाभोजवंशोत्पन्नाः । न०
२४ । ११ ॥

भौमः । नरकासुर शब्दं पश्यत ॥

भौमस्वर्गः । भारतव्यतिरिक्ताण्यष्टौ वर्षाणि । पं० १७ ।
११-१३ ॥

भौवनः । मन्थोः पुत्रः । तद्भार्या दूषणा । तत्पुत्रः
१ त्वष्टा । पं० १५ । १५ ॥

भ्रमरगीता । गोपीभिः । द० ४७ । १२-२१ ॥

भ्रमिः । ध्रुवस्य भार्या । शिशुमारप्रजापतेर्दुहिता ।
तत्पुत्रौ कल्पो वत्सरश्च । च० १० । १ ॥

भ्राजिष्ठः । क्रौञ्चद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । २१ ॥

मकरः । मेरोरुत्तरदिक्स्थः पर्वतः । पं० १६ । २७ ॥

मङ्गलप्रस्थः । भारतवर्षस्थः पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥

मणिकूटः । कौञ्चद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । ४ ॥

मणिग्रीवः । कुबेरस्य पुत्रः । अर्जुनवृक्षशब्दं पश्यत ॥

मणिमान् । रुद्रपार्षदः । तेन भृगोर्विन्धनम् । च० ५ ।
१७ ॥

मण्डोदरी । रावणस्य भार्या । न० १० । २४ ॥

मत्स्यावतारः । प्र० ३ । १५ ॥ १५ । ३५ ॥

द्वि० ७ । १२ ॥ सत्यव्रतराज्ञा पोषितस्य तस्य
दिनेदिनेऽभिवृद्ध्यादिकथा । अ० २४ ।

मत्सरः । अन्यशुभद्वेषाख्यो दोषः । प्र० १८ । १० ॥

मत्स्याः । देशविशेषः । विराटराजस्य । प्र० १० ।
३४ ॥ तृ० १ । २४ ॥

१ मथुरा । मधुरा इत्यपि । पूर्वं लवणावासभूतं
मधुवनम् । न० ११ । १४ ॥ शरसेनानां

राजधानी । तत्र वज्रस्य राज्याभिषेकः । प्र० १५ ।

३९ ॥ तत्र श्रीकृष्णस्य गमनम् । द० ४१ ।

२०-५२ ॥

२ मथुरा । दक्षिणदेशस्था पाण्ड्यानां राजधानी ।

द० ७९ । १५ ॥

मद्रः । दोषः । प्र० १७ । २४ । ३९ ॥

मदयन्ती । सौदासस्य भार्या । न० ९ । १८ ॥

मदिरा । वसुदेवस्य भार्या । पुत्राः नन्दः उपनन्दः
कृतकः इत्याद्याः । न० २३ । ३ ॥

मद्रः । शिविराजस्य पुत्रः । न० २३ । ३ ॥

१ मधुः । बिन्दुमतः पुत्रः । भार्या २ सुमनाः । पुत्रः
वीरव्रतः । पं० १५ । १५ ॥

२ मधुः । असुरः । पुत्रो लवणः । न० ११ । १४ ॥

३ मधुः । क्ष० सो० वं० । कार्तवीर्यार्जुनस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रो वृष्णिः । न० २३ । २७-२९ ॥

४ मधुः । क्ष० सो० वं० । देवक्षत्रस्य पुत्रः । न०
२४ । ५ ॥

५ मधुः । चैत्रमासः । द्वा ११ । ३३ ॥

मधुकरात् शिक्षिता गुणाः । ए० ८ । ९-१२ ॥

मधुकुल्या । कुशद्वीपस्था नदी । पं० २० । १५ ॥

मधुघ्नात् शिक्षिता गुणाः । ए० ८ । १५-१६ ॥

मधुच्छन्दाः । ऋषिः । विश्वामित्रस्य पुत्रः । न० १६ ।
२९ ॥

मथुरा । मथुराशब्दं पश्यत ॥

मधुरहः । क्रौञ्चद्वीपस्थं वर्षम् । पं० २० । २१ ॥

मधुवनम् । यमुनातीरस्थं वनम् । तत्र ध्रुवेण तपश्चरणम् ।
च० ८ । ६२ ॥ तत्र भगवत आगमनम् । ९ ।
१ ॥ तदेव पूर्वं लवणासुरस्यावासभूतम् । न०
११ । १४ ॥

मध्यंदिनम् । पुष्पाणस्य पुत्रः । माता प्रभा । च०
१३ । १३ ॥

मनः । इन्द्रियम् । द्वि० ५ । ३० ॥ १० । ३० ॥

तृ० ५ । ३० ॥ ६ । २४ ॥

मनःप्रसादः । गुणः । द्वि० १ । १९ ॥

मनस्तत्त्वम् । मनःशब्दं पश्यत ॥

मनस्युः । क्ष० सो० वं० । प्रवीरस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
चारुपदः । न० २० । २ ॥

१ मनुः । कृशाश्वस्य पुत्रः । माता धिषणा । पं० ६ ।
२० ॥

२ मनुः । चतुर्दशानामपि मन्वन्तराधिपतीनां साधारणं
नाम । तेषां नामानि । स्वायंभुवः १ । स्वरोचिषः
२ । उत्तमः ३ । तामसः (तापसः) ४ । रैवतः ५ ।
चाक्षुषः ६ । वैवस्वतः ७ । सावर्णिः ८ । दक्षसा-
वर्णिः ९ । ब्रह्मसावर्णिः १० । धर्मसावर्णिः ११ ।
रुद्रसावर्णिः १२ । देवसावर्णिः १३ । इन्द्रसावर्णिः
१४ । इति ॥

मनोजयः । द्वि० १ । १९ ॥ ए० १५ । २१ ॥

मनोजवः । शात्मलिङ्गीपस्थं वर्षम् । पं० २० । २५ ॥

मन्त्रम् । वासुदेवद्वन्द्वशाक्षरमन्त्रम् । च० ८ । ५४ ॥

नारायणाष्टाक्षरमन्त्रम् । पं० ६ । ६ ॥ विष्णुषड-

क्षरमन्त्रम् । १० ॥ हयग्रीवमन्त्रम् । पं० १८ ।

२ ॥ नृसिंहमन्त्रम् । ८ ॥ हृषीकेशमन्त्रम् ।

१८ ॥ मत्स्यमूर्तिमन्त्रम् । २४ ॥ कूर्ममूर्तिमन्त्रम् ।

३० ॥ वराहमन्त्रम् । ३५ ॥ दाशरथिरागममन्त्रम् ।

१९ । ३ ॥ नरनारायणमन्त्रम् । ११ ॥ रुद्र-

मन्त्रम् । पं० १७ । १७ ॥

मन्त्रमाला । कुशद्वीपस्था नदी । पं० २० । १५ ॥

मन्त्रमूर्तिः । प्र० ५ । ३८ ॥ ए० ८ । ९ ॥

मन्थुः । वीरव्रतस्य पुत्रः । भार्या १ सत्या । पुत्रो
भौवनः । पं० १५ । १५ ॥

मन्दरः । मेरोरवष्टम्भपर्वतः । पं० १६ । ११ ॥

तस्य समुद्रमथनार्थं नयनम् । अ० ६ । ३३ ॥

प्र० ३ । १६ ॥

मन्दरहरिणः । जम्बूद्वीपस्योपद्वीपः पं० १९ । ३० ॥

मन्दाकिनी । नदी । पं० १९ । १८ ॥

मन्दोदरी । रावणस्य भार्या । न० १० । ८ ॥

मन्दद्रुमः । चाक्षुषमन्वन्तरीय इन्द्रः । अ० ५ । ८ ॥

१ मन्युः । क्ष० सो० वं० । वितथस्य पुत्रः । तत्पुत्राः
बृहत्क्षत्रः जयः महावीर्यः नरः गर्ग इति पञ्च ।
न० २१ । १ ॥

२ मन्युः । क्रोधः । प्र० १८ । २९ ॥

मन्वन्तरम् । पुराणलक्षणम् । सद्धर्म इति नामान्तरम् ।
सतां मन्वन्तराधिपतीनां धर्मः । द्वि० १० । ४ ॥

मन्वन्तराणि । मनुष्यां भुक्तिकालाः । तृ० ११ ।
२४ । अ० १ । १७-३० ॥ ५ । २-१० ॥
१३ । १-२६ ॥ १४ । १-११ ॥

ममता । उच्यथ्यऋषेर्भार्या । तस्यां देवरात् बृहस्पते-
र्जातः पुत्रः भरद्वाजः । न० २० । ३५-३८ ॥

मयः । असुरः । तस्य खाण्डवदाहान्मोचनम् । द०
६८ । २७ ॥ प्र० १५ । ८ ॥ तत्पुत्रो बलः
अतललोकाधिपतिः । पं० २४ । १६ ॥

मयसूनुः । व्योमासुरः । द्वि० ७ । ३१ ॥

मरणम् । प्राणिनां प्राणविमोचनम् । तत्कालीनं
दुःखम् । तृ० ३० । १२-१८ ॥ तत्कालीना
दुरन्तचिन्ता । च० २८ । १५-२२ ॥ मरणा-
न्तरीया अवस्था । तृ० ३० । १९-३४ ॥
मरणसूचकारिष्ठानि । द० ४२ । २७-३१ ॥

१ मरीचिः । ब्रह्मणो मानसः पुत्रः । तृ० १२ । २२-
२४ ॥ भार्या कर्दमप्रजापतिपुत्री कला । पुत्रौ
कश्यपः पूर्णिमा च । च० १ । १३ ॥

२ मरीचिः । १ भरतवंश्यस्य सम्राजः पुत्रः । भार्या
१ बिन्दुमती । तत्पुत्रो बिन्दुमान् । पं० १५ ।
१५ ॥

मरीचिगर्भाः । नवममन्वन्तरीया देवाः । अ० १३ ।
१९ ॥

१ मरुः । क्ष० सू० वं० । शीघ्रस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
श्रुतः । तेन कलापग्रामे स्थित्वा नष्टस्य सूर्यवंशस्य
कलियुगान्ते पुनरुद्भावनम् । न० १२ । ५-७ ॥
द्वा० २१ । ३७ ॥

२ मरुः । क्ष० सू० वं० । हर्यश्चस्य पुत्रः । तत्पुत्रः ।
प्रतीपकः । न० १३ । १५-१६ ॥

१ मरुतः । दितेः पुत्राः । एकोनपञ्चाशत् । ते देवत्वं
प्राप्ताः । ष० १८ । २३-७८ ॥

२ मरुतः । क्ष० सो० वं० । करंधमस्य पुत्रः ।
अनपत्यस्य तस्य दुष्यन्तः पुत्रत्वमाप । न० २३ ।
१७ ॥

मरुतः । क्ष० सू० वं० । अवीक्षितः पुत्रः । संवर्तेन
तस्य याजनम् । न० २ । २६ ॥

मरुत्वती । दक्षप्रजापतेः पुत्री । धर्मप्रजापतेर्भार्या ।
तत्पुत्रौ मरुत्वान् २ जयन्तश्च । ष० ६ । ८ ॥

मरुत्वान् । धर्मप्रजापतेः पुत्रः । तन्माता मरुत्वती ।
ष० ६ । ८ ॥

मरुदेवः । क्ष० सू० वं० । न० १२ । १२ ॥

मरुद्वृथा । नदी । पं० १९ । १८ ॥

मरुधन्वः । देशः । प्र० १० । ३५ ॥

१ मलयः । ऋषभदेवस्य पुत्रः । पं० ४ । १० ॥

२ मलयः । पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥ द० ७९ ।
१६ ॥

मण्णारः । तीर्थम् । न० २० । २८ ॥

महः । चतुर्थ ऊर्ध्वलोकः । द्वि० १ । २८ ॥ तदुत्पत्तिः ।
द्वि० ५ । ३८ ॥ तृ० ११ । २९ ॥

महत्तत्त्वम् । भूतादिशब्दं पश्यत ॥

महस्वान् । क्ष० सू० वं० । अमर्षणस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
विश्वसाह्वः । न० १२ । ७ ॥

महातलम् । पञ्चम अधोलोकः । पं० २४ । ७ ।
२९ ॥ तदुत्पत्तिः । द्वि० १ । २६ । द्वि० ५ ।
४१ ॥

महाधृतिः । क्ष० सू० वं० । विस्तृतस्य पुत्रः । तत्पुत्रः ।
कृतिरातः । न० १३ । १६-१७ ॥

१ महान् । महान्तः । तत्सेवा । स० ५ । ३२ ॥
तदतिक्रमे दोषः । द० ४ । ४६ ॥

२ महान् । एकादशरूपेण्यतमः । ष० ६ । १७ ॥

३ महान् । भूतादिशब्दं पश्यत ॥

महानदी । नदी । पं० १९ । १८ ॥

महानन्दिः । द्वितीयस्य नन्दिवर्धनस्य पुत्रो मगध-
राजः । द्वा० १ । ७ ॥

महानसः । शाकद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । २६ ॥

महापुरुषलक्षणम् । द्वा० ११ ॥ १-२६ ॥

महानाभः । हिरण्याक्षस्य पुत्रः । स० २ । १८ ॥

महापौरुषिकः । प्र० १४ । ३६ ॥ द्वि० १ ।
१० ॥

महाबलिः । विरोचनस्य पुत्रः । १ बल्लिशब्दं पश्यत ॥

महाभारतम् । श्रीव्यासेन निर्मित इतिहासः । प्र० ४ ।
२५ ॥ तत्स्तुतिः । ५ । ३ ॥

महाभूतानि । पञ्चमहाभूतशब्दं पश्यत ॥

महाभोजः । क्ष० सो० वं० । सात्वतस्य पुत्रः ।
न० २४ । ९ ॥ तत्पुत्राः भोजाः । ११ ॥

महामनाः । क्ष० सो० वं० । महाशीलस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रौ उशीनरः तितिक्षुश्च । न० २३ । २ ॥

महामोहः । अविद्यावृत्तिः । तृ० १२ । २ ॥ २० ।
१८ ॥

महारोमा । क्ष० सू० वं० । कृतिरातस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः स्वर्णरोमा । न० १३ । १७ ॥

महारौरवः । नरकः । पं० २६ । ७ । १२ ॥

महालक्ष्मीः । श्रीशब्दं पश्यत ॥

महावशी । क्ष० सू० वं० । कृतेः पुत्रः । न०
१३ । २६ ॥

महावीरः । प्रियव्रतस्य पुत्रः । ऊर्ध्वरेताः । पं० १ ।
२५-२६ ॥

१ महावीर्यः । क्ष० सू० वं० । १ बृहद्रथस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः सुधृतिः । न० १३ । १५ ॥

२ महावीर्यः । क्ष० सो० वं० । मन्योः पुत्रः ।
न० २१ । १ ॥ तत्पुत्रो दुरितक्षयः । १९ ॥

महाशः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः । तन्माता
मित्रविन्दा । द० ६१ । १६ ॥

महाशक्तिः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।
तन्माता (माद्री) लक्ष्मणा । द० ६१ । १५ ॥

महाशीलः । क्ष० सो० वं० । जनमेजयस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रो महामनाः । न० २३ । २ ॥

महाहयः । क्ष० सो० वं० । यदुपुत्रस्य सहस्रजितः
पुत्रः । न० २३ । २१ ॥

१ महिमा । भगनामकादित्यस्य पुत्रः । तन्माता सिद्धिः ।
ष० १८ । २ ॥

२ महिमा । सिद्धिः । ए० १५ । ११ ॥

महिषः । असुरः । अनुद्वादस्य पुत्रः । तन्माता सूर्या ।
५० १८ । १६ ॥

महिष्मान् । क्ष० सो० वं० । सोहज्जेः पुत्रः । तत्पुत्रो
भद्रसेनकः । न० २३ । २२ ॥

महीतलम् । प्रथम ऊर्ध्वलोकः । द्वि० १ । २७ ॥
अस्य भूलोक इति नामान्तरम् ५ । ३८ ॥

महेन्द्रः । पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥ द० ७९ ।
१२ ॥

मागधः । जरासन्धशब्दं पश्यत ॥

मागधवंशे भविष्यतां नामानि । न० २२ । ४५ ॥

माघमासः । तपोमासः । द्वा० ११ । ३९ ॥

माङ्गलिः । सामग ऋषिः । पौष्यज्जेः शिष्यः । द्वा०
६ । ७९ ॥

माण्डव्यः । ऋषिः । तेन यमाय शापदानम् । तृ० ५ ।
२० ॥

माण्डूकेयः । बह्वृच ऋषिः । इन्द्रप्रमितेः शिष्यः ।
तच्छिष्यो देवमित्रः । द्वा० ६ । ५५-५६ ॥
तस्य पुत्रः शाकल्यः । ५७ ॥

मातलिः । इन्द्रस्य सारथिः । अ० ११ । २२ ॥ तेन
रामाय ऐन्द्रस्थयापनम् । न० १० । २१ ॥

मातृका । अर्यम्णः पत्नी । तत्पुत्राः । चर्षणयः ।
५० ६ । ४२ ॥

मानसम् । सरः । तृ० २३ । ४० ॥

१ माद्री । श्रीकृष्णस्य भार्या । तस्याः लक्ष्मणा इति
नामान्तरम् । तत्पुत्राः । द० ६१ । १५ ॥

२ माद्री । पाण्डोर्भार्या । पुत्रौ नकुलः सहदेवश्च ।
न० २२ । २८ ॥

माधवः । वैशाखमासः ॥

मानसोत्तरः । पुष्करद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० ।
३० ॥

मानः । गुणः । प्र० १६ । २९ ॥

मान्धाता । क्ष० सू० वं० । युवनाश्वस्य पुत्रः । तस्य
त्रसदस्युरिति नामान्तरम् । न० ६ । २५-३३ ॥
तद्भार्या शशबिन्दोः पुत्री बिन्दुमती । तत्पुत्राः
पुरुकुत्सः २ अम्बरीषः मुचुकुन्दश्च । तत्पुत्र्यः
पञ्चाशत् सौभरेर्भार्याः । ३८-४५ ॥ द्वि० ७ ।
४४ ॥

माया । अधर्मस्य पुत्री । तन्माता मृषा । दम्भस्य
भार्या । पुत्रौ लोभो निकृतिश्च । च० ८ ।
२-३ ॥

माया । कपटम् । प्र० १७ । ३२ ॥

मायावती । कामस्य पत्नी रतिः । तस्याः शम्बरानुर-
गृहे वासः । प्रद्युम्नेन शम्बरं हत्वा तस्याः प्राप्तिश्च ।
द० ५५ । ६-१३ ॥

१ मारिषा । वार्षीशब्दं पश्यत । च० ३० ।
४८ ॥

२ मारिषा । २ शूरस्य भार्या । वसुदेवादीनां माता ।
न० २४ । २७ ॥

मारीचः । राक्षसः । रामेण हतः । न० १० । १० ॥

मार्कण्डेयः । धातुः पुत्रस्य मृकण्डस्य पुत्रः । च० १ ।
४५ ॥ तस्य तपश्चरणादिकथा । द्वा० ८-१० ॥

तदनुग्रहाय नरनारायणयोराविर्भावः । द्वा० ८ ।
३२ ॥ तत्कृतं भगवत्स्तोत्रम् । ४१-४९ ॥ तेन
प्रलयदर्शनम् । ९ । ८-३४ ॥ तस्मै रुद्रेण
वरदानम् । १० ॥

- मार्गः । पन्था इत्यत्र पश्यत ॥
 मार्गशीर्षमासः । सहोमासः द्वा० ११ । ४१ ॥
 मार्जारिः । क्ष० सो० वं० । ५ सहदेवस्य पुत्रः ।
 तत्पुत्रः १ श्रुतश्रवाः । न० २२ । ४६ ॥
 मीर्ताण्डः । सूर्यः । तन्नामनिर्वचनम् । पं० २० ।
 ४४ ॥
 मार्दवम् । गुणः । प्र० १६ । २८ ॥
 माली । असुरः । अ० १० । ५७ ॥
 मालाकारः । सुदामनशब्दं पश्यत ॥
 १ माल्यवान् । इलावृतखण्डस्य पश्चिमतो विद्यमानः
 पर्वतः । पं० १६ । १० ॥
 २ माल्यवान् । असुरः । अ० १० । ५७ ॥
 मासानां दिनमानम् । पं० २१ । ३-६ ॥
 माहेश्वरज्वरः । तस्य वैष्णवज्वरेण सह युद्धे पराजयः ।
 तत्कृतं भगवस्तोत्रं च । द० ६३ । २३-२८ ॥
 मितध्वजः । क्ष० सू० वं० । धर्मध्वजस्य पुत्रः ।
 तत्पुत्रः खाण्डिक्यः । न० १३ । २० ॥
 १ मित्रः । वसिष्ठस्य पुत्रः ऋषिः । तन्माताऽरुन्धती
 (ऊर्जा) च० १ । ४१ ॥
 २ मित्रः । द्वादशादित्येष्वन्यतमः कश्यपस्य पुत्रः ।
 तन्माता अदितिः । ष० ६ । ३९ ॥ तद्भार्या
 रेवती । तत्पुत्राः उत्सर्गः अरिष्टः पिप्पलश्च । १८ ।
 ६ ॥ तस्य वरुणस्य च साधारणौ पुत्रौ अगस्त्यो
 वसिष्ठश्च । ५-६ ॥
 १ मित्रविन्दा । कुशद्वीपस्था नदी । पं० २० ।
 १५ ॥
 २ मित्रविन्दा । आवन्त्यस्य जयसेनस्य पुत्री । तन्माता
 वसुदेवस्य भगिनी राजाधिदेवी । श्रीकृष्णस्य

- महिषी । द० ५८ । ३०-३१ ॥ ८३ । १५-
 १६ ॥ तत्पुत्राः । ६१ । १६ ॥
 मित्रसहः । सौदासस्य नामान्तरम् । न० ९ । १८ ॥
 मित्रा । मैत्रेयस्य माता । त० ४ । ३६ ॥
 मित्रायुः । (मित्रेयुः) क्ष० सो० वं० । २ दिवोदा-
 सस्य पुत्रः । तत्पुत्रः च्यवनः सुदासः ३ सहदेवः
 सोमकश्च । न० । २२ । १ ॥
 मित्रावरुणौ । देवौ । उर्वशीदर्शनक्षुभितात् कुम्भे
 पतितात् तत्तेजसो जातौ पुत्रौ २ अगस्त्यो ३
 वसिष्ठश्च । ष० १८ । ५ ॥
 मिथिलः । मिथिलाया निर्माता राजा । जनकशब्दं
 पश्यत तन्नामनिर्वचनम् । न० १३ । १३ ॥
 मिथिला । मिथिलेन निर्मिता नगरी । न० १३ ।
 १३ ॥
 मिश्रकेशी । अप्सराः । तस्यां वसुदेवभ्रातुर्वत्सकात्
 वृकादीनां पुत्राणामुत्पत्तिः । न० २४ । ४३ ॥
 मीढुषः । इन्द्रस्य पुत्रः । तन्माता पौलोमी । ष०
 १८ । ७ ॥
 मीढान् । क्ष० सू० वं० । दक्षस्य (दक्षस्य) पुत्रः ।
 तत्पुत्रः इन्द्रसेनः । न० २ । १९ ॥
 मीनात् शिक्षिता गुणाः । ए० ८ । १९-२० ॥
 मुकुन्दः । शाल्मलिद्वीपस्थं वर्षम् । पं० २० । १० ॥
 मुक्तिः । पुराणलक्षणम् । जीवस्य अन्यथारूपं हित्वा-
 स्वरूपेण स्थितिः । द्वि० १० । १ । ६ ॥
 मुचुकुन्दः । क्ष० सू० वं० । मान्धातुः पुत्रः ।
 तद्भ्रातरौ पुरुकुत्सोऽम्बरीषश्च । न० ६ । ३८ ॥
 तस्य कालयवनवधादिकथा । द० ५१ । १४-
 २३ ॥ तत्कृता श्रीकृष्णस्तुतिः । ४६ ५८ ॥

तेन वदर्याश्रममेत्य तत्र तपश्चरणम् । ५२ । ४ ॥

द्वि० ७ । ४४ ॥

मुञ्जाटवी । गवां तत्र गमनं श्रीकृष्णेन तासां सङ्कटा-
न्मोचनं च । द० १९ । १-६ ॥

मुत् । धर्मप्रजापतेः पुत्री । तन्माता तुष्टिः । च० १ ।
५१ ॥

१ मुद्गलः । क्ष० सो० वं० । पूरुवंश्यस्य भर्ग्याधरा-
जस्य पुत्रः । सततो ब्राह्मणोऽभवत् । तत्पुत्रौ दिवो-
दासः अहल्या च । न० २१ । ३१-३४ ॥

२ मुद्गलः । बह्वृच ऋषिः । शाकल्यस्य शिष्यः ।
द्वा० ६ । ५७ ॥ अयं पूर्वोक्त एव वेति संदेहः ॥

मुनिः । दक्षप्रजापतिपुत्री । कश्यपभार्या । तत्पुत्र्यः
अप्सरसां गणाः । ष० ६ । २६-२७ ॥

मुरः । पञ्चशिराः असुरः । नरकासुरस्य सखा ।
श्रीकृष्णेन हतः । द० ५९ । ६-११ ॥ तृ०
३१ । ११ ॥

मुष्टिकः । कंसभृत्यो मल्लः । तद्वधो बलरामेण । द०
४४ । २४-२५ ॥

मुसलस्य उत्पत्तिः । साम्बस्योदरात् ए० । १ ।
१७ ॥

मुहूर्तः । कालविशेषः । तृ० ११ । ८ ॥

मुहूर्ता । दक्षप्रजापतिपुत्री । धर्मस्य पत्नी । तत्पुत्रा
मौहूर्तिका देवगणाः । ष० ६ । ९ ॥

मूर्खः । देहादिषु अहंबुद्धिः । ए० १९ । ४२ ॥

मूर्तयः । क्ष० सो० वं० । कुशस्य पुत्रः । न०
१५ । ४ ॥

१ मूर्तिः । दक्षप्रजापतिपुत्री । धर्मप्रजापतिभार्या ।
तत्पुत्रौ नरनारायणौ । च० १ । ५२ ॥

२ मूर्तिः । दशममन्वन्तरीय ऋषिः । अ० १३ ।
२२ ॥

मूलकः । क्ष० सू० वं० । अश्मकस्य पुत्रः । तस्य
नारीकवच इति नामान्तरम् । तत्पुत्रो १ दशरथः ।
न० ९ । ४० ॥

मृकण्डः । धातुः पुत्रः । तन्माता आयतिः । तत्पुत्रो
मार्कण्डेयः । च० १ । ४४ ॥

मृगया । आखेटः । परीक्षितः । प्र० १८ । २४ ॥
पुरंजनस्य । च० २६ । ४ ॥ उत्तमस्य । च०
१० । ३ ॥

१ मृत्युः । अधर्मस्य नामान्तरम् । तृ० १२ । २५ ॥
तत्पुत्री अङ्गराजस्य भार्या सुनीथा । च० १३ ।
३९ ॥

२ मृत्युः । कलेः पुत्री । भयस्य भार्या । तत्पुत्रौ
यातना निरयश्च । च० ८ । ४ ॥

३ मृत्युः । यमः । प्र० १६ । ८ ॥ सः जन्मवतां
देहेन सहैव वर्तते । द० १ । ३८ ॥ सः बुद्धि-
मताऽपोहः । ४८ ॥

मृदुरः । क्ष० सो० वं० । श्वफल्कस्य पुत्रः । न०
२४ । १६ ॥

मृदुचित् । क्ष० सो० वं० । श्वफल्कस्य पुत्रः । न०
२४ । १६ ॥

मृषा । अधर्मस्य भार्या । तत्पुत्रौ दम्भः माया च ।
अप्रजो निर्ऋतिः तौ स्वीकृतवान् । तौ दम्पती
चाभवताम् । च० ८ । २-४ ॥

मेघः । अंबुवाहः । तस्य भगवद्गदादुत्पत्तिः । द्वि० १
३४ ॥

मेघघृष्टः । क्रौञ्चद्वीपस्थं वर्षम् । पं० २० । २१ ॥

मेघमालः । पृक्षद्वीपस्थं वर्षम् । पं० २० । ४ ॥
 मेघस्वातिः । आन्ध्रराजः । द्वा० १ । २४ ॥
 मेढूम । शिश्वशब्दं पश्यत ॥
 मेधा । दक्षप्रजापतिपुत्री । धर्मप्रजापतेर्भार्या । तत्पुत्री
 स्मृतिः । च० १ । ५२ ॥
 १ मेधातिथिः । प्रियव्रतस्य पुत्रः । पं० १ ।
 २५ ॥
 २ मेधातिथिः । ऋषिः । कण्वऋषेः पुत्रः । तत्पुत्राः
 प्रस्कण्वाद्याः । न० २० । ६-७ ॥
 मेनका । अप्सराः । ज्येष्ठमासनेत्री । द्वा० ११ ।
 ३५ ॥ तत्पुत्री शकुन्तला विश्वामित्राज्जाता ।
 न० २० । १३ ॥
 मेना । हिमवतो भार्या । तत्पुत्री पार्वती । च० ७ ।
 ५८-६५ ॥
 मेरुः । पर्वतः । पं० १६ । ७-२६ ॥ तत्पुत्र्यौ
 आयतिः नियतिश्च धातृविधात्रोर्भार्ये । च० १ ।
 ४४ ॥ तस्यान्याः पुत्र्यः । मेरुदेवी प्रतिरूपा
 उग्रदंष्ट्री लता रम्या श्यामा नारी भद्रा देवीतिः
 इति नव आग्नीध्रपुत्राणां भार्याः । पं० २ ।
 १९-२३ ॥
 मेरुदेवी । मेरोः पुत्री । नामेर्भार्या । तत्पुत्रो भगवानृषभः ।
 प्र० ३ । १३ ॥ तस्याः सुदेविः इतिनामान्तरम् ।
 द्वि० ७ । १० ॥ पं० ३ । १ ॥
 मेरुमन्दरः । मेरोरवष्टम्भपर्वतः । पं० १६ । ११-
 १२ ॥
 मेषः । द्वादशराशिष्वन्यतमः । पं० । २१ । ४ ॥
 मैत्रावरुणेष्टिः । आर्द्धदेवकृता । न० १ । १३ ॥
 मैत्री । दक्षप्रजापतिकन्या । धर्मप्रजापतेर्भार्या । तत्पुत्रः
 प्रसादः । च० १ । ५० ॥

मैत्रेयः । ऋषिः । तस्य विदुरेण संवादः । प्र० १३ ।
 १-२ ॥ तृ० पञ्चमाध्यायमारभ्याऽऽचतुर्थस्कन्ध
 समाप्ति ॥
 मैनाकः । पर्वतः । हिमवतः पुत्रः । पं० १९ । १६ ॥
 मोक्षः । मुक्तिः । द्वि० १० । ६ ॥ तद्वाता विष्णुः ।
 द० ५१ । २० ॥ द्वि० ३ । १० ॥
 मोदोषः । अथर्वविद्विषिः । वेददर्शस्य शिष्यः । द्वा०
 ७ । २ ॥
 मोहः । अविद्यावृत्तिः । तृ० १२ । २ ॥ २० ।
 १८ ॥
 मोहिन्यवतारः । प्र० ३ । १७ ॥ तद्रूपवर्णनम् ।
 अ० ८ । ४१-४५ ॥ ९ । १७-१८ ॥
 तद्रूपदर्शनेन रुद्रस्य मोहाधिगमः । १२ ॥
 मौर्याः । राजानः । द्वा० १ । १२ ॥
 मौसलकथा । तृ० ४ । १-२ ॥ ए० ३० । १४-
 २५ ॥
 मौहूर्तिकाः । धर्मप्रजापतेः पुत्राः । तन्माता सुहूर्ता ।
 पं० ६ । ९ ॥

य०

यजुः । यजुर्वेदः । प्र० ४ । २० ॥ तद्धर्ता वैशं-
 पायनः । प्र० ४ । २१ । तस्य निगद इति
 नामान्तरम् । द्वा० ६ । ५२ ॥ तस्य, शाखाः ।
 ६१-६५ ॥
 १ यज्ञः । यागः । तस्य ब्रह्मण उत्पत्तिः । तत्प्रभेदाश्च ।
 तृ० १२ । ३४ । ४० ॥ ए० १९ । ३९ ॥
 तस्याप्राशस्त्यम् । च० २५ । ७-११ ॥ यज्ञकरणं
 ब्रह्मणा । द्वि० ६ । २२-२८ ॥ तन्नामानि ।
 तृ० १२ । ४० ॥

२ यज्ञः । विष्णुः । द्वि० ३ । ७ ॥

३ यज्ञः । रुचिप्रजापतेः पुत्रः । तन्माता आकृतिः । स विष्णोरवतारः । सः पुत्रिकापुत्रकधर्मेण माता-महस्य स्वायंभुवमनोः पुत्रो बभूव । तस्य भार्या तस्यैव स्वसा महालक्ष्म्यंशभूता दक्षिणा । तत्पुत्राः तुषिताः । च० १ । ३-८ ॥ प्र० ३ । १२ ॥ द्वि० ७ । २ ॥ तेन देवेन्द्रो भूत्वा त्रिविष्टपरक्षणम् । स्वायंभुवमनोः राक्षसेभ्यो रक्षणं च । अ० १ । १८ ॥

यज्ञबाहुः । [यज्वबाहुः] प्रियव्रतस्य पुत्रः । शाल्मलि-द्वीपाधिपः । पं० १ । २५-३३ ॥ तन्माता बर्हिष्मती । २४-२५ ॥

यज्ञपुरुषः । प्र० ५ । ३८ ॥ द्वि० ७ । ११ ॥

यज्ञवराहः । वराहशब्दं पश्यत । तत्स्तुतिः । पं० १८ । ३५-३९ ॥ तन्मन्त्रः । ३५ ॥

यज्ञहोत्रः । उस्ममनोः पुत्रः । अ० १ । २३ ॥

यज्वबाहुः । यज्ञबाहुशब्दं पश्यत ॥

१ यतिः । ब्रह्मपुत्रः ऊर्ध्वरेताः । च० ८ । १ ॥

२ यतिः । क्ष० सो० वं० । नहुषस्य पुत्रः यया-तेर्ज्येष्ठो भ्राता । तेन पितृदत्तराज्यानभ्युपगमः । न० १८ । २ ॥

३ यतिः । संन्यासिशब्दं पश्यत । तद्धर्माः । ए० १८ । १२-३७ ॥ स० १३ । १-१० ॥

यथासंकल्पसिद्धिः । सिद्धिः । ए० १५ । २६ ॥

यदुः । क्ष० सो० वं० । ययातेः पुत्रः । तन्माता देवयानी । न० १८ । ३३ ॥ तत्पुत्राः सहस्रजित् क्रोष्टा नलः रिपुः इति चत्वारः । न० २३ ।

२० ॥ तस्य अवधूतेन संवादः । ए० ७ । २४-९ ॥

यदुकुमाराणां शापः । ए० १ । ११-२४ ॥

यदुवंशक्षयः । प्र० १५ । २२-२६ ॥ ए० १ ॥

१ यमः । विवस्वतः पुत्रः । तन्माता संज्ञा । ष० ६-४० ॥ तस्य माण्डव्यशापात् शूद्रायां व्यासात् विदुरत्वेन जननम् । तृ० ५ । २० ॥ तेन स्वदू-तान्प्रति भगवन्माहात्म्यकथनम् । ष० ३ । १२-३३ ॥ तस्य बालकरूपग्रहणेन प्रेतबन्धुभिस्सह संवादः । तेन तान्प्रति तत्त्वोपदेशश्च । स० २ । २७-॥

२ यमः । योगाङ्गभूतः कर्मविशेषः । तत्स्वरूपकथनम् । ३३-३५ ॥

यममार्गः । पापिनाम् । तृ० ३० । २०-२४ ॥

यमदूताः । तेषां विष्णुदूतैस्सह संवादः । ष० १ । ३२-॥ तान्प्रति यमेन भगवन्माहात्म्यकथनम् । ३ । ४ ॥ तैः पापिनां यमलोकप्रापणम् । तृ० ३० । १९-॥

यमलार्जुनभङ्गः । श्रीकृष्णेन । द्वि० ७ । २७ ॥ द० १० । २३-२७ ॥

यमी । विवस्वतः पुत्री यमुना । ष० ६ । ४० ॥

यमुना । नदी । ३ । २ । २७ ॥ पं० १९ । १८ ॥ तस्या बलरामेण विहारार्थमाह्वानम् । द० ६५ । २३-२८ ॥

यमौ । निकुलसहदेवौ । प्र० १० । ९ ॥

ययातिः । क्ष० सो० वं० । नहुषस्य पुत्रः । तस्य राज्यप्राप्तिः । न० १८ । ३ ॥ तेन कूपे पतितायाः श्रुकाचार्यपुत्र्या देवयान्या उद्धरणम् ।

न० १८ । १९ ॥ तस्य देवयानीशर्मिष्ठाभ्यां
 विवाहः । ३० ॥ तस्य देवयान्यां यदु-तुर्वसुनामक
 पुत्रद्वयोत्पत्तिः । तस्य शर्मिष्ठायां द्रुबु-अनु-पूरु-ना-
 मकपुत्रत्रयोत्पत्तिः । ३३ ॥ तस्य शुक्राचार्य-
 शापात् जराप्राप्तिः । पूरुणा तत्पतिग्रहश्च ।
 न० १८ । ३६-४५ ॥ तस्य वैराग्यप्राप्तिः ।
 तेन देवयानीं प्रति वस्तकथाकथनं च न० १९ ॥
 यवनः । कालयवनः । तस्य श्रीकृष्णेन योद्धुमागमनम् ।
 द० ५० । ४४ ॥ तस्य मुचुकुन्देन भस्मीकरणम् ।
 ५१ । १२ ॥ यवसम् । लक्षद्वीपस्थं वर्षम् । पं० २० । ३ ॥
 यवीनरः । क्ष० सो० वं० । पूरुवंश्यस्य द्विमीढस्य
 पुत्रः । तत्पुत्रः कृतिमान् । न० २१ । २७ ॥
 यशोदा । ४ नन्दस्य पत्नी । गोपी । तस्याः पूर्वजन्मनि
 द्रोणनामकवसुभार्याभूतधरानामकत्वम् । द० ८ ।
 ४८ ॥ तस्यां योगमायाया उत्पत्तिः । तस्याः
 शयने वसुदेवेन श्रीकृष्णस्य स्थापनम् । द० ३ ।
 ५१ ॥ तथा दधिनिर्मथनम् । ९ । ३ ॥ तथा
 श्रीकृष्णस्य उल्लखले दामभिर्वन्धनम् । १४-२० ॥
 तस्यै श्रीकृष्णेन विश्वरूपप्रदर्शनम् । ७ । ३६ ॥
 ८ । ३२ ॥
 यशोनन्दः । राजा । द्वा० १ । ३३ ॥
 यागः । यज्ञशब्दं पश्यत ॥
 १ याज्ञवल्क्यः । ऋ० । प० १५ । १३ ॥ ज्ञानिषु
 परिगणितोऽयं प्रायः तृतीयो वैशंपायनशिष्य एव
 भवेत् ॥
 २ याज्ञवल्क्यः । कौसल्योऽयं जैमिनिशिष्यस्य हिरण्य-
 नाभस्य शिष्यः । न० १२ । ४ ॥

३ याज्ञवल्क्यः । यजुर्वेदाध्यायी वैशम्पायनस्य शिष्यः ।
 देवरातस्य पुत्रः । द्वा० ६ । ६२-६४ ॥ तेन
 वैशम्पायनात् अधीतस्य यजुर्वेदस्य छर्दनं वाजिरूप-
 धरात् सूर्यात् वाजसनीयनामकयजुश्शाखाध्ययनं च ।
 द्वा० ६ । ७३-७४ ॥ तत्कृता सूर्यस्तुतिः । द्वा०
 ६ । ६७-७२ ॥
 ४ याज्ञवल्क्यः । ऋग्वेदाध्यायी । द्वा० ६ । ५४ ॥
 यातना । निरयस्य भार्या । च० ८ । ४ ॥
 यादवाः । यदुवंश्याः कुमारः । तेषां ऋषिभिः शाप-
 दानम् । तृ० ३ । २४ ॥ ए० १ । १२-
 १७ ॥ तेषां परस्परघातेन मरणम् । ३० ॥
 यादांसि । तिमेः पुत्राः । प० ६ । २६ ॥
 यामाः । स्वायंभुवमन्वन्तरीया देवाः । प्र० ३ । १२ ॥
 यामिनी । दक्षपुत्री तार्क्ष्यस्य भार्या । तत्पुत्राः ।
 शलभाः । प० ६ । २१ ॥
 युगन्धरः । क्ष० सो० वं० । कुणेः पुत्रः । न०
 २४ । १४ ॥
 युगम् । चत्वारि । तद्वर्णनम् । तृ० ११ । १८-
 २२ ॥
 युगमश्लोकगीतम् ॥ गोपीभिः । द० ३५ । २-२५ ॥
 युधाजित् । क्ष० सो० वं० । सुमित्रस्य पुत्रः ।
 तत्पुत्रः २ शिनिः । न० २४ । १२ ॥
 युधिष्ठिरः । क्ष० सो० वं० । पाण्डोः पुत्रः । माता
 कुन्ती । तेनाश्वमेधत्रयकरणम् । प्र० ८ । ६ ॥
 तेन धृतराष्ट्रगान्धार्योः समाश्वासनम् । प्र० ९ ।
 ४८ ॥ तस्य स्वकृतयुद्धस्याधर्मत्वबुद्धिः । ८ ।
 ४६-५२ ॥ राज्यपालनम् । १० । ३-६ ।
 १२ । ४ । दुर्निमित्तदर्शनम् । १४ । २ ॥

तेन विच्छायमुखमर्जुनं दृष्ट्वा तत्कारणप्रश्नः । ३९-
४४ ॥ तस्य महाप्रस्थानगमनम् । प्र० १५ ।
४४ ॥ तेन नारदं प्रति भगवद्द्वेषिणः शिशुपालस्य
भगवत्सायुज्यप्राप्तिः कथमिति प्रश्नः । स० १ ।
१५-२० ॥ तस्मै नारदेन नानाविधधर्मकथनम् ।
११-१५ ॥ तस्य भार्या द्रौपदी । तत्पुत्रः प्रति-
विन्ध्यः । न० २२ । २९ ॥ तस्यान्या भार्या
पौरवी । तत्पुत्रो देवकः । ३० ॥ तेन श्रीकृष्ण-
स्तुतिः । द० ७४ । २-५ ॥ ८३ । ३-४ ॥

युयुत्सुः । वैश्यापुत्रो धार्तराष्ट्रः । प्र० १० । ९ ।
१३ । ३ ॥

युयुधः । क्ष० सू० वं० । वस्वन्तस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
सुभाषणः । न० १३ । २५ ॥

युयुधानः । क्ष० सो० वं० । सत्यकस्य पुत्रः ।
तस्य सात्यकिरिति प्रसिद्धं नाम । तत्पुत्रः ९ जयः ।
न० २४ । १४ ॥ प्र० ७ । ५० । तृ० १ ।
३१० ॥

१ युवनाश्वः । क्ष० सो० वं० । २ चन्द्रस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः शावस्तः । न० ६ । २१ ॥

२ युवनाश्वः । क्ष० सू० वं० । सेनजितः पुत्रः ।
तस्य कुक्षिं विचिर्भिद्य उत्पन्नः पुत्रो मान्धाता ।
न० २६ । २५-३१ ॥

१ योगः । धर्मप्राजपतेः पुत्रः । तन्माता क्रिया ।
च० १ । ५१ ॥

२ योगः । भगवति मनसः प्रणिधानम् । प्र० १३ ।
५१-५४ ॥ १५ । ४१-४२ ॥ १८ । २५-
२६ ॥ द्वि० १ । ६-२१ ॥ २ । १५-१६,
१९-२१ ॥ तृ० २५ । १३-१९ ॥ २७ ।

६ ॥ २८ । १-३६ ॥ च० ४ । २४-२७ ॥
८ । ४३-४४ ॥ ९ । २ ॥ १२ । १७-
१८ ॥ २३ । ८, १४-१८ ॥ २८ । ३८-
४२ ॥ ३१ । ३ ॥ पं० ६ । ६-९ ॥ ष०
२ । ४०-४२ ॥ स० १५ । ३०-३५ ॥
द० ८७ । ३३ ॥ ए० ९ । ११-१३ ॥
१४ । ३२-३७ । ४२-४४ ॥ तस्य लक्षणम् ।
तृ० २८ ॥ तस्य त्रैविध्यम् । ए० २० । ६-
२८ ॥

योगधारणया देहत्यागप्रकारः । च० ४ । २४-
२७ ॥ २३ । १३-१८ ॥

योगमाया । दुर्गा । तस्या भगवत आज्ञा । द० २ ।
६ ॥ तृ० १५ । २६ ॥

यौवनाश्वः । मान्धातुः पुत्रोऽम्बरीषः । तत्पितामहेन
मान्धातुः पित्रा २ युवनाश्वेन पुत्रत्वेन स्वीकृतत्वात्
युवनाश्वस्य पुत्रोऽभूत् । न० ७ । १ ॥

र०

रक्षोगणभोजनः । नरकः । पं० २६ । ७, ३१ ॥

रघुः । क्ष० सो० वं० । दीर्घबाहोः पुत्रः । तत्पुत्रः
पृथुश्रवाः । न० १० । १ ॥ द्वि० ७ । ४४ ॥

रचना । त्वष्टुर्भार्या । प्रह्लादस्य पुत्री दैत्यानुजा ।
तत्पुत्रौ संनिवेशः विश्वरूपश्च । ष० ६ । ४४ ॥

रजकवधः । श्रीकृष्णेन । द० ४१ । ३२-३९ ॥

रजनी । शाल्मलिद्वीपस्था नदी । पं० २० । १० ॥

रजिः । क्ष० सो० वं० । आयोः पुत्रः । न० १७ ।
१ ॥ तत्पुत्राः पञ्च शतानि इन्द्रेण अभिचार-

विधानेन हताः । न० १७ । १५ ॥

रणकः । क्ष० सू० वं० । न० १२ । १५ ॥

रणञ्जयः । क्ष० सू० वं० । न० १२ । १३ ॥

१ रतिः । मन्मथस्य भार्या । तस्याः शम्बरगृहे
वासः । तत्र तस्याः मायावती इति नाम । द०
५५ । ६-७ ॥

२ रतिः । विभोभार्या । पं० १५ । ६ ॥

रथीतरः । क्ष० सू० वं० । पृषदश्वस्य पुत्रः ।
तत्पुत्राः आङ्गिरसाः राथीतराश्च । न० ६ ।
१-३ ॥

रन्तिदेवः । क्ष० सो० वं० । पूरुवंश्यस्य सङ्कृतेः
पुत्रः । तस्य कथा । न० २१ । २-१७ ॥
प्र० १२ । २४ । द्वि० ७ । ४४ ॥

रभसः । क्ष० सो० वं० । २ रम्भस्य पुत्रः । तत्पुत्रो
गम्भीरः । न० १७ । १० ॥

रमणकम् । शाल्मलिद्वीपस्थं वर्षम् । पं० २० । ९ ॥

१ रमणकः । प्रियव्रतस्य पुत्रः । पं० २० । ३१ ॥

२ रमणकः । जम्बूद्वीपस्योपद्वीपः । पं० १९ । ३० ॥
तत्र कालियनागस्य वासः । द० १७ । १ ॥

रमा । महालक्ष्मीः । श्रीशब्दं पश्यत ॥

रमादेवी । केतुमालस्थस्य भगवतो भार्या । पं० १८ ।
१५-२३ ॥

१ रम्भः । क्ष० सू० वं० । विविशतेः पुत्रः । तत्पुत्रः
खनिनेत्रः । न० २ । २५ ॥

२ रम्भः । क्ष० सो० वं० । आयोः पुत्रः । न० १७ ।
१ ॥ तत्पुत्रो रभसः । १० ॥

रम्भा । अप्सराः । आषाढमासनेत्री । द्वा० ११ ।
३६ ॥

रम्यकः । आग्नीध्रपुत्रः । तद्भार्या मेरोः पुत्री रम्या ।
पं० २ । १९-२३ ॥

रम्यकम् । जम्बूद्वीपस्थं वर्षम् । पं० १८ । २४-
२८ ॥

रम्या । मेरोः पुत्री । आग्नीध्रपुत्रस्य रम्यकस्य भार्या ।
पं० २ । १९-२३ ॥

रयः । क्ष० सो० वं० । पुरुरवसः पुत्रः । तत्पुत्रः
एकः । न० १५ । १-२ ॥

रसः । अंभसो गुणः । द्वि० ६ । १ ॥ तृ० ६ ।
१३ ॥ २६ । ४१-४२ ॥

रसकुल्या । कुशद्वीपस्था नदी । पं० २० । १५ ॥

रसना । जिह्वेन्द्रियम् । तदुत्पत्तिः अभिमानिदेवता
च । तृ० ६ । १-१३ ॥ २६ । ४१ । ४८ ॥

रसातलम् । षष्ठ अधोलोकः । उत्पत्तिः । द्वि० ५ ।
४० ॥ पं० २४ । ७ । ३० ॥ द्वि० १ ।
२६ ॥ तत्र हिरण्याक्षगमनम् । तृ० १८ ॥

१ राका । अङ्गिरसः पुत्री । तन्माता श्रद्धा । च० १ ।
३४ ॥ सा आदित्यस्य धातोर्भार्या । तत्पुत्रः
प्रातः । ष० १८ । ३ ॥

२ राका । शाल्मलिद्वीपस्था नदी । पं० २० । १० ॥

राजकः । विशाखयूपपुत्रो मगधराजः । द्वा० १ । ३ ॥

राजा । मूर्धाभिषिक्तः क्षत्रियः । तद्धर्माः । प्र० १७ ।
१०-११ ; १६, ४१ ॥ तन्महिमा । १८ ।

४२-४६ ॥ तृ० २१ । ५०-५५ ॥ च०
१३ । २३ ॥ १४ । १५-२० ॥ १६ ।

४-१८ ॥ २० । १३-१४ ॥ २१ । २१-
२३ ॥ २६ । ६-८ ॥ पं० ७ । ४ ॥ ष०

१४ । १७-२० ॥ स० ११ । १४ ॥ न०
१५ । ३८, ४१ ॥ द० ७३ । २१ ॥ ए०

१७ । १७, ४५ ॥ तेन लोकरक्षणाभावे लोकस्य

विपदुत्पत्तिः । प्र० १८ । ४२-४५ ॥ च० १४ । ३६-४० ॥ तैः कृता भगवत्स्तुतिः । द० ७० । २५-२९ ॥ ७३ । ८-१६ ॥
 राजसूयः । क्रतुः । धर्मराजस्य । द० ७४ ॥ तन्महिमकथनम् । ७५ ॥ प्र० ९ । ४१ । त० २ । १३-१९ ॥
 राजाधिदेवी । शूरस्य पुत्री । वसुदेवस्य भगिनी । न० २४ । ३१ ॥ आवन्त्यस्य जयसेनस्य भार्या । तत्पुत्रौ विन्दानुविन्दौ । ३९ ॥ तत्पुत्री मित्रविन्दा श्रीकृष्णस्य महिषी । द० ५८ । ३१ ॥
 राज्यवर्धनः । क्ष० सू० वं० । दमस्य पुत्रः । तत्पुत्रः सुधृतिः । न० २ । २९ ॥
 राधिकः । क्ष० सू० वं० । २ जयसेनस्य पुत्रः । तत्पुत्रः अयुतः । न० २२ । १० ॥
 १ रामः । क्ष० सू० वं० । २ दशरथस्य पुत्रः । विष्णोरवतारभूतः । न० १० । ३ ॥ तच्चरित्रम् । ४-५६ ॥ तस्य पट्टाभिषेकानन्तरीयकथा । न० ११ ॥ तत्पुत्रौ कुशो लवश्च । ११ ॥ तदवतारकथा । प्र० ३ । २२ ॥ द्वि० ७ । २३-२६ ॥ तन्मन्त्रम् । पं० १९ । ३ ॥ तत्स्तुतिः । ३-८ ॥
 २ रामः । परशुरामः । पिता जमदग्निः । माता रेणुका । न० १५ । १६ ॥
 रावणः । विश्रवसः पुत्रो राक्षसः । तद्भ्राता कुम्भकर्णः । च० १ । ३७ ॥ तयोः पूर्वजन्मनि भगवत्पार्षदत्वं तयोः शापप्राप्तिश्च । स० १ । ३५-४४ ॥ तस्य कार्तवीर्यार्जुनेन बन्धनम् ॥ न० १५ । २१-२२ ॥
 राशिः । (राशयः) । मेघादयो द्वादश तेषां मानम् । पं० २१ । ३-६ ॥

राष्ट्रः । क्ष० सो० वं० । काशेः पुत्रः । तत्पुत्रो दीर्घतमाः । न० १७ । ४ ॥
 राष्ट्रपालः । क्ष० सो० वं० । यदुकुलोत्पन्नस्य उग्रसेनस्य पुत्रः । न० २४ । २४ ॥
 राष्ट्रपालिका (राष्ट्रपाली) । उग्रसेनस्य पुत्री । वसुदेवभ्रातुः ३ सुजयस्य भार्या । तत्पुत्राः वृषदुर्मर्षणादयः । न० २४ । २५ । ४२ ॥
 राष्ट्रभृत् । १ भरतस्य पुत्रः । पं० ७ । ३ ॥
 रासक्रीडा । रासपञ्चाध्यायी । श्रीकृष्णस्य । द० ३०-३४ ॥
 राहुः । असुरः । विप्रचित्तेः पुत्रः । तन्माता सिंहिका । पं० ६ । ३७ ॥ तच्छिरश्छेदः । अ० ९ । २५ ॥
 राहुमण्डलम् । छायाग्रहरूपम् । पं० २४ । १-३ ॥
 रिपुः । क्ष० सो० वं० । ययातिपुत्रस्य यदोः पुत्रः । न० २३ । २० ॥
 १ रिपुञ्जयः । क्ष० सो० वं० । पूरुवंश्यस्य सुवीरस्य पुत्रः । तत्पुत्रो बहुरथः । न० २१ । २९ ॥
 २ रिपुञ्जयः । क्ष० सो० वं० । विश्वजितः पुत्रः । न० २२ । ४९ ॥
 रुक्मः । क्ष० सो० वं० । रुक्मस्य पुत्रः । न० २३ । ३५ ॥
 रुक्मवती । रुक्मिणः पुत्री । रुक्मिण्याः स्नुषा । प्रद्युम्नस्य भार्या । तत्पुत्रोऽनिरुद्धः । द० ६१ । १८-१९ ॥
 रुक्मिणी । महालक्ष्म्यवतारभूता श्रीकृष्णस्य पट्टमहिषी विदर्भदेशाधिपतेः भीष्मकस्य पुत्री । तद्विवाहकथारम्भः । द० ५२ । २१-॥ तथा श्रीकृष्णं

प्रति पत्रिकाप्रेषणम् । ३७-३४ ॥ तस्याः
भगवत्याः देवालयम्मनम् । ५३ । ४० ॥ तस्याः
हरणं श्रीकृष्णेन । ५५ ॥ तस्या विवाहः । ५४ ।
५४ ॥ ८३ । ८ ॥ तया सह श्रीकृष्णस्य प्रेम-
कलहः । ६० ॥ तत्पुत्राः । ६१ । ८-९ ॥
तत्पुत्री चारुमती कृतवर्मसुतस्य ३ बलेभार्या ।
२४ ॥

रुक्मी । विदर्भदेशाधिपतेर्भीष्मकस्य पुत्रः । रुक्मिण्या
आता । श्रीकृष्णेन तस्य विरूपकरणम् । ५४ ॥
तस्य प्रतिज्ञानुसारेण कुण्डिनमप्रविश्यैव भोजकटे
वासः । ५२ ॥ तत्पुत्री रुक्मवती रुक्मिण्याः
स्तुषा । प्रद्युम्नस्य भार्या । ६१ । १९ ॥ तस्य
वधो रुक्मवतीप्रद्युम्नयोर्विवाहसमये बलरामेण ।
३६ ॥

रुक्मेषुः । क्ष० सो० वं० । रुक्मस्य पुत्रः । न०
२३ । ३५ ॥

१ रुक्मकः । मेरोः केसरपर्वतः । पं० १६ । २६ ॥

२ रुक्मकः । क्ष० सो० वं० । पृथुश्रवसः पुत्रः ।
तत्पुत्राः पुरुजित् रुक्मः रुक्मेषुः पृथुः ज्यामघः
इति पञ्च । न० २३ । ३५ ॥

रुचिः । ब्रह्मणो मानसः पुत्रः । तद्भार्या स्वायंभुवमनु-
पुत्री आकूतिः । तत्पुत्रो यज्ञनामा भगवान् ।

पुत्री यज्ञस्य भार्या महालक्ष्म्यंशभूता दक्षिणा ।
च० १-४ ॥ प्र० ३ । १२ ॥ द्वि० ७ । २ ॥

रुचिराश्वः । क्ष० सो० वं० । सेनजितः पुत्रः ।
तत्पुत्रः पारः । न० २१ । २३ ॥

रुद्रः । महादेवः । तस्योत्पत्तिः तस्य एकादश नामानि च ।
तृ० १२ । ६-१५ ॥ तद्रूपवर्णनम् । १४ ।

२३-२८ ॥ च० ५ । १० ॥ ६ । ३३-३९ ॥

तद्भार्या १ दक्षपुत्री सती । १ । ६५ ॥

१ दक्षेण तस्यावमानकरणम् शापदानं च । २ ।

९-१७ ॥ तदवतारभूतो वीरभद्रः । ५ । २-

६ ॥ तेन सतीदेव्याः सान्त्वनम् । ३ । १६-॥ तत्पार्ष-

दैर्दक्षयज्ञध्वंसार्थं यत्नः । ४ । ३२ ॥ यज्ञध्वंसः । ५ ।

१४ ॥ तत्स्तुतिर्ब्रह्मकृता । ६ । ४२-५० ॥ तत्स्तुतिः-

प्रजापतिकृता । अ० ७ । २१-३५ ॥

तत्स्तुतिः दितिकृता । तृ० १४ । ३३-३५ ॥

तन्माहात्म्यम् । तृ० १४ । २४-२८, ३४-

३५ ॥ च० २ । २ ॥ ३ । ११ ॥ ४ ।

११, १४-१६ ॥ ५ । १०-११ ॥ ६ ।

३२-४२ ॥ ७ । १४ ॥ २४ । १७-१८ ।

२५ ॥ न० ९ । ७ ॥ द० ८८ । ३ ॥

तन्मन्त्रम् । पं० १७ । १७ ॥ तत्कृता भगव-

त्स्तुतिः । तृ० १४ । ३४-३५ ॥ च० २४ ।

३३-६८ ॥ पं० १७ । १७-२४ ॥ अ०

१२ । ४-१२ ॥ द० ६३ । ३४-४५ ॥

द० ६३ । ३४-४५ ॥ तेन पार्वती प्रति

भगवद्भक्तानां माहात्म्यकथनम् । पं० १७ ।

२७ ॥ तेन विषपानम् । अ० ७ । १८-४६ ॥

तस्य मोहिनीरूपदर्शनेन विकारोत्पत्तिः । १२ ।

२४ ॥ रुद्रेण यज्ञवास्तुगतद्रव्यस्य नाभा-

गाय दानम् । न० ४ । ५-१० ॥ तेन भस्मा-

सुराय वरदानादिकथा । द० ८८ । १४-४० ॥

रुद्रगीतम् । श्रीरुद्रेण प्रचेतोभ्य उपदिष्टम् । च०

२४ । १९-७९ ॥

रुद्रसावर्णिः । द्वादशो मनुः । अ० १३ । २७ ॥

रुद्राः । एकादश रुद्राः कोटिशो रुद्राश्च । भूतप्रजापतेः

पुत्राः । तन्माता दक्षप्रजापतिपुत्री सरूपा ।

ष० ६ । १७ ॥

रुशद्रथः । क्ष० सो० वं० । अनुराजवंशोत्पन्नस्य

तितिक्षोः पुत्रः । तत्पुत्रो हेमः । न० २३ ।

४ ॥

रुशकुः । क्ष० सो० वं० । श्वाहेः पुत्रः । तत्पुत्रः

५ चित्ररथः । न० २३ । ३१ ॥

रुषाभानुः । हिरण्याक्षस्य भार्या । स० २ । १९ ॥

रूपम् । तेजोगुणः । तृ० २६ । ३८ ॥

रूपवती । क्रौञ्चद्वीपस्था नदी । पं० २० । २१ ॥

रेणुका । रेणोः पुत्री । जमदग्नेर्भार्या । न० १५ ।

१२ ॥ तस्या हननं तत्पुत्रेण परशुरामेण

पुनस्तस्या भर्त्रा उज्जीवनं च । १६ । २-८ ॥

रेतःकुल्या । लालामक्षशब्दं पश्यत ॥

रेवतः । क्ष० सू० वं० । आनर्तस्य पुत्रः । तत्पुत्राः

ककुभिप्रभृतयः शतम् । न० ३ । २७-२९ ॥

१ रेवती । ककुभिः पुत्री । बलरामस्य भार्या । न० ३ ।

३६ ॥

२ रेवती । मित्रनामकादित्यस्य भार्या । तत्पुत्रः

ऊत्सर्गः । ष० १८ । ६ ॥

रेवा । नदी । पं० १९ । १८ ॥ द० ७९ । २१ ॥

रैभ्यः । क्ष० सो० वं० । सुमतेः पुत्रः । तत्पुत्रो

दुष्यन्तः । न० २० । ७ ॥

१ रैवतः । प्रियव्रतस्य द्वितीयभार्यायाः पुत्रः । पञ्चम-

मन्वन्तराधिपः । पं० १ । २८ ॥ सः उत्तम

नामसयोः सोदरः । तत्पुत्रा बलिविन्ध्यादयः । अ०

५ । १-२ ॥

२ रैवतः । एकादशरुद्रेष्वन्यतमः । ष० ६ । १७ ॥

३ रैवतः । रेवतपुत्रस्य ककुभिर्नामान्तरम् । तेन

स्वपुत्र्या रेवत्या वरप्रश्नार्थं ब्रह्मलोकगमनम् ।

न० ३ । २९-३० ॥

रैवतकः । पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥ तत्र बलरामस्य

स्त्रीभिः सह क्रीडा तेन द्विविदवधश्च ॥ द० ६७ ॥

रैवतमन्वन्तरम् । पञ्चममन्वन्तरशब्दं पश्यत ॥

१ रोचनः । तुषितेष्वन्यतमः । च० १ । ७ ॥

तुषितशब्दं च पश्यत ॥

२ रोचनः । स्वारोचिषमन्वन्तरीय इन्द्रः । अ० १ ।

२० ॥

१ रोचना । वसुदेवस्य भार्या । तत्पुत्राः हस्तः हेमाङ्गदः

इत्याद्याः । न० २४ । ४९ ॥

२ रोचना । रुक्मिणः पौत्री अनिरुद्धस्य भार्या ।

द० ६१ । २५ ॥

रोचिः । विभावसुनामकवसोः पुत्रः । ष० ६ । १६ ॥

रोचिष्मान् । स्वारोचिषमनोः पुत्रः । अ० १ । १९ ॥

रोधस्वती । नदी । पं० १९ । १८ ॥

१ रोमपादः । क्ष० सो० वं० । धर्मरथस्य पुत्रः ।

तस्य चित्ररथ इति नामान्तरम् । अप्रजसस्तस्य

दशरथपुत्र्याः शान्तायाः पुत्रीत्वेन स्वीकारः ।

न० २३ । ७ । तत्पुत्रः चतुरङ्गः । १० ॥

१ रोमपादः । क्ष० सो० वं० । विदर्भस्य पुत्रः ।

तत्पुत्रो बभ्रुः । न० २४ । १-२ ॥

रोमहर्षणः । व्यासशिष्यः सूतः पौराणिकः । प्र०

४ । २२ ॥ तस्य वधो बलरामेण । द० ७८ ।

२२-२८ ॥ तत्पुत्रः सूतपौराणिकः ॥

१. रोहिणी । वसुदेवस्य भार्या । तत्पुत्राः बलः गदः
सारणः दुर्मदः विपुलः ध्रुवः कृतः इत्याद्याः । न०
२४ । ४६ ॥

२. रोहिणी । श्रीकृष्णस्य भार्या । षोडशसहस्रान्तर्गता ।
तत्पुत्रा दीप्तिमत्प्रभृतयः । द० ६१ । १८ ॥

रोहितः । क्ष० सू० वं० । हरिश्चन्द्रस्य पुत्रः । तस्य
कथा । न० ७ । ९-२७ ॥ तत्पुत्रो हरितः ।
न० ८ । १ ॥

रौद्राश्वः । क्ष० सो० वं० । अहंयातेः पुत्रः । तत्पुत्राः
ऋतेयुप्रभृतयो दश घृताच्यामप्सरसि जाताः ॥
न० २० । ३-५ ॥

रौरवः । नरकः । पं० २६ । ७, १० ॥

ल०

लक्षणा । १ लक्ष्मणाशब्दं पश्यत ॥

लक्ष्मणः । क्ष० सू० वं० । दशरथस्य पुत्रः । न०
१० । ३ ॥ तस्य पुत्रौ अङ्गदः चित्रकेतुश्च । न०
११ । १२ ॥

१ लक्ष्मणा । (माद्री) मद्राधिपतेः पुत्री । श्रीकृष्ण-
महिषी । द० ५८ । ५७ ॥ तस्या विवाहकथा ।
८३ । १७-३९ ॥ तत्पुत्राः । ६१ । १५ ॥

२ लक्ष्मणा । दुर्योधनस्य पुत्री । तस्याः हरणं जाम्बवती-
पुत्रेण साम्बेन । द० ६८ ॥

लक्ष्मीः । श्रीशब्दं पश्यत ॥

लघिमा । सिद्धिः । ए० १५ । १२ ॥

लघुः । कालविशेषः । तृ० ११ । ८ ॥

लङ्का । जम्बूद्वीपस्योपद्वीपः । पं० १९ । ३० ॥

लता । मेरोः पुत्री । इलावृतस्य भार्या । पं० २ ।
१९-२३ ॥

लम्बा । २ दक्षप्रजापतिपुत्री । धर्मप्रजापतेर्भार्या । तत्पुत्रो
विद्योतः । प० ६ । ५ ॥

लम्बोदरः । आन्ध्रराजः । द्वा० १ । २४ ॥

लयः । प्रलयशब्दं पश्यत ॥

लयचिन्तनप्रकारः । प० १५ । ४१ । ४२ ॥

लयप्रकरणम् । ए० २४ । २०-२६ ॥

१ लवः । क्ष० सू० वं० । श्रीदाशरथिरामस्य पुत्रः ।
न० ११ । ११ ॥

२ लवः । कालविशेषः । तृ० ११ । ६ ॥

लवणः । असुरः । मधोः पुत्रः । दाशरथिना शत्रुघ्नेन
हतः । न० ११ । १४ ॥

लाभः । उत्तमा भगवद्भक्तिः । ए० १९ । ४० ॥

लालाभक्षः । (रेतःकुल्या) नरकः । पं० २६ ।
७ । २६ ॥

लुब्धककुलिङ्गमिथुनकथा । सं० २ । ५०-५६ ॥

लोकः । भुवनम् । ते च सप्त ऊर्ध्वलोकाः सप्ताधोलोका
इति चतुर्दश । भूः भुवः स्वः महः जनः तपः सत्यम्
इति सप्तोर्ध्वलोकाः । अतलं वितलं सुतलं तलातलं
महातलं रसातलं पातालम् इति सप्ताधोलोकाः ।
द्वि० १ । २६-२८ ॥

लोकालोकः । पर्वतः । पं० २० । ३६ ॥

लोभः । दम्भस्य पुत्रः । तद्वार्या निवृत्तिः । तत्पुत्रौ
क्रोधः हिंसा च दम्पती । च० ८ । ३ ॥ तस्य
ब्रह्मण अधरोष्ठादुत्पत्तिः । तृ० १२ । २६ ॥

लोमानि । रोमाणि । उत्पत्तिः । द्वि० १० । २३ ॥

लोहितार्णः । क्रौञ्चद्वीपस्थं वर्षम् । पं० २० । २१ ॥

लौगाक्षिः । सामग ऋषिः । पौष्यजैः शिष्यः ।
द्वा० ६ । ७९ ॥

व०

वङ्गः । क्ष० सो० वं० । २ बलेर्भार्यायां दीर्घतमस
ऋषेर्जातः पुत्रः । न० २३ । ५ ॥

वज्रम् । इन्द्रस्यायुधम् । दधीचिऋषेरस्थभिर्निर्मि-
तम् । ञ० १० । १-१३ ॥

वज्रः । क्ष० सो० वं० । अनिरुद्धस्य पुत्रः । तन्माता
रुक्मिणः । पौत्री रोचना । द० ९० । ३७ ॥
तस्य मधुरायां पट्टाभिषेकः । प्र० १५ । ३९ ॥

वज्रकण्टकशालमली । नरकः । पं० २६ । ७ ।
२१ ॥

वज्रकूटः । पृक्षद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । ४ ॥

वज्रनाभः । क्ष० सू० वं० । बलस्थलस्य पुत्रः ।
न० १२ । २-३ ॥

वज्रपित्रः । क्ष० । शुङ्गवंशीयस्य घोषस्य पुत्रः । द्वा०
१ । १७ ॥

वटपत्रशायी । नारायणः । मार्कण्डेयेन तद्दर्शनम् ।
द्वा० ९ । २०-३९ ॥

वटोदका । नदी । च० २८ । ३५ ॥

१ वत्सः । प्रतर्दनस्य नामान्तरम् । न० १७ ।
१ ॥

२ वत्सः । क्ष० सो० वं० । सेनजितः पुत्रः ।
न० २१ । २३ ॥

वत्सकः । क्ष० सो० वं० । २ शूरस्य पुत्रः । न०
२४ । २९ ॥ तस्य मिश्रकेश्यामप्सरसि जाताः
पुत्राः ६ वृकादयः । ४३ ॥

वत्सप्रीतिः । क्ष० सू० वं० । भलन्दनस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः प्रांशुः । न० २ । २३-२४ ॥

१ वत्सरः । कालविशेषः । स षड्विधः । त० ११ ।
१३-१४ ॥ पं० २२ । ७ ॥

२ वत्सरः । क्ष० । ध्रुवस्य पुत्रः । तन्माता भ्रमिः ।
च० १० । १ ॥ तस्य राज्याभिषेकः । च०
१३ । ११ ॥ तद्वार्यां स्वर्वीथी । तत्पुत्राः पुष्पाणिः
तिग्मकेतुः इषः ऊर्जः वसुः १ जयश्चेति षट् ।
च० १३ । १२-॥

वत्सवृद्धः । क्ष० सू० वं० । उरुक्रियस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
प्रतिव्योमः । न० १२ । १० ॥

वत्सामुरहननम् । श्रीकृष्णेन । द० ११ । ४१-
४४ ॥

वनः । (वेनः) । क्ष० सो० वं० । उशीनरस्य पुत्रः ।
न० २३ । ३ ॥

वनस्पतिः । क्रौञ्चद्वीपस्थं वर्षम् । पं० २० । २१ ॥

वनेयुः । क्ष० सो० वं० । रौद्राश्वस्य पुत्रः । न०
२० । ५ ॥

वयुनः । कृशाश्वस्य पुत्रः । तन्माता धिषणा । ष०
६ । २० ॥

वयुना । अग्निष्वात्तादिपितृणां पुत्री । तन्माता स्वायं-
भुवदक्षपुत्री स्वधा । तस्याः स्वसा धारिणी । ते
उभे ब्रह्मवादिन्यौ । च० १ । ६४ ॥

वराहः । भगवतोऽवतारः । प्र० ३ । ७ ॥ द्वि० ७ ।
१ ॥ ब्रह्मणो नासाविवरादुत्पन्नः । त० १३ । १८ ॥

तद्वर्णनम् । २७-३० ॥ तत्स्तुतिः । ३४-४५ ॥
हिरण्याक्षेण सह युद्धम् । १८ । १९ ॥ हिरण्या-
क्षवधः । १३ । ३२ ॥ १९ । २५-२६ ॥

वराहकल्पः । त० ११ । ३६ ॥

वराहमन्त्रः । पं० १८ । ३५ ॥

३ वह्निः । क्ष० सो० वं० । कुकुरस्य पुत्रः । तत्पुत्रो
विलोमा । न० २४ । १९ ॥

४ वह्निः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।
तन्माता मित्रविन्दा । द० ६१ । १६ ॥

१ वाक् । वागिन्द्रियम् । तस्योत्पत्तिः तदभिमानिदेवता
च । तृ० ६ । १२-१३ ॥

२ वाक् । ब्रह्मण आस्यादुत्पत्ता । द्वि० ६ । १ ॥
१० । १९ ॥ तृ० ६ । १२ ॥ तृ० १२ ।

२६ ॥ तस्याः कामना ब्रह्मणा । २८-३४ ॥

वाजपेयः । यज्ञः । तृ० १२ । ४० ॥ तत्करणं
१ दक्षेण । च० ३ । ३ ॥

वाजसनी । वाजिरूपेण सूर्येण ३ याज्ञवल्क्यायोपदिष्टा
श्रुतिः । द्वा० ६ । ७३-७४ ॥

वातापिः । असुरः । हिरण्यकशिपुपुत्रस्य ह्यादस्य
पुत्रः । ष० १८ । १५ ॥

वात्स्यः । ऋ० । बह्वृचस्य शाकल्यस्य पुत्रः । द्वा०
६ । ५७ ॥

वानप्रस्थः । वैखानसाः वालखिल्याः औदुम्बराः
फेनपाः इति चतुर्विधो वनस्थः तृतीयाश्रमी ।
तृ० १२ । ४३ ॥ तद्धर्माः । स० १२ । १७-
३१ ॥ ए० १८ । १-११ ॥

१ वामः । एकादशरेष्वन्यतमः । ष० ६ । १७ ॥

२ वामः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः । तन्माता
भद्रा । द० ६१ । १७ ॥

वामदेवः । शाल्मलिद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । १० ॥

१ वामनः । लोकालोकपर्वतस्थः पश्चिमदिग्गजः । पं०
२० । ३९ ॥

२ वामनः । भगवदवतारः कश्यपऋषेः पुत्रः । तन्माता
अदितिः । तस्य उरुकम इति नामान्तरम् । तत्पत्नी
कीर्तिः । पुत्रः बृहच्छ्लोकः । ष० १८ । ८ ॥
तस्यावतारः । द्वि० ७ । १७ ॥ प्र० ३ । १९ ॥
तत्कथाविस्तारः । अ० १८ । १ ॥ तस्य महा-
बलियज्ञवाटगमनम् । २० ॥ तेन पदत्रययाचनम् ।
१९ । १६ ॥

वायकः । तेन श्रीकृष्णरामयोर्वेषरचनम् । द० ४१ ।
४०-४१ ॥

वायुतत्त्वम् । तदुत्पत्तिः । द्वि० ५ । २६ ॥ ६ ।
४ ॥ १० । २० ॥ तृ० ५ । ३२ । २६ ।
३५-३७ ॥

वायुतीर्थम् । सरस्वतीनद्याम् । तृ० १ । २२ ॥

वाराणसी । काशी पुरी । तद्वाहः सुदर्शनास्त्रेण । द०
६६ । ४० ॥

वाराहकल्पः । तृ० ११ । ३६ ॥

वारिधारः । पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥

वारिसारः । द्वितीयो मौर्यः । द्वा० १ । १३ ॥

वारुणी । कादम्बरी । तस्या उत्पत्तिः । अ० ८ ।
३० ॥ तत्पानं बलरामेण । द० ६५ । १९-
२० ॥

वार्शी । प्रम्लोचानाम्न्या अप्सरसः पुत्री । तत्पिता
कण्डुनामा महर्षिः ॥ वृक्षैः संवर्धिता । तस्याः
सोमेन दशभ्यः प्रचेतोभ्यो दानम् । च० ३० ।
१३-२० ॥ ष० ४ । १५-१६ ॥ तस्याः
मारिपेति नामान्तरम् ॥

१ वालखिल्याः । वानप्रस्थावान्तरप्रभेदः । तृ० १२ ।
४३ ॥

२ वालखिल्याः । क्रतुऋषेः पुत्राः । तन्माता कर्दम-
प्रजापतिपुत्री क्रिया । ते च षष्ठिसहस्रसंख्याकाः ।
च० १ । ३९ ॥ तैः सूर्यस्याभिमुख्येन स्थित्वा
सूक्तैः स्तुतिः । पं० २१ । १७ ॥

वालखिल्यसंहिता । ऋग्वेदान्तर्गता । द्वा० ६ । ५९ ॥
वाली । पानरेन्द्रः । श्रीरामेण हतः । न० १० ।
१२ ॥ तत्पुत्रोऽङ्गदः । १९ ॥

वाल्मीकिः । प्राचेतसः । ऋषिः । वल्मीके पतिताद्वरु-
णस्य वीर्यात् जातो महायोगी रामायणनिर्माता ऋषिः ।
ष० १८ । ५ ॥ तदाश्रमगमनं सीतायाः । न०
११ । १० ॥

१ वासना । कर्मवासना । द्वि० २ । २ ॥

२ वासना । अर्कनामकवसोभार्या । ष० ६ । १३ ॥

वासुकिः । सर्पराजः । तेन मन्दरपर्वतं संवेष्ट्य समुद्र-
मथनम् । अ० ७ । १ ॥

वासुदेवद्वादशाक्षरमन्त्रः । च० ८ । ५३-५४ ॥

वाहिनीपतिः । क्ष० सू० वं० । न० १२ । १० ॥

विकम्पनः । राक्षसः । तस्य वधः । न० १० ।
१८ ॥

विकल्पः । अवान्तरकल्पाख्यः कालविशेषः । द्वि०
८ । १२ ॥ ९ । ३६ ॥

विकल्पवसनाः । प्र० १७ । १९ ॥

विकुक्षिः । क्ष० सू० वं० । इक्ष्वाकोः पुत्रः । तस्य
शशाद इति नामान्तरम् । तत्पुत्रः पुरज्जयः । न०
६ । ४-१२ ॥

विकुण्ठः । श्रीकृष्णः । द्वि० ७ । ३१ ॥

विकुण्ठा । शुभ्रस्य पत्नी । तत्पुत्रो वैकुण्ठः । अ० ५ ।
४ ॥

विकृतिः । क्ष० सो० वं० । जीमूतस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः भीमरथः । न० २४ । ४ ॥

विग्रहपूजा । प्रतिमापूजाशब्दं पश्यत ॥

विचारः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।
तन्माता रुक्मिणी । द० ६१ । ९ ॥

विचित्रः । देवसार्वर्णिपुत्रः । अ० १३ । ३० ॥

विचित्रवीर्यः । क्ष० सो० वं० । शन्तनोः पुत्रः ।
तस्य द्वे भार्ये । प्रथमा अम्बिका तस्यां व्यासाज्जातः

पुत्रः धृतराष्ट्रः । द्वितीया अम्बालिका तस्यां व्यासा-
ज्जातः पुत्रः पाण्डुः । तद्वास्यां शूद्रायां व्यासाज्जातः
पुत्रः विदुरः । न० २२ । २१-२५ ॥

१ विजयः । भगवतो द्वारपालकः । तृ० १६ । २ ॥
विशेषं जयविजयशब्दे पश्यत ॥

२ विजयः । क्ष० सू० वं० । सुदेवस्य पुत्रः । तत्पुत्रो
भरुकः । न० ८ । १-२ ॥

३ विजयः । क्ष० सू० वं० । ४ जयस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः ऋतः । न० १३ । २५ ॥

४ विजयः । क्ष० सो० वं० । पुरूरवसः पुत्रः ।
तत्पुत्रो भीमः । न० १५ । १-३ ॥

५ विजयः । क्ष० सो० वं० । जयद्रथस्य पुत्रः ।
तद्भार्या संभूतिः । तत्पुत्रः धृतिः । न० २३ ।
१२ ॥

६ विजयः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।
तन्माता जाम्बवती । द० ६१ । १२ ॥

विजया । पाण्डवस्य सहदेवस्य भार्या । तत्पुत्रः सुहोत्रः ।
न० २२ । ३१ ॥

विजिताश्वः । अन्तर्धानशब्दं पश्यत ॥

विद्वरथः । विद्वरथशब्दं पश्यत ॥

विज्ञानतत्त्वम् । द्वि० २ । ३० ॥
 विज्ञानशक्तिः । द्वि० १ । ३५ ॥ तृ० ९ । २४ ॥
 विज्ञानात्मा । प्र० १३ । ५४ ॥ तृ० ५ । २७ ॥
 वितथः । क्ष० सो० वं० । ३ भरतस्य पुत्रः । पूर्व
 यो भरद्वाजः स एव देवैरस्य पुत्रत्वेन दत्तः । तन्नाम-
 निर्वचनम् ॥ न० २० । ३४-३९ ॥ तत्पुत्रो
 मन्युः । २१ । १ ॥
 वितलम् । द्वितीय अधोलोकः । पं० २४ । ७ ॥
 तद्वर्णनम् । १७ ॥ तस्योत्पत्तिः । द्वि० १ ।
 २७ ॥ ५ । ४० ॥
 वितस्ता । नदी । पं० १९ । १८ ॥
 विताना । सत्तायणस्य भार्या । तत्पुत्रो भगवदवतारो
 बृहद्भानुः । अ० १३ । ३५ ॥
 १ विदर्भः । ऋषभदेवस्य पुत्रः । प० ४ । १० ॥
 २ विदर्भः । क्ष० सो० वं० । ज्यामघस्य पुत्रः । न०
 २३ । ३९ ॥ तत्पुत्रः कुशः कथः रोमपादश्च ।
 न० २४ । १ ॥
 विदुरः । विचित्रवीर्यस्य भुजिष्यायां शूद्रां व्यासाज्जातः ।
 न० २२ । २५ ॥ यमांशस्य तस्य माण्डव्यऋषि-
 शापः । तृ० ५ । २० ॥ प्र० १३ । १५ ॥
 तेन धृतराष्ट्रस्य वैराग्योत्पादनम् । १८-२७ ॥
 दुर्योधनापमानितस्य तस्य भारतयुद्धसमये तीर्थया-
 त्राव्याजेन गमनम् । तृ० १ । ६-१७ ॥ उद्धवेन
 सह संवादः । तृ० १ । २४-४ । ३६ ॥ मैत्रेयेण
 संवादः । तृ० ५—आचतुर्थस्कन्धसमाप्ति ॥ तीर्थ-
 यात्रातः प्रतिनिवृत्य हास्तिनपुरगमनम् । प्र०
 १३ । १ ॥ च० ३१ । ३० ॥ प्रभासक्षेत्रे
 देहत्यागपूर्वकं स्वमूलरूपप्राप्तिः । प्र० १५ ॥
 ४९ ॥

विदुरतीर्थयात्रा । तृतीयचतुर्थस्कन्धयोः ॥
 १ विदुरथः । क्ष० सो० वं० । २ वृष्णेः पुत्रः ।
 न० २४ । १८ ॥
 २ विदुरथः । क्ष० सू० वं० । सुरथस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
 सार्वभौमः । । न० २२ । ९-१० ॥
 ३ विदुरथः । दन्तवक्रस्य भ्राता । श्रीकृष्णेन हतः ।
 द० ७८ । ११-१२ ॥ द्वि० ७ । ३४ ॥
 विदेहः । क्ष० सू० वं० । निमिराजस्य नामान्तरम् ।
 न० १३ । ११ ॥
 विद्या । आत्मनि भिदाबोधः (भिदाबोधः) । द्वि० ६ ।
 २० ॥ ए० १९ । ४० ॥
 विद्याधराः । ब्रह्मणा सृष्टाः । तृ० २० । ४४ ॥
 चित्रकेतोः विद्याधराधिपत्यप्राप्तिः । प० १६ ।
 २८ ॥
 विद्योतः । धर्मप्रजापतेः पुत्रः । तन्माता लम्बा ।
 तत्पुत्राः स्तनयित्नवः । प० ६ । ५ ॥
 १ विधाता । भृगोः पुत्रः । तन्माता ख्यातिः ।
 तद्वार्या मेरोः पुत्री नियतिः । तस्य पुत्रः प्राणः ।
 च० १ । ४३-४४ ॥
 २ विधाता । कश्यपस्य पुत्रः । तन्माता अदितिः ।
 प० ६ । ३९ ॥ तद्वार्या क्रिया । तत्पुत्राः
 पुरीष्या अमयः । प० १८ । ४ ॥
 विधिनिषेधश्च । शास्त्रविहितानि प्रतिषिद्धानि च
 कार्याणि । प्र० २ । १४ ॥ द्वि० १ । ५-
 ३९ ॥ २ । ३, ६, १३ ॥ तृ० २६ । ७२ ॥
 २८ । २-७ ॥ २९ । २७-३४ ॥ ३१ ।
 ४७ ॥ ३२ । ११, २२ ॥ च० ८ । ४०-
 ४१ । ५९-६१ ॥ ११ । २७-२९ ॥

१२ । ५-६ ॥ २० । ३३ ॥ २२ ।
 २१-२५ । ३९-४० ॥ २९ । ५५-
 ७९ ॥ ३१ । ९-१४ । १८-१९ ॥
 पं० ५६ १०-१४, २६ ॥ ११ । १७ ॥
 १२ । १६ ॥ १३ । २० ॥ १८ । १४ ॥
 स० १ । २५-३० ॥ ५ । ५ ॥ २३-२४ ॥
 ६ । १-९ । १९ । २४ ॥ ११ । ८-१२ ॥
 द० १ । ४४ ॥ ४७ । १९-३७ ॥ ७३ ।
 १७-२३ ॥ ७४ । ४० ॥ ए० ३ । २१-
 ३२ । ४६-५५ ॥ ७ । ६ ॥ ८ । १-१० ॥
 ९ । १० ॥ १० । १-११ ॥ ११ । १६-
 १७ ॥ १२ । १४-१५ ॥ १३ । १३ ।
 २६-२९ । ३३-३५ ॥ १४ । २७-२९ ॥
 १६-१८ ॥ ४२-४४ ॥ १७ । ५१-५८ ॥ १८ ।
 ३८-३९ ॥ १९ । ५ ॥ २० । १३-१४ ।
 २४ ॥ २२ । ५६-५८ ॥ २३ । १९, ६१ ॥
 २५ । ३३-३४ ॥ २६ । १-३ । २६ ॥
 २८ । १, २३, २७ ॥ २९ । ९-१८ ॥
 द्वा० ३ । ४९-५० ॥ ५ । ९ ॥ ६ ।
 ३४ ॥

विधिसारः । क्षेत्रज्ञस्य पुत्रो मगधराजः । द्वा० १ ।
 ६ ॥

१ विधृतिः । काचन स्त्री । तत्पुत्रा वैधृतयः । अ०
 १ । २९ ॥

२ विधृतिः । क्ष० सू० वं० । खगणस्य (शङ्खणस्य)
 पुत्रः । तत्पुत्रो हिरण्यनाभः । न० १२ । ३ ॥

१ विनता । सत्तायणस्य भार्या । तत्पुत्रो भगवदव-
 तारो बृहद्भानुः । अ० १३ । ३५ ॥

२ विनता । दक्षप्रजापतिपुत्री । तार्क्ष्यनामकस्य कश्यप
 स्य भार्या । तस्याः सुपर्णेति नामान्तरम् । तत्पुत्रौ
 गरुडः अरुणश्च । ष० ६ । २१-२२ ॥

विन्ध्यः । पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥

विन्ध्यावलिः । महाबलेर्भार्या अस्या अशना कोटरा इति
 नामान्तरे । अ० २० । १७ ॥ तत्कृता भगव-
 त्स्तुतिः । अ० २२ । २० ॥ तस्याः बाणादयः
 शतं पुत्राः । ष० १८ । १७ ॥ द० ६३ ।
 २०-२१ ॥

विपाशा । नदी तीर्थविशेषः । द० ७९ । ११ ॥

विपुलः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । तन्माता
 १ रोहिणी । न० २४ । ४६ ॥

विपृष्ठः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । तन्माता
 धृतदेवा । न० २४ । ५० ॥

विप्रः । क्ष० सो० वं० । सृतञ्जयस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
 शुचिः । न० २२ । ४७ ॥

विप्रचित्तिः । दनुपुत्रोऽसुरः । तस्य शतं पुत्राः ।
 तेषु ज्येष्ठो राहुः । ष० ६ । ३१-३७ ॥ तद्वार्या
 हिरण्यकशिपोः स्वसा सिंहिका । ष० १८ । १३ ॥

विप्रपत्न्यनुग्रहः । श्रीकृष्णेन । द० २३ ॥

विभावरी । वरुणस्य राजधानी । तृ० १७ । २६ ॥

१ विभावसुः । धर्मप्रजापतेः पुत्रः । तन्माता वसुः ।
 तद्वार्या उषा । तत्पुत्राः व्युष्टः रोचिः आतपः
 पञ्चयामश्चेति चत्वारः । ष० ६ । १६ ॥

२ विभावसुः । दनुपुत्रोऽसुरः । ष० ६ । ३० ॥

३ विभावसुः । नरकासुरपक्षीयोऽसुरः । अयं पूर्वोक्त
 एव वाऽन्यो वेति न विद्मः । द० ५९ । १२ ॥

१२ । ५-६ ॥ २० । ३३ ॥ २२ ।
 २१-२५ । ३९-४० ॥ २९ । ५५-
 ७९ ॥ ३१ । ९-१४ । १८-१९ ॥
 पं० ५ । १०-१४, २६ ॥ ११ । १७ ॥
 १२ । १६ ॥ १३ । २० ॥ १८ । १४ ॥
 स० १ । २५-३० ॥ ५ । ५ ॥ २३-२४ ॥
 ६ । १-९ । १९ । २४ ॥ ११ । ८-१२ ॥
 द० १ । ४४ ॥ ४७ । १९-३७ ॥ ७३ ।
 १७-२३ ॥ ७४ । ४० ॥ ए० ३ । २१-
 ३२ । ४६-५५ ॥ ७ । ६ ॥ ८ । १-१० ॥
 ९ । १० ॥ १० । १-११ ॥ ११ । १६-
 १७ ॥ १२ । १४-१५ ॥ १३ । १३ ।
 २६-२९ । ३३-३५ ॥ १४ । २७-२९ ॥
 १६ । ४२-४४ ॥ १७ । ५१-५८ ॥ १८ ।
 ३८-३९ ॥ १९ । ५ ॥ २० । १३-१४ ।
 २४ ॥ २२ । ५६-५८ ॥ २३ । १९, ६१ ॥
 २५ । ३३-३४ ॥ २६ । १-३ । २६ ॥
 २८ । १, २३, २७ ॥ २९ । ९-१८ ॥
 द्वा० ३ । ४९-५० ॥ ५ । ९ ॥ ६ ।
 ३४ ॥

विधिसारः । क्षेत्रज्ञस्य पुत्रो मगधराजः । द्वा० १ ।
 ६ ॥

१ विधृतिः । काचन स्त्री । तत्पुत्रा वैधृतयः । अ०
 १ । २९ ॥

२ विधृतिः । क्ष० सू० वं० । खगणस्य (शङ्खगणस्य)
 पुत्रः । तत्पुत्रो हिरण्यनाभः । न० १२ । ३ ॥

१ विनता । सत्तायणस्य भार्या । तत्पुत्रो भगवदव-
 तारो बृहद्भानुः । अ० १३ । ३५ ॥

२ विनता । दक्षप्रजापतिपुत्री । तार्क्ष्यनामकस्य कश्यप
 स्य भार्या । तस्याः सुपर्णेति नामान्तरम् । तत्पुत्रो
 गरुडः अरुणश्च । प० ६ । २१-२२ ॥

विन्ध्यः । पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥

विन्ध्यावलिः । महाबलेभार्या अस्या अशना कोटरा इति
 नामान्तरे । अ० २० । १७ ॥ तत्कृता भगव-
 त्सुतिः । अ० २२ । २० ॥ तस्याः बाणादयः
 शतं पुत्राः । प० १८ । १७ ॥ द० ६३ ।
 २०-२१ ॥

विपाशा । नदी तीर्थविशेषः । द० ७९ । ११ ॥

विपुलः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । तन्माता
 १ रोहिणी । न० २४ । ४६ ॥

विपृष्ठः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । तन्माता
 धृतदेवा । न० २४ । ५० ॥

विप्रः । क्ष० सो० वं० । स्रुतज्ञस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
 शुचिः । न० २२ । ४७ ॥

विप्रचित्तिः । दनुपुत्रोऽसुरः । तस्य शतं पुत्राः ।
 तेषु ज्येष्ठो राहुः । प० ६ । ३१-३७ ॥ तद्वार्या
 हिरण्यकशिपोः स्वसा सिहिका । प० १८ । १३ ॥

विप्रपत्न्यनुग्रहः । श्रीकृष्णेन । द० २३ ॥

विभावरी । वरुणस्य राजधानी । तृ० १७ । २६ ॥

१ विभावसुः । धर्मप्रजापतेः पुत्रः । तन्माता वसुः ।
 तद्वार्या उषा । तत्पुत्राः व्युष्टः रोचिः आतपः
 पञ्चयामश्चेति चत्वारः । प० ६ । १६ ॥

२ विभावसुः । दनुपुत्रोऽसुरः । प० ६ । ३० ॥

३ विभावसुः । नरकासुरपक्षीयोऽसुरः । अयं पूर्वोक्त
 एव वाऽन्यो वेति न विद्मः । द० ५९ । १२ ॥

विभीषणः । राक्षसः विश्रवसः पुत्रः । तन्माता केशिनी ।
च० १ । ३७ ॥ रावणस्य कनिष्ठो भ्राता ।
रामेण तस्य पट्टाभिषेकः । न० १० । ३२ ॥
तस्य श्रीरामेण कल्पान्तमायुर्दानम् । ३३ । तस्य
भगवद्भक्तत्वम् । द्वि० ७ । ४५ ॥

१ विभुः । तुषितेष्वन्यतमः । च० १ । ७ ॥ शेषं
तुषितशब्दे पश्यत ॥

२ विभुः । प्रस्तावस्य पुत्रः । माता नियुत्सा । तद्भार्या
रतिः । तत्पुत्रः पृथुषेणः । पं० १५ । ६ ॥

३ विभुः । भगनामकादित्यस्य पुत्रः । माता सिद्धिः ।
ष० १८ । २ ॥

४ विभुः । वेदशिरसः पुत्रः । माता तुषिता । अ०
१ । २१-२२ ॥

५ विभुः । पञ्चममन्वन्तरीय इन्द्रः । अ० ५ । ३ ॥
विभूतयः । भगवतो विविधतया भवनम् । ए० १६ ।
१०-४१ ॥

विमलः । क्ष० सू० वं० । सुद्युम्नस्य पुत्रः । न० १ ।
४१ ॥

वियतिः । क्ष० सो० वं० । नहुषस्य पुत्रः । न०
१८ । १ ॥

विरक्तिः । गुणः । प्र० १६ । २८ ॥

१ विरजः । पूर्णिमः पुत्रः । च० १ । १४ ॥

२ विरजः । त्वष्टुः पुत्रः । माता विरोचना । तद्भार्या
विषूची । तत्पुत्राः शतजित्प्रभृतयः शतम् । पं०
१५ । १५ ॥

विरजस्कः । सावर्णिमनोः पुत्रः । अ० १३ । ११ ॥

१ विरजाः । ऋ० । वसिष्ठस्य पुत्रः । तन्माता ऊर्जा
च० १ । ४०-४१ ॥

२ विरजाः । सावर्णिमन्वन्तरीया देवाः । अ० १३ ।
१२ ॥

३ विरजाः । जातूकर्ण्यस्य शिष्यो बह्वृच ऋषिः ।
द्वा० ६ । ५८ ॥

विराट्पुरुषः । भगवान् । तृ० ६ । ४ ।

विराट्देहः । भगवतः स्थूलदेहः । तृ० ६ । ९ ॥
७ । २१-२२ ॥ तस्य ध्यानप्रकारः । द्वि० १ ।
२४-२९ ॥ तद्विभूतिकथनम् । प्र० ३ । ३०-
३१ ॥ द्वि० ६ ॥

विरुद्धाः । दशममन्वन्तरीया देवाः । अ० १३ ।
२२ ॥

विरूपः । क्ष० सू० वं० । १ अम्बरीषस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः पृषदश्वः । न० ६ । १ ॥

विरूपाक्षः । दनुपुत्रोऽसुरः । ष० ६ । ३१ ॥

विरोचनः । प्रह्लादपुत्रोऽसुरः । तत्पुत्रो महाबलिः । ष०
१८ । १६ ॥ तेन देवेभ्यः स्वायुश्शेषस्य दानम् ।
अ० १९ । १४ ॥

विरोचना । प्रह्लादस्य पुत्रः । त्वष्टुर्भार्या । पं० १५ ।
१५ ॥ रचना इति नामान्तरम् । तत्पुत्रौ संनिवेशो
विश्वरूपाचार्यश्च । ष० ६ । ४४-४५ ॥

विलोमा । क्ष० सो० वं० । ३ बहेः पुत्रः । तत्पुत्रः
कपोतरोमा । न० २४ । १९-२० ॥

विवस्वान् । सूर्यः । कश्यपस्य पुत्रः । तन्माता
अदितिः । तद्भार्या संज्ञा । तत्पुत्राः श्रद्धादेवनामा
एतन्मन्वन्तरेऽश्वरो मनुः यमः यमी च । संज्ञायाः
प्रतिकृतौ छायानाम्न्यां भार्यायां जातौ पुत्रौ
शनैश्चरः सावर्णिनामा अष्टमो मनुः तपती च ।
बडवारूपधारिण्यां संज्ञायां जातौ पुत्रौ नासत्यौ ।
ष० ६ । ३८-४१ ॥ अ० १३ । ८-१० ॥

विविधशतः । क्ष० सू० वं० । ३ चाक्षुषस्य पुत्रः ।

तत्पुत्रो रम्भः । न० २ । २४-२५ ॥

विशदः । क्ष० सो० वं० । पूरुवंशोत्पन्नस्य जयद्रथस्य

पुत्रः । तत्पुत्रः सेनजित् । न० २१ । २३ ॥

विशसनम् । (वैशसम्) । नरकः । पं० २६ । ७,

२५ ॥

विशाखः । स्कन्दस्य पुत्रः । ष० ६ । १४ ॥ [तन्माता

देवसेना ।]

विशाखयूपः । पालकस्य पुत्रो मगधराजः । द्वा० १ ।

३ ॥

विशालः । क्ष० सू० वं० । तृणबिन्दोः अलम्बुषाया-

मुत्पन्नः पुत्रः । तेन वैशालीनामकपुरीनिर्माणम् ।

न० २ । ३०-३३ ॥ तत्पुत्रो हेमचन्द्रः ।

३४ ॥

विशाला । हिमवत्पर्वतस्थः पुण्यक्षेत्रविशेषः । सैव बदरी ।

तत्र ध्रुवेण तपश्चरणम् । च० १२ । १६ ॥

ए० २९ । ४७ ॥

विशोकः । अशोक इत्यपि नाम । त्रिवक्रायाः पुत्रः ।

भीमसेनस्य सारथिः । द० ९० ॥

विश्रवाः । ऋषिः । पुलस्त्यस्य पुत्रः । तन्माता हविर्भुक् ।

तस्य भार्या इडविडा । तत्पुत्रः ऐडबिलः कुबेरः ।

तस्य अन्या भार्या काचन राक्षसी । तत्पुत्राः रावण-

कुम्भकर्णविभीषणाः । च० १ । ३६-३७ ॥

न० २ । ३२ ॥

विश्रुतः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । तन्माता

सहदेवा । न० २४ । ५२-५३ ॥

१ विश्वकर्मा । ४ वसोः पुत्रः । तन्माता बृहस्पते-

र्भगिनी आङ्गिरसी । भार्या १ कृती । पुत्रः चाक्षुषो

मनुः । ष० ६ । १५ ॥

२ विश्वकर्मा । कश्चन प्रजापतिः । तत्पुत्र्यौ संज्ञा

छाया च विवस्वतो भार्ये । अ० १३ । ८ ॥

विश्वगः । पूर्णिमः पुत्रः । च० १ । १४ ॥

१ विश्वजित् । यागविशेषः । महाबलिना कृतः ।

अ० १५ । ४ ॥

२ विश्वजित् । क्ष० सो० वं० । ३ सत्यजितः

पुत्रः । तत्पुत्रः २ रिपुञ्जयः । न० २२ ।

४९ ॥

विश्वधारः । मेधातिथेः पुत्रः । शाकद्वीपस्थं वर्षं च ।

पं० २० । २५ ॥

विश्वरन्धिः । क्ष० सू० वं० । पृथुराजस्य पुत्रः ।

तत्पुत्रः २ चन्द्रः । न० ६ । २० ॥

विश्वरूपः । २ त्वष्टुः पुत्रः । तन्माता रचना । तस्य

भार्या रोचना । ष० ६ । ४४-४५ ॥ तस्य

देवैः पौरोहित्येन वरणम् । ष० ७ । २७-३६ ॥

तस्य त्रयाणां शिरसां इन्द्रेण छेदनम् । ष० ९ ।

१-४ ॥ तस्य भ्राता वृत्रः । ११-१८ ॥

विश्वरूपम् । भगवतः परिपूर्ण रूपम् । सर्वात्मकं रूपं

वा । द्वि० १ । २३-३९ ॥ ५ । ३५-४२ ॥

६ । १-१० ॥ १० । १३-३२ ॥ च० ९ ।

१३ ॥ वामनेन महाबलये दर्शितम् । अ० २० ।

२१-३३ ॥ यशोदायै श्रीकृष्णेन प्रदर्शितम् । द०

७ । ३६-३७ ॥ ८ । ३७-३८ ॥ ४० । १३-

१५ ॥ ६३ । ३५-१६ ॥ ए० १६ । १०-

४१ ॥ द्वा० ११ । ५-९ ॥

विश्वसहः । क्ष० सू० वं० । ऐडविडस्य पुत्रः ।

तत्पुत्रः खट्वाङ्गः । न० ९ । ४१ ॥

विश्वसाहः । क्ष० सू० वं० । महस्वतः पुत्रः ।

तत्पुत्रः प्रसेनजित् । न० १२ । ७-८ ॥

विश्वसृजः । मरीच्यादयः प्रजापतयः । तत्कृतसत्रयाग-
कथा । च० २ । ४-॥ प्र० ३ । २ ॥

१ विश्वा । नदी । पं० १९ । १८ ॥

२ विश्वा । दक्षप्रजापतिपुत्री । धर्मप्रजापतेर्भार्या ।
तत्पुत्रा विश्वे देवाः । ष० ६ । ७ ॥

विश्वामित्रः । क्ष० सो० वं० । गाधेः पुत्रः । पश्चा-
त्तपसा ब्राह्मण्यं प्राप्तः । तस्य एकाधिकशतं पुत्राः ।
तेषु मधुच्छन्दा मध्यमः । न० १६ । २८-२९ ॥
तेन शुनःशेषस्य ज्येष्ठपुत्रत्वेन कल्पनम् । न० १६ ।
३०-३५ ॥ तेन स्वपुत्राणां शापदानम् । ३३ ॥
तस्यान्ये पुत्राः अष्टकं हारीतं जयं क्रतुमदादयः ।
न० १६ । ३६ ॥ तत्कृतयज्ञरक्षणं श्रीरामेण ।
न० १० । ५ ॥ तस्य मेनकायां जाता पुत्री
शकुन्तला । २० । १३-॥

विश्वावसुः । गन्धर्वः । तेन हर्म्यस्थां कन्दुकेन क्रीडन्तीं
देवहूतिं दृष्ट्वा मोहितेन विमानात्पतनम् । तृ० २२ ।
१७ ॥

विश्वेदेवाः । धर्मप्रजापतेः पुत्राः । तन्माता दक्षप्रजापति-
पुत्री विश्वा । तेषां प्रजा नास्ति । ष० ६ । ७ ॥

विषम् । हालाहलाख्यम् । तस्योत्पत्तिरमृतमथनसमये ।
अ० ७ । १८-॥ तत्पानं रुद्रेण । ४२ ॥

१ विषूची । विरजस्य भार्या । पं० १५ । १५ ॥

२ विषूची । १ विष्वक्सेनस्यमाता । अ० १३ । २३ ॥

विष्णुदूताः । तेषां यमदूतैः संवादः । ष० १ । ३०-॥
तद्रूपवर्णनम् । ३४-३६ ॥ तैर्मगवन्नमोच्चारणस्य
माहात्म्यकथनम् । २ । २-२० ॥

विष्णुपार्षदाः । जयविजयादयः । अ० २१ । १६-
१७ ॥ सुनन्दनन्दादयः । द्वि० ९ । १४ ॥

विष्णुयशाः । कल्किरूपभगवतः पिता । प्र० ३ ।
३५ ॥

विष्णुरातः । परीक्षितः । प्र० १२ । १६-१७ ॥

विष्णुषडक्षरमन्त्रम् । ष० ८ । १० ॥

१ विष्वक्सेनः । भगवदवतारः । तन्माता २ विषूची ।
अ० १३ । २३ ॥

२ विष्वक्सेनः । भगवत्पार्षदः । अ० २१ । १६ ॥

३ विष्वक्सेनः । क्ष० सो० वं० । ब्रह्मदेवस्य पुत्रः ।
तन्माता गौः । तत्पुत्रः उदक्स्वनः । न० २१ ।
२५-२६ ॥

विस्तृतः । क्ष० सू० वं० । निमिवंश्यस्य देवमीढस्य
पुत्रः । तत्पुत्रो महाधृतिः । न० १३ । १६ ॥

विहङ्गवाः । एकादशमन्वन्तरीया देवाः । अ० १३ ।
२५ ॥

वीतहव्यः । क्ष० सू० वं० । १ शुनकस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः धृतिः । न० १३ । २६ ॥

१ वीतिहोत्रः । क्ष० । प्रियव्रतस्य पुत्रः । पं० १ ।
२५ ॥

२ वीतिहोत्रः । क्ष० सो० वं० । सुकुमारस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः १ भर्गः । न० १७ । ९ ॥

३ वीतिहोत्रः । क्ष० सू० वं० । ४ इन्द्रसेनस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः सत्यश्रवाः । न० २ । २० ॥

४ वीतिहोत्रः । क्ष० सो० वं० । तालजङ्घस्य पुत्रः ।
न० २३ । १८-२९ ॥

१ वीरः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः । तन्माता
नामजिती सत्या । द० ६१ । १३ ॥

२ वीरः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः । तन्माता
कालिन्दी । द० ६१ । १४ ॥

वीरभद्रः । रुद्रांशः । रुद्रजटाया उत्पन्नः । तेन दक्षा-
ध्वरध्वंसः । च० ५ । १-२६ ॥

वीरव्रतः । १ मधोः पुत्रः । तद्धार्या भोजा । तत्पुत्रौ
मन्थुः प्रमन्थुश्च । पं० १५ । १५ ॥

वीराः । ताम्रसमन्वन्तरीया देवाः । अ० १ । २८ ॥

वीर्यधराः । शाल्मलिद्वीपस्थाः पुरुषाः ॥ प० २० ।
११ ॥

१ वृकः । क्ष० । पृथुचक्रवर्तिनः पुत्रः । च० २४ ।
२ ॥

२ वृकः । असुरः । हिरण्यकशिपोः पुत्रः । स० २ ।
१८ ॥

३ वृकः । क्ष० सू० वं० । भरुकस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
बाहुकः । न० ८ । २ ॥

४ वृकः । क्ष० सो० वं० । २ शूरस्य पुत्रः । न०
२४ । २९ ॥ तद्धार्या दुर्वाक्षी । तत्पुत्राः तक्षः
पुष्करः शालः इत्याद्याः । ४३ ॥

५ वृकः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः । माता
मित्रविन्दा । द० ६१ । १६ ॥

६ वृकः । क्ष० सो० वं० । वत्सकस्य पुत्रः । माता
मिश्रकेशी अप्सराः । न० २४ । ४३ ॥

७ वृकः । २ शकुनेः पुत्रोऽसुरः । तस्य भस्मासुर इति
प्रसिद्धं नाम । तस्मै रुद्रेण वरदानादिकथा ।
द० ८८ । १४-४० ॥

वृकोदरः । भीमसेनः । प्र० ७ । १३ ॥ ९ । १४ ॥
१० । १० ॥ तृ० १ । ११ ॥

वृक्षाः । कश्यपस्य पुत्राः । माता १ इला । तेषामु-
त्पत्तिः । प० ६ । २८ ॥

वृजिनवान् । क्ष० सो० वं० । क्रोष्टोः पुत्रः । तत्पुत्रः
श्राहिः । न० २३ । ३० ॥

वृत्तिः । वार्तासंचयादिभेदेन चतुर्विधः । तृ० १२ ।
४२ ॥

वृत्तिरूपवती । कौञ्चद्वीपस्था नदी । पं० २० ।
२१ ॥

वृत्रः । असुरः । २ त्वष्टा इन्द्रशत्रुत्वेनोत्पादितः पुत्रः ।
प० ९ । ११-१८ ॥ तद्रूपवर्णनम् । १३-
१६ ॥ तस्य इन्द्रेण सह युद्धं त्रेतायां नर्मदातटे ।
१० । १५-॥ तेन भगवत्स्तुतिः । ११ । २४-
२७ ॥ इन्द्रेण तद्वधः । १२ । ३२ ॥ तद्वधेनेन्द्रस्य
ब्रह्महत्याप्राप्तिः । १३ । १०-॥ तस्य पूर्वजन्मनि
चित्रकेतुनामकराजत्वम् । १४ । १० ॥

वृद्धसेना । बृहत्सेनेति नामान्तरम् । भरतपुत्रस्य
१ सुमतेर्भार्या । तत्पुत्रः देवताजित् । पं० १५ ।
१-३ ॥

१ वृषः । क्ष० सो० वं० । ३ सृञ्जयस्य पुत्रः ।
तन्माता राष्ट्रपाली । न० २४ । ४२ ॥

२ वृषः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः । तन्माता
कालिन्दी । द० ६१ । १४ ॥

३ वृषः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।
तन्माता नाम्नाजिती सत्या । द० ६१ । १३ ॥

१ वृषभः । ऋषभशब्दं पश्यत ॥

२ वृषभः । क्ष० सो० वं० । कार्तिवीर्यार्जुनस्य पुत्रः ।
न० २३ । २७ ॥

वृषभराशिः । पं० २१ । ४ ॥

वृषपर्वा । दनुपुत्रोऽसुरः । तत्पुत्री ययातेर्भार्या शर्मिष्ठा ।
प० ६ । ३१-३२ ॥

वृषसेनः । क्ष० सो० वं० । कर्णस्य पुत्रः । न०
२३ । १४ ॥

वृषाकपिः । एकादशरुद्रेष्वन्यतमः । प० ६ । १७ ॥

वृषादर्भः । क्ष० सो० वं० । २ शिवेः पुत्रः । न०
२३ । ३ ॥

वृष्टिमान् । पाण्डववंश्यस्य कविरथस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
२ सुषेणः न० २२ । ४१ ॥

१ वृष्णिः । क्ष० सो० वं० । ३ मधोः पुत्रः । न०
२३ । २९ ॥

२ वृष्णिः । क्ष० सो० वं० । सात्वतस्य पुत्रः । न०
२४ । ६ ॥ तत्पुत्रः सुमित्रः । १२ ॥ तस्यान्यः
पुत्रः विदूरथः । १८ ॥

३ वृष्णिः । क्ष० सो० वं० । युगन्धरस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रौ श्वफल्कः चित्ररथश्च । न० २४ । १४ ॥

वेगवान् । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।
तन्माता सत्या । द० ६१ । १३ ॥

वेङ्कटः । पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥ द० ७९ ।
१३ ॥

वेणा । वेणी । नदी । द० ७९ । १२ ॥ पं०
१९ । १८ ॥

वेणुगीतम् । श्रीकृष्णस्य । द० २१ ॥

वेणुहयः । क्ष० सो० वं० । ययातिवंश्यस्य २ शत-
जितः पुत्रः । न० २३ । २१ ॥

वेण्या । नदी । पं० १९ । १८ ॥

वेदः । अपौरुषेयो ग्रन्थः । तस्य ध्यायतो ब्रह्मणो-
ऽभिव्यक्तिः । तृ० १२ । ३४-३७ ॥ तद्वि-
भागः । प्र० ३ । २१ ॥ ४ । १९-२५ ॥ द्वा०
६ । ४९-॥ तेषां चतुर्णां नामानि । प्र० ४ ।
२० ॥ तदध्ययने स्त्रीशूद्रादीनां नाधिकारः ।
प्र० ४ । २५ ॥

वेदऋषभः । देवऋषभशब्दं पश्यत ॥

वेददर्शः । ऋषिः । कबन्धस्य शिष्यः । अथर्ववित् ।
सुमन्तोः प्रशिष्यः । तच्छिष्याः शौक्लायनिः ब्रह्म-
बलिः मोदोषः पिप्पलायनिश्चेति चत्वारः । द्वा०
७ । १-२ ॥

वेदव्यासः । पराशरस्य पुत्रः । तदवतारः । प्र० ३ ।
२१ ॥ तदवतारकालः । ४ । १४ ॥ द्वि० ७ ।
३६ ॥ द्वा० ६ । ४९-॥ तच्छिष्याणां नामानि ।
२१ ॥ तत्समीपे नारदागमनम् । प्र० ४ । ३२ ॥
नारदं प्रति तस्य प्रश्नाः । प्र० ५ । ५ ॥ तेन भागवतं
विरचय्य शुकायाध्यापनम् । प्र० ७ । ८ ॥
तस्याष्टममन्वन्तरीयऋषित्वम् । अ० १३ । १५-
१६ ॥ तस्य स्तुतिः शुक्रकृता । द्वि० ४ । २४ ॥

वेदशाखा । व्यासेन विभक्ता । प्र० ४ । २३ ॥

१ वेदशिराः । १ प्राणस्य पुत्रः । च० १ । ४५ ॥

२ वेदशिराः । कृशाश्वस्य पुत्रः । तन्माता २ दक्षपुत्री
धिषणा । ष० ६ । २० ॥

३ वेदशिराः । ऋ० । तद्भार्या तुषिता । तत्पुत्रो
भगवदवतारो विभुः । अ० १ । २१ ॥

४ वेदशिराः । पञ्चममन्वन्तरीयऋषिः । अ० ५ ।
३ ॥

वेदस्मृतिः । नदी । पं० १९ । १८ ॥

वेदिषद् । बर्हिषद् । इति प्राचीनबर्हिषो नामान्तरम् ।
च० २४ । २७ ॥

वेनः । क्ष० । १ अङ्गस्य पुत्रः । तन्माता सुनीथा ।
च० १३ । १८ ॥ तस्य पट्टाभिषेकः । १४ ।
२-॥ तस्य ऋषिभिरारणम् । ३०-३४ ॥
तद्देहस्य मथनात्पृथोरर्चिषश्चोत्पत्तिः । १५ । १-
५ ॥

वैकङ्कः । मेरोः कर्णिकापर्वतः । पं० १६ । २६ ॥

वैकारिकाहंकारः । द्वि० ५ । २४ ॥ तदभिमानिदेवाः ।

३० ॥ तृ० ५ । ३० ॥

वैकारिकः सर्गः । तृ० १० । १६ ॥

१ वैकुण्ठः । विकुण्ठायाः पुत्रो भगवान् । तत्पिता
शुभ्रः । अ० ५ । ४ ॥

२ वैकुण्ठः । भगवल्लोकः । अ० ५ । ५ ॥ तद्वर्णनम् ।
द्वि० ९ । ९-१४ ॥ तृ० १५ । १२-॥
द० २८ । १४-१६ ॥ ८८ । २५-२६ ॥
तत्र सनकादीनां गमनम् । तृ० १५ । १२-॥
तत्स्थभगवद्रूपवर्णनम् । ३८-४५ ॥

वैकृतसर्गः । तृ० १० । ३ ॥

वैखानसाः । वानप्रस्थावान्तरमेदः । तृ० १२ । ४३ ॥

वैतालः । बह्वृच ऋषिः । जातूकर्ण्यस्य शिष्यः । द्वा०
६ । ५८ ॥

वैदूर्यः । मेरोः केसरपर्वतः । पं० १६ । २६ ॥

वैदेहः । जनकशब्दं पश्यत । तन्नामनिर्वचनम् । न०
१३ । १३ ॥

वैधृतः । एकादशमन्वन्तरीय इन्द्रः । अ० १३ । २५ ॥

वैधृतयः । चतुर्थमन्तरीया देवाः । अ० १ । २९ ॥

वैधृता । आर्यकस्य भार्या । तत्पुत्रो धर्मसेतुनामा
भगवदवतारः । अ० १३ । २६ ॥

वैभ्राजकः । मेरुपर्वतस्थो हृदः । पं० १६ । १४ ॥

वैराजः । अजितनाम्नो भगवतः पिता । तद्भार्या
संभूतिः । अ० ५ । ९ ॥

वैवस्वतः । विवस्वतः पुत्रः श्राद्धदेवनामा सप्तमो मनुः ।
विशेषं श्राद्धदेवशब्दे पश्यत । प्र० ३ । १५ ॥

वैवस्वतमन्वन्तरम् । सप्तममन्वन्तरशब्दं पश्यत ॥

वैशम्पायनः । निगदाख्ययजुर्वेदवित् व्यासशिष्यः ।

प्र० ४ । २१ ॥ द्वा० ६ । ५२ ॥ तस्य

ब्रह्महत्याप्राप्तिः तच्छिष्यैः चरकाध्वर्युभिस्तद्ब्रह्महत्या-
परिहारार्थं व्रताचरणं च । ६१ ॥ तस्य तच्छिष्याय
याज्ञवल्क्याय कोपः । ६३ ॥ तस्य पौराणिकत्वम् ।
७ । ५ ॥

वैशाखमासः । माघवमासः । द्वा० ११ । ३४ ॥

वैश्यः । तृतीयो वर्णः । तद्वृत्तिः । स० ११ । १५ ॥
तलक्षणम् । २३ ॥ द० । २४ २०-२१ ॥
तत्प्रकृतिः । ए० १७ । १८ ॥

वैश्रम्भकम् । वनम् । तृ० २३ । ४० ॥

वैश्वानरः । दनुपुत्रोऽसुरः । तत्पुत्र्यः उपदानवी
हिरण्याक्षस्य भार्या, क्रतोर्भार्या हयशिरा, कश्यपभार्ये
पुलोमा कालका च । ष० ६ । ३३-३४ ॥

वैश्वानरमार्गः । योगिनाम् । द्वि० २ । २४ ॥

वैषम्याभावः । भगवतः । स० १ । १-११ ॥

वैष्णवज्वरः । तेन माहेश्वरज्वरस्य पराजयः । द०
६३ । २३-३० ॥

वैहायसी । नदी । पं० १९ । १८ ॥

व्यासः । वेदव्यासशब्दं पश्यत ॥

व्याहृतिः । सवितुः पुत्री । तन्माता पृश्निः । ष० १८ ।
१ ॥

१ व्युष्टः । पुष्पार्णस्य पुत्रः । तन्माता दोषा । तद्भार्या
पुष्करिणी । तत्पुत्रः सर्वतेजाः । च० १३ । १४ ॥

२ व्युष्टः । विभावसुनामकवसोः पुत्रः । ष० ६ ।
१६ ॥

१ व्योमः । क्ष० सो० वं० । दशार्हस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
जीमूतः । न० २४ । ३-४ ॥

२ व्योमः । कंसभृत्यः मयपुत्रोऽसुरः श्रीकृष्णेन हतः ।
द० ३७ । २७-३३ ॥

व्रतः । २ चक्षुषः पुत्रः । च० १३ । १६ ॥

ब्रतेयुः । क्ष० सो० वं० । रौद्राश्वस्य पुत्रः । न० २० ।
४ ॥

श०

शक्रटासुरवधः । श्रीकृष्णेन । द० ७ । ४-१७ ॥

१ शकुनिः । क्ष० सो० वं० । ३ दशरथस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः करंभिः । न० २४ । ४-५ ॥

२ शकुनिः । हिरण्यकशिपोः पुत्रः । तत्पुत्रः
भस्मासुरः । स० २ । १८ ॥

शकुन्तला । मेनकायाः पुत्री विश्वामित्राज्जाता ।
दुष्यन्तस्य भार्या । तत्पुत्रो ३ भरतः । न० २० ।
१३-॥

शक्तिः । ऋ० । वसिष्ठस्य पुत्रः । तत्पुत्रः पराशरः ।
च० १ । ४० ॥

१ शङ्खः । क्ष० सो० वं० । उग्रसेनस्य पुत्रः ।
न० २४ । २४ ॥

२ शङ्खः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः । माता
नाम्रजिती सत्या । द० ६१ । १३ ॥

शङ्खुशिराः । दनुपुत्रोऽसुरः । प० ६ । ३० ॥

शङ्खः । मेरोः केसरपर्वतः । पं० १६ । २६ ॥

शङ्खचूडः । धनदानुचरो यक्षः । तद्वधः श्रीकृष्णेन ।
द्वि० ७ । ३३ ॥ द० ३४ । २५-३२ ॥

शङ्खणः । खगणशब्दं पश्यत । न० १२ । ३ ॥

शङ्खोद्धरः । क्षेत्रम् । ए० ३० । ६ ॥

१ शतजित् । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।
तन्माता जाम्बवती । द० ६१ । ११ ॥

२ शतजित् । क्ष० सो० वं० । १ सहस्रजितः पुत्रः ।
तत्पुत्राः । महाहयः वेणुहयः हैहयः इति त्रयः ।
न० २३ । २१ ॥

३ शतजित् । २ विरजस्य पुत्रः । पं० १५ । १५ ॥

शतकेसरः । शाकद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । २६ ॥

शतद्रुतिः । समुद्रस्य पुत्री बर्हिषदो भार्या । च० २४ ।

११-॥

शतद्रुः । नदी । पं० १९ । १८ ॥

शतद्युम्नः । क्ष० सू० वं० । २ भानुमत्तः पुत्रः ।

तत्पुत्रः शुचिः । न० १३ । २१-२२ ॥

१ शतधनुः । क्ष० सो० वं० । हृदिकस्य पुत्रः । न०

२४ । २७ ॥ तेन सत्राजितो वधः । द० ५७ ।

३-६ ॥ तस्य वधः श्रीकृष्णेन । २१ ॥ द्वि०

७ । ४४ ।

२ शतधनुः । (शनधन्वा) अष्टमो मौर्यः । द्वा०
१ । १५ ॥

शतरूपा । स्वायंभुवमनोः पत्नी । ब्रह्मणः कायादुत्पन्ना ।
विशेषं स्वायंभुवशब्दे पश्यत । तृ० १२ । ५३ ॥

शतवल्लभः । कुमुदपर्वतस्थो वटवृक्षः । पं० १६ । २४ ॥

शतशृङ्गः । शाल्मलिद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० ।
१० ॥

शताजित् । क्ष० सो० वं० । भजमानस्य पुत्रः । न०
२४ । ८ ॥

शतानन्दः । ऋ० । गौतमस्य पुत्रः । तन्माता अहल्या ।
न० २१ । ३४ ॥

१ शतानीकः । क्ष० सो० वं० । नकुलस्य पुत्रः ।
तन्माता द्रौपदी । न० २२ । २९ ॥

२ शतानीकः । क्ष० सो० वं० । जनमेजयस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः सहस्रानीकः । न० २२ । ३६-३९ ॥

३ शतानीकः । क्ष० सो० वं० । पाण्डववंश्यस्य
सुदासस्य पुत्रः । तत्पुत्रः दुर्दमः । न० २२ ।

४३ ॥

१ शत्रुघ्नः । क्ष० सू० वं० । दशरथस्य पुत्रः ।
तन्माता सुमित्रा । न० १० । ३ ॥ तत्पुत्रौ सुबाहुः
श्रुतकेतुश्च । ११ । १३ ॥ तेन मधोः पुत्रस्य
लवणासुरस्य वधः । १४ ॥

२ शत्रुघ्नः । क्ष० सो० वं० । श्वफल्कस्य पुत्रः ।
न० २४ । १७ ॥

१ शत्रुजित् । कश्चन यादवः । प्र० १४ । २९ ॥

२ शत्रुजित् । प्रतर्दनस्य नामान्तरम् । न० १७ ।
६ ॥

शनैश्चरः । विवस्वतः छायादेव्यां जातः पुत्रः । ष० ६ ।
४१ ॥ अ० १३ । १० ॥ तन्मण्डलम् ।
पं० २२ । १६ ॥

शन्तनुः । (शान्तनुः ।) क्ष० सो० वं० । प्रतीपस्य
पुत्रः । तन्नामनिर्वचनं च । न० २ । १२-
१३ ॥ तस्य भार्या गङ्गादेवी । तत्पुत्रो भीष्मः ।
१९ ॥ तस्य द्वितीया भार्या दाशराजकन्या
सत्यवती । तत्पुत्रौ चित्राङ्गदः विचित्रवीर्यश्च ।
२० । तेन कृपस्य कृप्याश्च बाल्ये पोषणम् । न०
२१ । ३६ ॥

शबलाश्वाः । प्राचेतसदक्षस्य पुत्राः । तन्माता असिक्री ।
तेषां कथा । ष० ५ । २४-३३ ॥

शब्दः । आकाशगुणः । द्वि० ५ । २५-२७ ॥ तृ०
६ । १७ ॥ २६ । ३२-३३ ॥

शमः । बुद्धेर्भगवन्निष्ठताख्यो गुणः । प्र० १६ । २७ ॥
ए० १९ । ३६ ॥

शमिः । क्ष० सो० वं० । उशीनरस्य पुत्रः । न०
२३ । ३ ॥

[१ शमीकः । ऋ० । तत्पुत्रः शृङ्गी । प्र० १८ ॥]

२ शमीकः । क्ष० सो० वं० । २ शूरस्य पुत्रः । न०
२४ । १९ ॥ तद्भार्या सुंदाभिनी । तत्पुत्राः
सुमित्रः अर्जुनपालः इत्यादयः । ४४ ॥

१ शम्बरः । दनुपुत्रोऽसुरः । ष० ६ । ३० ॥ तेन
रुक्मिणीपुत्रस्य शिशोः प्रद्युम्नस्य हरणम् । दं०
५५ । ३ ॥ तस्य प्रद्युम्नेन युद्धे वधः । १७-
२४ ॥

२ शम्बरः । हिरण्यकशिपोः पुत्रः । स० २ । १८ ॥
शम्भलग्रामः । तत्र कल्क्यवतारः । द्वा० २ । १६-
१८ ॥

१ शम्भुः । क्ष० सू० वं० । अम्बरीषस्य पुत्रः । न०
६ । १ ॥

२ शम्भुः । दशममन्वन्तरीयइन्द्रः । अ० १३ । २२ ॥
शम्भ्याप्रासः । सरस्वत्याः पश्चिमतीरस्थः व्यासाश्रम-
भूतो बदरिकाश्रमः । प्र० ७ । २-३ ॥

शरत्कालवर्णनम् । दं० २० । ३२-४९ ॥

शरद्दान । ऋ० । सो० वं० । सत्यधृतेः पुत्रः । तत्पुत्रौ
उर्वशीदर्शनात् शरस्तम्बे पतितात्तद्वेतसो जातौ
कृपः कृपी च । न० २१ । ३५ ॥

शर्करावर्ता । नदी । पं० १९ । १८ ॥

शर्मिष्ठा । असुरराजस्य वृषपर्वणः पुत्री । ययातेर्भार्या ।
पं० ६ । ३२ ॥ तस्या वनक्रीडा । न० १८ ।

६-॥ तथा देवयान्याः कूपे प्रक्षेपः । १७ ॥
तस्याः द्रुह्यः अनुः पूरुश्चेति पुत्रत्रयोत्पत्तिः । ३३ ॥

शर्यातिः । क्ष० सू० वं० । श्राद्धदेवनामकस्य वैवस्वत-
मनोः पुत्रः । अ० १३ । २ ॥ न० १ । १२ ॥
तत्पुत्री च्यवनऋषेर्भार्या सुकन्या । ३ । २ ॥
तस्य पुत्राः । उत्तानवर्हिः आनर्तः भूरिषेण इति
त्रयः । २७ ॥

शर्वरी । दोषनामकवसोभार्या । तत्पुत्रः शिशुमारः ।
प० ६ । १४० ॥

१ शलः । क्ष० सो० वं० । सोमदत्तस्य पुत्रः । न०
२२ । १८-१९ ॥ प्र० १५ । १६ ॥

२ शलः । कंसभृत्यो मल्लः श्रीकृष्णेन हतः । द०
४४ । २७ ॥

शल्यः । मद्रदेशाधिपः । प्र० १५ । १५ ॥

शशबिन्दुः । क्ष० सो० वं० । ५ चित्ररथस्य पुत्रः ।
न० २३ । ३१ ॥ तस्य महायोगी महाभोजः
चतुर्दशमहारत्नः इति नामान्तराणि । ३२ ॥ तस्य
दशसहस्रं भार्याः । दशलक्षसहस्राणि पुत्राः । तेषु
प्रधानः पृथुश्रवाः । ३२-३३ ॥

शशादः । विकुक्षेर्नामान्तरम् ॥

शाकद्वीपः । दधिमण्डोदेनावृतः । तदधिपतिः मेधा-
तिथिः । पं० १ । ३२-३३ । २० । २४-
२८ ॥

शाकल्यः । ऋ० । द्वा० ६ । ५७ ॥

शाक्यः । क्ष० सू० वं० । न० १२ । १४ ॥

शातकौम्भी । मेरुपर्वतस्था ब्रह्मणः सभा । पं०
१६ । २८ ॥

शान्तम् । प्लक्षद्वीपस्थं वर्षम् । पं० २० । ३ ॥

शान्तरयः । क्ष० सो० वं० । त्रिककुदः पुत्रः । न०
१७ । १२ ॥

शान्ता । २ दशरथस्य पुत्री । अङ्गराजेन रोमपादेन
पुत्रीत्वेन स्वीकृता । ऋष्यशृङ्गऋषेभार्या । न०
२३ । ८ ॥

१ शान्तिः । कर्दमदेवभृत्योः पुत्री । अथर्वणो भार्या ।
तत्पुत्रो दध्यङ् । तृ० २४ । २४ ॥ च० १ ।
४२ ॥

२ शान्तिः । तुषितेष्वन्यतमः । च० १ । ७ ॥
तुषितशब्दं च पश्यत ॥

३ शान्तिः । दक्षप्रजापतेः पुत्री । धर्मप्रजापतेभार्या ।
तत्पुत्रः सुखम् । च० १ । ५१ ॥

४ शान्तिः । क्ष० सो० वं० । नीलस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
सुशान्तिः । न० २१ । ३०-३१ ॥

५ शान्तिः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।
तन्माता कालिन्दी । द० ६१ । १४ ॥

६ शान्तिः । अथर्ववेदविद्वषिः । द्वा० ७ । ४ ॥

शान्तिदेवा । देवकस्य पुत्री । वसुदेवस्य भार्या । न०
२४ । २३ ॥ तत्पुत्राः श्रमः प्रतिश्रुतः इत्याद्याः ।
५० ॥

शालः । क्ष० सो० वं० । ६ वृकस्य पुत्रः । न०
२४ । ४३ ॥

शालिशूकः । षष्ठो मौर्यः । द्वा० १ । १४ ॥

शालीनम् । वृत्तिः । तृ० १२ । ४२ ॥

शालीयः । बह्वृच ऋषिः । शाकल्यस्य शिष्यः । द्वा०
६ । ५७ ॥

शाल्मलिद्वीपः । सुरोदेन समुद्रेणावृतः । तदधिपतिः
यज्ञबाहुः । पं० १ । ३२-३३ ॥ पं० २० ।
७-१२ ॥

शाल्वः । क्ष० । शल्वदेशाधिपोराजा तस्य रुद्रात्सौम-
विमानप्राप्तिः । तेन द्वारकानिरोधः । तस्य श्रीकृष्णेन
वधः । द० ७७ । १०-३७ ॥

शावस्तः । क्ष० सू० वं० । १ युवनाश्वस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
बृहदश्वः । सः शावस्तीनामकपुर्या निर्मात । न०
६ । २१ ॥

शावस्ती । शावस्तेन निर्मिता पुरी । न० ६ । २१ ॥

शिशुमारः । शिशुमारशब्दं पश्यत ॥

शिखण्डिनी । अन्तर्धानस्य भार्या । तत्पुत्राः प्लवकः
पवमानः शुचिश्च । च० २४ । ३ ॥

१ शिनिः । क्ष० सो० वं० । पूर्ववंशोद्भवस्य ब्राह्मणस्य
गर्गस्य पुत्रः । तत्पुत्रो गार्ग्यः । न० २१ ।
१९ ॥

२ शिनिः । क्ष० सो० वं० । युधाजितः पुत्रः ।
तत्पुत्रः अनमित्रः । न० २४ । १२ ॥

३ शिनिः । क्ष० सो० वं० । अनमित्रस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः (युयुधानः) सत्यकः । न० २४ । १३ ॥

४ शिनिः । क्ष० सो० वं० । भजमानस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः स्वयंभोजः । न० २४ । २६ ॥

शिनीवासः । मेरोः केसरपर्वतः । पं० १६ । २६ ॥

१ शिनिः । २ चक्षुषः पुत्रः । माता नडुला । च०
१३ । १६ ॥

२ शिविः । क्ष० सो० वं० । उशीनरस्य पुत्रः ।
तत्पुत्राः वृषादर्भः १ सुवीरः मद्रः केकयः इति
चत्वारः । न० २३ । ३ ॥ प्र० १२ । २० ॥
द्वि० ७ । ४ ॥

शिलोज्जम् । वृत्तिः । तृ० १२ । ४२ ॥

शिल्पम् । तृ० २३ । १२-२२ ॥

शिवम् । कला । पृथ्वीपस्थं वर्षम् । पं० २० । ३ ॥

१ शिशिरः । मेरोः केसरपर्वतः । पं० १६ । २६ ॥

२ शिशिरः । बहुवृचः ऋषिः । शाकल्यस्य शिष्यः ।
द्वा० ६ । ५७ ॥

शिशुत्ववस्था । तद्दुःखम् । तृ० ३१ । २४-२७ ॥

शिशुनन्दिः । राजा । द्वा० १ । ३३ ॥

शिशुनागः । नन्दिवर्धनपुत्रो मगधराजः । द्वा० १ ।
५ ॥

शिशुपालः । क्ष० सो० वं० । चैद्यस्य दमघोषस्य
पुत्रः । तन्माता वसुदेवभगिनी श्रुतश्रवाः । न०
२४ । ३९-॥ तद्वधः श्रीकृष्णेन । द० ७४ ।
४३ ॥ तस्य भगवतः सायुज्यप्राप्तिः । स० १ ।
१३-॥ तस्य पूर्वजन्मनि भगवत्पार्षदत्वम् । ३५-
४६ ॥

शिशुमारः । शिशुमारः । दोषनामकवसोः पुत्रः
प्रजापतिः । तन्माता शर्वरी । ष० ६ । १४ ॥
तत्पुत्री ध्रुवस्य भार्या भ्रमिः । च० १० । १ ॥

शिशुमारचक्रम् । द्वि० २ । २३-२५ ॥ पं० २३ ।
४-९ ॥

शिश्रम् । प्रजननेन्द्रियम् । तदुत्पत्तिः तदभिमानिदेवता
च । द्वि० ६ । ८ ॥ १० । २६ ॥ तृ० ६ ।
१९ ॥ १२ । २६ ॥

शीघ्रः । क्ष० सू० वं० । अग्निवर्णस्य पुत्रः । तत्पुत्रो
मरुः । न० १२ । ५ ॥

शीलम् । गुणः प्र० १६ । २९ ॥

शुकः । व्यासपुत्रः । तत्स्तुतिः । प्र० २ । २-३ ॥
४ । ४-८ ॥ तद्वचनं २ परीक्षिद्राजसमीपे
तद्रूपवर्णनं च । १९ । २५-२८ ॥ तत्कृता भग-
वत्स्तुतिः । द्वि० ४ । १२-२४ ॥ तत्पुत्री
नीपस्य भार्या कृत्वी । न० २१ । २५ ॥ तस्मै
व्यासेन भागवताध्यापनम् । प्र० ७ ॥ तस्य स्त्रीपुं-
भिदाभावः । प्र० ४ । ५ ॥ अत्रेदं तत्त्वम्—
नेयं कृत्वी साक्षाच्छुकाचार्यस्य पुत्री किंतु तच्छा-
यायाः इति पुराणान्तरे ॥

शुक्तिमान् । पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥

शुकः । उशना । २ कवेः पुत्रः । नवग्रहेष्वन्यतमः ।
तन्मण्डलम् । पं० २२ । १२-१३ । तद्भार्या

प्रियव्रतराजपुत्री ऊर्जस्वती । तत्पुत्री देवयानी । १ ।
२४ । ३४ ॥ असुराणां पुरोहितः । पुत्रौ शण्डा-
मर्कौ । स० ५ । १ ॥ तेन महाबलिं प्रति वामनाय
भूदाननिषेधः । अ० । १९ । ३०-॥

शुक्रमण्डलम् । पं० २२ । १२ ॥

शुकमासः । ज्येष्ठमासः । द्वा० ११ । ३५ ॥

१ शुकः । हविर्धानस्य पुत्रः । माता हविर्धानी । च०

२४ । ८ ॥

२ शुकः । कौञ्चद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । २१ ॥

शुका । कौञ्चद्वीपस्था नदी । पं० २० । २१ ॥

शुक्लाः । तत्त्वामानो राजानः । द्वा० १ । १६-१८ ॥

१ शुचिः । चतुर्दशमन्वन्तरीय इन्द्रः । अ० १३ ।

३४ ॥

२ शुचिः । प्रधानाभिपुत्रः । च० १ । ६० ।

२४ । ४ ॥

३ शुचिः । क्ष० सू० वं० । शतयुम्नस्य पुत्रः । तत्पुत्रः

सनद्राजः । न० १३ । २१-२२ ॥

४ शुचिः । क्ष० सो० वं० । शुद्धस्य पुत्रः । तत्पुत्रः

त्रिकुत् । न० १७ । ११ ॥

५ शुचिः । क्ष० सो० वं० । विप्रस्य पुत्रः । तत्पुत्रः

क्षेमः । न० २२ । ४७ ॥

६ शुचिः । क्ष० सो० वं० । १ अन्धकस्य पुत्रः ।

न० २४ । १९ ॥

७ शुचिः । आपाढमासः । द्वा० ११ । ३६ ॥

शुद्धः । क्ष० सो० वं० । २ अनेनसः पुत्रः ।

तत्पुत्रः ४ शुचिः । न० १७ । ११ ॥

शुद्धयशुद्धिकथनम् । ए० २१ । १०-॥

१ शुद्धोदः । क्ष० सू० वं० । न० १२ । १४ ॥

२ शुद्धोदः । सप्तसमुद्रेष्वन्यतमः । पं० १ । ३३ ॥

१ शुनकः । क्ष० सू० वं० । २ ऋतस्य पुत्रः ।

तत्पुत्रः वीतहव्यः । न० १३ । २६ ॥

२ शुनकः । क्ष० सू० वं० । ब्राह्मणस्य गृत्समदस्य

पुत्रः । तत्पुत्रः शौनकः । न० १७ । ३ ॥

३ शुनकः । ऋ० । अथर्ववित्पथ्यस्य शिष्यः । तस्य

अङ्गिरा इति नामान्तरम् । तच्छिष्यौ बभूवुः सैन्ध-

वायनश्च । द्वा० ७ । २-३ ॥

४ शुनकः । पुरञ्जयस्य अमात्यः । द्वा० १ । २ ॥

शुनःशेषः । ऋ० । अजीर्गर्तस्य पुत्रः । तं पशुं

कृत्वा हरिश्चन्द्रेण वरुणमुद्दिश्य यजनम् ॥ न०

७ । २१ ॥ विश्वामित्रेण तस्य स्वपुत्रत्वेन

स्वीकारः । न० १६ । ३० ॥

शुभः । धर्मप्रजापतिपुत्रः । तन्माता श्रद्धा । च० १ ।

५० ॥

शुभ्रः । विकुण्ठाया भर्ता । तत्पुत्रो वैकुण्ठो भगवान् ।

अ० ५ । ४ ॥

शुशुमारचक्रम् । शिशुमारशब्दं पश्यत ॥

शूद्रः । चतुर्थवर्णः । तस्य लक्षणम् । स० ११ ।

२४ ॥ तद्धर्माः वृत्तिश्च । स० ११ । १५ ॥

ए० १७ । १९ ॥

शून्यबन्धुः । क्ष० सू० वं० । तृणबिन्दोः पुत्रः । न०

२ । ३३ ॥

१ शूरः । क्ष० सो० वं० । १ विदूरथस्य पुत्रः ५ तत्पुत्रो

२ भजमानः । न० २४ । २६ ॥

२ शूरः । क्ष० सो० वं० । २ देवमीढस्य पुत्रः । तद्धार्या

मारिषा । तत्पुत्रा वसुदेवाद्या दश । न० २४ ।

२७-२८ ॥ तस्य पुत्र्यः पृथा श्रुतदेवा श्रुतकीर्तिः

श्रुतश्रवाः राजाधिदेवीचेति पञ्च । न० २४ ।

३०-३१ ॥

३ शूरः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । तन्माता
मदिरा । न० २४ । ४८ ॥

शूरभूः । (शूरभूमिः) उग्रसेनस्य पुत्री । न० २४ ।
२५ ॥ वसुदेवभ्रातुः श्यामकस्य भार्या । तत्पुत्रौ
हिरण्यकेशः हिरण्याक्षश्च । ४२ ॥

शूरसेनः । क्ष० सो० वं० । कार्तिवीर्यार्जुनस्य पुत्रः ।
न० २३ । २७ ॥ द० १ । २७ ॥

शूरसेनाः । देशः । प्र० १० । ३४ ॥

शूर्पणखी । राक्षसी । तस्या विरूपकरणम् । न० १० ।
४ । ९ ॥

शूर्पारकः । क्षेत्रविशेषः । द० ७९ । २० ॥

शूलप्रोतः । नरकः । प० २६ । ७ । ३२ ॥

शृङ्गवान् । मर्यादागिरिः । पं० १६ । ८ ॥

[शृङ्गी । ऋषिः । शमीकस्य पुत्रः । तेन २ परीक्षिते
तक्षकदंशेन प्रियतामिति शापदानम् । प्र० १८ ।
३२-३७ । यद्यप्यत्र “शृङ्गी” इति स्पष्टं नाम
नास्ति तथाऽपि महाभारतमनुसृत्यात्र लिखितम् ॥]

शेषः । आदिशेषशब्दं पश्यत ॥

शैनेयः । सात्यकिः । प्र० ८ । ७ ॥

शोणः । नदः । पं० १९ । १८ ॥ द० ७९ ।
११ ॥

शोणितमुरम् । बाणासुरस्य पुरम् । द० ६२ । ४ ॥

शौक्लायनिः । अथर्ववित् ऋषिः । वेददर्शस्य शिष्यः ।
द्वा० ७ । २ ॥

शौचम् । गुणः । प्र० १६ । २७ ॥ १७ । २४ ।
४२ ॥ ए० १९ । ३८ ॥

१ शौनकः । नैमिशारण्यवासी कुलपतिः ऋषिः ।
प्र० १ । ४ ॥ तेन सूतं प्रति भागवतकथाकथन-

प्रश्नः । ४ । १-२ ॥ तेन २ परीक्षितकथाकथनप्रार्थिता ।

९ ॥ सः मार्कण्डेयकुलोत्पन्नः । द्वा० ८ । ३ ॥

२ शौनकः । क्ष० सो० वं० । २ शुनकस्य पुत्रः ।
न० १७ । ३ ॥

शौर्यम् । गुणः । प्र० १६ । २७ ॥ ए० १९ । ३७ ॥

श्यामकः । क्ष० सो० वं० । २ शूरस्य पुत्रः । न०
२४ । २९ ॥ तद्भार्या उग्रसेनस्य पुत्री शूरभूमिः ।
तत्पुत्रो हरिकेशः हिरण्याक्षश्च । न० २४ ।
४२ ॥

श्यामा । मेरोः पुत्री । आग्नीध्रपुत्रस्य हिरण्यस्य
भार्या । पं० २ । १९-२३ ॥

१ श्रद्धा । श्राद्धदेवनामकस्य वैवस्वतमनोभार्या । न०
१ । १४ ॥

२ श्रद्धा । कर्दमप्रजापतिपुत्री । तन्माता देवहूतिः ।
१ अङ्गिरसो भार्या । तृ० २४ । २२ ॥ तत्पुत्र्यः
१ सिनीवाली कुहः राका अनुमतिश्चेति चतस्रः ।
च० १ । ३४ ॥ तत्पुत्रौ उच्यो बृहस्पतिश्चेति
द्वौ । च० १ । ३५ ॥

३ श्रद्धा । २ दक्षपुत्री धर्मप्रजापतेः पत्नी । तत्पुत्रः शुभः ।
च० १ । ५० ॥

श्रमः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । तन्माता
शान्तिदेवा । न० २४ । ५० ॥

श्रवणः । नरकासुरपक्षीयोऽसुरः । द० ५९ । १२ ॥

श्राद्धदेवः । वैवस्वतनामा सप्तमो मनुः । निवस्वतः
पुत्रः तन्माता संज्ञा । ष० ६ । ४० ॥ तत्पुत्रा
इक्ष्वाकुप्रभृतयो दश । अ० १३ । २-३ ॥
न० १ । ११-१२ ॥ तस्य पुत्रोत्पत्तिकथा । २ ।
२ ॥ मित्रावरुणेष्व्या तस्य इलोत्पत्तिकथा । १ ।
१३-१६ ॥

आद्धप्रकरणम् । स० १४ । १९-२५ ॥ १५ ।

२-७ ॥

श्रावणमासः । नभोमासः । द्वा० ११ । ३७ ॥

श्रीः । महालक्ष्मोः । भृगोः पुत्री । तन्माता ख्यातिः ।

च० १ । ४३ ॥ तथा जयविजयाभ्यां शापदा-

नम् । तृ० १६ । ३० ॥ तस्याः क्षीरसागरा-

दुत्पत्तिः । अ० ८ । ८ ॥ तस्या अभिषेकः ।

१०-१७ ॥ तथा श्रीमतो नारायणस्य कण्ठे

मालाप्रक्षेपपुरस्सरं वरणम् । २४ ॥ तथा भगवतः

सेवाप्रकारः । तृ० १५ । २१-२२ ॥ तथा

भगवस्तुतिः । पं० १८ । १८-२३ ॥

श्रीदामा । गोपालः । द० १५ । २० ॥

श्रीदेवा । वसुदेवस्य भार्या । न० २४ । २३ ॥

तत्पुत्राः वसुः हंसः सुवंशः इत्याद्याः । ५१ ॥

श्रीभानुः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।

तन्माता सत्यमामा । द० ६१ । ११ ॥

श्रीरङ्गम् । रङ्गक्षेत्रम् । द० ७१ । १४ ॥

श्रीशान्तकर्णः । आन्ध्रराजः । द्वा० १ । २३ ॥

श्रीशैलः । पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥ द० ७९ ।

१३ ॥

१ श्रुतः । क्ष० सू० वं० । भगीरथस्य पुत्रः । तत्पुत्रो

नामः । न० ९ । १६ ॥

२ श्रुतः । क्ष० सू० वं० । सुभाषणस्य पुत्रः । तत्पुत्रः

४ जयः । न० १३ । २५ ॥

३ श्रुतः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।

तन्माता कालिन्दी । द० ६१ । १४ ॥

श्रुतकर्मा । क्ष० सो० वं० । ४ सहदेवस्य पुत्रः ।

तन्माता द्रौपदी । न० २२ । ३० ॥

१ श्रुतकीर्तिः । २ शूरस्य पुत्री । वसुदेवस्य भगिनी ।

न० २४ । ३० ॥ कैकयस्य घृष्टकेतोर्भार्या ।

तत्पुत्राः संतर्दनादयः पञ्च । पुत्री श्रीकृष्णस्य भार्या

भद्रा । ३८ ॥

२ श्रुतकीर्तिः । क्ष० सो० वं० । १ अर्जुनस्य पुत्रः ।

तन्माता द्रौपदी । न० २२ । २९ ॥

श्रुतज्ञयः । क्ष० सो० वं० । सत्यायोः पुत्रः । न०

१५ । २ ॥

१ श्रुतदेवः । यादवः । प्र० १४ । ३२ ॥

२ श्रुतदेवः । भगवत्पार्षदः । अ० २१ । १७ ॥

३ श्रुतदेवः । सिद्धेशः । प० १५ । १५ ॥

४ श्रुतदेवः । मिथिलास्थो ब्राह्मणः । तद्गृहगमनं

श्रीकृष्णस्य । द० ८६ ॥ तत्कृता भगवस्तुतिः ।

४४-४८ ॥ द्वि० ७ । ४५ ॥

श्रुतदेवा । २ शूरस्य पुत्री । न० २४ । ३० ॥

कारुषस्य वृद्धशर्मणो भार्या । तत्पुत्रो दन्तवक्रः ।

३७ ॥

श्रुतधराः । शाल्मलिद्वीपस्थाः पुरुषाः । पं० २० । ११ ॥

श्रुतविन्दा । कुशद्वीपस्था नदी । पं० २० । १५ ॥

१ श्रुतश्रवाः । क्ष० सो० वं० । सोमापेः पुत्रः । न०

२२ । ९ ॥

२ श्रुतश्रवाः । क्ष० सो० वं० । मार्जारिः पुत्रः ।

तत्पुत्रः अयुतायुः । न० २२ । ४६ ॥

३ श्रुतश्रवाः । २ शूरस्य पुत्री । वसुदेवस्य भगिनी ।

न० २४ । ३० ॥ चेदिराजस्य दमघोषस्य भार्या ।

तत्पुत्रः शिशुपालः । ३९-४० ॥

१ श्रुतसेनः । क्ष० सू० वं० । दाशरथेः शत्रुघ्नस्य

पुत्रः । न० ११ । १३ ॥

२ श्रुतसेनः । क्ष० सो० वं० । पाण्डवस्य भीमसेनस्य पुत्रः । तन्माता द्रौपदी । न० २२ । २९ ॥

३ श्रुतसेनः । क्ष० सो० वं० । २ परीक्षितः पुत्रः । न० २३ । ३५ ॥

४ श्रुतसेनः । श्रीकृष्णानुचरः । प्र० १४ । ३२ ॥

१ श्रुतायुः । क्ष० सू० वं० । १ अरिष्टनेमिनः पुत्रः । तत्पुत्रः सुपार्श्वकः । न० १३ । २३ ॥

२ श्रुतायुः । क्ष० सू० वं० । पुरूरवसः पुत्रः । तन्माता उर्वशी । तत्पुत्रः वसुमान् । न० १५ । १-२ ॥

श्रुतिगीता । भगवन्तं प्रति । द० ८७ ॥

श्रोत्रम् । श्रोत्रेन्द्रियम् । तदुत्पत्तिः तदभिमानिदेवता च । तृ० ६ । ३-१७ ॥ २६ । ३२ । ४७ ॥ द्वि० ६ । ३ ॥ १० । २२ ॥

श्वफल्कः । क्ष० सो० वं० । २ वृष्णेः पुत्रः । तद्भार्या गान्दिनी । तत्पुत्रा अकूरादयो द्वादश । न० २४ । १५ ॥ तत्पुत्री सुचीरा । १७ ॥

श्वासनिरोधः । प्राणायामः । द्वि० २ । १५ ॥

श्वाहिः । क्ष० सो० वं० । वृजिनवतः पुत्रः । तत्पुत्रः रुशेकुः । न० २३ । ३१ ॥

श्वेतः । स्म्यकहिरण्मययोः प्रागायतो मर्यादागिरिः । पं० १६ । ८ ॥

श्वेता । अनूर्मिमत्त्वशब्दं पश्यत ॥

ष०

षष्ठं मन्वन्तरम् । चाक्षुषमन्वन्तरम् । अ० ५ । ७-

९ । तदधिपतिश्चाक्षुषः । तत्पुत्राः पूरुषूषादयः ।

इन्द्रो मन्त्रद्रुमः । आप्यादयो देवाः । हविष्यन्दा

दयः सप्त ऋषयः । क्षीरोदमश्नकर्ता अजितो नाम भगवान् ॥

पोडशसहस्रमहिष्यः । श्रीकृष्णेन तासां परिणयः । द० ५९ । ३३-४३ ॥ ८३ । ४०-४३ ॥ तृ० ३ । ७ ॥

स०

संज्ञा । विवस्वतो भार्या । तत्पुत्राः श्राद्धदेवनामा वैवस्वतमनुः यमः यमी च । तस्या एव बडवारूपधारिण्याः पुत्रौ नासत्यौ । ष० ६ । ४० ॥ सा विश्वकर्मणः पुत्री । अ० १३ । ८ ॥

संन्यासः । चतुर्थ आश्रमः । ए० १९ । ३८ ॥

संन्यासिधर्माः । स० १२ । ६-१० ॥ १३ । १-२४ ॥ प्र० १८ । २२ ॥ तृ० २१ । ३१ ॥ २२ । १९-२० ॥ ए० १८ । १२-२७ ॥ तदवान्तरभेदाः । कुटीचकादयः । तृ० १२ । ४३ ॥

संयमः । क्ष० सू० वं० । १ धृमाक्षस्य पुत्रः । तत्पुत्रः कृशाश्वः । न० २ । ३४ ॥

१ संयातिः । क्ष० सो० वं० । नहुषस्य पुत्रः । न० १८ । १ ॥

२ संयातिः । क्ष० सो० वं० । बहुगवस्य पुत्रः । तत्पुत्रः अहंयातिः । न० २० । ३ ॥

संवरणः । क्ष० सो० वं० । २ ऋक्षस्य पुत्रः । तन्माता रथंतरी । न० २२ । ४ । तद्भार्या सूर्य-पुत्री तपती । तत्पुत्रः कुरुः । ष० ६ । ४१ ॥

संवत्सरः । वत्सरशब्दं पश्यत ॥

संवत्सरचक्रम् । पं० २१ । १३ ॥

संसारः । संसृतिः । तद्दुःखनिरूपणम् । तु० ३० ॥
१-४० ॥

संसारराट्वा । संसारस्य अटवीत्वेन वर्णनं जडभरतेन ।
पं० १३-१४ ॥

संहादः । असुरः । हिरण्यकशिपोः पुत्रः । तद्धार्या
कृतिः । तत्पुत्रः पञ्चजनः । ष० १८ । १३-
१४ ॥

सगरः । क्ष० सू० वं० । बाहुकस्य पुत्रः । न० ८ ।
४ ॥ तस्य गुरुः और्वः । तत्कृताश्रमेवे इन्द्रेण
यज्ञीयाश्वस्य हरणम् । ८ ॥ तत्पुत्रैः खातानां
द्वीपानां नामानि । पं० १९ । २९-३० ॥
द्वि० ७ । ४४ ॥

सङ्कटः । धर्मस्य पुत्रः । माता ककुप् । तत्पुत्रः
कीकटः ष० ६ । ६ ॥

१ सङ्कर्षणः । भगवतस्तामसी मूर्तिः । तत्सृतिः रुद्रेण ।
पं० १७ । १६-२४ ॥ ष० १६ । २९-३३ ॥
तन्नामनिर्वचनम् । द० २ । १३ ॥ ष० १६ । ३४-
४८ ॥ तु० ८ । ४-६ ॥ द० ३९ । ४४-
४५ ॥ तत्स्वरूपकथनम् । पं० २५ । १-१३ ॥

२ सङ्कर्षणः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रो बलरामः ।
तन्माता देवकी । न० २४ । ५४ ॥

३ सङ्कर्षणः । आदिशेषशब्दं पश्यत ॥

सङ्कल्पः । धर्मस्य पुत्रः । तन्माता संकल्पा । तत्पुत्रः
कामः । ष० ६ । १० ॥

सङ्कल्पा । दक्षप्रजापतिपुत्री । धर्मप्रजापतेर्भार्या ।
तत्पुत्रः संकल्पः । ष० ६ । १० ॥

१ सङ्कृतिः । क्ष० सो० वं० । जयसेनस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः २ जयः । न० १७ । १७-१८ ॥

२ सङ्कृतिः । क्ष० सो० वं० । नरस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रौ गुरुः रन्तिदेवश्च । न० २१ । १-३ ॥

सङ्गः । अधर्मपादः । प्र० १७ । २४ ॥

सङ्गतः । पञ्चमो मौर्यः । द्वा० १ । १४ ॥

सङ्ग्रामजित् । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।
तन्माता भद्रा । द० ६१ । १७ ॥

१ सङ्ग्रयः । क्ष० सू० वं० । रणञ्जयस्य पुत्रः ।
न० १२ । १३ ॥

२ सङ्ग्रयः । धृतराष्ट्रस्य सूतो मन्त्री च । गवलाणस्य
पुत्रः । प्र० १३ । ३१ । ३६ ॥

३ सङ्ग्रयः । क्ष० सो० वं० । क्षत्रवृद्धस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः १ जयः । न० १७ । १६ ॥

४ सङ्ग्रयः । क्ष० सो० वं० । भर्म्याश्वस्य पुत्रः ।
न० २१ । ३२ ॥

१ सती । स्वायंभुवदक्षस्य पुत्री । तन्माता प्रसूतिः ।
रुद्रस्य पत्नी । च० । १ । १ । ४७ । ६५ ॥
तस्याः कथा । च० २ ॥ तया दक्षस्य
बृहस्पतिसवं प्रति गन्तु रुद्रप्रार्थना । ३ । ८-
१४ ॥ तस्याः स्वपितुर्यज्ञं प्रति गमनम् । ४ । ३ ॥
अरुद्रयज्ञकारिणः स्वपितुर्निन्दनं शरीरत्यागश्च ९-
२७ ॥ तया पुनः हिमवतो भार्यायां मेनायां जनना-
दिकथा । ७ । ५८-६५ ॥

२ सती । प्राचेतसदक्षस्य पुत्री अङ्गिरः । प्रजापतेर्भार्या ।
तत्पुत्रः अथर्वाङ्गिरसः । ष० ६ । ४ । ९ ॥

१ सत्यम् । सतम ऊर्ध्वलोकः । द्वि० १ । २८ ॥
५ । ३९ ॥ तस्य ब्रह्मलोक इति नामान्तरम् ॥

२ सत्यम् । अवितथं वचनम् । प्र० १६ । २७ ॥
१७ । २४ द्वि० ७ । १८ ॥ अ० २० । ४ ।
ए० १९ । ३७ ॥

सत्कर्मः । क्ष० सो० वं० । धृतव्रतस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
अधिरथः । न० २३ । १२ ॥

१ सत्यः । क्ष० हविर्धानस्य पुत्रः । च० २४ । ८ ॥

२ सत्यः । दशममन्वन्तरीय ऋषिः । अ० १३ ।
२२ ॥

सत्यकः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः । तन्माता
भद्रा । द० ६१ । ७ ॥

सत्यकः । क्ष० सो० वं० । ३ शिनेः पुत्रः । तत्पुत्रः
युयुधानः । न० २४ । १३-१४ ॥

सत्यकाः । चतुर्थमन्वन्तरीया देवाः । अ० १ ।
२८ ॥

सत्यकेतुः । क्ष० सो० वं० । धर्मकेतोः पुत्रः ।
तत्पुत्रः २ धृष्टकेतुः । न० १७ । ८-९ ॥

१ सत्यजित् । क्ष० सो० वं० । आनकस्य पुत्रः ।
तन्माता कङ्का । न० २४ । ४१ ॥

२ सत्यजित् । तृतीयमन्वन्तरीय इन्द्रः । अ० १ ।
२४ ॥

३ सत्यजित् । क्ष० सो० वं० । सुनीथस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः विश्वजित् । न० २२ । ४९ ॥

सत्यधर्मा । धर्मसावर्णेः पुत्रः । अ० १३ । २४ ॥

१ सत्यधृतिः । क्ष० सो० वं० । कृतिमतः पुत्रः ।
तत्पुत्रः दृढनेमिः । न० २१ । २७ ॥

२ सत्यधृतिः । क्ष० सो० वं० । २ दिवोदासस्य
पुत्रः । तत्पुत्रः शरद्वान् । न० २१ । ३५ ॥

सत्यभामा । सत्राजितः पुत्री । श्रीकृष्णस्य भार्या
तस्या विवाहः । द० ५६ । ४४ ॥ ८३ । ९ ॥

तस्याः पुत्राः । ६१ । १०-११ ॥

सत्यम्भरा । प्रक्षद्वीपस्था नदी । पं० २० । ४ ॥

सत्यरथः । क्ष० सू० वं० । समरथस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
उपगुरुः । न० १३ । २४ ॥

१ सत्यवती । वेदव्यासस्य माता । प्र० ३ । २१ ॥

वासवी । प्र० ४ । १४ । द्वि० ७ । ३६ ॥

२ सत्यवती । गाधिराजस्य पुत्री । ऋचीकस्य
भार्या । न० १५ । ५ ॥

सत्यवान् । २ चक्षुषः पुत्रः । च० १३ । १६ ॥

१ सत्यव्रतः । क्ष० सू० वं० । त्रिवन्धनस्य पुत्रः ।
स एव त्रिशङ्कुः । न० ७ । ५ ॥

२ सत्यव्रतः । राजर्षिः । अ० २४ । १० ॥ स
एवापरस्मिञ्जन्मनि श्राद्धदेवो मनुरभवत् । ११ ॥

तस्य कृतमालानदीतीरे तपश्चरणम् । १२ ॥ तेन
मत्स्यरूपिणो भगवतः स्तुतिः । ४६-५३ ॥

सत्यव्रताः । धर्मस्य पुत्राः । भगवदवतारस्य सत्यसेनस्य
भ्रातरः । अ० १ । २५ ॥

सत्यश्रवाः । क्ष० सू० वं० । वीतिहोत्रस्य पुत्रः ।
तत्पुत्र उरुश्रवाः । न० २ । २० ॥

सत्यसहाः । स्वधामाख्यस्य भगवदवतारस्य पिता ।
अ० १३ । २९ ॥

सत्यसेनः । धर्मप्रजापतेः पुत्रः । तन्माता सूनृता ।
अ० १ । २५ ॥

सत्यहितः । क्ष० सो० वं० । ७ ऋषभस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः पुष्पवान् । न० २२ । ७ ॥

१ सत्या । मन्थोभार्या । तत्पुत्रः भौवनः । पं० १५ ।
१५ ॥

२ सत्या । (नीला) । कौसल्यस्य नम्रजितः पुत्री (नाम्र-
जिती) । श्रीकृष्णस्य महिषी । द० ५८ । ३२ ॥

८३ । १३-१४ ॥ तस्याः पुत्राः । ६१ ।

१३ ॥ प्र० १४ । ३७ ॥ तृ० ३ । ४ ॥

सत्याः । तृतीयमन्वन्तरीया देवाः । अ० १ । २४ ॥

सत्यायुः । क्ष० सो० वं० । पुरूरवसः पुत्रः ।

तन्माता उर्वशी । न० । १५ । १-२ ॥

सत्येयुः । क्ष० सो० वं० । रौद्राश्वस्य पुत्रः । न०
२० । ४ ॥

सत्राजित् । (सत्राजितः ।) क्ष० सो० वं० । निम्नस्य

पुत्रः । न० २४ । १२-१३ ॥ तत्पुत्री सत्य-

भामा श्रीकृष्णस्य महिषी । द० ५६ । १ ॥ सूर्यात्

स्यमन्तकमणेः प्राप्तिः । द० ५६ । १-३ ॥

तेन स्वपुत्र्याः श्रीकृष्णाय प्रदानम् । ४३ ॥ तस्य

शतधन्वना वधः । ५७ । ३-६ ॥

सत्रायणः । भगवदवतारस्य बृहद्भानोः पिता । तद्भार्या

१ विनता । अ० १३ । ३५ ॥

सत्त्वम् । गुणः । प्र० २ । २३ ॥ १३ । ५३ ॥

द्वि० ५ । १८ ॥ ६ । १२ ॥ तृ० ६ । २६ ॥

सत्सङ्गमहिषा । ए० १२ । २६ ॥

सदसत् । द्वि० ५ । ६ ॥ ६ । ४१ ॥ ९ । ३२ ॥

सद्धर्मः । मन्वन्तरशब्दं पश्यत ॥

सनकः । ब्रह्मणो मानसः पुत्रः । तस्य भ्रातरः सनन्दनः

सनातनः सनत्सुजातश्चेति कुमाराः । सर्वेऽपि ते ऊर्ध्वरे-

तसः । तेषां सृष्टिः । तृ० १२ । ४ ॥ च० ८ । १ ॥

तैः कृता भगवत्सुतिः । तृ० १५ । ४६-५० ॥

तेषां वैकुण्ठलोकगमनम् । जयविजयाभ्यां तेषां निरोधे

कृते तैस्ताभ्यां शापदानादिकथा । तृ० १५ ।

१२-१६ । ३७ ॥ स० १ । ३६-॥ तैः ब्रह्माणं

प्रति योगमार्गप्रश्नकरणम् । ए० १३ । १७ ॥

१ सनत्कुमारः । ब्रह्मणो मानसः पुत्रः । विशेषं सनक-

शब्दे पश्यत । तृ० ८ । ७ । तेन पृथगे ज्ञानोप-

देशः । च० २२ ॥

२ सनत्कुमारः । भगवदवतारः । प्र० ३ । ६ ॥
द्वि० ७ । ५ ॥

सनद्वाजः । क्ष० सू० वं० । ३ शुचेः पुत्रः । तत्पुत्रः

ऊर्ध्वकेतुः । न० १३ । २२ ॥

सनन्दनः । ब्रह्मणो मानसः पुत्रः । विशेषं सनकशब्दे

पश्यत ॥

सन्ततिः । क्ष० सो० वं० । अलर्कस्य पुत्रः । तत्पुत्रः

१ सुनीथः । न० १७ । ८ ॥

सन्ततेयुः । सन्ततेयुः । क्ष० सो० वं० । रौद्राश्वस्य

पुत्रः । न० २० । ४ ॥

सन्तर्दनः । क्ष० सो० वं० । केकयस्य ४ धृष्टकेतोः

पुत्रः । न० २४ । ३८ ॥

सन्तः । तेषां लक्षणम् । तृ० २५ । २१ ॥

१ सन्तोषः । तुषितेष्वन्यतमः । च० १ । ७ ॥ शेषं

तुषितशब्दे पश्यत ॥

२ सन्तोषः । अलंबुद्धिः । गुणः । प्र० १६ । २७ ॥

सन्दंशः । नरकः । पं० २६ । ७ । १९ ॥

सन्धिः । क्ष० सू० वं० । प्रसुश्रुतस्य पुत्रः । तत्पुत्रः

अमर्षणः । न० १२ । ७ ॥

सन्ध्या । सन्ध्याकालाभिमानिनी देवता । तस्या ब्रह्मणा

सृष्टिः तद्रूपवर्णनं च । तृ० ३० । २८-५३ ॥

तत्कालवर्णनम् । १४ । २२-२३ ॥ १८ ।

२६ ॥

सन्ततेयुः । सन्ततेयुशब्दं पश्यत ॥

सन्ततिमान् । क्ष० सो० वं० । पूरुवंश्यस्य सुमतेः

पुत्रः । तत्पुत्रः कृतिः । न० २१ । २८ ॥

सप्तगोदावरी । तीर्थविशेषः । द० ७९ । १२ ॥

सन्निवेशः । त्वष्टुः पुत्रः । पं० ६ । ४४ ॥

सप्तद्वीपाः । तेषां नामानि । जम्बू म्लक्ष्ण शाल्मलि कुंश
कौञ्च शाक पुष्करा इति । तेषां प्रियव्रतरथभ्रमणे-
नोत्पत्तिः । पं० १ । ३१-३२ ॥ तत्पतयः
आग्नीध्रादयः सप्त । ३३ ॥

सप्तधातवः । त्वक्चर्मादयः । द्वि० १० । ३१ ॥
सप्तमं मन्वन्तरम् । वर्तमानं वैवस्वतमन्वन्तरम् । तदधि-
पतिः श्राद्धदेवनामा विवस्वतः पुत्रः । तत्पुत्रा इक्ष्वाकु
प्रभृतयः । इन्द्रः पुरंदरनामा । देवा वसुरुद्रादित्याः ।
कश्यपादयः सप्तर्षयः । भगवान् वामनः । अ०
१३ । १-६ ॥

सप्तर्षयः । एतन्मन्वन्तरीयाः कश्यपादयः । अ०
१३ । ५ ॥ इतरमन्वन्तरेषु ते पृथक्पृथक् सन्ति ।
ते तत्र तत्र मन्वन्तरेषु द्रष्टव्याः ॥

सप्तर्षिमण्डलम् । पं० २२ । १७ ॥

सप्ताधोलोकाः । अधोलोकशब्दं पश्यत ॥

सप्तोर्ध्वलोकाः । ऊर्ध्वलोकशब्दं पश्यत ॥

सप्तवती । नदी । पं० १९ । १८ ॥

सप्तसमुद्राः । क्षारोदः इक्षुरसोदः सुरोदः घृतोदः
क्षीरोदः दधिमण्डोदः शुद्धोदश्चेति । पं० १ ।
३३ ॥

सप्तनरः । क्ष० सो० वं० । ययातिपुत्रस्य अनोः
पुत्रः । तत्पुत्रः कालनरः । न० २३ । १ ॥

सप्तपञ्चकम् । स्यमन्तपञ्चकशब्दं पश्यत ॥

सप्तर्षयः । क्ष० सू० वं० । निमिवंश्यस्य क्षेमनिधेः पुत्रः ।
तत्पुत्रः सत्यरथः । न० १३ । २४ ॥

सप्ताधिः । भगवति मनसः प्रणिधानम् । प्र० ५ ।
१३ ॥ १८ । ३१ ॥

समुद्रः । उत्पत्तिः । द्वि० १ । ३२ ॥ तत्पुत्री प्राची-

नवर्हिषो भार्या शतद्रुतिः । च० २४ । ९-१३ ॥

तत्कृता श्रीरामस्तुतिः । न० १० । १३-१६ ॥

सम्भूतिः । वैराजस्य भार्या । तत्पुत्रः अजितनामा
भगवान् । अ० ५ । ९ ॥

संमर्दनः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । तन्माता
देवकी । न० २४ । ५४ ॥

सम्नात् । क्ष० । २ चित्ररथस्य पुत्रः । तद्भार्या उत्कला ।
तत्पुत्रः मरीचिः । पं० १५ । १५ ॥

१ सरमा । दक्षप्रजापतिपुत्री कश्यपस्य भार्या । तत्पुत्राः
श्वापदाः । ष० ६ । २५-२६ ॥

२ सरमा । इन्द्रदूती शुनी । पं० २४ । ३० ॥

सरयूः । नदी । पं० १९ । १८ ॥

१ सरस्वती । नदी । तत्तीरे बादरायणेन वेदविभा-
गादिकरणम् । प्र० ४ । १५-२७ । भागवत-
निर्माणम् । ७ । २-८ ॥ तत्र कर्दमेन तपश्चर-
णम् । तृ० २१ । ६ ॥ द्वि० ९ । ४४ ॥
तृ० १ । २१ ॥ पं० २० । १० ॥

२ सरस्वती । देवगुह्यस्य भार्या । तत्पुत्रः २ सार्व-
भौमः । अ० १३ । १७ ॥

सरूपा । २ दक्षस्य पुत्री । भूतप्रजापतेर्भार्या ।
तत्पुत्राः कोटिशो रुद्राः । ष० ६ । १७ ॥

सर्गः । पुराणस्य दशलक्षणेष्वन्तर्भूतः । द्वि० १० ॥
नवविधः । तृ० १० । १३-२५ ॥

सर्पदंशः । तेन मरणम् । नारदमातुः । प्र० ६ ।
९ ॥ २ परीक्षितः । द्वा० ६ । १६-॥

सर्पसत्रम् । जनमेजयस्य । द्वा० ६ । १६-२८ ॥

सर्पात् शिक्षिता गुणाः । ए० ९ । १४-१५ ॥

सर्वकामः । क्ष० सू० वं० । ऋतुपर्णस्य पुत्रः । तत्पुत्रः

सुदासः । न० ९ । १७-१८ ॥

सर्वगतः । क्ष० सो० वं० । पाण्डवस्य भीमसेनस्य

पुत्रः । तन्माता काली । न० २२ । ३१ ॥

सर्वतेजाः । व्युष्टस्य पुत्रः । तन्माता पुष्करिणी ।

तद्वार्या आकृतिः । तत्पुत्रः चक्षुर्नामा मनुः ।

च० १३ । १४-१५ ॥

१ सर्वतोभद्रः । मेरुपर्वतस्थो हृदः । पं० १६ । १४ ॥

२ सर्वतोभद्रः । क्रौञ्चद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० ।

२१ ॥

सर्वसाधारणो धर्मः । स० ११ । ८-१२ ॥

सवनः । प्रियव्रतस्य पुत्रः । ऊर्ध्वरेताः । पं० १ । २५-

२६ ॥

सविता । कश्यपस्य पुत्रः । तन्माता अदितिः । पं०

६ । ३९ ॥ तत्पत्नी पृथ्विः । तत्पुत्र्यः सावित्री व्या-

हतिः त्रयी च । तत्पुत्राः अग्निहोत्रादयः । १८ । १ ॥

१ सहः । प्राणनामकवसोः पुत्रः । पं० ६ । १२ ॥

२ सहः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।

तन्माता लक्षणा । द० ६१ । १५ ॥

१ सहदेवः । क्ष० सू० वं० । न० १२ । ११ ॥

२ सहदेवः । क्ष० सो० वं० । हर्यवनस्य पुत्रः ।

न० १७ । १७ ॥

३ सहदेवः । क्ष० सो० वं० । मित्रायोः पुत्रः ।

न० २२ । १ ॥

४ सहदेवः । क्ष० सो० वं० । पाण्डोः पुत्रः । तन्माता

माद्री । अश्विभ्यां जातः । न० २२ । २८ ॥

तस्य द्रौपद्यां जातः पुत्रः श्रुतकर्मा । ३० ॥

तस्यान्या भार्या विजया । तत्पुत्रः सुहोत्रः । ३१ ॥

पं० ७ । ५० ॥

५ सहदेवः । क्ष० सो० वं० । जरासन्धस्य पुत्रः ।

तत्पुत्रः सोमापिः । न० २२ । ९ ॥ अन्यः पुत्रः

मार्जारिः । ४६ ॥ तस्य पट्टाभिषेकः श्रीकृष्णेन ।

द० ७२ । ४८ ॥

सहदेवा । क्ष० सो० वं० । यदुवंश्यस्य देवकस्य पुत्री ।

वसुदेवस्य भार्या । न० २४ । २३ । तत्पुत्राः

पुरुः विश्रुतः इत्यादयः । ५३ ॥

१ सहस्रजित् । क्ष० सो० वं० । यदोः पुत्रः ।

तत्पुत्रः शतजित् । न० २३ । २०-२१ ॥

२ सहस्रजित् । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।

तन्माता जाम्बवती । द० ६१ । ११ ॥

सहस्रश्रुतिः । शाल्मलिद्वीपस्थं वर्षम् । पं० २० ।

१० ॥

सहस्रसुतिः । शाकद्वीपस्था नदी । पं० २० । २६ ॥

सहस्रस्रोतः । शाकद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । २६ ॥

सहस्राजित् । क्ष० सो० वं० । भजमानस्य पुत्रः ।

न० २४ । ८ ॥

सहस्रानीकः । क्ष० सो० वं० । शतानीकरथ पुत्रः ।

तत्पुत्रः अश्वमेधजः । न० २२ । ३९ ॥

सहाः । सहोमासः । मार्गशीर्षः । द्वा० ११ । ४१ ॥

सहिष्णुः । ऋ० । पुलहस्य पुत्रः । तन्माता गतिः ।

च० १ । ३८ ॥

सह्यः । पर्वतः । पं० १९ । १६ ॥

सांपरायिकम् । पारलौकिकम् । द्वि० १ । १४ ॥

सांवर्तिका मेघाः । द० २५ । २ ॥

सांसारिकं दुःखम् । तृ० ३० ॥

साक्षात्पश्यन्नस्य निन्दा । स० १५ । ७-११ ॥

साक्षिणः । सूर्यादयः । पं० १ । ४२ ॥

सागराः । सगरस्य पुत्राः । तेषां कपिलेन भस्मीकरणं
तद्भस्मनः गङ्गाजलसम्बन्धेन स्वर्गगमनं च । न० ९ ।
१३ ॥

साग्रयः । पितृगणेष्वन्यतमाः । तत्पत्नी स्वायंभुवदक्ष-
प्रजापतिपुत्री स्वधा । च० १ । ६३ ॥

साङ्ख्यम् । प्र० ३ । १० ॥ द्वि० १ । ६ ।
तृ० २५ । ३१ ॥ २६ । ३-६८ ॥ २८ ।
३९-४१ ॥ स० ७ । २२-२७ ॥ न० ८ ।
१४ ॥ ए० २० । २२ ॥ २२ । १२-१६ ॥
२१-२४ । २९-३२ ॥ २३ । ४८-५५ ॥
२४ । २-२८ ॥

साङ्ख्यायनः । पराशरस्य गुरुः । ऋ० । तृ० ८ ।
८ ॥

सात्त्विकः । क्ष० सो० वं० । सत्यकस्य पुत्रः । तस्य
युयुधान इति नाम । तत्पुत्रः ९ जयः । न०
२४ । १३-१४ ॥ प्र० १० । १८ ॥

सात्वतः । क्ष० सो० वं० । आयोः पुत्रः । तत्पुत्राः
भजमानः भजिः दिव्यः २ वृष्णिः देवावृधः १
अन्धकः महाभोजश्च इति सप्त । न० २४ । ६ ॥

सात्वतसंहिता । श्रीभागवतम् । प्र० ७ । ६ ॥

सात्वततन्त्रम् । नारदकृतम् । प्र० ३ । ८ ॥

सात्वताः । भक्ताः । प्र० १४ । २५ ॥ द्वि० ४ ।
१४ ॥

साधुः । तल्लक्षणम् । प्र० ५ । २४ ॥ १८ । ५० ॥
तृ० २५ । ११-२४ ॥ च० ११ । १०० ॥
२० । ३, ५-६, २९ ॥ २२ । १४, १९ ॥
पं० १ । २-३ ॥ ५ । २-३ ॥ प० ५ ।
४४ ॥ ९ । ४८ ॥ १७ । ३७ ॥ स० ४ ।

३०-४२ ॥ अ० ७ । ३९, ४४ ॥ ११ ।
४८ ॥ न० २१ । ५-१६ ॥ द० १ ।
५८ ॥ २ । ३०-३१ ॥ ७ । १३ ॥ २४ ।
४-५ ॥ ३२ । १९ ॥ ४८ । ३१ ॥ तेषां
स्तुतिः । द० ८४ । ११ ॥ तत्सङ्गमहिमा ।
ए० १२ ॥

साध्या । २ दक्ष प्रजापतेः पुत्री । धर्मप्रजापते
भार्या । तत्पुत्राः साध्याः । प० ६ । ७ ॥

साध्याः । धर्मस्य पुत्राः । प० ६ । ७ ॥ द्वि० ३ ।
४ । तेषां ब्रह्मणा सृष्टिः । तृ० २० । ४२ ॥

सामवेदः । प्र० ४ । २० ॥ तद्धर्ता जैमिनिः । २१ ॥
द्वा० ६ । ५२ ॥

सान्दीपिनिः । अवन्तीपुरवास्तव्यः । काश्यो ब्राह्मणः ।
श्रीकृष्णरामयोर्गुरुः । द० ४५ । ३१ ॥ तृ०
३ । २ ॥ तस्य मृतपुत्रानयनं श्रीकृष्णेन । ३८-
४६ ॥

साम्बः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः । तन्माता
जाम्बवती । द० ६१ । ११ ॥ तेन दुर्योधनपुत्र्याः
लक्ष्मणायाः स्वयंवरेऽपहरणं तस्य कौरवैर्वन्धनं
बलरामेण मोचनं च । ६८ ॥ तस्य स्त्रीवेषकल्प-
नम् । ऋषिभिर्यदुकुमाराणां शापश्च । ए० १ ।
१४-१७ ॥ तस्य सुब्रह्मण्यावतारः । तृ० १ ।
३० ॥

१ सायम् । पुष्पार्णस्य पुत्रः । तन्माता प्रभा । च०
१३ । १३ ॥

२ सायम् । धातृनामकस्यादित्यस्य पुत्रः । तन्माता
कुहः । प० १८ । ३ ॥

सारणः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । तन्माता
रोहिणी । न० २४ । ४६ ॥ प्र० १४ । २८ ॥

सारमेयः । क्ष० सो० वं० । श्वफल्कस्य पुत्रः ।
न० २४ । १६ ॥

सारमेयादनम् । नरकः । पं० २६ । ७ । २७ ॥

सारस्वतः । ऋ० । द्वि० ७ । ४५ ॥

सारस्वताः । देशः । प्र० १० । ३४ ॥

१ सार्वभौमः । क्ष० सो० वं० । २ विदूरथस्य
पुत्रः । तत्पुत्रः २ जयसेनः । न० २२ । १० ॥

२ सार्वभौमः । देवगुह्यस्य पुत्रो भगवदवतारः ।
तन्माता २ सरस्वती । सः महाबलये इन्द्रपदं
दास्यति । अ० १३ । १७ ॥

१ सार्वर्णिः । विवस्वतः छायादेव्यां जातः पुत्रः ।
प० ६ । ४१ ॥ सः अष्टमो मनुः । अ० १३ ।
११ ॥

२ सार्वर्णिः । अथर्वविद्विषिः । द्वा० ७ । ३ ॥

३ सार्वर्णिः । पौराणिकः ऋषिः । द्वा० ७ । ५ ॥

सार्वर्णिमन्वन्तरम् । अष्टममन्वन्तरशब्दं पश्यत ॥

१ सावित्री । सवितुः पुत्री । प० १८ । १ ॥

२ सावित्री । म्लक्षद्वीपस्था नदी । पं० २० । ४ ॥

सिंहः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।
तन्माता लक्ष्मणा । द० ६१ । १५ ॥

सिंहलः । जम्बूद्वीपस्योपद्वीपः । पं० १९ । ३० ॥

सिंहिका । दितेः पुत्री । हिरण्यकशिपोः स्वसा । विप्र-
चित्तेर्भार्या । तत्पुत्रो राहुः । प० ६ । ३७ ॥
१८ । १३ ॥

सिद्धपदम् । क्षेत्रम् । तत्र देवहूत्या तपस्त्वप्त्वा सिद्धि-
प्राप्तिः । त० ३३ । ३१ ॥

सिद्धाः । देवयोनयः । तेषां सृष्टिः । त० २० । ४४ ॥

१ सिद्धिः । भगनामकादित्यस्य भार्या । प० १८ ।
२ ॥

२ सिद्धिः । अणिपादिसिद्धयः । ए० १५ ॥

१ सिनीवाली । अङ्गिरसः पुत्री । तन्माता २ श्रद्धा ।
च० १ । ३४ ॥ सा धातुर्भार्या । प० १८ ।
३ ॥

२ सिनीवाली । शाल्मलिद्वीपस्था नदी । पं० २० ।
१० ॥

सिन्धुः । नदी । पं० १९ । १८ ॥

सिन्धुद्वीपः । क्ष० सू० वं० । नामस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
अयुतायुः । न० ९ । १६ ॥

१ सीता । गङ्गायाः शाखाभूता नदी । पं० १७ ।
५-६ ॥

२ सीता । सीरध्वजस्य पुत्री । श्रीरामस्य भार्या ।
न० १३ । १८ ॥ तस्या विवाहः । १० । ७ ॥
तत्त्यागो रामेण । ११ । १० ॥ पुत्रौ कुशो लवश्च ।
११ ॥ तस्या भूविवरप्रवेशः । १५ ॥

सीरध्वजः । क्ष० सू० वं० । निमिवंश्यस्य हस्वरोम्णः
पुत्रः । तत्पुत्री २ सीता । न० १३ । १७-
१८ ॥ तत्पुत्रः कुशध्वजः । १९ ॥

सुंहः । क्ष० सो० वं० । २ बलेर्भार्यायां दीर्घितमस-
ऋषेर्जातः पुत्रः । न० २३ । ५ ॥

सुकन्या । शर्यातिराजस्य पुत्री । न० ३ । २ ॥
च्यवनऋषेर्भार्या । १० ॥ तदुपाख्यानम् । ३ ॥

१ सुकर्मा । त्रयोदशमन्वन्तरीयो देवगणः । अ० १३ ।
३१ ॥

२ सुकर्मा । क्ष० सो० वं० । श्वफल्कस्य पुत्रः । न०
२४ । १६ ॥

३ सुकर्मा । सामगो जैमिनेः शिष्य ऋषिः । तच्छि-
ष्यौ कौसल्यो हिरण्यनाभः, पौष्यञ्जिश्च । द्वा० ६ ।
७६-७७ ॥

सुकुमारः । क्ष० सो० वं० । २ धृष्टकेतोः पुत्रः ।
तत्पुत्रः २ वीतिहोत्रः ॥ न० १७ । ९ ॥

सुकृतिः । दशममन्वन्तरीय ऋषिः । अ० १३ ।
२२ ॥

सुकेतनः । क्ष० सो० वं० । सुनीथस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
धर्मकेतुः । न० १७ । ८ ॥

सुकेतुः । क्ष० सू० वं० । नन्दिवर्धनस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः देवरातः । न० १३ । १४ ॥

१ सुखम् । धर्मप्रजापतेः पुत्रः । तन्माता शान्तिः ।
च० १ । ५१ ॥

२ सुखम् । दुःखसुखात्ययः । ए० १९ । ४१ ॥

सुखीनलः । क्ष० सो० वं० । नृचक्षुषः पुत्रः ।
तत्पुत्रः परिष्ठवः । न० २२ । ४१-४२ ॥

सुगतिः । गम्स्य पुत्रः । पं० १५ । १४ ॥

सुग्रीवः । वानरः । न० १० । १९ ॥

सुचारुः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।
तन्माता रुक्मिणी । द० ६१ । ८ ॥

सुचीरा । श्वफलकस्य पुत्री । न० २४ । १७ ॥

सुज्येष्ठः । शुङ्गस्य अग्निमित्रस्य पुत्रः । द्वा० १ ।
१६ ॥

सुतपसः । अष्टममन्वन्तरीया देवाः । अ० १३ । १२ ॥

१ सुतपाः । क्ष० सू० वं० । न० १२ । १२ ॥

२ सुतपाः । क्ष० सू० वं० । हेमस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
२ बलिः । न० २३ । ४ ॥

३ सुतपाः । वसुदेवस्य प्राग्भवीयं नाम । तत्पत्नी
पृश्निः । द० ३ । ३२-३३ ॥

सुनलम् । तृतीयोऽधोलोकः । तदुत्पत्तिः । द्वि० १ ।
२७ ॥ ५ । ४० । पं० २४ । ७ ॥ तद्गर्जनम् ।
१८ ॥

सुत्रामाः । त्रयोदशमन्वन्तरीया देवाः । अ० १३ ।
३१ ॥

१ सुदर्शनः । क्ष० । १ भरतस्य पुत्रः । पं० ७ ।
३ ॥

२ सुदर्शनः । [अग्नेः पुत्रः] ओषवत्या भर्ता । न० २ ।
१८ ॥

३ सुदर्शनः । ऋ० । प्र० ९ । ७ ॥

४ सुदर्शनः । क्ष० सू० वं० । ध्रुवसन्धेः पुत्रः ।
तत्पुत्रः अग्निवर्णः । न० १२ । ५ ॥

५ सुदर्शनः । विद्याधरः । तस्य अङ्गिरसां शापेन
अजगरजन्मप्राप्तिः तेन नन्दगोपग्रहणं कृष्णेन तं
हत्वा मोक्षणं च । द० ३४ । १२ ॥

सुदर्शनम् । विष्णुचक्रम् । राहोर्प्राप्तात्सूर्यचन्द्रयो
रक्षणम् । पं० २४ । १-३ ॥ अपाण्डवेयास्त्र-
निवारणम् । प्र० ८ । १३ ॥ तत्स्तुतिः १
अम्बरीषराजकृता । न० ५ । ३-११ ॥

सुदक्षिणः । पौण्ड्रकवासुदेवस्य पुत्रः । तेन श्रीकृष्णव-
धार्थं दक्षिणाग्नेः आभिचाराग्निनिर्माणम् । प्रति
निवृत्तेन तेनैवाग्निना काशीपत्तनदाहश्च । द० ६६ ।
२८-४३ ॥

सुदामा । मालाकारः । तेन श्रीकृष्णरामयोः सत्कारः ।
द० ४१ । ४३-५३ ॥ तत्कृता भगवत्स्तुतिः ।
४५-४७ ॥

सुदामिनी । २ शमीकस्य भार्या । न० २४ ।
४४ ॥

१ सुदासः । क्ष० सू० वं० । सर्वकामस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः सौदासः कल्माषपादः । न० ९ । १८ ॥
तत्तीर्थम् । तृ० १ । २२ ॥
२ सुदासः । क्ष० सो० वं० । मित्रायोः पुत्रः ।
तत्पुत्रः ३ सहदेवः । न० २२ । १ ॥
३ सुदासः । क्ष० सो० वं० । ३ बृहद्रथस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः ३ शतानीकः । न० २२ । ४३ ॥
१ सुदेवः । तुषितेष्वन्यतमः । च० १ । ७ ॥
तुषितशब्दं पश्यत ॥
२ सुदेवः । क्ष० सू० वं० । चम्पस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
२ विजयः । न० ८ । १ ॥
३ सुदेवः । क्ष० सो० वं० । देवकस्य पुत्रः । न०
२४ । २२ ॥
सुदेविः । नामेर्भार्या । द्वि० ७ । १० ॥ अस्याः
मेरुदेवीति नामान्तरम् । पं० ३ । १ ॥
सुदेष्णः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।
तन्माता रुक्मिणी । द० ६१ । ८ ॥
सुदेष्णा । २ बलिराजस्य भार्या । न० २३ । ४-५ ॥
सुद्युः । क्ष० सो० वं० । चारुपदस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
बहुगवः । न० २० । २-३ ॥
१ सुद्युम्नः । चाक्षुषमनोः पुत्रः । अ० ५ । ७ ॥
२ सुद्युम्नः । श्राद्धदेवपुत्र्या इलायाः पुंस्त्वप्राप्त्यनन्तरं
नाम । न० १ । २२ ॥ मेरुवनं प्रविष्टस्य संगणस्य
तस्य पुनः स्त्रीत्वप्राप्तिः । २६ ॥ तस्य स्त्रीत्व
पुंस्त्वयोः कालव्यवस्थया प्राप्तिः । ३९ ॥ तस्य
पुंस्त्वावस्थायां जाताः पुत्राः उत्कलः गयः विम-
लश्चेति त्रयः । ४१ ॥ तस्य स्त्रीत्वविषये इलाशब्दं
पश्यत ॥

सुधनुः । क्ष० सो० वं० । कुरुराजस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
२ सुहोत्रः । न० २२ । ४-५ ॥
सुधर्मा । श्रीकृष्णस्य सभा । प्र० १४ । ३४ ३८ ॥
सुधामा । कौञ्चद्रोपस्थं वर्षम् । तदधिपतिः तन्नामा धृत-
पृष्ठपुत्रः । पं० २० । २०-२१ ॥
सुधृत् । क्ष० सू० वं० । महावीर्यस्य पुत्रः । तत्पुत्रो
१ धृष्टकेतुः । न० १३ । १५ ॥
सुधृतिः । क्ष० सू० वं० । राज्यवर्धनस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रो नरः । न० २ । २९ ॥
१ सुनक्षत्रः । क्ष० सू० वं० । मरुदेवस्य पुत्रः । न०
१२ । १२ ॥
२ सुनक्षत्रः । क्ष० सो० वं० । निरमितस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः बृहत्सेनः । न० २२ । ४७ ॥
१ सुनन्दः । भगवतो द्वारपालकः । द्वि० ९ । १४ ।
च० १२ । २०-२२ ॥
२ सुनन्दः । श्रीकृष्णानुचरः । प्र० १४ । ३२ ॥
सुनन्दा । नदी । तत्र स्वायंभुवमनुना तपश्चरणम् ।
अ० १ । ८ ॥
सुनयः । क्ष० सो० वं० । मेधाविनः पुत्रः । न०
२२ । ४२ ॥
सुनामा । क्ष० सो० वं० । उग्रसेनस्य पुत्रः । न०
२४ । २४ ॥
सुनीतिः । उत्तानपादस्य भार्या । तत्पुत्रो ध्रुवः । च० ८ ।
८-९ ॥ तस्याः स्वर्लोकगमनम् । १२ । ३२ ॥
१ सुनीथः । क्ष० सो० वं० । सन्ततेः पुत्रः । तत्पुत्रः
सुकेतनः । न० १७ । ८ ॥
२ सुनीथः । क्ष० सो० वं० । सुपेणस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः नृचक्षुः । न० २२ । ४१ ॥

३ सुनीथः । क्ष० सो० वं० । सुबलस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
सत्यजित् । न० २२ । ४९ ॥

सुनीथा । अङ्गराजस्य भार्या । तत्पुत्रो वेनः । च०
१३ । १८ ॥ सा मृत्योर्दुहिता । १३ ।
३९ ॥ भर्ता तस्याः त्यागः । ४७ ॥

सुन्वान् । सामग ऋषिः । सुमन्तोः पुत्रः । द्वा० ६ ।
७५ ॥

सुपर्णः । मृक्षद्वीपस्थः पर्वतः । पं० २० । ४ ॥

सुपर्णा । रविनताया नामान्तरम् । तत्पुत्रो गरुडः, अनु-
रुश्च । प० ६ । २२ ॥

१ सुपार्श्वः । मेरोः अवष्टम्भपर्वतः । पं० १६ ।
११-१२ ॥

२ सुपार्श्वः । क्ष० सो० वं० । दृढनेमेः पुत्रः ।
तत्पुत्रः सुमतिः । न० २१ । १७-२८ ॥

सुपार्श्वकः । क्ष० सू० वं० । श्रुतायुषः पुत्रः । तत्पुत्रः

३ चित्ररथः । न० १३ । २३ ॥

सुप्रतीकः । क्ष० सू० वं० । प्रतीकाश्वस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः मरुदेवः । न० १२ । ११ ॥

१ सुप्रभा । मृक्षद्वीपस्था नदी । पं० २० । ४ ॥

२ सुप्रभा । स्वर्मानोः पुत्री नमुचेर्भार्या । प० ६ ।
३३ ॥

३ सुबलः । क्ष० सो० वं० । सुमतेः पुत्रः । तत्पुत्रः
३ सुनीथः । न० २२ । ४८-४९ ॥

२ सुबलः । गोपालः । द० १५ । २० ॥

१ सुबाहुः । क्ष० सू० वं० । दाशरथिशत्रुघ्नस्य पुत्रः ।
न० ११ । १३ ॥

२ सुबाहुः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।
तन्माता कालिन्दी । द० ६१ । १४ ॥

सुब्रह्मण्यः । षण्मुखशब्दं पश्यत ॥

सुभद्रम् । मृक्षद्वीपस्थं वर्षम् । पं० २० । ३ ॥

१ सुभद्रः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः ।
तन्माता पौरवी । न० २४ । ४७ ॥

२ सुभद्रः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।
तन्माता भद्रा । द० ६१ । १७ ॥

सुभद्रा । वसुदेवस्य पुत्री । तन्माता देवकी ।
श्रीकृष्णस्य भगिनी । न० २४ । ५५ ॥ अर्जु-

नस्य भार्या । तत्पुत्रोऽभिमान्युः । २२ । ३३ ॥
तस्या विवाहः । द० ८६ । १-१२ ॥ प्र०

१० । ९ ॥ १३ । ४ ॥

सुभानुः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः
तन्माता सत्यभामा । द० ६१ । १० ॥

सुभाषणः । क्ष० सू० वं० । युयुधस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
२ श्रुतः । न० १३ । २५ ॥

१ सुमतिः । १ भरतस्य पुत्रः । पं० ७ । ३ ॥
तद्भार्या (वृद्धसेना) बृहत्सेना । तत्पुत्रो देवताजित् ।
१५ । २ ॥

२ सुमतिः । क्ष० सू० वं० । नृगस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
भूतज्योतिः । न० २ । १७ ॥

३ सुमतिः । क्ष० सू० वं० । सोमदत्तस्य पुत्रः । न०
२ । ३६ ॥

४ सुमतिः । सगरस्य भार्या । तत्पुत्राः षष्टिसहस्रा-
णि सागराः । न० ८ । ९ ॥

५ सुमतिः । क्ष० सो० वं० । अन्तिभारस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः रैभ्यः । न० २० । ६-७ ॥

६ सुमतिः । क्ष० सो० वं० । सुपार्श्वस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः सन्नतिः । न० २१ । २८ ॥

७ सुमतिः । क्ष० सो० वं० । धुमत्सेनस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः १ सुवलः । न० २२ । ४८ ॥

१ सुमन्तुः । ऋ० । व्यासशिष्योऽथर्ववित् । द्वा०
६ । ५३ ॥ प्र० ४ । २२ ॥

२ सुमन्तुः । जैमिनेः पुत्रः । सामगः । तत्पुत्रः
सुन्वान् । द्वा० ६ । ७५ ॥ तच्छिष्यः कबन्धः ।
७ । १ ॥

१ सुमनाः । उल्मुकस्य पुत्रः । च० १३ । १७ ॥

२ सुमनाः । १ मधोभार्या । तत्पुत्रो वीरव्रतः । पं०
१५ । १५ ॥

सुमाली । असुरः । अ० १० । ५७ ॥

१ सुमित्रः । क्ष० सू० वं० । इक्ष्वाकुवंशस्यान्तिमः
क्षत्रियः । न० १२ । १५ ॥

२ सुमित्रः । क्ष० सो० वं० । २ वृष्णेः पुत्रः ।
न० २४ । १२ ॥

३ सुमित्रः । क्ष० सो० वं० । २ शमीकस्य पुत्रः ।
तन्माता सुदामिनी । न० २४ । ४४ ॥

४ सुमित्रः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।
तन्माता जाम्बवती । द० ६१ । ११ ॥

सुयज्ञः । उशीनराणां राजा । तत्कथा । स० २ ।
२८-६० ॥

सुयशः । चतुर्थो मौर्यः । द्वा० १ । १४ ॥

१ सुरथः । क्ष० सू० वं० । रणकस्य पुत्रः । न०
१२ । १५ ॥

२ सुरथः । क्ष० सो० वं० । १ जहोः पुत्रः । तत्पुत्रः
२ विदूरथः । न० २२ । ९ ॥

सुरभिः । दक्षप्रजापतिपुत्री । कश्यपस्य भार्या ।
तत्पुत्रा गोमहिषप्रभृतयो द्विशफाः । प० ६ ।

२६-२७ ॥ तया इन्द्रेण सह श्रीकृष्णस्या-
भिषेकः । द० २७ ॥ तत्कृता श्रीकृष्णस्तुतिः ।

१९-२० ॥

सुरसनम् । वनम् । तं० २३ । ४० ॥

१ सुरसा । नदी । पं० १९ । १८ ॥

२ सुरसा । २ दक्षप्रजापतिपुत्री । कश्यपस्य भार्या ।
तत्पुत्रा यातुधानाः । प० ६ । २५ । २८ ॥

सुरान्तकः । राक्षसः । तस्य वधः । न० १० । १८ ॥

सुराष्ट्रः । देशः । तं० १ । २४ ॥

सुरुचिः । उत्तानपादस्य भार्या । तत्पुत्रः उत्तमः ।
च० ८ । ८ ॥ तया स्वसपत्नीपुत्रस्य ध्रुवस्य

अधिक्षेपकरणम् । १०-१३ ॥ तस्याः मरणम् ।
१० । ३ ॥

सुरोचनम् । शाल्मलिद्वीपस्थं वर्षम् । पं० २० ।
९ ॥

सुरोचिः । वसिष्ठस्य पुत्रः । तन्माता ऊर्जा । च०
१ । ४०-४१ ॥

सुरोदः । समुद्रः । पं० १ । ३३ ॥ २० । १३ ॥

सुवशः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । तन्माता
श्रीदेवा । न० २४ । ५१ ॥

सुवर्चला । भरतवंश्यस्य परमेष्ठिनो भार्या । तत्पुत्रः
प्रतीहः । पं० १५ । ३ ॥

सुवर्णम् । कनकम् । तस्य कलिस्थानत्वम् । प्र०
१७ । ३८-३९ ॥ १२ । १४ ॥

सुषासनाः । दशममन्वन्तरीया देवाः । अ० १३ ।
२२ ॥

१ सुवीरः । क्ष० सो० वं० । क्षेम्यस्य पुत्रः । तत्पुत्रः
रिपुञ्जयः । न० २१ । २९ ॥

२ सुवीरः । क्ष० सो० वं० । २ शिवेः पुत्रः । न० २३ । ३ ॥

३ सुवीरः । क्ष० सो० वं० । देवश्रवसः पुत्रः । तन्माता कंसवती । न० २४ । ४१ ॥

सुव्रतः । क्ष० सो० वं० । क्षेमस्य पुत्रः । तत्पुत्रः (धर्मनेत्रः ।) धर्मसूत्रः । न० २२ । ४८ ॥

सुशर्मा । अन्तिमः कण्वः । तद्भृत्येन वृषलेन तं हत्वा राज्यकरणम् । द्वा० १ । २२-२३ ॥

सुशान्तिः । क्ष० सो० वं० । ४ शान्तेः पुत्रः । तत्पुत्रः पुरुजः । न० २१ । ३१ ॥

सुषुम्ना । नाडी । द्वि० २ । २४ ॥

१ सुषेणः । स्वारोचिषमनोः पुत्रः । अ० १ । १९ ॥

२ सुषेणः । क्ष० सो० वं० । वृष्टिमत्तः पुत्रः । तत्पुत्रः २ सुनीथः । न० २२ । ४१ ॥ [प्र० १४ । ३१] ॥

३ सुषेणः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः । तन्माता देवकी । न० २४ । ५४ ॥

सुषोमा । नदी । पं० १९ । १८ ॥

सुहृः । क्ष० सो० वं० । उग्रसेनस्य पुत्रः । न० २४ । २४ ॥

१ सुहोत्रः । क्ष० सो० वं० । क्षत्रवृद्धस्य पुत्रः । तत्पुत्राः काश्यः कुशः गृत्समद इति त्रयः । न० १७ । ३ ॥

२ सुहोत्रः । क्ष० सो० वं० । सुधनुषः पुत्रः । तत्पुत्रः च्यवनः । न० २२ । ५ ॥

३ सुहोत्रः । क्ष० सो० वं० । पाण्डवस्य सहदेवस्य पुत्रः । तन्माता विजया । न० २२ । ३१ ॥

सूकरमुखम् । नरकः । पं० २३ । ७ । १६ ॥

सूचीमुखम् । नरकः । पं० २६ । ७ । ३६ ॥

सूचकः । परदोषस्य वक्ता । प्र० १७ । २२ ॥

सूतः । रोमहर्षणस्य पुत्रः । उग्रश्रवा नाम पौराणिकः । तं प्रति शौनकादीनां श्रेयस्साधनकथनप्रार्थना । प्र० १ । ६-२३ ॥ तत्कृतं व्यासनमनरूपं मङ्गलम् । २ । २ ॥ तत्कृतं शुकाचार्यनमनरूपं मङ्गलम् । ३ ॥ तेन परीक्षितकाकथनारम्भः । ७ । १२-॥ अनेनैव महाभारतभागवतादीनां शौनकादिभ्यः कथनम् ॥

सूनुता । धर्मस्य भार्या । तत्पुत्रः सत्यसेनः । अ० १ । २५ ॥ सत्यसेनस्य स्वधामा सत्यसहः इति च नामान्तरे । १३ । २९ ॥

सूर्या । अनुह्रादस्य भार्या । पुत्रौ बाष्कलो महिश्च । पं० १८ । १६ ॥

सूर्यः । सूर्यमण्डलाभिमानि देवः । तत्स्तुतिः जडभरत-कृता । पं० ७ । १४ ॥ तेन मेरुं ध्रुवं च प्रदक्षिणेन परिक्रमणम् । २२ । १-॥ तदथ-वर्णनम् । पं० २१ । १३ ॥ तत्स्तुतिः याज्ञवल्क्य-कृता । द्वा० ६ । ६७-७२ ॥ वांजिरूपधरेण तेन याज्ञवल्क्याय वाजसनीयसंहितोपदेशः । ७३-७४ ॥ तेन द्वादशमासनयनप्रकारः । ११ । ३०-५० ॥ शेषं विवस्वच्छब्दे पश्यत । तस्य-सारथिः अनूरुः अरुणः । पं० ६ । २२ ॥

सूर्यवंशः । न० १-१३ ॥

सूर्योपरागवर्णनम् । द० ८२ ॥

१ सूत्रयः । उत्तममनोः पुत्रः । अ० १ । २३ ॥

२ सूत्रयः । क्ष० सो० वं० । कालनरस्य पुत्रः । तत्पुत्रः २ जनमेजयः । न० २३ । १ ॥

३ सूत्रयः । क्ष० सो० वं० । २ शूरस्य पुत्रः । न०
२४ । २९ ॥ तद्वार्या उग्रसेनपुत्री राष्ट्रपाली ।
तत्पुत्राः १ वृषदुर्मर्षणादयः । ४२ ॥

४ सूत्रयाः । पाञ्चालानां पाण्डवानां च नामैतत् ।
प्र० ७ । १३ ॥

सूतञ्जयः । क्ष० सो० वं० । कर्मजितः पुत्रः ।
तत्पुत्रः विप्रः । न० २२ । ४७ ॥

१ सृष्टिः । क्ष० सो० वं० । उग्रसेनस्य पुत्रः । न०
२४ । २४ ॥

२ सृष्टिः । जगत्सृष्टिः । सा दशविधा । तृ० १० ॥
तस्याः क्रमः । न० १ । ८-॥ तत्कथाकथनम् ।
द्वि० ५ । २१-४२ ॥ ६ । १-१० ॥ १० ।
१०-३२ ॥ तृ० ५ । २३-३६ ॥ ६ ।
१-३३ ॥ ९ । २०-२५ ॥ १० । ११-
२८ ॥ ए० २४ ॥

१ सेतुः । रामसेतुः । न० १० । १६ ॥ द० ७९ ।
१५ ॥

२ सेतुः । क्ष० सो० वं० । द्रुह्योः पौत्रः । बभ्रोः पुत्रः ।
तत्पुत्रः आरब्धः । न० २३ । १४-१५ ॥

१ सेनजित् । क्ष० सू० वं० । कृशाश्वस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः युवनाश्वः । न० ६ । २५ ॥

२ सेनजित् । क्ष० सो० वं० । विशदस्य पुत्रः ।
तत्पुत्राः रुचिराश्वः । दृढहनुः काश्यः वत्सश्च । न०
२१ । २३ ॥

३ सेनजित् । अप्सराः फाल्गुनमासनेत्री । द्वा०
११ । ४० ॥

सैन्धवः । क्ष० । जयद्रथः । प्र० १५ । १६ ॥

सैन्धवायनः । ऋ० शुनकस्य शिष्यः । द्वा० ७ । ३ ॥

सोमः । चन्द्रमण्डलाभिमानो देवः । अत्रेः पुत्रः ।
तन्माता अनसूया । स ब्रह्मणोऽशेन जातः । च०
१ । १५ । ३३ ॥ तस्य अत्रिऋषेर्नैत्राज्जननम् ।

न० १४ । २-३ ॥ तेन राजसूयेन यजनम् । ४ ॥
तेन बृहस्पतिपत्न्यास्तारायाः परिग्रहः । तस्य
तस्यां जातः पुत्रो बुधः । ४-१४ ॥ तद्वार्याः
नक्षत्राभिमानिन्यो २ दक्षप्रजापतिपुत्र्योऽश्विन्या-
दयः सप्तविंशतिः । तस्य यक्षमरोगप्राप्तिः । ष०
६ । २३ ॥ द्वि० ३ । ९ ॥

१ सोमकः । क्ष० सो० वं० । ३ सहदेवस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रो जन्तुः । न० २२ । १ ॥ तस्य शतं पुत्राः
तेषु यवीयान् पृषतः । २ ॥

२ सोमकः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।
तन्माता कालिन्दी । द० ६१ । १४ ॥

१ सोमदत्तः । क्ष० सू० वं० । कृशाश्वस्य पुत्रः ।
तत्पुत्रः ३ सुमतिः । न० २ । ३६ ॥

२ सोमदत्तः । क्ष० सो० वं० । बाह्यस्य पुत्रः ।
तत्पुत्राः भूरिः भूरिश्रवाः शलश्च । न० २२ ।
१८-१९ ॥

सोममण्डलम् । पं० २२ । ८-१० ॥

सोमशर्मा । सप्तमो मौर्यः । द्वा० १ । १४-१५ ॥

सोमापिः । क्ष० सो० वं० । जरासन्धस्य पौत्रः ॥
तत्पुत्रः श्रुतश्रवाः । न० २२ । ९ ॥

सोहाजिः । क्ष० सो० वं० । यदुवंशान्तर्गतहैहयवं-
श्यस्य कुन्तेः पुत्रः । तत्पुत्रः महिष्मान् । न०
२३ । २२ ॥

सौदासः । क्ष० सू० वं० । सुदासस्य पुत्रः । तस्य-
मित्रसहो इति कल्पावपाद इति च नामान्तरे ।

तद्धार्या मदयन्ती । न० ९ । १८ ॥ तस्य
वसिष्ठशापदिकथा । १९-४० ॥ तत्पुत्रः
अश्मको विसिष्टाज्जातः । ३९ ॥

सौवली । गान्धारी । प्र० १३ । ३० ॥

सौभगः । वामनरूपिणो भगवतः पुत्रस्य बृहच्छोकस्य
पुत्रः । प० १८ । ८ ॥

सौभरिः । बह्वृच ऋषिः । देवमित्रस्य शिष्यः । द्वा०
६ । ५६ ॥ तद्धार्याः मान्धातुराजपुत्र्यः पञ्चाशत् ।
न० ६ । ३८ ॥ तस्य योगप्रभावादिकथा ।
३८-५४ ॥ तेन गरुडाय शापदानम् । द०
१७ । ९-११ ॥ द्वि० ७ । ४५ ॥

सौमनस्यम् । शाल्मलं वर्षम् । पं० २० । ९ ॥

सौम्याः । पितृगणेष्वन्यतमाः । तद्धार्या स्वायंभुवमनु-
पुत्री स्वधा । च० १ । ६३ ॥

सौररथपरिवर्तः । पं० २१ । ९-॥

सौरो गणः । द्वा० ११ । २९-५० ॥

सौवीराः । देशः । प्र० १० । ३५ । तृ० १
२४ ॥

स्कन्दः । अग्निनामकवसोः कृत्तिकायामुत्पन्नः पुत्रः ।
तत्पुत्रा विशाखादयः । प० ६ । १४ ॥

स्नग्निस्त्ववः । विद्यीतस्य पुत्राः । प० ६ । ५ ॥

स्तम्भनम् । अग्न्यादीनां निर्वीथिकरणरूपा सिद्धिः ।
प० १५ । २९ ॥

स्तुतिः । भगवत्स्तोत्रम् । अर्जुनेन । प्र० ७ ।
२२-२५ ॥ उत्तरादेव्या । ८ । ९ ॥ कुन्त्या । ८ ।
१८-४३ ॥ भीष्माचार्येण । ९ । ३२-४२ ॥
हास्तिनपुरस्त्रीभिः । १० । २१-३० ॥ आनर्त-
देशजनैः । ११ । ६-९ ॥ शुकाचार्येण । द्वि०

४ । १२-२४ ॥ तत्त्वाभिमानिदेवैः । तृ० ५ ।
३८-५० ॥ ब्रह्मणा । ५ । १२-१६ । ९ ।
१-२५ ॥ रुद्रेण कृता स्तुतिः । १४ । ३४-
३५ ॥ ऋषिभिः । १३ । ३४-४५ ॥ सनका-
दिभिः । १५ । ४६-५० ॥ देवैः । १९ ।
३० ॥ ब्रह्मणा । २० । २७ ॥ कर्दमेन । २१ ।
१३-२१ ॥ २४ । २७-३४ ॥ गर्भस्थेन
जीवेन । ३१ । १२-२१ ॥ देवहूत्या । ३३ ।
२-८ ॥ देवैः । च० १ । ५६-५७ ॥ दक्ष-
प्रजापतिना । ७ । २६-४७ ॥ ध्रुवेण । ९ ।
६-१७ ॥ धरादेव्या । १७ । २९-३६ ॥
पृथुना । २० । २३-३१ ॥ रुद्रेण । २४ ॥
३३-६८ ॥ प्रचेतोभिः । ३० । २२-४२ ॥
नाभेर्यज्ञे ऋत्विग्भिः । पं० ३ । ४-१५ ॥
इलावृते रुद्रेण । १७ । १७-२४ ॥ भद्राश्चे
भद्रश्रवोभिः । १८ । २-६ ॥ हरिवर्षे प्रह्लादेन
नरसिंहस्तुतिः । १८ । ८-१४ ॥ केतुमाले रमा-
देव्या हृषीकेशस्तुतिः । १८-२३ ॥ रम्यकवर्षवासिना
वैवस्वतमनुना मत्स्यरूपभगवत्स्तुतिः । २५-२८ ॥
कूर्मरूपभगवत्स्तुतिः । ३०-३३ ॥ उत्तरकुरुषु
भूदेव्या कृता यज्ञवराहस्तुतिः । ३५-३९ ॥
किंपुरुषे हनुमता श्रीरामस्तुतिः । १९ । ३-८ ॥
भारतवर्षे नारदेन नारायणाय । ११-१५ ॥
नारदेन ब्रह्मसभायाम् । २५ । ९-१३ ॥ दक्ष-
प्रजापतिना कृता हंसगुह्याख्या स्तुतिः । प०
४ । २३-३४ ॥ देवैः । ९ । २१-२७ ॥
३१-४५ ॥ वृत्रासुरेण । १२ । २४-२७ ॥
चित्रकेतुना । १६ । ३४-४८ ॥ ब्रह्मादिदेवैर्नृ-
सिंहाय । स० ८ । ४०-५५ ॥ प्रह्लादेन

नृसिंहाय । ९ । ८-५० ॥ ब्रह्मणा । अ०
 ५ । २६-५० ॥ ६ । ८-१७ ॥ देवकी-
 सूतिकागृहे ब्रह्मणा । द० २ । २६-४० ॥
 वसुदेवेन । ३ । १३-२१ ॥ देवक्या । २४-
 २७ ॥ नलकूबरमणिग्रीवाम्याम् । १० । २९-
 ३६ ॥ ब्रह्मणा । १४ । १-४० ॥ नागपत्नीभिः ।
 १६ । ३९-५० ॥ इन्द्रेण । २७ । ४-१३ ॥
 सुरभ्या । १९-२० ॥ वरुणेन । २८ । ५-८ ॥
 गोपिकाभिः । २९ । ३१-४१ ॥ नारदेन ।
 ३७ । १०-२४ ॥ अक्रूरेण । ३८ । ७-२२ ॥
 ४० । १-३० ॥ सुदामनाम्ना मालाकारेण ।
 ४१ । ४५-४७ ॥ पुनरक्रूरेण । ४८ ।
 १८-२७ ॥ कुन्त्या । ४९ । ११-१३ ॥
 मुचुकुन्देन । ५१ । ४६-४८ ॥ जाम्बवता ।
 ५६ । २५-२८ ॥ भूदेव्या । ५९ । २५-
 ३१ ॥ माहेश्वरज्वरेण । ६३ । २५-२८ ॥
 रुद्रेण । ३४-४५ ॥ कृकलासरूपिणा नृगेण ।
 ६४ । २६-२९ ॥ राजभिर्दूतद्वारा । ७० ।
 २५-२९ ॥ राजभिः । ७३ । ८-१६ ॥
 सुहृद्भिः । ८३ । ३-४ ॥ ऋषिभिः । ८४ ।
 १६-२६ ॥ वसुदेवेन । ८५ । ३-२० ॥
 देवक्या । २९-३१ ॥ महाबलिना । ३९-
 ४६ ॥ बहुलाश्वेन । ८६ । ३१-३५ ॥ श्रुतदे-
 वेन । ४४-४८ ॥ देवैः । ९० । ९-११ ॥
 जायन्तेयैः । ५ । २९-३० ॥ ३३-३४ ॥
 देवैर्नरनारायणाय । ६ । ७-१९ ॥ उद्धवेन । २९ ।
 ३-६ ॥ मार्कण्डेयेन । द्वा० ८ । ४१-४९ ॥
 २ स्तुतिः । प्रतिहर्तुर्भार्या । पं० १५ । ५ ॥
 स्तोत्रम् । १ स्तुतिशब्दं पश्यत ॥

स्तोत्रः । गोपालः । द० १५ । २० ॥

स्त्री । स्त्रियः । तत्कृता भगवत्स्तुतिः । प्र० १० ।
 ११-३० ॥ तासां सौन्दर्यवर्णनम् । तृ० २० ।
 २९-३१ ॥ २२ । १७-१८ । ३६ ॥ च०
 २५ । २२-२४ ॥ पं० २ । ६-१६ ॥
 अ० ८ । ४२-४६ ॥ १२ । १८-२२ ॥
 द० ६ । ५-६ ॥ ९ । ३ । तासां तत्सङ्गिनां
 च निन्दा । तृ० ३१ । ३२-४३ ॥ पं० ५ ।
 २ ॥ १४ । ९ ॥ प० १८ । २९-३० । ४०-
 ४२ । स० ६ । १७-१८ ॥ १२ । ९ ॥ १४ ।
 ११-१३ ॥ अ० ९ । ९-१० ॥ न० ६ ।
 ५०-५२ ॥ १४ । ३६-३८ ॥ १९ । १७ ।
 ए० ८ । ७-१४ ॥ १४ । २९-३० ॥
 २६ । ८-२४ ॥ तासां स्वभावः । प० १८ ।
 ४१-४२ ॥ तद्धर्माः । स० ११ ।
 २५-२९ ॥ तास्विन्द्रेण ब्रह्महत्याविभागः । ताभ्यः
 शश्वत्कामवरदानं च । प० ९ । ९ ॥ तासां पति-
 रेव दैवतम् । प० १८ । ३२-३६ ॥ अनेकपुरुषा-
 णामेका भार्या । च० ३० । १६ ॥ प० ४ ।
 १६ ॥ न० २२ । २८ ॥ २४ । ३४-३६ ॥
 स्थण्डिलेयुः । क्ष० सो० च० । रौद्राश्वस्य पुत्रः । न०
 २० । ४ ॥
 स्थानम् । पुराणलक्षणम् । पं० १-२६ ॥ द्वि०
 १० । ४ ॥
 स्थितिः । वैकुण्ठविजयः जगतः प्रालनं च । स्थान-
 शब्दं पश्यत । द्वि० १० । ४ ॥
 स्मयः । धर्मप्रजापतेः पुत्रः । तन्माता पुष्टिः । च० १ ।
 ५१ ॥

स्मृतिः । गुणः । प्र० १६ । २८ ॥

स्यमन्तकः । मणिः । तस्य सत्राजिता सूर्यात्प्राप्तिः ।

द० ५६ । १-३ ॥ जाम्बवता तस्यापहरणम् ।

१४ ॥ जाम्बवता जाम्बवत्या सह तस्य मणेः

श्रीकृष्णाय प्रदानम् । ३२ ॥ श्रीकृष्णेन सत्राजिते

दत्तस्य तस्य पुनः सत्राजिता श्रीकृष्णाय सत्य-

भामया सह दानम् । ४०-४४ ॥

स्यमन्तपञ्चकम् । समन्तपञ्चकम् । परशुरामेण क्षत्रि-

यान्हुत्वा तदुधिरेण निर्मितं हृदानां पञ्चकम् ।

न० १६ । १९ ॥

स्वः । स्वर्लोकः । तृतीय ऊर्ध्वलोकः । तदुत्पत्तिः ।

द्वि० ५ । ३८-४२ ॥

स्वच्छन्दमृत्युः । सिद्धिः । ए० १५ । ७ । २४ ॥

१ स्वधा । स्वायंभुवदक्षस्य पुत्री । अग्निष्वात्तादिपितृ-

गणस्य पत्नी । तत्पुत्र्यौ वयुना धारणी च । च०

१० । ६३-६४ ॥

२ स्वधा । माघेतसदक्षप्रजापतिपुत्री । अङ्गिरःप्रजा-

पतेभार्या । तत्पुत्राः पितरः । ष० ६ । १९ ॥

३ स्वधा । पितृनुद्दिश्य द्रव्यत्यागः । द्वि० ७ ।

३८ ॥

स्वधामा । द्वादशमन्वन्तरीयो भगवदवतारः । अ०

१३ । २९ ॥

स्वर्गः । प्र० १७ । १९ ॥ द्वि० ५ । १४ ।

२१ । ३४ ॥ ६५-४१ ॥

स्वयंभोजः । क्ष० सो० वं० । ४ शिनेः पुत्रः ।

तत्पुत्रः हृदीकः । न० २४ । २६ ॥

स्वरसः । शाल्मलिद्वीपस्थः पर्वतः । प० २० । १० ॥

स्वराः । सप्तानां तेषां ब्रह्मण उत्पत्तिः । तृ० १२ ।

७७ ॥

स्वर्गसुखम् । ए० १० । २३-२६ ॥ १९ ।

४२ ॥

स्वर्गः । जामेः पुत्रः । तत्पुत्रः नन्दिः । ष० ६ ।

६ ॥ स्वर्णप्रस्थः । जम्बूद्वीपस्योपद्वीपः । पं० १९ ।

२९-३० ॥

स्वर्णरोमा । क्ष० सू० वं० । महारोम्णः पुत्रः । तत्पुत्रः

हस्वरोमा । न० १३ । १७ ॥

१ स्वर्भानुः । राहुः । पं० २४ । १ ॥ दनुपुत्रस्य

विप्रचित्तेः पुत्रः । दनुपुत्रस्त्वन्यः । शेषं राहुशब्दे

पश्यत ॥

२ स्वर्भानुः । दनुपुत्रोऽसुरः । तत्पुत्री नमुवेभार्या

सुप्रभा । ष० ६ । ३०-३२ ॥

३ स्वर्भानुः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः ।

तन्माता सत्यभामा । द० ६१ । १० ॥

स्वर्लोकः । तृतीय ऊर्ध्वलोकः । अस्य ज्योतिरिति

नामान्तरम् । द्वि० १ । २८ ॥ ५ । ३८ ॥

स्वर्वाथी । ध्रुवपुत्रस्य वत्सरस्य भार्या । च० १३ ।

१२ ॥ शेषं २ वत्सरशब्दे पश्यत ॥

स्वहः । तुषितेष्वन्यतमः । च० १ । ७ ॥ तुषित-

शब्दं च पश्यत ॥

स्वातन्त्र्यम् । मणिः । प्र० १६ । २८ ॥

स्वायंभुवः । प्रथमो मनुः । तद्वार्या शतरूपा । तयोदम्प-

त्योरेककाले ब्रह्मणो देहादुत्पत्तिः । तृ० १२ ।

५३ ॥ तत्पुत्रो प्रियव्रत उत्तानपादश्च । १२ ।

५५ ॥ च० ८ । ७ ॥ दुहितरः आकूतिः

देवहूतिः प्रसूतिश्चेति तिस्रः । १ । ११ ॥ तृ० ।

१२ । ५४ ॥ ब्रह्मणा सह संवादः । १३ । ६-

१७ ॥ तस्य स्वपुत्र्या देवहूत्या वरसपादनार्थं

कर्दमाश्रमगमनम् । २१ । ३६ ॥ तेन ऋषिभ्यो
वर्णाश्रमधर्मकथनम् । २२ । ३८ ॥ तेन ध्रुवाय
ज्ञानोपदेशः । च० ११ । ७-३४ ॥ सुनन्दायां
तपस्यता तेन ईशावास्यादिमन्त्रैर्भगवतः स्तुतिः ।
अ० १ । ९-१६ ॥ तं जग्धुमागतेभ्यो रक्षोभ्यः
यज्ञनाम्ना भगवता तस्य परित्राणम् । १७-१८ ॥
स्वायंभुवमन्वन्तरम् । प्रथममन्वन्तरशब्दं पश्यत ॥
स्वारोचिषः । द्वितीयो मनुः । अग्नेः पुत्रः । तत्पुत्राः
द्युमान् सुपेणः इत्याद्याः । अ० १ । २० ॥
स्वारोचिषमन्वन्तरम् । द्वितीयमन्वन्तरशब्दं पश्यत ॥
१ स्वाहा । स्वायंभुवदक्षप्रजापतिपुत्री । प्रधानाग्नेर्भार्या ।
तत्पुत्राः पावकः पवमानः शुचिश्च । च० १ ।
६० ॥
२ स्वाहा । देवानुद्दिश्य द्रव्यत्यागः । द्वि० ७ ।
३८ ॥

ह०

१ हंसः । मेरोः केसरपर्वतः । पं० १६ । २६ ॥
२ हंसः । भगवदवतारः ॥ द० २ । ४० ॥
३ हंसः । संन्यासावान्तरभेदः । तं० १२ । ४३ ॥
प्र० ५ । १० ॥
४ हंसः । ब्रह्मपुत्रः । ऊर्ध्वरेताः । च० ८ । १ ॥
हंसगुह्यम् । २ दक्षकृतं भगवत्स्तोत्रम् । पं० ४ । २२
३४ ॥
हनूपान् । किंपुरुषखण्डस्थेन तेन श्रीरामस्तुतिः । पं०
१९ । १-८ ॥ द्वि० ७ । ४५ ॥ न० १० । १९ ॥
१ हयग्रीवः । परमात्मनोऽवतारः । द्वि० ७ । ११ ॥
तन्मन्त्रः । पं० १८ । २ ॥ तत्स्तुतिः । न० ६ ॥
स० ९ । ३७ ॥

२ हयग्रीवः । दनुपुत्रोऽसुरः । पं० ६ । ३० ॥
हयग्रीवः । १ हयग्रीवशब्दं पश्यत ॥
हयशिः । वैश्वानरनामकदानवपुत्री क्रतुनामकासुरस्य
भार्या । पं० ६ । ३४ ॥
हरयः । तामसमन्वन्तरीया देवाः । अ० १ । २८ ॥
१ हरिः । गजेन्द्रमोक्षणार्थमवतीर्णो भगवदवतारः । द्वि०
७ । १५-१६ ॥ तत्पिता हरिमैत्राः । तन्माता
हरिणी । अ० १ । ३०-॥
२ हरिः । ऋषभदेवस्य पुत्रः । तन्माता जयन्तो । पं०
४ । ११ ॥ ए० २ । २१ ॥ तेन निमिराजं
भगवद्धर्मकथनम् । ४५-५५ ॥
हरिकथामाहात्म्यम् । प्र० १ । १६-१९ ॥ २ ।
५, १५-१८ ॥ ५ । १०, २६-२८ ॥ ६ ।
३४-३६ ॥ १६ । ६-९ ॥ १८ । १०,
१२, १४-१५, १७, ॥ १९ । १५-१६ ॥
द्वि० १ । ७ ॥ २ । ३७ ॥ ३ । १३, ४ ।
५ ॥ ८ । ४-६ ॥ तृ० ४ । २७ ॥ ५ ।
१-१३, १५, ४५ ॥ ६ । ३५-३६ ॥ ७ ।
१४ ॥ ९ । ५ ॥ १३ । ५० ॥ १४ । ४-
५ ॥ १५ । ४८ ॥ १६ । ६ ॥ १९ ।
३२-३३ ॥ २५ । २५, ३४ ॥ च० ७ ।
३५, ४४ ॥ ९ । ११ ॥ २० । २४-२५ ॥
२३ । १२ ॥ २९ । ४०-४१ ॥ ३० ।
१९-२० ॥ पं० १२ । १३ ॥ १८ । ११-
१४ ॥ पं० ३ । २६-२७ ॥ ९ । ३९ ॥
न० २४ । ६१ ॥ द० १ । ४, १३-१६ ॥
७ । १-२ । १३ । २ ॥ १४ । ३, ५ ॥
४६ । ४६ ॥ ४७ । १८ ॥ ६० । ४२ ॥

७० । ३९ ॥ ८० । २ ॥ ८५ । ३ ॥ ८६ ।
 ३४ ॥ ८७ । १६, २१, ४० ॥ ९० ।
 ४९-५० ॥ ए० ३ । २ ॥ ५ । ३६-३७ ॥
 ६ । ९, १२, २४, ४४, ४८-४९ ॥ ११ ।
 २४ ॥ १४ । २७ ॥ २६ । २८-२९ ॥
 द्वा० १३ । १४-१५, ५१-५२ ॥ ४ ।
 ३९-४० ॥ १२ । ४८-५१ ॥

हरिकेशः । क्ष० सो० वं० । श्यामकस्य पुत्रः ।
 तन्माता शूरभूमिः । न० २४ । ४२ ॥

हरिणात् शिक्षणीया गुणाः । ए० ८ । १७-१८ ॥
 हरितः । क्ष० सू० वं० । रोहितस्य पुत्रः । न०
 ८ । १ ॥

हरिताः । द्वादशमन्वन्तरीया देवाः । अ० १३ । २८ ॥
 हरिणी । हरिमेषसो भार्या । तत्पुत्रो हरिः । अ०
 १ । ३० ॥

हरिमेषाः । ऋषिः । तद्भार्या हरिणी । तत्पुत्रो हरिः ।
 अ० १ । ३० ॥

१ हरिवर्षः । आभीध्रस्य पुत्रः । तद्भार्या मेरोः पुत्री उग्र-
 दंष्ट्रा । पं० २ । १९-२३ ॥

२ हरिवर्षः । जम्बूद्वीपस्थं वर्षम् । तदधिपतिः आभीध्र-
 पुत्रः हरिवर्षः । पं० १८ । ७-१४ ॥

हरिश्चन्द्रः । क्ष० सू० वं० । त्रिशङ्कोः पुत्रः । तत्पुत्रो
 रोहितः । न० ७ । ७-९ ॥ तस्य वरुणेन
 कृतार्थं विवादः तेन वरुणोद्देशेन पुरुषमेवेन शुनः
 शेषं कृत्वा यजनं च । ९-२१ ॥

हरिश्मश्रुः । हरिश्चन्द्रकशिपोः पुत्रः । स० २ । १८ ॥
 हरिहरयोरैक्यम् । च० ७ । ५०-५४ ॥

हर्यक्षः । पृथोः पुत्रः । च० २४ । २ ॥

हर्यवनः । क्ष० सो० वं० । कृतस्य पुत्रः । न०
 १७ । १७ ॥

१ हर्यश्वः । क्ष० सू० वं० । दृढाश्वस्य पुत्रः । तत्पुत्रो
 निकुम्भः । न० ६ । २४ ॥

२ हर्यश्वः । क्ष० सू० वं० । अनरण्यस्य पुत्रः ।
 तत्पुत्रः अरुणः । न० ७ । ४ ॥

३ हर्यश्वः । क्ष० सू० वं० । १ धृष्टकेतोः पुत्रः ।
 तत्पुत्रः मरुः । न० १३ । १५ ॥

हर्यश्वाः । २ दक्षप्रजापतेः पुत्राः । तन्माता असिक्री ।
 नारायणसरसि तपश्चरतां तेषां नारदोदितकूटवाचः—
 श्रवणेन प्रव्रजनम् । पं० ५ । ३-२१ ॥

हर्षः । क्ष० सो० वं० । श्रीकृष्णस्य पुत्रः । तन्माता
 मित्रविन्दा । द० ६१ । १६ ॥

हविर्धानः । पृथुमुत्तस्य अन्तर्धानस्य पुत्रः । तन्माता
 नभस्वती । च० २४ । ५ ॥ तद्भार्या हविर्धानी ।
 तत्पुत्राः बर्हिषत् (प्रचीनबर्हिः) गयः शुक्लः कृष्णः
 सत्यः जितव्रतः इति षट् । १८ ॥

१ हविर्धानी । हविर्धानस्य भार्या । च० २४ । ८ ॥

२ हविर्धानी । कामधेनुः । सुरभिः तस्याः क्षीरसमुद्रा-
 दुत्पत्तिः । अ० ८ । १ ॥

हविर्भुक् । कर्दमप्रजापतिपुत्री । तन्माता देवहूतिः ।
 पुलस्त्यस्य भार्या । त० २४ । २२ ॥ तत्पुत्रौ
 अगस्त्यः विश्रवाश्च । च० १ । ३६ ॥

१ हविष्मान् । षष्ठमन्वन्तरीय ऋषिः । अ० ५ । ८ ॥

२ हविष्मान् । दशममन्वन्तरीय ऋषिः । अ० १३ ।
 २१ ॥

१ हस्तः । पाणिः । कर्मेन्द्रियम् । त० ६ । २१ ॥

२ हस्तः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः ।
तन्माता रोचना । न० २४ । ४९ ॥

हस्तिनापुरी । हस्तिनपुरशब्दं पश्यत ॥

हस्ती । क्ष० सो० वं० । बृहत्क्षत्रस्य पुत्रः । हास्तिन-
पुरस्य निर्माता । न० २१ । २० ॥ तत्पुत्रौ अज-
मीढः । द्विमीढश्च । २१ ॥

हाटकरसः । अतललोकस्थः रसायनविशेषः । पं०
२४ । १६ ॥

हाटकी । वितललोकस्था नदी । भवयोर्वीर्योत्पन्ना ।
पं० २४ । १७ ॥

हाटकेश्वरः । वितललोकाधिपतिर्भवः पं० २४ ।
१७ ॥

१ हारीतः । ऋषिः । विश्वामित्रस्य पुत्रः । न० १६ ।
३६ ॥

२ हारीतः । पौराणिकः । द्वा० ७ । ५ ॥

हार्दिक्यः । कृतवर्मशब्दं पश्यत ॥

हालाहलम् । विषशब्दं पश्यत ॥

हास्तिनपुरम् । हस्तिनाम्ना राज्ञा निर्मितं पुरम् । न०
२१ । २० ॥ तस्मिन् गङ्गाजलनिमग्ने सति तद्वा-
जेन नेमिचक्रेण कौशाम्ब्यामवस्थानम् । न० २२ ।
४० ॥ तत्पुरं गङ्गायां पातयितुं बलरामेण लाङ्गलेना-
कर्षणम् । द० ६८ । ४१ ॥ तत्पुरं गङ्गाया दक्षिणे
तीरे वर्तते । ५४ ॥

हिडिम्बा । १ भीमसेनस्य भार्या । राक्षसी । तत्पुत्रः
घटोत्कचः । न० २२ । ३१ ॥

हिमवान् । हिमालयः । जम्बूद्वीपस्थः भारतविशेषो-
र्मर्यादागिरिः । पं० १६ । ९ ॥ तद्भार्या मेरी ।

च० ७ । ५१ ॥ [तत्पुत्र्या जननादिकथा । च०
७ । ६२-६५ ॥]

हिरण्यम् । जम्बूद्वीपस्थं वर्षम् । पं० १८ ।
२९-३३ ॥

हिरण्यः । आग्नीध्रस्य पुत्रः । वर्षपतिः । तन्माता पूर्व-
चित्तिरप्सराः । तद्भार्या मेरोः पुत्री श्यामा । पं
२ । १९-२३ ॥

हिरण्यकशिपुः । कश्यपऋषेः पुत्रोऽसुरः । तन्माता
दितिः । तद्भार्या जम्भस्य पुत्री कयाधूः । तज्जनन-
कथा । तृ० २ । २० ॥ तत्पुत्राः संह्रादः अनुह्रादः
ह्रादः प्रह्रादश्च । तत्पुत्री सिंहिका । तद्भ्राता हिर-
ण्याक्षः । अयं पूर्वजन्मनि भगवत्पार्षदयोः जय-
विजयाख्ययोर्मध्ये सनकादिभिः शसो जयः । तृ०
१५ । २-३५ ॥ स० १ । ३७-४२ ॥ तेन
देवद्विजधर्मनाशनम् । २ । ११ ॥ तेन हिरण्याक्ष-
भार्यायै रुषाभ्ननवे तत्त्वोपदेशः । २१-६० ॥ तेन
ब्रह्माणमुद्दिश्य तपश्चरणम् । ३ । १-१६ ॥
तत्कृता ब्रह्मस्तुतिः । २६-३४ ॥ तस्मै ब्रह्मणा
वरदानम् । ४ । २ ॥ तेनेन्द्रलोकविजयः । ७-
२० ॥ तेन प्रह्लादस्योपद्रवकरणम् । ५ । ३३-
४४ ॥ तस्य नृसिंहेन संहारः । ८ । २०-३० ॥

हिरण्यनाभः । क्ष० सू० वं० । पूर्व क्षत्रियः भूत्वा
पश्चात् ब्राह्मण्यं प्राप्तः । विधृतेः पुत्रः । सः सामंगस्य
जैमिनेः शिष्यः । तच्छिष्यः कौसल्यो याज्ञव-
ल्क्यः । तत्पुत्रः पुष्यः । २० १२-१३-५ ॥
तस्यान्यः शिष्यः कृतिः । न० २१ । २८ ॥
सः सुकर्मणोऽपि शिष्यः । द्वा० ६ । ७७ ॥ तस्य
ज्ञानमध्ये परिगणनम् । ष० १५ । १५ ॥

हिरण्योताः । प्रियव्रतस्य पुत्रः । पं० १८ । १८ ॥

हिरण्यरोमा । पञ्चममन्वन्तरीय ऋषिः । अ० ५ ।

३ ॥

हिरण्यद्वीपः । हृषीकेशस्थः पर्वतः । पं० २० । ४ ॥

१ हिरण्यक्षः । कश्यपपुत्रोऽसुरः । तन्माता दितिः ।

तद्भ्राता हिरण्यकशिपुः । तस्योत्पत्तिः । त०

१७ । २-१७ ॥ तस्य पूर्वजन्मनि भगवत्पार्श्वत्वं

शापप्राप्तश्च । त० १५ । २-३५ ॥ स० १ ।

३७-४२ ॥ तद्भार्या रुषाभानुः । २ । १९ ॥

तत्पुत्राः । १८ ॥ तस्य वरुणेन सह युद्धम् । त०

१७ । २६-३१ ॥ तस्य वराहेण युद्धम् । त०

१८ । २-२१ ॥ १९ । २-२५ ॥ तस्य वधो

वराहेण । त० १३ । ३२ ॥ १९ । २६-२९ ॥

२ हिरण्यक्षः । क्ष० सो० वं० । यदुवंश्यस्य श्याम-

कस्य पुत्रः । तन्माता शूरभूमिः । न० २४ । ४२ ॥

शानः । क्ष० सो० वं० । सहदेवस्य पुत्रः । न० १७ ।

१७ ॥

हृहः । अरिष्टायाः पुत्रो देवगन्धर्वः । देवलशापेन तस्य

ग्राहत्वप्राप्तिः । अ० ४ । ३ ॥

हृदयस्थिः । प्र० २ । २१ ॥

हृदीकः । क्ष० सो० वं० । स्वयंभोजस्य पुत्रः ।

तत्पुत्राः देवबाहुः शतधनुः कृतवर्मा चेति त्रयः ।

तस्यान्ये पुत्रो देवमौढः । न० २४ । २६-२७ ॥

हृषीकेशमन्त्रः । रमयादाहतः । पं० १८ । १८ ॥

हेतिः । असुरः । अ० १० । २८ ॥

हेमः । क्ष० सो० वं० । रुशद्रथस्य पुत्रः । तत्पुत्रः

सुतपाः । न० २३ । ४ ॥

हेमदूटः । जम्बूद्वीपस्थः पर्वतः । पं० १६ । ९ ॥

हेमचन्द्रः । क्ष० सू० वं० । विशालस्य पुत्रः ।

तत्पुत्रः १ धूम्राक्षः । न० २ । ३४ ॥

हेमन्तक्रतुः । द० २२ । १ ॥

हेमाङ्गदः । क्ष० सो० वं० । वसुदेवस्य पुत्रः ।

तन्माता रोचना । न० २४ । ४९ ॥

हैहयः । क्ष० सो० वं० । शतजितः पुत्रः । तत्पुत्रो

धर्मः । न० २३ । २१ ॥

हात्रः । क्ष० सो० वं० । काञ्चनस्य पुत्रः तत्पुत्रः

२ जहनुः । न० १५ । ३ ॥

हृस्वरोमा । क्ष० सू० वं० । स्वर्णरोम्णः पुत्रः ।

तत्पुत्रः सीरध्वजः । न० १३ । १७-१८ ॥

हादः । असुरः । हिरण्यकशिपोः पुत्रः । तद्भार्या

धमनिः । तत्पुत्रौ वातापिः इल्वलश्च । ष० १८ ।

१५ ॥

ह्रीः । दक्षप्रजापतेः पुत्री । धर्मप्रजापतेर्भार्या । तत्पुत्रः

प्रश्रयः । च० १ । ५२ ॥

॥ श्रीमद्भागवतानुक्रमणी संपूर्णा ॥

